РЈЕЧНИК

ИЗ

КЊИЖЕВНИХ СТАРИНА СРПСКИХ

НАПИСАО

Ђ. ДАНИЧИЋ

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ
15637

ДИО ТРЕЋИ

Р — Ћ

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ
КЊ. БР.

У БИОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1864

КО
НАРОДНО ПО...ИШТЕ

раба, ancilla: не ѡтрини мене, рабоу своꙗ. М. 245. раба твоꙗ, царица Мара. М. 521. що намь ꙋписа ꙁа рабꙋ вашꙋ Живкꙋ, ето ю изьмандосмо и прѣдасмо ю вашемꙋ чловѣкꙋ. П. 173.

раба, вода у Мацарској: преко Рабе воде. Л. 86.

рабаньскыи, гледај рабьньскыи.

рабилоль, } турски мјесец: писань рабилол ахира.
рабиюль, } М. 475. на .еі. рабию-ль ахира. М. 529.

работа, servitus: вь работоу продани боудемь. Д. 195. opera serva: инѥ работе ꙁаповедети нимь. М. 18. ни винограда да теже, ни инѥ никоѥ работе. М. 18. да нимь се кони подь риꙁьницꙋ не ꙋꙁимаю ни на кою работꙋ. М. 52. да (нимь) нѣ работе никоѥре инѥ, лише да соу оулнꙗріѥ. М. 58. мѣропьша работа. М. 98. оу тоуге работоу како и инѥ метохиѥ. М. 113. да моу работаю инѥ работе дьнь. З. 34. како платоу плакꙗю и работоу работаю (отроци и неропси), такоꙁи и ꙁемлю да дрьжеть. З. 34. помињу се црквене, које су се радиле цркви, и краљевске и царске или господске, које су се радиле владаоцу; помињу се и мале и велике, а премда се многе поименце спомињу опет се не каже које су мале које ли велике: ни велике работе ни мале . . . ни винограда да теже ни инѥ коѥ работе, ни на пꙋть да не ходе, ни да прикладаю ѡброка, ни кѡнске да не тераю. М. 18. ослободи ихь кралѥвьство ми ѡть всѣхь работь малихь и великихь кралѥвьства ми, да нимь нѣ поноса никога ни житнога ни виньнога, ни провода ни конꙗ ни пса ни поклисара ни вла-

дальца никогаре кралєвьства ми. М. 61. кралєвьство ми ѡсвободи ѿ малихь и великыхь работь, да имь нѣсть ни града ни поꙁоба ни поклисара ни пьсара. М. 53. ѿ всѣхь работь кралєвьскихь и црькьныхь. М. 62. како есть ꙁаконь людемь метохиискимь оу работахь црькоинихь и оу работахь кралєвьства ми. М. 111. ѿ вьсаке работе кралєвьства ми. М. 113. ѡ работахь црьковныхь и кралєвьства ми. М. 116. ѡсвободи ихь кралєвьство ми ѿ поꙁоба и приселице, провода, соколарь, псарь, ѡранию, жетве, сѣнокоше, винограда, градныхь работь, конске, и просто реши ѿ всѣхь работь кралєвьства ми малихь и великыхь. М. 123. да не работаю работе никоюре господствꙋющомꙋ, ни дани даю, ни пꙋти тѣраю, ни конске коюю, ни ꙋ жꙋпꙋ приплащаю, ни града ꙁигю, ни поꙁоби даю, ни конь хране, ни пьсь хране, и ѿ всакое работи и дани ѡсвободихь. М. 135. ѡсвободи ю царьство ми ѿ сокѫ, ѿ поꙁоба и ѿ приселице, ѿ конске, ѿ ꙃара и ѿ поклисарѫ, ѿ града, ѿ винограда, ѿ сѣнокоше, ѿ глобе и поданька, просто реши ѿ всѣхь работь велихь и малихь. М. 138. да не работаю ни юдне работе цареве, ни ѡранию, ни копанию, ни жетве, ни врьшитбе, ни гюракара, ни псара, ни поноса, ни намета, ни провода, раꙁвѣ прихода царева. Г. XV. 307. црькви вьсе ѡсвободи царьство ми ѿ вьсѣхь работь малїихь и великыихь. З. 31. ни на единоу работоу ни малоу ни великоу. З. 32. баштине вьсе да соуть свободне ѿ вьсѣхь работь и поданькь царьства ми, раꙁвѣ да давають конє, и конскоу да коюють по ꙁаконоу. З. 33. ѡ царьскыхь работахь. З. 45. ѿ всѣхь работь и поданькь господьскихь. М. 192. ѿ всѣхь работь господства ми малихь и великыихь. М. 334. negotium: иꙁлаꙁе тꙋдѣꙁи по работахь по своихь си. М. 53. кьги походи икономь кралю или на которо годѣ работоу. М. 63. по црькокьнои работѣ. М. 98. ꙁа три работе, ꙁа некѣроу и ꙁа крьвь и ꙁа раꙁьбои владичьскыи, да идоу прѣдь цара. З. 49. ꙁа всакꙋ работꙋ ꙁа дꙋбровьчькꙋ. М. 149. ꙁа сиюꙁи работꙋ. М. 158. всꙋ работꙋ

сьврьшише. М. 174. говорише ми ꙁа работе и ꙁа свободꙋ и ꙁа трьговцє. М. 204. мєю иными работами просише. М. 231. ѡвꙋ работꙋ поклисарьє сврьшише. М. 307. да бисмо нимь исправили работꙋ. М. 506. ꙋꙁдаите се ꙋ нась ꙁа сваку вашꙋ работꙋ. М. 517. ꙁа що смо и ми ꙋ работахь како то и ви. М. 535. ꙁа сеи работе и ꙁа ине работе да побесѣдимо. П. 21. каꙁа ни ꙁа єднꙋ работꙋ, коꙗ ни много ꙋсильна би слишати, како господьство ви ꙋхвати и свеꙁа Покраица. П. 34. рекосмо дати бригентинь на тꙋи работꙋ. П. 83. не ꙁнаше се, тко сꙋ, кꙋдѣ ли градѣхꙋ, коѡмь ли работомь. П. 125. res: ꙋ томь дрѣвꙋ ꙋꙁеше трьгь нашь, свитꙋ и ине работе. П. 66. ꙋ томь листꙋ єсꙋ прѣписане вьсе работе и ѡправе, коє сꙋ ꙋ нашь комꙋнь ꙋ поставꙋ прѣпорꙋчене. П. б. 58. прѣдаше ꙋ нашь комꙋнь ꙁ долѣ писание работе. П. б. 73. — на једном мјесту мислим да је гријешком наштампано мјесто Рамьвоть: третьꙗ (кроугла) недосьврьшена ѡдь работе мала. П. б. 49.

работаниє, servitium: аще кто иметь ѡбидети или рабѡтаніємь или ꙋꙁиманіємь. М. 18. cultus: винограда работаніꙗ. М. 192.

работати, servire: неѡтьстоупно емоу работаше. Са. 7. работаите господеви сь страхомь. М. 88. laborare: да приѣмь томꙋ градꙋ, и да мꙋ работамь ꙋꙁь еговꙋ почьсть. М. 21. operam servam praestare: коимь є работаль (у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду стоји кои є нимь). М. 61. дьнь ꙋ виноградѣ да работають. М. 63. мaисторие да работаю и ѡрю ꙗко и сокальници. М. 98. да работаю црькви ꙁакономь. М. 123. да не работаю работе никоєре. М. 135. да работаю црькви. З. 32. како работоу работаю. З. 34. вь недели да работаю два дни проніароу (неропси). З. 34. да работа ꙗко и ины маліи людіе. З. 35. что есть царь ꙁаписаль вь ꙁаконицѣ, тоꙁи да моу работа и дава. З. 41. кои те работати црькви. М. 531. градь, operam servam munitionis praestare: града да не работаю, ни га влюдꙋ. М. 52. colere: що годе е ꙁемьль работныехь, да сама работа или да дае

на дохотке. М. 531. оть тежи земле да работа црьквамь по закону. З. 32. operibus pingere: трахь свилань сь челми закованѣми и работанѣми сь бисеромь; парте едне работане златомь и свиломь. П. б. 74.

работица, dem. работа, recula: да имь нихь работица не гине. М. 546.

работьникь, servus: да сѫть съврьшени работьници светомѹ Николе (т. ј. његову манастиру). М. 19. 27. да соу съврьшенны работници црьковны. М. 531. винноу да есть работьникь на томь мѣсте оноомоу господароу. З. 45. ако не боуде работьника. З. 45.

работьнь, servus: вьсачьская работна тебѣ. М. 547. arabilis: що годе е земьль работныехь свеколико али е драгѡ црькви да сама работа, или да дае на дохотке. М. 531.

рабь, servus: не достоинь рабь Христоу нарещи се. М. 5. рабь христовь. Ст. 6. владыка сь рабомь. М. 91. азь рабь божи. М. 24. азь грѣшьныи и недостоиныи рабь Христоу Стефань Оурошь .г. М. 99. тако према богу врло често; иначе само на два мјеста, и то само ради поштовања: се писа Грѹбаньць Хлапьчиќь (и)моќаниь р(аб)ь жѹпана Бѣльѣка и воеводе Радича и нию дѣкь. М. 219. азь его неклѹчимь рабь и сиракь Драгомань. М. 561.

рабь, острво у Далмацији, итал. Arbe: да опрамамо голие на Далмацию и да примемо Рабь. П. 66.

рабьнь, неки крај у Арбанаској близу Круја: оть Рабна је Стефан Немања освојио Пилота оба. Са. 1. cf. рабьньскыи.

рабьньскыи, τοῦ Рабьнь: свѣаши крѹнскомѹ и рабанскомѹ. П. 132.

рабьскыи, servilis: рабьское слоуженіе. Д. 53.

рабьча, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Рабча. Г. XV. 280. 305.

рабьчьскыи, τῆς Рабьча: до меге рабьчьке. Г. XV. 281.

раваница, манастир у садашњој Србији, који је зидао цар Лазар, празник му је спасов дан, Лазарево је тијело у њему лежало: вь Раваници. Л. 62.

Равьницоу. Л. 72. вь Равьницѣ. Л. 72. изгорѣ Раваница 1398. Л. 74. Равьница. Л. 74. царь Моурать расипа монастирь Раваницоу 1436. Л. 77. Моурать прими Равьницоу 1439. Л. 77. — Манастир у Сријему, гдје су сада кости цара Лазара: ꙋ монастир Раваницꙋ илити Врдник. Г. IX. 246. XII. 682.

раваничьскыи, τῆς Раваница: игꙋменꙋ раваничкомꙋ. Г. XI. 247.

равьна глава, селу је Сѣнюномь ишла међа на Равноу Главоу, с Равне Главе потокомь оу рибиничкоу рѣкоу. Г. XV. 276. и забјелу је Кроушьчици ишла међа на Равноу Главоу. Г. XV. 276.

равьна полюна, засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на Равноу Полюноу. Г. XV. 286.

равьнина, planities: на равьниноу. М. 127. равнинꙋ. М. 131. равнином. С. Л. 1847. IV. 53.

равьница, гледај Раваница.

равьниѥ, селу је Алтину ишла међа на Равьниѥ, сь Равьниѩ на Хльмьць. М. 94.

равьно, гледај Равьнын.

равьноаньгельнь, angelis aequalis: равноагельнаго братства. Г. XI. 71.

равьнобожиѥ, aequalitas cum deo: высокооумїемь и равнобожїемь, Д. 79.

равьнообразьнь, forma aequalis: печать равноѡбразна. М. 546. ѡба равноѡбразнаа свѣтильникаа. Д у Ш. lesek. 124.

равьнорабьнь, servitute aequalis: равнорабными ѡбладати. Д. 176.

равьноучьстиѥ, honor aequalis: сь моученикы равноучьстїе полоучи. Л. 53.

равьноучьстьнь, honore aequalis: апостолѡмь равноучьстныи. Л. 51.

равьнь, planus: кь сѣкерꙋ на равнїи дѣль. М. 131. до секастократоре мегиѥ равне. Г. XV. 301. aequalis: равна апостоломь. М. 134.

равьнь, f. planities: посрѣдѣ равьны. М. 87. в Крѣзовоу Равьнь ишла је међа селу Граду оу Плавѣ. М. 94.

равьньштица, цар је Стефан приложио кь колоу роудлокоу ѡть ꙁакела својега Равьнштицоу гороу сь всѣми мегами, писавши ковача Рудла цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 302.

равьнын, град који је Стефан Немања освојио од Грка, помиње се послије Ниша и Сврљига, по том ће бити у оном крају: градь Равьнын. Ст. 8. био је на међи државе краља Стефана Првовјенчанога, који се у њему, вь градѣ Равьноиь, састао с краљем маџарским. Ст. 29. љетописац га пише Равно. Л. 69. — Село које је цар Лазар дао Раваници: Равны. М. 197. на Равнѡмь може бити истом на Моравѣ дао је брод исти цар Раваници. С. Л. 1847. IV. 55.

рада, име женско: жена некога Миљца може бити Хранисаљића: Радѣ, ѡдь Радє. П. б. 25.

радакь, име мушко: човјек краља босанскога Остоје Радакь крьстьıанинь 1404. П. 51.

радановьци, село које је цар Лазар писао Раваници: Радановци, заселак му бјеше Боровьцн. М. 198.

радань, име мушко: некому икономоу Радаиоу и кговѣ братии даде краљ Стефан Дечански оу баштиноу Добродоле, заселак Чабићу. М. 94. — Између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Радань. Г. XV. 293. 303.

радань, селу је Поточцу ишла међа на Радань (може бити Радањ, т. ј. Раданов) на Кѫси Потокь. С. Л. 1847. IV. 53.

радашинь, име мушко, гледај Влькьшићь, Новаковићь, Радьунћь. два пута се без презимена помиње Радашин без сумње Вльньшићь. П. 168. П. б. 93.

радє, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име, од којих једном бјеше презиме Братиловићь. Г. XV. 289. 290. 291. 295.

радела, име мушко: посланик војводе Сандаља дубровчанима 1438: Раделю крьстіанина. М. 393.

раденовић, гледај Радѣновић.

радета, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радета. Г. XV. 303.

радетько, име мушко, гледај Милоѥвић.

радеунћ, војводе Тврткa Станчића посланик дубровчанима Милорадь Радеүникь 1447. П. б. 112.

радеша, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа јој је ишла ѿть Лѣщанїи врьхь Славкоцѣ и на Кюриловьцѣ. Г. XV. 281.

радешица, заселак селу Радеши. Г. XV. 281.

радешьскыи, τῆς Радеша: мегıа радешкои планинѣ. Г. XV. 300. до мегıе радешке планинe. Г. XV. 301.

ради, propter: любве ради. М. 3. сего ради. М. 9. того ради. М. 64. ако си кьто ѹзлюби стати близа ради или на Сѣници или гдѣ. М. 41. да се не подражи (жито и вино) твоихь ради люди. М. 47. посла сынь твои на землю спасенıа ради улокѣуьскаго. М. 77. сего ради писахь и подьписахь вь свѣдѣниѥ всѣмь. М. 82. не моѥ ради болѣзни, юже приѥхь, нь славы ради божиѥ. М. 89. многаго ради милосрьдиıа избавикь своѥ сьзданиѥ. М. 121. аще ли се прилоүчить запоүстети грѣхь ради нашихь храмоү. М. 167. вашега ради моленıа, тѹгѥ и ради поклисара вашега а нашега ради приıатела простисмо ѡнѹи царинѹ. М. 177. да молитвь ихь ради вьсприимемь прощенїе многихь ми сьгрѣшенїи. М. 263. любве ради тѣхь и приıательства благоволи испльнити. М. 352. многехь ради ѹзрок, и ради ѹзданиıа и любьве. М. 518. верованиıа ради. М. 549. его ослѣпившоү ради клетве мащехи его. Л. 61. ѹчини наась своихь приıатель ради. П. 34. завѣта ради погѡше. П. 38. узима к себи и предлог за, од којега се раставља другим ријечима: излѣзохь за правовѣрнıа моѥга и за ѥгова ради великаго прѣклетьвьства. М. 19. за ѹмоленнѣ ихь ради. М. 104. за ѥгѡже ради. М. 194.

радивои, име мушко: властелин Александра го-

сподина авлонскога и канинскога Радиvои 1368. М. 179. — Међу људма који по заповијести царице Милице показиваше међу ливочку један бијеше Радиvои из Гниклани. М. 263. — Царице Милице двородрьжица Радиvои 1407. П. б. 44. — Великога војводе Стјепана дијакь Радиvои 1445. М. 429. без сумње исти презименом Добришевић, које види. — Син кнеза Влатка, брат војводе Иваниша, кнез Радиvоѥ 1452—8. М. 451. 454. 480. cf. Владьковић. — Нећак Љубише Богданчића: по Радиvою. П. 159. — Гледај Богьдановић, Богьдѣновић, Браньковић, Боудиславлић (у додатку), Добросалић, Дроужетић (у додатку), Медошевић, Оспроѵић, Стѣпьковић, Хрьстић, Цицинић, Шиглица.

радивоѥвић, ставилац краља Дабише Иванъ Радивоѥвић 1392. П. б. 34. — Кнез Юраи Радивоѥвић, за којим је била унука краља Дабише Владика, хумљанин 1393—1435. П. б. 40. 43. М. 224. 225. 226. 249. 383. П. 15. ту му је презиме наштампано Радивьѥвикь, а име Гюргь. био је без сумње син Радивоја Стјепковића, cf. радивоѥвь.

радивоѥвь, *του* Радиvои: Будрезима је ишла међа на Радивоѥвѹ Главѹ. М. 198. — Гюргю, синѹ радивоѥвѹ, т. ј. Радивоја Стјепковића, а то је исти који се чешће помиње презименом Радивојевић. М. 395.

радика, име мушко: човјек челника Милоша: ѵловѣкѹ моѥмѹ Радицѣ. П. б. 25. Радикѹ. П. б. 25.

радимановь, земље су манастира Трескавца ишле подь радимановоу водѣницоу. Г. XIII. 370. радимановє. Г. XIII. 370.

радиновић, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду сокалници један оу Плавѣ оу Келицѣ бијеше Ѡбрадь Радиновикь. М. 97. — Дубровчанин Палько Радиновикь око 1415, који је држао царину авлонску у госпође Роугине, удовице господина Мркше. П. б. 62. исти се без сумње помиње самијем именом 1406. П. 76. — у спомeницима у

којима се мијеша ѣ и и често долази мјесто Радѣновић, које види.

радинь, име мушко, гледај Станишић. М. 97. у споменицима у којима се мијеша ѣ и и често долази мјесто Радѣнь, које види.

радити, agere: кои не бѣху криви, ни ѡ томь радили. П. 10. хѡкюмо настоꙗти и радити при царꙋ. П. 46. ѡ томь нѣсмо мислили ни радили. П. 66.

радичевић, пријатељ с дубровчанима Вькашинь Радичевикь 1415. П. 125.

радичевь, *тоѿ* Радичь: вьрꙋ своꙗ радичевꙋ, т. ј. Радича Санковића. М. 220. селу је Ѵрьниловьцꙋ манастира Раванице ишла међа ꙋ радичевꙋ горꙋ. С. Л. 1847. IV. 54.

радичь, име мушко: деспота Ђурђа челник Радичь, који се пише и великыи чельникь 1428—33. М. 355. 356. 362. 364. 366. 377. — Властелин војводе Иваниша кнез Радичь Стѣпана Ѵипчика 1442, који се писао и презименом Ѵипьчић, које види. М. 413. — Слуга Ахмета паше Радичь 1501. М. 546. — Војвода се Радич помиње неколико пута без презимена 1398—1401, а биће Санковић. П. 16. 18. 20. 24. 25. 33. 34. 36. 56. — Радичь из Сокола, слꙋга воєводе Сандалꙗ 1422. П. 162. — Гледај Богьдановић, Брадиєвић, Браньковић, Вльчићевић, Гроубьковић, Драгоулєвић, Дьмитровић, Жилић, Копиєвић, Коутѣтьмић, Мозолић, Мыслетић, Паскачић, Прибинић, Прибисалић, Радоєвић, Стѣпьковић, Сьньковић, Оутвичић, Црьноєвић, Ѵавловић, Ѵипьчић. на два је мјеста то име наштампано гријешком Радикь. М. 249. П. б. 86.

радиша, име мушко: шибеничанин Радиша слуга некога Душана 1402. П. 40. — Гледај Добрьковић, Прѣдиславић.

радишић, побунивши се на краља Остоју шћаху нека господа босанска прогласити Павла Радишићꙋ за краља босанскога 1404. М. 252. ту му је гријешком записано име Пвала; а то је Радѣновић, којега види.

радишь, име мушко: између људи које крал Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше тако име. М. 12.

радиѥво, село које је крал Стефан Првовјенчани дао Жичи: Радиѥво. М. 11.

радиѣѥвиѣь, биће погрјешка мјесто Радиѵѥвиѣь: дубровчанин Борило Радикѥвикь 1401. П. 34.

радиѣь, мислим да је погрјешка, може бити само у штампању, мјесто Градиѣь: Марою Радикю. П. б. 61. — мислим да стоји гријешком два пута мјесто Радиѵь, које види.

радованиѥ, laetitia: радованїѥ. М. 541.

радованиѣь, властелин великога кнеза хумскога Андрије и сина му Радосава жупана: Берько Радованикь 1249—54. М. 34. 45. — Дубровчанин Милша Радованикь 1411. П. 105. 106.

радованњ, име мушко: херцега Влатка дикакь Радованњ 1472. М. 515. — Гледај Варьдиѣь, Привидроужиѣь, Расисалиѣь.

радовати се, laetari: радостїю радоующе се. Са. 13. радветь се ѡ грѣшьници каюши се. М. 5. — без се, uti: да ю (кућу) ѡна може радовать (и) ѵживать. П. 177.

радовинь, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 303.

радовиѣь, међу људма које крал Милутин писа Грачаници бјеху трыѥ братѣньци Радовикы, Стань, Болеславь, Доброславь. М. 565.

радовь, τοῦ Радь: Стефан је Немања дао Хиландару ѡд влахь радово соудьство и Ѳврьгѥво. М. 6. — међу људма које је крал Милутин писао Хиландару бјеше Дьмитрь, радовь сынь. М. 62.

радовьць, име мушко: човјек војводе Радосава Павловића Радовьць крьстьѥнинь 1422. П. 169.

радовьѵиѣь, властелин Андрије великога жупана хумскога Добровить Радовѵикь 1249. М. 34.

радовьчь, тоу̑ Радовьць: селу је Прилѣпьници ишла међа на Радовьчь стоуденць. М. 198.

радогостић, међу људма у катуну Голубовцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гоиславь Радогостикь. Г. XV. 292.

радогошта, Алтину је ишла међа подь Родогощоу. М. 94.

радомилић, дубровчанин Радосавь Радомиликь прије 1402, као да је био дубровчанин. П. 37.

радомировић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један у катуну Кострчанима бјеше Дражоје Радомировикь. Г. XV. 295.

радомировь, тоу̑ Радомирь: између људи у Штипу које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару један је био Стано, радомировь зеть. М. 62.

радомирь, једном од влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи бјеше име Радомирь. М. 12. и тројици између влаха које је краљ Милутин писао Хиландару. М. 60. 61. и једном између онијех које је исти краљ писао Грачаници. М. 564. између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену шесторици бјеше име Радомирь. Г. XV. 284. 292. 294. 295. 298. — Владика босански, наставникь и сьвръшитель цркьвы босаньскои, господинь дѣдь Радомѣрь 1404. М. 253. — Гледај Прибиућь, Радосинић.

радомыслић, међу људма које је краљ Милутин писао Грачаници један бјеше Богдань Радомисликь. М. 564.

радонић, властелин жупана Бѣлмжа Санковића и брата му Радича Братоје Радониќь 1391. М. 219.

радоньк о, име мушко, гледај Обрадокнић.

радоња, име мушко: великога бана босанскога Матије Нинослава тепьчия Радоња 1240. М. 28. — Брат Вука Бранковића Радоња, у калуђерству Герасимь. Л. 73. — Међу људма које цар Стефан писа цркви ар-

ханђеловој у Призрену један бјеше Радонк. Г. XV. 270. — Хамзе бега динак Радωна. М. 105. 509. — Син кнеза Браила Тезаловића Радоник. М. 544. — Конављанин Радонк 1398—9. М. 14. 20. 25. од некога Радоие, може бити истога, имаху дубровчани писмо у другој половини XIV вијека. П. б. 27. — Гледај Вльхвнћь, Прнбьунћь.

радопь, гледај Родопь.

радосава, име женско: жена казанца Санка, мати војводе Радича Санковића 1391. М. 220.

радосавь, гледај Радославь.

радосалнћь, властелин Стефана бана босанскога Стєпко Радосалнкь 1332. М. 102. — Краљу Дабиши ωдь двора прѣставь, жупан Радоє Радосалнћь, а за краља Остоје и Твртка кнез 1392—1405. М. 222. 227. 234. 237. 256. Г. XII. 211. cf. Радоѥ. — Кнез Радоє Радосалнкь Владнмнрнкь, гледај Владнмнрнћь. — Властелин војводе Радосава Павловића кнез Вѹкнхна Радосалнкь син Радосава Вукомирића, по чему се пише и Вѹкнхна Радосава Вѹкомнрнћа 1439—42. М. 397. 398. 399. 413. — Властелин синова истога војводе, кнез Юрая Радосалнкь 1454, брат кнезу Радоју Радосаљићу Владимирићу. М. 471. cf. Владнмнрнћь. — У државп Ивана Црнојевића Ѡстоѥ Радосалнкь 1485. М. 532. — Неки Ѡстоѥ Радосалнкь као да је био дубровчанин 1405. П. 65. — Дубровчанин Славко Радосалнкь 1411—14. П. 105. 106. 174. — Човјек деспота Стефана Хвалєнь Радосалнкь 1423. П. б. 79.

радосаль, *тоѷ* Радославь: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа на Радосаль Стоудєньць. М. 87. що пандє радосалю (т. ј. Радосава Радомиљића). П. 37. радосаль пристакь (т. ј. некога дубровчанина Радосава, који је имао парницу у Дубровнику). П. 79. радосалю владанию. П. 162. може бити Радосава Павловића.

радоснинћь, између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у При-

зрену један бјеше Радомирь Радосиннћь и брат му Нёгованњ. Г. XV. 298.

радосинь, име мушко: између људи које је крал Милутин писао Хиландару један бјеше Радосинь. М. 60

радославнћ, властелин дубровачки Матѣша Радосьлавикь између 1100 и 1200. М. 6. — Човјек бана босанскога Твртка Милошь Радославићь. П. б. 23.

радославль, τοῦ Радославь: ꙁа лꙋдне радославле (т. ј. Радосава жупана хумскога). М. 45.

радославь, име мушко које пишу и Радосавь: из Попова Радославь између 1100—1200. М. 7. — Најстарији син краља Стефана Првовјенчанога Радославь, до 1234 краљ, краљем се писао и Стефань. М. 11. 13. 19. Д. 126. 164. 165. 177. Л. 51. 60. 69. 70. Г. X. 259. 261. покалуђеривши се назва се Іωаннь. Д. 178. Радосавь. М. 151. — Између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Радославь. М. 12. и један између људи које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 62. и међу људма које је исти краљ дао Грачаници један бјеше Радосавь. М. 563. и међу онима које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима бјеше их неколико којима бјеше име Радославь. М. 97. тако и међу онима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 291. 294. 296. 297. 298. 299. — Син великога кнеза хумскога Андрије, жупан Радославь 1249—54. М. 34. 43. 44. — Властелин цара Стефана Радославь жоупань. Г. XV. 284. — Још један бјеше жупан Радосавь у сусједству с дубровачком државом, помиње се с Љубишом Богданчићем, те ће бити у држави кнеза Павла Радиновића а може бити и брат истом Љубиши 1398—1410. П. 13. 18. 100. — Војвода Радосавь, који се често помиње само именом, а презиме му је било Павловићь, које види. М. 306. 308. 310. 311. 312. 313. 315. 322. 329. 387. 398. 402. П. 134. Радославь. М. 402. мртав се помиње често. М. 411. 440. 469. П. б. 93. — Цариник деспота Стефана Радо-

славь. П. б. 61. — Деспота Ђурђа војвода Радославь 1428. М. 355. — Човјек деспота Ђурђа Радославь мѵаларь. П. б. 27. — Син кнеза Браила Тезаловића Радосавь. М. 544. — Човјек краља босанскога Остоје Радосавь крьстиıанинь 1404. П. 51. — Дубровчанин Радосавь 1405. П. 61. исти може бити. П. 79. — Нека је њива манастира Трескавца била до Радослава. Г. XI. 132. XIII. 375. — Гледај Бакоулићь, Балоѥвићь, Богьдановићь, Брадиѥвићь, Браньковићь, Владимирићь, Влькомирићь, Воитановићь, Главићь, Добрьчинићь, Драгишићь, Дьмитровићь, Краислалићь, Любьслалићь, Маноиловићь, Милосалићь, Михалѥвићь, Моурьжићь, Надихьнићь, Обрадовићь, Опорьць, Павловићь, Прибинићь, Прибоѥвићь, Поутьничићь, Радомилићь, Станићь, Стѣпьковићь, Хлапеновићь, Хлаповићь, Хранимирићь, Шемьковићь, Штрьбьць, Шоубићь.

радослалићь, између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ставерь Радослаликь и један Станимирь Радослаликь, и један Доброкои Радослаликь, и један Ходань Радослаликь. Г. XV. 298. 299.

радость, gaudium: сь страхомь и радостию приидати емоу. М. 88. радости проповѣдника архангела Гаврила. М. 133. испльнıаше сь радостию. М. 332. како кї ѥ богь даль великоу радωсть. М. 555.

радостьнь, laetus: радостнаго похвалениıа прѣчистые богоматере. Д. 22. царь радостьнь бывь ω пришьствїи его. Д. 171. вьсакомꙋ вашемꙋ добрꙋ ѥсмо радосни. П. 52.

радота, име мушко: између влаха које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи двојици бјеше име Радота. М. 12. и двојици од онијех које краљ Милутин писа Хиландару. М. 59. и међу онима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радота. Г. XV. 291. — Гледај Прибиславићь.

радотинь, *τοῦ* Радота: селу је Љуболићима ишла међа на Радотинь Потокь. М. 93.

радотићь, између влаха у катуну Драгољевцима

које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богданъ Радотикь и један Гюра Радотикь. Г. XV. 299.

радоуанникь, село које је краљ Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: Радоуанникь. М. 439.

радошевићь, властелин Радосава жупана хумскога Вонслакь Радошевикь сътьникь ньотьски. М. 45. — Међу људма у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Колица Радошевикь. Г. XV. 298. гдје је гријешком наштампано ɣ мјесто к.

радошевь, планини Црним Горама међу Плавом и Будимљом ишла је међа оу Радошевь камин. М. 95.

радоѥ, име мушко: дииакь Кулина бана Радоѥ 1189. М. 2. — Дубровчанин Радоѥ златар око 1370. П. б. 26. — Дубровчанин Радоѥ 1405. П. 61. — Властелин краља Остоје жупан Радоѥ 1400, биће презименом Радосаљић, које види. М. 248. — Властелин великога војводе Радосава Павловића, војвода Радоѥ 1427, без сумње који од онијех што се помињу и презименом. М. 341. — Радоѥ ђакон (или ђак) који је с Тодором Љубавићем штампао у Горажду требник 1531. — Гледај Владимирићь, Влькосалићь, Дивьчићь, Доброшевићь, Драгосалићь, Дроуговићь, Живииичићь, Крапчиновићь, Любишићь, Озрисалићь, Радосалићь, Срьдевићь, Тезаловићь, Ходиковиевићь, Цапићь, Чавловићь, Чепрьнићь, Чоукалићь.

радоѥвићь, властелин Радосава жупана хумскога Богьданъ Радоѥвикь 1254. М. 45. — Неки попъ Радоѥвїкь умрьо је 1362 и погребен у Сопоћанима. Гильф. бос. 149. — Краља Твртка дворьски Мирькоѡ Радоѥвикь, а послије властелин краља Дабише и Остоје кнез Мирко Радоѥвићь 1382—1400. М. 202. 225. 249. јамачно је њему име записано латински Marcus. М. 224. — Властелин краља Твртка Твртковића кнез Радичь

Радоєвићь 1420. М. 305. — Човјек Августина Влатковића Марко Радоєвићь 1488. М. 537. — Неки Димитарь Радоєвикь 1455 оубн Петра Ковачевића под Сребрницом. Л. 78. Г. Х. 273. био је војвода, и по смрти деспота Ђурђа владао неко вријеме. Л. 79.

радоєвь, *тоѷ* Радоє: селу је Суботици на Морави ишла међа оу чело нивє радоєвє. М. 199. брать радоєвь (т. ј. Радоја Чавловића). П. б. 119.

радоуи, име мушко: једном од људи у Грнчареву које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници бјеше име Радоуи, а презиме као да му бјеше Богутовић. М. 97. и једном од људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 290.

радоулиновићь, дубровчанин Припко Радулиновикь 1411—21. П. 101. 107. 158.

радоуловићь, између људи у катуну Гунцатима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюра Радоуловикь. Г. XV. 290.

радоуль, име мушко: за времена деспотице Анђелине војвода влашки Радоуль. Г. XI. 128. пишу га и Іоань Радоуль. Л. 64. љетописи помињу двојицу од 1462 до 1509, један веле да је умрьо 1472, а други 1509. Л. 80. 81. 82. — Дıакь Радоуль, који је с калуђером Мардаријем и попом Живком штампао триод у Мркшиној цркви 1566. В. прим. 18.

радоушта, ријека код села Небрьгова: кодьница на Радоушти. Г. XIII. 371. 374.

радоушь, између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Радоушь. М. 12.

радоуєвь, *тоѷ* Радоуи: селу је Камијеву ишла међа на радуєву оскорушу. М. 199.

радь, lubens: и сьмь радь правьду учинє. М. 29. 30. 33. радь бихь быль ѡгласити вьса оудолиꙗ. М. 65. що моремо ꙁа ваше поутениє, ради смо. П. 5. и ꙁа веке дѣло ради бисмо колико ꙁа нашу душу. П. 9. ради бисмо га

сьблюсти. П. 38. ѥрь би радь с нами любовь и ѥдинь-ство имати. П. 41. ради смо и хотни вашои любвѣ уго-дити. П. 46. ми складу и миру ради. П. 53. ѥрь би радь овамо прити. П. 173. и нихь радь, да нихь дугове платиль. П. 175. ради смо вашему свакому добру. М. 517.

радь, име мушко: између људи које је краљ Сте-фан Првовјенчани писао Жичи тројици бијеше име Радь. М. 12. и међу људма које је краљ Милутин пи-сао Хиландару бијеше их више којима тако бијеше име. М. 59. 60. 63. међу тијем људма бијеху и Рада попа дѣтьца. М. 60. и међу људма које исти краљ даде Гра-чаници бијеше један Радь. М. 563. између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену десеторици бијеше тако име, од којих су некима за-писана и презимена Красавиць, Слѣпьчевь, Клица, Ни-колићь, Поповићь, Марьтиновићь. Г. XV. 270. 271. 272. 292. 295. 309. један пут је Радоју Љубишићу записано име у генитиву Рада. П. 105.

радьмань, име мушко, гледај Борстићь.

радьмиловићь, дубровчанин Богиша Радьмиловикь 1414. П. б. 61.

радьможевићь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бијеше До-брославь Радможевикь. Г. XV. 299.

радьунићь, дубровчанин Радашинь Радьуникь 1417. П. 141.

радѣн, име мушко: између људи које је краљ Ми-лутин писао Грачаници једном бијеше тако име. М. 563. — Гледај Ѥздровићь.

радѣнићь, властелин жупана хумскога Андрије Хрела Радѣникь 1254. М. 45.

радѣновићь, син кнеза Радина Јабланића, вла-стелин босански кнез Павель Радѣновићь којему име пишу и Павло а презиме и Радиновићь и Раденовићь и Радиеновићь 1395—1411. М. 225. 226. 229. 234. 236. 249. 256. Г. XII. 211. П. 105. на пошљедњем мјесту без през-

имена. тако М. 230. а може бити и на овијем мјестима П. 14. 23. 24. 32. 54. 55. 60. 69. 72. 117. мртав се помиње од 1416 често. П. 134. М. 296. 301. 306. 308. 309. 311. 313. 315. 322. 340. 346. 367. 387. 398. 412. 420. 469. латински му је записано презиме 1394 Radinovitius. М. 224. cf. Радишнћь.

радѣнь, име мушко: човјек свештеничкога реда у служби у војводе Радосава Павловића а послије у војводе Стјепана, Радѣнь 1422—55, име му често пишу и Радннь, најприје се писао Радѣнь крьстьıаннньь, а од 1438 Раднньь старацъ, а од 1453 Раднньь гость. П. 165. М. 319. 323. 368. 390. 393. 403. 417. 429. 430. 459. 473. П. б. 123. 126. један пут је италијански записан Raden staraç. М. 366. — Гледај Богоıєвнћь, Ѩвланнћь.

радѣнько, име мушко: неки је Радѣнко с допуштењем цара Стефана приложио цркви арханђеловој у Призрену своју цркву св. арханђела у Велесу. Г. XV. 303.

радѣньковь, тоῦ Радѣнько: матере раденкове. Г. XV. 303.

раждатн, parere: раждаıєть ıако уетвороножьно. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

раждеженнıє, ardor: усрьдниıємь н раждеженниıємь срьдьунимь. М. 180.

раждештн, incendere: ѡгнıю божьствномоу тако раждєгшомоу доушоу єго. Д. 8. раждеженьıа. М. 109. теплостıю дꙋшевною н ревностıю раждегь се. М. 134. раждеженоу мн бывшоу кь всѣмь светымь црькваамь. М. 136. раждьгше се божьствною любовню. М. 190. пещь седмь десеть седмицєю раждеженнꙗ. Г. XIII. 363.

раждигатн, incendere: божьствьною любовїю раждигаємь. М. 125. 127. раждигаємн. М. 263.

ражнн, мјесто у источном крају садашње Србије, може бити садашњи Ражањ: цар је Лазар дао Раваници внрь доубравьннуькоу до Ражань н до Сталака. С. Л. 1847. IV. 55.

ражнь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Ражнь. Г. XV. 292.

разарати, evertere: разараѥма ѹтврьдивь. Д. 66. ереси разараше. Д. 96. кто иметь разарати нѣчто ѡть сего прѣданаго. М. 15. свето мѣсто начеть разарати се. М. 182.

раꙁбалати, sarcinam solvere: кто се ѡбрѣте силѡмь растоваривь или раꙁбалавь (трговцу трг који носи), да плати .ф. перперь. З. 39.

раꙁбивати, confringere: повеле стенꙋ ѡвии раꙁбивати. Г. X. 223.

раꙁбити, frangere: аке им се где слꙋчи дрѣво, тере имь се раꙁбиѥ на мори при ꙁемли кралевства ми, да се ꙁа ѡноꙁи дрѣво никьто не ꙁадегѥ. М. 85. що се раꙁьбиѥ древо бенетьчко и дꙋбровьчкоѡ, що чтече ꙋ ꙁемлю царьства ми, да се не ꙋꙁме нищо, да ѥсть свободно. М. 147. 208. да се раꙁьбиѥ дрѣво дꙋбровчко. М. 203. 268. 271. 354. ако би се комꙋ коѥ ѡрꙋжию раꙁьбило или ꙋломило. П. 49. плитиць сребрьнихь раꙁьбиѥнихь. П. б. 49. тко би више писане роте конѡмь годи хитростию раꙁбиль или притвориль. М. 291. 303. 325. тои дѣло ꙁло ꙋчиниве, вашꙋ великꙋ вѣрꙋ и слободьщинꙋ раꙁьби. П. 113. diruere: ако ꙗ раꙁбью градь. П. 147. градовѣ раꙁбы. Л. 77. раꙁбише градь. Л. 86. perfringere: раꙁби .ві. кꙋћꙗ. М. 443. cladem inferre: царе побѣдихь и раꙁьбихь. М. 100. раꙁби наше трьговце. П. 27. Мирче раꙁьби цара Баꙗꙁита на Ровинахь. Л. 74. раꙁби деспоть Моусїю. Л. 75. раꙁбише моу конскоу. Л. 86. раꙁбыѥнь бысть царь Мехмедь подь Белградомь ѡдь Ꙗнькоула. Л. 79. раꙁбїѥнь оучече. Л. 81. abolere: ꙋчинисмо ѡвь ꙁаапись напокони, да раꙁабие все ꙁааписе ѡть постава. М. 400. ако би се нашла коѣ ина повела ꙁа речене два на десте тисꙋћь дꙋкать, да е раꙁабиена и раꙁадрьта ѡвѣмь писаниемь. М. 510. писма раꙁбѣна ѥсꙋ и ѡдьписана. П. 115.

раꙁбиꙗти, perfringere: ѥрь имь кꙋкиѥ раꙁбиꙗю, и силомь ꙋꙁимлю. П. 92.

разбогатѣти, ditescere: ѥгда разьбогатѣѥть чловѣкь. Ст. 23. много разбогатѣвь. Д. 105.

разбои, latrocinium: ѡбѣштавающте се к томоу не творити разбоꙗ. Д. 31. raptus: всака глоба, што се ꙋчини ꙋ црьквнихь людеи, доушеꙋбїство и распоусть и дѣвичь разбои. Г. XIII. 376. ꙁа невѣроу, ꙁа крьвь и ꙁа разьбои владичьскыи да идоу прѣдь цара. З. 49. locus pugnae: тоу падѣть по срѣдѣ разбоꙗ мрьтвь. Л. 72. разбою. Гильф. бос. 272.

разбоина, село у Србији у окр. крушевачком: Расбоинꙋ приложи монастирꙋ (Никољи). В. дан. I. 17.

разбоиникь, latro: ѡпоустѣло бѣше мѣсто сиѥ ѡть безбожьныхь разбоиникь. М. 3. ѡть боꙗꙁни безбожьныхь разбоиникь. М. 8. сиꙗ ѡть разбоиникь слышавь. Д. 182. разбоиника вь послѣдниѥмь исповѣданїи прїемь. М. 547.

разбоиничьскыи, latronum, само адвербијално, more latronum: не оукрадь власти мытомь ни разбоиничьскы. Д. 132. 178.

разболѣти се, morbo corripi: кто се разболи, да ѥ оу болници. Г. XV. 208. такоꙁи се ѥ разболиль. П. б. 20.

разбрати, comperire: ꙋ томеи листꙋ разебрасмо, да ѥ Ратко рекаль. П. 45. примисмо листь, и ꙋ нѥмь разабрасмо што намь ваша любавь пише. П. 69. чꙋвь и разебравь. П. 74. кьди чꙋсмо и разебрасмо. М. 309. пакь кѥ разабрати ѡть слꙋге. М. 554. разабрахмо, како кї ѥ богь даль радость. М. 555. decernere: дори се разбере мегю ними. П. 103. разьгледаи и разьбери, ѥ ли достоино. П. 167.

разбѣгноути се, diffugere: ѡть коњь нашихь ни єдинь ѡстаєть, ниже вѣмы, камо разбѣгоше се. Д. 155. разьбѣгли се сꙋ властеле по селихь. П. 29. властеле се бѣхꙋ разбѣгли. П. 34.

развалити, diruere: монастирь развалѥнь ѡть поудь. Са. 9. развалень. М. 5. развалив прьвоу (болницоу), болшоу вьздвыже. Л. 60.

разварати, urere: жестокомоу ꙁною ꙁѣлѡ развараюштоу. Д. 154.

разкидѣти, perspicere: тозн разкидѣвь, много ни би удно. П. 38.

развратити, pervertere: глаголюште развраштенна. Д. 147. житїе злѣ развратише. Л. 55.

разврѣшти, -врьгоу, dejicere: туи новьщину хоќу да разврьжешь. М. 501.

развѣ, praeter, praep. cum. gen.: иного господа не познахомь развѣ тебе. Са. 4. .е. тысоушть моужь развѣ жень и дѣтеи. Д. 186. никтоже да не оставлають божьствьнаго сего закона, развѣ словесе прелюбодѣинаго. М. 15. да си купую вьсаки трьгь раськѣ пьшенице, кою да не исьносеть. М. 37. ако се наиде кои годѣ чловѣкь развѣ онѣхьзи люди. М. 108. подобьнь бывь по всемоу развѣ грѣха. М. 110. да нимь не узму ни за юдино ни за кою сьгрѣшению просто рекше развѣ невѣре. М. 156. да нѣсть волнь вьзети развѣ поклона. З. 38. adv.: дрьжати е безь вьсакое зьледи, разьвѣ що ми вьто да сконовь воловь поклонь. М. 2. за сию метохию никонре чловѣкь да не има печали разьвѣ шпать. М. 10. да поидемо се онеми людьи, кои се обрѣту вь градь, раськѣ да оставимо толикози людьи, колико да могу учвати града. М. 36. кумерекь сольски да несть на ино место раськѣ вь Дюбровьникь. М. 38. да не ходе никонимь посилиюмь, развѣ да пасоу кобиле. М. 61. ине работе да нимь нѣсть, развѣ оулию да пасоу. М 62. да нимь нѣсть соуда развѣ прѣдь кралюмь. М. 123. црькваиь поноса да нѣсть, развѣ кьда грѣдеть камо царь, тьдази да га дижоуть. З. 31. да не оузьме инога разьве что инше книга. З. 47. жене да не облежоу оу црькви, разьвѣ господыни и кралица. З. 50. баштине да соуть свободне оть вьсѣхь работь и поданькь царьства ми, развѣ да давають коню, и конскоу да воюють по законоу. З. 33. да нѣсть волиань царь никомоу оузети баштине по силѣ, ни коупити ни заменити, развѣ аще си кто самь полюби. З. 33. село сь селомь да пасе, развѣ забѣль законитихь и ливадь да не пасеть никто. З. 35. да не буде нигдѣре поставлюнь нови трьгь, развѣ на мѣсто, гдѣ юсть

биль поставлѥнь. М. 201. царине да не плакаю инаке, развѣ каконо ѥ по законꙋ. М. 228. ниьде сꙋда да не имаю разве предь дꙋбровчани. М. 228. нѣмамо комꙋ иномꙋ писать развѣ богꙋ и господьствꙋ ви. П. 13. не бисмо рекли развѣ што но ѥ истинно. П. 32. ино не ище развѣ мирнꙋ землю. П. 43. нѣсмо листа имали, развѣ тꙋи ѡ сѣхь днехь примисмо .л. листь. П. 45. нѣ ми векѥ нѣдного листа даль, развѣ тьи ѥдань. П. 46. solum, то се јавља доста и у предњим гдјекојим примјерима: развѣ кьди се хоке кралево месо продати. М. 52. вашꙋ любавь нѣсмо развѣ ѡдь данась видѣли, плаче ѡдь постаньꙗ. П. 86. sed: да не има печаль ѡ пастырскои хранѣ, развѣ да имь се даѥ ѡть цркве. М. 61. никоꙗ свада развѣ право житиѥ. М. 108. да га не потькноу, разьвѣ да си се дохрани старьць до смрьти своѥ. М. 116. да имь не ꙋзме нища безь кꙋпа, развѣ да си продаю. М. 120. да ихь не посилають митрополитїе по поповѣхь, развѣ да посилають калогѥра. З. 32. ть да не платить ничто, развѣ ѡнь, кои есть съгрѣшиль. З. 33. властелинь вечерь да не позиваеть се, развѣ да позиваеть се прѣжде ѡбѣда. З. 34. оу тоизи книзѣ нищо да нѣсть, развѣ да се соуде по законоу. З. 35. градовомь да нѣсть приселице, развѣ кто догѥ, да доходи кь станиꙗниноу. З. 39. поротьци да не соу вольни оумирити никога, развѣ да ѡправе или да ѡкриве. З. 42. слова царьства ми да соуть тврьда и непоколѣбима никымь до вѣка, развѣ да си дрьжи мати божїа сиꙗ вса. М. 144. нѣсꙋ ѡстали дльжни, развѣ ми сꙋ све платили. П. б. 24. ѡ вашемь злꙋ не мисли, развѣ ѡ всакомь добрѣ. П. 35. този иманьѥ нихь нѣ, развѣ нашихь властель. П. 37. нѣ да би биль ѡни листь слободни, развѣ листь писань каконо би приꙗтель приꙗтелю за любавь писаль. П. 45. разви. П. б. 23. cf. размѣ, разма, разѣ.

развѣровати, credere diversis: тꙋзи сꙋ разьвѣровали иманиѥ, що сꙋ донесли. П. 37. тꙋи сꙋ много иманьꙗ разьвѣровали. П. 37. тамо ѥ развѣроваль тои благо по людехь господьства ви. П. 120. разьвѣроваль свои трьгь. П. 141.

разганꙗти, dissipare: разьганѥ силою своѥю прѣдь тобою вьзьдоушьныѥ мытаре. Ст. 15.

разгарати, succendere: разгараѥмь христовою любовию. Ст. 3. разгараѥ се любовию христовою. Ст. 25. excandescere: христова люби растѣаше вь ниѥмь, и разгараше срьдце его ꙗко храмина ѥмоу оуготована. Са. 3.

разгледати, perspicere: разгледавше повелѣ. М. 232. razumifsi i razgledausi neuogliu. М. 279. тои правило да разгледаю. М. 455. вашь високи разꙋмь разгледан. П. 164. високѣмь разꙋмомь разьгледан. П. 167.

разгнати, dissipare: разьгнавшоу и расѣꙗвшоу врагы своѥ по странамь иноплеменьнымь. Ст. 5. люди, кое соу разьгнали люди. З. 32. за то ѥ все разагна. М. 226.

разгнѣвати, irritare: еда кого разгнѣваль еси. В. дан. I. 32.

разгорѣти се, exardescere: вѣрою разгорѣвь се. Л. 52.

разграбити, diripere: гробноую прьсть ꙗко злато разграбивше. Д. 208.

разграблꙗти, diripere: ꙗко користь разграблꙗхоу. Д. 27.

разгьноути, evolvere: писаниꙗ разьгноувь проучисти не вьзможе. Д. 35.

раздаꙗниѥ, distrubutio: вьсѣмь трѣбоующтимь на раздаанїе много мнѡжьство злата давь. Д. 117. вь раздаанїе. Д. 118.

раздаꙗти, distribuere: раздаꙗвь вьсе имѣнїе свое нищїимь. Са. 6. раздаи все имѣнїе. Са. 7. вьсѣмь раздаеть. Д. 156. милостиню раздаавь. Д. 167.

раздвигноути, distendere: раздвигь оуста своꙗ мышлꙗше погльтити. Ст. 8.

раздвоити, dividere in duas partes: да се тѣзи двѣ кꙋћи не раздвоита. М. 176.

раздирати, discindere: жалѥштимь и ризы раздирающтимь. Д. 38.

раздраблꙗти, diffringere: раздраблꙗти хлѣбь свои алчющтимь. Д. 176.

р а ꙁ д р а н и ѥ, laceratio: оуmaлѥнииѥ светихь книгь расхищенїемь и раꙁдранїемь агаренскыихь чедь. М. 538.

р а ꙁ д р а т и, discindere: кто ти риꙁы раꙁдра. Ст. 7. да се тиꙁи хрисоволи раꙁдѣроу. З. 41. cf. раꙁдрѣти.

р а ꙁ д р о у ш е н и ѥ, excidium: видѣхь раꙁдроушениѥ и падениѥ храма. М. 562.

р а ꙁ д р о у ш и т и, diruere: проуеѥ граде испровръже и раꙁдроуши. Ст. 8. вьꙁдоуси сьжегоми раꙁдроушеть се. Са. 14. corrumpere: видѣше того плътїю цѣла вьсего и не раꙁдроушена. Д. 208. тѣло его не раꙁдроушимо. Д. 216. rumpere, perturbare: раꙁдроуши мирь сь прѣподобьныимь. Ст. 8. да не раꙁдроушимо сие клетке с тобокь. М. 23. диꙗвола на нась брань раꙁдроушии. М. 134. потьщавь се раꙁдроушити ѿбще житїе. М. 533. раꙁдрушити. М. 540.

р а ꙁ д р ѣ т и, lacerare: раꙁдьръши лице. Г. XI. 116. conscindere: да таи ꙁапись раꙁадрете. М. 426. да е (повелѥ) раꙁабиена и раꙁадрьта ѡкѣмь нашиемь писаниемь. М. 510.

р а ꙁ д р ѣ ш а т и, solvere: веꙁати и раꙁдрѣшати вины улоквѣчьскыихь сьгрѣшении. Д. 63.

р а ꙁ д р ѣ ш е н и ѥ, absolutio: поиска о ꙁлобе сеи раꙁдрѣшенїе. Г. XI. 162. едва оумоли его о сѣмь раꙁдрѣшенїи. Г. XI. 163.

р а ꙁ д ѣ л и т и, dividere: когожде еꙁыка раꙁдѣливь. М. 4. раꙁдѣлише срьбскоую ꙁемлю на .г. чести. Л. 72. ѥлько раꙁдѣлише себе. Л. 62. онеи ꙁемлѥ ѥсмо раꙁдѣлили властелемь. П. 26. да и ѡнои раꙁдиеле на поли правѡ међу собѡмь. М. 462. конехь с вами раꙁдиелиѡ, када сте се дѣлили. М. 501. ниѥ биѡ раꙁдѣлѥнь ѡдь свога брата. П. б. 120. да се раꙁьдели милосьтина. М. 416. кое (дукате) да даду и раꙁделе питропѣ, где се нимь боле видѣти буде. М. 507. кое су дали и раꙁделили ꙁа душу нашега рѡдитела. М. 508. ерь самь ѡно раꙁьдилиль николицимь. М. 545.

р а ꙁ д ѣ л ь н ь, divisus: с братѡмь, с коѥмь нѣсамь биѡ раꙁдѣлань. П. б. 119.

р а ꙁ д ѣ л ѣ т и, dividere: раꙁдѣлꙗюща недѣлимое бож-

ство. Ст. 7. дроугоу (честь ꙁлата) монастырємь раꙁдѣлꙗєть. Д. 60. по нѥмь любовию доушоу си раꙁдѣлꙗше. Д. 128. раꙁдѣлꙗше се вода въ коупѣлы. Д. 199. како се раꙁдѣлꙗта поути. Г. XV. 299.

раꙁдѣлѥниѥ, divisio: лишениє брата и оучителꙗ раꙁдѣлѥнїє доуше си вьмѣнꙗше. Д. 117.

раꙁити се, discedere: раꙁидоше се кьждо вь своꙗ си. Ст. 18. многыимь по тоуждеи ꙁемаи раꙁыти се. Д. 80.

раꙁишьль, part. praet. act. II мјесто раꙁьшьль, којим се наилази та форма глаголу раꙁити се: како бѣсте били на кꙋпѣ, и пакѣ се раꙁишли. П. 54.

раꙁликь, diversus: раꙁлике прѣчѣне даре. М. 241. два дести и ѥдна кꙋпа раꙁьлициехь. М. 408. раꙁьлице и ненадне тешкоке. М. 418. ꙋ миста и вримена раꙁлика. М. 494. свите раꙁлике. П. 138.

раꙁличьноврьнь, multis modis fidelis: намь раꙁличьновѣрьны ꙗвлꙗюще се горьши невѣрныхь ꙗвише се. М. 89.

раꙁличьнь, diversus: дарьми раꙁличными. Ст. 3. ѡть раꙁьличныихь недоугь. Ст. 28. ѡставихь владичьство мое и вьса моѣ, раꙁличьнаѣ моѣ. М. 5. вьса множаиша єго иꙁредна и раꙁличнаа. Са. 6. раꙁличнаꙗ свѣтила. М. 26. иконе красне и раꙁлїчне. М. 91. ꙋ раꙁлична врѣмена. М. 327. вь раꙁличныихь нꙋждахь. М. 334. покаꙁа намь раꙁличны поуть спасенїа. М. 539. раꙁличьнь въсѣмь Христось страннопрїємьць и дѣлатель къ всѣмь спасенїю бываеть. Г. XI. 109. всѣмь раꙁлично дари раꙁдѣливьшоу. М. 136.

раꙁлогь, ratio: ꙋчинивь вась чисть раꙁлогь ѡста дльжань девеѣть десеть и петь литарь сребра. П. б. 35. прѣмисмо раꙁьлогь ѡдь протовистиꙗра ѡдь всихь царинь. П. б. 37. да га ѡдь тога нитьорь не има питати нѥдиога раꙁлога ни ꙁвати на раꙁлогь. П. б. 40. и на раꙁлогꙋ ни нѣсꙋ ѡстали ничимь криви. П. б. 63. да ш нимь станꙋ на раꙁлогꙋ. П. б. 112. да комꙋнꙋ даде ѡдь плѣна петомѣрьѥ, а ѡстало нимь по раꙁлогꙋ. П. 49. ѡдь всѣхь ниѣхь раꙁлога ѡслобогꙗваше. П. 74. да раꙁдѣли по раꙁлогꙋ вьсакомꙋ,

комꙋ ѥ дльжань. П. 110. има разлогь с тобомь. П. 117. да имашь прити на разлогь. П. 117. велицѣхь разлога. П. 169. за многе иие разлоге вазеше градь. М. 326. да се листь храни до разлога покладьнога. М. 409. ꙋчинисмо разлогь з господиномь. М. 503. наꙉосмо истинимь правиемь разлогомь. М. 503. скакои дωбри разлωгь, на влащито ωдь поклада нашега рωдитела. М. 507. тои све примамω и ставимω на прави разлωгь. М. 508. то ми все пишите ꙋ разлогь. М. 545. argumentum, jus: да самь дрьжань пократити кнезꙋ жꙋпꙋ конавалωскꙋ са всѣми своими правинами и разлози правими, кою жꙋпꙋ родитель нашь брезь разлога и правде ꙋзе. М. 445. сꙋпротива разлогꙋ ωд правде. М. 464. нере ке ꙋчинити разлог и правдꙋ. М. 464. млинь са всиеми неговиеми разлози и з границами. М. 464. млин ш неговиеми разлози. М. 465.

разложити, ad rationem reddendam vocare: царство ми ихь разложи, и нагю ихь правехь. П. б. 18. — се, rationem reddere: ω томь ми се разложише и ωправише. П. б. 48.

разложьникь, rationarius: разложника кωмωре дꙋбровачке. М. 497.

разложьнь, consideratus: ѥрь сте ви господинь добрь и разложань. П. 115.

разлоучати, separare: аще зде разлоучаѥкѣ се, тамо пакы сьвькоупикѣ се. Са. 10. запрѣщениѥ бысть, не разлоучаты се моужоу ωть жене и женѣ ωть моужа. М. 14.

разлоученниѥ, separatio: присиѣ врѣме разлоученїа наю. Са. 10. разлоученїе прїемь. Д. 59. жалоующимь ω разлоучени ѥго. М. 88.

разлоучити, separare: аще боудеть (бракь) безь благословенїа црькве, таковы да разлоучеть се. З. 29. дꙋша моꙗ ωть ꙋбогаго ми разлꙋчи се телесе. М. 335.

разма, praeter: да нѣсамь коланъ ꙋчинити габелꙋ ωдь продае соли нигдирь ꙋ всемь нашемь котарꙋ разма ωдь ωнихь, гди сꙋ наредила господа стара. М. 446.

размета, discordia: и ѣко би была нѣкоѣ размета

меꙉȣ мномь и меꙉȣ мое лȣди и меꙉȣ градь Дȣбровьникь, да се правиномь исьправи. М. 45.

раꙁмирити се, inimicitias suscipere: ако се ȣсхоке царьство ми ш ними раꙁмирити, да нмь дамь глась прьво тога на шесть мѣсець. М. 170. раꙁмирити се с кнеꙁомь. М. 467.

раꙁмирица, hostilia: да нмь не ȣчинимь раꙁмирицȣ ни ино некою ꙁло. М. 526.

раꙁмирию, hostilia: раꙁмирїа самодрьжцемь вьстѡчнымь сь ꙁападними. Д. 130. ако се ꙁгоди раꙁьмирию междȣ кралевьствомь ми и градомь дȣбровьчькимь. М. 108. ни ꙁа едно раꙁмирью. М. 349. ȣчинихь раꙁмирье и рать ꙁ господствомь дȣбровачцѣмь. М. 367. како се ꙁгоди и ȣчини раꙁмирье и рать. М. 375. раꙁмирье. М. 399. 446. раꙁьмирю. М. 410. ако бихь имао кою раꙁьмирью с коюмь господарьѡмь. М. 411. 527. ȣчини нимь рать и раꙁмире. М. 444. раꙁмирьемь. М. 451. до ѡкогаи раꙁмирья. М. 466. ако би се догодило коѡе годѣ раꙁмирие мегю нами с властели дȣбровачцими. М. 471. да нмь не ȣчинȣ раꙁмирью ни кою чтетȣ. М. 524. имасмо раꙁмирью ꙁ Босномь. П. 52.

раꙁмирьнь, hostilis: що сȣ сь царство(мь) ми мирни и раꙁмирни. М. 550. що сȣ раꙁмирни. М. 551.

раꙁмыслити, perpendere: все тои видивь и раꙁмисливь ва срьци моемь. М. 281. добре раꙁьмисливь. М. 308. раꙁмисливь великȣ любавь кнеꙁа и властеѡ. М. 346. вьсе ѡво раꙁмисливь. П. 39.

раꙁмышляти, perpendere: на дȣго раꙁьмышляюке. М. 418. раꙁмишляе ȣ памети моѡи велике приꙗꙁни. М. 444.

раꙁмѣ, praeter, cf. раꙁвѣ, praep. cum. gen.: нѣ ѡньдѣ нѣдань чловѣкь примлюнь раꙁмѣ ѡнѣхь кою смо ѡбрѣтли. П. 32. adv.: никога не вѣрȣюмо раꙁме ꙁаписанию господина Кѡстадина. П. 1. с теꙁи голию не иꙁьлаꙁи раꙁмѣ юдань чловѣкь. П. 64. нѣсамь дльжань раꙁмѣ слȣжьбомь. П. 76. solum: не раꙁмѣ ȣ крьстьꙗнствѣ, да ȣ тȣрцѣхь. П. 140. sed: юрь ганиси биль послаль ꙁа теи гѡлию, раꙁмѣ ꙁа ине твою работе. П. 97. такови трьгове

не достоють се ни могу плакати кожами, коскомь и сиреньюмь, разме сребромь, златомь и дразѣмь каменьюмь. П. 138.

разменъ, име мушко, гледај Влькаснить.

размерица, гледај размирица: каде ю била размерица. З. 44. само ту.

размѣсити, miscere: можькь размѣсивь сь мьхомь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

разорати, evertere, cf. разарати: ѡна книга разораеть законикь. З. 49.

разорению, eversio: близь есть разорения. Л. 61.

разорити, evertere: сега (што је писано) да не разорни. М. 10. кто потьщить се разорити сиа записаниа. М. 64. кто ли дрьзнеть и мало що ѡдь сихь разорити, того богь да разорить гнѣвомь своимь. М. 68. 77. 83. 87. 116. семоу не разорюноу быти. М. 80. сего да не потворите ни разорите. М. 81. сїемоу хрисовулу не разореноу быти. М. 139. разорише апостольскаа прѣданиа. М. 333. изобрѣтохь црькьвь запоустѣвшоую и разореньноу до конца. М. 110. разоршаи се укрѣпити. М. 187. црькве и градове разорише. Л. 83. погрјешка разорете. М. 542.

разратити се, bellum suscipere: ако се разратитѣ сь кралѣмь. М. 29. ако се разратите сь кралемь сь рашкимь. М. 30. ако се разьратите. М. 33.

разредити, distribuere: да нимь хоћу за мога живота расправити и разредити правоѡ на поли госпоцтвѡ ми. М. 462. да се трьнита лиепоѡ и право всаки нию у своѡи половицѣ, како има ма разреду. М. 462.

разродити се, augeri: оу коюмь любо селѣ кьто се манастирию ѡбрѣтаю, тере се разьроде .г. коли .д. сынове. М. 98.

разрѣзати, dissecare: оутробоу его разрѣзавше. Д. 104.

разоувѣдѣти, comperire: да за тои настоимо и разувѣмо. П. 47. да за този разувѣмо. П. 48. ако сте що разувидѣли ѡ комь годѣ властелину. П. 48.

разоумь, intellectus, cognitio: иже видѣ разоумь. Са. 5. вь вькоусь пришьдь разоума светыихь книгь. Д. 5. вь разоумь истиньныи приити. М. 9. 99. да ми просвѣтиши оумь и сьмысли свѣтомь разоума твоего. М. 10. вь разоумь истинные вѣры приходить. Л. 58. наставлающе вь разоумь твои, истиньнаго бога. М. 78. 121. дасть ѥмȣ ѡбласть и разȣмь. М. 178. потекоше вь слѣдь благооухания божьствнаго разоума. М. 570. intellectus animi, mens: створивыи разоумомь небеса. М. 25. небеснаго разоума. М. 57. на высотоу вьзьнесѣмь ѡчи, и разоумы вьперимь. М. 77. разоумь вьперимь. М. 86. по сїлѣ малаго ми разоума. М. 244. вашь велики разȣмь. П. 35. 51. вашѣмь красиѣмь разȣмомь ѡгледаи. П. 161. бѣше здраве намети и цѣла разȣма. П. б. 128.

разоумьнь, intelligibilis: разоумнѣише оучение ѡбнови нымь. Ст. 25. разоумно вьсѣмь бысть. Д. 58. ratione praeditus: разȣмнаго ѥства. М. 133. разȣмные вещи. М. 194. вьса тварь словеснаа же и разȣмна. М. 547. prudens: кнезе своѥ наоучии разоумьно. Ст. 4. симь разоумьнь и хоудогь сказатель. Д. 122. говореће разȣмно. М. 231. разȣмне прошне. М. 236. 283. намь разȣмно речене. М. 326. почтенихь и разȣмнихь поклисаревь. М. 329. племенить и разȣмань господинь. П. 34. ѥрь га имамо разȣмна и добра чловѣка. П. 39.

разоумѣниѥ, cognitio: привлѣци мою юностьноую слабость кь волю истиньнаго твоѥго разоумѣния. Ст. 10.

разоумѣти, intelligere: не разоумѣюще промисла владычьна. Ст. 4. разоумѣи. Ст. 12. ѥгоже благостиноу чловѣколюбыѣ разоумѣвь. М. 9. разоумѣвь блаженоую жизнь ѡтьца моѥго. М. 9. разоумѣти и творити волю твою. М. 9. разоумѣнимь ѥже на нась милосрьдыѥ божиѥ. М. 100. сии вьсѣмь разоумѣти писа кралѥвьство ми. М. 58. що ми сте писали и порȣчали, вьсе разȣмѣхь. М. 42. разȣмѣвьши законе прьве. М. 201. слишавьше и разȣмивьше нѣхь прошне. М. 221. разȣмѣхь, що ми сте писали. М. 247. разȣмѣсмо, ѡ чемь намь ȣписа. М. 250. гдиѥ разȣмиѥ

книгȣ више писанȣ. М. 464. ѡ всемь добрѣ разȣмѣсмо. П. 4. 34. този ѵȣвь много ни би ѵȣдно разȣмѣть. П. 35. тои разȣмѣвь, много ѵȣдно би намь. П. 175. що намь на рѣѵь говори, за все разȣмѣсмо. П. 39. за тои разȣмѣсмо. М. 536. що намь говори, ѡ всемь разȣмѣсмо. П. 47. разȣмѣсмо поутеномȣ писанию и добромȣ ѡбѣтȣ господьства ти. П. 74. разȣмѣсмо вашемȣ поутеномȣ ȣписанию. П. 95. razumifsi i razgledausi neuogliu. М. 283. разȣмевше велнкȣ милость. М. 295. колико е разоумыти ѡть тога мещарьства. М. 253. да ѥсть ѡвьден разȣмети правиломь ѡвакои. М. 258. свеге за .ві. главь да се разȣме. М. 259. све тои се разȣмие, када бȣде скрьха мирȣ. М. 370. да се разȣмиѥ. М. 404. како се латински разȣмѣ. М. 514. ерѣ ви разȣмѣмо. М. 535. разȣмихмо. М. 554.

разьноокь, strabo: еже ѥсть разноѡкь, ꙗко едино емȣ ѡко ѵрьно а дроуго бело. Г. X. 245.

разьньствиѥ, differentia: ѡкою разньствїа. Д. 173.

разьньство, discordia: разьньствоу бывшоу междоу господиномь кралемь и братомь моу. Г. XI. 190.

разѣ, гледај развѣ: да ѡть тоги дохотка намь нѣщаре не дадȣ, рази да си се плаћаю за дȣге. М. 232. раазѣ изимлюће изь записьь. М. 368. разѣ ако би ми се щоѡ видѣлѡ ѡдьлȣѵити. М. 462. рази ако би ниѥмȣ ȣгодиѡ билѡ. М. 473. разе ѥ било ѡстало две стѣ литрь. М. 477. разѣ. М. 478. рази ако би пришаѡ. М. 496. рази гди продадȣ. М. 551.

раи, paradisus: ꙗко ѡть нѣкоего раꙗ. Д. 134. мѣсто львно раи бысть. Ш. lesek. 129.

ранко, име мушко: на Ранка Постельщака. М. 96. између људи у Великој које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду мађупци двојици бјеше име Ранко. М. 97. и једанаесторици између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену, међу њима је један био попь Ранко, један протомаисторь људима који се називају цьнгариѥ, а презиме једном бјеше Дражоѥвићь и једном Иншанћь. Г. XV. 272. 280. 289. 292. 293. 294. — У краља Стефана Де-

чанскога бјеше неки властелин Ранко. П. б. 5. — Гледај Дражоювнћь, Иншанћь, Прибьунћь, Ранунћь.

ранковь, *тоѿ* Ранко: цар је Стефан приложио цркви аранђеловој у Призрену цркву св. Николе ранковоу. Г. XV. 271. и њиву ранковоу. Г. XV. 271. међа је Вишеграду код Призрена и земљама цркве спасове и св. Николе ишла ѿть ранкове цркве. Г. XV. 272.

рано, име мушко: Раѡ, дражиль сынь. М. 63. гледај дражинь.

раискыи, paradisi: како би полоучиль раиское жилище. Са 2. раискаго веселиа. М. 88. раискыми цвѣтьци. М. 570.

рануе, име мушко: међу људма у катуну Голубовцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Рануе. Г. XV. 293. и један у катуну Пинушинцима које је исти цар дао истој цркви. Г. XV. 297. — Александра господина канинског и авлонскога двьрьдрьжица Рануе 1368. М. 178. — Господе зетске Ђурђа и Балше дияк Рануе 1374. П. б. 27.

рануетнћь, међу људма у катуну Драгољевцима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену бјеху Миладинь и Владоѥ Рануетики без сумње браћа. Г. XV. 299.

ранунь, име мушко: међу људма које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше ковачь Ранунь. Г. XV. 292.

ранунћь, између људи које је краљ Милутин дао Грачаници један бјеше Ранунћь Ранко. М. 563.

рануь, име мушко: Рануь кнезь 1621. В. дан. I. 16.

раншa, име мушко: између влаха у Хвосну које је краљ Милутин писао Хиландару једном бјеше тако име. М. 61.

рака, sepulcrum: источи рака ѥго муро. Ст. 20. лобызаѥ чьстноую ракоу. М. 88. ракоу источившоую муро. М. 125. 129.

ракєлєвь, међа земљама манастира Трескавца била је нива ракелека. Г. XIII. 375.

раковица, пашиште које је краљ Милутин дао Хиландару: Раковица. М. 60.

раковьць, селу је Ријечанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Раковьць, из Раковца дѣломь на дрѣво. Г. XV. 280. — Село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Раковаць. М. 439.

ракооуа, међу људма које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Гнињь Ракоѡуа. Г. XV. 271.

ралєта, име мушко: прота у Ужицу или околини око 1600: протопопе Ралєтє. В. дан. I. 5.

ралоуль, име мушко, ако није погрјешка мјесто Радоуль, гледај Паскаунић, гдје гријешком стоји Ранвль.

рама, Rama: глась вь Рамѣ. Са. 6.

рамо, humerus: вьзьмьшоу на рамо. Са. 7. великь великь товарь носимь на своиємь рамєноу. М. 555. поколить раменьма. Ш. lesek. 129.

рамьботь, име неком златару XV вијека: пась єдань златань на пантарели црвени, що є учиниѡ Рамботь (Вахтерь); . . . бациать єдань серпентинь напраліень златомь, коє учини Рамботь. М. 498. кондѣрь ко-є ѡдь Рамбота. П. б. 125. cf. работа.

рамьскыи, бан се Иваниш писао кнезь цетински и рамски. М. 279. по неком крају близу Омиша.

рана, vulnus: иже (св. Ђурађ) прѣтрьпѣвь моукы и раны разлиуныє. Ст. 4. ѡщоущьшоумоу ми немощь вь телеси моиємь ѡть многыихь троудь и рань. Ст. 19. рана не пристоупить кь тѣлеси твоємоу. Д. 114. всакоє ранє и убьєньѣ. М. 255. 370. 466.

раненић, презиме властеоској породици дубровачкој, може бити да би требало Ранѣнић или Раниєнић: Доброславь Раненикь вијећник од малога вијећа 1253—4. М. 39. 43. на пошљедњем мјесту стоји

гријешком Ранониь. — Жупь Раненнкь висијар опћински 1253. М. 39.

ранестьць, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа на крьтьньскын дѣль на Ранестьць. Г. XV. 280. и селу је Селцу у Пологу исте цркве била међа планина Ранестьць. Г. XV. 304. мислим да се на оба мјеста помиње једна планина.

ранетьци, међа је планини Сињавици ишла оу врьхь Ранетьць. Г. XV. 301.

ранинић, властелин дубровачки Никола Ранинникь 1405. М. 259.

ранити, vulnerare: кои бѫде раиюнь. П. 49. юдиого раниие. П. 91. раиюнь на смрьть. П. 100. раииие Анстера. Л. 87.

ранько, име мушко: у краља Стефана Дечанскога као да бјеше логотет Ранко 1326. М. 85. — Између људи које исти краљ даде Дечанима да буду сокалници један бјеше Ранко. М. 97. — Унук некога попа требињскога на крају XIV вијека. П. б. 27. — Цариник деспота Стефана. П. б. 61.

ранковић, године 1370 умрије Ранковикь, посломь Ѹгарьчикь, сродникь кралга Марка. М. 181.

раньникь, vulneratus: юсть ранникь нѣколико, хвалюнь господь богь, нь ѡдь смрьти нѣдань. П. 96.

рапаиль, Raphaël: Рапаиѡ, гледај Гоучетић.

рапашь, име мушко: међу људма који по заповијести царице Милице показиваше међе ливочке бјеше Рапашь изь Жегрє. М. 263.

раса, ῥάσον, pallium: вьзложи на ме расоу. Ст. 11. калогюрь, кои ськрьжеть расѫ. З. 31.

раса, гледај Рась.

расина, Стефан Немања одраставши доби дио очевине: Топлицоу, Ибрь, Расиноу и Рѣкы. Ст. 2. била је жупа и Стефан је краљ Првовјенчани приложи Жичи: Расина. М. 13. јамачно на ријеци која се сада зове Расина и код Крушевца утјече у Мораву.

расисалићь, властелин цара Стефана Радовань Расисаликь. М. 152.

раскаꙗние, poenitentia: на раскаанїе приходить. Г. XI. 162.

раскаꙗти се, poenitere: клетвопрѣстоупникь не раскаань. Д. 110. раскаи се ѡ ѕлобѣ моеи. Д. 206.

раскланиѥ, laceratio, dolor: повѣда емоу ѕѣлное раскланїе срьдьца рѡдителю. Д. 13.

раско, гледај Растько.

раскопавати, effodere: раскопавае ѕемлю. Д. 59.

раскопати, diruere: идоше тоурци на Филекьхаѕь, раѕкопаше га ѕемлѡмь барабарь. Л. 86.

раскрьстиѥ, trivium: на раскрьстїе. М. 198. 199.

раскыноути, conscindere, abolere: всакаꙗ книга ѡвомьѕи господства ми книгомь да ѥ раскидена. М. 477. 479. diruere: градь ако бꙋдꙋ поградили, да га раськи-нешь. М. 515.

раслаблѥнь, paralyticus: раѕслаблѥнїи вьѕдвиѕахоу се. Д. 96. раѕслаблѥннаго. Д. 98.

расохать, anceps: међа је селу Кострьцоу цркве арханђелове у Призрену ишла оу расохати доубь. Г. XV. 295. селу је Поточцу ишла међа на расохатꙋ ꙗбо-кꙋ. С. Л. 1847. IV. 53.

расохаѵа, катуну је Гунцатима цркве арханђе-лове у Призрену ишла међа оу долни краи Расохаѵе. Г. XV. 291.

распаданиѥ, hiatus: вь распаданїихь каменныхь. Д. 23.

распадь, hiatus: прѣко дѣла оу великоу раѕьпадь. М. 87.

распалити, incendere: светаго доуха распаливь се ѡгнѥмь. Л. 52.

распалꙗти, incendere: срьдце ѥго распалꙗше се бо-жьственнимь ѡгнѥмь. Ст. 3. на православїе распалꙗе се. Л. 52.

распарениѥ, aestus: кь прохлаждѥнїю вьсходещаго распаренїꙗ. Г. XI. 76.

распети, crucifigere: крьсть, на нѥмьже распеть се владыка. Ст. 15. разьпни ѥго. М. 16. сь распаншими господа. М. 73. сь распьньшими. М. 213. кои распеше господа. М. 216. part. praet. pass. cruciatus: вьспоминаше вь Светѣи Горѣ свое распетое житїе. Д. 116.

распетиѥ, crucifixio: прода сина божѥга на распетѥ. М. 260. 287. на распетие. М. 291. распетьѥ. М. 304. распетье. М. 314.

распинати, crucifigere: пороугань, распинаѥмь. М. 88.

расписати, literis distribuere: сїи вьса расписавь и вь архїепископїю, дроугаа же и вь Стоуденицоу донести повелѣвь. Д. 200. расписахь землю всꙋ, како кѥмо плакꙗти даньвь. М. 223.

расплодити, augere: подвизаниѥмь расплоди троуди твоѥ. Ст. 26. многь плѣвель зловѣрїа расплодити. Д. 147. ѡтрасли, ихже расплѡдиль еси по вьселѥннѣи. М. 142.

распорити, diffindere: меропьхь ако побѣгне ѡть своего господара, где га ѡбрѣте господарь нѥговь, да га ѡсмоудїи, и нось моу разьпори, и оуемьчи, да е ѡпеть егова. З. 50.

распослати, dimittere: воиньствѡмь по нѥмь ити распославь. Г. XI. 72.

распра, dissensio: бывши распрѣ вели. Г. XI. 190. cf. распрꙗ.

расправити, dividere: да имь хоћꙋ за моѡга живота расправити и разредити правоѡ на поли господство моѥ. М. 462.

расправлꙗти, componere: аке бꙋде пра сь сасиномь, да бꙋде ѥдинь сасинь а дрꙋги дꙋбровчанинь, прѣдь тѣми да се расправлаю. М. 51.

распродавати, divendere: разлꙋчаемыи быхѡмь и распродаемыи въ всоу тѣхь землю. Г. XI. 112.

распространити, dilatare: трапезоу распространивша. Д. 46. распространи се єдинь безь нась. Д. 20. землю срьбскоую ѡть вьсоудоу распространивь. Л. 54.

распространꙗти, dilatare: благоусьтїа вѣрѣ вьсоу-

доу распространяюшти се. Д. 97. богоданьнꙋю власть въсприѥмь распространяѥт се къ вьстокꙋ и ꙃападꙋ и сѣверꙋ и югꙋ. Г. XI. 161.

распростр ѣ ти, expandere: ꙗдрило, доухомь светымь въсоудꙋ распростртоѥ. Г. XI. 114.

распрꙗ, dissensio: распри велицѣ бывьши. Ст. 7. cf. распра.

распоудити, dissipare: паси чеда моа, да не сьнѣсть влькь ѡть стада моего, да не распꙋдить ихь. Г. XIII. 367.

распоустити, dimittere: да ѥ распꙋстиль конске. П. 33.

распоусть, divortium ejusque mulcta: таковы да се распоущають оу распоустѣхь или оу сватвицахь. М. 15. всака глоба що се чинии ꙋ црьквнихь людеи, доушевбїнство и распоусть . . . все да ѥ црьквно. Г. XIII. 376. що ѥсть область доуховна по селѣхь архаггеловѣхь и окроуꙃѣхь, и ѡ бири и ѡ ꙗгьнѥтинахь и ѡ распоустѣхь и ѡ глобахь доуховныихь, митрополить тѣмь да не ѡблада, раꙃвѣ игоумьнь. Г. XV. 308.

распоутиѥ, bivium: прѣко полꙗ оу распоутиѥ. Г. XV. 275. не видимо нѣдань пꙋть ни распꙋтиѥ, по чемь бисмо могли иꙃнаки тога чловѣка. П. 6

распоуштати се, divortium facere: таковы да се распоущають. М. 15.

распытаниѥ, percunctatio: ꙃахвалюю на поутенои приꙗꙃни и распитанью. П. 173.

распыхати се, frendere: жалостию распыхахоу се. Д. 32.

расрьда, ira: послати ѥ хѡкѥмо, нето богь смилꙋѥ се на нась, и ѡдьврати ѡвꙋи расрьдꙋ ѡдь нась. П. 29. богь посла своѭ расрьдꙋ по свѣтꙋ, и помира людьство. П. 29. 30.

расрьдити се, irasci: ако се ѥ сьде расрьдиль на ме. П. 65. ако се що на нѥга господьство ти расрьдило ꙃа коѥ годи нѣгово неꙋмѣнье. П. 128.

расрьчениѥ, ira: видѣвьше расрьчениѥ кралевьства ми. М. 107.

растꙗвити, separare: когожде ѥзика по нравоу и по законоу раставль своєю прѣмоудростию. М. 4.

растанию, discessus: растаніє сь нимь сьтворь. Д. 111. растаніє сьтвориста. Д. 170.

растварати, miscere: многые своє сльзы сь ѡного мѵромь растварає ть. Д. 74. многыми своими горештими сльзами и молитвами растварає. Д. 99.

растворити, miscere: вьстоуныє и западьныиє коньце, юже и вь уьсти владыуьствоующиимь растворь. Ст. 30. бѣше слово его ꙗко решти вьсегда доухомь светымь соліѭ растворенно. Д. 115.

расти, crescere: христова любы растѣаше вь нюмь. Са. 3. ѡть растоуштихь биліи. Д. 24. растоуштим уюдесемь. Д. 213. да повеке растеть (љубав). М. 35. (у истом споменику, у којем има и других погрјешака, стоји гријешком: да любвь расти. М. 38). да стои поуста, да расте гора. З. 44. с тоган расте међю приѣтельми права любавь. М. 507. велика любавь да расте. П. 124.

растимиріћь, властелин великога кнеза хумскога Андрије Хрелко Растимирикь 1249. М. 34.

растићь, презиме властеоској породици дубровачкој: Тѵдьрь Растикь између 1100 и 1200. М. 7. — Вьласи Расьтикь између 1100 и 1200. М. 7. — Матиѣ 1253 у вељем вијећу. М. 40. — Маринь, којега га пишу и Марѣнь 1397—1452, изабрани властелин више година, али су била двојица, у два се споменика помињу обојица заједно (М. 419. 423.), један се 1452 назива стари, и један пут се за једнога каже да је син Симете Растика, тај је 1424 био кнез. П. 8. 75. М. 259. 262. 266. 269. 287. 295. 299. 347. 352. 419. 423. 427. 431. 454. П. б. 81. 85. — Михоћь 1398—1443, изабрани властелин више година, али су била двојица, један се године 1428 и 1429 назива стари, а једном је 1443 отац по имену Мароје још био жив, а један је може бити исти син Маројев имао сина Мароја 1442. М. 231. 233. 235. 259. 347. 426. П. 71. 77. 81. 160. П. б. 75.

84. 89. 90. гријешком је три пута име штампано Михоќь, а један пут Мироуь. П. 71. 160. П. б. 75. 90. 107. 108. без сумње је једном од њих двојице име на два мјеста записано Михаиль 1419. М. 287. П. 147. — Паскоѥ, којему је име један пут записано Паскалинь, а један пут гријешком Паукоѥ, 1398—1427, изабрани властелин више година, а 1398 и 1419 и 1422 кнез, 1411 судија. П. б. 42. 74. П. 39. 81. 83. 106. М. 262. 287. 292. 294. 310. 347. — Мароѥ 1406—54, изабрани властелин, имао је сина Михоуа, а и отац му је био Михоч Растић. П. 77. 81. М. 347. 426. 466. П. б. 93. 107. 108. 112. — Климе, којега пишу и Климоѥ, 1419—27, изабрани властелин. М. 287. 299. 347. — Симе, којега пишу и Симко, 1419—23 изабрани властелин. М. 287. 320. имао је сина Марина и Мартола: Маринь Симете Растика. П. б. 81. Мартола Симета Растика. М. 320. — Витко 1419—45, изабрани властелин више година, а 1425 кнез. М. 287. 320. 347. 419. 423. 431. П. б. 82. — Марьтоло (син) Симета Растика, изабрани властелин 1423. М. 320. — Андреѥ 1445—61, изабрани властелин и судија. М. 431. П. б. 118.

растлити, corrumpere: бестрашиемь божїемь растлиecon доушоу своюю. Д. 107. ѡть злоуьстивихь єзыкь исмаилтьскыхь пожежено и опровръжено и ѡть прѣжде нась дръжавшихь растлѣно. М. 265.

растлѣшти, } contundere: корень ѡть смокве рас-
растлѣћи, } тльци. Ш. lesek. 130. лисичи мозькь разьмѣсивь сь мьхомь и растльвь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. diruere: да вете своюю половиноу тогаи града растлѣти. П. 166.

растоварити, deponere: вьплю ако раствори в Брьсковѣ. М. 52. силѡмь растоваривь или разбалавь. З. 39.

растопити, liquefacere: бѣхоу вьсе (леденице) ѡть великаго жара сльньчнаго растопиле се. Д. 154.

растоучити, dissipare: сьбери ми чеда растоученаа. Г. XIII. 367.

растоıанию, distantia: забити толика растоянїемь мѣста троудная теченїя. Д. 13.

растрьгноути, rumpere: сѣти юго и лаıания до коньца растрьгь. Ст. 25. жалости многы растрьгнеши оть срьдьца наю. Д. у Ш. Iesek. 123.

растрьгноутию, diruptio: растрьгнꙋтїе оузамь. Г. XI. 117.

растрьзати, rumpere: гнѣвомь сами вь себѣ растрьзахоу се. Д. 182.

растрѣбити, disjicere: сего (стари манастир) оть основания растрѣбивь начехь здати. Г. XV. 268.

растрѣти, conterere: оть чрьнице короу растри. Ш. Iesek. 130.

растоупити се, discedere: облаци тьмнїи разстоупише се. М. 332. о земли растоупивши се живы прїимы вьсѣхь нась. Г. XI. 113.

расть, infarctus lienis (ваља да је то): оть раста. прилагаи на расть. Ш. Iesek. 130.

растько, име мушко: светом Сави прије калуђерства бјеше име Растько: нарекоше име емоу Растько, и оумо и тѣло о господи добрѣ богоу вьзрасте. Д. 4. 16. Рассно. Л. 59. Раско. Л. 69. 72.

расоудитель, dijudicans: разсоудитель мыслемь и помысломь срьдьчнымь. Д. 148.

расоудити, censere: не змїевь паче же оть бога и аггеловь сьвѣть расоудивь. Д. 49. расоудивь нестрьпимо бити. М. 243. perpendere: разсоудивь троудная дльгаго поути хожденїя. Д. 130. ни испытавь истинныи ни расоудивь испытьно соуда. М. 90. dijudicare: у томь богь да расуди, на комь е клетьвь остала. М. 21. да се расоуди по закоиоу. З. 48. да га за то расьугьу. П. б. 117.

расоуждати, perpendere: тлѣнїе чловѣчьско разсоуждае. Д. 98. разсоуждаше прьвое свое житїе. Д. 134.

разсоужденю, meditatio: о доуховныхь разсоужденыхь. Д. 194. истино да испитаеть се сь расоужденнюмь. М. 15. opinio: на них расуждение да буде. М. 417.

расоути, dissipare: када се онь стари градь расꙋ и опꙋстѣ. М. 217. Моусїа расоу бльгаре и прѣсели 1413. Л. 75. publicare: иже потвори, да се распе и накаже. М. 135. 154. кто се ѡбрѣте изьгнавь метохїю на неропшиноу, и прѣслоуша ꙁаконь царьскы, тьꙁи властникь да се распе и накажеть. З. 32. аще се кто ѡбрѣщеть соудїю ѡсрамотивь, аще боудеть властелинь, да моу се вьсе вьꙁметь, аще ли село, да се распеть и плѣнить. З. 38. оу коюмь се селѣ ѡбрѣщеть тать или хоусарь, тоꙁи село да се распе. З. 41. ако се ѡбрѣте ꙁлатарь оу коемь селоу, да се то село распе. З. 49. ако се нагне владальць црькоьни оуꙁьмь мить, да се распе. З. 50. тко се ѡбрите се потворикь, да се распе. М. 256. да е господство ми невѣрань, и да се раꙁаспе до корѣна. М. 370. 467.

расоутию, dissipatio: на негово погибиѡ и расꙋтию. М. 252.

расхомѣра, discordia: чꙋюмо юрь сь братѡмь юсте ꙋ расхѡмѣри. П. 42. да нимь ꙋ тей расхѡмѣре нѣтко щете не ꙋчини. П. 43. с кнеꙁомь и сь братомь мꙋ юсте ꙋ расхѡмѣри. П. 43. да сте ꙋ расхѡмѣри и ꙋ немырꙋ. П. 41.

расхыштению, direptio: оумалюнїе светихь книгь расхищенїемь. М. 538.

расцѣпити, scindere: на расцѣплюни камы. М. 127. ꙁоубѡмь расцѣпльшимь се. Г. XI. 92. аще рѣкы расцѣпише нась. Г. XI. 168.

рась, град гдје је сада Нови Пазар: Стефан Немања сьꙁда монастїрь светаго Геѡргїа вь Расѣ. Са. 2. Анастасїа иде кь светѣи богородици оу Рась. Са. 6. сьꙁдавь црькьвь св. Гюѡргїа оу Расоу. Л. 52. црькова вь Рассоу. Л. 58. свети је Сава (по љетописцу) поставио епископа оу Рассоу вь храмѣ светыхь апостоль. Л. 59. вь Расе. Л. 69. вь Трьговищи иже ва Расе подь крилом светые троице ꙁовомь Сопоћани. Г. XI. 176. само је на једном мјесту поуздано женскога рода Раса: вь црькову светыхь апостолла Петра и Павла, иже юсть Расса. Л. 58. cf. рашькыи.

расьпь, dissipatio: с коюга разиирью бивал едион страаиѣ и дрѹгоюи утета и раасапь. М. 367.

расьскыи, гледај рашьскыи: митрополит рассни (1721). Г. IX. 246. само ту.

расыпати, dissipare: раснпа ю пльчивьше се врагы наше. Ст. 22. землю нашоу не расыпанноу противныхь наитїемь. Д. 36. раснпа градь. Л. 68 раснпа Кроушевацъ. Л. 75. вьсоу землю оугрьскоу плѣни и разснпа. Л. 83. 84. publicare: аще юбрѣщеть се кои владальць црькокны вьзьмь мыто, да се раснпакть. З. 31. раснпа кнѣзь Лазарь жоупана Николоу. Л. 74. cf. расыповати.

расыповати, publicare, cf. расыпати: раснпоукть се, сирѣчь сьврьшено подкимлкть разграблкнїе имѣнїа. Ш. lesek. 86.

расѣданик, hiatus: ють пештер и разсѣданїихь каменнїихь. Д. 132.

расѣдати се, rumpi: прираждае се, разсѣдаше се. Д. 80.

расѣцати, scindere: царство грьчьско на двое разсѣче се. Д. 170. дѹкать разсечен на трое. М. 521. поче се разсѣцать каменїе. М. 558.

расѣиникь, dispersus: що соу расѣюници митрополике призрѣньске по селѣхь архаггеловѣхь оу Подгори. Г. XV. 309.

расѣиник, dispersio: разсѣание наше сьберет вь едино. Д. 81.

расѣяти, dispergere: разьгнавшоу и расѣявшоу враги скок. Ст. 5.

ратаи, arator: за ратакь: колико има игоумень плоуговь оу кокмь селѣ, юдь тогагере села да постави ратаке, кога хоке. М. 98. Юбрадь ратаи. М. 123.

ратина, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи село Талско сь Ратиновь. М. 11. сада има село Ратина близу Карановца.

ратити се, bellum gerere: с кыи се икса ратилн. П. 140.

ратишевьци, између људи које је краљ Стефан

Дечански дао Дечанима били су и власи Ратишевьци. М. 96.

ратко, име мушко (мјесто Радько): неки је Ратко, јамачно дубровчанин, држао под закуп трге бана босанскога. П. б. 22. — Човјек краља босанскога Остоје Ратко крьстьꙗнинь 1404. П. 51. — Слуга војводе Хрвоја Ратко, без сумње презименом Мишановићь, које види. П. 31. 51. — Попь Ратко у Томаша краља босанскога око 1444—60. М. 483. — Гледај Божитьковићь, Гоулоѥ, Добрьковићь, Миладиновићь, Милосалићь, Мишановићь, Остоићь.

ратковићь, дубровчанин Богша Ратковикь 1413. П. 117. — Дубровчанин Андреꙗ Ратковикь 1413. П. 120. — Дубровчанин Ꙗкша Ратковикь 1413. П. 120. — Деꙗнь Ратковикь у Сријему 1414. П. 175. — Властелин краља босанскога Твртка Тврутковића и херцега Стјепана, кнез Юрай Ратковићь 1442—53, име му пишу и Гюрьгь. М. 426. 457. П. б. 105. 106.

ратковь, *τοῦ* Ратко: нѣщо имание раткова (т. ј. Ратка Милосаљића). П. 49. по рѣчи ратковѣ (т. ј. дубровчанина Ратка који је држао под закуп трге бана босанскога). П. б. 22.

ратовати, bello persequi: богомь способьствовани, не ратовании. Д. 114. ѕа тѣѕи свадȣ да не ратȣю ни ищȣ сь ѕлѡмь Котора. М. 170. по толе да ихь ратȣѥ господьство ми. М. 207. 269. 355. по тѡмь да ихь ратȣемо. М. 436. ако би господьство ти хѡтѣло нась ратовати. П. 141. не сь тоуждымь ѥѕыкѡмь своѥ ѡтьчьство ратоуи. Г. XI. 66. — са се: ѕ градомь да се ратȣѥ царьство ми. М. 147. 162.

рать, f. bellum: и рать и мирь да имамо сьш ними на єдьно. М. 36. чинити рать кралȣ Ȣрошȣ и єговѣмь лȣдемь, до колѣ вашь градь ȣ рать стои сь кралемь. М. 44. бывьшеи рати голѣмѣи. М. 100. ако рать бȣде мегю Босиѡмь ѕ Дȣбровникѡмь. М. 102. що се бȣдȣ ȣчинило коѥ любо чтете ȣ сиюѕи рать. М. 170. що имь рать ѕада и

мирь привръже. М. 254. прѣи рати. М. 255. каде кралевьство мꙋ намь рать ꙁада. М. 275. ѡ рати. М. 276. ни ꙁа іеднꙋ рать. М. 285. ꙋ колико би крать рать трьпила. М. 286. колико крать би рать прѣсьтанила. М. 286. рать реченога кралꙗ. М. 303. вь ратехь. М. 334. ако би се коꙗ рать на Дꙋбровникь двигла или ꙁгодила. М. 338. тко бꙋдꙋ пошли ꙋ ѡкꙋи рать. М. 369. имаѡ ꙁ Дꙋбровникомь рать. М. 374. почети рать. М. 448. кои би протива Дꙋбровникꙋ ратью ли воѥском ли. М. 451. до рати. М. 467.

ратьникь, miles: ѿть беꙁбожныхь ратникь. Са. 9. ратници. Д. 112. да ратника посрамить. Г. XI. 60.

ратьнь, bellicus: сьнитїє ратное. Л. 57.

ратьствовати, bellum gerere: ратствꙋющомоу се Ахмедꙋ съ Коуꙁꙋль башемь. В. дан. I. 7. раствоующимь се с оугрїи. В. дан. I. 6.

раоунь, име мушко: кнез Раꙋнь у подручју војводе Хрвоја кнез у Спљету 1399—1405. П. б. 43. П. 44. 60.

рафаель, Raphaël, гледај Гоучетнѣь.

рафаиловнѣь, властелин дубровачки Марѣнь Рафаиловикь 1442—45. М. 419. 423. 431.

рафаиль, Raphaël, гледај Гоучетнѣь.

рахьць, име мушко, гледај Боришнѣь.

рачаинь, калуђер из манастира Раче: Кипрїань їеромонахь рачаниnь. Г. IX. 246.

рачение, desiderium: не оуправлюнь боудоу такокомоу раченню. Д. 8.

рачитель, fautor. Ш. lesek. 79.

рачити, velle: да би негова милость била, терь намь рачиль потврьдити жꙋпꙋ конавлоскꙋ. М. 294.

раша, међа је селу Селу цркве арханђелове у Призрену била мегю Рашомь и мегю Добромь Рѣкомь. Г. XV. 280.

рашетнѣь, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Конца Рашетикь. Г. XV. 299.

рашиньскын, τῆς Раша: међа је селу Селу цр-

кве арханђелове у Призрену ишла на рашниьскы поуть. Г. XV. 280.

рашнрити, dilatare: не разсширн урква. Д. 95. землю срьбскоую разширивь. Л. 54.

рашнрѣти, dilatari: оуталстѣ и разширѣ безоумїемь. Д. 105.

рашоуль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Рашоуль. Г. XV. 291.

рашько, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше оулнарь Рашко. Г. XV. 284. — Дијакь војводе Радича Санковића Рашко 1391. М. 220.

рашьковнћь, кнеза Гргура Вукосаљића писар Добрило Рашковнћь 1418. М. 281. — Властелин господара хумскога војводе Владисава, војвода Милошь Рашковнћь 1465—66. М. 493.

рашькын, по једном дијелу своје државе око старога Раса а садашњега Новога Пазара краљеви се српски писаху рашьки, а по том се и земље њихове зваху рашьке, cf. Рась: краль вьсѣхь рашькнхь земль и превоунинскихь Радославь. М. 19. кралю вьсѣхь рашкихь земле и поморьскихь Владиславв. М. 22. краль вьсѣхь рашкихь земль и приморскихь (исти). М. 25. ако сѣ разьратитѣ сь кралѣмь рашьки(мь). М. 29. 30. 33. велиемв кралв рашькомв и поморьскомв Стефанв Урошв. М. 30. рашькв землв. М. 36. вьсе граде или костеле, ере св поморьске, и пристое рашькомв столв. М. 36. людьмь рашькимь. М. 38. Стефань Урошь краль вьсеи рашькѣи земли и поморьске (то је Урош I, и он је пошљедњи који се тако писао, па и он тако пише у потпису, а у самом почетку исте повеље пише: краль вьсе срьбске земле и поморьске). М. 47. доцније се још писало то име: сь господомь срьбьскомь и рашкомь. М. 188. з господомь рашькомь. М. 201. господа рашька. М. 217. 233. з господомь срьбьскомь, рашкомь и босаньскомь. М. 221.

236. 260. 272. 273. 282. господа босаньска, рашька и срьпьска. М. 254. ꙁ господомь рашкомь и срьпьскомь и босаньскомь. М. 282. са госпоцтвомь рашкимь и срьпьскимь и босаньскимь. М. 317. господь и кластель рашцѣхь и босансцѣхь. П. 69. — и владика у чијем је подручју била околина садашњега Новога Пазара писао се рашки: тако за краља Милутина међу вьсѣми епископы срьбьскыими бјеше юпископь рашьскыи Филїпь. М. 60. епискпь рашки Григорие вьтори. М. 83. а у љетопису се тако назива владика који је још у Немањино вријеме био у истом крају: прїемлеть (Немања) светое крьщенїе роукою епископа рашкаго Леѡнтїа. Л. 58. епископь рашкыи. Л. 54 (два пута). био је и игоумень рашкыи. Л. 55. што су Ђурђеви Ступови у том крају за то се називају светыи Геѡргие рашькыи. Л. 69. љетописац назива очевину Стефана Немање рашком и земљом рашком: свое прѣѡтьчьство ꙁемлю рашкые. Л. 58. прїидѣ вь ѡтьчьство рашко, вь црьковь св. апостоль Петра и Павла. Л. 68. а та је црква била у старом Расу, и она је била столица епископска. љетописац за Стефана Немању каже да је био ѡть племене рашкаго господьства. Л. 68.

рашькыи дѣль, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Тльсто Брьдо сь Рашькимь Дѣломь и Щитариновь. М. 11.

рашькыи ключь, селу је Српцима у Пеку ишла међа по срѣдѣ Рашкога Ключа. С. Л. 1847. IV. 53.

рашьмань, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Рашмань. Г. XV. 298.

рашьскыи, гледај рашькыи.

раш, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше име Раш, један од њих бјеше презименом Вонхьнић, један Кокачевић. Г. XV. 289. 294.

раꙗнь, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше име Раꙗнь, један од њих бјеше презименом Берьчнћь, један Стронловићь. Г. XV. 289. 290. 298. 299. — Челник Ђурђа Кастриота Скендербега Раꙗнь 1459. М. 481. 482.

раюль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше име Раюль, један од њих бјеше презименом Коудићь. Г. XV. 291.

раЂевнЋь, дубровчанин Прибнсавь Рагювнкь 1413. П. 117.

ре, гледај же, од којега је и постало претворивши ж у р: боже ре ти дан ѕдравие. М. 25. додано ријечима да би постале релативне: юре, кынре, какоре, које види, утврђујући негацију: никакоре, никынре, никонре, никьторе, ничьторе, ничинре, нигдаре, нигдѣре, које види; утврђујући демонстративне ријечи: онакынре, такоре, које види; долази и окрњено без крајњега е: никакорь, никьторь, нитнорь, ничьторь, нигдарь, нигдѣрь, које види; — на једном мјесту растављено од ничии другом ријечју: ѕа ничю волю рю. М. 323.

ребиоуль ахирь, турски мјесец: месеца ребиѹ-ль ахира. М. 552. cf. рабиюль.

ребро, costa: тлькьноувь вь ребра игоумена. Ст. 25. ѿть ребрь. М. 262. 568.

ревьнитель, aemulator: ꙗко мнѡгын ѕавистникы на се и вь доброе прїети ревнителю. Д. 62. божїи чловѣкь и того милосрьдїа ревнитель. Д. 81. симь ревнителю быхѡмь. М. 263.

ревьновати, aemulari: ревьноую богооугодномоу юго потьщанию. М. 122. ревиѹю иже прѣжде мене бывшимь царемь. М. 196. аще что ревноваҳѡмь подобити се юмоу. М. 332. Давида кроткаго вь семь ревноуаше. Г. XI. 78. ревноуе православїю своиҳь родителїи. Л. 52.

ревьность, aemulatio: ревностию ѕлою ѡдрьжими.

Ст. 4. божьствьнною ревностїю раждигаемь. М. 129. ревностю. М. 134. ревность и любовь. Л. 52.

редовьникь, monachus: редовници римьске вѣре или вѣре босанске. П. б. 105. ѡдь редовниковь моѥхь господина гости Радина и господина митрополита Давида. П. б. 126. како редовникь божии. П. б. 128.

редовьнь, ordinarius: нашега поутованога и редовнога фрать Алексендра. М. 494. т. j. редовьника.

редовьнь, -ни, ordinarius: редовнега. Г. XI. 201.

редь, ordo: творити лутоурьгию и вьсоу слоужьбоу нощьноую по редоу. Ст. 6. не исписахѡмь по редоу. Са. 2. слово да пождить реда. Д. 68. вьси по редоу призываахоу. Д. 133. ныни редь достиже. Д. 146. ѡбьштинци и мы боудемь редоу древныхь светїихь. Д. 146. нека се и ми по редꙋ находимо ꙋ записехь. М. 307. потврьгꙋемо все и всакое повеле, кое си имаю до данашнега дне по редꙋ. М. 341. наши строиници господинь гость Радосавь Врадневикь и господинь стараць Радосавь ꙋнꙋкь рекоше по своmь редꙋ. М. 472. какѡ се по редꙋ ѡдьзгорь пише. М. 508. свѣ по рѣдꙋ. М. 554. дали нѣки добри редь и начинь, да намь зла не чине. П. 67. ето смо дали редь и начинь, да се чще. П. 80. фратром реда светога Франьцишка. М. 379. сь братїомь ѡдь реда светаго Васиlїа. М. 559.

редьбеникь, стоји на једном мјесту редбеници иза ријечи на, а мислим за цијело да је погрјешка што није састављено с тијем на, гледај наредьбеникь: границе, кое сꙋ сталене на редьбеници града Дꙋбровника ѡдь властель и ѡдь опьkине. М. 242.

рекамати, pingere acu (ваља да је то): тоболаць рекамань златѡмь. П. б. 74.

ремень, liber: напиши на ременоу оть тополе, ѥже имать подь коромь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

реньдить, име мушко: дубровчанин на крају XIV вијека: ꙋ Реньдита. П. б. 27.

ресава, ријека која утјече у Мораву у садашњој Србији: на рѣцѣ Ресавѣ сазида деспот Стефан мана-

стир светѣи троици, вь положеніе мощемь своимь. Л. 62. 74. на Ресави. Л. 73. то је манастир који се сада зове Манасија. и сам се тај манастир звао Ресава: 1458 прими Махьмоуть баша Голоубьць и Жрьновь и Ресавоу. Л. 80. 1456 изгоре Ресава. Г. X. 273. cf. ресавьскыи.

ресавьскыи, манастира Ресаве: ресавско писаніе не обрѣтаеть се нигдеже. Л. 61.

ресавьци, село је Кумани на Дунаву међило с Ресавци. М. 199.

рестоје, име мушко: коморник краља босанскога Твртка Твртковића кнез Рестоје 1442. П. б. 107. М. 426. краља Стјепана Томаша протовистарь, кнез Рестое без сумње исти 1444—51. М. 428. 450. помиње се још 1422 у латинским споменицима. Г. XIII. 124. 147.

ресьна, манастир је Трескавац имао стась в Ресни. Г. XIII. 374. номинативу нема потврде. погрјешка ће бити в Росни. Г. XI. 136. која је постала отуда што је рукопис ишчиљео те се не види добро. то може бити садашње мјесто између Битоља и Охрида, које Hahn, reise 192, пише Resnja.

ресьникь, Штитарици је ишла међа на вознике, кои греде по дѣлоу мегю Ресникь и мегю Толановиноу и мегю Щитарицоу. М. 94. а то је исто мјесто за које у другом споменику стоји да је заселак селу Іельшаници: Ресникь, тој је Іельшаници био заселак и Толановина. М. 195. Г. XI. 139.

ретивла, село које је Стефан Немања дао манастиру богородичину у Милејама: Ретивлоу. М. 6. селу је Медвѣдьцоу цркве арханђелове у Призрену ишла међа од Момуше и Топлухе до Ретивлие. Г. XV. 279. без сумње је једно село.

ретивьштица, село које је Стефан Немања дао манастиру богородичину у Милејама: Ретивьщица. М. 6.

реть, contentio: оуві́нства реть сьставити приходеть. Гильф. бос. 273.

реченије, dictum: по игоуменовоу реченню. Г. XV.

301. ако би своиникь хотиль рать чинити Дꙋбрьвникꙋ беꙃь кралевства реченꙗ. М. 295. ꙃгора писано и ѡбетовано реченѥ. М. 320. ѡбетованѥ, реченѥ. М. 348.

р е ш т и , рекоу, dicere: рече своими оусти. М. 5. мѣсто
р е ћ и , рожденꙗ своего рекомое Диѡклитиꙗ. Ст. 2. рьци доуши моеи. Ст. 6. просто рещи. Са. 1. рѣщи. Са. 3. ꙗкоже рѣше книгы. Са. 4. рѣхь емоу. Са. 12. да видѣвше бога прославимь, рекоуште: дивьнь богь. Д. 91. ꙗ смь быль рекль лꙋдемь да се не бое. М. 21. ере смо рекли дати. М. 23. ѡськвრьненѣи ланитѣ похвалоу како речета. М. 58. сина неманина, рекьше светаго Сѵмеѡна. М. 66. вь домоу светаго вьꙃнесениꙗ рекьше оу пирьгоу. М. 80. Ранко рече писати. М. 85. выше реченьныи монастирь. М. 125. что рекоу доушевници. З. 49. да оуработаю, що имь рѣкоу. М. 571. ꙃападнои странѣ, рекоу же Алаванїи и поморию. М. 140. да рече царинникь дꙋшомь, ере ѥсть тогаꙃи конꙗ коупиль. М. 147. више речени властеле. М. 188. ѡни комꙋ рекꙋ. М. 215. рекаѡ. М. 327. П б. 128. ѥрь би ѥ рекаль ѡправити. П. 22. да мꙋ речете. П. 112. нека похвале и рекꙋ. П. 156. рьци мꙋ доплатити. П. 18. би намь реците. П. 19. реци да тои не бꙋде. П. 23. ѡнꙋи добрꙋ рѣчь, кою те ѥ болѣ богь наставиль, рьци ꙃа више писанно. П. 30. рьци намь. П. 143. рьците вашемꙋ граданинꙋ. П. б. 27. да вѥ реки. П. 2. како би могли рећи. М. 274. рећи. М. 447. 459. 500. П. б. 43. погрјешке: рченога. М. 230. 232. 236. 467. ртьчеными. М. 427.

р е ђ е п ь , земљама стјепанове цркве приложене Дечанима ишла је међа на Регѥпь стоуденьць. М. 93.

р и г а , rex: риꙃѣ оугьрьскомоу. Ст. 8. рыга срьпскы иже нарицаемы Лаꙃарь. Гильф. бос. 276. само ту.

р и г ь , име мушко: прокꙋратꙋрь Рига ѡдь Петрꙋна. П. 178.

р и ꙃ а , vestis: книгы и риꙃы. Са. 2. риꙃи и поꙗсь. М. 11. риꙃами честьними. М. 11. его вь риꙃоу облачить аггельскаго ѡбраꙃа. Д 16. вьꙃьмше мою риꙃоу. Д. 18. красними рыꙃами. М. 91. да есть вьсака порота вь црькви, и попь вь риꙃахь да ихь ꙃакльнеть. З. 42.

рızьница, aerarium: да имь се кони подь рızьницу не узимаю. М. 52. сь рızницомь тези црькве и направками всѣми. М. 191. и да плакю ѡдь мое рızнице. М. 204. да примемо иихь децу и иихь рızницу у нашь градь. М. 215. донесоше харачь на честитои порти, предадоше у рızнице царствиа ми. М. 552. побеже на оугре сь рızницею своею. Г. X. 274. Л. 80.

рızьничарь, aerario praefectus: рızничарь Маре Вуковице. П. 36. 99.

рızьничьскыи, aerari: челиикь рızничкыи (у деспота Ђурђа). М. 436. 437.

рızьнь, vestis: образы рızные. Д. 21.

рималинииь, romanus: кь семоу присилаюгь римлине. Л. 55.

римь, Roma: вь Римѣ. Ст. 9. у Рими. М. 519. кь Римоу. Л. 55. Цариград називају Новим Римом: Коньстантиия града новаго Рїма. Д. 129. вь нови Римь, вь царьскыи градь. Г. XI. 191.

римьскыи, romanus: Константин сьбракь римскые кое. Л. 57. папѣ римьскога. М. 39. вире римьске. М. 379. редовиици римьске вѥре или вѥре босанске. П. б. 105. цесаромь римьсцѣмь и кралемь угарсцѣмь. М. 381.

рипетииь, између људи које је краљ Милутин писао Хиландару један бјеше Драгославь, рипетииь сынь. М. 62.

рипидии, ῥιπίδιον, flabellum: рипидие и кадильнице. М. 91. cf. ритида.

рипишта, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439. то ће бити по западом говору мјесто Рѣпишта.

ристаиие, cursus: мнѡгу храбрость показаше на коискомь рыстанїю. Г. XI. 125.

рисьнь, сада варош на заливу которском: краљ је босански Стјепан Томаш дао Дубровнику жупу Драчевицу с градомь Новимь и с Риснимь. М. 449.

рипида, ῥιπίδιον, flabellum: риѳидами. М. 11. cf. рипидии.

робиꙗ, f. coll. captivi: всаки дьнь минує робиꙗ изь Цариграда, и поводє ихь кудѣ имь годѣ. П. 10. за робию ѡдькуповану. П. 10.

робиѥ, n. coll. captivi: рѡбьѣ. М. 529. ѡкои моѣ робьѥ. М. 530.

робовьци, село код Гадимље: Гадимљи су ишле међе мєгю Скокранцє и мєгю Робовцє. М. 182. има и сада, Hahn, reise 160, гдје пише Rubofze, а на карти Robovce.

робь, servus: ѥдинь ѿть робь ѥго вьставь сьдроби и мьчємь на ѡдрѣ ѥго. Ст. 25. мьньши, нє могоу єго нарєщи сына, нь робь. Са. 7. captivus: ѡдькупую робовє. П. 10.

робь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Робь. Г. XV. 290. 291.

робьство, servitus: ѡдь господства ми да прѣму гнѥвь и робьство надь собомь. М. 411. 525. captivitas: изидє Анзерь изь робства. Л. 87. depopulatio: прьво робства конавлѡскѡга. М. 442.

ровинє, поље у Влашкој: Мирчє воєвода влашки разьби цара Баꙗзита на Ровинахь, и погыбѣ Марько Краљєвикь. Л. 74.

ровоамь, Roboam: тождє полоучи ꙗкожє и Ровоамь ѡнь. Л. 54.

ровь, fovea: Иѡсифа вь ровь вьврьгошє. Ст. 4. ни мали оустїа ровоу погрѣшившє. Д. 60. вьврѣщи мє хотє вь ровь погыбѣльни. М. 110. изведьша мє из гльбины рова прѣисподьнꙗго. М. 112. ровь изри и ископа. Л. 53.

ровьникь, fossa: селу је Ораховцу које Гргур Вуковић даде Хиландару ишла међа на ꙗньчинскыи ровьникь. Г. XI. 142.

рогатићь, човјек жупана Николе Зрѣпь Рогатикь око 1369. П. б. 25.—Властелин краља босанскога Тврт-

ка Твртковића и Стјепана Остојића кнез Вѹкь Рогатнћь 1405—26. М. 257. 283. 294. 330.

рогатьць, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Рогатьцоу је међа ишла оу Єльшаницоу. М. 93.

рогова, село је Ошваћа цркве арханђелове у Призрену међило с Рогокомь. Г. XV. 275. а и то ће бити село.

рогоꙁа, tapes: ѡть рогоꙁи вьстаєть. Д. 63.

рогоꙁина, tapes: простри рогоꙁиноу на ꙁємли. Са. 11. на єдинои рогоꙁинѣ лєжашє. Д. 57. своє рогоꙁины. Д. 210.

рогь, cornu: вьꙁдвиже рогь спасєнїа нашего. Д. 97. христїанскы растѣшє рѡгь. Г. XI. 67. камн, що има тры рогови. М. 127. рѡгь царнь начиньєнь сребрѡмь поꙁлаћєнь и ꙁьмалдѡмь с покривѡмь. М. 498. рѡгь єлєньни сьжегь и сьтривь поснпоуи ꙁоубь. Ш. lesek. 130.

рогьль, Чабићу је ишла међа на Рогьль Сватокє Полянє. М. 93. мислим да је mucro, и за то да би требало наштампати рогьль.

родимля, воденицу оу Родимли дао је краљ Милутин Грачаници. М. 565.

родимь, cognatus: ни моємоу дѣтєтєви ни моємоу оунѹчєтєви ни моємоу родимоу. М. 6. Младѣнь ни єговь родимь. Г. XV. 270. брать ꙁа брата, или ѡтьць ꙁа сына, родимь ꙁа родима. З. 33.

родимь, у граду Родимѹ писа краљ Милутин повељу. М. 69. cf. родимьскын.

родимьскын, *τοῦ* Родимь: краљ је Милутин дао єпискоупии липлıаньскои рибникє всє ѡдь иꙁкода родимьскаго дори како оутєчє оу Ситницоу. М. 563.

родитєль, parens: благовѣрьныю родителю єго. Ст. 2. аще котора родитєли ѡтємлєт сє или инѣмь коимь. М. 14. даньнаа прѣродитєлїи и родитєли кралєвьства ми. М. 58. що моу є даль господинь и родитєль кралєвьства ми. М. 64. тако се називају и дједови и њихова браћа и други старији род: родитєль моихь светѣхь (пише цар Стефан за Стефана Немању и св. Саву). М. 133. 136.

господиномь и родителюмь и просвѣтителюмь нашемь кѵрь Савомь (пише цар Стефан). М. 137. нашемꙋ ѡцꙋ Саввꙋ и всѣмь нашѣмь родителемь. М. 217. по томе краљеве и цареве српске назива родитељима краљ босански Твртко. М. 201. стрица синовац тако назива: господинома ми родителема (каже краљ Владисав за оца својега Стефана Првовјенчанога и за стрица св. Саву). М. 26. херцег Стјепан за војводу Сандаља. М. 403. П. б. 104. 124. ујака нећак тако назива: господина и родителꙗ моего, деспота Стефана (пише деспот Ђурађ). М. 352. 434. 437. тако и таста зет: прѣдь тобою, моимь родителюмь. Д. 204. родителꙗ ми цара грьчьскаго, кѵрь Андроника (пише краљ Милутин). М. 74. 79. 80. у том смислу и цар Стефан назива родитељем деспота Иваниша. Г. XV. 301. тај је Иваниш ваља да био отац севастократора Дијана, којега исти цар назива братом. cf. Дѣꙗнь.

родительнь, parentalis: оугасе родителнаꙗ топлота. Г. XI. 47.

родительскын, parentalis: тако живоущоу ми вь любьви родительскои. М. 89. родителскѡмь любвомь. М. 461.

родити, gignere: рожденымь нмь. Ст. 25. богоуматери рождьшеи. М. 15. рожденомꙋ ѡдь благовѣрнихь цари. М. 35. слѣпоу рожденоу. М. 58. Ісоусь родии се. М. 77. ѡдь конхь лꙋди есꙋ се родили и наслѣдили властеле. М. 217. за матерь, ка ме есть родила. М. 274. ѡдь брата мꙋ се родно. М. 544. роди (Стефан Немања) сыны .г. Л 51. роди сь нею два сына. М. 57. Єлисавта роди .г. сыни. Л. 62. роени. М. 519. погрјешке: рождешии мјесто рождьши. М. 58. рожьшїа мјесто рождьшїа. М. 533. са се, provenire: ако се оу жоупи жирь роди. З. 49.

роднꙗкь, cognatus: ближика и роднꙗкь покоинога кнеза. М. 495.

родопь, неки Рѡдопь оукраде Гюрга Вльковика и(зь) соужьства оу Цариградоу. Л. 75. други љетописац пише Радопь. Л. 75.

родось, Rhodos: прими царь Родось. Л. 83.

родь, genus: родь члов҄ѣчьскыи. Ст. 1. противоу родоу да наказоует се. М. 14. брата его и родь ихь. М. 36. ѡдь рода кралевьства ми. М. 68. иномоу комоу ѡть рода моıего. М. 75. Милоша Братославлиќ сь родомь. М. 97. ѡдь банова рода. М. 101. Дражеславь, родомь Конѣь. М. 176. прочисти ми вь родѣ моıемь. М. 203. кто ѡдь синовь моихь или ѡдь рода господства ми. М. 207. с нихь родомь и сь нихь баштинами. Г. XV. 280. аще се ѡбрѧщеть ѡть нıегова рода до третїего братоучеда. З. 33. срьбиноу бити родомь, еллїноу моудрованїемь. Л. 55. оудави Селимь вьсь родь скои до корена. Л. 82. populus: рода христиıаньскаго. М. 77. generatio: племенѣ светаго Сумеона третїемоу родѹ състарѣющѹ се, а четврьтомѹ вь воиньстко вьстѹпающѹ. М. 49. ortus: родомь ѡть Зете. Л. 55. лѣта рода Ісѹса Хрьста 1395. П. 3. погрјешка роди мјесто родь. М. 525.

родьникь, мислим да је погрјешка у штампању мјесто сьродьникь, које види.

родьство, partus: иже вы вьспитахь ѡть родьства матерь вашихь. Са. 5. ortus: вь лѣто .афві. родства. М. 548. genus: оу матере ıего и оу всега родьства ıего. Г. XV. 270.

родьштина, cognati: да бѹдемо родьщинѹ ѡдь ѡнога звѣнога послать. П. 91.

рождениıе, solum in quo aliquis ortus est: ѡтьчьство и рождениıе своıе. Ст. 8. да вь безьмльвии и метежа прѣбоудеть рождениıе ıего. Ст. 19. ortus: подь лѣти господа Хрѣста рождениıа .чтѕ. и дрѹго. М. 222. ѡтьцоу прѣшьдьшоу вь рождениıе. Л. 58. cf. рођеıе.

рождьство, ortus: сего светаго рождьство и житиıе. Ст. 2. ѡдь рождства хрьстова. М. 2. ликьствоуıета ѡ рождьствѣ твоıемь. М. 67. рождьство ѡть дѣвы. М. 86. рождьства христова тисѹща и .т. и .о. и .г. лѣта. М. 183. рождаства. М. 469. 510. вь лѣтехь по рождьствѣ христовѣ .чтои. лѣто. М. 189. рожьства. М. 217. 221. 273. 296. ва лиета рожаства христова (то и то). М. 105. 220. 232. 235.

рожтва. М. 329. 387. роштва. М. 252. 391. рощва. М. 229. 250. 283. рошткa. М. 506. П. б. 91. рощтка. М. 304. рощдва. М. 185. festum nativitatis Mariae et Christi: вьсакоу годиноу на рѡждьство прѣчисте. М. 532. рождьствоу христовоу всаки меропьхь да довоꙁи по воꙁоу дрѣвь. М. 565. рокь на рождьство христово. З. 50. погрјешка штампарска рождества. П. 1.

рожетнћь, дубровчанин Миль Рожетикь око 1406. П. 79.

роꙁиновнћь, властелин дубровачки Михоило Роꙁиновикь у вељем вијећу 1253. М. 40.

рокь, dies praestituta, tempus definitum: да нмь есть рокь ꙁа три мѣсеце, да си иꙁидоуть сь всѣмь своимь добитькомь. М. 50. рока да не бꙋде дꙋбровчаниноу. М. 101. да да рокь дꙋбровчанѡмь .ѕ. месеца. М. 102. акѡ не платеть на рѡкь, да даде двоино. М. 104. да нмь се постави рокь ꙁа .г. мѣсець. М. 147. 162. да мꙋ да рокь правь и подѡбнь, како до рѡка може поћи. М. 211. томꙋи станькꙋ бꙋди рокь шесть мѣсець ѡдь данась наприда. ако ли речени сꙋдье не дошли на ѡкомьꙁи рокꙋ ꙁа кою годи потрѣбꙋ, да имаю доити наибрьже що могꙋ. М. 256. прїидеть на рокь прѣдь соудїе. З. 36. да моу есть рокь на вечери. З. 36. да моу поставить рокь. З. 36. да плати вьсе на рокь. З. 41. рокь томоу житоу, да се оусипа, на митровь дьнь. З. 50. дроуги рокь на рождьство христово. З. 50. ако не да на те рокове. З. 50. томꙋ рока ѡдьмакосмо до гюргюва дне. П. 6. да ви плакꙗ на роке. П. 99. да ти се ѡдь ѡни дьнь поуче рокь бронти. П. 106. реченѣемь дꙋкатомь есть рокь ꙋꙁимати ихь мѣсеца феврара .г. М. 429. прько нећь се рокь сврьши. М. 520.

романинскын, Romaniae: рѡманинскемь кадиѩмь. М. 534. ꙁемламь романинскимь. М. 545. cf. романьскын.

романиꙗ, Romania: ꙋ Грьцехь на Рѡманию. М. 135. по срьблехь и по Романїи. М. 140. по Натолѥ, по Романѥ. М. 410. по Романеи. М. 524. по Романию. М. 527.

романь, име мушко: калуђер у Светој Гори Романь, сннь севастократора Браньна, брат Вука Бранко-

виђа 1365. М. 172. — Калуђер у Јерусалиму Романь око 1386. П. б. 28.

романь доль, ниже планине Сињавице Романь Доль. Г. XV. 301.

романьскыи, Romaniae: ꙁємлꙗмь романскиємь. М. 548. 549. 550. 552.

ромєньча, situlus: ѥдна ромєнча голєма, дрѹга мала, потєжѹ петь литарь и .и. аꙁага. М. 407. двє ромєньчє фєлаиє, потєжѹ дєсєть литрь и ѹнчѹ. М. 408. П. б. 98. двє ромєнчє фрѹшкє, потєжѹ дєсєть литрь и ѹнчѹ. М. 408. чєтири ромєнчє носатє с поклопци, потєжѹ дєсєть литрь, .ѕ. ѹнчь, .д. аꙁагє, три ромєнчє беꙁь поклопаца. М. 408. ромєнча носата бела с поклопцємь и дрѹга мала поꙁлакєна, тєглє .ві. литрь, .є. ѹнчь. П. б. 102. ромєнча срьбрьна поꙁлакєна. М. 415. П. б. 121.

ромиль, игуман манастиру Дохијару у Светој Гори Ромиль 1347—8. М. 127. 132.

ропа, име мушко: Ранковић, иначе Угарчић, бјеше зет жѹпана Ропє око 1370. М. 181.

роса, ros: напои ѥ росою благодѣти твоєє. Д. 69. да нє сьнидєть на вась дьждь ниже рѡса. Г. XI. 168.

росафь, Стефан је Немања освојио Росафь градь, рекомыи Скьдьрь. Ст. 8.

рота, jusjurandum: да ихь питаю до нихь ротє, тко би коѥ племєншћинє. М. 248. двадєсєть и .д. ротѹ на мођехь поставити. М. 248. obitamo se nasom virom i rotom. М. 279. ротє раꙁбиль. М. 291. да сѹ всє клєтви и ротє и проклєцтва пала сврхѹ нась. М. 291. 303. ротѥ. М. 323. 325. ротє. М. 367. 431. chleh se rotom i dusom mogiom. М. 385. ꙁаклєсмо сє всѣми ротами ꙁгора рєчєнѣми. М. 402. поꙁнахь по вєлицѣхь ротахь. М. 444. погрьдивь вєликє ротє. М. 444. иꙁлѣꙁло иꙁ рота вишє рєчєнихь. М. 447. ѡбара всє ротє и клєтви пла сє. М. 459. прѣмисмо мѹ нашомь вѣромь и ротомь, да га ѥмо дрьжати. П. 50.

ротити, jurejurando adigere: ротишє нась, а сада кнєꙁа Иквиша нє ротишє ꙁа младоѡсть. М. 376. свакога

по на се ротнше и заклеше. П. б. 120. — се, jurare: ки се у семь не роти. М. 32. прѣсеже и роти се, да нхь зблюда. М. 234. ротихь се на светомь еваньгелию, юко семү бити непоколѣбиму до вѣка. М. 243. ротисмо се и присегосмо. М. 256. ротисмо се за нась и за все наше последнѥ. М. 259. на все выше писано ротисмо се. М. 261. 276. 293. ротиль се. М. 273. ротисмо се и заклесмо. М. 287. 290. 303. ротисмо се на часномь крьжи господини и вь .д. еванге-листа. М. 295. ротихь се. М. 307. ротихь се и заклехь. М. 318. ротисмо се вь господа. М. 320. заклеше се и ротише се. М. 325. ротисмо се господину воеводи. М. 352. ротих се. М. 488. без се на једном мјесту у истом значењу, али ће бити погрјешка: на все више писанно ротисмо. М. 331.

роть, гледај рота: всако .е. годище да поновимо сизи роть. М. 31.

ротьникь, juratus: у кога леже ленштроми изпи-сани о нихь ротниковь. М. 248. всему ѡвѡмуи ротьници и скидоци. М. 428. 487.

роштко, гледај рождьство.

рошь, планина коју је цар Стефан писао катуну Драгољевцима даровавши га цркви арханђеловој у Призрену: Сопоть, Мавръ и Рошь. Г. XV. 300.

рођа, име мушко: између људи у катуну Добру-шинцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Рогꙗ. Г. XV. 292.

рођеније, гледај рожденије: .ді. годища ѡдь свога ро-гениꙗ. М. 394.

роуба, vestimentum: иже сꙑже не имоуште татии кра-дома, развѣ поуждныихь власѣныхь роубь. Д. 24. калныє власѣние роубы. Д. 116. номинативу нема потврде.

роубиниће, dem. rubinus: са прстенкомь рубини-ћемь. М. 498. єдань диаман(т)ь и єдань рубиникь. М. 498.

роубиновь, црква је спасова у Призрену имала њи-ву на врбничком пољу конь Хране Роубинова. Г. XV. 271.

роубити, caedere: нагеше рубити, плѣновати и жеки. П. 149.

роубьчевнћь, за цара Стефана бјеше неки Гюра Роубчевникь: цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену њиву на врбичком пољу ѿть гюрине нике Роубчевника до Бранилоника. Г. XV. 272.

роубьчь потокь, краљ је Милутин дао Хиландару Роубьчь Потокь, који као да је био село. М. 58. помине се с Дрьстьникомь, те ће и бити близу њега.

роугати се, illudere: роугати се нмь. Д. 102.

роугнжю, селима је цркве богородичине у Архиљевици ишла међа до меге Роугнжю. М. 144. држим да је погрјешка у преписивању.

роугина, гледај Роуђина.

роугиньци, гледај Роуђиньци.

роугь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Роугь. М. 12. може бити да би требало читати Руђ, cf. Роуђа.

роуда, metallum: манастир је Трескавац имао у Порѣчи селище Птиче с роудомь и с планиномь. Г. XV. 372. или ю сребро или руде или кола. П. 119. що ю у Планои на колѣхь, руде, коню и вьсе ине работе, да се вьсе да. П. 119. узели му башине, кола, рупе и руде. П. 128. щоно су рупе, руде, кола. П. 128. казнь роуды есть, еже ѡсоужденноу быти комоу карь чинити или жоупѣль копати или каковоу любо роудоу. Ш. lesek. 74.

роудари, село у Топлици: више Роударь је било село Тоудорьче. Г. XV. 302. има и сада. Hahn, reise 135.

роудина, pratum (ваља да је то): селу је Коретину ишла међа прѣзь локвоу на роудиноу. М. 565. Чабићу је ишла међа ѿть винограда оуз роудинѣ. М. 93. Боусиноу је била међа доупьна роудина. Г. XV. 274. селу је Мьшоутиштемь ишла међа оу лѣшевоу роудиноу. Г. XV. 278. селу је Рабьчи ишла међа на рудине. Г. XV. 280. селу је Радеши ишла међа како поуть греде по роудинѣ оу локвицоу. Г. XV. 281. Кострцу је ишла међа на голоу роудиноу. Г. XV. 295. Будрезима је ишла међа на плешу роудину. М. 195.

роудниница, међа је Словињу ишла **на Ꙗблановыкь и подь Роудниницȣ вь ѡбрьшь Смолоуше**. М. 123.

роудниницє, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима. М. 439.

роудьло, име мушко: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену **ковача Роудла**. Г. XV. 302. номинативу нема потврде.

роудьловь, *тоӯ* **Роудьло: кь колоу роудьловоу**. Г. XV. 302.

роудьникь, мјесто које се помиње за краља Уроша: **како имь ѥ** (дубровчанима) **ӡаконь ȣ Брьсковѣ, тако да имь ѥ и ȣ Рȣдницѣ**. М. 52. је ли то садашњи Рудник у Србији, није поуздано, али на овијем мјестима јест: **коуча се деспотица Єрина оу Роудникоу**. Л. 79. **ȣ Рȣдникȣ**. П. 37. **Рȣдникь** на новцу деспота Ђурђа). Г. XIII. 243.

роудьници, земљама у Сухогрлу које је Стефан Душан дао Хиландару ишла је међа **до поута, кои греде ѡть Роудникь оу Братонино**. М. 123.

роудьничьскыи, *тоӯ* **Роудьникь**: неки дубровчанин држаше **трьгь рȣднички** под закуп у цара српскога. П. б. 19. **царинȣ рȣдничкȣ** држа под закуп у царице Милице један дубровчанин. П. б. 44. 79. **рȣдничка єпархиꙗ** 1632. В. дан. I. 24.

роужа, име женско: некој је властеоци **Рȣжє** оставила на смрти Јелена Сандаљевица нешто новаца. М. 416. П. б. 122.

роужирь, } Rogerius, гледај **Дивчићь**. један пут се
роужиѥрь, } помиње без презимена: **Рȣжирȣ**. М. 504.

роужићь, између људи које је Јурај синовац војводе Хрвоја повратио браћи Јурјевићима бјеше **Хлапаць Рȣжићь**. М. 378.

роуиньнє, село које је краљ босански Остоја дао војводи Хрвоју у жупи хљеванској: **Рȣинне**. М. 249. номинативу нема потврде.

роуиӡворь, село севастократора Дијана, које је

цар Стефан на молбу Дијанову с многим другим селима његовијем даровао цркви богородичиној у Архиљевици. М. 143. може бити исто које је на другом мјесту записано само Нзкорь. М. 191.

роунньскыи, мјесто чега долази само чисто српски роуꙗньскыи, манастира Рујна у Србији: вь ѡбители рꙋꙗ̈ницѣи при храмꙋ ск. Геѡргїа. В. прим. 21.

роуништа, селу је Рабьни ишла међа на врьхь Роуништѣ. Г. XV. 281. и селу је Боучню ишла међа на Роуништа. Г. XV. 281.

роука, manus: ѡковаше емоу роуцѣ. Ст. 4. подьписахь роукою кралевьстка ми. М. 20. се писа Дражеславь диѣкь своиѡмь рꙋкомь. М. 176. да ѥ прѣдань на великѡмь сꙋдищꙋ ꙋ дьꙗволе рꙋке. М. 230. дань есть (лисїь) ѡдь рꙋке Стипана Добриновића. М. 235. клехь се поставивьше рꙋци на светомь еваньђели и на чьсномь крьсти. М. 236. сие се кньге написаше ѡть роукы Хвала крьстиѣнина. М. 253. теи дꙋкате примисмѡ по рꙋкꙋ нашихь властель. М. 349. лисїь ѡдь рꙋке витеза Прибисака писань. М. 358. бѣхомо положили (новце) по рꙋке нашега поклисара. М. 399. кто прода христїанина вь иновѣрноу вѣроу, да моу се роука ѡтсѣче и езыкь ѡтрѣже. З. 31. аще кои властелинь вьзьметь владикоу по силѣ, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть и нось ѡтрѣжеть. З. 33. аще боудеть пришьль нахвалицѡмь (и сьтворил оубїиство), да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть. З. 36. аще себрь властелина оубїеть, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть, и да плати .т. перперь. З. 37. кто се ѡбрѣте ѡскоубь брадоу властелиноу или доброу чловѣкоу, да моу се роука ѡтсѣчеть. З. 37. аще кто потече, и поможеть на порьвицоу, да се кажоуть, роуцѣ да имь се ѡтсѣкоуть. З. 40. ако се ѡбрѣте, те соу (пристави) инако прѣтворили соудь, да имь се роуце ѡтсѣкоу и езыкь оурѣже. З. 47. такокомоу пїаници да моу се ѡко оузьме (изьме) и роука да моу се ѡтсѣче. З. 47. царскꙋ поутенꙋ ми рꙋкꙋ целикавши. М. 552. роукоу помошти и милости трѣбоующе. Д. 66. посиѡнѡмь рꙋкомь воищаномь. М. 448.

кто боудоу подь роукокь кралевьства ми. М. 20. сь всѣми властели подь рȣкою царьства ми. М. 156. да ти морешь ȣ Дȣбровьникь кȣповати и твои лȣдие всаки трьгь, ере бȣде на вашȣ рȣкȣ прощень кȣповати. М. 43. мои кȣмѣрькь нѣ сталь ȣ-мои рȣцѣ, лише ȣ ваше ѡпьвинѣ. М. 49. ȣꙁесмо ȣ рȣке ȣ своюе поль жȣпе. М. 284. градь Соколь, ки юсть ȣ рȣкȣ и ȣ дрьжави градȣ Дȣбровникȣ. М. 306. градь, кои е дошаѡ ȣ рȣке реченога господина. М. 326. да ѡви динари не имаю на мане доити ни се иꙁ нихь рȣкȣ иꙁети. М. 422. рече ми поставити ѡпеть ȣ мое рȣке властели и ине слȣге и градове и приходке. М. 461. да ю било нѣщо иманиꙗ раткова ȣ вашѣхь рȣкȣ. П. 49. како юсȣ ѡни ѡтоци ȣ нашѣхь рȣкахь. П. 59. ви Радославȣ давьше рȣкȣ, тере га веꙁасте. М. 7. давше своюрȣкȣ и своюверȣ. М. 21. како б-и-мь рȣкȣ даль, и сь вами да би сѣдѣли не боеке се. М. 54. tutela: ако бошнанинь бȣде дȣожань, а побегне иꙁь Босне ꙁ дȣогомь, да мȣ ние вере ни рȣке ѡдь господина бана. М. 102. vadimonium, quodque pro eo permisso praestabatur judici: їже поꙁивают се прѣдь светителю, юре по роукоу светителемь юмоут се, то такове роуке и печати светителие да оуꙁимають. М. 15. послоухь црькввни .д. динари, а роука .г. динарь; и где годѣ се при црьквни чловѣкь на кралевѣ соудѣ, да ю глоба црьковна и послоухь и роука. М. 565. послоухь, роука, печать .д. динари. М. 99. всака глоба, що се ȣчини ȣ црквнихь людеи, доушеоубїиство и распоусть и дѣвичь раꙁбои и роука и послоухь и прѣстои, все да ю црьквно. Г. XIII. 376. роуке на соудоу да не има. З. 44. cf. роучьникь. genus: мегю господомь и всаке рȣке люди. П. 145. всакою рȣке и врьсте люди. П. 170. modus: све нмь кю платити, нȣ ми сьда не би на рȣкȣ. П. б. 61.

роуководити, ducere: благослови ме, и роуководе настави послѣдовати стопамь твоимь. Ст. 27.

роуководьствовати, ducere: къ вышнюмȣ тръжьствȣ роуководствȣи нась. Г. XI. 118.

роукодѣлисати, manibus facere: роуководелисахь сїе.

М. 538. роукодѣлнсахь сїа слова ѡть железа. В. прим. 17. сїю книгꙋ рꙋкодѣлнса. В. дан. 1. 20.

роукомыꙗ, aquaemanalis: юдна рꙋкомїꙗ, потеже 15 литрь, 4 ꙋнꙋє. М. 408. П. б. 97.

роукомыю, селу је Вучјем Долу на Дунаву ишла међа на селнще на Роукомїє. М. 199.

роукописанню, chirographum: до роукописаннꙗ нхь. Ст. 1. роукописаннꙗ нашего грѣха. Ст. 16.

роукоположенню, *χειροτονία*: своны роукоположенїємь поставлꙗєть єпископа. Л. 59. 69.

роукотворень, manibus factus: вь своємь роукотвореннємь монастыри. Д. 173. 202. въ роукотвореннѣмь єго стльпꙋ. М. 49.

роукооубнйствьнь, impius: роукоꙋбїнствьнымн прѣстн. Гильф. бос. 275.

роумьскын, romanus (uti videtur): ҙемлꙗмь прнморьскнмь н рꙋмьскнмь н карамаиьскнмь н натольскнмь н романнскнмь. М. 545. 548. 549. рꙋмскнємь. М. 552.

роумѣнь, ruber: поугвы роумени вь лици ꙗвлꙗхоу се. Д. 137. пльтїю роумена. Ш. lesek. 129.

роуно, vellus: сиидеть ꙗко дьждь на роуно. Ст. 1. да даю ѡть петь десеть ѡвцоу сь ꙗгнютємь а дроугоу ꙗлокоу н с роуны. Г. XV. 310.

роуньҙеревь, *τοῦ* Роуньҙерь: између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и њива (р)оуньҙерева. Г. XI. 130. споменик је оштећен на том мјесту те нема у почетку слова р. cf. роуньҙерица.

роуньҙерица, између осталих земаља што је имао манастир Трескавац бјеше и нива роуиҙерица. Г. XIII. 371. cf. Роуньҙерь, роуньҙеревь.

роуньҙерь, име мушко: манастир је Трескавац имао воденицу приложену (Р)оуньҙеремь. Г. XI. 133. споменик је оштећен на том мјесту те нема у почетку слова р, а да доиста тога слова нема потврђује ријеч роуньҙерица, коју види. cf. роуньҙеревь.

роупа, puteus, житна: да ѡврьхоу н оу роупоу оуси-

плю. М. 565. рударска: ȣꙁели мȣ баштине, кола, рȣпе и рȣде. П. 128. штоно сȣ рȣпе, рȣде, кола, кȣкє. П. 128. имаю дѣлове на рȣпахь. П. 130. може бити да су само таке рупе и то рударске и на овијем мјестима: Лабићеву је ишла међа на Роупе. М. 61. међа је Ꙗнь-чиштемь ишла прѣко дола оу чрьни грабь оу роупѣ, и прѣꙁь дѣль оу великоу роупоу а оу нѥи дрѣнь. Г. XV. 292. планини је Хоругвици ишла међа на мчиловє роупе. Г. XV. 296. и планини је Ограђенику ишла међа дѣломь на роупе. Г. XV. 300.

роупарићь, неки Рупарићи, дјеца Рȣпара Юрꙗ, имаху земље у жупи хљеванској око 1400: пєто ȣжє Рȣпарића. М. 249.

роупарь, презиме једном хлијевњанину: Рȣпара Юрꙗ дитци. М. 249.

роупелюво, између пет села у Моравицама која деспот Стефан писа Милешеви једно бјеше Рȣпелюво. М. 334. има и сада у Србији у окр. ужичком.

роупьчићь, хумљанин кнез Вȣкь Рȣпчићь 1434. М. 379. може бити да би требало Роубьчићь. cf. Роубьчевићь.

роусагь, regnum, за државу босанску: са велможами властеѡ кралевьства ми рȣсага босанскога. М. 230. с велможами рȣсага босаньскога. М. 254. 256. 260. 272. 307. господа рȣсага босанскога. М. 276. вь рȣсаꙁи и дрьжави босанскои. М. 288. 300. 336. властеле рȣсага. М. 318. велики воевода рȣсага босанскога. М. 381. и господа се краљевства босанскога у скупу називају роусагь: рȣсагомь кралевьства босаньскога потврьени. М. 273. любавь поставили и ꙁаписали са кралевьствомь и рȣсагомь босансцемь. М. 276. кралевствомь и всимь рȣсагомь босансцимь потврꙉено. М. 288. 300. 336. ѡдь кралꙗ босанскога и ѡдь рȣсага босанскога. М. 285. 298. рȣсагь босански постави мирь сь Дȣбровникомь. П. 66. и велика господа у краљевству босанском називају своју државу роусагь, тако војвода Сандаљ: поидȣ ȣ свои рȣсагь и госпоцтво. М. 259. херцег Стјепан и његови

синови: прнѣмше дрьжавꙋ н рꙋсагь. М. 381. прѣко рꙋсага н по рꙋсагꙋ госпоцтка мн. М. 467. ꙋ нашемь рꙋсагꙋ. М. 493. војвода Радосав Павловић и синови му: рꙋсага нашега. М. 399. рꙋсагомь нашнмь н баштинами. М. 400. по нашемь рꙋсагꙋ. М. 405. прнмꙑше дрьжавꙋ н рꙋсаагь. М. 412. ꙋ своımь рꙋсагꙋ. М. 423. и дубровачку државу називају русагом страна господа: ꙋ нихь рꙋсагꙋ. М. 411. 467.

роуса жьскын, regni, cf. роусагь: народь рꙋсажьскн. П. 123. рꙋсашка господа. М. 312. рꙋсажка. М. 314. господинь рꙋсашкн. М. 381. 412. кон годѣ рꙋсашкн господарь. М. 400. господа рꙋсашка. М. 469. господарн рꙋсашцн. М. 470.

роусалие, селу је Дечанима ишла међа ѡдь Роусалии оу локвоу. М. 92.

роусиновнћь, дубровчанин Власи Рꙋсиновнкь у већем вијећу 1253. М. 40. — Између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Влада Роусиновнкь. Г. XV. 290.

роуснизь, Russus: роуснмь родѡмь бјеше калуђер који поможе св. Сави побјећи од родитеља у Свету Гору. Д. 6. мнихоу нѣкоемоу роуснноу кодѣщоу его. Л. 59. пѣкше прѣко грьцн, по томь нверїє, таже роусн, по роусѣхь бльгаре. Са. 12. Г. VI. 339.

роуснизь, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Роуснмь. Г. XV. 294. — Гледај Колѣславнћь, Бѣльчнћь, Петровнћь.

роусовлась, rufus: роусовласын. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

роусота, неки Калоııнь Роусота коньча се 1437. Л. 77. cf. Калоııнь.

роусько, име мушко: логофет дубровачки Рꙋско, син љекара Христофора 1392—1430. П. б. 34. 36. 40. 60. 65. 74. 78. 83. 84. 89. 90. 91. М. 238. 251. 260. 262. 272. 273. 276. 288. 296. 300. 309. 311. 316. 321. 322. 331. 348. 358. 359. 362. П. 51. 88. 101. — Гледај Котроулѣвнћь, Никовнћь.

роусьскын, russicus: кь роускы монастырь у Светој Гори. Д. 13. градь роускн. Л. 85. cf. роушьскын.

роусьцн, манастира Трескавца селнще Могылѣнн бјеше блнзь Роусець. Г. XIII. 374.

роутовн, селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Грьвоуча оу Роутове. Г. XV. 283. номинативу нема потврде.

роухнрь, неки Рѹхирь XIV вијека у сусједству с Дубровником. П. б. 15. лако може бити погрјешка штампарска мјесто Роужирь, које види.

роухота, име мушко: човјек кнеза Чрьномира: Рѹхотѹ 1253. М. 42.

роухотиньцн, село које је деспот Стефан дао Хиландару: Роухотиньцн. М. 570.

роухьчакь, варош Рушчук у Влашкој: идоше шанкомь до Роухчакь. Л. 86

роучица, ansa: юдань кѹталь сь рѹчицѡмь. П. б. 50. 51. дванаюсте чаша с рѹчицамн. М. 372.

роучька, urceus: мнѡгымь благомь хранилнще, паче манные ѡное роучкы. Г. XI. 93.

роучьникь, praes: семѹ рѹчиници (ти и ти у повељама краљева босанских). М. 202. 249. томѹ свѣдоцн н рѹчиници. М. 225. 226. П. б. 34. рѹчнѣцн. М. 232.

роушити, turbare: мирь да се не роуши. М. 34. 43. 45.

роушьскын, } russicus: кь роушьскын монастырь у
роушьскын, } Светој Гори. Д. 12. роушкын игоумень. М. 127. 132. Л. 59. cf. роусьскын.

роуıаньскын, гледај роуиньскын.

роуıска полıана, селу је Ошвањи ишла међа оу Роуıскоу Полıаноу. Г. XV. 275.

роуıань, међа је катуну Пинушинцима ишла на Роуıань. Г. XV. 297. то је без сумње планина близу Куманова: Rujan. Hahn, reise 49. 52. 91. 153. селу је Хоморанима манастира Трескавца ишла међа на врьхь Роуıаноу, ѡбьемлюще вьсь Роуıань. Г. XI. 134

роуѣа, име мушко: човјек цара Стефана: сию кни-

гѫ пренесе Роуги. П. б. 18. међу људма које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Роуги. Г. XV. 291.

роуꙉина, име женско: жена господина Мркше госпоги Рѫгинѧ. П. б. 62. 73.

роуꙉиньци, село севастократора Дијана које је цар Стефан на молбу Дијанову даровао цркви богородичиној у Архиљевици: Роугиньци. М. 144. 191.

рьвати, vellere: ꙗко львы нокти изь срѣды оутробоу рьвоуште. Д. 27.

рьвеникь, fossa: селу је Суботици ишла међа на рьвеникь. М. 199.

рьвеница, fossa: селима у Битви која је цар Лазар писао Раваници бјеше међа нерадова рьвеница. С. Л. 1847. IV. 54. — Село на Дунаву које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 52. — на Рьвеницѫ је ишла међа селима у Звижду која је исти цар дао истому манастиру. С. Л. 1847. IV. 53.

рьвеније, aemulatio: стрѣлоу рьвенїꙗ вь срьдьци носе. Д. 24. дивити се таковомоу рьвенїю его. Д. 26. ѡ сихь плаче рьвенїе имѣаше. Д. 198.

рьвьновати, aemulari: родителю своѥмоу рьновавь. Ст. 30.

рьжана, селу је Великој била међа планина Рьжана. М. 95. планинама је плавским ишла међа оу Рьжаноу, ѡдь Рьжане поутемь оу кроушевьскыи дѣль. М. 96. Љубижњи је ишла међа на Рьжаноу. Г. XV. 273. Кориши је ишла међа ѡть светога Петра на Рьжанои. Г. XV. 274.

рьжаница, село је Велика међило сь Рьжаницомь како се камн вали оу Великоу и Рьжаницоу. М. 95.

рьзиниђи, краљ је Стефан Дечански приложио Дечанима село Рьзиниѥ. М. 97.

рьпьтати, murmure: своѥе трапезы недостоинаго оудостоивь, ꙗко многые ради иже вь нѥмоу любве рьпьтати нач͛елныимь стефановѣмь. Д. 104.

рьть, apex: потокомь и рьтомь на стоуденаць. М. 73.

оу рьть грака. М. 87. прѣзь потокь оузь рьть. М. 95. по ртоу Прѣкыне. М. 96. оу рьть оу Торьць. М. 96. оу рьть Голоуша. Г. XV. 295. дѣломь в брезови рьть. С. Л. 1847. IV. 54.— Рьть стоньскыи, који се чешће пише само Рьть, итал. Ponta, као да је био само југоисточни узани крај полуострва које се звало Крькрь а сада на картама Sabbioncello и од којега је други крај Пељешац: Рать стонски даде дубровчанима краљ српски 1333. М. 104. кась Рать и Стонь. М. 106. отоке, кои св око̀ло Рата, и са свиемь що се находи внѣтра Рата. М. 106. кои би пакостили Рьтв. М. 106. в Рать. М. 106. люди, коихь засташе в Стонв и в Рьтв. М. 108. да погю в Стонь и в Рьть. М. 108. попь срьбьски да пою в црькКахь, кою св в Стонв и в Рьтв. М. 108. да не воюю влоктѣнь изь Стона изь Рьта на землю кралевьства ми. М. 109. писати капетанв в Рать. П. 96. возите изь Сливна в Рать добитке. П. 126. да могв в Рати стонсцѣмь свою бѣжанию схранити. П. 126. да морете прибѣжи в Стонь и в Рать. П. 132. голию придоше подь Рать. П. 148. пристанища по едной и по дрвгой страни Рьта. П. 149. погрјешка: стоньски Редь. М. 108.

рьтьць, мјесто на мору близу Бара: в Рьтьць. М. 193. на карти Карачајевој Rotaz; у латинским споменицима Rotezo. Г. XII. 259. 260. 273. 285. 290. 291. 293. XIII 232. cf. рьтьчьскыи.

рьтьчькь, гледај Рьтьць: храмоу, иже исть оу Рьтьчька. М. 68. cf. рьтьчьскыи.

рьтьчьскыи, *тоў* Рьтьць: светои богородици рьтьчьской (т. j. манастиру на Рьтьци). М. 68. домоу светыѥ богородице ретьчьскыѥ. М. 68. cf. Рьтьчькь.

рьћанинь, човјек из Рьта: за свде и за лѣсь пишете да рьћане восе ѡдь кашега. П. 96

рыба, piscis: рыбамь вь сънѣдь быкааше. Д. 106. взеше Стѣпкв .л. перьперь в рибахь и в динарѣхь, а Радоти .к. перьперь такоге в рибахь и в динарѣхь. П. 20. ѡть соли или ѡть рыбе. М. 533.

рыбари, мјесто код Комарана, с којима је или

међило или им било заселак: сь Рибары. М. 94. cf. рыбарьскыи.

рыбарь, piscator: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену рыбаре оу Плавѣ. Г. XV. 303. рибарие оу Прѣспѣ, које је имао манастир Трескавац. Г. XI. 136.

рыбарьскыи, τῶν Рыбари: подь рыбарьске сѣнокосе. М. 95.

рыбии, piscis: половина ловища рыбиега. Г. XV. 286.

рыбичи, мјесто које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи: Рибичи сь Чрьновь Рѣкомь. М. 11.

рыбичићь, дубровчанин Матко Рибичикь 1424. П. б. 81.

рыбићи, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439.

рыболовь, piscina: вси риболови. М. 563.

рыбьникь, piscina: да краљевьство ми цркви епископии липлѣньскои рибнике все ѡдь изхода родиньскаго дори како оутече оу Ситницоу, . . . и що се находе водѣнице по томь изводоу на Плоуни ѡдь горнега рибника до Ситнице. М. 563. водѣница, коꙗ есть ниже рибника долнега. М. 563. село Тмаву с рибникомь даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 282. є водами, рибами, рибници. М. 494. — Ријека у Хвосну: Лабићеву је ишла међа како оутиче Рибникь у Дрин и ѡдь Рибника оус потокь. М. 61. — Град близу Призрена: селу је Љесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть града ѡть Рибника оус потокь оус Ковачевьць. Г. XV. 282. на Рибници млинь. Г. XV. 276. на Рибникоу, . . подь Призрѣномь на Рибници, . . подь Призрѣномь на Рибникоу писа повеље цар Урош. М. 158. 163. 165. — Село Рибникь које је цар Лазар писао Раваници. М. 196. — Селу је Ораховцу које Гргур Вуковић даде Хиландару ишла је међа оть Рыбника изь реке мимо лоукоу станковоу. Г. XI. 141.

рыбьница, мјесто близу садашње Подгорице гдје сада има ријека Рибница: Стефан се Немања родио на мѣстѣ рекомѣмь Рыбница. Ст. 2. вь Ȥетѣ на Рыбници. Са. 13. — Друго село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Рибьница. М. 11. — Још једно село које је царица Милица приложила Дечанима: село Рибницоу. М. 265.

рыбьничьскыи, του Рибьникь: селу је Сењанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу рибничкоу рѣкоу и ѡть рибничке рѣке поутемь. Г. XV. 276.

рыданиѥ, lamentatio: да прѣстаноуть ѡть рыданїа. Са. 4. рыданїе кь рыданїю прилагаеть. Д. 8.

рыдати, lamentari: вьсѣмь мнѡго рыдающимь. Са. 1.

рыкавьць, мјесто које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Рикавьцоу мегıа. М. 95.

рыкати, rugire: ꙗко львь рыкае. Д. 107. рикають. Г. XI. 168.

рыкноути, rugire: ꙗко звѣрь рикнувь. Г. XI. 73.

рылюкьць, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439.

рысь, pardalis: оугрнноу гнѣвомь ꙗко рысоу высештоу се. Д. 153.

рѣдькь, rarus, адвербијално: хлѣба мало и рѣтко приемахоу. Д. 24.

рѣȥати, secare: у свитахь рѣȥаниехь и нерѣȥаниехь. П. б. 125. да се даа кому ѥ дльжань, а ѡни да му рѣжу книге ѡдь ѡноликои колико ихь плате. П. 121. да рѣжу книге. П. 121.

рѣка, fluvius: прѣко реке. М. 8. рекомь Стоуденицѡмь. М. 8. да нимь се не веȥьметь кумеркь ни на рѣкахь ни на поутехь. М. 37. ѡдь рѣке дриньске. М. 38. на реци Бистрици. М. 72. с водами, рикамн. М. 494. на рѣцѣ доунавсцѣи. Л. 57. преко реке Доунава. Л. 83. што се помиње Годыкꙗ сь рѣковь (М. 26.) мислим да се мисли само ријека која тече крај Годиња; и што

је Гуглави и Крушевицама ишла међа оу рѣкоу и сь рѣковь право оу Вирь оу Бѣсь (М. 26.) опет мислим да је само ријека која онуда тече; само у том смислу мислим да је и овдје: с црьквомь, кои ѥсть ȣ Бѣлбȣждȣ рекомаа Госпогиноко Полѥ, с рѣкомь, с мегиами и ѡдьтеси тези црькве. М. 191. — Залив морски близу Дубровника код Затона и крај по њему, итал. Ombla (Schem. rhac. 22): ви ни сте рекли да се станемо на-они странѣ Рѣке, не кемо ити кь вамь на онȣ странȣ, да, ако кемо правомȣ станкȣ, да се станемо ȣ Затонѣ. М. 7. оу Рѣцѣ и оу Жрьновьници прѣдь Доубровьникомь. М. 10. дань, что даѥте за Рѣкоу и за затоньске виноградe. М. 19. врьхь Рѣкоу. М. 38. — Мјесто у Црној Гори између Цетиња и Жабљака: оу Рѣце. М. 534. ѡть Црьнїе Гори ѡть Рѣке бјеше калуђер Пахомије, који је штампао у Млецима црквене књиге 1519. В. прим. 13. — pl. Рѣке, земља коју је Стефан Немања освојио од грчке земље: Рѣке. М. 4. Са. 1. Рѣкы. Ст. 2.

рѣке, гледај код рѣка.

рѣти, рекоу, гледај рештн: могȣ рѣти. П. 57. 84. 111. 136. М. 497. рнети. М. 509. 510.

рѣтиклаѥ, гледај Ретиклаѥ.

рѣуани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Рѣуани. Г. XV. 277. тијем је Рѣуамь ишла међа ѡть Доухьлаѥ како излази поуть ѡть Заильжани и пристаѥ на вели поуть кои греде ѡть Рѣуани, . . . и оу рѣкоу оу Драганоу . . . и до мегѥ вранитьске. Г. XV. 278. било је још једно село Рѣуани, које је исти цар дао истој цркви. Г. XV. 280.

рѣуаньскын, τῶν Рѣуани: међа је селу Срѣдьскои цркве арханђелове у Призрену ишла до мегѥ рѣуаньске. Г. XV. 280.

рѣуиште, манастир је Трескавац имао земље до рѣуишта екренскего. Г. XI. 131. до рѣуишта. Г. XIII. 371.

рѣуь, verbum: не кȣ пореки мое рѣуи. М. 50. парьци, кои исходе на соудь царевь, да кою рѣуь изьговоре прь-

воу, и те речи да соу вѣроване, и тымь рѣчьма да се соуди, а послѣднимь ништо. З. 47. ѡкоꙁи писаниѥ писа логофеть по рѣчи господина Алекьꙁендра. М. 179. свршȣе дѣломь, што ѥсть рѣчию рекьль. М. 212. ѡвь листь ѡдь рѣчи на рѣчь прѣписа. М. 361. ѡдь риечи на риечь. М. 374. по нихь есмо вашои приꙗꙁни нѣколико рѣчи нарȣчили, ако вамь бȣдѥ ȣгодноѡ чȣти нимь и вѣровати, наше сȣ рѣчи. М. 483. по Радосавȣ примисмо листь, и такогѥ говори намь на рѣчь Радосавь. П. 18. ѡнь наамь не хотѣ ѡдьписати ништорь, нȣ на рѣчь ѡдьпорȣчи намь. П. 167. ни ꙁа чиюре волȣ ни ꙁа коюре ричь сегаи свита волнȣ али неволнȣ. М. 274. ни ꙁа силȣ ни ꙁа рѣчь ни ꙁа ꙁаповѣдь. М. 361. ꙁапоиндисмо нимь нашомь рѣчию. М. 470. ѡбѣтовах се и рекѡхь вѣрѡмь и рѣчью моѡмь госпоцкѡмь. М. 461. да ми своюю рьнеч. М. 415. дасмо вѣрȣ и рѣчь нашȣ. М. 485. ере нимь смо на тои дали рѣчь и вирȣ нашȣ госпоцкȣ. М. 489. ȣписа ꙁ добромь свѣстью своюю напоконȣ рѣчь ȣ тестаменьтȣ. М. 425. чинию рѣчь ꙁа живота ȣ моѥи добреи свиести. М. 415. ѡнȣи добрȣ рѣчь, кою те ѥ волѣ богь наставиль, рьци ꙁа више писано. П. 30. ꙁле рѣчи. М. 255. ꙁлȣ рѣчь реки сȣпротивь кралѥвьствȣ. П. 39. ако би била коꙗ риечь али створь неприличань или недворань к мние. М. 312. попашȣ те ȣчинить и штетȣ, терь кѥ бити вьсакои часъ рѣчь. П. 26. би рѣчь и дегьба меѥ кральство ми и властели. М. 255. да ѡ томь веће не бȣде иниека рѣчь. М. 388. 404. си рѣчь, id est. М. 136. Л. 83. — res: да си идоу по нашѣи ꙁемли сь своимь добиткомь и сь своими рѣчми. М. 34. да ихь не примемо ни рѣчи ихь. М. 36. што е ȣꙁель добитькь вола иие рѣчи. М. 256.

рѣшитель, qui solvit: рѣшителю плениць грѣховьнынхь. Ст. 26.

рѣшити, solvere: рѣшити и веꙁати вины. Д. 131. иже соуть прїели благословенїе на доуховьничьство веꙁати и рѣшити. З. 30. rumpere: сиꙁи мирь и сиꙁи ѡбеть да сѣ никакорѣ никимьре деломь и никимьре коньцемь да сѣ не реши, ни да се подьперѣ. М. 29. 33.

сабаньунѣ, човјек синова Радосава Павловића Бѹѣакь Сабанунѣь 1447. П. б. 111.

сабела, Isabella: давлеть краль (маџарски) сродницѹ своюо семѹ блаженомѹ Млѹнмѹ (деспоту) именемь Съвелѹ. Г. XI. 127. Съвѣлѹ. Г. XI. 127. мислим да је само написано ѣ мјесто а, а читало се а.

сабиа, } gladius: стрѣле и сабие тѹрьске. П. 140. тако
сабла, } ми саблю, ѹни се ѡпасѹю. М. 410. сабьлѹ. М. 524. саблѹ. М. 528. оуби саблюмь. Л. 75. веуе се подави, него що изгиве ѡть сабле. Л. 87.

сава, Sabbas: син Стефана Немање Растько, у калуђерству Сава, први архиепископ српски, свети: Савѣ. Ст. 12. Савьва. Ст. 21. Савоу. Ст. 23. Савомь. Ст. 30. Савы, прьваго архїепископа и оучителя срьбьскааго. Д. 1. светаго и великаго апостола и арьхиереа срьбьскаго кѵрь Савы. М. 76. 82. светителя и чюдотворца Савоу. М. 125. 167. светителя нашего архїереа и прьвонастолника ѡтьчьства нашего кѵрь Савы. М. 136. просвѣтителемь нашемь кѵрь Савомь. М. 137. Сава. М. 3. 6. 18. 26. 48. 49. 76. 83. 87. 89. 91. 123. 126. 128. 134 (на том је мјесту гријешком изостало неколико ријечи пред тијем именом, те стоји кралю Сави). 139. 140. 203. 331. 332. 333. 334. 521. 564. Л. 51. 52. 54. 58. 59. 60. 69. 72. 85. Г. XI. 191. 194. Сава прьвосветиль. Г. XI. 160. Савва. М. 1. 72. 129. помен му 14 јан. Г. XI. 194. у Милешеви су биле кости св. Саве па се за то звала: монастирь св. Савы иже вь Милѣшеве. М. 334. монастырь св. Савы срьбскаго иже есть вь Милѣшевы. В. прим. 14. црква њему: вь подкрилїе фроушкїе горы вь храмѹ св. Саве. В. прим. 28. а то је у манастиру Кувеждину. Херцег Стјепан и синови његови Влатко и Владисав и Владисављев син Балша, којима је у држави био гроб св. Саве, писаше се херцегь ѡдь светога Саве. М. 441. 457. 460. П. б. 115. херцегь светога Саве. М. 466. 485. 491. 492. 507.

509. 517. 519. 522. 537. 502. 503. 572. херцегь светога Саве. М. 481. — Син Стефана краља Првовјенчанога, трећи архиепископ, Сава вьторыи, прије калуђерства Прѣдиславь. М. 48. 76. 83. Л. 52. 60. Г. XI. 160. прѣстави се светы Сава втори 12 феб. Г. XI. 194. — Архиепископ послије Јевстатија II а прије Никодима, Сава третии. М. 76. 82. прѣстави се арьхиепископь Сава 26 јул. Г. XI. 194. — Други патријарах српски за цара Стефана и Уроша. М. 143. 156. на првом је мјесту погрјешка у години ·ѕ҃ѡнз҃. (6857=1349), їндїктїѡнь .і., јер је те године маја мјесеца био патријарах Јанићије као што стоји у законику Душанову, нити је те године био тај индиктион; али се ту свакојако за живота Душанова помиње патријарах Сава; он је био патријарах и за цара Лазара. Г. XI. 164. прѣстави се .в. патрїарьхь Сава 29 апр. Г. XI. 194. — Шести патријарах српски Сава. Г. XI. 164. — Калуђер јерусалимац Сава 1386. П. б. 28. — Човјек деспота Јована пань Сава 1496. М. 542. — Калуђер хиландарац Сава 1544. М. 556. — Игуман мрькьшиньскыи Сава 1566. В. прим. 18. — Калуђер дечанац Сава 1597. В. прим. 22. — Светац Сава ієроусалимьскыи и ѡсвештеныи. М. 137. 138. Ш. Iesek. 119. типикь по оуставоу св. Сави поустинежителя. Г. XI. 191.

сава, ријека: доидеже и Савоу рѣкоу прѣвезеть и. Д. 159. ѡть Саве. С. Л. 1847. IV. 53. на рѣцѣ Сави. Л. 81. на рекоу Савоу. Л. 83. 87. прегна преко Саве реке. Л. 88.

саваоть, sabaoth: господа бога саваота. М. 190. ва име великаго саваота бога нашего. М. 239. саваѡѳь. М. 547.

саватиє, петнаести патријарах српски Саватїє. Г. XI. 165. — Калуђер у Милешеви XVII вијека. Гильф. бос. 312.

савинь, Sabbae: савина молитва (т. ј. св. Саве). Д. 115. сјенокосу манастира Дечана у Комштици ишла је међа оу савинь сѣнокось. М. 96. келїа савына у Карејама. М. 138.

савинь, Sabinus, гледај Бобалиевићь.

сакроматиꙗ, Влашку називају тако: к Сакроматїю. Л. 62. 64.

сакь, мјесто вьсь, које види: сакь покладь. М. 508. сакь Сремь. Л. 87. старије потврде од ове двије једине за ном. јед. муш. нема, него је једнако вьсь или вась; али у осталијем падежима долази за рана тако премјештено ск- мјесто вьс-: сь скѣми своими правьдами. М. 41. цело ске. М. 70. скемь ꙁемлꙗмь. М. 102. скега вика. М. 102. све колике поставе. М. 393. ске колико. М. 531.

сакько, име мушко: брат Вукше и Влахуше Мишетића, Сакко. П. б. 82. cf. Мишетићь.

савьскыи, fluvii Сава dicti: на Броду савскомь на Градищихь. М. 494.

садити, plantare: ни да є (земље) садимо. М. 47. до сагиєне лоꙁе. Г. XV. 279.

садь, planta: беꙁоумиѥ сего ꙁлаго сада. Ст. 23. locus consitus: срѣдь садова. Г. XV. 277. садовы. Г. XI. 133.

саи, гледај код сь (hic).

саиуань, на једном мјесту: лужице (льжице) саиуане. П. б. 100. које је други прочитао: лажице ꙗиуане. М. 408. гледај ꙗиуань.

сакато, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: Сакато, међа му је ишла како оупада Кроупа оу Дримь. Г. XV. 287. то је без сумње село које има и сада не далеко од саставака Бијелога и Црнога Дрина и које је на Кипертовој карти записано Sakat; помиње га и Хан у својем новом путовању, види Видов Дан 1863 бр. 117.

сакатьскыи, τοῦ Сакато: Дримомь до брода сакатьскога. Г. XV. 287.

саковьць, селу је Рогатьцоу ишла међа подь Саковьць. М. 93.

сакоула, sacculus: сакула .л., сакула .г. М. 406. десеть сакулїи. М. 406. .і. сакула. М. 407. cf. сакоуль.

сакоуль, sacculus: два десети и деветь сакуль; други

сакуль. М. 406. у юдномь сакулю. М. 406. П б. 57. велике сакоулю дукать носеню. П. 138. cf. сакоула.

саксь, кнез њемачки Friedrich August von Sachsen: 1696 изиде Саксь и Капларь Ћенерань подь Темишварь. Л. 87.

сале, гледај селе: kako su do sale stali. М. 280. само ту.

сальсиюрь, } salinum: два салснера. М. 408. исто је
сальцнюрь, } мјесто други прочитао два салцнера. П. б. 100. cf. салѣрь.

сальче гладе, селу је Великој ишла међа оу Сальче Гладе. М. 95. номинативу нема потврде.

салѣрь, salinum, итал. saliera: два салѣра на стльпѣхь сребрьна. П. б. 73.

самариа, земљама је манастира Хиландара у Светој Гори ишла међа моремь мимоходеще Самарїю. М. 131.

самарьнице, међа је планини села Крьстьца ишла на Самарнице. Г. XV. 301.

само, гледај сѣмо: како секами вали само и ѡнамо. М. 61. само и тамо. М. 154. само ту.

самоборь, херцег Стјепан писа дубровчанима повељу на Меѓурѣчью подь Самобором 1461 окт. 11. М. 485.

самоварь, име мушко: једном између људи цркве спасове, коју цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену с људима њезинијем, бјеше име Самокарь. Г. XV. 270.

самовидьць, oculatus testis: самовидци бывше божїихь чюдесь. Д. 82.

самокладь, qui suae potestatis est: самокладущаго града Дуброкьника. М. 442. 518.

самокластию, libido: аще кто вьзнесеть се самокластїемь или закистїю бесоовьскою дрьзнеть сїа разорити. С. Л. 1847. IV. 56. по Самфоне бисть самокластїе леть .м., и каждо твораше, еже хотеше злое. Г. X. 217.

самокластьнь, qui sui est juris: ѡть всѣхь сихь сво-

водноу и о возѣ самовластноу нашоу црькові. Д. 130. игѹмена самовластна. М. 1. самовластно естьство члокѣчьское сьтвори. М. 194. патрїархъ самовластна, и никымже обладаема. Г. XI. 164.

самодроугын, гледај код самь.

самодрьжавие, summa potestas: не сьвъзеть се ѡнь толикынимь самодрьжавїемь. Г. XI. 86.

самодрьжавьнь, qui summam habet potestatem: самодрьжавна краля. Д. 143. самодрьжавна ѡтьца сынь. Д. 188. самодрьжавьнын краль. М 67. 561. владыкы самодрьжавьна. М. 110. самодрьжавнаго цара. М. 182. самодрьжавьнын господинь. М. 195. Л. 59. самодрьжавни господинь Гюргь всои зетскои земли. М. 203. самодрьжавны деспоть Стефань. М. 266. самодрьжавно владычьствовавшоу. Д. 3. самодрьжавно владычьствѹющѹ. М. 48. господьствоующоу самодрьжавно. М. 121. и 152.

самодрьжавьць, qui summam habet potestatem: царѹ самодрьжавьцѹ. М. 35. Стефань Немана бысть самодрьжавьць всѣхь срьбскынхь земль и поморн. Л. 68.

самодрьжатель, qui summam habet potestatem: ѡбласти срьньскаго стола самодрьжателе. Ст. 30.

самодрьжитель, qui summam habet potestatem: самодрьжители ѡтьчьствию. Ст. 30.

самодрьжица, quae summam habet potestatem: царица и самодрьжица Мара. М. 521.

самодрьжьнь, qui summam habet potestatem: самодрьжьнаго господина Стефана Неманю. Са. 1.

самодрьжьць, qui summam habet potestatem: самодрьжьца ѡтьчьствиѩ си. Ст. 1. самодрьжьцоу. Са. 1. краль и самодрьжьць всие срьпске земле. М. 10. краль и сь богомь самодрьжьць срьпскї. М. 16. 51. 76. самодрьжьць всѣхь срьбскихь земль. М. 65. 71. 82. 111. 194. 264. 332. самодрьжьць срьблемь и грькомь и бльгаромь. М. 128.

самоиль, Samuel: по Самоиле царьствова Саоуль. Г. X. 217.

самоседмын, гледај код самь.

самосилие, violentia: ѹзеше имь самосилиемь .і. перьперь ѹ рибахь и ѹ динарѣхь. П. 20. самосилиемь ѡбѹзе наше трьговце. П. 26. 27. самосилиемь настѹпахѹ на нашь котарь. П. 91. донде крагомь и самосилиемь. П. 117. дрьжите самосилиемь ѡлова нашега дѹбровчанина. П. 131.

самосилынь, violentus, адвербијално: скѹпикь се с воискомь терь самосилно ѹзели наше трьговце. П. 104.

самошесть, гледај код самь.

самоѹиль, Samuel: ѩкоже дроѹгыи Самоѹиль. Д. 109.

самь, ipse: ѩко самого Христа. Ст. 17. сама носеща прѣчьстное тѣло. Са. 13. ни самѣми ими. М. 14. аще ѡ себѣ сама иметь бѣсновати се. М. 14. ѡнога самога да ти дамо. М. 22. ѩко и самѣмь намь. М. 23. когаре ты самь ѡблюбиши. М. 23. какоре самь себѣ. М. 24. на самога исьца. М. 29. самь своима рѹкама. М. 64. да ие волна сама своѡмь главомь али своими слѹгами ѹзети. М. 251. ѹлиезе самь своѡмь главомь. П. 36. да ие волимь ѹзети самь собомь или своими листьми. М. 330. самь по себи. М. 447. развѣ аще си кто самь полюби. З. 33. на самомь прѣходѣ. Г. XV. 272. до самога трьга. П. 20. у првом пад. јед. мушк. рода и самыи, али само на једном мјесту: самїи Костантинь. Г. XI. 66. solus: кто с игоѹмьномь на поѹть гредоѹ по црьковьнои работѣ, да се црьковьнымь брашномь хранни, а кьто самь греде по црьковьнои работѣ, да се ѡдь коѹкие храни. М. 98. царьствоѹеть сь ѡтцемь своимь .і. лѣть, самь же царьствоѹеть .л. лѣто. Л. 73. адвербијално само, solum: оноликo само. М. 487. само соѡ. М. 501. не само зваше речене епитрове, на зваше и ине добре люди. П. б. 120. — с бројевима редним остајући у њихову падежу или се гласом о с њима састављајући значи да их је онолико колики је број, cum altero, cum duobus etc., њем. selbander, selbdritter etc.: кои любо трьговьць доведе кѡние кѹпикь из тѹгие земьлѣ, а позилю се, да се кльне тьзи трьговць самь дрѹги. М. 147. 162. да посилають митрополитїе калогиера самодроѹгога. З. 32. Иклико самь третїи. Г. XV. 309. да се закѹне дѹбровьчанинь самь трьтиь

своѥ дрꙋжине. М. 410. кто проводить дроужнѥга чловѣка кь тоуждоу ꙁемлю, да моу га дасть самоседмога. З. 37. да ви плати все само седмо. М. 157. 173. да плати само седмо. З. 31. 38. 41. да плати всако само седмо. З. 49. да моу плати господарь самоседьмыи конь. З. 50. са шестыи саставља се тако да број престаје бити редни него се сложен с том ријечју изједначује с придјевима: да им нарече прѣсеки самошестꙋ. М. 101 (два пута). ако прѣсеже самошесть, чисть двога да бꙋде. М. 102.

сана, крај у Босни на ријеци Сани: ѡдь Сане бјеше кнез Юраи Мишленовићь. М. 379. ꙋ Сани мјесто Мринь. М. 439. и(ꙁь) Сане Гашпарь Дминишевикь. П. 176.

саница, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима. М. 439.

сань, dignitas: царьскымь саномь почьть. Ст. 3. приєти сань свештенства. Д. 76. такови да накаꙁоует се противоу саноу своѥмоу. М. 14. царствїа саномь. М. 196. да иꙁврьжета се ѡба ѡть сана, и поставивы и поставлѥнны. З. 30. да ѡтлоучить се ѡть сана. З. 31. да се иꙁврьже сана. З. 50. деспотскаго сана. Л. 54. погрјешка саномь. Л. 57. 78.

саньдаль, -ла, име мушко, гледај Храиић.

саньдалѥвица, ихог τοῦ Саньдаль: Катерине Саньдалѥвице. П. б. 49. 51. П. 83. за жену војводе Сандаља Храњића.

саньдалѥвь, τοῦ Саньдаль: сандалѥвꙋ ꙁемлю. П. 50. сь ꙁаменьѥмь сандалѥвѣмь. П. б. 49.

саньжакь, у Турака praefectus provinciae: ѡдь херьцегове ꙁемьле саньжакь бегꙋ. М. 474. 475. 484. ѡдь херьцегове ꙁемьле саньжакꙋ Хамьꙁа бегꙋ. М. 515. 529. Амꙁь бегь босански санжакь. М. 513. ти, кои си саньжакь. М. 530. praefectura: ꙋ херьцеговь саньжакь. М. 484. cf. саньчакь.

санько, име мушко: отац жупана Бѣлиака и војводе Радича Санковића, каꙁньць Санько, пишу га и Сьнко и Сико, 1391, само се те године поуздано по-

миње жив. М. 217. 220. 241. 247. П. 69. — Санко дијакь херцега Стјепана 1464—6. М. 492. 493. — Неки кнез Санко у босанском краљевству 1407. П. 85. — Гледај Богавьунћь, Гальунћь.

саньковићи, мјесто у жупи хљеванској. М. 249.

саньковићь, синови казанца Санка жупан Бѣлиакь и војвода Радичь Саньковићи, презиме им пишу и Сыньковићь, а првому име пишу и Бѣльѣкь и Бѣлиакь, били су ѡдь хоумьскє ȥємлє, први се помиње жив 1378—91, а мртав 1399; други се помиње жив 1391 —1401. М. 189. 217. 220. 241. 242. 249. Радич без презимена по свој прилици исти. П. 16. 18. 20. 24. 25. 33. 34. 36. имао је у Дубровнику двор који дадоше дубровчани Вукцу и Сандаљу Храњићима 1405. М. 258. те дакле године није био жив Радич, али се мртав помиње још 1404, премда само именом. П. 56. Радичь је на печату својем записан кнез. М. 219. 220. ваља да зато што му је печат био резан прије него се завојводио. — Властелин херцега Стјепана кнез Вукашинь Санковићь 1445—53. М. 429. 430. 457.

саньчакь, гледај саньжакь: ни санчакь бегь ни сѹбаша. М. 523. ни мои кеȥири ни мои санчаци. М. 526. санчака. М. 550. санчакоу смедеревьскомѹ, белградскомѹ, подѹнавьскомѹ, посавьскомѹ, посремскомѹ, Мехмед бегѹ. М. 553. 554.

саньчинь, име мушко: 1391 жупан Бѣлиакь и војвода Радич Санковићи називају браћом својом Кѹделѹ и Саньчина, а биће им братучеди. М. 219.

сапогь, calceus: иȥоуи сапогь ѡть ногоу твоєю. Д. 193. поясн и сапоги. Г. Х. 224.

сапоунь, sapo. Ш. lesek. 79.

саракокићь, презиме властеоској породици дубровачкој: Петрь Саракокићь изабрани властелин 1390. М. 215. — Илиа Саракокићь изабрани властелин 1399 М. 240. — Иалко (које мислим да је погрјешка мјесто Палко) Саракокићь XV вијека. М. 536.

сарандапорь, неки манастир који је зидао или поновио краљ Милутин: Сарандапорь светомоу отцоу Іωакимоу. Л. 60.

сараунѣкь, властелин дубровачки Павль Сараунѣкь у вељем вијећу 1253. М. 40.

сараѥво, варош у Босни: принцы Лоуи плени Сараево 1697. Л. 88.

сарачинь, име мушко: једном између људи цркве спасове, које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену с људма њезинијем, бјеше име Сарачинь. Г. XV. 270.

сардикиıа, гледај Срѣдьць: на мѣстѣ бывь Велбоужде сице нарицаемѣмь, къ Сардикыи же прилежещи. Г. XI. 72.

сардоникин, Стефан је Немања освојио Сардонїкин градь. Ст. 8. био је негдје близу Скадра, јер се помиње с Дањем и Дривостом.

сарьжа, турско име: негдје близу Дубровника велики војвода Саржа 1399. П. 27. али ће бити погрјешка мјесто Сарьхань, које види.

сарьханите, неки народ: Мурат идући на Лазара вођаше Агарины сь Татары, Карыманѣ же сь Сарханиты. Гильф. бос. 271.

сарьхань, турско име: негдје близу Дубровника велики војвода Сархань 1399. П. 21. 22. на првом мјесту стоји гријешком Сархиань. cf. Сарьжа.

сасиновь стоуденьць, катуну је Драгољевцима ишла међа на сасиновь стоуденьць. Г. XV. 300.

сасинь, ѕахо: аке бѫде пра сь сасиновь, да бѫде ѥдинь сасинь а дрѫги дѫбровьчанинь, прѣдь тѣми да се расправлаю. М. 51. да плати краждѫ, како и саси плакаю. М. 52. ω сасехь. по трьговихь, що соу коуде посѣкли саси горѣ до сицеваго сьбора, тоу ѕемлю да имають. а оть садь напрѣдь сасинь да не сѣче. а що посѣче, ωноу ѕемьлю да не тежи, ни люди да насели. З. 44. никто да не ѕабрани сасиноу горе. колико ѥсть воліа трьгоу, толико да сѣче.

З. 45. ни грькь ни латининь ни трьговець ни сасинь. П. б. 24. ако ѹзимаю коѭ прѹ саси ꙁ дѹброкѹани, такогерѣ да се сѹде како и срьбле: половина сась сѹдии а половина дѹбровѹань. и да не поꙁива срьбинь дѹбровѹанина на сѹдь никамо тькмо прѣдь ѡнеꙁи сѹдие. такогерѣ и сасинь да се прѣ прѣдь ѡнеминꙁи сѹдиꙗми, и да се не мѹѵе прѣдь господство ми ни прѣдь кефалию. и ако кои дѹбровѹанинь кѹпи конꙗ, и ѡногаꙁи конꙗ ако ѹхвати срьбинь или сасинь, и реѵе: ѹкрадень ми ѥ или гѹшень, да се ѡдкльне дѹбровѹанинь, како нѥ светьца ѡномѹꙁи коию ни гѹсе ни татбе, нѹ га ѥ кѹпиль; ако бѹде драгѡ срьбинѹ ѹꙁети свога конꙗ или сасиноѵ, що бѹде даль дѹбровѹанинь ꙁа ѡногаꙁи конꙗ, тоꙁи да мѹ вратѣ, а конꙗ лиѵнега да нѥ вѡльнь ѹдрьжати. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434.

сафєрь, мјесец турски: мѣсеца сафера. М. 530.

сафинеть, dem. сафинь: врьхѹ дрѹге пеѵинце ѥдань сафинеть. П. б. 74. десеть сафинета. П. б. 74.

сафинь, sapphirus (ваља да је то): броќета ѥдна ꙁлата сь три сафини. П. б. 50. 56. сафинѡмь. П. б. 74. една крѹгла с покриваѵемь ꙁлата с каменкомь сафиномь. М. 372. прьстен, ѹ ком ѥ камн сафинь. М. 415. П. б. 121. два ѡботца наѵинена бисерѡмь са .д. сафини и .д. баласи. П. б. 103. ѥдань сафинь. П. б. 103.

саѵибабиќь, гледај Соѵибабиќь.

сашь, saxonum (ако није погрјешка мјесто сашькын): оѹꙁеше тоѹрцїи црькьѹ сашѹ оѵ Новомоѵ (Брду). Г. Х. 275. cf. сашькын.

сашькын, saxonum: Пријепници је ишла међа сашкимь пѹтемь. М. 198. без сумње гријешком писарском шашькоѵ: 1466 оѹꙁеше тоѹрьци црьковь шашькоѵ оѵ Новемь Брьдоѵ. Л. 81.

сва, гледај код вьсь.

свакои, гледај вьсакои (cf. вьсь): беꙁ свакое ꙁабаве. П. 7. свакоимь ѹмилениѥмь. П. 36. свакоѥга господина. М. 307. ѹ свакоѥ врѣме. М. 308. свакое врьсте ѵловѣкѹ. М. 495. свакою ꙁаповиедь. М. 496. ꙁа свакои ѹꙁрокь. М.

497. свакоѣ права любавь. М. 507. видѣти свакои добри раꙁлѡгь. М. 507.

свакоꙗкь, гледај вьсакоꙗкь (cf. вьсь): много лꙋди добрѣхь и свакоꙗцѣхь. М. 501.

свакь, гледај вьсакь (cf. вьсь): ꙋ свакꙋ правьдꙋ. М. 29. свакога господина. М. 211. ꙋ свацихь свободьщинахь. М. 236. ѡда сваке ꙁлобе. М. 308. свако годиште. М. 422. ми хѡкємо сь сваціємь мирь. П. 46. прѣдь сваціємь господарѡмь. М. 455. један пут на крају иза самогласнога има глас ј (и, єго, које види): ва свакои врѣме. М. 238. cf. свакыи.

свакыи, гледај вьсакыи (cf. вьсь): скаки да ꙁнаєть. М. 107. скаки дꙋбровчанинь. М. 220. у споменику рђаву: свакиє чловѣкь. М. 550. али може бити да на крају є стоји мјесто ће, које види.

сварь, rixa: кои би се годѣ нашаѡ меѓꙋ ними такови ꙁаѡ и неистинань чловѣкь, кои би сварь и неправдꙋ сносиѡ. М. 459.

сватвица, affinis: аще кто сватвицоу прѣꙁь ꙁаконь оуꙁме, аще боудеть ѡть властель или ѡть конникь, да оуꙁимаеть ѡслоухоу господьствоуєи по .к. воли; аще ли ѡть оубогихь, то да оуꙁима светитель половиноу, а такоꙑ да се распоущають оу распоустѣхь или оу сватвицахь. М. 15. на пошљедњем мјесту као да каже: била жена пуштеница или сваст.

сватова полꙗна, Чабнћу је ишла међа на Рогль Сватове Полꙗне. М. 93. засеоку села Чабића Добродолима ишла је међа оу Сватовоу Полꙗноу. М. 94.

свать, affinis: вьсхотѣ сьтворити себѣ свата цара грьчьскаго, и вьꙁе єговоу дьщерь ꙁа сына Стефана. Са. 2. оу цара, свата своєго. Са. 8. свать ємоу (св. Сави цар грчки Теодор Ласкар, чија кћи бјеше за синовцем Савинијем краљем Радосавом). Д. 126. хоте (св. Сава) видѣти свата своєго Асана цара ꙁагорскаго (чија кћи бјеше за краљем Владисавом синовцем Савинијем). Д. 199.

свачь, град који је освојио Стефан Немања: градь

Скаүь. Ст. 8. био је близу Улћина, гдје и сада има мјесто које пишу на картама Sfatscha.

свеблагь, гледај вьсеблагь: свеблагы богь. М. 560.

сведрьжитель, гледај вьседрьжитель: бога сведрьжителꙗ. М. 240.

свервпити се, ferocire: да навикнешн не свврепити се на мою обитель и люди. Г. XI. 91.

сверѣпие, ferocia: ꙃьвѣрное сверѣпие. Ст. 28.

сверѣпооумьнь, ferocis animi: юнца сверѣпооумна. Д. 107.

сверѣпь, ferox: не послоушавь сверѣпын. Ст. 19.

сверѣпьство, ferocitas: сверѣпьствоу готови. Д. 17.

сверѣпьствьнь, ferox, адвербијално: шьствоующа сверѣпьствьно и неоукротимо. Ст. 21.

сверѣпѣти се, ferocire: үто сверѣпѣеши се. Г. XIII. 361.

свесрьдь, гледај вьсесрьдь: свесрьдо прѣꙗсмо. М. 418.

свесрьдьнь, гледај вьсесрьдьнь: дароваше доброволно и свесрьдно. М. 346.

свесрьдьүань, гледај вьсесрьдьүань: свесрьүане прѣꙗꙃни. М. 420.

света гора, Ἅγιον Ὄρος, полуострво у Маћедонији: оу Светоую Гороу. Ст. 12. Са. 7. М. 5. Светые Гори Аѳона. М. 86. 172. вь Светѣи Горѣ Аѳѡна. М. 190. 278. Светые Гори и аѳоньские. М. 111. Светоую Гороу аѳоньскоую. М. 125. вь Светѣи Горѣ аѳѡньсцѣи. М. 331. ѡть үьстїе и Светїе Гори. М. 543.

светилищьнь, sanctuarii: благослови светыма роукама своима быти юмоу (Деचанима) мѣстоу свѣтилищьномоу. М. 91.

светитель, episcopus: сподоби се вьторою крьщение приети ѡть роукы светителꙗ и архиерѣꙗ. Ст. 2. сьбесѣдовавь се сь светителюмь си Ювьѳимиюмь. Ст. 7. светитель вь власть послоушати. Са. 4. светителемь и господьствоующимь. М. 15. да оуꙃима светитель половиноу. М. 15. иже ꙃовают се прѣдь светителю. М. 15.

прьви бысть светитель ꙁетьскеи ꙁемли. М. 17. светитѣль христовь Савва. М. 72. светителꙗ нашего кѵрь Савы. М. 76. 83. светы Сѵмеѡнь и светитель Сава. М. 128. 132. 203. 332. светителꙗ нашего и архїереа Савы. М. 136. 140. аꙁь же и братиꙗ моꙗ светители. М. 77. 83. светители хотещиими по нась быти. М. 77. 83. молитвами светаго Савы и светыхь хтиторь и светыихь светитель срьпьскыѥ ꙁемлѥ вьꙁведень быихь на прѣстоль арьхиеп(иско)пиѥ срьпьскыѥ ꙁемлѥ. Г. XI. 190. светителїе да не проклинають христїань ꙁа сьгрѣшенїе доуховно. З. 29. светителїе да поставеть доуховнике по вьсѣхь норїахь. З. 30. ни патрїархь ни инь светитель. З. 33. аще кто опсоуеть светителꙗ или калогера или попа. З. 37. приѡбьщише се светителѥмь и свещеньникѡмь. Г. XI. 164. sanctus: Петра и Аньдрию нашехь свѣтитель. М. 35. то може бити и овдје: светитель прѣподобнихь. М. 11. своими оученики и апостолы и светителы. М. 26. пророци и апостоли и моученици и светителиѥ. М. 90.

светительство, munus episcopi: любліахоу светителства ѡбраꙁь. Д. 39. свое ѡтьчьство светительствомь оупась. Д. 63. многїе трȣди подьѥть ȣ своѥмь светительстве. М. 17. поживь въ светительстве на прѣстоле св. Сави лѣть .ѕі. Г. XI. 161. sanctitas: писаниѥ светительства ти прѣсмо (пишу госпођи Ксенији). П. 1. 2. 37. вашемȣ светителствȣ (пише се владици). М. 559.

светительствовати, episcopum esse: светителъствоуеи тогда архїепискѡпь. Г. XI. 65. тогда светительствȣющȣ прѣстоломь сръбскыимь патрїархоу кѵр Іѡаннȣ. В. дан. I. 31.

светити, sanctificare: сьсоуды свещеньными. М. 74. свещенныкь (гдје гријешком стоји к мјесто х) сьсоудь. М. 561. чьстныѥ сьсоуди свещенныѥ. М. 91. свещенными одѣждами. М. 125. небесниимь свещеньнимь начелникомь. М. 133. свещенненшими ѡтьци. М. 533. всемоу свещенномоу чиноу. Л. 60.

светица, sancta: да е прокльть ѡдь всѣхь светѣхь

и светиць божиихь. М. 219. ʒаклехь се всѣми светими и светицами божиими. М. 447.

светоаньгельскын, sanctus angelicus: светоаггельскаго ѡбраʒа. Са. 6.

светогорьскын, τῆς Света Гора: братиꙗ светогорьскаꙗ. Ст. 13. светогорьски манастирь. М. 14. при протѣ светогорьсцѣмь. М. 48. подь ѡбласть светогорьскоу. М. 116. ѡть всега ʒьбора светогорьскога. М. 117. до хрїсовѹла светогорьскога. Г. XV. 277. до светогорьске мегє. Г. XV. 304.

светообраʒьнь, quasi sanctus: светоѡбраʒнын лица ʒракь. М. 78. cf. свѣтообраʒьнь.

светородьнь, natus sanctus: светороднаго господина краліа. М. 50. 141. Г. XI. 190.

светостефаньскын, sancti Stephani: до хрисоѹла светостефанског ишла је међа Великој. М. 95. оуʒь хроусовоуль светостефанскнн ишла је међа Грнчареву. М. 95. и Доброј је Ријеци ишла међа до светостефаньскога хроусокоула. М. 96. cf. Стефань.

светость, sanctitas: светаго светости дневеште се. Д. 114. 208.

свєть, sanctus: светога доуха. М. 1. светыє тронцє. М. 58. светыхь небесннхь силь. М. 15. светаго Михаила. М. 50. светаго архїстратига Михаила. М. 63. света богородица. М. 6. вь храмѣ светаго спаса. М. 561. всѣхь светыхь апостоль, пророкь, моученнкь. М. 11. светога Вида. М. 10. светаго Стефана. М. 10. светоу Петькоу. М. 64. идѣже бисть манастырь коєго светаго. М. 10. спасоу нашемоу и его светимь. М. 11. вси свети. М. 20. кльнемо се ѹ все свете ѹгоднвьше богѹ. М. 22. светыхь ѡтць нашихь .тиі. иже вь Никын. М 15. светаго Симеѡна Немане. М. 19. светаго Савы. М. 123. свети краль срьбьски Стефань Оурѡшь. М. 84. дѣда кралєвьства ми, светаго краліа. М. 123. свѣтихь господь родитель моихь. М. 71. светын краль (Милутин) и света кралица (Јелена). М. 151. светога краліа Стефана Оуроша третиꙗго. М. 264. светаго .л.-го

цари Стефана. М. 149. господина и родителѣ царьства ми светаго цара Стефана. М. 161. 164. светаго кнеза Лазара. М. 266. свето еваньѓелие. М. 2. свето писмо христова еванѓелиа. М. 219. написахь сии светые книгы. М. 561. свети и чьстьни крьсть. М. 45. покрови светыми. М. 11. на светои трапезѣ. З. 42. светаго ига его благаго. М. 5. светыми страстьми христовами. М. 11. вь свѣтѣмь крьщении. М. 4. светаго прѣображенїа спасова. М. 49. светою вьзнесению. М. 75. ꙋ изабрани дань светꙋ недилꙋ. М. 472. въ светыхь слоужбахь. М. 547. ѡ светыхь заповедехь божихь. М. 91. благослови светыма роукама своима. М. 91. ꙋ све свете мощи. М. 107. светꙋю ракꙋ. М. 129. светомоу грѡбоу светаго прѣродителя моего. М. 125. вьвѣденїю вь светаа светыхь. М. 128. светомоу храмоу. М. 11. свѣтаѣ црькка. М. 39. светы манастырь. М. 3. ѡть светыхь мѣсть. М. 116. светоую лавроу. М. 125. вь тои светѣи поустыни. Са. 10. светаго корѣне боголюбїе вѣтвїи. М. 72. патрїархѡмь светаго прѣстола великїе црькви. М. 139. за живе свештенике: светыхь ѡтьць живꙋщихь въ светѣмь мѣстѣ томь. М. 49. вь безьмльвїи живоущїимь светымь и чьстнымь ѡтьцемь. М. 125. светаго и прѣподобнаго игоумена. М. 125. оумолих светы сьборь. М. 126. светыихь ѡтьць живоущїихь вь Светѣи Горѣ. М. 332. светы прѣѡсвещеныи архиепископь. М. 561. за владаоце живе: тебе свѣтомꙋ и вѣрномꙋ вь Христа бога царꙋ самодрьжавьцꙋ вьсеи земле бльгарьске. М. 35. свѣто ти царьство да не створить мирь безь нась. М. 36. светаго цара грьчьскаго кꙋрь Аньдроника. М. 79. повелѣнием господина светаго цара (Уроша) логофеть Деꙗнь прѣрꙋчи. М. 171. 173. по том за круну мацарску: господина свете крꙋне ꙋгрьске. М. 357. 361. 365. 373. 395. по том ће бити и ово: светы злати Цариградь. Л. 78. с ријечју почивь за покојнике: господинь свето почивьши дѣдь ти (Стефан Немања) и господинь свето почивши ѡтьць ти (Стефан краљ Првовјенчани). М. 23. свето почивьши господинь ми ѡтьць. М. 51. свето почившимь царемь. М. 155. свето почивь-

шемꙋ господинꙋ кралю Степанꙋ Ткрьткꙋ. М. 236. свето поүнкшн кнеꙁь (Лазар). М. 265. — погрјешка: свемн свьтымн. М. 424.

светьць, sanctus: светьүе божїн. Д. 211. — pl. festum: доходакь, кон мн сꙋ дꙋжнѣ давати ѡ власниихь светьцихь на трьи днѣ месеца фреварꙗ. М. 232. послахь глꙋмцє на ваше светцє. М. 557. погрјешка: ѡ власнинхь свьтсцнхь. М. 232.

светынꙗ, sanctitas: прѣдьѡбраꙁоүюща свѣтиню үедомь свонмь. Д. у Ш. lesek. 123. нстоүникь светынє. М. 547. ваше свѣтинє. М. 560.

свештеникь, sacerdos: смерени свещенникь мнихь Макарїє. М. 538. свещеньникомь. Г. XI. 164. свещенникы и дїаконн. Л. 59. поставлꙗєть его свещенникомь. Л. 64.

свештенүьскын, sacerdotalis: свештенүьскын үинь. Д. 88. свештенүьскын и иноүьскы обраꙁь. Л. 63.

свештенодѣтель, opus sacrum: многосвѣтлыми свещенодѣтельми. М. 561.

свештенонннокь, ἱερομόναχος: үьстнѣншїи вь свещенноннокохь попь кꙋрь Ѳеѡдорь. М. 332. свѣщенноннокохь. М. 543. свещеньнонноцехь. Г. XI. 164.

свештенолѣпьнь, sanctus: свещеннолѣпно виднїе. Г. XI. 49.

свештеньство, sacerdotium: ноүждаше и прнетн сань свештенства. Д. 76.

свеЋе, гледај вьсеЋе: свеге ꙁа .кı. главь да се раꙁꙋмє. М. 259.

свибьница, између села која је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једно је било Свибница сь Ѡкроүгломь. М. 11. може бити садашња Сибница у Гружи.

свигьмень, манастир у Светој Гори: Свигьменоү игоүмень. М. 127. ꙋ Свигмень. М. 131. пишу га и Свимень. Д. 29. М. 543.

свигьменьскын, τοῦ Свигьмень: вь крьтоградꙋ свигменскомꙋ. М. 131.

свила, sericа: да гредѹ сь велимь трьгомь на трьге кралевьства ми, ѥмьше ѡдь кавада дори до свиль. М. 46. ѹ Дѹбровникь олокѡ, свила, црьвацѣ и восакь да не иде. М. 475. 529. bombylius (ваља да је то): да давлю црькви (у Дечанима) свиле за вьсако годиѱе, Захариꙗ .д. тисоѹке, а Михаль .в. тисѹки (обојица у Пилоту). М. 97. оѹ долнѥмь Пилотѣ да дају црькви (арханђеловој у Призрену) свиле сто тисоѹкь колꙗ сто перперь. Г. XV. 287. то мислим да је и овдје: по малѣхь трьговехь, гдено се носи свила и мрьчарниꙗ продавати. П. 138. fila bombycina: парте едне работане златѡмь и свилѡмь. П. б. 74.

свилаѥвићь, гледај Силоꙗђевићь: оѹхвати Михаило Свилаевикь деспота Гюргꙗ оѹ Коѹпиникоѹ. Л. 79.

свилоꙗђевићь, гледај Силоꙗђевићь: загибѣ Ѡрлихь оѹ Белградоѹ ѡдь Свилоꙗгевика. Л. 79.

свилоѥвићь, гледај Силоꙗђевићь: оѹхвати Михаиль Свїлоевїћь Гоѹрђа деспота ѹ Кѹпїникѹ. Г. Х. 273.

свильнокапе, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Свилнокапе. М. 196.

свильнь, sericus: чисти свилни поставци. П. 138. тракь свилань. П. б. 49. ѥдань (појас) на свилни тканици. П. б. 56. на чрлени свиѡни тканици. П. б. 60.

свимень, гледај Свигьмень.

свиништа, међа је земљама цркве богородичине ртачке ишла оѹ брьдо Свиниѱехь. М. 68. може бити садашње село Свиниишта или Свинишпте близу Ластве. Шем. далм. 27.

свиниꙗ, sus, cf. свиниꙗ: жироѹе се сь свинїами. Са 7. или браве или свиниѥ. М. 52. ако гоѹсарь оѹкраде свиниѥ цареке, да плати ѡколина. З. 49. даждь свини, да испїеть. Ш. lesek. 130.

свиниꙗрь, subulcus, cf. свиниꙗрь: ако се оѹкрадоѹ свиниѥ (цареке), да се соѹдїи свиниꙗрь сь жоѹпомь, что рече соѹдь. З. 49. псаремь и соколаромь и свиниꙗромь, коѹде идоѹ, да имь се ниѱа не дае. З. 50.

свиноглавь, црква је спасова у Призрену имала њиву конь Хранє Роѹбинова и до Свиноглава. Г. XV. 271.

свинь, suis: свинихь мєсь. Г. X. 248.

свиньци, између села која је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једно је било Свиньци. М. 11.

свинꙗ, гледај свиниꙗ.

свинꙗри, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Свинарїи. М. 196.

свинꙗрь, гледај свиниꙗрь.

свирильница, селу је Рабьхи цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Свирїлницоу. Г. XV. 280.

свита, vestis: да си кѹпѹю вьсаки трьгь, ѕлато, сребро, свите и ѕлатьне постакѣ. М. 37. ере самь ѣ ѹѕель свитѹ ѡдь нихь. М. 185. иѕдава приставоу ѡть града конь и свитѣ. З. 38. конь и свита. З. 50. каде оумрѣ властелинь, конь добьрь и ѡроужїе да се да цароу, а свита велика бисерьна и ѕлати поꙗсь да оуѕьме сынь єго. З. 43. свитѹ вашѹ. П. 55. две свите. М. 415. теи сѹ двѥ свите биле госпогѥ Єлле. П. б. 104. дрѹга свита: плашь. П. б. 104. ѡдь свита моѥхь. П. б. 125. нихь напоконь ѡдь свить свльвли. П. 104. властеле дароуе свѣтлыми свитами. Л. 54. pannus: ѥрь имь ѥ тьи тѹракь ѹѕель .є. товарь свите. П. 62. да поврате свитѹ. П. 62. .г. комаде свите. П. б. 110. ѹ свитахь рѣѕаниехь и нерѣѕаниехь. П. б. 125. що мѹ ѥ вѣрокаль свите и инога трьга. П. 108. велике чисте свите раѕлике. П. 138. єдинѹ странѹ свите. М. 443. ѡще ви посилам комать ѡваке свите, кѹ ми посласте, по онѹи цинѹ, єрь самь ѡно раѕьдилиль николицимь, а дрѹѕи ми голи сиде. М. 545.

свитарь, vestiarius: ѕа Ивана свитара. П. 82.

свитьнь, vestiarius: шьвци свитни. Г. XV. 309.

свобаждати, liberare: плѣнѥнныѥ ѡть работи свобаждаєть. Г. XIII. 363.

свобода, libertas: да прѣбиваѥть ѹ всакои божьствьнеи свободе ѡть коѥ годе иие ѡбиде. М. 18. людиѥ црь-

кьнии да прѣбиваю оу всакои божьствьнои свободѣ. М. 27. коупьци ихь да си ходе по ꙁемли кралевьства ми беꙁ боѥꙁни сь всакомь свободомь. М. 50. како ѥсть ꙁаконь людемь метохииским оу работахь црковнихь и оу работахь кралѥвьства ми, и такожде и тѣмьꙁи селомь и вь тоужде свободоу. М. 111. да прѣбивають вь всакомь ꙋтврьждении и свободѣ чистѣ. М. 163. трьговьчьке свободе. М. 188. ꙁа свободꙋ и ꙁа повелѥ, кое сꙋ имали ꙁ господомь срьпскомь. М. 204. покрѣплꙋю све повелѥ и свободе. М. 210. свободами. М. 293. петь годинь да имь ѥ свобода ѡть всѣхь работь господства ми. М. 334. Мара царица свободоу полоучивши. Л. 63. cf. слобода.

с в о б о д и т е л ь, liberator: плѣнѥнимымь свободитель. Г. XIII. 364.

с в о б о д и т и, liberare: сего ѡть одрьжештеѥ его болѣꙁни свободи. Д. 100. ѡть работы свободити. Д 177. свободи ихь кральство ми ꙁа теꙁи дльге. П. б. 48. cf. слободити.

с в о б о д ь, liber: абиѥ свободь бываеть. Д. 29. ѡть нихь свободь бысть. Д. 179.

с в о б о д ь н и к ь, liber: именовати се свободници. Г. X. 248.

с в о б о д ь н ь, liber: да соу ѡть протопопь свободне и .д. намастири кралевсци. М. 14. что сте посадили лоꙁиемь ꙁемле кралевьства ми, прашаю вы, да сте ѡдь тога свободни, и дани да не даѥте. М. 20. да нимь се не веꙁьметь кꙋмерекь, ките да бꙋдꙋ свободьни на вьсако место. М. 37. свободьнь чловѣкь да греде свободно подь црькьвь. М. 64. да ѥ тоꙁи свободьно ѡдь вьсѣхь работь господьствоующихь. М. 68. попове баштиници да си имають свою баштиноу ꙁемлю, и да соу свободни. З. 31. да есть капа попоквска свободна. З. 32. аще ѡнꙁи господарь не послоушаеть епископа, да есть попь свободнь, коуде моу хотѣнїе. З. 32. баштине вьсе да соуть свободне ѡть вьсѣхь работь и поданькь царьства ми. З. 33. кои чловѣкь оутече иꙁь соужьньства, сь чїнимь прїидеть на дворь царевь, . . . с темꙁи да е свободнь. а що есть ѡтбѣгль оу тогаи чло-

вѣка, комоу єсть оутекль, тоѕи да єсть комоу єсть оутекль. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црьковнωмь, та оутєчє оу царевоу полатоу, да єсть свободнь. та кои соужнь оутєчє на дворь патрїарховь, да єсть свободнь. З. 39. що ꙋтєчє ꙋ ѕемлю царьства ми, да ѥсть свободно. М. 162. да ѥ все свободно ωда всаке царине и ωдь ѕабаве. М. 184. ако би тко понесаль понось чловѣкь господина бана, да ѥ платиль .в. динара, а инѣмь да ѥ всѣмь свободань. М. 185. да сꙋ трьговци града Дꙋбровника свободни по всωи мωи ѕемли. М. 204. ако ли ни бꙋде до толике ꙋсилости, како не бисмо могли ꙋчинити, да смо свободни ми и ωни с нами. М. 216. метохиꙗ хиландарска да ѥсть свободна ωть тогаи данька. М. 223. виноу да имꙗ господьство ми шесть адрьфать свободнехь. М. 570. libertatem continens: тамо ки ѥсть писало царьство ми книгꙋ свободнꙋ вамь и дрꙋѕѣмь градовомь, да гредете свободно беѕь ѕабаве ꙋ ѕемлю царьства ми. М. 175. повелю свободнꙋ. П. б. 34. 37. — адвербијално: да ходе по моѥи ѕемли свободно с трьгомь. М. 16. 19. да си сѣде твоѣ села свободьно и твои лꙋдие. М. 21. кьга си вьсхокеши поити инамо ωдь нась, да си погеши свободно. М. 22. да ходе власи свободно, беѕь все хабе и ѕледи. М. 24. да си ходите свободно и простра̃но бесь вьсакѣ десѣтине. М. 28. да си ходе свободно по ѕемли кралевьства ми; да при комь ихь селѣ чтета наиде, да плати село. М. 52. да продаѥ свободно. М. 119. да си кꙋпꙋю свободно. М. 119. да гредꙋ с кꙋплωмь свободно беѕь всаке ѕабаве. М. 161. cf. слободьнь.

свободьштина, libertas: ѕа ѕаконе и свободьщине реченога града. М. 221. 236. да имь потврьдимо добре ѕаконе и свободьщине. М. 272. потврьдисмо свободьщине и ѕаконе. М. 283. свобоутине. М. 220. cf. слободьштина.

свобождение, liberatio: єреси свобожденїє. Д. 218. свобожденыꙗ ради. М. 110.

свобођавати, liberare: кои е ꙋхићень ꙋ ωвꙋи рать, свобођꙗвамь и слободихь. М. 369. cf. слобођавати.

свои, suus: ωбновихь своѭ дѣдиноу. М. 4. аѕь с прѣ-

вьꙁлюбленнимь синомь своимь. М. 13. давлю своꙋ милость приꙗтелемь своимь. М. 27. да нась, рабь своихь, иꙁведеши. М. 25. що ми кьто да своиовь воловь. М. 2. кльнемо се беꙁ всаке нꙋжде, нь своѡвь воловь. М. 22. такоꙁи сте и мнѣ чинили, давше своꙋ рꙋкꙋ и своꙋ вѣрꙋ. М. 26. мене вь молитках своихь да поминаꙋть. М. 66. комоуждe дасть пасти стадо свое. М. 4. вьꙁбѣсивы братнꙋ, продати брата своѥго. М. 89. створивы ѥго цара многимь ѥꙁыкомь и надь своѥꙋ братнѥꙋ. М. 90. своимь си благоволениѥмь вѣньча нась. М. 9. да си ходе сь своими си трьги. М. 19. да си идоу доубровчане сь своимь добыткомь. М. 34. чьто си ѥ своѥ принесль, и що ѥ оу кого испросиль. М. 80. вьꙁвращаꙋщоу се царьствоу ми вь своꙗ си. М. 142. достоино есть всакомꙋ вратити своꙋ правь. М. 217. како пристои синꙋ ꙋ матере свое. М. 274. свога. М. 218. своѥга. М. 229. своmꙋ. М. 462. своемꙋ. М. 547. на своmь. М. 409. своемь. М. 502. погрјешке: да бꙋдемо врьхꙋ Ꙋроша и врьхꙋ вьсега свога рода. М. 36. самога врикца да даемо своѡвь главовь. М. 48.

своиствьнь, familiaris: Стефань патрїархоу и црьковномоу вьсемоу чиноу своиствнь. Г. XI. 55.

своить, coll. affines: ѡдь двора приставь Влькьць; а ѡдь своити Вльвь Нѣмнчиѣь. М. 225. ѡдь своити Бранко Симьчиѣь. М. 227. одь своити Хрьватинь Смоквиѣь. М. 250. ѡдь своити воевода Иваниšь Драгишиѣь. М. 379. ѡдь своити кнеꙁь Ивань Шаньтиѣь. М. 440. на једном мјесту као да је преведено: а Tribotio. М. 224.

своѥвольно, } obstinate: своеволиѣ своꙗ твориши
своѥвольнѣ, } илчинанїа. Д. 32. sua sponte: ꙋписаль се ѥ своѥволно, да ѥ дльжань. П. 114.

своѥвольство, sua voluntas: единаче своевольствомь водите се. Д. 17.

своѥплеменьнь, gentilis: ꙁа своеплеменные люди скрьбѣше. Д. 109. вась ради своеплеменных ми. Д. 142.

своѥроучьно, sua manu: своерꙋчно сиѥ подьписасмо. М. 192.

скрачнић, властелин Матије бана босанскога Хранислав Скрачникь 1249. М. 33.

сврьлигь, град који је освојио Стефан Немања: градь Сврьлигь. Ст. 8. Л. 69. помиње се с Нишем, и јамачно ће бити у садашњем „сврљичком“ срезу у Србији.

скрьцоювић, између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Волица Скрьцоювикь. Г. XV. 298.

скрьчинь, међу људма који по заповиједсти царице Милице показиваше међу коњушку двојица бјеху ѡдь Сврьчинꙗ. М. 264.

скрьчькь, забјелу је Кроушьчици била међа Сврьчькь, и ѡть Скрьчка оу Краню Стѣноу. Г. XV. 276.

скоуда, } гледај вьсоуда, вьсоудѣ: хокемо бити свуда
скоуде, } сведоци. М. 402. трьговце саблюдати свуда, куда ю нихь мокь може досеки. М. 430. инуда свуда. М. 451. трьговце саблюдати свуде. М. 258. да си стою и ходе свуде свободно. М. 436.

свьтѣти се, splendere: прѣсвѣтлимь вѣнцемь свьтешть се. Д. 62. таковыми свѣтилы сьвтѣше се тогда срьбьска ѕемлꙗ. Д. 101. свьти се. Г. XI. 189. ѕарею свьтеще се. М. 133. сьвтеща се оружїꙗ. Г. XI. 111.

свѣне, } extra, praeter: свѣне мене клетва, поневаре
свѣнь, } вы ѡстаюте оу прѣклетьвьствѣ. М. 20. почьнь ѡть двора еврѣнска свѣне дворища арсенева. Г. XIII. 370. да буде свень нась. М. 32. ако се кто наиде ходе свѣнь трьгь. М. 48. свень моюго поклисара нюдань ини чловекь да не поидеть. М. 411.

свѣтило, lumen: свѣтило ѡтьчьствиꙗ юго. Ст. 20. вьселюнѣи свѣтило. Са. 6. поставикь раѕлучнаꙗ свѣтила. М. 26. богораѕоумнѣи свѣтилѣ. Г. XV. 264. чьстнынмь его мощемь, ꙗкоже нѣкоемоу светилоу. Л. 63.

свѣтило, неко мјесто у Босни близу Дубровника: ходили су наши трьговци и нихь добитцѣ дери до Свѣтила на пашу, и нѣ нмь нитко рь ѕабавиль. П. 20. погрјешка

на свѣтию и до свѣтиꙗ мјесто на Свѣтилꙋ и до Свѣтила. П. 20.

свѣтильникъ, lucerna: свѣтилникь свои вьжегь. Ст. 13. бысть свѣтильникь мироу. Ст. 26. таковыимь тогда срьбскаа ꙁемлꙗ богосвѣтлымь свѣтилникомь просвѣшташе се. Д. 177. свѣтилникь. М. 333. великыи ѡтьць нашь и прьвы свѣтилникь тое ꙁемлѥ, светыи Сїмеѡнь Неманꙗ. Л. 51.

свѣтликовъ, colorem quemdam significare videtur: на свилꙋ тратꙋ свѣтликовꙋ. П. б. 74.

свѣтлодоушьнъ, animo splendens: ѡба свѣтлодоушьна свѣтильникаа. Д. у Ш. lesek. 124.

свѣтлолиѵьнъ, lucidus: свѣтлолиѵьны цвѣте. Ст. 26.

свѣтлость, splendor: свѣтлость божьствьныѥ славы. М. 562. ѡѵи ꙁрещихь троуждасть ѡть ѕѣлные свѣтлости мрамора. Л. 61. ꙁа живота нѥгове свѣтлости. М. 496. кралевѣе свѣтлоѡсти поклисара. М. 552.

свѣтлоћа, splendor: ѡдь коѥга (разума) велика свѣтлокꙗ. П. 161.

свѣтлъ, lucidus: вѣнци свѣтлѥми ꙋкрасивь ихь. М. 104. сиꙗ цркви свѣтло ꙋкрашаѥма. М. 133. свѣтли хрисовꙋль царьства ми. М. 172. свѣтлаго прѣѡбраженїа. М. 182. кь сльньѵныимь свѣтлѣишїимь ꙁарамь. М. 332. винци свитлими. М. 427. светлꙋ книгꙋ. М. 550. да ти ѥ свѣтаалъ ѡбраꙁь. М. 554. свѣтло вь благоѵьстыи коиѵикоу прїѥмь. Л. 52. свѣтлыми свитами. Л. 54. illustrissimus: прѣд светлѥмь господиномь кралемь ꙋгрьсцѥмь. М. 412. свитлога херцега Влатка. М. 506.

свѣтовидьнъ, luci similis: ꙗко ѡгньна вьсего и свѣтовидна сьдѣла. Д. 129.

свѣтовьнъ, mundi, humanus: ништоѡрь иие ꙋгодние господꙋ богꙋ и людемь световинемь него ли мирь. М. 367. ни ꙋ єдиомь свѣтовиомь господствꙋ. М. 444. смишлае ꙁаповедь божию и процѣнꙋ свѣтовинꙋ. М. 507. civilis: световни сꙋдие которсци. М. 465. адвербијално, more civili, као да је овдје: каконо є по ꙁаконꙋ свѣтовно а ш не печатию писана. М. 425.

свѣтоносьнь, lucem ferens: свѣтоноснь ꙗвлꙗющь се с выше. Г. XV. 265.

свѣтообразьнь, luci similis: твои свѣтоѡбразни лица зракь. М. 121. cf. светообразьнь.

свѣть, lux: свѣте оүню моєю. Са. 10. свѣть небесныи изліа се на нь. Д. 129. да ты ми просвѣтиши оүмь и смыслы свѣтомь разоүма твоєго. М. 10. свѣть ѡть свѣта. М. 88. свѣта оүїю моєю лиши ме. М. 90. свѣть ѡүню моєю вьзвративь. М. 90. мысльнимь свѣтомь. М. 228. mundus: тако да нась богь сьхрани на семь свѣтѣ и у будукемь. М. 23. на семь свѣтѣ и на-номь. М. 23. до виєка и до згореꙗ свиета. М. 106. да дрьжимо до конца свиета. М. 107. тази царина не узимана ѡдь века, ѡдь коле свѣть сталь. М. 117. ни єдному уловеку на свете. М. 216. ако бисмо добили вьсь свѣть. М. 216. докле свѣть стои. М. 234. до коли свить стои. М. 254. ни за униюре волу ни за коюре риуь сегаи свита. М. 274. ни за страхь ни за благо сегаи свьта. М. 285. ни за иєдань инии узрокь, кои би на свити могаль бити. М. 289. за иѣднога уловѣка волю сегаи свѣта. М. 361. ну ли би било господину воєводи прьминутиє сегаи света. М. 394. згодило би се, тере господинь кнезь ѡдьлууно се ѡдь сегаи свиета. М. 380. ако ли би он се смрьть згодила, да се прьстави сегаи свиета. М. 387. ако ли би се прьминули сега света. М. 395. видех, єре прехогю ѡд ѡвогаи света. М. 518. ѡдь тога му єсть велико поутениє по свѣту. П. 1. находи се по свемь свѣту мудрихь и немудрихь. П. 28. како убози людиє хѡде по свѣту. П. 38. нигдѣ на свѣти трьговци не би могли стоꙗть. П. 62. ако би ни вьсь свѣть говориль, да уунимо. М. 216. свему свѣту ѡбьꙗвлена велика любавь господина воєводе. М. 237. що є свѣту нескровно. М. 241. да свѣть не реуе, да смо нехарни. М. 242. ми свѣту забранити не моремо. П. 97.

свѣтьнь, -ниꙗ, mundi: ни за єднога уловѣка свѣћнєга. П. б. 126.

свѣтьца, селу је Селцу у Пологу ишла међа Свѣтцомь оуз рѣкоу. Г. XV. 304. или је изостављен пред-

лог сь, као што често бива или би ваљало читати с Вѣтцомь; а била је или заселак реченом селу или друго село с којим је она међила.

свѣшта, lampas, candela, cf. свѣћа: свѣштоу свою немилосрьдїемь оугасшоу имоуште. Д. 67. свѣште многы вьжегше. Д. 202. приводима сь дѣвами и свѣщами. М. 140. да боудоуть оулиарие, да ѥсть свѣща спасоу. М. 62. приложи кралѥвьство ми трьгь оу Липлꙗны, да ѥ свѣща матери божеи. М. 122. да си дрьже онози село, а да прилагаю свѣщоу на навечерие архаггела всако годище петь десеть литрь воска. Г. XV. 285. приложи кралѥвьство ми виноградь и трьгь, да ѥсть свѣкиꙗ црькви тои. М. 111. за свекю манастирома за две године .сєв. дукать. М. 556.

свѣштьникь, candelabrum, cf. свѣћьникь: не великыи ть свѣть подь одромь, нь на великомь свѣштници положити хоте. Д. 95. свѣштникы и завѣси. Д. 144. кадильнице и свѣщникыи. М. 91. ѥдань свещникь, потеже .s. литрь, .н. зꙋлꙋ. М. 407. свекникь. П. б. 97. светникь. П. б. 99. 100. свекници. П. б. 102.

свѣштьникь, cadelabrum: седамь сфешнакь. М. 408.

свѣћа, гледај свѣшта.

свѣћьникь, гледај свѣштьникь.

се, ecce, гледај код сь (hic).

себе, sui: страшнь высть всѣмь живоущїимь окрьсть себе. Са. 1. да го оулиарїе оть себе поставлꙗю. М. 59. того ради ꙗ сьмь послаль мѣсто себе. М. 178. да га немаю примати ни ꙋ себе држати. М. 350. дозва до себе, що ѥ ꙋчинио. М. 461. дооће ка мние с великиемь смѣрстьомь и дозва по достоинои правдѣ до себе. М. 461. още се обетꙋѥ себе и своѥ племе. М. 106. да ихь сьблюдемо колико сами себе и свои градь. М. 216. присташе за себе и за своѭ дѣцꙋ. М. 219. този ꙋзехь на себе, да ꙗ тои оть себе плакꙗмь. М. 223. такои се ꙋздаите ꙋ нась, каконо сами ꙋ себе. М. 517. подвигь се. М. 3. да се оуписоую. М. 13. ꙋ коѥи ли се жоупѣ що испакости. М. 16. да их се все ꙋзьме. М. 17. клесьмо сѣ. М. 21. на негово сѥ мисто

ѕакле кнеѕь Радоѥ. М. 414. како се ѥ тоѕи свршило. П. 89. възьмѣте иго мое на се. М. 4. даюкѣ ѕа сѣ поручьникь. М. 31. такови да приме на се и на свою душꙋ ѡне клетви. М. 189. ми ѕа се и ѕа наше племе. М. 290. да могꙋ ꙋѕети прѣда се. М. 502. или ињь ѕаедно ꙋѕети или всакомꙋ на се. М. 409. нихь свакога по на се ротише. П. б. 120. ꙋтькьмисмо се мегю собомь. М. 108. собою ѡбоживь. М. 220. да ѥ волꙗнь ѡкеи дꙋкати ꙋѕети самь собомь или своими листьми пославь. М. 330. имѣти хощете бога помощника себѣ. Са. 3. дати ињь сьвѣть и помокь, какоре и себѣ. М. 2. да ѥ оуѕима себѣ. М. 14. да примꙗмо тебѣ ꙗко и сами себѣ. М. 47. прѣмисмо воиду себе ѕа брата. М. 343. ꙗблько раѕдѣлише себе. Л. 62. да си ꙋмѣль вьѕда дати себи добри свѣть и мноѕѣмь инѣмь. П. 51. приѕвахь чьстные ѡтьце кь себѣ. М. 126. кь себи. М. 248. поѕна нашꙋ добрꙋ волꙋ к себѣ. М. 328. кь себие. М. 373. себѣѥ. М. 493. принесеть кь ѡтьцоу си. Са. 7. ѥже стежа чьстьною си крьвию. М. 26. милостию си помилоуи и мене. М. 58. Маноило сь ѕетемь си. М. 62. Чрьньча сь ѕаселиѥмь си. М. 11. приѕрѣви на ме милосрьдимь си ѡкомь. М. 110. оукрадь дроуга си. М. 565. своимь си благоволениѥмь вѣньча нась. М. 9. своимь си хтѣниѥмь. М. 25. по работахь по своихь си. М. 53. своимь си приѣтелемь. М. 185. вьѕвращающоу се кь своꙗ си. М. 138. мисльнимь свѣтѡмь ѡѕаривше си мисли. М. 568. коѥ си ѥ иѕь грькь довель. М. 59. що си ѥ населиль. М. 63. да си сьтвори црькьвь по своѡи вѣре. М. 216. да си постави покладь. М. 215. що си сꙋ ѡни иѕдворили. М. 305. да си ꙋѕимашь все. М. 23. да си имамо ѡньѕи стари ѕаконь. М. 38. кое си имамь. М. 45. поповѣ баштиници да си имають свою баштинноу ѕемлю. З. 31. да си дрьжи то. М. 39. да си ю дрьжите. М. 46. що си сꙋ дрьжали ꙋ поуивьшега кралꙗ, то да си и сьде дрьже. М. 56. да си ѡблада иконоиь Иѡань црькквомь томь. М. 116. да си господꙋю и ꙋживаю мирно. М. 289. да си кꙋпꙋю вьсаки трьгь. М. 37. да си продаю. М. 120. да си продаю кꙋплѥ своѥ, и да си кꙋпꙋю, що имь трѣбꙋ́ѥ. М. 157. гьдѣ си

кьто хоке крѣкати, годѣ си кто мине. М. 2. да си ходе сь своими си трьги. М. 19. колико вьꙁлюбиши прѣбыти ꙋ нась, да си прѣбꙋдеши. М. 22. кьга си вьсхокеши поити, да си погеши. М. 22. тоѹдѣ си ходите. М. 24. да си идоѹ доѹбровчане по нашѣи ꙁемли. М. 34. ако си хоте ити, да си идоѹ. М. 41. ако ли кьто ꙋꙁлюби стати, да си стане. М. 41. коѹпци ихь да си ходе по ꙁемли кралевьства ми. М. 50. да си иꙁидоѹть. М. 50. да си стоѥ волꙗ гредꙋ всꙋде свободно. М. 268. како си се сте наꙋчили. М. 21. кто си полюби, да греде свободно подь цркьвь. М. 64. ако ли си оѹꙁлюби оѹꙁети ꙁемлю. М. 98. ако си ꙋꙁлюби ꙋꙁети конꙗ. М. 147. ако си ꙋꙁлюби сиꙁи, кои си га поꙁнава, ꙋꙁети конꙗ. М. 162. тко си люби ити иꙁь мое ꙁемле. М. 209. аще си кто самь полюби. З. 33. що ми сꙋ си властелѣ ѡбетовали. М. 41. тꙋи полаꙋ ѡбетꙋѥмо си ꙋресити. М. 297. сь гради кралевьства ми да си живѣте ꙋ ꙁаконѣ. М. 46. да ѡть тогаи намь нѣщаре не дадꙋ, раꙁи да си се плаћаю ꙁа дꙋге. М. 232. да си се дохрани старьць до смрьти своѥ. М. 116. да си сꙋ волни доити и стати. М. 258. да си сꙋ волни господовати є. М. 305. да си є воль баштиникь, да си поставить своега калогѥра. З. 33. да си мꙋ ѥ милость кралѥвства ми ходити свободно по моѥи ꙁемли. М. 66. а дроѹга половина си ѥсть била не прька богородице хиландарскыѥ. М. 86. да си є, комꙋ га да ѡниꙁи на смрьти. М. 207. 209. 268. да си дасть жена моѹжоѹ глась. З. 38. вь себѣ бывша раꙁоѹмѣста. Д. 10. вь себѣ быкь глагола. Д. 212. по себе ѡставити. М. 286. ако би се слꙋчило, тере по себѣ ѡставиль речене дꙋкате. М. 331. комꙋ би по себи ѡставили. М. 352. имиюће тешкоће али конске тꙋрьске на себи. М. 448. не пришадьше по себѣ ли по своихь ли добрѣхь людехь. М. 496. при себѣ пѣнеꙁи не имасмоѡ. М. 506.

себишанинь, човјек из Себишта, долази као презиме: човјек Александра војводе молдавскога Лаꙁарь Себишанинь 1566. М. 557.

себишь, у Ердељу варош Mühlenbach: Али паша оѹꙁе Єновоѹ и Себишь 1651. Л. 85.

себровь, *τοῦ* себрь: о сьбороу себровоу. себрова сьбора да нѣсть. кто ли се ѡбрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита, и да се ѡсмоудеть подвоуче. З. 35. cf. себрь.

себрь, ко год није властелин ни властеличић, plebejus, само у законику Душанову: аще властелинь или властелинчищь ѡпсоуе себра, да плати .р. перперь. аще ли себрь ѡпсоуе властелина или властелинчища, да платить .р. перьперь и да се ѡсмоудить. З. 33. аще кои властелинь вьзьметь владикоу по силѣ, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть и нось ѡтрѣжеть. аще ли себрь вьзметь владикоу по силѣ, да се ѡбѣсить; аще ли свою дроугоу вьзметь по силѣ, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть и нось оурѣжеть. З. 33. кто рече бабоуньскоу речь, аще боудеть властелинь, да платить .р. перперь; аще ли себрь, да платить .ві. перперь и да се біеть стапіемь. З. 36. аще оубіе властелинь себра, . . . да плати тысоущоу перьпер; аще ли себрь властелина оубіеть, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть, и да плати .т. перперь. З. 37. аще се ѡскоубоуть два себра, да есть мехоскоубина .ѕ. перперь. З. 37. дворане властельсціи, ако оучини кое зло ѡть нихь, кто боуде прониарникь, да га ѡправе ѡчина дроужина поротомь; ако ли есть себьрь, да хвати оу котьль. З. 44. cf. себровь.

сева, с предлогом до, adhuc: кои сꙋ исьшьли до сева. М. 38. само ту.

севастиискыи, Sebastiae: .м. моученикь севастиискихь. М. 244.

севастиꙗ, Sebastia: прими Севастию. П. 33.

севасто, стоји на једном мјесту за севастократора Петра: севасто Петра. М. 38. може бити погрјешка а може бити још доста не посрбљено севасть, које види.

севастократоровић, манастир је Трескавац имао селище Костино, које му приложи Костаньдинь Севастократоровикь. Г. XI. 136.

севастократоровь, *σεβαστοκράτορος*: до севастократорове мегие ишла је међа селу Крьстьцоу и пла-

нинама његовијем кад га цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 301.

севастократорь, *σεβαστοκράτωρ*: тако Стефан Немања назива сина својега Стефана, предајући му пријесто: великаго жоупана и севастократора. М. 5. цара бугарскога Михаила Асена зет бјеше Петрь севастократорь. М. 36. властелин цара Стефана севастократорь Дѣянь, којега цар назива братом. М. 143. cf. Дѣянь. отац Вука Бранковића севастократорь Бранько. М. 172. 223. cf. Бранько.

севасть, *σεβαστός*: дворанин за краља Милутина и за цара Стефана: тоу мегю оутеса севасть Ѡбрадь Маниакь. М. 61. тѡмоу да не ӡабави ни кефалиа ни кнеӡь ни севасть. М. 138. 157. севасть Пеукопоуль. М. 375. ни севас ни кнеӡь. Г. XIII. 397. cf. сѣвастовь.

сегасвѣтьнь, } hujus mundi: ни по єдиному уло-
сегасвѣтьнь, -ниꙗ, } вѣкоу сегасвѣтнюмь. М. 459. ни силѡмь ни хитростью таинѡмь а или ꙗвленнѡмь сѣгасвѣтнѡмь. М. 458. може бити да би и ту требало читати сегасвјетњом. само у том једном споменику.

сегашьнь, -ниꙗ, qui nunc est: в сегашьнемь потверьгение. М. 41. сегашнює време. М. 548. сегашнне време. М. 549. погрјешка ће бити сгашнен време. М. 550. cf. сьга.

сегединь, град у Маџарској на Тиси: раӡби Хадмань паша оугре подь Сегединомь 1552. Л. 84. оуӡеше тоурци Сегединь. Л. 84. доҕе на Сегединь. Л. 87.

сегединьць, човјек из Сегедина, долази мјесто презимена: Грьгꙋрꙋ Сѣгединцꙋ. М. 504. 506 Грьгꙋрь Сегединаць. М. 506. cf. Грьгоурь.

сегеть, град у Маџарској: ходи паша подь Сегеть варошь 1557. Л. 84. прїими царь Соулеимань Сегеть 1564. Л. 84. подь Сегеҭомь. Л. 84.

сегы, nunc: сеги. П. б. 23. само ту.

седларь, ephippiorum artifex: седьларию и шьвьци. М. 98.

седларь, међу селима која је цркви богороди-

чиној у Архиљевици дао севастократор Дијан а потврдио цар Стефан бјеше и селище Седларь. М 144.

седми бори, планина плавска коју је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Седьми Бори. М. 95. ѡть Седьми Борь. М. 96.

седмица, septimana: лежа седмь седмицѹ. Г. XI. 92. .л. дьнь вь седмици. М. 540. numerus septenarius: пещь седмь десеть седмицею раждежениѹ. Г. XIII. 363.

седмь, septem: ѡть светыхь седмихь сьборѡвь православныхь. М. 213. шесть десеть и седамь ѡкань. П. 22. ӡаклинамь се вь седамь десеть иӡбраннхь. М. 275. донесоше седамь тисѹѹкь дѹкаат. М. 349. постави седам сать дѹкать. М. 364. потеӡаю трь десети и седамь литара. М. 372. потеже седамь литрь. М. 408. сь седамь валась. П. б. 66. cf. десеть.

седмыи, septimus: седми дань мисеца ферьвара. М. 185. тисѹщно три ста и деветь десеть и седмо лито. М. 229.

сежань, mensura sex pedum: камень высокь ѩко двѣ стѣ сежанїи. Д. 106.

сендиа, име турско: 1653 оуӡе Сендиа Варадь, и то лѣто оумори Сендию Али паша оу Темишвароу. Л. 85.

секоула, име јунаку који се и у пјесмама пјева, Миклошић (die serbische epik у österr. revue bd. II, Видов Дан 1863 бр. 117—123) вели да је banus von Slavonien Johann von Zechol: иӡиде Секоула и Ѻоуради, и много христїанскога рода погоубише 1514. Л. 83.

секоуловић, краља босанскога Томаша дијакь Тврьтко Секѹловићь 1446. М. 440.

секьтебрие, september: мѣсеца сектебрѩ. М. 396. сек(тебр)ьѩ. М. 262.

секьтебрь, september: мѣсеца сектебра. М. 148. 169. мѣсецъ сектебрь. М. 154. секьтебра. М. 428.

секьтемьбрие, september: мѣсеца сектембриѩ. М. 250. сектембриѣ. М. 396. секьтембриа. П. б. 40.

секьтемьбрь, september: месеца сектембра. М. 483. П. 175.

секьтемьврию, september: мѣсеца сектемврию. М. 414. П. 80. сектемьврию. П. 82. П. б 79.

секьтемьврь, september: сектемвра. М. 500.

села, с предлогом оть, ab hoc tempore: ѡдь села напредь. М. 21. ѡть села напрѣда. М. 421. cf. селѣ, сель.

селе, с предлогом оть, ab hoc tempore: хоте ѡдь селе поработати. М. 106. ѡдь селе и до вѣка. М. 230. не ѡдь селе, да ѡдь велика врѣмене. П. 14. с предлогом до, adhuc: како сꙋ и до селе посилали. М. 527. узима к себи ј (и, њего, које види): ѡдь селеи. М. 210. cf. селѣ.

сели, с предлогом оть, ab hoc tempore: ѡдь сели напрѣда. М. 148. 163. ѡцели. М. 252. cf. селѣ.

селимань, име турско: сꙋлтань Селимань 1520. М. 552.

селимовь, τοῦ Селимь: Соулеимань сынь селимовь. Л. 88.

селимь, име турско: цар турски Селим I син Пајазитов 1511—50. М. 548. 550. Л. 82. 83. 88. — син Сулејманов: ѡцари се соултань Селимь 1567. Л. 84. 88.

селитва, habitatio: селитвоу сь нами вьзлюбивь. Д. 21. вь высокыхь горахь селитвоу сь елени имоуште. Д. 23.

селити, collocare: ѡноу ꙁемьлю да не тежи, ни люди не сели, ни властелинь люди да не сели. З. 44.

селиште, гледај село: прида селишта ꙁапоустѣвша ѿть вѣка, име селиштоу Брѣсть и Соухогрьль и Лѣсковица и Витьче и Дрѣнокь, а мегю Армасана сь вьсѣми людьми и населеии сел тѣхь, што си ю населиль ѿть тоуѵихь ꙁемль, и селиште Брѣстокь. М. 63. селиште Вльчи Лоугь сь вьсею ѡбластию и правинами. М. 64. на фроугопоулоко селиште. М. 64. црькв, што юсть ꙁидаль на селишти Срьбьшори. М. 64. и ѡште имь (дубровчанима) придахь ѡдь Прѣвлаке ꙋс краи мора до дꙋбрѡвачке меџе и селишта, кое сꙋ тꙋизи била. М. 104. налази се та ријеч још само у седам споменика. М. 144. 172. 191. 199. 264. Г. XI. 130. XIII. 370. селишта су имала своје воденице, винограде, воћњаке, њиве, ливаде. Г. XI. 132. 133. а једно се помиње и са засеоком. Г. XI. 132. а из тога се по себи

разумије да је у њима било и људи: селище Могылица сь людьми. Г. XI. 134. а да нема разлике између селишта и села, потврда је што се н. п. Боучинь, Коучьковѣне, Марьгарить, Небрѣгово у једном споменику назива селище. Г. XI. 132. 133. а у другом или управо само у другом пријепису село. Г. XIII. 372. 376. 371. cf. Бѣла Селишта.

село, vicus: дахь манастироу села: Непробища, Момоушоу, Ретиклоу. М. 6. вьса сиѣ села сь заселиѥми си. М. 11. гдѣ имь соу села подь коими пискоупиѥми. М. 14. да имь се не везьметь кумерекь ни вь граде ни на сьборе ни вь селѣхь. М. 37. при коимь ихь (трговце) селѣ штета нанде, да плати село ближние. М. 52. село Коунариѥне сь парикы и сь стасми ихь и сь всѣми правинами села того. М. 63. село Коуцово сь винограды и сь доходькы и сь всѣми правинами села того. М. 74. игоумень (хиландарски) сь братиѥми говорише кралѥвьсткоу ми за села, що имаю мегю сели прѣчистые студеничке, и како дѣлѣ село Добродолиѥне сь ними на полѣ. М. 86. село Добра Рѣка сь засельки и сь вьсѣми мегиѥми. М. 96. оу коѥмь любо селѣ кьто се маисториѥ обрѣтаю. М. 98. село сь вьсѣми засельци и сь перивромь и сь отьтесомь и сь мегами, сь виногради, сь млины, сь врьти, сь ливадами, с пашищи и сь лази и сь планиномь и сь вьсѣми правинами села того. М. 138. светителїе да поставеть доуховнике по градовохь и по селохь. З. 30. аще кто познаеть лице подь чловѣкомь, а боудеть вь горѣ и вь поустоши, да га поведеть вь приприьвиѥ село и зароучи селоу, и позоветь, да га дадоу прѣдь соудїе. що покажеть соудь, да плати село този. З. 37. аще се кто обрѣщеть соудїю осрамотивь, аще боудеть . . . село, да се распеть и плѣнить. З. 38. кнезовѣ и прѣмикїрїе и владальци и прѣстанници и челиници, кои се обрѣтають сели и катоуни обладающе. З. 41. ако боуде брьдо поусто междоу жоупами, села окольнаа да блюдоу стражоу. ако ли не оузблюдоу стражоу, что се оучини оу томоу брьдоу, оу поустоши, щета или гоу-

сарьство или крада или кое зло оть такови, да плате околна села, коимь юсть речено да пазе поуть. З. 46. ако се обрѣте златарь освинь града оу коемь селоу, да се то село распе, и златарь съжеже огнюмь. З. 49. села и градове палихоу. Л. 83. pl. села, habitatio: дьньсь вь авраамлихь селѣхь приемлюмь юсть. Д. 89. въжделѣвь небесныхь сельь. М. 65. вельми мила соуть села твоя, господи. М. 65. вьзиде на прѣнебеснаꙗ села. М. 91.

село, име селу које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село на Срѣдьскои именемь Село. Г. XV. 280. 305.

селоу, с предлогом оть, ab hoc tempore: ни мислимо да се поткори од селв. П. 4. од селв напрѣдь. П. 12. П. б. 34. що годѣ одь селв оправи. П. б. 39.

сель, с предлогом оть, ab hoc tempore: одь сель да га не ище. М. 66. од сель в напрѣда. П. 3. само ту.

сельна, селима у Битви која је цар Лазар дао Раваници био је на Сеонои хатарь междв Белоевци и междв Грвбановци. С. Л. 1847. IV. 54. лако може бити да није добро преписано.

сельскыи, vici: за меге селскые. З. 36. до сельске меге. Г. XV. 280.

сельце, село које је краљ Милутин дао Грачаници: Грачаница и Соушица и Селце. М. 562. — Село у Пологу које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Селце, међило је с Хтѣтовомь и с Храштани. Г. XV. 304. међа је селу Мьшоутиштемь ишла оть Селца. Г. XV. 278. катуну је Синајинцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу поуть, кои греде оу Селце. Г. XV. 296.

сельчани, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: село Селчани, међа му је била како се стаюта два поути изь Новоселянїн и из Крьбчани. Г. XV. 279. сь селомь Селчани. Г. XV. 303.

селѣ, с предлогом оть, ab hoc tempore: одь селѣ и до вѣка. М. 2. одь селѣ напредь. М. 21. да одь селѣ и

напрѣдь уини. М. 54. ѡт селѣ. З. 30. 31. с предлогом до, adhuc: даже и до селѣ. Са. 3. налази се и без гласа є, те гласи слє, гледај дослє, а мјесто тога стоји на једном мјесту: до стє. М. 526.

селянинь, vicanus: кьди ѡни селяни бѣхѹ ѡтишли. П. 118.

семановнћь, између људи у катуну Кострчанима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Покрьшко Семановнкь. Г. XV. 294.

семетишта, селу је Пећанима ишла међа ѡть Семетищь. Г. XV. 277. и Кострцу је ишла међа од Семетищь. Г. XV. 295. ваља да је било село.

семиюнь, Symeon: опатица ѡть Семиюна. М. 7. — Властелин великога бана босанскога Матије кaѕньць Семиюнь 1249. М. 33. — Властелин Радосава жупана хумскога Семьюнь Бѹлгаринь 1254. М. 45.

семиюнь, -ня, Symeonis: на семиюнь дьнь. М. 69.

семьковнћь, властелин краљева босанских Твртка и Дабише и Остоје жупан Влькьмирь Семьковикь 1378—1400, име му пишу и Вѹкмирь. М. 190. 226. 248. — Браћа тога Вукмира Тврьдько и Стипань 1395. М. 226. — Властелин краља босанскога Стефана Остојића војвода Ивко Семковнћь хумљанин 1419. М. 283. — Властелин краља босанскога Томаша и херцега Стјепана војвода Сладоє Семьковнћь 1444—54. М. 428. 457. 468. — Властелин дубровачки Никша Семковикь 1442. М. 419. 424. овај се пише и Симьковнћь, које види.

семьюнь, гледај Семиюнь.

сениша, име мушко: брат цара Стефана. Г. XIII. 298. cf. Симеонь.

сень, -ня, варош у садашњој војничкој крајини хрватској на мору: ѹ Сеню. П. 96.

сеньна, дольня и горьня, два села која је цар Лазар дао Раваници: село Сенна Доня, село Сеннa Горнia. М. 196. једно ће од њих бити садашње село Сена у окр. пожаревачком у Србији.

сеньта, варош у Мађарској на Тиси: везирь плени Сентоу 1697. Л. 87.

сеньтеврие, september: мѣсеца сентеврїа. М. 437.

сеньтемьврие, september: месеца сеньтемьвриа. М. 535.

сеньтемьврие, september: мѣсеца сентемврїа. М. 436. Л. 86.

сераскерь, у Турака belli dux: иде сераскерь подь Боудимь. Л. 86.

серафимь, seraphim, coll. f.: шестокрилатаа серафїмь. М. 547. — m. име мушко: митрополит руднички Серафимь 1632. В. дан. I. 24.

серафионь, проигуман Серафиωнь 1637. В. дан. I. 28.

серезь, гледај Сeрь: Продромь конь Сереза. Л. 60. оу Южевоу конь Сереза. Л. 81.

серошь, заселак Плањанима, који је повратила Дечанима царица Милица. М. 265.

серь, гледај Сѣрь.

серьпеньтинь, serpentinus: вьзеть едань серпентинь направлень златωмь. М. 498.

серьскыи, гледај сѣрьскыи.

сестра, soror: мала сестра. М. 7. међу људма које краљ Милутин писа Хиландару бјеше сестра хранишина сь дѣтию. М. 59. међу људма које исти краљ писа Грачаници бјеше Доубравьць з братомь и сь сестромь. М. 564. драга наша сестра. М. 219.

сестричиħь, sororis filius: сестричикь. М. 123. з братиωмь и сестричики. Г. XV. 289. сестричикь моу. Г. XV. 293. сестричики. П. б. 82. Стефань деспоть вьроучаеть деспотьство сестричикю своемоу Гюрьгю. Л. 73.

сестричьна, sororis filia: Витослава, сестричина Оливере деспота. М. 184.

сефарь, гледај сафеарь: прьве дни сефара. М. 529.

сешти, } сегоу, attingere: гдѣ ни моремо сеħи. М. 219.
сеħи, } где може сеħи, да свое вьзме. П. б. 45.

си, гледај сь (hic).

сибинь, варош у Ердељу, маџарски Szeben: подь Сибинь. Л. 77. оу Сибиноу. Л. 82.

сиказь, у месту Сиказу писа Сулејман II дубровчанима. М. 552.

сидрофаюкь, између осталога што је имао манастир Трескавац била је и стась оу Богомилѣхь сидрофаюка. Г. XI. 134.

сизи, гледај код сь (hic).

сикамьнии, земљама хиландарским у Светој Гори ишла је међа покрай мора до срѣде Сикамьнїе, гдѣ потокь пристае оу море. М. 127.

сиковь, talis: по что творише сиковаꙗ. Ст. 4. что сиковаа сътвори намь. Д. 19. сиково врѣме. Д. 126. сиковые рыбы. Д. 198. сикову милость. М. 16. сиковаꙗ оуписаниꙗ. М. 26.

сикози, гледај код сикь.

сикои, гледај код сикь.

сикь, talis: о сикои кончинѣ. Са. 12. адвербијално: сико оузакониише. М. 140. узима к себи зи, које види: ѡ изьдавѣ сикози да боуде. З. 50. юре юсть сикози. М. 108. сикози оучини милость. М. 146. сикози утькми. М. 147. 163. сикози прие, како що е записаль. М. 216. тако узима и ј (и, юго, које види): почние сикои. П. б. 31.

сила, vis: небесныихь силь. Ст. 1. сила чьстьнаго крьста да мьстить юго. М. 10. да го поразми сила чьстнаго крьста. М. 64. запрѣщамь и заклинамь силою божиюю. М. 76. кьто довольнь изьглаголати силы господние. М. 88. обещава се вь силу чьстнаго крьста. М. 173. вельможна сило прѣсветаго духа. М. 284. с нашомь силомь и мокью. М. 36. стрѣки вась, . . . гдѣ мы учьнемо силу имати. М. 43. противa моеи силѣ да буду дрьжань чинити рать. М. 44. елика бисть сила царьствоу ми, оукрасихь. М. 125. вьсхотѣхь принести, елико по силѣ. М. 196. по сїлѣ малаго ми разоума. М. 244. сьтворихь приношенїе ѡть малїе силе моеи. М. 547. ѡбарѡвати своиѡмь силѡмь и воискѡмь. М. 210. уздрьжати га и помагати га на вьсу нашу силу.

М. 252. ако би дошла нѣкоıа сила на градь на нашь. М. 216. изнде сь силою многою. Л. 53. разбише егокоу силоу и грьдость. Л. 86. кромѣ коньскые силы. Д. 113. да не погрезнꙋ ѿдь силе морске. П. 115. да нимь не бꙋде ѿдь моихь уестьниковь силе. М. 2. да нимь се не ꙋзима по силѣ. М. 52. или га силомь оузети. М. 70. да не оузме силомь безь кꙋпа. М. 120. що нимь кто ꙋзме по силѣ. М. 158. да нѣсть волнь господинь царь или краль или госпожда царица никомоу оузети баштине по силѣ. З. 33. аще властелинь вьзьметь владикоу по силѣ. З. 33. аще по силѣ станеть, да платить поткоу. З. 36. силѣ да нѣсть никомоу ни за единь дльгь. З. 37. трьговци, кои греде по царевои земли, да не волнь ни кои властелинь, ни кои любо уловѣкь забавити по силѣ или заграбити коупилю, а динаре моу силѡмь накрькї. кто се ѡбрѣте силѡмь растоварнвь или разбалавь, да плати .ф. перперь. З. 39. без ниедне силе и безь ниедне неволе. М. 178. да имамь нихь владание блюсти ѿдь всаке злобе и силе. М. 188. по сили ꙋзеше жꙋпꙋ. М. 217. да реуени покладь не кıе погинꙋти ни на маніе доити за нѣдногa уловѣка волю ни за силꙋ ни за рѣуь ни за заповѣдь. М. 357. силꙋ нимь уине. М. 484. прими Солоунь по силѣ. Л. 76. погрјешка сѣло. М. 237. силıе. М. 323.

силиместра, гледај Силивестрь: владика смедеревскы кур Сїливестра 1619. В. дан. I. 26.

силивестровиħь, гледај Силивѣстровиħь.

силивестрь, Sylvester: за цара Лазара оуиеникь Силивестрь. Г. XI. 163. — Игуман крушедолски 1514: Силивестроу. М. 549. cf. Сильвестрь.

силивѣстровиħь, властелин дубровачки Михоиль Силивѣстровиħь 1253 у великом вијећу. М. 40.

силоıань, Sylvanus: митрополит, који је пренио кости краља Милутина из Трепче у Срѣдьць: митрополитѡмь Силоаніемь. Л. 61. писали су то име и Силоуıань. Г. XI. 197.

силоıаħевиħь, у вријеме деспота Ђурђа човјек из Маџарске презименом маџарски Szilágyi: Сило-

тгевикь Михаль. Л. 79. 80. пишу га и Свилонѣвиќь и Свилаювиќь и Свилоювиќь, које види.

сильвестровиќь, 1454 Живан Силвестровиќ нотар виетауки и канжилиер опкине которске. М. 465.

сильвестрь, Sylvester: хиландарац попь Сїльвестрь око 1403. М. 568. cf. Силвестрь.

сильникь, homo violentus: ако би кои сиоиникь хотиль рать учинити Двбровникв безь кралевства реуения, кои крали не слвша. М. 295.

сильнь, potens: да ывит се вес уисла силиая роука твоя. Д. 108. оть сильныхь оу областн кралевьства ин. М. 68. или кто одь силныхь или одь владоущихь. М. 68. сь ниѣми сильними цари. М. 100. силны сь оусрьдиюмь правдоу пишоуть. М. 136. сїлны обладають земдею. М. 140. силиога цара уестить кингв. М. 513. и велики господарь и силии царь (Моухаметь). М. 523. тако и нась вкрѣпи, сильнимь быти сьпомагати твоимь храмомь. М. 540. magnus: нитѣмхоу надеждоу на тихь силиихь рѣкахь. Л. 83. доѣе са многомь силиомь воиском. Л. 86. с оиомь силиомь воиском. Л. 87.

сима, име женско: жвпаница Сима 1114. М. 1.

симе, -ете и -ета, Symeon: неки Симе, јамачно дубровчанин, држаше под закуп трге бана босанскога: Симетв и Ратки. П. б. 22. — Гледај Бенешиќь, Боуниќь, Гоуцетиќь, Градиќь, Растиќь. — један пут стоји гријешком Симте мјесто Симете. М. 285.

симень доль, селу је Љесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Симень Доль. Г. XV. 282.

симеонь, Symeon: Стефан Немања у калуђерству Симеонь: нареуе се урьньуьскымь именемь Сумеонь. Ст. 12. Симеони. Са. 6. Симеонь минхь. М. 5. Симеономь. М. 3. Симеоноу минхоу. М. 3. прѣподобнаго отьца Симеона. М. 7. светаго Сумеона. М. 48. 66. 87. 121. 128. 129. 132. 139. 331. 334. 561. 562. прѣподобнымь Сумеономь новїнмь муротоуьцемь. М. 125. 167. прѣподобнаго отьца нашего прьваго Сумеона муротоуьца срьбскаго. Г. XI. 194. светаго

нашего господина Симеωна и новаго миротоуьца. Г. XI. 189. светаго Симеωна Неманє. М. 19. 50. 72. 74. 78. 140. 521. Л. 51. 60. 68. Сүмеωна Неманю. М. 89. 133. 136. 203. прѣподобнаго ωтьца Симеωна Стѣфана Неманѥ. М. 110. да моу бѫдеть сѫпьрникь светыи Сүмеонь и светыи Сава. М. 334. виноградь да тежїи всакь по ꙁаконоу како оу Стоуденици оу светаго Сүмеωна. Г. XV. 305. — Властелин великога бана босанскога Матије Нинослава Симеонь, брат тепачије Радоње 1240. М. 28. — Калуђер хиландарац Сүмеωнь старьць око 1302. М. 80. — Игуман у манастиру св. Димитрија оу Коуьнєх око 1347. Г. XIII. 297. — Син краља Стефана Дечанскога: прѣдоблаго Сїмеωна, иже вь грьчьскои ꙁемли вь градоу Трикалѣ царствова, и тамо коньць житїю прїемлеть. Л. 53. 71. cf. Синиша. — Црква светагω Сүмеωна у Светој Гори. М. 131. у селу Мьшоутиштихь. Г. XV. 278. 279. 308. — погрјешка мјесто Симона: Сүмеона Петра обитѣли. М. 127.

симеонь, -на, Symeonis: селу је Коупѣльникоу ишла међа оу симеωнь доубь. Г. XV. 287. 288.

симетинь, τοῦ Симе: по симетнии рѣчи (т. ј. онога Симета који је држао под закуп тргове бана босанскога). П. б. 22.

симонида, жена краља Милутина: Симонида кралица Палеологїна, дьщи цара Андронїка Палеолога. Гильф. бос. 236. М. 84.

симоновь, погрјешка мјесто симеоновь, т. ј. Симеуна Немање: крьсть симωновь. М. 6.

симонь, Simon: краљ Стефан Првовјенчани покалуђеривши се назва се Симонь: Сїмонь монахь. Д. 164. Симона. М. 26. 72. 78. Сүмωнь. Л. 60. 70. тако и краљ Урош I: Стефана крала Оүроша прьвого, Сүмона монаха. М. 74. 78. — Калуђер хиландарац игуман ωрашьчкии Сүмонь око 1403. М. 568. Г. XI. 141. — Ѥкклисиархь царице Маре Симωнь (гдје без сумње гријешком стоји на крају ы мјесто н). 1470 М. 514. — Гледај Бенешић.

симько, Symeon ђур., гледај Боунић, Гоүчетић,

Растнѣь, Станнѣь. један Сньъко, јамачно који од поменутих, држаше под закуп царину новобрдску у деспота Стефана. П. б. 79.

сньъковнѣь, властелин дубровачки Мароѥ Сньковикь 1427. М. 347. — Властелин дубровачки Никша Снъковикь 1442—45. М. 419. 431. cf. Сємьковнѣь.

снмьѵнѣь, властелин краља босанскога Дабише, ѡть своитн Бранко Снмьѵнѣь 1395. М. 227.

сина, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи тројици бијеше име Сина. М. 12. једном је записано име Сына.

синан, Sinai: Ієросалимь и Синаю. Л. 52.

синаиньци, катун у Хвосну који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Синаиници, мєгиа Синаиньцємь. Г. XV. 295. 296.

синаискын, sinaiticus: свєтоую сїнаискоую гороу. Д. 189. богородици синаискои (т. ј. манастиру богородичину на Синају у Палестини). М. 159.

синаить, sinaita: Григорию синаитѣ. М. 213. cf. Григорию.

синамь, турско име: ходи царь Сєлимь на Синамь Казаль пашоу 1514. Л. 83.

синань, име турско: Синань паша изь монастнра Милєшєвє ѡтнєсє мощи св. Савы 1595. Л. 85.

синапь, град на црном мору Sinope: ходи царь Мєхмєдь на Синапь. Л. 80.

синахєритовь, манастир је Трескавац имао виноградь синахєритовь. Г. XI. 137. синахєрїтовь. Г. XIII. 370. на синахєритово. Г. XIII. 371.

синиѵнѣи, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: село Синиѵнѣи. М. 439.

синиꙗкь, село које је краљ Милутин дао Грачаници, било је на Ситници: Синиꙗкь. М. 565.

синорь, *σύνορον*, fines: синорь Васильца, синорь Стльбица. М. 64. синорь по дѣлоу. М. 64. сь вьсємь ѡправ-

данїемь и синори. М. 126. изиидоше меѓе и синоре. М. 126. прьви синорь починѥ ѡть вьстока, гдѣ слаꙁи поуть. М. 126. ѡть але синорь починѥ. М. 127. имать синоре вь книгахь. М. 130. сь вьсѣми синори и меѓами. М. 191. на старыи синорь. Г. XI. 142.

синь, ravus: селу је Пиранима ишла међа на сини камн. Г. XV. 274. селу је Рабьчи ишла међа на сини вирь. Г. XV. 280. планинама катуна Драгољеваца ишла је међа како дѣль греде мимо синю локвоу на чрьни камень. Г. XV. 301.

синьгоурь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше тако име. М. 13.

синьклитики, *συγκλητική*, conjux: непраꙁнѣ бывши синьклитики. Д. 4.

синьклить, *σύγκλητος*, senatus: сьбороу быти повелѣ (св. Сава) Стефаноу прьвовѣнчаномоу кралю и синклитоу и всемоу свещенномоу чиноу. Л. 60. оустрающеть вьсь синклить, коегождо по степѣни своемь, вь слоужбоу кралѥвьствоу. Л. 60. senator: житїе (Стефана Високога) написоует се Константинь философѡмь по мноꙁе оумолени синклить. Л. 63.

синьѓелиѥ, n. edictum: написѹють кь потврьжденїю синьгелїа. Г. XI. 164.

синꙗвица, планина на коју је ишла међа селу Крьстьцоу цркве арханђелове у Призрену: планина Синꙗвица; ниже Синꙗвице Романь Доль. Г. XV. 301.

сионь, Zion: Сиѡна. М. 72.

сипѣꙗ, sepia: ѡть сипѣе сколкоу иждегь. Ш. lesek. 80.

сиракь, servus: Десиславь сь дѣтию и сь сираки си. М. 59. miser: рабь и сиракь. М. 561.

сирикь, ријека која утјече у Дрин: селу је Шикљи ишла међа оу Сирикь, како оупада Сирикь оу Дримь. Г. XV. 286. оу рѣкоу оу Сирикь. Г. XV. 287.

сириници, мјесто код Неродимље: планиноу Млѣчны ѡдь выше Сириникь. М. 123. селу је Мьшоутиштемь

била међа ѡть Иероднмлю и ѡть Сиринникь планина Грьмовата. Г. XV. 278. може бити да би требало читати Сиринићи.

сиринь, Siren: сынове єго прѣдь кѵвотомь идꙋщє и жалостно ꙗкоже сѵрины пѣцїи прѣкрасны поющє и плачꙋщє. Г. XI. 116.

сиричьскын, syricus: сиричьскаꙗ тканїа. Г. XI. 70.

сиромахь, pauper: када ꙋꙁмемо ѡдь сиромаха аспрє. М. 474. прѣдь ѡвѣмь сиромахомь. М. 513.

сирота, orbus: сырѡть и вдѡвиць. Д. 176. о сиротахь. сирота коудѣлница да єсть свободна. З. 34. сирота, коꙗ нѣсть ꙗка прѣти или ѡтпирати, да даѥ прьца. З. 35. ѡкрьмителиѥ сироть рєчєнога Палка. П. 77. имамь кои сєбє некє слꙋгє и сиротє, ѡкє сꙋ сиротє праꙋнꙋци херцєга Стєфана. М. 556. рєчєниєх сирота. М. 557.

сиротовнћь, дубровчанин Гонко Сиротовикь 1413. П. 117.

сирь, orbus: не ѡстави насъ сирь. Ст. 18. Са. 4. сирые вьспита. М. 1. сирымь и вьдовимь и нищимь. М. 26. вьꙁлюбленаꙗ ти чеда, ихже сїрихь ѡставїль єсї. М. 243.

сирьма, *σύρμα*, aurum aut argentum netum: десеть скоꙗчаць партє, що се ꙁокє сирма, сребрьна, и два на десєтє скоꙗчаць сирмє ꙁлатє. П. б. 74.

сирѣчь, гледај код рѣчь.

ситьница, вода која тече по Косову: ѡдь иꙁвода родимьскаго дори како оутєчє оу Ситницоу. М. 563. ѡдь горнєга рибника до Ситницє. М. 563. на Ситници Синиꙗкь. М. 565. бысть бои на Ситници 1448. Л. 78. земља на тој води: Стефан је Немања освојио од грчке земље Ситницоу. Са. 1. село оу Ситници Пантино долиѥ. Г. XV. 284. плѣни Стєфань Ситницоу. Л. 75.

ситьничьскын, *γῆς* Ситьница: ситнїчкє градовє. Г. X. 273.

сице, ita: глаголє сицѣ. Ст. 4. вьпиє сицє. М. 9. сїцє. М. 140. сицє и аꙁь принєсохь. М. 245. сего ради сицє бысть. З. 31.

сицевь, talis: видѣвь сицевоѥ ѡзлоблѥниѥ. Ст. 27. сицевая съглаголати. Д. 64. вь сицевыхь послоужоу ти. Д. 160. наоучениѥ сицево. М. 9. до сицеваго събора. З. 44. вь сицевѣмь оустроѥнїи. М. 332. да имамь ѡдь монастира сицеви помень. М. 570.

сияти, splendere: сияюще ѩко сльньце. Ст. 29. жизнь свѣтло сїаюшоу. Са. 8. законы и оуставы срьбьскоую оукрашеннoу и сїаюштоу землю видѣвь. Д. 179. ѩкоже звѣзда ѡть запада на вьстоцѣ сиѩеши. Г. XIII. 366.

сиѣвкьскыи, воеводе Мрькше сиѣевског.а П. б. 117. жена мрькшина сиѣевьског.а П. б. 117. cf. Мрькьша.

сиѣелия, *Σικελία*, Sicilia: Сикелїю. Л. 55.

скадрь, гледај Скьдрь.

скадрьскыи, гледај скьдрьскыи.

скакати, saltare: вьпиѩше, скаче прѣдь кувотомь. Ст. 16. скакаше цѣль на ногу своѥю. Ст. 21. скакаше играѥ. Г. XIII. 365.

скала, saxum: ѡдк вѣньца оу шапьтиискоу скалоу. М. 68.

скала, турски portus: ѡдь новьске скале амальдари. М. 475. да олово и восакь на новьску скалу ходеть. М. 529.

скамьша, неки Димитарь Скамьша имаше парницу у Дубровнику око 1407. П. 88.

сканьдаль, f. scandalum: ѡ скандали, коѥ ѥ неприѩтель чловѣчьски ўтрўниль мегю братство ви. П. 85. номинативу нема потврде.

скариотьскыи, Iscariotes: Июда скариотцки. М. 230. Июди скариѡцкому. М. 379. скариотьскому. М. 456.

сквара, nugae: възмоущающе црьковь еллиискыими скварами же и басньми. Г. XI. 44.

скврьна, inquinamentum: скврьнами вась ѡскрьблѩюще. Д. 218. не позна скврьны. Г. XV. 265.

скврьнословесьнь, obscoenus: скрьнословесныих и врѣдныихь пѣснїи. Д. 5.

скврьньнь, pollutus: съскврьньны устны. М. 58. ѡть скврьнныхь оустьнь. М. 245. ѡть доуше скврьнные. М. 245.

скендерии, гледај Скьдрь: вь граде Скендери штампао је Занети триод цвјетни 1563. cf. Ӡанети.

скендерь, Ђурађ се Кастриот звао и Скендерь бегь. М. 481. 482. ходи царь оу арьбанасе на Скендера 1466. Л. 81. погрјешке ће бити Скендьрь. М. 482. Скедерь. М. 442. cf. Кастриоть.

скиниа, σκηνή: видѣсмо вь Светои Гωрѣ скиніє и врьтьпи прѣподобніихь. М. 137. скинію. М. 196.

скипетрь, sceptrum: скипетрѣ царускѣ ѵтврьждають се. М. 253.

скипьтро, sceptrum: скѵптро грьчьское строєща. Д. 46. скіптра. Д. 164. срьбское скѵптро строити. Д. 166. прѣдь плькωвы срьбскынхь скѵптріи. Д. 216. agmen: кь брани оуреждааше скѵптра. Г. XI. 66. provincia: сьмиреніе велико вьспріеть црькωвь и вьса грѣчьска скѵпьтра. Г. XI. 55.

скитиа, Scythia: Скітію. Л. 55.

скить, мјесто у Палестини: вь Скыть. Д. 189.

скитьскыи, scythicus: начелникь скиѳскыи (цар бугарски). Л. 53. скѵтскы. Л. 71.

скифтрось, sceptrum: дрьжещѹ ми скифтрось царьствиа. М. 161. 164.

скифтрь, sceptrum: правещѹ ми скифтрь богодарованнаго ми царьства. М. 134. скіфтрї ихь ѵтврьждают се. М. 136. скифтрї. М. 140. сьдрьжати скифтри кралıевьства ми. М. 180.

склавь, servus: склавь великога цара. М. 511. инн склавь царства ми. М. 523. мои склави. М. 526. склавь. М. 529.

скобалићь, године 1454 Скобаликь оуби тоурке оу Баніє, по томь приге баша на Кисалиіє, и Скобалика оухвати. Л. 78.

скобраньци, Гадимљи је ишла međа дроумомь мегю Сковранце и мегю Робовце. М. 182.

скодрьскыи, гледај скьдрьскыи.

сколька, testa: ωть сипѣе сколкоу иждегь. Ш. les. 80.

скопие, град на Вардару: ѵ Скопіи (писа повељу

цар Стефан). М. 145. ѡть Скопиꙗ. Г. XV. 285. вь славномь градѣ Скопи царьскомь. М. 156. ѹ Скопи. П. б. 26. веньча се на царьство (цар Стефан) оу градоу Скопїи. Г. XI. 161. краљ Милутин сазида цркву оу Скопїю Троѥроучицоу. Л. 53. оу Скопю. Л. 70. оу Скопїю. Л. 61. 70. оу Соушицѣконь Скопїа. Л. 61. приде вь Скопиѥ. Л. 80. пленише Скопе. Л. 87.

скопль, гледај Скопиѥ (ваља да је то): вь градѣ глаголемѣмь Скопьли сазида цркву арханђелу Михаилу Стефан Немања. Ст. 10. Стефан Немања између осталих градова освоји и Скопль. Л. 69 погрјешка мислим да је Скъпьль. Ст. 8.

скопьскыи, *τοῦ* Скопиѥ: в скопьскѫѫ хорѫ. М. 3. ѥпискоупь скопьскы (за краља Милутина). М. 60. Л. 54. вь скопьскои ѡбласти. М. 79. игоумень скопскыи. Л. 55. троѥроучицоу скопскоу. Л. 61.

скопьць, eunuchus: самыимь скопцемь цареви слоужьшимь. Г. XI. 53.

скоробишта, заселак Љубижњи селу цркве арханђелове у Призрену: Скоробища. Г. XV. 273. выше Скоробищь. Г. XV. 273. да пасоу любижнѧне сь Скоробищи. Г. XV. 273.

скоробиштанинь, човјек из Скоробишта: да теже скоробищане. Г. XV. 273.

скоровон, име мушко: хлијевњанин Скорокон ꙁ Крьбовника 1400. М. 248.

скоромирь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше тако име. М. 12.

скорописьць, qui velociter scribit: пристави емѹ .ꙁ. скорописаць. Г. X. 228.

скорость, velocitas: мнoѕы, елика имать скорость, притичюще. Г. XI. 64.

скорошьствьнь, qui celeriter incedit: скорошьствьныи крагоуи. Гильф. бос. 274.

скорь, celer: скораго вь напастехь поборника. Ст. 4.

скорь вь помощехь. Ст. 27. скорь и оудобьнь поуть. Д. 67. боуди ми скоры застоупникь. М. 26. скорнмь застоуплениемь. М. 109. скоромоу помощьникоу. М. 115. adv. скоро и скорѣ, celeriter, али пошљедње само с предлозима вь, на, до: поустите ме скоро. Са. 4. вь бѣдахь скоро помагаеи. М. 26. скоро текоущихь. Л. 51. вь скорѣ изезають. Ст. 11. вь скорѣ погыбаеть. Са. 4. да вы ѡ томь в скорѣ дамь вѣдѣнье. М. 44. да тои в скорѣ бѫде. П. 29. да к вамь в скорѣ здраво догие. П. 42. на скорѣ повѣлѣвааше прїити. Г. XI. 69. не бѫде до скорѣ недне злокие. П. 29. адвербијално и у компаративу: скорие би се ѡбратили на вѣрность. П. 96.

скорьпинскыи, τῆς Скорьпиш: сь скорьпїнскомь мегѡмь. М. 126.

скорьпиш, мјесто у Светој Гори: сь мѣстомь глаголемимь Скорьпїа. М. 126. ниже Скорпїе. М. 127.

скотоложьство, ζωοφθορία: скотоложьства ѿтьбѣгноути. Д. 176.

скоть, jumentum: питомыи скоть. Ст. 29. приложих се скѡтѣхь несьмысльныхь. Са. 10. вьсакыми скоты сего ѡбогатикь. Д. 54.

скрижаль, tabula: напишите на скрижали срьдьца ваю. Са. 4. завѣтныхь скрижалїи. Г. XI. 81.

скрижарь, discus: вазамше ис хлеба уесть христовоу, положише на скрижарь, и поставлахоу на место христово. Г. XI. 221.

скриница, arcula: неуать уини затворити в единѫ скриницѫ, ѡдь кое скринице клѫуь прѣдаа едномѫ своиехь слѫга, а скриницѫ прѣдаа дрѫгомѫ. П. б. 128.

скроботьница, Рикавцу је била међа Скроботница. М. 95.

скрозѣ, per: скрозѣ горы и камениш. Ст. 20. проидохь скрозѣ ѡгнь и водоу цѣль. Са. 13. да си гредѫ скрозѣ мою землѫ. М. 46. скрозѣ тврьдаа каменїа. М. 558. propter: али се ѫзьбише и ѫставише скрозѣ ѫзетние. П. 22. нимь недне хѫдобе нѣсмо ѫуинили, ни се ѡдь нихь блюли,

а все скрозѣ ваше поутено писанніе. П. 67. скрозѣ дльгъ. П. 92. не додрьжаше скрози сьрьть Тварьтка крала. П. б. 35. de: разѹмѣхь, що ми бѣхоте писали скрози дрѣво. П. 127.

скрьбь, moeror: нанесеть нама скрьбь и пеуаль. Ст. 11. скрьбию ме облагаеши. Д. 117. да ихь звлѹда кралество ми юда всаке скрьби и пеуали. М. 234. многи скрьби и болѣзни юбеше ти уеда. М. 244. богь зна ю всакои нашои скрьби. М. 250. вьспоменоуше ми скрьбь зѣльноую монастирскоую ютсѣуенија ради новобрьдьскааго доходка. М. 332. с великюм моюм скрьбаю. М. 518. како ви ю била юнаи скрьбь нашла. П. 24. властеле се бѣхѹ разбѣгли юдь скрьби и юдь неволје. П. 34. нѣдне нимь скрьби не висмо дали ѹуинити. П. 60. многа юзлоблјенија и скрьби ють оугрьскаго крала приемлеть. Л. 52.

скрьбьнь, tristis: скрьбна ютьпоустити те не хоштоу. Д. 207. скрьбнаа ни малы подаюштe. Д. 175.

скрьбѣти, moerere: не оубои се ихь, и не скрьби. Ст. 28. не скрьби, зре моего разлоууенија. Са. 10. скрьбѣвша малы сьмрьти не вькоусиста. Д. 10. скрьбить ю семь доушею. Д. 81.

скрька, селу је Хоморанима ишла међа вьсходеще вь Скрькоу. Г. XI. 134. на Скрькоу. Г. XIII. 371.

скрьке, f. pl. селу је Вилској ишла међа на Скрьке. М. 144.

скрьлато, coccum, срл. scarlatum: да ти дамо петь десеть лакьть скрьлата уистога и урьленога. М. 23. да нимь се не ѹзима по силѣ ни скрьлато ни медь. М. 52. скрьлата и мале и велике коупле. З. 39.

скрьлиньци, село које је с црквом богородичином у Архиљевици и с осталим селима њезинијем дала Хиландару царица Јевдокија. М. 191.

скоубаниа, rixa: била нѣкоиа ксѹбаниа мегю ними. П. 137. гдје мислим да гријешком стоји кс мјесто ск.

скоубежь, evulsio: о скоубѣжи. кто се юбрѣте юскоубь брадоу властелиноу, или доброу улокѣкоу, да моу се роука ютсѣуеть. З. 37.

скоуделюко, селу је Вучјем Долу на Дунаву ишла међа на Скоуделюко. М. 199. на другом је мјесту наштампано Скѫдюко. С. Л. 1847. IV. 51.

скоудьнь, inops: скоудно житїє. Д. 61. да ниуѫтоже скоудно улокѣкоу божїю боудеть. Д. 190.

скоуланоко, село близу Грачанице: селима Грачаници и Сушици и Селцу ишла је међа на Скоуланоко водѣнинуще. М. 562. и то је било село цркве Грачанице: Скоуланоковомь. М. 564. cf скоуланоцьскын.

скоуланоцьскын, τοῦ Скоуланоко: међа је коњушка ишла до поути старога скѫланѡвскога, кои греде ѫ Конюхе. М. 264.

скоупетрь, sceptrum: скѫпетри царьски по всои каселенои ѫткрьѣюће се. М. 438. 486.

скоупость, caritas: великїе скоупосни бы(ше) на ꙁемлы. В. дан. I. 6.

скоутати, involvere: сьскоутавьше тѣло блаженаго, положише и вь гробѣ. Ст. 18. скоутавь и вь врѣтище. Ст. 21.

скоуфетро, sceptrum: скѫфетра царьска ѫткрьждаю се. М. 282.

скьдрь, град на Бојани: Стефан је Немања освојио од Грка Росафь градь рекомын Скьдрь. Ст. 8. Скьдрь. Ст. 24. коука оу Скьдрѣ. Г. XV. 288. подь Скьдромь. М. 204. више Скьдра. М. 228. ѫ Скадрь. П. 1. подь Скадрь. Л. 76. Скадарь. Л. 81.

скьдрьскын, τοῦ Скьдрь: монастырь св. Николе ѡд Вранине, кои юст ѫ блатѫ скадарскомѫ. М. 463. погрјешка ће бити: юпископа скодрьскаго. П. б. 2.

скьпль, гледај Скопль.

скыуати, latrare: юко пси скиуахѫ. Г. X. 224.

слабнћь, властелин дубровачки Фосько Слабнћь 1253 судија. М. 39.

слабость, imbecillitas: привлѣци мою юностьноую слабость вь волю истиньнаго твоюго раꙁоумѣнии. Ст. 10.

слава, gloria: вса мира сего уьсть и слава ни вь уьтоже ми вьмѣнена бысть. М. 5. богоу слава вь веки. М.

19. аньгеломь славо. М. 67. небеса исповедають славоу бо-жїю. М. 72. вьси светыи славоу полоучише. М. 88. принесѣте господеви славоу и чьсть. М. 88. написахь сии книгы вь славоу Христа бога нашего. М. 561. вь славѣ ȥемльнои веселещоу ми се всегда. М. 89. ѡть свиехь приемле часть и славꙋ и дари мнѡгие. М. 104. иȥидоше прѣдь кралевь-ство ми сь всакою славою и чьстию. М. 187. хѡтѣли бисмо послати после господьствꙋ ти, каконо смо и господинꙋ свето почившемꙋ кнеȥꙋ посилали сь свакомь славомь и чьстию. П. 29. ȥа веки славꙋ господина крала. М. 240. на великꙋ славꙋ нашѣхь прѣꙗтель. М. 258. бꙋдꙋћи ка великои слави и госпоцтви. М. 288. свакои славѣ и почтенои чьсти достоиниимь, нашимь прїателемь. М. 536. ради смо твоіеи слави и користи. П. 140. моле славꙋ кралевьства. М. 241. просе славꙋ кралевьства мꙋ. М. 294. погрјешка вь славѣ. М. 77.

славии, luscinia: ѡба славиꙗ богогласна, неꙗльчьними пѣсньми божьствьними оуȥьбоудившаа оусьпьшеѥ вь грѣсѣхь. Д. у Ш. lesek. 124.

славити, celebrare: славе име твое. Ст. 9. славлю те и благословлю те. Са. 11. блажю и славьлю Савоу. М. 91. вь троици славимомꙋ богꙋ. М. 129. хвалити и славити егѡ. М. 129. ѡ свемь бога славеще. М. 239.

славичьковићь, селу којему је име Брѣȥи, кад га цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену, ишла је међа до Славичковикꙗ коукь, и ѡть Славичковикꙗ коукь прѣко оу дмитроко доубие. Г. XV. 284.

славиште, владика је липљански имао власт по Вранию и Славищоу. М. 565.

славиѥвь, caesius: славиѥвема очима. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

славословие, collaudatio: праȥдньствьнаго славословїа. Д. 22. славословие сьплетьше. М. 58. да ѥсть на славословие божие. М. 66.

славословлениие, collaudatio: славословленїемь кь богоу. Д. 86. вьсели тꙋ неколико црьнѡриȥьць вь сла-

вословлєніє божіє. М. 17. въпїюще немлъчными славословлєньми. М. 547.

славько, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Славко. М. 13. — Гледај Полнүнћь, Радосалнћь.

славьковьць, селу је Радеши цркве арханђелове у Призрену била међа връхь Славковць. Г. XV. 281. и селу је Броду исте цркве ишла међа дѣломь како се камы вали сѣмо и онамо на Славковьць. Г. XV. 282.

славьнић, селу је Ораховцу које је Гргур Вуковић дао Хиландару ишла међа на Славника нивоу. Г. XI. 142.

славьнь, gloriosus: славьнога града нашега Дюбровьника. М. 35. придоше к царству ми всепоутени властеле славнаго града Дубровника. М. 158. вь славномь граду Скопи царьскомь. М. 156. у славномь граду господства ми Крушевцу. М. 207. вь славнѣмь градѣ Корүн. М. 269. писа се у славномь граду у Крешеву. М. 429. у нашемь славномь стономь граду у Ѣнцу. М. 488. градь славный Нишь. Л. 69. ѡпоустише славни градь Белиградь. Л. 83. ѡстави славни градь Коупиникь. Л. 83. вь славни дворь кралєвьства ми Трьстивницу. М. 189. ва славни дворь кралевства ми у Подьвисоки. М. 235. у Сутисци ва славномь дворѣ кралевства ми. М. 237. ва славни дворь кралевьства ми у градь Бобовачь. М. 282. писано на Усори ва славнои нашои вонсци у Лишници. М. 235. славнѣмь вѣньцемь кралєвьства поути. М. 210. монастироу славномоу дрьжави нашеѥ, иже именова се Хиландарь. М. 62. славноу и дивноу ѕемлю деспотовоу тоурци попленише. Л. 83. повеленьемь славьнога дужа венетьчкога. М. 35. славьнога Марьсилиѣ Геѡрьгиѣ кнеѕа нашега града Дюбровьника. М. 39. славьни властелинь господинь Марьсили Геѡрьги. М. 39. дикь славнога господина бана Степана. М. 102. славнога свето почившаго господина кнеѕа Лаѕара. П. 35. славнои и велможнои госпоги кур Евгенїи. П. 15. утврьдисмо славнога воєводу Хрьвоѥ и негове синове, да су наши властеле.

М. 238. ми господинь Хрьвое, по милости божиеи славни дꙋка сплитки. М. 252. славнога господина Стефана Ѡстоѥ. М. 239. посланьѥмь славне госпогѥ Ѥлѣне. М. 251. много почтенога поменꙋтѣ родителꙗ ми славнога господина кнеѕа Вꙋкца Хранића. М. 381. Паскоє Растић, славни витеѕь крала Жигьмꙋньте. М. 292. славни господинь воида Радославь. М. 315. ꙋѕможномꙋ и славномꙋ господинꙋ Сандалꙋ. М. 327. славни господинь воѥвода Степань. М. 393. ѡдь много славнога господина деспота Гюрга. М. 406. присвитлога и много славнога господина крала Томаша. М. 440. племенити и часни и славни и ѡ свемь любими госпоства ми кнеѕь дꙋбровачки. М. 362. прьво бивше славне господе срьбске. М. 260. иѕидоше прѣд славно кралевьство ми. М. 292. роука господниꙗ вь всехь господахь ѕемльнихь крѣпка и славна покаѕа те. М. 243. вь веселѣмь и славнѣмь господьствѣ. П. 79. досла к намь славнꙋ свою посолбинꙋ. М. 319. славнога споменꙋтиѣ господинь краль. М. 231. славни боже, света троице. М. 241. славни боже, царꙋ небесни. М. 311. боже славни ва троицѣ. М. 366. 465. славьноѥ вьѕнесениѥ славнимь. М. 78. славнагѡ вьскрьсениꙗ. М. 194. чюдо дивнѣѥ и славьнѣѥ всѣхь чюдесь. М. 100. страшно и славно смотрениѥ твоѥго чловѣколюбиꙗ. М. 86. да толикаи любавь не бꙋде нехарьна, наче вь всемь славна и харьна да бꙋде. М. 238. по твоѥи славнои любвѣ. П. 23. поменꙋхь мꙋ вь славноѡ ѕьвишениѥ кралевства прѣчьснꙋ слꙋжбꙋ. М. 241. по нашемь славномь и добромь ѡбичаю. М. 293. намь много славне, веселе и ꙋгодне добре гласове каѕаше. М. 319. богь ꙋмножи господьство нѥгѡво и славнѡ ꙋѕвѣси. М. 210. да таи полача бꙋде лѣпо направлѥна и ꙋкрашена славно и почтено. М. 302. вь своѥи чьсти царскои славно вь богоу исходить. Л. 54.

сладимь, dulcis: међа је селу Будрезима ишла на сладимꙋ ꙗбльвꙋ. М. 198. (два пута).

сладость, suavitas, voluptas: вьѕирающе на подвигы сего прѣблаженнаго, вь нихьже есть сладость и веселїе. Са. 14. чюдит се сладости ѥзыка. Д. 92. 109. сла-

дости неизреченьныя, владыко Христе. М. 73. **сладость неизреченние слави твоюе.** М. 155.

сладоє, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име **Сладоє**. Г. XV. 297. — Бана босанскога Твртка **тепьчия Сладоє** 1367. М. 176. — Јелене Сандаљевице **дiякь Сладоє** 1436—8. М. 387. П. б. 95. — Гледај **Вльковићь, Сємьковићь.**

сладь, hordeum tostum, њем. malz: **мєропьхь сиплє** (манастиру) **сладь трицiи оу годищи, и да га ѡхмєли; ако боудє вєкє трѣбѣ цркви сладь, да га попь ѡхмєли.** М. 565. **сладь да чинє** (манастиру) **вса сєла, коимь игоумєнь повєли.** М. 98.

сладьковѣштань, suavis: **божьствьномоу и прѣсвєтомоу и слатковѣщанномоу глаголоу твоюмоу послѣдоующє.** М. 278.

сладькогласьнь, suavem vocem habens: **сладкогласноую птицоу.** Са. 8.

сладько полє, манастир је Трескавац имао њиву **вь Сладкымь Поли.** Г. XI. 135.

сладькь, dulcis, suavis: **мьсть сладькыи.** Ст. 27. **сладкыє коню.** Л. 61. **чєдо моє сладкоє.** Са. 9. **Сїмєѡнь сладкы.** Д. 55. **владыки моюго сладкаго ми Христа.** М. 160. **сладкии Iсоусє.** М. 567. **свємогоущи и слатки господь богь.** П. 14. **мили и слатки господинь дєспоть.** М. 336. **богь посла свога сина слаткоѡга.** М. 366. **слаткога ѡнога гласа.** М. 559. **прѣмисмо га за нашєга слаткога властєлина.** М. 240. **свєтыми и слаткыми оусти.** М. 278. **по своюи слаткои милости.** М. 239. **да би нєгова слатка милость била.** М. 294. **слацѣми и много поучтєними рѣчми.** М. 242 **сьмисливь ихь поутєно писаниє и ихь слатко и много милостиво мєнє примлєниє и записаниє за своєга слаткога брата.** М. 281. **за слаткоу любавь и сроуанство, коє єсть мєдоу нами.** М. 289. **слатко и достоино ихь молєниє.** М. 293. **по нєговоу слаткомоу прошєнию.** П. 41. **слатки мирь.** М. 319. **слатко прѣятєльство.** М. 319. comp.: **сладшая словєса твоя паче мєда**

оустомь моимь. М. 110. adv. **слатко просише.** М. 231. **слатко искаше и молише.** М. 319.

сладѣновићь, дубровчанин **Борикь** (**Борић**) **Сладѣновикь** 1400. П. 31. — Друг кнеза Браила Тезаловића **Станихна Сладѣновикь** око 1412. П. 112.

слама, stramentum: **аще кто оужежеть гоумно или сламоу или сѣно.** З. 37.

сламодравꙑ, гледај **Сламодраже**.

сламодража, гледај **Сламодраже**.

сламодраже, n. село у околини призренској: међу селима **оу Призрѣнѣ** која је краљ Милутин писао Хиландару било је и **Сламодраже**. М. 59. селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа **ѡть Сламодража прѣко поля оу рѣкоу оу Кльнь.** Г. XV. 277. један пут је записано и село **Сламодража**. М. 86. то је село још Стефан Немања приложио Хиландару, само што је написано **Сламодравꙑ**. М 6. а да је исто нема сумње, јер се и у том споменику каже за њ да је **оу Призрѣнѣ**, и спомиње се с Непробиштима и Момушом као и у онијем другим споменицима.

слана, pruina: **паде слана всоудоу.** Л. 78.

слании доли, цар је Урош писао дубровчанима **ꙋ Сланихь Долѣхь.** П. б. 20.

сланикь, гледај **сланица**: **великꙋ щетꙋ чине ꙋ нашихь сланицехь.** П. 31. само ту.

сланица, emporium salis: **тꙋꙁи бѣше рекло кралѥвьство ми поставити сланицꙋ, и да бꙋдеть трьгь соли продаванꙗ.** М. 201. **кꙋде сꙋ били трьгове ꙋ прьве господе и сланицѣ ꙋ цара Стефана, тꙋдеꙁи да сꙋ и сьда, а инде нигде да не бꙋдꙋ.** М. 206. **ꙁа трьгове поморьске и ꙁа сланице.** М. 209. **кꙋде сꙋ били трьгове и сланице.** М. 209. 268. 271. 354. 435. **що се прода ꙋ сланици ꙋ градѣ нашемь.** П. 94. **кои новьскꙋ сланицꙋ дрьжи.** М. 474. **ѡдь новьске сланице сол када се прода.** М. 475. salillum: **петь на десете сланица, потежꙋ ѡсамь литрь, .ꙁ. ꙋнаҁь.** М. 408. **.д. сланице.** П. б. 102.

слано, мјесто на мору између Дубровника и Стона које има и сада: кто грѣде на Слано коли иниемь пѫтемь в Двбровницѣ. М. 185. да не бѫде царина на Сланомь. М. 230. землю наше на Сланомь и в Висоуахь. П. б. 89. међу селима ѡдь Кврила до Стона, која је крaљ Остоја дао дубровчанима, било је и Слано. М. 234.

сланопадь, locus pruinis expositus: Пријепници је ишла међа низ брьдо на Сланопадѣ. М. 198.

слано поле, планина у Хвосну коју је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Слано Полѣ. М. 12.

слапь, aquae ex edito loco desilientes: селу је Броду цркве архањелове у Призрену ишла међа ѡть планине ѡть Прьвослава на слапь. Г. XV. 282. и селу је Юленьцоу исте цркве ишла међа оуз рѣкоу на слапь. Г. XV. 302.

сласть, voluptas: светителю вь сласть послоушае. Са. 1. вь сласть послоушати. Са. 4.

сластьнь, deliciarum: валающаго се вь тинѣ сластьнѣи. Ст. 27.

слати, гледај сьлати.

слатина, село које има и сада близу Призрена (Hahn, reise 160. 173): Алтину је ишла међа како оупада (маторьскыи Прѣслопь) оу Жрькоко оу Слатиноу. М. 94. забѣль оу Слатинѣ приложио је цар Стефан цркви архањеловој у Призрену. Г. XV. 283. међа је Кострцу цркве архањелове у Призрену ишла поутемь оу Слатиноу. Г. XV. 295. селу је Юльшаници био заселак Слатина. Г. XI. 139. М. 195. cf. слатиньскыи. — Село у Хомољу које је цар Лазар писао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Слатина. М. 194. — Селу је Прошиновцима ишла међа на Слатинѫ. М. 198.

слатиньскыи, τῆς Слатина: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа на поуть, кои иде прѣко слатиньске шоуме. М. 87. мисли се Слатина близу Призрена.

сле, гледај код селѣ.

слєѕєна, splen: болѣѕнь прѣєть слєѕєна єго. Д. 62. безь слѣѕєнє. Ш. lesek. 130.

сливова, Грачаница је имала неколико људи које је владика Игњатије привєль, ѡдьпрѣвь ѡдь властєль оу Сливовои. М. 563. има и сада село тога имена близу Грачанице, које Hahn, reise 161. 167. пише Sliwowo и Schliwowo.

сливовикь, село близу Бањана и Кучевишта: међа је селу Кльчєвиштємь ишла на колоѕоѕь, кои поуть идє ѿть Баниѩнь право мимо сєло Сливовикь. Г. XV. 285.

сливьница, мјесто у струмској области гдје је Хиландар имао пашишта: Сливница. М. 64.

сливьно, село које има и сада на мору близу утока Неретве у море: да возитє изь Сливна в Рать добиткє. П. 126. кашє воискє потрьшє долє Сливно, и сташє на мєги нашои. П. 134.

слипаньци, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: Слипанцє. М. 439.

свобода, libertas, cf. свобода: говори ми ѕа слобод8 и ѕа повєлє брата ми и моє. М. 202. трьговцємь слобода. М. 310. да стои в своєхь ѕаконєхь и в слободахь. М. 410. 8чинисмо милость и слобод8. М. 485. да ихь дрьжє в слободи. П. 2. да м8 є вѣра и слобода. П. 33. в своє слободнє. М. 411. в слободниѩхь. М. 411.

слободити, liberare, cf. свободити: да сє наши трьговци слободє, и да нимь сє трьгь поврати. П. 17. да ни слободи люди, коє с8жнє дрьжи. П. 46. смиловастє сє и слободистє ихь. П. 165. паче ихь слободихь и слобоꙉиѩвамь, да можє стоѩти и ходити слободно. М. 369.

слободьнь, гледај свободьнь: ѕидашє град Д8бровникь, кои єсть и данась почтєнь и слободань. М. 217. да є Д8бровникь слободно мѣсто всаком8 чловѣк8. П. 18. в свако слободнѡ мѣсто и слободань градь. М. 524. да с8 волни и слободни и ѡбластни ними. М. 289. да с8 волни

и слободни и ѡбластини градомь Соколомь. М. 301. да ѥ волань и слободань доити ȣ нашь градь. М. 315. ʐнамо да сȣ слободни ȣ Скадрȣ и ȣ Ʒети. П. 2. да мȣ ѥ слободнѡ дошастие, станьѥ и пошастие. М. 473. дȣбровчане да бȣдȣ слободни и да не плакаю царине нѣдне по вашои ʐемли. П. 8. цариника ѡслободихь и чловека слободьнога ȣчинихь ѡда скакога двога. П. б. 103. да є слободан ѡть конске ѡть тоурске и ѡдь ние ѡда всаке. М. 481. тои ȣчинихь бȣде ȣ пȣти веле болестань, а ȣ памети крѣпакь и паметью моиѡмь слобѡдань (гдје гријешком стоји слобѡрань). П. б. 126. ѡвои напоконе порȣчение ȣчиних, слободьи бȣдȣки паметю моѡм. М. 519. да речени мани ѡстане слободан игȣменȣ и калȣгером. М. 464. лис├ь слободни. П. 44. повелю слободнȣ. П. 74. да понесе на слободнȣ. М. 487. адвербијално у старијим споменицима: да си погю слободно. М. 102. да гредȣ слободьно. М. 168. поки слободно и иʐлѣсти слободно. М. 185. да трьгѡвце пȣщаю миновати слободне. П. 1. да мȣ не море погинȣти, нȣ имь се слободно дати на нихь волю. М. 361. да ȣʐмȣ слободно. М. 432. comp.: сьди ѡщь слободние начеше на наше настȣпать и щетȣ чинити. П. 91. болѥ и слободние вамь ѥ доити ȣ Дȣбровникь. П. 132.

слободьштина, гледај свободьштина: како ѥ нась дрьжаль ȣ всакои слободьщини. П. 1. да имь се добри ʐакони и слободьщине ѡдь цариникокь прѣткараю. П. 2. ѡдь колȣ ѥ постало наше мѣсто, биль ѥ ʐаконь и слободьщина. П. 15. попечалите, да имь ѥ слободьщина, да слободно доходе. П. 16. имамо ʐаписе и слободьщине ѡдь цара Стефана. П. 33. трьговце тамо посиламо на вѣри и на слободьщини. П. 62. ʐа то не моремо слободьщинȣ дати. П. 66. добре ʐаконе и слободьщине. М. 273. слободьщинȣ да си имаю с децѡмь и с иманѥмь. М. 276. слоботьщина. М. 327. слобоутине. М. 382. слобощине. М. 486.

слобоћавати, liberare: слобоѓавамо Петра и Тамарикѥ. М. 153. слободихь и слобоћаваамь. М. 369.

словенинь, гледај словѣнинь.

словесьнь, ratione praeditus: пастироу добрин словеснинмь ѡвьцамь. Ст 26. стадо христово слѡвесно. Са. 5. всакомꙋ словесномꙋ ѥстьствоу. М. 457. вьса тварь словеснаа. М. 547.

словиньскын, гледај словѣньскын.

словиниѥ, село које је Стефан Душан дао Хиландару: Словиниѥ. М. 122. међа је селоу Словинию ишла на ријеку Смолушу, и међило је с Гуштеричем: поуть, кои греде по дѣлоу мегю Гꙋщерычемь и мегю Словыниѥмь. М. 122. 123. ꙋ селѣ Словыны. М. 123. било је и близу Гадимље: мегю Горнию Гадимлю и мегю Словинию. М. 181. има и сада. Hahn, reise 161. 165. 166.

словиниѥ, Slavonia: бишкꙋпꙋ хрьватѡмь и Словинию. М. 559.

слово, verbum: словесемь господьнимь небеса оутврьдише се. Ст. 1. вь книгахь сихь на прѣди о томь слово. Са. 2. оумножениїа ради слѡвесь. Са. 2. да не ѡскрьбеть те моиа словеса. Д. 35. вь моимь словесемь прилагаи оухо твоѥ. М. 9. по словоу пророка Давида. М. 9. ищоущи словеса блага жизнь вѣчноую ѡбрещоуть. М. 110. по словеси прѣмоудраго Соломѡна. М. 122. благо слово вьспрїехь. М. 126. да ѥсть проклеть и да дасть слово богꙋ. М. 540. edictum: сїе приложи царьство ми и оутврьди сь златопечатнымь словѡмь сь чьстнымь сьборомь Светыѥ Горы. М. 128. 132. записа се сїе словеси златопечатленниими. М. 128. записа се сїе и оутврьди се словомь златопечатнымь. М. 132. кто потворить сиѥ златопечатноѥ слово царьства ми. М. 135. сїе златопечатноѥ слово царьства ми. М. 139. сиѥ извѣстно и всенастоещее златопечатное слово царьства ми записа се и оутврьди. М. 145. 156. 159. 163. заклинаю снемоу словꙋ царьства ми непоткореньноу быти. М. 145. 156. записа се сиѥ слово царьства ми. М. 153. да прѣбиваѥть сиѥ слѡво царства ми тврьдо. М. 158. потврьдихь и записахь царьскыимь слѡвомь. М. 166. дарꙋѥть царьство ми сиѥ ѡбичноѥ слѡво царьства ми властелѡмь дꙋбровьчкимь. М. 169. записовани хрисоволѥ и милости

слѡвеса царьска. М. 143. записовати хрисовȣле словесе царьска. М. 161. сь истиньнѡю царьскаго словеси поставлꙗють царьство ми вь свѣдѣтельство вьсѣмь. М. 158. 168. 169. causa: развѣ словесе прѣлюбодѣинаго. М. 15. litera: .н. чаша, писане слови и позлакене. П. б. 98. роукодѣлисахь сїа слова ѡть железа и меди. В. прим. 17. то може бити и овдје: аще се ѡбрѣщеть оу чїемь хрисовоули слово лъжно прѣписано, и обрѣщоуть се словеса потворена, и рѣчи прѣлаганѣ на ино. З. 41.

словѣнинь, slovenus: бльгаре же и словени и срьби. Г. Х. 255.

словѣньскыи, slovenicus: по вьсои грьчкои и словенскои земли егова (краља Милутина) милостинꙗ достиже. Л. 62. преложише (Ћирило и Методије) светие книги ѡть грьчьскаго езика на словенски. Г. Х. 255. запись реченога херцега (Хрвоја) писань словиньски. П. 177. Slavoniae: бишкȣпȣ загрѣбскомȣ и свега хрьватскога ѡрсага и словинскога. М. 500.

слоуга, minister: хотеи старѣи быти, да боудеть вьсѣхь мьнїи и вьсѣмь слоуга. Са. 8. архїстратиже, божїи слȣго. М. 166. странь кралевьства ми беше слȣга Драгославь. М. 55. срьдьчанога ми слȣге Ѳѡмаша логофета. М. 222. нашега вирьнога слȣгȣ и протобистара. М. 230. Рȣськ а, нихь слȣгȣ и логофета. М. 272. витезь Прибисавь Похваликь, слȣга господина воеводе Сандала. М. 356. по нашихь слȣгахь, по кнезȣ Бȣдисавȣ и по Радашинȣ крстьꙗнинȣ Вȣкшикȣ и по кнезȣ Вȣчихнѣ Радосаликȣ. М. 397. нѥговѣхь кȣћꙗна и слȣга. М. 473. властелиноу и нашемоу верномоу слоузи, логофетоу Степаноу. М. 481. по слȣзе и диꙗкȣ нашемь. П. б. 104. subjectus: говорише кралевьствȣ ми на слȣгȣ Дабижика, како е ȣчиниль трьгь на Трѣбини, и ȣзима ѡдь товара динарь. М 117. с властели и слȣгами ротихь се. М. 243. творећь милости и написаниꙗ вирнимь слȣгамь за вирна послȣженꙗ. М. 248. даюћи и ȣдилȣюћи своимь слȣгамь племенитимь лȣдемь. М. 288. кнезȣ Юрью Ратковићȣ з братиѡмь и слȣгами. М. 457. вла-

стели и ине слȣге. М. 461. да имь хоћȣ разредити на поли господство моѥ, властели, слȣге, коморȣ, градове. М. 462. тко е из нашега рȣсага поносникь, а слȣга е нашь. М. 468. када господство ни греде на вонскоу, тада да и ѡнь боуде полагь нась своими слоугами. М. 481. да га сте (краља Остоју) примили за господина, а ѡнь вась (херцега Хрвоја) за слȣгȣ. П. 52. господинь бань ѥсть слȣга господина кралꙗ Жигьмȣнде. П. 135. свѣмь слȣгамь и трьговцемь дȣбровачнемь. М. 485. всакога статѣкѣ людемь слȣгамь нашиемь. М. 485. слȣгамь кралевьства ми, воеводамь, кнезовомь, жȣпаномь, царинкомь. М. 489. по том ваља да су и овдје само поданици краљеви, т. ј. властели: сьбрахь зьборь срьбьскыѥ земьлѥ, арьхиѥпискоупа и ѥпискоупии и игоумени и казньце и тепьчиѥ и воѥводы и слоугы и ставильце. М. 99. пишући краљу босанском дубровчани називају себе слугама његовијем показујући му само поштовање: кои се си нами своимь слȣгами попечалиль. П. 30. намь своимь срьдчнѣмь слȣгамь и приꙗтелемь. П. 41. погрјешке: слюгѥ. М. 323. слюгь нашихь. М. 370.

слоужениѥ, servitium: не попȣщаюће одь срьца нашега вирнихь слȣжбь и слȣжениꙗ воѥводе Хрьвоꙗ. М. 249.

слоужитель, minister: инѣмь прѣизобилнаго слоужителꙗ и любителꙗ. Са. 6. слоужителюмь. Д. 129. слоужителꙗ христова. Д. у Ш. lesek. 125. слоужителюмь цркьвнымь. М. 92. слоужителꙗ великыихь таиньствь. Г. XV. 267.

слоужити, ministrare: ѡ црькվахь и о слоужещихь вь нихь. М. 5. слоужещимь светомоу храмоу. М. 11. докла годѣ реченни властеле намь слȣже вѣрноѡ. М. 459. докла годѣ стоѥ ȣ послȣхȣ и слȣже ми правоѡ и вѣрноѡ. М. 460. да ми ће ȣгаћати и слȣжити лиепоѡ. М. 461. ерь смо заедно слȣжили и дворили ȣ господина воеводе. М. 544. како ми слȣжимо и ȣзьдрьжимо ѡбѣть. П. 39. subjectum esse: не дрьжати нихь невѣрника ѡдь жȣпе и ѡдь иниехь миесть, коꙗ нимь слȣжѥ. М. 350. сь всомь жȣпомь пристоиномь и слȣжећомь реченомȣ градȣ. П. 176.

слоужьба, officium: лѵтоурьгию и вьсоу слоужьбоу нощьноую. Ст. 6. слоужбѣ и молитвѣ бывши. Д. 38. ꙗже соуть вьноутрь црькве на слоужьбоу и на оукрашениѥ црь-ковьноѥ. М. 75. приемлен ѡть нась грѣшныхь славословиѥ и слоужби доуховныѥ. М. 265. вь светыхь слоужбахь. М. 547. сьписа слоужбоу єго и житїє. М. 61. поучьсть и слȣжбе, кое смо дрьжали чинити ѡпьчинѣ бенетьчкои. М. 39. ви-дѣвь правȣ слȣжбȣ ихь (дубровчана) кралєвьствȣ ми. М. 198. мислеђи чьсти и велике слȣжбе, коѥ негѡвѣмь ро-дѣтелѥмь а веће нѥмȣ господинȣ кралю градь Дȣбровнѣкь чинѣль ѥсть. М. 210. познавше чти и слȣжьбе, кое градь Дȣбровникь вазьда єсть чиниль господѣ рашькои. М. 217. Дȣбровникь ѡбѣтань господи босаньскои вьсакомь слȣж-бомь и поучениѥмь. П. 39. оустраꙗеть сиклить вь слоуж-боу краљєвьсткоу. Л. 60. да би смо нимь поткрьдили речено село за нихь слȣжьбȣ и вирȣ. М. 226. како те платити краснȣ слȣжбȣ и чьснȣ любьвь добрими дѣли Дȣбровьникȣ. М. 242. вирнихь слȣжбь. М. 249. многе вирне слȣжбе фрать Александра. М. 494. що самь издворио и за що самь слȣжбȣ даѡ. М. 500. да доиде ш ними (с војницима) ȣ Дȣбров-никь на слȣжбȣ дȣбровчькȣ. П. 98. погрјешка: сложбо. М. 550.

слоужьбоначелиѥ, praefectura: вьвѣреннаго намь слоужбоначелїа. М. 333.

слоужьбьникь, minister: оумолише светаго сь ними слоужьбникоу быти. Д. 77. ѡтьци и слȣжьбници. Г. XIII. 296.

слоужьбьница, discus: ѥдна слȣжьбница сребрьна на стльпȣ. П. б. 73.

слоужьбьнь, officii: светые слоужьбные одежде. Д. 170. свещенникы и дїакони и вьс слоужьбнїи чинь. Л. 59.

слоукь, inflexus: хрѡмымь хожденїе и слоукїимь испра-вленїе. Д. 208. ѡть многыхь лѣть слоукь сы и ни мала могыи вьздвигноути се. Д. 210.

слоути, словоу, audire (intrans.): вь словоуштии градь Солоунь. Д. 12. православїемь словоушти се градь. Д. 103. свать емоу словѣше се. Д. 126. странстьвно приходе Дал-

матіє и Діоклитіє архієпископь словет се. Д. 187. градь словоущи Бєлиградь. Л. 83. господьствꙋ ти ѕахвалисмо како господинꙋ славнꙋ и правєднꙋ, кои словешь по вьсои вьсєлєнои. П. 121. мјесто словоушта биће погрјешка: ѕємли тои, слюща Срємь. Л. 83.

слоухь, auditus: вашимь прѣдложити слоухомь. Г. XI. 80.

слоушати, obedire: кто не име слоушати, да се иѕведе. Г. XV. 307. да га слоушаю сь всакымь страхомь. М. 116. ни да слꙋшають посланиꙗ царьства ми ни писаниꙗ. М. 160. ни да се слоушають ѕа то кнеѕове. М. 160. да слоушаеть ихь вьсакь. З. 30. краліа не слꙋша. М 295. да сꙋ ѕаповиди наше слꙋшали. М. 375. subjectum esse: по всои моѡи дрьжавѣ и по всихь, кои нась слꙋшаю. М. 229. тко мене слꙋша. М. 306. ѡто ꙋѕеше намь свитꙋ и ине работе ꙋ Далмацни, кои вась слꙋшаю. П. 70. погрјешка мјесто слоушавьше: слꙋшавше. М. 516.

сльѕа, lacrima: бдѣниꙗ и сльѕы твоꙗ. Ст. 25. да прѣстаноуть ѡть рыданіа и сльѕь. Са. 4. сльѕами мнѡгыми окропивь ѕемлю. Д. 16. ѡтирати сльѕы христіаномь. Л. 55.

сльѕьнь, lacrimarum: ѕа оумноженїє сльѕьнаго источьника. Ст. 17. lacrimosus: сльѕьнь бывь. Д. 24. сльѕною любовию лобиѕаеть. Д. 48. многымь рыданїємь сльѕнымь благодаривь. Д. 161.

сльньце, sol: сльньца истиньнаго, Христа бога. М. 67. вьсиꙗ намь сльньце. М. 332. крꙋгь сльньцꙋ .і. М. 436. еиже тьчно подь сльнцемь не мню быти инчтоже. Л. 61. помрьче сльнце. Л. 74.

сльньчань, solis: лꙋче сльчане. П. 161.

сльньчьнь, solis: сльньчнаго кроуга .кв. М. 66. кь сльньчнымь ѕарамь. М. 332.

сльпь, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ловище на Дримоу Сльпь оу корѣна. Г. XV. 283.

слышаниє, auditus: слышаниємь ми слышещоу. Ст. 2. не ѡть слышаніа тькмо сіа приемь. Д. 2. вь оужасѣ ѡ страннომь слышани бысть. Д. 156. оушеса на слышаніє

приложити. М. 72. о блаженною слышанїє. М. 72. слышанїє и обонѭнїє. Са. 9.

слышатель, auditor: ѡнь слышатель бѣ похвалномоу прѣбыванїю моужа. Г. XI. 51. свѣдѣтелю и слышателю. М. 332.

слышати, audire: слышанию́мь ми слышещоу. Ст. 2. ꙗкоже слышите. Са. 2. слышавь прѣсладкї гласъ. М. 3. слишаше бога рекша. М. 72. слышеще великаꙗ обѣтованиꙗ. М. 73. слишавьше негове прошне. М. 226. слишавше нихь ѡбите. М. 470. каꙁа ми ꙁа юдиѹ работѹ, коꙗ ми много ѹсильна би слишати. П. 34.

слѣдь, vestigium: Быколь Слѣдь, гледај код быколь. — comitatus (као да је то): ѡть садь напрѣдь да нѣсть приселице, ни слѣда нища. З. 46. — вь слѣдь, post: вь слѣдь тебѣ тещи. Ст. 10. иди вь слѣдь мене. Са. 7. вь слѣдь мене не идеть. М. 3. потекоше вь слѣдь благооухании божьствнаго раꙁоума. М. 570.

слѣꙁена, гледај слеꙁена.

слѣпорождень, caecus natus: слѣпорожденыимь проꙁрѣние дарова. М. 58.

слѣпота, caecitas: слѣпотою ѡдрьжими. Л. 73.

слѣпь, caecus: слѣпымь мати бысть. Са. 1. слѣпоу рожденоу. М. 58. слѣпимь и хромымь. М. 68. слѣпаго Стефана. Л. 64.

слѣпьць, caecus: кто се раꙁболи, да ю оу болници, хромца и слѣпца да нѣ. Г. XV. 308.

слѣпьчевь, caeci: међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радь Слѣпчевь. Г. XV. 271.

слѣпыи потокь, Алтину је ишла међа оу Слѣпии Потокь, ѡдь Слѣпога Потока на Равьние. М. 94.

смальковьци, село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Смалковци. М. 194.

смамь, име турско: Смамь склавь Али бега брать 1470. М. 512.

смлѣєвъ бродъ, селу је Шикљи ишла међа на Смлкювъ Бродъ. Г. XV. 286.

смедеревнѣ, 1514 Петрь златарь Смедеревїть оу Беукерекоу. М. 549.

смедерево, град у садашњој Србији: цар је Лазар писао Раваници једнога човјека оу Смѣдеревѣ. С. Л. 1847. IV. 55. оу Смедеревоу. М. 436. 437. 479. за коупованїе сребра и трьгованїе по земли господства ни ѡсвѣнь Смедерева. М. 437. Смѣдерево. М. 541. Л. 78. 80. прими царь Моурать Смѣдерево 1440. Л. 77. подь Смѣдеревомь. Л. 77. до Смедерева. Л. 78. 87. оу Смедеревоу. Л. 82.

смедеревьскын, *του* Смедерево: при митрополїте смедеревскѡмь 1566. В. прим. 18. господара Мехметь бѣга смѣдеревьскаго. М. 554. санчакоу смедеревьскомъ. М. 553. 554.

смилаха, селу је Рукомијама ишла међа на Смилахоу. М. 199.

смиловнѣ, као да бјеше дубровчанин Павль Смиловикь 1421. П. 158.

смиловьци, село које је цар Лазар писао Раваници: Смиловци. М. 196. било је негдје између Мораве и Кучајине.

смиль, име мушко: међу људима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену било их је више којима бјеше име Смиль. Г. XV. 291. 293. 294. 297. с ковачемь Смиломь. Г. XV. 302. — Вука Бранковића чельникь Смиль 1387. М. 209. Смилѣ. П. 99. — Гледај Боудисалнѣ, Градетнѣ, Дабетнѣ, Лилиановнѣ.

смоква, ficus: селу је Жеравини цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу смоквоу. Г. XV. 310. корень ѡть смокве растьци. Ш. Iesek. 130. — Име мушко: властелин Александра господина канинскога Смоква 1368. М. 178.

смоквнѣ, властелин краља босанскога Остоје ѡдь своихь Хрьватинь Смоквнѣ 1400. М. 250.

смоковлини, између села одь Кьрила до Стона која

је краљ босански Остоја дао дубровчанима једно бјеше Смоковлани. М. 234. има и сада. Schem. rhac. 38.

смола, pix: брады смолою помазавь ωпали. Г. Х. 252.

смолице, заселак Брестовцу селу манастира Дечана. М. 265.

смолоуша, ријека близу Приштине (Hahn, reise 161): селу је Словињу ишла међа по срѣдѣ Соуходола на Смолоушоу, прѣзь шоумоу до водѣничища Ζлодѣшьца, коя ѥсть на рѣцѣ Смолоуши, . . . и подь Роудиницѫ вь ωбрьшь Смолоуше. М. 122. Гадимљи је ишла међа ωть Добротина дѣломь мегю Смолоушоу и мегю Дрѣновьць. М. 181.

смолѩнь, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име: Смолѩнь. Г. XV. 292. Сьмолѩнь. Г. XV. 296.

смрадь, foetor: не могоуще трьпѣти смрада гноусных коумирь. Ст. 7.

смрьден стоуденьць, селу Ријечанима цркве арханђелове у Призрену ишла је међа на Смрьдекыи Стоуденьць. Г. XV. 277. и селу је Војинцу исте цркве ишла међа ωть Смрьдекѥга Стоуденьца по срѣдѣ баре. Г. XV. 277. номинативу нема потврде.

смрьдьлика, селу је Коупѣльникоу ишла међа оу Смрьдликоу. Г. XV. 288.

смрьдѣти, foetere: смрьдеща ме вьскрѣси. М. 58.

смрькове, село које је цар Лазар писао Раваници: Смрькωве. М. 199.

смрьчани, село у жупи хљеванској: ѹ Смрьчахь. М. 249. номинативу нема потврде, може бити и Смрьче.

смоулиђи, између села што је Стефан Душан писао Хиландару било је и село Калогени сь црьквомь и Смоулики и с мегѣми и сь всѣми правинами села того. М. 111.

смѣдерево, гледај Смедерево.

смѣти, audere: кыма ωчима азь смѣю оузрѣти. Ст. 5.

ꙁаповѣгьте, да векю не смѣю соли довести. П. 11. не смѣю да погю. П. 17. смию ли трьговци приходить. П. 17. да никто не ѹсможе ни смити бѹде ѹспоменѹти. М. 256. да никто не смие, да имь кою ѹтетѹ ѹчини. М. 362. нитко да не смие, да имь ꙁабави. М. 363. да нитко не ѹꙁможе ни смѣт бѹде ѹспоменѹти. М. 370. да нитко нища не смїе тькнѹть. М. 532. ꙁаповѣдаю, да нитков не смѣть бѹде нѣднога примити. П. 41. ꙁаповѣдаю да нитко не смѣ чинити. П. 31. ино не моремо ни смѣмо. П. 116. иꙁгѹбиль бѣше мѣсто наше, и не смѣше векю кь намь. П. 116.

смѣхь, risus: смѣхоу бываѥ бѣсѡмь. Са. 10. смѣха беꙁгоднаго иꙁбѣгаѥ. Д. 5.

смѣхьливь, irridens: подобаѥт епископоу быти съмотрьливоу, не смѣхливоу. Д. 140.

смѣюти, audere: смеаль. М. 559.

снѣгь, nix: ѡба ѩсни снѣга оубелиста се. Д. у Ш. lesek. 124. паде снѣгь. Л. 86.

сокниѩкь, међа је катуну Драгољевцима ишла оу рѣкоу ѹ Соушицоу право на Сокнѩкь на дѣль. Г. XV. 300.

сокниђь, властелин дубровачки Вльчь Сокникь прије 1420. М. 297.

согле, селу је Небрѣговоу ишла међа ѹ Согле, ѡбьемлюще Согле. Г. XIII. 371. има и сада близу Прилипа на ријеци Бабуни. Hahn, reise 183.

согова, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену планину на Согови степановоу, а међа јој је била на ѡврьши Бистрице. Г. XV. 301.

содомь, Sodoma: Содомь и Гоморь. М. 100.

содомьскыи, Sodomorum: кь содомскомоу мороу. Д. 168.

сокальникь, colonus qui tributum сођь dictum pendere tenebatur, срл. socamannus: само у два споменика, краља Милутина и Стефана Дечанскога: сѣнокошь, що ѥ косило кралевьстко ми, ниже сокальника. М. 563. меропьхь ѡре .ф. мьти, а сѡкальникь .г. М. 565. се кто хьте быти сокалници. М. 96. сокальникомь ꙁаконь:

пьшеннце мьть, проса мьть, овьса мьть, винограда мьть (да раде). М. 98. вси манстория да работаю и орю ако и сокальници. М. 98. что хоте сокальници и вьси манстория тежати жито и вино, вьсе да сьврьстовакьше и прѣдаде оу црькьвь. а сѣно да косе како и мѣропси тако и сокальници тако и вьси манстория. М. 98. кьто прииде к црькви, ако е сокальникь, да се кь сокальникомь присади, где боуде обилие земле. М. 98. одьтеса да нѣ ни одь когаре села ни болярниоу ни сокальникоу ни попоу. М. 98. оу коемь любо селѣ кьто се манстория обрѣтаю, тере се разьроде .г. или .д. сынове, да остане единь на своемь мѣстѣ, а остали да постоупе оу сокальнике; ако ли си оузьлюби оузети землю одь мѣропьшьке земле, а онь да постоупи оу мѣропьхе. М. 98.

сокалинь, sacculus: седамь десеть тисѹћь дукать златѣхь у четири на десете сокалиновь. М. 497.

соколаль, биће погрјешка мјесто соколарь: ни пьсара ни соколала. М. 192.

соколарь, falconarius: ослободи ихь кралевьство ми оть прокода, соколарь, псарь. М. 123. псаремь и соколаромь и свиняромь, коуде идоу, да имь се инща не дае. З. 50.

соколовић, презиме паши турском, којему бјеше име Арслан: закла Моухаметь паша Соколовића Арслань пашоу подь Сегетомь 1567. Л. 84.

соколь, falco: соко едань оть гристалда начиненль среброль и сь жмалдомь. М. 498. — Име мушко, гледај Соукнасовић. Г. XV. 309. — Град у Конављу: жупу конавальску и зь Дольномь Горомь и градь Соколь кои е у нои. М. 217. 292. градь Соколь ки е у Конавлахь. М. 293. 294. 297. 305. 306. 308. 382. 413. П. 161. Соко. М. 301. 470. Соко. М. 324. на Стипану Полу подь Соколомь. М. 291. на Соколу. М. 304. у Соколу. М. 381.

сокоровић, може бити погрјешка мјесто Сорькочевић: Степкомь Сокоровићемь 1512. М. 548.

сокь, succus: листие брьшланово или коупоусно рас-

тькь и сокомь тѣхь помазан главоу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. ѡставшїи сокь да испиваеть. Ш. lesek. 130.

сокь, гледај соћь.

солило, salinae: масалнце в Барв и солила. М. 416. на новьскѣхь солилахь що се чини соѡ. М. 529. приложихь ѡть солиль нашїехь .л. кьбль соли. М. 532. — Неко мјесто: ето смо били писали кнезв, ки ю в Солилв. П. 162.

солиште, salinae (ваља да је то): Љубижњи је ишла међа на солище. Г. XV. 273. земљама је хиландарским у Светој Гори ишла међа на солища, и тако краемь мора. М. 130.

соломоновь, Salomonis: соломоновоу прѣмоудрость. Са. 3.

соломонь, Salomon: прѣмоудраго Соломѡна. М. 122. — Селу је Шикљи ишла међа на светаго Соломѡна. Г. XV. 287. — Властелин дубровачки Соломонь 1253. М. 41. може бити Коудачнћь.

солоунь, Thessalonica: вь Солоуни градѣ. Д. 95. православїемь словоуштн се богохранимыи великыи градь Солоунь. Д. 103. вь Солоунѣ. Д. 170. к Сѡлвнѣ. М. 3. вь Солоуне је зидао цркву св. тројици краљ Милутин. Л. 53. 70. кь Солоуноу. Л. 55. Солоунь. Л. 56 57. Солоуна. Л. 60. 76. царь Моурать прими Солоунь 1430. Л. 76. оузеше тоурци црьковь св. Димитрїа оу Солоуноу и оучинише мечить 1499. Л. 82.

солоуньскыи, thessalonicensis: солоунскые ѡбластн. Д. 11. вь градѣ солоуньсцѣмь. Л. 10.

соль, sal: соли .л. сьноудовь. М. 6. ѡдь вьсе соли, коѣ се продае. М. 38. давьше десетькь ѡдь соли. М. 46. да нмь се дае соль сь црьквними кобилами. М. 61. власи законьноу соль да носе ѡдь доходька црьковнога, а чьто веке донесоу, да юсть половина црькви а половина влахомь. М. 99. власи соль да носе. Г. XV. 310. да си взима на Плочи .н. споудь соли. М. 139. трьгь соли продаванию. М. 201. да се не море поставити нигдѣ в приморие трьгь соли, развѣ на ѡбичаа мѣста. М. 201. да ни си дрь-

жань скако годнще нзети твои власи десть тисвкь товарь соли. М. 246. шдь соли которьске. М. 328. габелв шть продае соли. М. 416. двбровачька сош. М. 476. що се на Новомь тнни сош. М. 528. .і. кьбль солы. М. 532. мѣсто соли продаванию. П. 11. соли продаванью. П. 45. — Мјесто у Босни, сада турски Тузла: бань Босни и Ѹсори и Соли. М. 105. Стѣфань Дабиша, краль срьблемь, Боснѣ, приморию, хльмьсцѣ земли, долнимь краемь, западнѣмь странамь, Ѹсорѣ, Соли и подринию. М. 225. 226. П. б. 39. тако су се писали и краљеви босански Остоја, Твртко Твртковић, Томаш Остојић и Стјепан Томашавић. М. 231. 248. 253. 438. 448. 486. Соле. М. 280.

сольнь, salis: да нѣ трьга солнога. М. 204. царина сона. М. 452.

сольскы, salis: кьмерекь сольски. М. 38. кьмирькь сольски. М. 174.

сольта, негдје у приморју као да је неко мјесто: ѹхватили (омишани) на Сшльти юдив плавь нашв (дубровачку). П. 135.

соньлоукь, варош у Мађарској Szolnok: прїими царь Єгарь, Сшнлоукь и ине паланке. Л. 84.

сопино, селима Ријечанима, Војинцу и Исаврову ишла је међа шть Сопина. Г. XV. 277. 278. била су два, јер је Исаврову ишла међа оу Сопино оу горьню. Г. XV. 278.

сопиньцн, у Мачви село које је цар Лазар приложио Раваници: Сопинци. С. Л. 1847. IV. 53.

сопоте, гледај Сопоћани.

сопоть, селу је Селу цркве арханђелове у Призрену ишла међа нис потокь оу Сопоть. Г. XV. 280. и селу је Юленьцоу исте цркве ишла међа оу келию рѣкоу оу Сопоть. Г. XV. 302. планинама катуна Драгољеваца бјеше међа Сопоть. Г. XV. 300.

сопотьскын, *τῶν* Сопоћани: игоумень сопотскыи. Л. 55.

сопотьць, селу је Селцу цркве арханђелове у

Призрену ишла међа с Храшани ѡть Сопотьца оуѕ брьдо. Г. XV. 304.

сопоћани, манастир близу Новога Пазара: сьѕида (краљ Урош) Сопокиан. Л. 52. сьѕыда црьковь Сопокани, сьшьствїе св. доуха. Л. 69. 70. подь крилюмь светне троице ѕовомь Сопокиани. Г. XI. 176. у старије се вријеме звао и Сопоте: светои троици оу Сопотахь. М. 70. cf. сопотьскын.

сопрьсть, име мушко: рибарь именемь Сопрьсть. Г. XI. 136. XIII. 373.

сороунь, селу је Костѣньуоу међа ишла ѡбьемлюще Сороунь. Г. XI. 130. (С)ороунь. Г. XIII. 370.

сорьгоуевнћь, гледај Сорькоуевићь.

сорькоуевнћь, презиме властеоској породици дубровачкој, које пишу и Сорьгоуевићь: Никола Сорькоуевикь 1362. М. 171. 174. — Ѩкю Соркоѡуевикь 1370. М. 180. — Живь изабрани властелин 1390—91. М. 215. 218. 219. 220. — Влахо, којега пишу и Влахоуша а један пут гријешком Влахѹта, а презиме Сорьгоуевикь и Соркоуевикь 1399—1419 изабрани властелин више година а 1404 и 1416 кнез. М. 240. 259. 276. 287. П. 51. 104. 110. 134. — Андре 1404—11 изабрани властелин 1405, а 1411 судија: Андретѹ Соркоуевикю, прѣдь Андретомь Сорькоуевикюмь, Андре Сорьгоуевикь. П. 49. 78. 105. 106. М. 259. — Никша Сѡркоуевикь 1417. П. б. 63. — Лампре Сорьгоуевикь и Сорькоуевикь 1419—20, изабрани властелин а једне године и кнез: с Ламьпрюмь, сь Л(омп)ретѡмь, име му пишу и Лампрнца. М. 287. 295. 299. П. б. 76. — Франко Сорьгоуевикь и Соркоуевикь изабрани властелин 1415—19. П. 131. М. 287. 320. — Пиро Сорьгоуевикь, име му је један пут записано гријешком Прько мјесто Пирько 1419—27 изабрани властелин. М. 287. 347. — Михо Сорьгоуевикь и Соркоуевићь изабрани властелин 1420—21. М. 299. 317. — Лавре Сорьгоуевикь, име му је један пут записано Лавьрьца, изабрани властелин 1423 —7. М. 320. 347. — Пиоко Сорьгоуевикь и Соркоуевићь,

изабрани властелин 1427—35. М. 347. 381. — Ꙗковь Сорьгоучевикь изабрани властелин 1442. М. 419. 424. — Томко Сорьгоучевикь 1442—5 изабрани властелин. М. 419. 423. 431. — Паскоѥ Сорьгоучевикь изабрани властелин 1441—2. П. б. 96. М. 419. 424. — Дамьꙗнь Сорьгоучевикь изабрани властелин 1442. М. 419. 424. — Андрѹшко Соркоучевићь, пише се и Андрѣꙗ, а био је син Франка Соркочевића, 1466—88. П. б. 126. М. 503. 504. 505. 506. 537. 544.

сосєнь, име мушко: властелин дубровачки Сосєнь Вита ѡть Үрьнєтє у вељем вијећу 1253. М. 40.

сотона, satanas: отпадьшоумоу славы божиѥ самомоу сотонѣ. Ст. 7.

сотонинь, satanae: наваждениѥмь сотониномь. Ст. 5. ицѣлꙗѥ вьсакоѥ свеѕаниѥ сотонино. Ст. 26. ѕавистию сотониною ѡдрьжимь. М. 10. 73.

соүнбабнћь, властелин дубровачки Марьтинь Соүнбабикь 1253 у вељем вијећу. М. 7. 40. на пошљедњем мјесту мислим да гријешком стоји Саүнбабикь.

соүнво, lens: ѡть соүнва квашена. Са. тип. ст. у III. lesek. 80.

софинскыи, τῆς Софиꙗ: митрѡполитоу софїнскомоу. Л. 61.

софиꙗ, гледај Срѣдьць: мощїи єго (краља Милутина) лежеть оу Софїи срѣдьчкои прьнѣсѣнѣ бывше ѡть Трепчє. Л. 61.

софониѥ, Sophonias: митрополит смедеревски, умрьо 1616. В. дан. I. 26.

соћь, tributum frumentarium, срл. soca, socagium: ѡсвободи ѥ (људе манастирске) царьство ми ѡть сокꙗ, ѡть поѕова и ѡть приселицє. М. 138. що бихѹ сокь давали царьствоу ми, тоѕи да даю кели светаго Савы. М. 139. да имь нѣ ниє работє, раѕвѣ ѕиданиꙗ и бѣдбє дьнь и лѣха винограда, и да имь нѣ никоѥ приплатє жоупьскє, ни поѕова ни сокꙗ ни пьса ни димнинє ни льна ни ꙗгнѥтинє да нє даю. Г. XV. 305. доходькь царьскыи, сокѥ и

наметь и арачь, да дава вьсакь чловѣкь: кьбьль жита, половина чистаа а половина прѣироста, коли перьперь динарьми. а рокь томоу житоу, да се оусипа, на митровь дьнь, а дроуги рокь на рождьство христово. ако ли сокїа властелинь не да на те рокове, властелинь ть да се свеже на царьскомь двороу, и да се дрьжи, докле плати двоиномь. З. 50. да имь нѣ градоѕиданиꙗ ни сокꙗ. М. 192. сокь, що є на црькоовныихь людехь приложи цар Лазар Раваници. С. Л. 1847. IV. 55. да имь нѣсть вѡиске, ни да имь юсть сокꙗ, ни коѥ работе иие. М. 569. ѡсвободихь ѡть поѕоба и ѡть сокꙗ. М. 571. сокь да не давају господству ми, тькмо монастирꙋ. М. 334. да даю црькви свака коукꙗ по .а. старь пшенице а дроугы старь глотине сокꙗ. М. 531. cf. сокальникь.

спаньдоунь, име мушко: манастир је Трескавац имао њиве којима је био плиснюсть Спаньдоунь. Г. XI. 131. 132. XIII. 375.

спаньдоуновь, τοῦ Спаньдоунь: спаньдоуновѣмь дѣломь. Г. XI. 132.

спати, dormire: ноштню спе. Д. 111. спыть. Д. 163. спавша. Д. 211.

спедиториꙗ, expeditoria: ѡвь листь бꙋди вамь ѕа спедиторию. М. 398. 429. 492.

спеньѕа, expensa: да мꙋ имамо давати спенѕꙋ ѕа .ві. главь. М. 258. на нихь травенье и спенѕꙋ. М. 339. 422. на нашои спенѕи. М. 345. да имь даемѡ ꙋ помокь ѕа спеньѕꙋ ше-с-ьть перьперь. М. 455. да га помаагамѡ спенѕомь. М. 473. би ми потреба ѡдь спенѕе. М. 522. биће погрјешка штампарска спенцꙋ. П. б. 110.

спиѕли, цар је Лазар приложио Раваници једнога човјека кодь Крꙋшевца ꙋ Спиѕлехь. С. Л. 1847. IV. 55.

спилꙗни, село које је краљица Јелена дала а краљ Милутин потврдио богородици ртачкој: Спилꙗни. М. 68.

спинело, име мушко, гледај Далимари.

спиридонь, Spyridon: игуман милешевски Спи-

ридонь 1264. М. 561. — Патријарах српски Спуридонь 1379—82. М. 200. 214. на пошљедњем је мјесту погрјешка у години .ѕѡнз. (6857) и .ѕаунє. (1455); у пријепису који је мјесто оригинала и по ком је први пут и штампано мјесто првога броја стоји .ѕѡпз. (6887=1379), а други број стоји на страни испод потписа и то не .ѕаунє. него .ѕаѱнє. (1755), а то је без сумње година кад је тај пријепис писан. Спиридонь. Г. XI. 160. 164.

спльжь, град садашњи Спуж: подь Спльжемь в Зети. М. 483.

сплѣть, град у Далмацији Spalato: в Сплѣти. П. 60. в Сплѣть. П. 71. при Сплѣтв. М. 501.

сплѣтьскыи, из Сплета: господинв Хрьвою, херцегв сплѣтскомв. М. 250. 253. П. 51. 52. 54. сплицки. М. 254. 256. плави сплѣтсцѣ. П. 58. грјешком стоји а између п и л (као госаподинь): спалицки. М. 252.

сплѣћанинь, човјек из Сплета: доходили св сплѣћаиє. П. 60.

споль, sexus: нихь ѡстанкв, щоно св мвшци споли. П. б. 65. 76. неговв ѡстанкв, що ѥ по мвшкомь сполв. М. 319. натражьѥ по мвшкомь сполв. М. 356. П. б. 86.

спорни, pl. m. adj. тако се звао крај у којем су планине Јаворје, Лукавице и Ноздре, које види: краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи поменуте планине на Спорнхь. М. 12.

споудь, modius: свѣтило подь споудомь. Д. 25. соли .л. сьпоудовь. М. 6. .н. споудьь соли. М. 139. .лг. споуди соли. Г. XV. 288. соли десеть сать спвдовь велѣхь девелихь дрѣвсцѣхь. П. 81.

спѣхь, festinatio, само с предлогом на, festinanter: поутите ми нхь, и ѡправите на спихь. П. б. 22. ѡдьправите га на спѣхь. П. 1. вьди ти милость ѡдьписати ни за ѡвози на спѣхь. П. 23. послати на спѣхь улокѣка. М. 369.

спѣшити, festinare: спѣшаше сихь насытити. Д. 28. само у тој форми.

спѣшьно, festinanter: да мѹ спѣшно дамо ѹзнать. П. 164.

спѣꙗти, proficere: вьса добрѣ братома оуправлꙗема бывахоу, и на прѣдь паче спѣахоу. Д. 152. 179. само у тој форми.

срамити се, pudere: сихь зѣлѡ срамлꙗше се. Д. 60. срамлаше се его. Д. 131. само у тој форми, па може бити инфинитив и срамлꙗти се, које види.

срамлꙗти се, pudere: срамлꙗю се безоумїемь боуихь дѣвь. Д. 67. срамлꙗет се сьвѣстию. Д. 121. не срамлꙗнта се нашими нечистотами. Д. 217. бога не боѥ се и человѣкь не срамлꙗѥ се. М. 75. 81. 124. срамлꙗти се. М. 110.

срамота, pudor: ако пїань кого задере, или напоуче скине, или иноу срамотоу оучини. З. 47. ѡбаровати га, да не приме нѣкою чьсть воли срамотѹ. П. 7. ѹчинили великѹ срамотѹ. П. 104. да не бѹдете за великѹ срамотѹ врѣдни. М. 476.

срамотити, pudore afficere: да такози наше трьговце не вежѹ и срамоте. П. 13.

срамотьнь, turpis: врати се срамотно. Л. 87.

срамь, pudor: срама испльнѥнь. Са. 10.

срамьнь, turpis: ничтоже нашихь срамнихь и таинихь все видештихь очию его оукрнет се. Д. 114.

срати, cacare: манастир је Трескавац имао њиву ѹ Сраногa Трьна. Г. XIII. 373. оу Сранего Трьна. Г. XI. 135.

срацимировикь, господа зетска Гюргь Срацимировикь 1396. П. 5. и Блѡша Срацимѣровикь. М. 326. cf. Ђоурьђь, Бальша, Бальшикь.

срацимирь, име мушко: брат Стефана Немање: Срацимирь. Л. 58. 59. пишу га и Страцимирь. Л. 68. — Брат господе зетске Ђурђа и Балше 1368. М. 177. 204. пишу га и Страцимирь. П. 1. cf. Бальша, Бальшикь. погрјешка: царь Калꙗзить изведѣ цара Срацимира ѡдь Бдына, мјесто чега други љетопис пише: прими царь Пайзить Бдинь. Л. 74.

срацииовићь, властелин херцега Стјепана војвода Стѣпань Срацииовићь 1465. М. 492. cf. Страциновићь.

срациинь, aethiops: ѡть срацинь. Д. 186. за једнину нема потврде. cf. страцининь.

срацинь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи двојици бјеше име Срацинь. М. 12. 13.

срацииьскыи, aethiopicus: срацииьскыиꙗ скоты. Ст. 29.

сраштьнь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Сраштнь. М. 12.

сребро, argentum: да си кꙋпꙋю вьсаки трьгь, ꙁлато, сребро, свите и ꙁлатьне поставѣ. М. 37. ꙁа кꙋпованїє сребра и трьгованїє по ꙁемли господства ни, ѡсвѣнь Смедерева, и иꙁносити свободно ꙋ Дꙋбровникь, ꙁа тоꙁи кои соꙋ ꙁаконь имали прѣгїє, тьꙁи ꙁаконь да имаю и напредь. М. 437. ѡкованне ꙁлатомь и среброміь. М. 91. два десети литрь сребра на всако годище да даюмо монастироꙋ. М. 278. да вьꙁимають монастирь на годище стѡ литрь сребра. М. 332. да се дава на вьсакѡ годище ѡть новобрдске царине по петь десеть литрь сребра. М. 363. що є било ꙋ дꙋкатиехь ꙁлатиехь и ꙋ динариехь дꙋбровачьциехь и ꙋ сребрꙋ и ꙋ сꙋдовиехь ꙁлатиехь и ꙋ сꙋдовиехь сребрьниехь. М. 403. .сск. дꙋкать ꙁлатихь и .ки. динари сребра. М. 556. помиње се сребро бѣло, гламьско, плико и фино (пино), види те ријечи; дубровчани примајући на оставу сребро од деспота Ђурђа веле да су примили толико и толико срѣбрѧ гламског за које су казали они који су га предавали да је гламско, па додају да је тога сребра било толико и толико фина и толико и толико плика (М. 406); сребро дакле које је дубровчанима било двојако, фино и плико, звало се у држави деспота Ђурђа гламьско; да је фино било боље од плика могло би се мислити по том што на истом мјесту гдје се помињу оба најприје стоји фино; тому

не ће много сметати што на једном мјесту стоји прво плнко (кова сребрнωга толико и толико литара, ȣ тои ставеће два (мислим комада) плнка (и) фина сребра. М. 498); сребро бѣло биће горе од та оба или од гламскога, јер се помиње иза њих, а долаѕи само у оним споменицима у којима и гламьско. — погрјешке: срьбра. М. 390. 407. двѥ жилице ӡ гристалдомь, срьбромь. М. 408.

сребролюбьць, argenti amans: сребролюбцоу. Д. 140.

сребрьникь, numus argenteus: кои прода сина божиѣа ӡа .л. сребрьниковь. М. 379. — Град у Босни, који има и сада: подь градомь подь Срьбрьникомь писа повељу дубровчанима бан босански Стефан 1333. М. 107. пωдь Срѣбрьнїкωмь оубн Дмитар Радојевић Петра Ковачевића 1455. Г. Х. 273. cf. Сребрьница.

сребрьница, град у Босни близу Дрине: Сребрьницȣ и Понорь држаше под закуп неколико дубровчана у краља босанскога Тврткa. П. б. 33. ӡа пȣстȣ Сребрьницȣ. П. б. 35. ки сȣ (трговци дубровачки) ωдьведени исъ Сребрьнице. П. 102. ȣ Сребрьницѣ имаю (два дубровчанина) на полѣ двоѥ кола и поль кωла и дѣлове на рȣпахь. П. 130. кьдь примихь Сребрьницȣ (пише деспот Ђурађ 1445). М. 437. ӡа двогове, коѥ имаю дȣбровчане ȣ срьпскои ӡемли али ȣ бȣгарскои али ȣ Срьбрьнице. М. 410. подь Срѣбрьницωмь погибе Петрь Ковачевикь ωдь Дмитра Радоевика 1455. Л. 78. посла воискоу (Матеашь краль), и плѣни Сребрьницоу. Л. 81.

сребрьничьскыи, τῆς Сребрьница: царинȣ сребрьничкȣ и Понора држаху под закуп дубровчани у краља босанскога Тврткa. П. б. 35. на царини новобрьдскои и сребрьничкои (деспота Стефана). П. 160. царинникωмь сребрьничькѣмь (деспота Стефана). П. б. 64. сребрьничкыи ӡаконь. М. 437.

сребрьнь, argenteus: сьсоуди ӡлатними и сребрьними. М. 11. ȣ сȣдовиехь сребрьнехь. М. 404. корȣна една сребрна. М. 498. поѥсь сребрьнь поӡлакиѥнь. П. 18. два бо-

кара срьбрьна. М. 372. двие конатице сребрьни. М. 372. два десети мжѹловь срьбрьниехь. М. 372. два на десете крѹгала срьбрьниехь позлакениехь. М. 372. два на десете ладица билиехь срьбрьниехь. М. 372. два на десете чаша ѡгрѹглиехь срьбрьниехь. М. 372. двие ѕдиеле срьбрьне. М. 372. ковь срьбрьни деветь кондиери. М. 407. роменча срьбрьна. М. 415.

сребрьныи, деспот Стефан писа дубровчанима ѹ Сребрьнимь. П. б. 76. номинативу нема потврде.

сребрьныи стоуденьць, селу је Исаврову цркве арханђелове у Призрену ишла међа подь Сребрьнии Стоуденьць. Г. XV. 278.

сребрѣнь, argenteus: ковь срѣбрѣни. М. 502.

срьбавьци, селима у Битви која је цар Лазар писао Раваници ишла је међа междѹ Срьбавце и междѹ Обичеиовце. С. Л. 1847. IV. 54.

срьбинь, гледај срьблинь.

срьбице, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: Срьбице, међа му је била како иде поуть прѣчьни изь Ѹгледьнице. Г. XV. 274. како иде поуть ис Корише оу Срьбице. Г. XV. 303. cf. срьбичьскыи.

срьбичьскыи, села којему је име Срьбице: селу је Посуђу ишла међа до мегю срьбичьке. Г. XV. 274.

срьблинь, serbus, cf. срьбинь: кь гробоу светаго Савы срьбина. Д. 212. никтоже инокол ѣньнь вь срьблїихь ѡгосподи се. Д. 216. властелѣ и властелнчищи, иже се ѡбрѣтаю оу дрьжаве моеи, срьбли и грьци, що ѥсть комоу дато прѣ дрьжаве моеи оу баштиноу, и дрьже до дьньсь, те баштине да соу тврьде. З. 43. властеле и властелнчикы, кои идоу оу дворь царевь, или грькь или срьбинь или немьць или инь кто любо. З. 48. ако ѥ тоурчинь, да мѹ се глава ѹсѣче, ако ли срьбинь, да мѹ се глава ѹсѣче. П. 19. Драгомирь срьбинь писар војводе молдавскога Александра. М. 557. глаголють Ликїю срьбиноу бити родомь. Л. 55. имѣше болꙗрина нѣкоего срьбина, именемь Ликинїа. Л. 56. ва нихже бе єдинь србλинь. Г. X. 257. ни

ꙋ сина кралевьства ми, да ни ꙋ кога настоєщаго кралꙗ ꙋ срьблихь. М. 118. краль и самодрьжьць срьблємь и поморию и грькωмь и бльгарωмь. Г. XI. 137. самодрьжьць срьблюємь и грькомь Стефань царь. М. 125. царь и самодрьжьць срьблюємь и грькомь и бльгаромь. М. 128. 132. 139. царь срьблюємь и грькωмь. М. 133. 142. 145. 148. 151. 155. 156. 159. 163. 165. 167. 169. 171. 173. 174. царь всѣмь срьблюємь и грькомь. М. 136. 140. прѣωсвещеннынмь патрїархωмь срьблюємь и грькωмь, кѵрь Савωмь. М. 143. Спѵридωнь патриархь срьблюємь и приморию. М. 214. Сава прьвыи архїєпископь срьблюємь. Л. 69. дають не к томꙋ имѣти архїєпискꙋпа срьблюємь, нь патрїарха. Г. XI. 164. краль всѣмь срьблюємь. М. 152. ако кто бꙋде царь господинь срблємь и властеломь и ꙁемли срьскои. М. 183. краль срьблюємь и Боснѣ и приморию Твртко. М. 190. 202. тако и остали краљеви босански. М. 222. 224. 226. 232. 235. 237. 239. 247. 253. 282. 292. 376. 429. 440. 450. 485. 488. 489. 490. П. 26. кралица срьблємь, Босне и прѣморью (Јелена жена краља Дабише). М. 230. самодрьжавныи господинь срьблємь и подꙋнавїю Стефань кнеꙁь Лаꙁарь. М. 195. Стефань кнеꙁь Лаꙁарь срьблюємь и подꙋнавїю. М. 200. Стефань кнеꙁь Лаꙁарь всѣмь срьблємь и подꙋнавскимь странамь господинь. М. 215. Лаꙁара, господара срьблємь. М. 386. Вльκь Бранковикь господарь срьблємь и подꙋнаю. М. 223. 224. деспоть Стефань, господинь всѣмь срьблюємь и подоѵнавию. М. 331. 333. 335. 336. 571. деспоть Стефань, господинь срьблюємь. М. 334. 568. 570. Л. 76. господинь срьблюємь деспоть Гюрьгь. М. 352. 359. 433. 436. 437. Л. 73. господинь срьблюємь деспоть Лаꙁарь. М. 476. господина сърблюємъ (деспота Јована). М. 543. деспотица срьблємь (Јелена). М. 548. наꙁва се Неманꙗ господинь срьблюємь. Л. 68. вѣнчань бысть на царство срьблюємь и грькωмь. Л. 61. мнωгь плачь срьблюємь ωстави. Л. 76. иꙁгибоше срьбли на Гωлїю. Л 87. аще ꙋкрѣпеть се срьблє, и грьчскые пакы страни прїимꙋть. Г. XI. 164. кад је у множини често се мисли земља српска: по срьблюєхь и по Романїи.

М. 140. кои минꙋѥ ꙋ срьблѥ на Данѥ. М. 203. или се бꙋде ꙋчинило ꙋ срьблихь или ꙋ Дꙋбровникꙋ. М. 206. 209. 268. 271. ꙋ срьблѥхь или ꙋ Дꙋбровникꙋ. М. 354. 435. ꙋ срьблехь, ꙋ арьбанасехь. М. 363. ере смо били ѡвамо пошли ꙋ срьблѥ. П. 6. 28. ѥсꙋ властеле и ѥсꙋ кметики како то ꙋ срьблѥхь и всемь свѣтꙋ. П. 3. да прогю ꙋ срьблѥ. П. 7. да посилате своѥ трьговце ꙋ срьблѥ. П. 19. ѥрь се тꙋрци кꙋпе ꙋ срьблѥ. П. 25. по бꙋгарьскои и по влашкои ѕемли, по срьблехь, по арбанасехь. М. 410. по бльгарьскои ѕемли и по срьблѣхь. М. 525. пленише тоурци срьблѥ. Л. 75. 76. 77. прими деспоть срьблѥ. Л. 78. према људима из других држава срьблинь се пише и онда кад се мисли само човјек из српске земље: сь срьблиномь ꙋ коемь годѣ сꙋдѣ нигдѣ ниьдѣ да се не прю, да греде прѣдь кралевьство ми. М. 16. да ѥ ѥдьнь срьблинь а дрꙋги дꙋбровьчанинь. М 51. ако се ѡбрѣте кои дльгь междꙋ срьблиномь сь дꙋбровьчаниномь. М. 52. кьди прии латининь срьбина, да да латининь срьбинꙋ половинꙋ латинь а половинꙋ срьбль сведоке, такожде и срьбинь кьди прии латинина да мꙋ даѥ скедоке половинꙋ срьбль а половинꙋ латинь. М. 147. кьди при латининь срьблина, да да латининь срьблинꙋ половинꙋ латинь а половиноу срьбль свѣдоке, такожде и срьблинь кьди при латинина, да мꙋ даѥ свѣдоке половинꙋ срьбль а половинꙋ латинь. М. 162. ако се ꙋчини коя пра мегꙋ дꙋбровчани и срьбли, да се стави половина сꙋди дꙋбровьчкихь а половина срьбль. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434. да не поѕива срьбинь дꙋбровчанина на сꙋдь никамо тькмо прѣдь ѡнеѕи сꙋдие. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434. кои дꙋбровчанинь кꙋпи коня, и ѡногаѕи коня ако ꙋхвати срьбинь или сасинь. М. 205. 208. 267. 270. 353. 434. да се сꙋде како и срьбле. М. 205. 208. 267. 270. 353. како и срьбли. М. 434. где стане дꙋбровчанинь на станꙋ, ако бꙋде ѡнь прьво сталь на ѡномьѕи станꙋ, да не воль срьбинь стаяти беж негова хтения, докле ѡнь стои ѡньдеѕи. М. 208. 267. 270. 353. 434. що дал дꙋбровчанинь срьбинꙋ своѥ имание ꙋ верꙋ. М. 208. 267. 270. 353. 435. ѕаконь нѣ, ни

ѥсть слично, да се латининь ꙁа срьбина ѡдькальне, ни срьблинь ꙁа латинина; нꙋ ѥсть ꙁаконь, да ѥ порота дꙋбровчанинꙋ нѥгова дрꙋжина дꙋбровчань. П. 3. да би дамо ѡдь срьбаль кога би вѣрꙋѥте. П. 19. латини, срьблѥ и много инѣхь. П. 99. тако име народно бјеше јаче од земаљскога, те и босански банови у истијем приликама зваху србима своје људе: ако вѣроуе срьблинь влаха, да се при прѣдь кнеꙁемь (дубровачким); ако вѣрꙋе влахь срьблина, да се при прѣдь баномь (босанским). М. 25. 29. 33. у том смислу мислим да је и на овом доста неразговијетном мјесту: иновѣрьцемь и трьговьцемь да соу поротьци половина срьбли, а половина инна дроужина. З. 45. према власима пастирима зову се србима тежаци (cf. влахь): ꙁаконь стары срьблемь: меропьхь ѡре .ѳ. мьти, а сѡкальникь .г. М. 515. срьбинь да се не жени оу власѣхь, ако ли се ѡжени, да ю веде оу мѣропьхе. М. 98. ꙁаконь срьблюмь: да работаю оу недели два дни наднимницомь, що имь вели игоумень. Г. XV. 305. арбанаси, кои се обрѣтаю оу црькве, да работаю како и срьблѥ. Г. XV. 305. да нѣ воиске ниѥдномоу чловѣкоу црькобномоу ни влахоу ни срьбиноу. Г. XV. 307. да не оуꙁима дꙋбровьчаномь ни царине да ни коега доходька ни трьговцꙋ дꙋбровьчькомꙋ ни влахꙋ ни срьбинꙋ. М. 117. кто люби ити иꙁь моѥ ꙁемле ꙋ Дꙋбровникь или срьбинь или влахь или чи годе чловѣкь на кꙋплю, всакь да греде слободнѡ. М. 206. 209. 268. 271. 354. 435. тко годи гредꙋ ꙋ Стонь или дꙋбровчанинь или влахь или срьблинь. М. 281. потврьдисмо ихь ꙋ всемь, ꙋ чемь ихь ꙁастасмо, ꙋ дрьжанью или срьблинꙋ или влахꙋ. М. 378. да нѣсамь волѥнь ꙋставити ниедне мое люди ни влахе ни срьбле слободно ходити ꙋ Дꙋбровникь трьговати. М. 445. тко се годѣ ꙋговори дꙋбровчанинь али трьговаць дꙋбровачки ꙁа понесенье карвана али кога годѣ поноса, да га ние волѥнь сврьћи дрꙋги ни влахь ни срьбинь. М. 467. у том смислу може бити и Радь срьбинь међу људма у Штипу, које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом

Хиландару. М. 63. серблинь. М. 29. 33. — срьбинь нема множине, него у множини долази само срьблинь; на једном мјесту али у новијем пријепису стоји у множини сербомь. М. 152. cf. срьбьскын.

срьбьскын, serborum: ѡбладати снюкь ʒемловь срьбьсковь. М. 4. господина и самодрьжьца ѡтьчьствиѩ си вьсе срьбьскыние ʒемле. Ст. 1. вь странѣ сеи срьпьскые ʒемьле. Ст. 2. владычьствовати вьсею ʒемьлею срьпьскою. Ст. 13. самодрьжьцоу, царьствоуюшоу вьсее срьбьскые ʒемле. Са. 1. госпожда бывши вьсеи срьбьсцѣ ʒемли. Са. 6. таковыми свѣтилы сьвтѣше се тогда срьбьскаа ʒемлѩ. Д. 101. племѣне срьбскаго. Л. 62. господинь вьсе срьбьске ʒемле. М. 9. господинь вьсе срьбскіе ʒемле. М. 73. краль и самодрьжьць всие срьпске ʒемлие. М. 10. 71. 78. краль и самодрьжьць срьпскине ʒемли. М. 51. краль вьсе срьпскине ʒемле. М. 11. 72. 122. краль все срьбьске ʒемлие. М. 26. 45. 50. 76. 82. 105. краль всѣхь срьбьскіхь ʒемль. М. 27. краль всѣхь срьпскихь ʒемль. М. 51. 561. 69. 84. 86. 100. 115. 117. краль србскихь ʒемль. М. 55. 87. краль и самодрьжьць всѣхь срьбскихь ʒемль. М. 65. 76. 82. 89. 110. 111. самодрьжьць всѣхь срьпскихь ʒемль. М. 562. кралица все српске ʒемле. М. 69. 70. владыкы бывшаго ʒемли срьпцеи. М. 140. постави ме господина ʒемли срьпскои. М. 205. господинь вьсои ʒемли срьбскои. М. 269. господара срьпскои ʒемли. М. 406. арьхіепискупь срьбьске ʒемле. М. 19. арьхиепискупа все срьбьскые ʒемлие. М. 26. архіепископь срьбьскыхь ʒемль. М. 48. арьхиепископь всѣхь срьбьскыихь ʒемльь. М. 76. 82. 84. исьпудити Үроша исъ срьпьске ʒемле. М. 36. вьлеʒе вь срьпьску ʒемлу. М. 36. ни једнь чловѣкь у срьпьскои ʒемли маль же и великь да не дае у удаву дуброкьчанина. М. 52. кралевьствовати срьбьскою ʒемлею. М. 75. господствовати вь срьбсцѣи ʒемли. М. 79. како је ʒаконь по срьбскои ʒемли. М. 99. ʒьборь срьбьскые ʒемлие. М. 99. прѣјети хоте срьбскоу ʒемлю. М. 100. приемь всу државу срьпскине ʒемле. М. 104. дуогове, које имаю у срьпскои ʒемли али у бугарьскои. М. 410. подобно

ѥсть вьспоменоути и ѡ срьбскои ҁемли, како оукѣрена бысть, кто ли начелствоваше вь нѥи. Л. 51. почьть ҁемлю срьбскоую. Л. 54. ѡставивь великоу жалость срьбскои ҁемли. Л. 54. раҁдѣлише срьбскоую ҁемлю на .г. чести. Л. 72. на једном мјесту без ријечи ҁемлꙗ, а она се мисли: вса срьбска идолоу слоужаше. Л. 55. царине, коѥ сꙋ дрьжали на ꙋгрьскѣхь странахь и на срьбьскѣхь. П. б. 82. великоую лавроу срьбьскоую. М. 125. 129. великааго царьскаго монастыра срьбьскаго, соущаго вь Светѣи Горѣ афоньсцѣи. М. 331. ѡдь манастира срьпьсцинехь ѡдь Пиланьдара и ѡдь светога Павла. М. 545. краль и сь богомь самодрьжьць срьпски. М. 16. краль срьпски. М. 17. 121. 124. 569. краль срьбски. М. 27. 83. краль српски. М. 53. краль срьбьски. М. 67. 77. 81. 84. кралꙗ босньскога и срьпскога. М. 210. срьбскаго цара. М. 69. о срьбскыхь царехь и кралѥхь и деспотехь и великыхь кнеѕехь. Л. 68. прьвїи царь срьбьскыи. Л. 71. царице срьпьскѥ. М. 193. прьва царица срьпьска. М. 246. деспоть срьбьски. М. 539. господа срьбьска. М. 187. господина срьпскога. М. 368. лѣтописьць господь срьбскыихь. Л. 68. господьствовати срьбскиимь кралевьствомь. М. 81. вѣньцемь кралѥвьстка срьпьскаго вѣнчань. М. 90. прѣстоль кралѥвьства срьбьскаго. М. 91. са господьствомь рашкимь и срьпьскимь и босаньскимь. М. 317. прѣѥмникꙋ господства срьбскога. М. 355. прїѥмь начелство срьбско. Л. 69. сь всѣми епископы срьбьскыими. М. 60. прьваго архиѥпископа срьпскаго. М. 89. всѣхь правовѣрнихь архиѥпископь и пископь ї игоумьнь срьбьскихь. М. 111. може бити у истом смислу и на овом мјесту па се вјера разумије по себи: да прѣбива попь срьбьски и да поѥ ꙋ црьквахь, коѥ сꙋ ꙋ Стонꙋ и ꙋ Рьтꙋ. М. 108. великаго апостола и арьхиѥрева срьбьскаго. М. 76. 82. прьвїи архїепискꙋпь и оучитель срьбскы. М. 72. просвѣтителꙗ срьпьскаго и новаго мироточьца. М. 89. мироточьца срьпьскаго. М. 203. на Бистрици близь великїе архїепїскопїе срьбскїе. М. 72. ѡ комь годѣ властелинꙋ или срьбьскомь или босанскомь. П. 48. да имь ѥ сꙋдь прѣдь сꙋдиѡмь срьб-

скимь. М. 52. половина сѫдїи дѫбровьчкїихь а половина сѫдїи срьбьскыихь. М. 434. вьсего сьбора срьбскаго. М. 90. срьбская воиска. Л. 79. да даю кралєвьствѹ ми доходькь срьбьски по ꙁаконѹ. М. 188. српским језиком писан: ·д· повелле: двие латинсци а дви срьпсцие. М. 107. с дрѹꙁимь листомь срьпсцимь. П. б. 51. ѡви листь српски. П. б. 53. за српски језик: драгоман сарпски. М. 465.

срьбьци, село у Пеку које је цар Лазар дао Раваници: Срьпци. С. Л. 1847. IV. 53.

срьбьшора, цркву св. Ђурђа на селищи Срьбьшори дао је краљ Милутин Хиландару. М. 64. номинативу нема потврде.

срьдановић, међу људима које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима био је у Истинићима Мирое Срьдановикь и у Великој Драгоѹи Срьдановикь. М. 96. 97. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену Доброслава Срьдановикя на Плоѹни. Г. XV. 303.

срьдань, име мушко: међу људима које је краљ Милутин писао Хиландару двојици бјеше име Срьдань. М. 59. 60. и међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Срьдань. Г. XV. 305.

срьдити се, irasci: юрь се срьдимо на царенике. П. 2. на нась срьди се. П. 28. юрь се господарь срьди, юрь мѹ нѣсмо ѡдьписали. П. 30. срьгю се на ви. П. 97.

срьдить, iratus: прѣдьбе срьдитога цара Мѹсию. П. 140.

срьдобольство, miseratio: видѣвь срьдобольство твою юже кь владыцѣ твоюмоѹ Ісоѹс Христоѹ. Ст. 6. древныхь светыихь ѡ своеплеменныхь срьдоболствомь кь богоѹ глаголюштихь. Д. 142.

срьдоболю, morbus. Д. у Ш. lesek. 80.

срьдьце, cor: напишита на скрижали срьдьца ваю. Са 4. правымь срьцемь дрьжати є. М. 2. сьмѣрень срьдьцемь. М. 5. сьхрани ю оѹ твоюмь срьдьци. М. 9. чистѣмь срьдьцемь. М. 22. да смо с тобовь єдновь мыслию и єдинѣмь срьдьцемь нераꙁлѹчно. М. 22. вьложивы прѣдателю

Июдѣ вь срьдьце прѣдати господа. М. 89. желанїе срьдьца моѥго. М. 137. аще пише книгоу царь или по срьдьцоу или по любьви. З. 49. с права срца есмо присегли. М. 219. одь срьдца хотеће. М. 248. размисливь ка срьци моемь. М. 281. почтено натражѥ нихь срьтца. М. 284. ѡдь нѥгова срьтца почтено натражѥ. М. 286. много се срьдьце наше ѡбрадова. П. 21. тебе любимо срьдцемь и дȣшомь. П. 40.

срьдьцевѣдьць, qui corda novit: срьдьцевѣдьче. Ст. 11.

срьдьчань, intimus: смотрихь вь срьдчаних ѡтаинихь срьдца моего. М. 313. вь срьчанехь скровиштехь. М. 346. sincerus: срчанȣ любавь. М. 104. срьдьчана любьвь. М. 209. приꙗтелꙗ срьчанога. М. 177. приѣтелемь срьчанимь. М. 185. срьдьчанога приꙗтелꙗ. М. 211. приꙗтелꙗ не имаꙋть већега и срьдьчанѣѥга ѡдь нѥга. М. 211. срьдьчанога ми слȣге. М. 222. кои ѥ срьчань градȣ Дȣбровникȣ. М. 228. срьчанемь хотенѥмь. М. 418. що намь послȣжише вирьно и срьдьчано. М. 226. приꙁновати срьчано и право. М. 302. хоћȣ срьчание ȣздрьжати правȣ любавь. М. 445. jucundus: срьчане и много драге гласове казаше. М. 319.

срьдьчаньство, animus sincerus: за нихь срдьчаньстко. М. 221. велика любавь и срьчанство. М. 237. ȣ великои любвѣ и срьдьчанствѣ. М. 310.

срьдьчень, гледај срьдьчань: ȣ срьдьченѣ любьвѣ. М. 28. 33. срьдченѣмь приꙗтелѥмь. П. 23. П. б. 42. ере сте вьсегда чинили вирьно и срьчено. П. б. 42. приѣꙁновати срдчено и право. М. 289. један пут срьдчини прьꙗтелие. М. 567.

срьдьчьба, ira: имамо срьдчбȣ и ꙁлȣ волю на тебе. П. 151.

срьдьчьнь, cordis: вьпиꙗше иꙁ глоубины срьдьчьныѥ. Ст. 5. ѡтьврьꙁи ми ѡчи срьдьчнѣи. М. 9. погледан срьдчнѣма очима кь приꙗтельствȣ нашемь. П. 104. intimus: ка срьдачнихь скровищехь срьца моего. М. 281. 288. sincerus: срьдьчное поработанїе. М. 143. вась молю како моихь срьдьчнихь и любимихь. М. 158. да ви имамь вѣр-

нѣхь и срьдьчнѣхь. М. 173. ѕа наше срьдьчне прѣтели. М. 254. ȣкаѕа се наамь срьдьчни и добри приꙗтель. М. 310. много срьдачна любавь. М. 430. срьдчно поѕдравлѥниѥ. П. 3. ако би се могло чинить брьже и срьдчнѥ. П. 19.

срьниꙗкь, } селу је Кострцу цркве арханђелове
срьнꙗкь, } у Призрену ишла међа на Срьниꙗкь.
Г. XV. 295. други је био на који је ишла међа селу Воништовьцемь манастира Раванице: на Срьнꙗкь. М. 198.

срьпь, falx: срьпомь вѣры твоѥ искорѣнии трьниѥ прѣльстьноѥ. Ст. 25. скаѕает емоу срьпь летешть, иже Ѕахарїа видѣ. Д. 110.

срьђекиђь, човјек херцега Стјепана Радоѥ Срьђекиђь 1465. М. 492.

срьђь, Sergius: на Бојани близу Скадра био је град Свети Срђ, који има и сада: манастир је св. Николе у Врањини имао ȣ Светога Срьгиꙗ доходька на всако годище .р. перьперь ѡть царине. М. 134. тамо смь послаль властелинчика царьства ми ȣ Свети Срьгь. М. 175. габела ѡть продаѥ соли бјеше ȣ Ѕети ȣ Светога Срьђа на Боꙗни. М. 446. црква је богородичина оу Коунѣль-никоу имала доходак оу Светомь Срьгии .лг. споуди соли. Г. XV. 288.

срѣда, medium: изь срѣды оутробоу рькоуште. Д. 27. подь планинȣ по срѣдѣ. М. 131. ѡдь Илїине Главе по срѣдѣ на два цера. М. 263. вь нѣкоѥи храмины бывь, и по срѣдѣ падаеть. Л. 56. бокета една, ȣ срѣди ѡ (т. ј. јој) едань балась. М. 498. у седмом падежу долази као предлог: срѣдѣ того. Са. 8. поставихѡмь ѥ срѣдѣ цркве. Са. 12. срѣдѣ ѕвѣѕдь гнѣѕдо сътвориши. Д. 106. па тада узима преда се и друге предлоге: сподоби се второѥ крь-щениѥ приѥти по срѣдѣ срьпьскыѥ ѕемлѥ. Ст. 2. по срѣде Дебелꙗка. М. 26. по срѣдѣ людїи. М. 58. како грѣде поуть по срѣдѣ Горачека. М. 61. аѕь ѥсмь по срѣдѣ ихь. М. 99. по срѣдѣ дола. М. 122. по срѣде ѕемлѥ. М. 187. до срѣде Сикамьнїе. М. 127. тада гласи и срѣдоу и срѣди: ѡбрѣ-тохь поусто мѣсто вь срѣдоу Горы Светыѥ. Ст. 14. вь

храмѣ своюмь оу срѣдоу срьпьскию ꙁемьлю. Ст. 25. издьше по срѣди народа. Ст. 23. а долази и окрњено без крајњега самогласнога: насрѣдь доубравє. М. 92. дѣломь посрѣдь стльпа. М. 93. посрѣдь Блатьца. М. 93. посрѣдь нивѣ. М. 95. посредь полꙗ. М. 199. по колѣ ихь посрѣдь града нашега пишамо. П. 28. посрѣдь срьдца нашега ради смо в всако врѣме вась сьхранити. П. 132. — dies Mercurii: оу срѣдоу и оу петькь. Г. XV. 306. вь срѣдоу. Л. 79. — У Глажу код града Глашкога варош: Срида варошь. М. 439.

срѣдица, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: Сридица. М. 439. има и сада у Босни у кључкој нахији, само што га пишу Средице. Zeml. bos. 50.

срѣдопостию, medium jejunium: в прьви вторникь по сридопостню. М. 275.

срѣдьнии, селу је Бехалијеву ишла међа на Средны. М. 198.

срѣдьникь, стоји један пут без сумње гријешком: оупали се цѣхь срѣдьникы же 1430. Л. 76. ваља да би требало сребрьничькыи.

срѣдьнь, -ꙗꙗ, medius: како ходи сь планине срѣдни доль. М. 92. на срѣдню брьдо. Г. XV. 296. по срѣднюмь дѣлоу. Г. XV. 302. на срѣдню планиноу. Г. XV. 304. воденица на Гниланцахь срѣднꙗꙗ. М. 198. подь мою срѣдню печать. М. 248. сриднꙗмь печатью. М. 375. брать срѣћни (гдје мислим да грijешком стоји ћ, cf. послѣдьнь). М. 544. mediocris: да соу велїимь властелꙗмь велїи властелѣ поротьци, а срѣдними людемь противоу ихь дроужина. З. 42. тѣломь срѣдьнꙗꙗ. Ш. Iesek. 129.

срѣдьню село, село које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима: Срѣдне Село. М. 94.

срѣдьска, село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: село Срѣдьска, међа му је ишла ѡть Планини. Г. XV. 280. Срѣдьскаа. Г. XV. 305.

као да се и околина његова или ријека тако звала: село на Срѣдьскои имєнємь Село. Г. XV. 280.

срѣдьць, град, сада Софија: до града Срѣдьца. Ст. 8. градь Срѣдьць. Л. 68.

срѣдьчьскыи, *τοῦ* Срѣдьць: оу Софїи срѣдьчкои бјеху кости краља Милутина. Л. 61.

срѣмь, Sirmium: Срѣмꙋ. М. 541. Оурошь вторыи Срємь сьдрьжашє. Л. 62. Срѣмь. Л. 63. 64. Срємь. Л. 70. 81. 82. 83. 87. 88.

срѣмьскыи, sirmiensis: срємскоую ꙁємлю. Л. 61. ꙁємлє срѣмскои. Л. 64.

срѣна, гледај страна: по ѡнѣ срѣнѣ Котлѣника. М. 12. само ту.

срѣћићь, гледај Сьрѣћићь.

ставерь, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име, од којих један бјеше презименом Радославикь. Г. XV. 297. 298.

ставильць, дворанин некаки: сьбрахь ꙁьборь срьбьскыѥ ꙁємлѥ архиѥпископа и ѥпископии и игоумєни и каꙁньцє и тепьчиѥ и воѥводы и слоугы и ставильцє. М. 99. ставилаць Милошь у краља Стефана Дечанскога. М. 104. ѿть теꙁи водє половина (селу) Шикьли ловища рыбнѥга а половина ставилцоу. Г. XV. 286. Ꙋѥга ставилєць у господина канинскога Александра. М. 178. ставилць Тврьтко Влагѥвикь у краља Тврткa. М. 189. нашь вѣрьни ставилаць (краља Дабише). П. б. 34.

ставити, ponere: да се стави всакои водѣници гвоꙁдиѥ и камы ѥдинь. М. 563. ꙁа то ставлю ѥ свою печать. М. 107. границє, коє сꙋ сталєнє. М. 242. кова сребрнѡга, ꙋ тои ставећє два плика фина сребра, тисꙋћꙋ и петь сать и седамь десеть литрь. М. 498. покладь, кои стави. П. б. 65. да мꙋ имамо давати на годище .є. по кентенарь, докле бꙋдꙋ стоꙗти ꙋ нашь комꙋнь речени динари на тꙋи платꙋ, кои би стоꙗли волѥнь ꙋꙁимати, ѡпеть ставити. М. 286. да ѥ волна ꙋꙁети и ѡпеть ставити. М. 419. да сꙋ

колии ѵзимати и шпеть ставити. М. 423. епископь да стави калѵгера или попа, когга моу хтѣние. М. 563. шть иноуде старьць хотеи прѣбывати вь семь пирьгоу да се не стави. М. 75. 80. да се попь шть попа стави. М. 99. иконома да не стави царь, раꙁвѣ игоумнь. Г. XV. 306. игоумени по монастырѣхь да ставеть се добри чловѣци. З. 30. да га ставимо ѵ милость ѵ крали. М. 252. стависмо и сложисмо каси ꙁледьно бити. М. 252. ni gednoga nouoga bexzacognia vciniti ni stauiti. М. 280. тои све примамо и ставимо на прави раꙁлогь. М. 508. нами нѣ сталиено ни исталиено инунерь дльгованье. П. 126.

ставица, нешто земље оу Ставици и неколико људи дао је цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 275. биће негдје близу Призрена а не садашња Ставица код Прилипа. Hahn, reise. 187.

стагдово, село у Мачви које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 53.

стадо, grex: комоуждє прѣдасть стадо своє. М. 4. шть стада пастве. Са. 4. вьсемоу стадоу, вь немже вы постави присьтителе. Д. 141. и мнѣ прѣдасть стадо шьца моего. М. 9. ѵꙁе ѵ приморию веће велико стадь. М. 443.

стан, statim: да да ныь стан .в. работника. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 89.

станко, име мушко: између људи који с допуштењем краља Стефана потоњега цара присташе од своје воље да буду отроци цркви богородичиној у Липљању дарованој пиргу хиландарском један бјеше Станко. М. 123.

стано, име мушко: између људи у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару један бјеше Стаю, кричановь сынь. М. 62.

станшић, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду мађупци један у Команима бјеше Радинь Станшикь. М. 97.

сталаћ, сада село у Србији у окр. крушевач-

ком: цар је Лазар дао Раваници панађур петров в Сталакв и бир до Сталака. С. Л. 1847. IV. 55. царь Моусїа расипа Сталакь 1413. Л. 75.

сталити, ропеге: кои мв трьновь винаць на главв сталидв. М. 447. deропеге: покладь, кои стали. П. б. 68. колань вѕимати, ѡпеть сталити (новце). М. 298. 339. 345.

стамать, име мушко: властелин Александра господина канинскога Стамать 1368. М. 178.

стамьница, гледај код Станица.

стана, име женско: кћи краља Дабише: моеи кћерѣ Станѣ. М. 225.

стане, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стане. Г. XV. 290.

станикь, гледај станькь.

станило, име мушко: између људи које је краљ Милутин писао Хиландару један бјеше Станило. М. 59. и између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену шесторици бјеше тако име, од њих један бјеше презименом Добриловићь, један Боудиловићь и један Прѣиславлићь. Г. XV. 292. 296. 299.

станиловићь, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Денус Станиловикь. Г. XV. 289.

станимирь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи двојици бјеше тако име. М. 12. и међу онима које је краљ Милутин писао Грачаници један бјеше Станимирь. М. 564. и тројици између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име, од њих један бјеше презименом Радославлићь. Г. XV. 298. — Гледај Нѣгоевићь, Оурьбрашьновићь.

станислава, име женско: нека госпоги Станислава писа дубровчанима на крају XIV вијека, а њојзи је краљ Дабиша поклонио нешто могориша што су дубровчани плаћали краљу. П. б. 38. cf. Стана.

станиславь, између људи које је краљ Милутин дао Хиландару четворици бјеше име Станиславь. М. 59. 60. између људи које је исти краљ дао Грачаници један бјеше Станиславь. М. 564. и између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 292. 297. — Неки многогрѣшный Станиславь писа минеј у Љеснову 1342. Г. XIII. 296.

станихьна, име мушко, гледај Сладѣновићь.

станица, село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Станица. М. 194. у пријепису, који је мјесто оригинала и по ком је и штампано први пут, не може се добро прочитати, јер је задрто; мислим да ће бити Стамница село које има и сада у срезу млавском.

станишићь, дубровчанин Жиквлинь Станишикь прије 1405. П. 74.

станиште, mansio: на архиепископово станище ишла је међа њиви коју је имала црква на Плоүнин. М. 563. и селу је Кострьцоү ишла међа на станище светога кралꙗ. Г. XV. 301.

станије, congressio: станиє сьтворисьмы вь Нышн. Ст. 29. commoratio: да мꙋ ѥ слободнѡ дошастие, станьѥ и пошастие. М. 473. status: ради смо ꙋвидати за ваше добро здравие и добро стание. П. б. 40. ꙋздрьжали висте землю ꙋ добромь мирꙋ и станью. П. 43. ѥрь ѥ здраво и ꙋ вѥкиѥмь станю и болѥмь, нерь ѥ биль никьда. П. 63. за ваше добро станье. П. 69. ѥсꙋ ꙋ добрꙋ станию. П. 70. ꙋзнавь ѡ вашемь добромь здравью и славномь станью. П. 90. razgledausi neuogliu i trudno stangie plemenitih gliudi omissani. М. 279. полагꙋ ꙋ ѡноме станью, како се находи сада. М. 370. богь ви дрьжи ꙋ добромь станю и поутению. М. 537. неволномꙋ станию. М. 560. conditio: всакога стаѣньѣ людемь. М. 485. всакога станиѣ лꙋдемь. М. 491.

станићь, дубровчанин, књигоноша Радосавь Ста-

никь 1414. П. 174. — Дубровчанин Симко Станикь 1417. П. 138.

стано, име мушко: између људи у Штипу које краљ Милутин писа цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару једном бјеше име Стано. М. 62.

становить, immobilis: тоун има два камена становита. М. 126. тоу ѥсть камень становить. М. 127. 131. на два камена становита. М. 127. incolumis: да сꙋ (дубровчани) всегда становити ꙋ всихь повелѣхь. М. 221. да сꙋ становити и крѣпци ꙋ повелахь. М. 236. 487. firmus: што годи бꙋдꙋ отлꙋчити сꙋдьє, да є тврдо и становито. М. 256. да сꙋ ним (повеље) тврьде и становите. М. 273. да ѥ ꙋ всемь крипко и становито. М. 305. tutus: ꙋ всемь твоѥмь господьствѣ не кѥшь имать становитиѥ кꙋкѥ. П. 57. certus: имаи ꙁа становито ѥрь ѥ како ти ми пишемо. П. 28. томꙋи смо становити. П. 127. всакошко мнимо и становити ѥсмо, да ѥ ваша великость ослободила ихь. П. 160. illustris: становита моужа поимѣть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

становитьнь, firmus: семꙋи писанию не бити потворенꙋ, наче ꙋ скемь становитнꙋ до дни и до вѣка. М. 238. 240. incolumis: да сꙋ (дубровчани) ꙋ всако вриме становитни ꙋ всихь повелахь. М. 283. illustris: прѣмисмо ихь ꙁа становитниѥ и поутене властеле. М. 285. 297. ꙁа поутенога и становитнога властелина. М. 320.

становитьство, firmitas: ꙁа вѥѣе становитство и вѣрованиѥ печатихь печатию великомь. П. б. 126.

становић, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бонко Становикь. Г. XV. 309.

становь, τοῦ Стань: планини је Стјепановој на Соговои ишла међа до станова крьста. Г. XV. 301.

станоѥ, име мушко, гледај Станьковић, Ѥлашьнић.

станоѥвић, краљице босанске слуга оукоућьнын Томашь Становвић 1397. П. б. 41. године 1396 бјеше у

краљице босанске Јелене (жене Дабишине) слуга Томашь, који се помиње без презимена, али ће јамачно бити исти Станојевић. П. 4. а како у краља Дабише бјеше логофет Томашь, који се писао без презимена а неколико пута имену додао Лоужьць, којим може бити да је показивао само одакле је, за то може бити тај Лоужьць и Станоѥвићь један човјек.

с т а н о у л ь, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Станоуль. Г. XV. 290.

с т а н ь, statio: сь великою чьстию станомь стающте и въꙁдвижоуште се и носеште ѡтьца нашего Сїмеѡна. Д. 84. hospitium: да носи меропьхь понось до кралева стана. М. 565. дворане бѣлци да не стое оу дворѣ, нь да имь се да стань иꙁвьнь манастыра. Г. XV. 306. паде градь великь ѡколо места, идеже и самь стоꙗше craномь. Г. X. 260. где стане дȣбровчанинь на станȣ, ако бȣде ѡнь прьво сталь на ѡномꙁи станȣ, да не волнь срьбинь сташти беж негова хтениꙗ, докле ѡнь стои ѡньдеꙁи. М. 208. 353. 434. impedimenta: да греде станꙗниноу, да моу прѣдаа конь и стань вьсь, да га сьблюде станꙗнинь сь вьсѣмь. З. 39. crates pastorales: власи кралѥвьства ти самосильѥмь настȣпахȣ на нашȣ ꙁемлю с коньми и сь добитци и становьми, и нашѣмь велике щете ȣчинише попашомь. П. 91. да щете не бȣдȣ чинити ȣ гроꙁдью и ȣ вокю и ȣ добиткȣ или по станѣхь ȣ винȣ или ȣ иномь. П. 149. на храпански поуть до стана Вльканa. Г. XIII. 375. XI. 132. status: da bi mogli opet pristati cha onomu suomu dobru stanu. М. 279.

с т а н ь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи седморици бјеше тако име. М. 12. 13. и двојици између људи које је краљ Милутин дао Хиландару. М. 59. 60. и међу људима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стань. Г. XV. 291. — Гледај Радовнћь.

станько, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима једном бјеше име Станько. М. 97. и међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 294. — Гледај Гроубьшић.

станьковић, слуга војводе Сандаља Станоє Станьковикь 1430. П. б. 91. мислим да је погрјешка штампарска што ту стоји: Станою Станьковикѥ.

станьковь, τοῦ Станько: селу је Ораховцу које синови Вука Бранковића дадоше Хиландару ишла међа мимо лоукоу станковоу. Г. XI. 141.

станькь, congressio: єрє смо сговорили станькьи в сзьмѣхь. М. 7. ако кємо пракомѕ станькѕ. М. 7. да пѕтника прѣдадє на станьцѣ. М. 7. бѕди ѡвимь сѕдьцѣмь станакь в Конавлахь. М. 256. пѕть мислитє имати на станакь. П. 169. држим да је погрјешка у једном споменику премда стоји два пута: да догєшь на станикь. П. 6. — поутьныи, locus ubi viae concurrunt: ѡть станька поутнога. Г. XV. 274.

станьникь, incola (ваља да је то): станьници вьси цареви да идоу прѣдь соудїє, что имаю соудь мєждоу собомь. З. 48. стоји под натписом: ѡ властєлєхь ꙁаконь.

станьци, locus ubi fluvii confluunt (то мислим да је на свијем овијем мјестима): земљама је цркве богородичине у Архиљевици ишла међа на Гльбокыи Доль на Станкє. М. 144. Гадимљи је ишла међа на Станкє, гдє сє стаю два потока. М. 182. и селу је Урьниловьцоу ишла међа ѡть станькь оу ꙁєхови потокь. С. Л. 1847. IV. 54.

станьць, име мушко, гледај Вонсалић, Прѣкоушић.

станьчићи, село које је дала Хиландару царица Јевдокија са сином Костадином: сєло Станчикѥ. М. 191. ако не стоји гријешком ѥ мјесто и, онда ће то бити само село некога Станчића.

станьчић, властелин краља босанскога Дабише кнез Младѣнь Станьчикь, име му пишу и Младинь, био је од Доњих Крајева, 1395. М. 225. 226. — Властелин

краља босанскога Томаша, војвода усорски Тврьтко Станьчић 1444—7. М. 428. П. б. 112. — Влькосавь Станчикь као да бјеше дубровчанин 1411. П. 103.

станꙗнинь, саиро: градовомь да нѣсть приселице, раѕвѣ кто догиѥ, да доходи кь станꙗниноу, да моу прѣдаа конь и стань вьсь, да га сьблюде станꙗнинь сь вьсѣмь. и кьда си поиде ѡнѕи гость, да моу прѣда станꙗнинь вьсе, що моу боуде прѥль. аще моу боудеть що погиноуло, вьсе да моу плати. З. 39.

станѥвьци, село које је цар Лазар дао Раваници: Станѥвци. М. 197. било је негдје између Мораве и Кучајине.

стапиѥ, bacula: да се вїеть стапїемь. З. 36.

стапь, scipio: ѡть роукоу царевоу стапь вьѕымаюшта. Д. 52. baculum: да се вїеть стапи. З. 33.

стапьникь, између људи које цар Стефан даде цркви архађеловој у Призрену један бјеше Мирославь Стапникь. Г. XV. 309.

старина, fines antiqui: приложихь (село) сь всеми старинами. М. 246. старинꙋ води иконѡмь Никодимь и Авгꙋстинꙗнь десечарь. М. 264.

старинькникь, finium antiquorum memor: и ѡть тоудоу посрѣд баре, коудѣ старинькници погоше. Г. XV. 277. посла господство ни Влька челника и старинике, да имь ѡдьтешꙋ мегиѥ. и евѡ кто бише старинници. М. 263. поведосмо старинике. М. 264.

старица, vetula: сь старицѣю лисицѣю. Г. XI. 168.

старость, senectus: потроудивь старость свою. М. 5. Са. 9. подьпорь и крѣпость старости ѥго. М. 89.

старь, vetus: да е сꙋдь по старомꙋ ѕаконꙋ. М. 20. да стоимо ꙋ старихь мегахь. М. 23. по старои меги. М. 95. кь старимь ми приꙗтеломь. М. 28. старо приꙗтельство. М. 183. любьвь стара. М. 204. ѡдь старихь врѣменехь. М. 39. ѡдь старѣхь врѣмень. М. 209. како сꙋ били ꙋ старе дьни. М. 45. ѣко е писано вь старихь книгахь. М. 39. по старѣхь писмѣхь. М. 217. ꙋ старехь повелꙗхь. М. 261. ꙋ

старои повели. М. 370. стари градь Єпитаврь. М. 38. при мори есть биль градь стари Двбровникь. М. 217. како стара Урькьщица оупада оу Лимь. М. 95. Призрень стары. Л. 79. да греде по мѣстехь старѣхь, гдѣно есть законно да се соль продава. П. 11. како е законь вно мегю господомь босанскомь старомь. М. 102. сь старѣмь господиномь с нашимь стрицемь. М. 176. доходьци стари. М. 170. на газь на старїи. М. 199. до поути старога. М. 264. свою бащинв племенитв старв. М. 217. pl. veteres, majores: како св мои старѣ имали с вашими старѣшинми. М. 24. како св стали мои стари. М. 30. како соу имали наши старѣши сь вашими старѣшими. М. 34. нашь отаць и наши стари. М. 217. наши стари и родителье. М. 444. senex: ерь смо людие врѣменни и стари много. П. 9. по старѣхь племенитѣхь, добрѣхь лвдехь. М. 217. superior: како соу били оу старе кралице. М. 96. Марина Растиѣи старога. М. 454. comp. natu major: дати ю брата старѣега на соудь. З. 34. брата ми старшаго. П. б. 37. господинь ми и брать старией. М. 311. брать старши. М. 313. братиа его старѣиши. Л. 58. superior dignitate: хотеи старѣи бити да боудеть высѣхь мьнїи. Са. 8. нѣкога оть старѣише братие. М. 81. отьць архїереи или тко боуде старѣи. М. 533. старишои брати. М. 545.

старь, срл. starium, sextarius: да даю црькви масла десеть товарь, а оу товарoy четири на десете стари. Г. XV. 288. платити за всаки старь (проса) два десети динари. П. 133. .л. старь пшеницe, а дрвгы старь глотине сокы. М. 531.

старьць, senex: прѣчьстьны старьць. Са. 2. старце почитае, младынхь питѣе. Л. 52. superior (dignitate): призвавь своего архиерея и чрьньце сь игоумени своими и чьстные иереє, старьце же и вельмоуже своє. Ст. 6. често за калуђере: на пироу старьцемь. М. 68. старьць прѣбываеи вь пирьгоу. М. 74. старьць Иωань икономь ходьчьскыи. М. 116. приемь благословенїе оть живоущїихь вь немь старьць. М. 137. игоумена и всѣхь

старьць. М. 138. игоумени да живоуть вь кіновіахь по ҁа-
коноу, сьвѣть имоуще сь старци. З. 30. старьць светие
гори Афона. М. 172. старьць хиландарски. М. 223. старацъ
иерусалимски. М. 415. старци хіландарьци. М. 568. у Бо-
сни старјешина црквени старији од крьстиѩнина а
млађи од госта, то се потврђује тијем што су на
једном мјесту записана прво два така старца па
онда крьстиѩни: старацъ Мишлѥнь и старацъ Лѣлко и
Стоѩнь крьстьѩнинь. П. 51. осим тога Радинь старацъ
бјеше најприје само крьстиѩнинь, а послије старьць,
и најпослије гость, гледај Радѣнь. старацъ Димитарь. М.
251. старацъ Радосавь вивкь. М. 472. таки је старац био
и строииникь, које види.

старьчићь, Балинь Старчикь 1410 као да бјеше ду-
бровчанин. П. 101.

старьчьскыи, senilis: старьчьскые сьвѣти ѡтмѣще.
Л. 54.

старыи градь, мјесто близу Дубровника, Ragusa
Vecchia: у Стари Градь. П. 12. 13. 38.

старѣишина, superior (dignitate), cf. старѣшина:
постави старѣишину (манастиру). М. 18. хотещимь быти
вь томь монастыри старѣишинамь. М. 79. молю старѣи-
шины монастырьске. М. 81. 124. у томь мѣстѣ да иѣсть
властьнь никто поставлѩти старѣшину, тькмо кога буде
хотѣние игумену иерусалимскому, тогаҁи да благослови
и постави старѣшину у Вранинѣ. М. 135.

старѣшина, гледај старѣишина.

стасиѩ, *στάσις*, sententia: ѡбраҁь светые вѣры по
единои стасїи глаголати научиласть. Д. 149.

стась, regio pastoria: монастирь сь всеми стасїи
своими. Д. у Ш. Iesek. 80. село Коунарiане сь парикы и
сь стасми ихь. М. 63. стась вь Бохоринѣ. Г. XI. 132. стась
вь Кривогащанехь. Г. XI. 132. стась маминокоу. Г. XI. 133.
водѣница вь Бѣлевѣ герьгичика на чрьнотинѣ стаси. Г. XI.
133. вь Бабоунѣ стась сидрофаеву с нивиемь, с вино-
граади, с водѣничиемь и с ѡвощиемь и сь всомь правѣ-

номь. Г. XIII. 371. дроуга стась, що даде Мамнь ꙁа доушоу. Г. XIII. 372. имена людемь спасове црькве, кои соу оу градоу и сь стасми. Г. XV. 270. да даѥ стась ꙗгнѥтиноу и испорькь и льна трїи десети повѣсьмь. Г. XV. 305.

стати, stare: стани кь помощь мнѣ. Ст. 5. ставь по срѣдѣ вьсѣхь. Д. 36. да стане и да ȣчини правинȣ. М. 24. да станеть на соудищи. М. 100. постави ме о десноую тебе стати. М. 265. да ш нимь станȣ на раꙁлогȣ. П. б. 112. manere, considere: ако си ȣꙁлюби стати на Сѣници. М. 41. где стане дȣбровчанинь на станȣ, ако бȣде ѡнь прѣге сталь на ѡномȣꙁи станȣ, да нѥ кольнь срьбинь стати ѡньдеꙁи беꙁь негѡва хтѣниꙗ. М. 206. да може доћи, стати и прѣбити ȣ градȣ. М. 211. приселив се стат ȣ конавальскȣ жȣпȣ. М. 218. да сȣ волни доити и стати свободно. М. 258. где прѣстои влахь или арбанасинь на селѣ, на томꙁи селѣ да не станеть дроугꙑ, ꙁа нимь греде. аще ли по силѣ станеть, да платить поткоу. З. 36. exsistere: таꙁи царина не ȣꙁимана, ѡдь коле свѣть сталь. М. 117. аще ѡбрѣщеть се кои любо по мꙑтоу ставь, да иꙁврьжета се ѡба ѡть сана, и поставивꙑ и поставлѥннꙑ. З. 30. contendere: стани ꙁа твоѥ приꙗтелѥ. П. 70. ꙁа нѥ стати како ꙁа кога годе нась. М. 422. како сте се много потрȣдили и стали при господинȣ кралю ꙁа ѡправе наше. П. 159. praestare: ѡбитовахь се стати ꙁа све, що се ȣ нихь (у повељама) ȣдрьжи. М. 448. accedere, permanere: прѣге ѡвогаи кои ѥ ȣгоꙗи биѡ, да и сада на томь станȣ. М. 476. да ѥ вьсе тоꙁи тврьдо и непороучно, и на томь да станȣ. П. 79. када бихь на тои сталь. П. 135. — се, congredi: да се станемо ȣ Ꙁатонѣ. М. 7. кьда богь донесе господина, ми се кѥмо ш ниме стати. П. 1. да се с вашомь любвомь станемо ꙁа сеи работе. П. 21. — са не, non esse, cf. нестати: нꙑниꙗ не станоуть главꙑ ваше. Д. 17.

стати, мјесто стаꙗти (стоју), које види.

статиѥ, statio, на мјесту неразговијетну: иже вь владницѣ проꙁ(ва) ѥго божьставнаго телѣсе стопи конь-

үнеѥ статнꙗ вьс(пом)ниаиїи сьткаріи, рекше вьзнесеніꙗ храмь. М. 72.

статоүть, statutum: ꙋ вашихь статꙋтихь. П. б. 37.

стаүоүнь, } taberna: що намь каза за жито, ѡдьго-
стаүюнь, } корисмо ѥрь хоћемо дати стаүвне безь плате. П. 77. стаүюнь. Ш. lesek. 80.

стаꙗ, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стаꙗ. Г. XV. 290.

стаꙗти, стаю, subsistere: станомь стаюште и вьздвижоүште се. Д. 84. advenire: сꙋдь да стае ѡдь михоилꙗ дьне до гюрьгева дьне, кьди ви бꙋде трѣбе. и сꙋдь да стае, гдѣ є и прѣге стоꙗль. М. 46. — се, concurrere, convenire: где се поүтови стаю. М. 87. где се стаюта ѡба поүти. М. 93. Г. XV. 284. како походи Ѩгледница нис полѥ и стаѥ се с Посоүгомь. Г. XV. 273. гдѣ се рѣцѣ стаюта. Г. XV. 295. где се стаю два потока. М. 182. кади се са мною стаꙗ ꙋ Гораүнехь. М. 415. П. б. 121. како се наше гюлиѥ стаꙗше сь гюлнама пꙋлсцѣми. П. 96. — са не, se subducere, cf. нестаꙗти: Крꙋшьвца како не стаѥ. М. 563. како дѣла не стаѥть. М. 563.

стаꙗти, стою, гледај стоꙗти.

стаюль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Стаюль. Г. XV. 290. 291.

стенанию, gemitus: стенаніемь вьсклицае. Д. 111. стенаними и сльзами. Г. XI. 115.

стенательнь, gemens: стенателныи клики. Гильф. бос. 275.

стенати, gemere: прѣнемагааше на множѣ стѣнѥ крѣпүаише. Г. XI. 91.

степановь, Stephani: планина на Согокои Степанова. Г. XV. 301.

степань, гледај Стефань.

степань, -ниꙗ, гледај стѣпань (-ниꙗ).

степень, gradus: вьжделѣ на вышьши степень доү-

ховиы вьѕыти. Са. 7. ни аѕь до того степене вьѕрастохь. Д. 127. по степени своемь. Л. 60.

стефанићь, властелин бана босанскога Стефана Хрьватинь Стефанићь 1333. М. 107.

стефановићь, између људи у Словињу које је краљ Стефан потоњи цар дао Хиландару један бјеше Богдань Стефановићь. М. 123. — Властелин краља босанскога Тврткa Добрашинь Стефановићь 1378. М. 189.

стефановь, Stephani: начелнымь стефановѣмь (т. ј. Стефана краља Првовјенчанога). Д. 104. сыноу стефановоу (истога краља). Д. 126. сына стефанова (истога краља). М. 66. потеѕателıеи стефановѣхь (Стефана Дечанскога). Г. XI. 84. Ѹрошиць синь стефановь, Владиславь синь стефановь. Гильф. бос. 237. синови стефанови (Ђурађ и Јован деспот). Л. 82.

стефань, Stephanus, cf. Степань, Стѣфань, Стифань, Стѣпань, Стипань, Штепань, Штефань, Штифань, Стѣвань: Стефань Немања (1114—1200), прво име пише и Стѣфань, гледај Немања. — Син Стефана Немање, велики жупан а послије краљ Стефань. Ст. 2. 25. Са. 13. Д. 175. Стѣфань. М. 5. великомоу жоупаноу Стѣфаноу. М. 5. Стефань, велии краль. М. 9. Стефань вѣньчанны краль. М. 10. Стефань вѣньчани прьви краль. М. 11. вѣньчани краль Стефань. М. 13. Стефань. М. 16. 32. прьвовѣньчаньнаго крала блажено почившега Стѣфана монаха. М. 19. Стефань. М. 26. 48. 66. кралıа Стефана. М. 71. Стѣфана кралıа. М. 72. Стефань. М. 74. 78. 89. Л. 51. 52. 54. 59. 60. 62. 69. 70. Г. XI. 145. на смрти закалуђеривши се назва се Симонь, које види. — Владаоци додаваше својему имену то име или замјењиваше своје име тијем: син Стефана Првовјенчанога краљ Радослав писа се и Стефань. М. 19. cf. Радославь. — Други син Стефана Првовјенчанога, краљ Владислав: Стефань Владиславь. М. 21. 25. 27. Стѣфань Владиславь М. 26. Степань Владиславь. М. 27. Стѣфана кралıа Владислава. М. 72. на једном се мјесту каже за њ само краль Степань.

М. 50. cf. Владиславь. — Најмлађи син краља Стефана Првовјенчанога Урош: Стефань Ѹрошь. М. 30. 41. 45. 47. 48. 50. 51. 53. Стѣфань Оурошь. М. 50. по смрти зваше га прькыи, кад наста још један Урош краљ: Стефана крала Оуроша прькаго. М. 74. други га пишу и самијем именом Стефань. Л. 60. Стефань прьви Оурошь нареченіи храпави краль. Л. 69. Стефань краль нареченіи храпавы краль. Л. 70. Стефань .а. Оурошь. Г. XI. 146. пишу га и самијем именом Оурошь, које види. — Син краља Уроша I Драгутин, као краљ помиње се само именом Стефан: краль Стѣфань. Г. XI. 191. ꙁ братомь Стефаномь. М. 564. Стефань краль. М. 70. 71. Л. 52. 60. 62. 69. зову га срѣмьскыи: Стефана срѣмьскаго. Г. XI. 39. закалуђеривши се назва се Теоктисть, које види. cf. Драгоутинь. — Други син краља Уроша I Милутин поставши краљ писа се Стефань краль и Степань и Стефань Оурошь краль и Стѣфань Оурошь и Оурошь краль Стефань и Стѣфань вьторыи Оурошь и Стефань Оурошь вьторыи и Стефань краль Оурошь вьторыи. М. 55. 57. 64. 65. 66. 69. 71. 72. 73. 74. 76. 78. 82. 83. 84. 89. 122. 561. 562. 566. Г. XI. 190. П. б. 3. Л. 60. 70. Г. XI. 147. спаси, господи, люди своѥ и благослови достоꙗниѥ своѥ, и посѣти мирь свои милостию и щедротами, и оукрѣпи дрьжавоу крала нашего Стѣфана Оуроша. Г. XI. 195. ѥще молимь се ꙁа отьпоущениѥ грѣховь крала нашего Стѣфана Оурошала. Г. XI. 195. зову га и баньскыи, које види, и светыи краль, гледај краль: мѣсеца октомврия .кѳ. прѣстави се великы вь милостиниахь свети краль србьски Стѣфань Оурошь (1321). М. 84. слоужба Милоутиноу кралю банскомоу месеца октемврїа .л.... къ светыхь богоносьнаго Стефана. Г. XI. 38. 39. cf. Милоутинь, Оурошь. — Син краља Милутина Стефань, као што га сам отац назива: сь синомь моимь Стефаномь. М. 68. поставши краљ писао се краль Стефань Оурошь третии и Стефань Оурошь краль и Стефань краль Оурошь третии и само Стефань краль. М. 84. 85. 87. 89. 90. 99. 100. 103. 105. 109.

113. 114. 115. 141. 149. 264. П. б. 5. 7. 9. Сѳєфань. М. 113.
Стєпань. М. 104. краль Стєфань. Л. 71. Стєфань Оурошь.
Л. 53. 70. Стєфань .г. Оурошь. Л. 71. Г. XI. 147. Стєфань
краль трєтии Оурошь. Л. 60. 61. 71. зове се дєчаньскыи,
које види: Стєфань краль дєчанскыи Оурошь трєтии. Л.
53. 70. Стєфань краль дєчанскыи трєтии Оурошь. Л. 71.
Стєфань иже и дєчанскы имѣноуємь трєтїи Оурошь. Л. 61.
комьчиноу прїємь ноємврїа .аі. Л. 71. светаго великомѹ-
чєника въ цареχь Стєфана срьбьскаго иже въ Дѣчаχь. Г.
XI. 43. пишу га и самијем именом Оурошь, које види.
— Син краља Стефана Дечанскога Стєфань, као што
га отац назива, за живота очина младыи краль: сь
сыномь кралєвьства ми, младимь кралємь Стєфаномь. М.
90. 100. у то вријеме на једном мјесту без ријечи
младыи. М. 114. послије очине смрти писао се Стє-
фань краль и Стєфань краль чєтврьтыи и Стєфань чєтврь-
тыи, краль. М. 110. 111. 117. 118. 119. 120 124. Г. XI. 137.
XIII. 369. од године 1347 цар: Стєфань царь. М. 125.
128. 132. 133. 139. 140. 141. 142. 143 (у том је споменику
погрјешка у години). 145. 148. 152. 154. Г. XV. 267. по-
шљедња му је повеља од 5 дек. 1356 (.,ѕѡѯд.). П. б. 24.
прѣстави се прьвїи царь Стєфань 20 дек. М. 155. Г. XI.
193. често се помиње мртав: свєтаго цара Стєфана. М.
161. 164. царь Стєфань. М. 69. 166. 167. 177. 180. 182. 191.
203. 205. 206. 207. 246. 267. 269. 271. 353. 434. 521. 569. П.
3. 11. 12. 33. Г. XI. 141. Л. 53. 61. 71. 73. Г. XI. 147. 160.
Стєпань. М. 180. 208. 209. Стѣпань. М. 183. 204. 546. П. 18.
Стипань. М. 519. — Син цара Стефана Урош, поставши
цар дода к тому имену име Стєфань: Стєфань Ѹрошь
благовѣрни царь. М. 156. 159. 163. 165. 169. 171. 174. 521.
Стєфань вь Христа бога благовѣрни Оурошь царь. М. 167.
Стѣфань Ѹрошь. М. 173. Стєпань вь Христа бога благо-
вѣрни младь Ѹрошь. М. 168. cf. Оурошь. — Један пут је
велики бан босански Матѣи Иниславь записан Маѳєи
Стѣпань, гледај Матѣи. — Бан босански Стєпань, стриц
бану Твртку, 1332—3. М. 101. Стєфань. М. 105. 187. 210.

Стѣпань. М. 176. П. 69. Стипань. М. 220. син бјеше Јелисавете кћери краља Драгутина. Л. 62. 70. — Цар је Лазар додавао к својему имену име Стефань: Стефань кнеӡь Лаӡарь. М. 195. 200. 205. 215. Г. XI. 138. cf. Лаӡарь. — Тако и краљеви босански Твртко, Дабиша, Остоја, Твртко Твртковић, Тома; гледај код тијех имена. — Син краља Остоје господинь Стипань 1409. М. 272. 275. 385. године 1419—20 Стѣпань краль срьблемь, Босни и приморию. М. 282. Стипань. М. 284. 292. 295. године 1420 бивши краль Стипань. М. 307. — Син краља Томе, Стипань, за живота очина кнез 1451. М. 448. 449. закраљивши се додавао је и он имену својему име Стефань, те га по два пута писао, а као краљ помиње се само 1461: Шефань Степань. М. 485. 488. 489. 490. краль Стипань. М. 488. 489. 491. cf. Томашевићь. за њега, ӡа кнеӡа Стефана, уда се Јелена кћи деспота Лазара, сина деспота Ђурђа Бранковића. Л. 80. Г. X. 274. царь тврски емоу главꙋ ѡтсеүе 1464. Л. 80. Г. XI. 274. — Син цара Лазара 1395—1427, до смрти материне 1405 кнез а послије деспот: кнеӡь Стефань. П. 3. 7. 8. 9. 14. 15. 16. 17. 28. 30. 35. 37. 41. М. 228. 244. 246. 262. 264. 567. 568. Стѣпань. П. б. 37. Стѣфань. М. 262. 264. господинь всои ӡемли срьбскои и поморїꙋ и подꙋнаискымь странамь деспѡть Стефань. М. 269. 277. 333. 334. 335. 571. П. 74. 92. 108. П. б. 61. 64 74. 75. 79. 82. Стѣпань. П. 63. Стѣфань. П. 77. М. 335. умрьо 19 јул. 1427. М. 335. 336. 352. 434. 437. Стефань. Л. 62. 72. 73. 74. 75. 76. — Синови Вука Бранковића Гргур и Ђурађ имају у једном споменику додано именима својим име Стефан: Стефань Грьгоурь, Стефаномь Гюргемь. М. 278. 279. — Син деспота Ђурђа сина Вука Бранковића Стѣпань 1445—76. М. 433. 437. 478. Степань. М. 477. 478. 479. кнеӡь Стефань. М. 438. деспоть Стефань. М. 518. 540. 541. Степань. Л. 63. 73. 77. 79. Стефань. Л. 63. 64. 79. 80. 82. Г. XI. 125. писао се и Деспотовићь, које види. — Син кнеза Вукца Храњића прво кнез, послије велики војвода босански,

а најпослије херцег, писао се и презименом Вльчь-уићь, које види, име му пишу Стипань и Стѣпань и Степань и Стиепань а само један пут Стефань 1419—66; године 1419 и 1422 спомињући се с оцем још се не зове кнез. М. 284. 289. 296. 300. П. б. 75. од године 1429 кнез. М. 356. 360. 364. 373. 380. П. б. 86. 88. 92. у латинском се споменику још 1423 за живота очина назива comes. Г. XIII. 149. од године 1435 велики воевода рѹсага босанскога. М. 381. 384. 390. 393. 396. 400. 403. 415. 425. 429. 430. 440. П. б. 103. 104. 111. 123. од године 1449 херцегь ѡдь светога Саве (или херцегь светога Саве), господарь хьмьски и приморски и велики воевода рѹсага босаньскога, кнеѕь дриньски. П. б. 115. М. 441. 443. 444. 448. 451. 454. 457. 460. 461. 466. 485. 491. 492. П. б. 118 умрьо 22 маја 1466 на Новом у Драчевици. П. б. 128. М. 496. 499. 500. 501. 507. 508. 509. 511. 512. 515. 519. 557. — Син херцега Стјепана најмлађи, кнез Стѣпань 1466—70. П. б. 125. 129. М. 496. 499. 501. 503. 504. 509. 513. 515. Стипань. М. 505. Степань. М. 507. Стиепань. М. 511. Стѣпань. П. б. 130. — Праунук херцега Стјепана Стефань 1566. М. 557. — Властелин краља Уроша, жоупань Стефань 1254. М. 46. — Син ћесара Угљеше Стѣфань XIV вијека. Г. V. 301. М. 246. — Човјек краља Остоје мешарь Степань 1399. П. б. 43. — Деспота Гргура и Ђурђа Бранковића уельникь Стефань 1405. М. 272. исте године риѕничарь Стѣпань може бити исти 1409. П. 99. — Властелин војводе Радосава Павловића и род му кнез Стѣпань 1423. М. 325. — Логофет краља Томаша Остојића Степань 1458. М. 481. — Човјек краљице босанске Јелене, свештеник, продика Стѣпань, у латинском запису frater Stephanus 1418. П. 175. 177. — Војвода молдавски: поиде Мехметь паша на Стефана молдовского 1472. Л. 81. — Стефань ѡть Скадра штампао је триоду у Скадру 1563. — Игуман манастира Кувеждина вь подкриліе фроушкіе горы св. Саве, Стефань 1569. В. дан. I. 28. — Игуман манастира богородичина родом из Паштровића Стефань писа

црквену књигу која је штампана у Млецима 1597. В. прим. 22. — Између људи које је краљ Милутин дао Хиландару један бјеше Стєфань, дєсибратовь сынь. М. 63. и између људи које је исти краљ дао Грачаници један бјеше Стєфань. М. 563. и међу онима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 292. — Гледај Алєксићь, Бєньүоулићь, Вионичићь, Владисалићь, Владьковићь, Доброшєвићь, Добрѣновићь, Драгишићь, Дроужьчићь, Ѕахићь, Лоукарєвићь, Милорадовићь, Мильтѣнићь, Остоићь, Сємьковићь, Срацимовићь, Тєпьчићь, Хлапьчићь, Хромићь, Црьноѥвићь, Үипьчићь, Ѩкьшићь. — Свети: прьвомоүчєника Стєфана. М. 15. свєты Стєфань на печату краља Стефана Дечанскога. М. 87. свєти Стєпань на печату цара Стефана. М. 128. и на печату цара Уроша архидиѩконь Стєфань. М. 168. и на печату деспота Стефана. М. 333. цркве св. Стефану: на Дријевима, зида Бѣла Оүрошь. Л. 57. на острву Кркру око 1222. М. 10. у Бањској, зида краљ Милутин. М. 563. при градоу Ѕвєчани, єжє єсть Баньска, идєжє и свєтыѥ єго (краља Милутина) мощи лєжєть, и вьсє стѣни ѕлатомь оукраси (краљ Милутин), ѩкожє мнѣти сє полатє или позлащєнѣ быти. Л. 53. при рѣцѣ Банской. Л. 60. ѥжє ѥсть Баньска. Л. 70. Г. XI. 64. за њу без сумње каже краљ Милутин: великоу лавроу игоумєнию свєтаго Стєфана. М. 564. без сумње за њезина игумна пише цар Стефан: да сѣда игоумнь св. Стєфана и пандократоровь (дечански) и архаггєловь (призренски) на ѕборѣ на ѡсобнѣ трапєѕѣ сь игоумни ѕабрьдьскими. Г. XV. 306. у Призрену, зида краљ Милутин. Л. 53. 70. њу је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 272. у Требињу: да нє стои свєти Стєфань пѹсть. П. б. 27. — Град у Драчевици свєти Стєфань, који је зидао краљ Твртко 1382. М. 201. код тога града село које се послије прозвало Свт Стипан и краљ га маџарски Матијаш дао фратру Александру дубровчанину. М. 494.

a. 151.

стефо, манастир је Трескавац имао њиву близъ попа Маврике и Бара и Стефа. Г. XIII. 375. номинативу нема потврде.

стефьковић, властелин краља Твртка, дворьскыи Вльkосавь Стефковикь 1378. М. 189.

стигноути, pervenire: стиже с конскомь. Л. 86. стигоше немци. Л. 86.

стиларь, међе су земљама хиландарским у Светој Гори ишле обходеще Стиларь. М. 131.

стилевић, властелин дубровачки Марьгарить Стилевикь у малом вијећу 1253. М. 39.

стипань, гледај Стѣпань.

стипань доль, селу је Пакиши цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Стипань Доль. Г. XV. 281.

стифань, гледај Стефань.

стихиа, *στοιχεῖον*, elementum: небесные стихїе. М. 332.

стльбица, планини Огражденоу и пашиштоу Урьвеnои Полѣни у струмској области бјеше синорь Стльбица. М. 64. селу је Доброј Ријеци на Лиму ишла међа оу планиноу Стльбицоу. М. 96.

стльпези, село у Хвосну које је Стефан краљ Првовјенчани дао Жичи. М. 11.

стльпоткорение, extructio turris: оть потопа до стльпоткоренїа. Г. X. 215.

стльпь, turris: вь стльпѹ живѹщѹ нѣкоемѹ црьнцѹ. М. 49. вь стльпѣ светаго прѣображенїа спасова. М. 49. сьздахь имь стльпь великь и тврьдь. М. 78. сьзда црьковь ѡ .в. стльпа светаго Георгїа. Л. 68. сьзыда црьковь на Лимоу ѡ .в. стльпа светыихь апостоль. Л. 68. на Моравѣ храмь прѣсветые богородице ѡ .в. стльпа. Л. 68. — pes: иконица сребрьна на стльпѹ. П. б. 50. 56. кѹталь на стльпѹ. П. б. 50. кѹтаю на стѹпѹ. П. б. 51. кѹпе три на стльпѣхь. П. б. 56. една слѹжьбница сребрьна на стльпѹ. П. б. 73. погрјешка на стопѣхь. П. б. 49. — ager: Чабићу је ишла међа ѡдь локве дѣломь по срѣдь стльпа низь Дль-

воки Потокь. М. 93. Словињу је ишла међа до стльпа гревнога . . . и на Дроугові стльпь. М. 122. стльпь ȥемлю при црькві . . . и трїи стльпы подь поутемь, кои греде оу Кострьць. М. 123. коль димитрова стльпа. Г. XV. 271. стльпь ȥемлю, . . . тыиȥи вьси стльпи с мегиами како соу ис прьва были царекн. Г. XV. 275. да фроу на стльпѣхь црьковьнихь. Г. XV. 277. стльпи, кои соу орани царьствоу ми. Г. XV. 284. да соу стоупове црьковны. М. 531. дрѹгы стоупь ȥемлѣ. М. 532. то мислим да је и на овом најстаријем али оштећеном мјесту: стльпь. М. 73.

стльпьникь, селу је Рабьни ишла међа на Стльпникь. Г. XV. 280.

стльпьчани, међа је земљама цркве богородичине у Архиљевици ишла поутемь, кои греде ѡть Подьлешань оу Стльпьчаны. М. 144.

стльпьчаница, селу је Рогатьцоу манастира Дечана ишла међа како Трепетьникь потече изь Прѣкога Лоуга, и пристаю оу Стльпьчаницоу. М. 93. други је прочитао: оу Тльпьчаницоу. М. X.

стльпьчьски, *τῶν* Стльпьчани: ѡть стльпьчькога дѣла, . . . оуȥ мегоу стльпьчькоу, . . . на дѣль стльпьчкын. М. 144.

стобь, град који је освојио Стефан Немања: Стобь. Ст. 8. Л. 68. на Кипертовој карти Stobi зидине на Црној Ријеци далеко од утока њезина, а Hahn, reise 175. 195. мисли да је био на утоку Црне Ријеке у Вардар.

стоиковь, селу је Рвеници ишла међа в чело стоикове нивѣ. С. Л. 1847. IV. 52.

стокьць, име мушко, гледај Бречићь.

столь, thronus: иȥведь ис каменные пещи, на столь оуȥведе ѡтьчьствиꙗ юго. Ст. 4. въȥвращьшоу се светомоу вь владычьствие свою на столь ѡтьчьствиꙗ юго. Ст. 6. срьпьскаго стола. Ст. 30. быти ми намѣстьникоу стола ѡтьца мою. М. 9. до коле ѡни стою подь столь дѹбровьчьки. М. 31. кои би биль после на еговь столь. М. 36.

граде и костеле, ере сꙋ поморьске и пристое рашькомꙋ столꙋ. М. 36. кога богь изволи бити по мнѣ на столѣ кралевьства ми. М. 68. ти же ми дарова столь ѿтьчьства ми. М. 110. 112. ѡдь всѣхь архиепископь, пископь, игоумень стола срьбьскаго. Г. XI. 137. на столѣ царьства ми. М. 167. ми смо били ѡдь постаньѥ столꙋ кралевьства босанскога вьзда приятелие. П. 15. tribunal: сиедеке на поутеном столꙋ под лꙋжом ѡпкеном. М. 465. — Планина код села Брчела, том је селу ишла међа повръхь Стола. М. 114. — pl. Столови, планина у Србији: селу је Будрезима ишла међа на Столове. М. 198.

стольнь, ubi sedes est principis: стольное мѣсто. Ст. 2. столнаго града Котора. М. 150. на столномь мистꙋ ꙋ Сꙋтисци. М. 250. 294. ꙋ нашемь стономь мистꙋ ꙋ Сꙋтисци. М. 375. ꙋ нашемь стономь градꙋ ꙋ Ћицꙋ. М. 488. 491. ꙋ нашемь стономь мѣстꙋ ꙋ Бововцꙋ. М. 450. Бꙋдимь столни градь. Л. 83. великїи Варадь столнїи градь оугарскїи. Л. 85.

стонь, град на мору близу Дубровника, итал. Stagno: оу Стонѣ цркву св. Николе даде краљ Стефан Првовјенчани манастиру богородичину на Мљету. М. 10. Стонь. М. 106. 108. 147. 159. 163. 167. 185. 230. 232. 233. 258. 281. 514. 521. П. 64. 126. 132. 133. по љетопису је вь хльмскои земли ꙋ Стоне вь храме прѣсветые богородице свети Сава поставио епископију. Л. 69 други има без сумње гријешком оу Столнѣ. Л. 59. за другу епископију коју је св. Сава поставио у Зети пише љетописац без сумње гријешком: оу Стоне диоклитискомоу поморїю вь храмѣ арьхїстратига Михаила. Л. 69. мјесто ријечи „оу Стоне“ други има добро „оу Зете“. Л. 59. — прицтономь (т. ј. придь Стономь). М. 281.

стоньскыи, *той* Стонь: Рать стонски. М. 104. стоньски. М. 108. в Рати стонсцѣмь. П. 126. П. б. 37. кнезꙋ стоньскомꙋ. П. 135. 149. властелемь стоньсцѣмь. П. 135. стонски доходакь (који су давали дубровчани за Стон). П. 34.

стопа, vestigium: последовати стопамь твоимь. Ст. 27. стопи. М. 72.

сторьлать, кнез дубровачки Иванъ Сторлать између 1273 и 1314. М. 70.

стояништь, презиме породици у Крајини: оть Стоянищь 1247. М. 32.

стояние, statio: стоаніє и кланянїє. Д. 45. стоанїа ноштна. Д. 115. да би владыка нашь прѣзрѣль наша прѣгрѣшения и вь онь страшни дьнь соуда сподобиль деснаго стояния. Г. XI. 193. mora: нихь дьлго стояньє и крьсманьє тамо. П. 92.

стояновьци, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197.

стоянь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стоянь. Г. XV. 290. — Човјек краља босанскога Остоје, свештеник, Стоянь крьстьянинь 1404. П. 51.

стоятельнь, stabilis: быти стоятелнѹ въ вѣкы. М. 541.

стояти, stare: яко дрѣвоу дивноу стоєщоу. Са. 8. мѣстоу, на неиже сьбрани стояхоу. Д. 37. ѹ брьдо, где стои крьсть. М. 18. камы, кои стои на поути. Г. XV. 275. како ѥ записано и оутврьждено, такози да стои непоколѣблимо. М. 81. доньдѣже стоить монастырь. М. 80. докле свѣть стои. М. 234. дривва да стоє, какото и стоє, гдино сѹ сада. М. 452. єдьна (хрисовуља) да стои ѹ царьства ми, а дрѹга ѹ Бенецехь. М. 148. докле бѹдѹ стояти ѹ нашь комѹнь речени динари. М. 286. — manere, morari: царинникь твои да стои ѹ нась некрѣгень. М. 23. стоеке, приндоуке, поидоуке. М. 34. да стоєть вь Дюбровникь на свою волѹ. М. 37. да си стоє и поидѹ. М. 45. ѹ нась стоє. М. 48. поповьсци сынове, кто кьнигоу изоучи, да стои с оцемь на своемь ждрѣбию. М. 99. властели, кои те стояти по Дабнжикѣ. М. 117. стоєщоу господиноу царю вь Прилѣпѣ. М. 139. тамо сьм послаль властеличика ѹ свети Срьгь да стои и да ви ѹчва. М. 175. хокемо послати ѹло-

вѣка, кои кѥ вьꙁда при царȣ стоꙗти, да мȣ ȣспоменȣѥ ꙁа ѡвоꙁи. П. 46. да могȣ трьговци доходити, стоꙗти, колико имь бȣде лȣпко. М. 229. стоꙗвь, и доѹчекавь своѥ врѣме. М. 259. да си стоѥ колꙗ гредȣ всȣде свободно. М. 268. где стане дȣбровчанинь на станȣ, ако бȣде ѡнь прегѥ стоꙗль на ѡномьꙁи станȣ, да нѣ вольнь срьбинь ѡнде стоꙗти беꙁь нѥгова хотѣнїа. М. 353. стоꙗ все годище тамо. П. 10. не ꙁабавите имь, ако сȣ много стоꙗли. П. 37. — persistere: докȣ стое ȣ правдѣ кралевьствȣ ми. М. 17. да стоимо ȣ старихь мегахь. М. 23. ако ми стоите ȣ сиеи клетьвѣ. М. 25. до колѣ стое сь миовь ȣ правьдѣ, кою имамь с ними. М. 27. да би стоимо ȣ вечьни мирь. М. 33. да стою к нимь ȣ томь ѡбетѣ. М. 41. до колѣ ѡни начнȣ кь мнѣ стоꙗти ȣ правовѣрнои вере. М. 41. до колѣ вашь градь ȣ рать стои сь кралемь Ȣрошемь. М. 44. кȣмерька аке постави кралевьство ми, да стои ȣ ꙁаконѣ ѡтьчинѣ ми. М. 46. да би дрьжи кралевьство ми ȣ чти, како би є дрьжаль господинь ми ѡтьць, ако и би начнете стоꙗти кралевьствȣ ми, како сте стоꙗли господинȣ ми ѡдьцȣ. М. 46. докла ми стоѥ ȣ послȣхȣ. М. 458. докла намь стои на своихь ѡбѣтнехь и ꙁаписехь. М. 468. ȣвѣте и ꙁаписе, коѥ ѥсмо поставили сь кнеꙁомь, на томь вьꙁда стоимо, и не мислимо потворити. П. 3. що сȣди кȣнсȣль, на томь да стое; ако ли би не хтель стоꙗти на томꙁи сȣдȣ, да є волнь кȣнсȣль ѡногаꙁи свеꙁати. М. 206. 209. 268. 435. — contendere: ꙁа всакȣ работȣ ꙁа дȣбровьчькȣ да стои колико єдьнь ѡдь Дȣбровьника. М. 149. да имамо стоꙗти ꙁа всако подобно дело нихь. М. 285. стоꙗти ꙁа всакого дȣбрьвчанина и не дати мȣ ꙁле ȣчинити. М. 258. да стоимо ꙁа нихь какѡ ꙁа коега годѣ нась. М. 337. право би ѥ стоꙗть ꙁа дȣбровчане. П. 9. да стоимо ѡ нь и ѡ негова сина. М. 344. ȣ господина кралꙗ да ꙁа нѥ стоимо с поклисарьи како ꙁа коѥга годе нась. М. 345. да нѥгова милость стои, да се ѡньдѣ соль не продаѥ. П. 45. — competere: доходькь нашь, кои ми стои ѡть вашега града. М. 483. — valere: имашь ꙁалоге, що стои ꙁа три ста перь-

нерь. П. 36. — у формама у којим је ст налази се први глас изједначен с другим па онда мјесто два а само једно: да не волнь стаати беж негова хтеннıа. М. 208. хоћѹ на всемь на томь стаати и трьпѣти се. М. 460. 463. да стою с вами ѹ мирь и ѹ свакѹ правьдѹ, како сѹ стали мои старѣ. М. 30. мои кѹмѣрькь нѣ сталь ѹ (о)нои рѹцѣ. М. 49. да мѹ дамо полаче прѣбивати, до кол-и-ем ıе стати, безь иниеднога наима. М. 106. ҳалоге, коıе то сѹ стале ѹ нашои комори. П. 18. поставити всакога ѹ нихь правинн, и надь чимь тко ста онди ѹ оно врѣме. М. 248. braniti u praudah, v chih su stali za starih chraglief. М. 279. не ѡсталıаю нхь с мирωмь стати. М. 55. да им ћѹ на всемь на ѡвомь стати право. М. 447. да би не могли стати и пребивати ѹ своѡи баштини, а дошли ѹ Дѹбровникь стати. М. 454. ходити по нашемь рѹсагѹ и стати и трьговати и ѹ инıе рѹсаге миновати. М. 471. свите, ерь сѹ стале ѹ техь властеѡ. П. б. 104. плати вась нихь диль, що на нихь сташе платити. П. б. 35. један пут има о изједначено са е које иде за њим, па онда један пут оба е сливена у једно: стеıеће. М. 211. стећи. М. 327.

стоıемарь, име мушко: хлијевњанин Стоıемарь изь Орьрѹсь 1400. М. 248.

страдальнь, passionis: страдалное житїе. Д. 128. страдалнаа его прѣбыванїа нзслѣдникь. Д. 168.

страдальствиıе, passio: высотѣ страдальствиıа твоıего. Ст. 5.

страдальць, qui patitur: страдалцоу. Г. XI. 49.

страдательнь, qui patitur: пѫти страдателнїе. Г. XI. 76.

страдати, pati: вь потрѣбоу вь немощехь страждоущихь. Г. XI. 139.

стража, custodia: да поставе страже по вьсехь поутехь. З. 46. села ѡкольна да блюдоу стражоу. З. 46. коимь боуде поуть прѣдань и страже дане. З. 46. гость и трьговьць да доходи кь прьвимь стражамь сь вьсемь, что има и носи, да га прате, и стража стражи прѣдае. З. 46.

градове многе оу стражу намь предаде. М. 149. издати у нихь руке и у область и стражу града Сокола. М. 218. поставить стражу. П. 31.

стражиште, specula: селу је Великој ишла међа оу стражище. М. 95. катуну је Гунцатима ишла међа на Медьвѣгю Полианоу, на стражище, на поуть. Г. XV. 291. селу је Сельцоу у Пологу ишла међа за Вели Врьхь на стражища. Г. XV. 304. и селу је Небрѣговоу ишла међа дроумомь на стражища. Г. XIII. 371. селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа дубравомь на стражище. М. 197. селу је Прилѣпьници ишла међа путемь на црькви ще на врьхь стражища. М. 198.

стражьва, дубровчанин Живь Стражьва између 1100 и 1200. М. 6.

стражьникь, брдо близу Призрена: оулишникоу на Слатини који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ишла је међа оу брьдо оу Стражьникь, и оть Стражника стрьмо на потокь. Г. XV. 283.

страна, latus, pars: не кемо ити кь вамь на ону страну. М. 7. и оть дроуге стране оть Мотроужнице оть мора до мора. М. 10. одь оне стране Оука. М. 38. по оной странѣ Дрима. М. 96. и сь оне стране и сь сие стране. М. 141. десну страну. М. 532. по едной и по другой страни Рѣта. П. 149. ако би ихь коя тешкоћа допала оть кое годѣ страане. М. 337. на кою годире страну есамь приѣтеле себи нашао. М. 449. обитуемо едана старана другой. М. 252. хотѣше еднosрьдо обое стране. М. 310. присегосмо обие странѣ. М. 328. що е учинила една страна другой. М 467. — оть или сь стране, ab: що намь одь стране кралевьства ти говори, разумѣсмо. П. 4. моли оть стране реченихь властель. М. 230. одь ние стране. М. 251. наши посли с наше стране. М. 310. недворно учинение одь стране господина Радосава. М. 315. одь стране нгумнове. М. 461. с наше стране, колико се нась тиче. М. 510. — regio: царьствоующоу емоу вьстоучными странами. М. 48. вьсѣмь

странамь. М. 90. царь срьблемь и грькомь и ȥападнѣи странѣ. М. 133. 139. 140. ȥападнынмь странамь. М. 143. 187. 226. 253. 438. странамь подѹнавьскнмь. М. 205. 266. приморьскимь странамь. М. 292. ѡдь дрѹȥѣхь страна. М. 529. далнимь странамь. Л. 61. жители страни тое. Л. 61. множѣми странами ѡбладаше. Л. 70. ȥетьскои страны. Л. 72. — latus montis, clivus: поутемь низь странѹ. М. 87. страномь на жюпановь врьть. Г. XV. 286. ѡть Црькевне странами ѹ древскѹ странѹ. С. Л. 1847. IV. 54. горами, странами, пашами. М. 449. cf. Ȥьла Страна. — onus unius clitellarum lateris: еднѹ странѹ свите. М. 443. — погрјешка: що ке говорити с наше кране. М. 442.

страниш ь, заселак селу Гребнику: Страниш ь. М. 141.

стран ь, praep. cum. gen. ab latere, apud: страны кралевьства ми беше слѹга Драгославь. М. 55.

страньнич ьство, peregrinitas: страничьствїа сьпоутникь. Д. 2.

страньничьствовати, peregrinari: вь поуть страничьствовати оуготовлает се. Д. 181.

страньнолеже, peregrinus jacens: кѡсты, вь тоуждихь страннолежештее. Д. 69.

страньнолюбие, hospitalitas: страннолюбїа твоа. Д. 48.

страньнолюбьць, hospitalis: страннолюбцоу. Д. 140.

страньноприемьць, qui peregrinos excipit: страннопрїемьць. Са. 1. Г. XI. 109.

страньнь, peregrinus: видимь бѣ ѩко единь ѡть страньныхь. Са. 11. страньнь ѡть своихь и пришльць вь ȥемли тоуждеи. Д. 55. маломоштьнымь и страннымь. М. 92. телесно страннѹю мене вь странныхь ѡкрьмлаль иеси. М. 244. погрјешка: странно. М. 131. мјесто чега у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду и с којега је по свој прилици први пут штампано добро стоји страномь. cf. странѣрь.

страньствовати, peregrinari: вь странахь тоу-

ждихъ его ради коупно странствоующа. Д. 41. на земли странствовавшаго. Д. 69. странствоуе ходить. Д. 188.

странъствънъ, peregrino conveniens, само адвербијално, peregrini more: странствьно приходе къ вамь архїепископь словет се. Д. 187.

странъчьствовати, peregrinari: въжделѣ пакы ѡть соудѣ изыти и странъчьствовати. Са. 7.

странѣръ, extraneus, итал. straniero: тако граганина нашега, тако странѣра. П. б. 70. 77. 86. странера. П. б. 94. мјесто тога погрјешке може бити да су само у преписивању: странѣга. М. 351. 357. 361. странега. М. 374. 395.

страстоносьць, certans: страстоносца христова великомоученика Димитрїа. Д. 77. 103.

страстотрьпьць, certans: ѡ страстотрьпьче, светы моучениче христовь Геѡргие. Ст. 4. страстотрьпьць Димитрии. Ст. 23. страстотрьпцоу Димитрїю. Д. 135. светаго страстотрьпца Стефана сына деспота Гюрга. Л. 82.

страсть, cruciatus: Христа ради страсть прѣтрьпѣвь. Ст. 4. приемыи страсть волъноую. М. 25. прѣтрьпѣвы плътию страсти. М. 121. animi impetus: инѣхь добрыми дѣтельми, богатыи страстьми. Са. 10. да избавим се ѡть тьмы грѣховные и страстеи. Д. 218. tormentum (као да је то): приносивѣ твоа ѡть твоихъ, дарь спасоу нашемоу и его светимь, светыи дрѣви чьстьнаго и животворещаго крьста господна и светыми страстьми христовами. М. 11.

страстьнъ, affectibus obnoxius: милосрьдовавь ѡ мнѣ, страстьнѣмь и бѣдьнѣмь. Ст. 5. нѣсьмь достоинь, да подь кровь вьнидеть страстьные ми доуше. Ст. 17. оумь нашь страстьнь. Д. 2.

стратилать, $\sigma\tau\varrho\alpha\tau\eta\lambda\acute{\alpha}\tau\eta\varsigma$, belli dux: призвавь (Стефан Немања) единого ѡть стратилать своихъ. Д. 11.

стратоникъ, моученикь Стратоникь. Л. 56.

стратопедархъ, $\sigma\tau\varrho\alpha\tau o\pi\varepsilon\delta\acute{\alpha}\varrho\chi\eta\varsigma$, praefectus castris: кира голѣмога стратопедарха. Г. XIII. 375. XI. 131.

страториа, селу је Броду цркве арханђелове у

Призрену ишла међа поутемь велимь на потокь на Страторию. Г. XV. 282. cf. страторь.

страторь, у манастиру неки старјешина, ваља да над војском, од *στρατός*: о страторѣ и о икономѣхь. Са. тип. хил. у Аврам. св. гор. 31.

страховати се, terreri: не страхѹите се. П. б. 20.

страхь, timor: страхомь божимь ꙁапрѣщамь. М. 80. боꙗти се сь страхомь. М. 89. да га слоушаю сь всакымь страхомь. М. 116. да идете свободно кь царьствѹ ми беꙁь всакога страха. М. 174. ꙁа нюдного живога уловека волю ни ꙁа страхь. М. 285. да не соуде по страхоу царевоу. З. 48. уѹвьше страхь, коꙗ (биће погрјешка мјесто кон) бѣше. П. 70.

страхынинь, *τοῦ* Страхынꙗ: међу људма које краљ Милутин даде Грачаници бјеше Станимирь Страхининь (које мислим да је погрјешка мјесто страхининь). М. 564.

страхынꙗ, име мушко: попь Страхинꙗ (тајном буквицом ѡꙂцѳѹвеꙗ) у манастиру Довољи 1591. Гильф. бос. 333. биће погрјешка у години, cf. Теодорь.

страцимирь, гледај Срацимирь.

страцининь, гледај срацининь: ѹ тѹрцѣхь и страцинехь. П. 140.

страциновић, сусјед дубровачки Вонинь Страциновикь 1419. П. 145. cf. Срациновић.

страшити, terrere: юрь би радь ѡвамо ирити, али но те людьѥ страше. П. 173. — се, terreri: оужасомь велїемь страшит ми се доуша ѡть нюго. Г. XIII. 362.

страшьникь, Словињу је ишла међа до врьха Илинина вь ѡбрьшь Страшника. М. 123.

страшьнь, terribilis: вь дьнь страшьнаго соуда. М. 4. на страшьномь соудищи. М. 6. прѣдь страшнимь соудиѡмь. М. 68. страшны уась смртны. М. 90. вь дьнь страшнаго испитаниꙗ. М. 245. вь вьторѣмь и страшнѣмь твоюмь пришьствїи. М. 278. богь страшьна вьсѣмь живоущимь ѡкрьсть его ꙗви и. М. 9. сию страшноую ꙁаповѣдь прѣстоупаѥ. М. 14. наведоше юго на таковое дѣло страшьное. М. 89. вьноукь прѣвисокаго и светаго и страшнаго краꙗ Стефана

ꙋрошꙋ. М. 110. безначелнаго ѿьца страшьнаго и светаго. Д. у Ш. lesek. 123. страшно и славно сьмотрение твоего чловѣколюбиꙗ. М. 86. прѣдь тое страшнымь ѡбразомъ. М. 530.

стрезовиђь, гледај Стрѣзовиђь.

стронково, село цркве богородичине у Архиљевици које је с том црквом дала Хиландару царица Јевдокија. М. 191.

стронло, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Стронло. Г. XV. 297.

стронловиђь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Раннь Стронловикь. Г. XV. 299.

стронмань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Стронмань. Г. XV. 296.

стронникь, administrator, био је поглавар свештенички у Босни, међу стројницима су били они који су се звали гости и старци, а нијесу међу њима били они који су се звали само кршћани: господинꙋ дѣдꙋ и негокѣмь строинкомь и всои цръкви босаньскои. П. 50. посласмо наше строннике и кръстиꙗни (пише владика босански). П. 50. да не могꙋ ни хоћꙋ ꙗ херцегь Стѣпань ꙋчинити ниедно ꙁлоѡ ни неправдꙋ ни немилоштꙋ кꙋћамь нашиемь, госпоне Єленѣ и синокомь ми, докла годѣ не бихь ѡбискао и ѡбнашао правоѡ и цneло и истиноѡ господиноѡмь дѣдѡмь цръкве босьнске и .ві. строннкома, меѓꙋ коиеми строинци бꙋде господинь гость Радинь ꙁа свога живота, и к томꙋ .ві. властела нашиехь поглавитѣхь. М. 459. ꙗ воевода Петарь и брат ми кнеꙁь Никола, савѣтовавше се с нашими савитници по ѡбичаю ꙁ господомь строинци цръкве босанскиє и слꙋгами и ближиками с властели господства ми. М. 470. наши много почтени строинци господинь гость Радосавь Брадиевикь и господинь старацꙊ Радосавь ꙋнꙋкь. М. 472.

строиславь, име мушко: између људи које је краљ Милутин дао Хиландару једном бјеше тако име. М. 61.

строиславићь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену бјеше у катуну Драгољевцима Владиславь Строиславикь и Грьдань Строиславикь и Продань Строиславикь. Г. XV. 298. 299.

строитель, administrator: правовѣрїа строителю. М. 72. кои хотеть быти строителїє домоу божїю. З. 30. постави тѣмь строителꙗ ѡть палати благаа моужа. Г. XI. 76.

строити, facere: вьсакоѥко богь строє на оучньша чловѣкомь. М. 4. ако се кто ѡть нихь наге, ѡплѣнивь село или градь или любо что кроме волѥ цареве, да моу се оуѕьме дрьжава, и таи, кои є строиль, да вьсе плати. З. 45. administrare: давь имь комоуждо ждрѣбы свои ѡбладати и строити. М. 125. 129.

строићь, између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюра Строикь и брать моу Костадинь. Г. XV. 297.

строѥ, име мушко: жꙋпан Строє 1114. М. 1.

строѥниѥ, administratio: трѣбоующоу мѣстоу потрѣбы строѥниꙗ ради и братиꙗмь тоу живоущимь на ꙋтѣшениѥ. М. 122.

строуга, cancelli: да нѣмь сте присѣкꙋ ꙋчинили и поставили до самога трьга до стрꙋге, терь нѣмь не дате излаѕити вань трьга на водꙋ. П. 20. cf. Камене Строуге.

строужькыи, међа је селу Јабланици цркве арханђелове у Призрену била како потѣче потокь строужькыи. Г. XV. 279.

строума, ријека у Мађедонији: да понось црьквни принашаю на Стрꙋмꙋ. М. 191.

строумица, град не далеко од Штипа: краљ је Милутин дао Хиландару мѣсто оу Строумици Тетрагонитово и једнога човјека оу Строумици. М. 64. цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену

црквоу оу Строумици на име светїихь петь на десете. Г. XV. 303. писахь в градв Стрвмици 1379. М. 193. градь Стрвмицв освоји цар Стефан. Г. XI. 161. оу Конче выше Строумици. Л. 64.

строуминьскын, τῆς Строумица: селище Вльчи Лоугь оу строуминьскомь поли. М. 64.

строумьскын, τῆς Строума: оу строумьскои юбласти село Коуцово. М. 74. 80. к.

строупь нека кожна болест. Дан. 142 р.

строутари, мјесто које је Иван Црнојевић приложио манастиру цетињском: Строутаре. М. 531.

строути, pessumdare: да плати все само седмо, що нимь (трговцима) бвде стрвль, . . . що нимь кто стрвіе а или вꙁме вь ꙁемли царьства ми, все тоꙁи да нимь плати царьство ми. М. 158. юбарви добитакь, да се не стрвіе. П. 33.

стрьгоунь, coriarius: шьвьци и стрьгоунию и кси манстории да работаю и юрю іако и сокальници. М. 98. Бранко стрьгоунь. Г. XV. 293.

стрьмина, praecipitium: мѣсто стрьминами ꙁатвараемо. Г. XI. 69.

стрьмити, affirmare: юнь исти пише и стрьми в тестаменту, како ие дльжань. П. 118. що пише господьство ти споменвіе поутенв любавь и добро твореньие сь ваше стране к наамь, томви стрьмимо, да си биль и иеси и бити киешь вьꙁда добри приіатель. П. 129. какю стрьми и на вейие и болие исходи и потврьждюе приіателство. М. 324. проценивше, ере Радоие ние бию раꙁдѣлиень юдь свога брата, како сама Анвхла и иеꙁи кѣнникь тоꙁи стрьме. П. б. 120.

стрьмлиение, impetus: стрьмлиенїа пламень. Г. XI. 77.

стрьмоглавь, deorsum capite: хоусарь да се юбѣсить стрьмоглавь. З. 41.

стрьмоглавьнице, Грнчареву је ишла међа оу моучила кочь Стрьмоглавьници. М. 95.

стрьмь, declivis, само адвербијално: ють Стражника стрьмо на потокь. Г. XV. 283. оу врьхь граба, и стрьмо гдѣ се рѣцѣ стаиета. Г. XV. 295.

стрьмьнина, praecipitium: доведе водꙋ, ѡлѣ чюдесы, прѣко коликыхь стрьмнинь. М. 558.

стрьнити се, congruere: ӡговорѣвше се стрьнеће се єдинимь гласомь сь капитꙋломь. М. 248. свидокꙋюће чисто и право, стрьнеће се сь правими ленштроми. М. 249.

стрьпьликь, asper, али мислим да стоји гријешком мјесто сьтрьпьтьливь: ѡтими ѡть себе стрьпьлика оуста, и ѡбидливѣ оустнѣ далече ѡть себе сьтвори. Са. 9.

стрьпьтьнь, asper: да не творєть стрьпьтьна, вьставше ѡть трапеӡы. Са. тип. хил. у Аврам. св. гор. 31.

стрыи, patruus: поставлꙗєть се архїепїскопомь, третыи по светомь Савѣ, стрїи своємь. Л. 52. вь всемь подобьнь стрїоу своємоу. Л. 52. Г. Х. 264.

стрыць, patruus: своєго по пльти стрица. Д. 136. брать мои или стрыць ми. М. 20. стриць моу. М. 59. стрицемь. М. 176. стрѣцомь. М. 249.

стрыи, patruus: стрїа Чюдомиль. Л. 68.

стрѣӡимирь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Стрѣӡимирь. Г. XV. 292. — Гледај Адамовићь.

стрѣӡо, име мушко: међу људима које је краљ Милутин писао Хиландару бјеше Стрѣӡо клобоучарь. М. 63. исти је краљ дао Грачаници неколико влаха које ѡдьпрѣ ѡдь некога Стрѣӡа. М. 565. — Брат Младоша Баленовића: ӡа речень враждꙋ Стрӡа, које је погрјешка. П. б. 106. cf. стрѣӡоѥвь, име му је записано италијански Striehoje Baglenovich. П. б. 105. — Гледај Мадараћь.

стрѣӡовићь, између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Инославь Стрєӡовикь. Г. XV. 298.

стрѣӡовь, *тоў* Стрѣӡь: ѡ напраснѣи сьмрьти стрѣӡовѣ. Д. 101. слоугь стрѣӡовѣхь. Д. 112.

стрѣӡоѥвь, *тоў* Стрѣӡоѥ, али стоји за Стрѣӡа Баленовића: ӡа враждꙋ стреӡоѥвꙋ. П. б. 106.

стрѣӡь, име мушко: єдиномоу ѡтьметникоу ѡть пле-

мене Гоѳи, нарекомаго бльгарьскаго, рекомоумоу Стрѣзоу. Ст. 22. Стрѣзь, ѡть бльгарские страны царска рода сы, оужика Калоꙗна цара загорскаго. Д. 103. Стрѣзь. Д. 104.

стрѣла, sagitta: стрѣлоу рькеніа вь срьдьци носе. Д. 24. ѡба ѡстрѣи стрѣли христови, боголюбиемь изѡщренииѣ и светимь доухомь ѡпльчениѣ, всѣхь вѣрьнихь срьдца благоурьстиемь проньзьши. Д. у III. lesek. 123. сь лоцьми и стрѣлами. П. 48. ѡбѣтуюмо стрѣлами помагати ви. П. 49. стрѣле и сабие. П. 140. стрѣлы лѣтеху слънце застоупающе. Г. XI. 111. a. 151.

стрѣлоткательнь, sagittis textus: стрѣлоткательнымь оубруса покрываломь ѡдѣвають юстьство. Гильф. бос. 274.

стрѣльць, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Стрѣльць. М. 92.

стрѣльчькыи, тоў Стрѣльць: планини је Плѣшоу села Дечана ишла међа до стрѣлчьке мегіе. М. 92.

стрѣлꙗти, jaculari: почеше стрѣлꙗть на нихь. П. 38. не стрѣлꙗнте. П. 38. начеше велми стрѣлꙗть. П. 38.

стрѣцати, stimulare: ꙗко ѡстномь стрѣчеми кь добродѣтели подвигнем се. Д. 2. срьдцоу ѡть вънѹтрь стрѣлами юстьства стрѣчемоу. Г. XI. 59.

стрѣшти, стрѣгоу, custodire, cf. стрѣћи: стрѣжахоу того. Д. 13. облежахоу стрѣгоуштеи стльпь. Д. 18. да буду спасени и стрежени. М. 37. стрѣжи вас а и все твое луди. М. 43. да спасемо и стрѣжемо по мору и по суху все луди дубровьчьке. М. 44. speculari, insidiari: вь пазоухахь морскыхь засѣдающе, и ꙗко ѡзлобити его иштоуште стрѣжахоу его. Д. 181.

стрѣћи, гледај стрѣшти.

стоубница, међа је селу Чрьниловьцоу ишла оу средину Стубницу. С. Л. 1847. IV. 54.

стоубнице, селима између Мораве и Кучајине што је цар Лазар дао Раваници ишла је међа ѡть Кучаине на Стубнице. М. 197.

стоудьль, puteus, за многи се студенац каже да је

стоубль: селу је Словињу ишла међа до стоубла стоудень-ца. М. 122. селу је Ограђенику ишла међа до стоубла. Г. XV. 279. катуну Голубовцима ишла је међа ѡть стоубла и опет оу стоубль. Г. XV. 293. на стоуденьци на стоублѣ (за исти). Г. XV. 294. Кострцу је ишла међа на стоуденць стоубль, ѡть стоубла оу павловь крьсть. Г. XV. 295. и катуну је Синајинцима ишла међа оу стоубль оу стоуденць. Г. XV. 296. и катуну Драгољевцима оу стоубль оу стоуденьць . . . и ѡть стоубла прѣко лоуга. Г. XV. 300. селу је Прилѣпьници ишла међа ѡ сȣть стȣбла ниѕь брьдо. М. 198. — Село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: село Стȣблѡ. М. 440.

стоудена, селу је Вранићима цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Нѥродимлѥ . . . оу Боуковоу Главоу, ȣ Стоуденоу. Г. XV. 278

стоуденица, ријека у садашњој Србији и на њој манастир који је зидао Стефан Немања: храмь прѣчистыѥ оу Иброу, на рѣцѣ рекомѣи Стоуденици. Ст. 9. рекомь Стоуденицѡмь. М. 8. при рѣцѣ Стоуденици. Л. 58. донде до прѣсветыѥ богородицє оу Стоуденици. Ст. 12. 20. монастырь вьсесветыѥ богородицє вь мѣстѣ нарицаѥмѣмь Стоуденица. Д. 39. вь мѣстѣ глаголѥмѣмь Стоуденица вь монастыри прѣсветые богородицє. Д. 56. великыѥ лавры иже вь Стоуденици светаго Сїмеѡна. Д. 165. иѕь Стоуденицє. Д. 175. виноградь да тежїи вьсакь по ѕаконоу, како оу Стоуденици оу светаго Сѵмеѡна. Г. XV. 305. како ѥ ѕаконь оу Стоуденици. Г. XV. 309. Стоуденицоу великоую лавроу прѣсветыѥ богородицє. Л. 51. вь Стоуденици. Л. 58. лежеть мощїи єго (Стефана Првовјенчанога) вь великои Стоудѣници, идѣже и отьць єго Сѵмеѡнь. Л. 60. оу Стоуденици. Л. 68. — Била је још једна, такође манастир богородичин, за коју један љетописац каже да је оу Фосноу и назива је малом: оу Фосноу оу Стоудѣницѣ малѣ, вь храмѣ прѣсветыѥ богородици поставио је св. Сава епископију. Л. 59. други љетописац каже

само оу Стоуденици. М. 69. а то ће бити иста од које је ишла међа селу Пиранима на Дриму: ѡть Стоуденице. Г. XV. 274.

стоуденичькын, } τῆς Стоуденица: великые лаври
стоуденичьскын, } стоуденичьскые. Ст. 30. вь лаврох светые богородице стоуденичьскые. Д. 174. света богородица стоуденичьска бјеше за краља Првовјенчанога један од четири манастира краљевска. М. 14. богородице стоуденичьске. М. 59. мегю сели прѣчистые студеничке. М. 86. игоумень стоуденичкын. Л. 55. — катуну је Голубовцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до стоуденичьке мегю. Г. XV. 293. а то ће бити друге Студенице, оне у Хвосну.

стоудень, frigidus: вь вино вьложьше (лед) благорастворено и стоудено испише. Д. 156.

стоудень, frigus: вь своихь топлыхь полатахь настоештее ради стоудены прѣбывати емоу повелѣвша. Д. 199.

стоуденьць, fons: оу жоупань стоуденьць. М. 563. често међе иду на студенаць. М. 73. на стоуденьць. М. 92. оу стоуденьць. М. 93. 94. 95. 96. многи имају и своја имена, н. п. стоуденьць Польварь, Добрын Стоуденьць, које види.

стоуденьчани, селима је Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви, која је краљ Стефан Дечански дао Хиландару, ишла међа ѡдь Стоуденьчань. М. 87. а то је било село које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену: село Стоуденьчани, међа му је ишла до хрїсовула светогорьскога и оу рѣкоу оу Кльнь, а међило је не само с тијем селима него и са Трњем и Храштанима. Г. XV. 277.

стоудь, pudor: вь скрьбь ѡтьца вьложоу, и себе вь стоудь многь. Д. 8. стоудомь вьстезаю се. Д. 76.

стоудьнь, turpis: три ста пророкь стоудныхь. Д. 101. ересы злыхь и стоудныихь. Д. 158.

стоудьньць, само на једном мјесту и мислим да

је погрјешка мјесто стоуденьць: како тече стоудьньць Мостьць оу ластовьско блато. М. 68.

стоупаревићь, међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ленко Стоупаревикь. Г. XV. 271.

стоупити, inire: допоустивше мани богь стоупити у госпоцтво. М. 445.

стоуција, poculum quoddam, њем. stutze: велика стуција сребрна, коя е наивећя, и таи Степану с тьмаи кондурама. П. 125.

стьблие, n. coll. culmus: положи ю яко коло и яко стьблїе прѣдь лицемь вѣтроу. Ст. 28.

стьгна, platea: по стьгнамь градьнынмь. Ст. 22.

стьѕа, semita: ѕатворихь вьсе стьѕы юго. Ст. 29. вьсе стьѕе юе вь мирѣ. Са. 5.

стькленица, poculum: стькленицоу мура излїавь. Д. 75. 78. 125.

стьнешта, манастир у Стьнешти. М. 1. номинативу нема потврде. рекао бих да је садашњи Стањевић близу Котора.

стьпьскын, селу је Коупѣльникоу ишла међа подь стоуденьць стьпьскин. Г. XV. 287.

стыдь, pudor: стидь нась юсть, толико крать писати ви. П. 167.

стыдѣние, pudor: да оуѕрить врагь мои стыдѣнїе свое. Д. 108.

стыдѣти се, erubescere: стидеию се, кь величкости ви послати ю. П. 170.

стѣвань, гледај Стефань.

стѣве, -ета, Stephanus, гледај Лоукаревићь.

стѣгоноша, signifer: велика властелина стѣгоноше и помала властелина. З. 46.

стѣко, Stephanus, гледај Маѕаракь, али мислим да му је име grijешком тако наштампано, јер му у истом споменику име гласи и Стѣпко.

стѣна, murus: изь написаньнаго ѡбраѕа иже на стѣнѣ

црьковнѣи истече прѣчюдьнаꙗ рѣка. Ст. 28. вь црькви написано на стѣнѣ. Са. 2. вьсе стѣни ꙁлатомь оукраси. Л. 53. cf. Пьчелина Стѣна.

стѣнице, међа је селу Исаврову била Стѣнице и ѡть Стѣниць оу крьсть. Г. XV. 278.

стѣнописаниꙗ, pictura in muro: идеже бѣ стѣнописаніе, подобие светаго. Д. 72.

стѣнописань, in muro depictus: стѣнописанное светаго подобіе. Д. 90.

стѣньвь, манастир је Трескавац имао винограде кастрофилаковь подь Стѣнвь. Г. XIII. 370.

стѣньница, cimex (ваља да је то): ꙗгда не можеть чловѣкь водоу поустити, стенице растькь добрѣ, и полагаи ихъ вь сами водопоусть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

стѣпанида, кћи војводе Мркше Стѣпанида 1462. П. б. 117.

стѣпанић, властелин краља Дабише Юраи Стѣпанићь 1493. П. б. 40.

стѣпановић, властелин краља босанскога кнез а послије и војвода Тврьтко Стипановићь 1419—46. М. 294. 440.

стѣпановь, Stephani: диѡ стѣпановь (т. j. Стјепана, сина херцега Стјепана). П. б. 126.

стѣпань, гледај Стефань.

стѣпань, -ня, Stephani, cf. степань: на степань дьнь. М. 51. на Степаню црьквь ишла је међа селу Стрѣльцоу. М. 92. Степани црькви (т. j. земљама њезиниjем) ишла је међа с Чабићем како оупада оу Соухы Доль. М. 93. ѡ стѣпанѹ (гдје ѹ стоји гријешком писарском мјесто ю) дневи. М. 441. на стѣпань дань. М. 517.

стѣпаню полю, поље под Соколом у Конављу: на Стипанѹ Полѹ подь Соколомь. М. 291.

стѣпашиновь, τοῦ Стѣпашинь: братѹ стѣпашиновѹ, сребро стѣпашиново (т. j. Стјепашина дубровчанина прије 1413). П. 118. 119.

стѣпашинь, дубровчанин Стѣпашинь прије 1413,

којему је у италијанском запису записано презиме Brajachovich. П. 118. 119. 120. 121. неколико му пута име стоји Стѣпанишь јамачно гријешком штампарском.

стѣпе, -пета, Stephanus: Степе, Стѣпета, Стипетꙋ. П. 106. П. б. 18. 20. гледај Жоурьговићь, Лоукаревићь.

стѣпоѥ, Stephanus, гледај Хрьватиниćь.

стѣпоѥвићь, властелин краља босанскога Томаша кнез Ѡстоѣ Стипоѥвикь 1414—6. М. 428. 440.

стѣпько, Stephanus, пишу и Степко и Стипко и Стиєпко, гледај Бѣлићь, Доукоѥвићь, Жамановићь, Калоꙉоуревићь, Лоукаревићь, Мазаракь, Нелѣшьковићь, Озроѥвићь, Павловићь, Радосалићь, Сокоровићь. један се дубровчанин Стјепко помиње без презимена а за њ се каже да је брат Живанов а син Жуњев, а то ће бити Лукаревић. П. б. 81.

стѣпьковићь, властелин великога кнеза хумскога Андрије Хрела Стѣпковикь 1249. М. 34. — Ћнезови Радивои и Радосавь и Радичь, племена војводе Сандаља и херцега Стјепана, може бити браћа, презиме им пишу и Стѣпковићь и Стипковићь и Стиєпковићь, први се помиње жив 1419—33, други 1419—38, трећи 1419—54. М. 291. 304. 357. 360. 365. 373. 383. 395. 468. П. б. 86. 89.

стѣпьковь, τοῦ Стѣпько: половина стѣпкова (т. ј. Стјепка Павловића). П. 128. 130.

стѣпьць, Stephanus, гледај Бѣлошевићь, Остоићь. то име пишу и Стипаць.

стѣпьша, Stephanus, гледај Тврьдисалићь.

стѣфань, гледај Стефань.

соү, гледај сь.

соүбаша, у Турака apparitor: сꙋбаши крꙋинскомꙋ. П. 132. ѡдь моѥхь сꙋбашь. М. 410. ни сꙋбаша ни кадиꙗ. М. 523. мои сꙋбаши. М. 526. собаша. М. 550.

соүбота, sabbatum: по все соүбѡты на светыи вьсхождаше врьхь. Д. 193. всакыи дьнь раѕвѣ соүботе и неделѥ. Г. XV. 306. ꙋ сꙋботꙋ. М. 414. да ни пою вь въсакү соүботоү лїтүргїю. М. 543.

соуботица, мјесто на Морави које је цар Лазар дао Раваници: Соуботица трьгь. М. 199.

соуботьствовати, sabbatizare: не крьщати се ниже соуботствовати. Г. X. 248.

соубьска, горьнꙗ и дольнꙗ, два села која је цар Лазар писао Раваници: Сȣбскаꙗ горнꙗ, Сȣбскаꙗ донꙗ. М. 197. биће садашња Супска у окр. ћупријском.

соувыше, insuper: донесоше свое крусиволѣ и сувише крусикои господина и деда нїи. М. 150. а сада сувише нимь дахь Бїелу. М. 151. cum. gen. praeter: и сувише тога дахь нимь Леденице. М. 151. cf. выше.

соугоубь, duplex: соугоубою чьстию приеть его. Д. 126. сȣгȣбимь вѣнцемь. М. 187. соугоубо праꙁновавше. Д. 93.

соуда, гледај соудѣ.

соудии, judex: вьꙁдасть емоу господь вь дьнь ѡнь праведни соудии. Д. 55. cf. соудиꙗ.

соудинь, judicis: властеле велицїи да поꙁывають се с книгѡмь соудїнѡмь а прочїи сь печатїю. З. 34. на царевоу двороу или соудїнноу. З. 34. кто се ѡбрѣте ѡтвинь соудїнна посльника. З. 38. пристави беꙁь книге соудине никоудь да не идоу. З. 47. како пише оу судиних книга. З. 47. селу је Коупѣльникоу ишла међа на Соудиноу оулицоу. Г. XV. 287.

соудилиште, tribunal: на страшнѣмь и нелицемѣрнѣмь сȣдилищи господа нашего. М. 194. само ту, и ту стоји гријешком, јер у пријепису који је мјесто оригинала и с којега је и штампано први пут стоји соудищи.

соудильникь, judex: пань Ѳѡдѡрь, великїи сȣдилникь. М. 542.

соудити, judicare: да моу богь соуди. М. 6. богь да моу соуди и света богородица и крьсть чьстьны и вси свети. М. 20. егда придеть вь славѣ соудити живымь и мрьтвимь. М. 68. ꙗ да нимь сȣдȣ прави сȣдь. М. 29. ꙗ да нимь сȣдȣ. М. 33. до кьде се не сȣди вь правьдȣ. М. 38. да право сȣдѣ. М. 46. що сȣдита, тоꙁи да ю свршено. М.

52. да сȣди кнеѕь дȣбровачки и сȣдѥ. М. 101. што сȣди кȣньсȣль, на томь да стоѥ. М. 206. доуховномоу дльгоу кози(?)мици да не соудеть. З. 30. црькокь да соудить. З. 30. да моу соудїе соуде по правдѣ. З. 41. вьсакы соудїа да соуди по ѕаконьныкоу, право, како пише оу ѕаконикоу, а да не соуде по страхоу царевоу. З. 48. — се, litigare: што им се слȣча кои любо сȣдь, да се сȣде предь царинikомь и кьнеѕемь а или предь кѥпалиωмь. М. 146. ако ȣѕимаю коꙗ прȣ саси ѕ дȣбровчани, такогерѣ да се сȣде како и срьбле. М. 205. 267. црькокны людїе ω вьсакои правдѣ да соудеть се прѣдь своими митрополити и прѣдь епископи и игоумени. и коꙗ соуть ωба члокѣка едне црькве, да соудеть се прѣдь своею црьквїю. аще ли ωть двѣю црьквоу боудета два чловѣка, коꙗ се соуде, да ньь соудеть ωбѣ црькве. З. 32. аще соу ωтроци, да се соудеть прѣдь своими господари, како любеть, ѕа своѥ дльгове. а ѕа царевѣ да гредоуть прѣдь соудїе: ѕа крьвь, ѕа враждоу, ѕа тати, ѕа хоусарѣ и ѕа прѣемь людскыи. З. 38. на соудоу кои се соуде пьрци. З. 47.

соудиште, tribunal: кьто стрьпить грьдоѥ а страшноѥ соудище ѥго. Ст. 9. да моу е соупьрьница света богородица на страшьномь соудищи ωномь. М. 6. на страшьномь соудищи. М. 71. да станеть на соудищи сь ωтьрекьшими се славы божиѥ. М. 100. вь страшное пришьствїе соудища христова. М. 166. да ѥ прѣдань на великωмь сȣдищȣ ȣ дьꙗволе рȣке. М. 230. вь страшное соудище пришьствїа христова. М. 531. въ дьнь страшнаго соудища. М. 533. на мрьскомь томь и сьмрьтномь соудишти играе и веселе се. Д. 106.

соудиꙗ, judex, cf. соудии: вьсе сȣдие и вѣкьници града нашега Дюбровьника. М. 35. сȣдье (у Дубровнику на број пет). М. 39. мы сȣдие и ωпькина дȣбровьчька .єі. властели. М. 43. кльнемо се сȣдиѣмь и вьсеи ωпькинѣ дȣбровьчькои. М. 44. кнеѕȣ и сȣдиꙗмь и вѣкьникомь и властеломь и всои ωбщинѣ дȣбровьчьскои. М. 54. да имь ѥ сȣдь прѣдь сȣдиωмь срьбскимь и прѣдь ѥдинѣмь дȣбровчанином. М. 52.

сȣдиꙗ Десиславь. М. 56. ако бȣде свада бошнанина ꙁ дȣбровчаниномь ȣ Дȣбровници, да сȣди кнеꙁь дȣбровачки и сȣдие. М. 101. кто поꙁове кривца прѣдь соудіє. З. 36. да га дадоу прѣдь соудіє. З. 37. ꙁа дьлгове царевѣ да гредоуть прѣдь соудіє. З. 38. соудіє, коуде гредоу по ꙁемли царевѣ и своеи ѡбласти, да нѣсть вольнь вьꙁети ѡброка по силѣ. З. 38. аще се кто ѡбрѣщеть соудїю ѡсрамотивь, аще боудеть властелинь, да моу се вьсе вьꙁметь, аще ли село, да се распеть. З. 38. соудїꙗ царевь. З. 41. соудіє, кое есть царь положиль ꙁемли соудити, аще пишоуть ꙁа що любо, . . . та прѣслоуша книгоу соудіє царева или црькква или властелинь или кто любо чловѣкь вь ꙁемли царевѣ, тьꙁи вьси да се ѡсоуде ꙗко и прѣслоушници цареви. З. 42. кои се соудіє кльноу. З. 46. вьсакы соудїꙗ что соуди по ꙁемьли, да ꙁаписоую соудь, и да дрьжи оу себѣ книгоу, и дроуге оуписавьше да дадоу ѡномоу, кои се боуде ѡправиѡ. З. 47. ѡ дворскомь соудїи. З. 48. соудіє да проходе по ꙁемьли, коуде моу ѥсть ѡбласть. З. 48. ако се ȣчини коꙗ пра мегȣ дȣбровчани и срьбли, да се постави половина сȣди дȣбровьчкихь а половина срьбль. М. 205. кȣньсȣль и негове сȣдие. М. 206. ѡнимь сȣдьѣмь станакь ȣ Конавлахь. М. 256. ѡть четирехь сȣдьѣ реченихь. М. 256. сȣдьꙗ. М. 337. световни сȣдие которсци. М. 465. господина кнеꙁа (дубровачкога) и нѥговѣхь сȣдиꙗ. П. 105. сȣдѣмь. П. б. 48. да моу соупьрьница боуде мати божиꙗ прѣдь страшнимь соудиѡмь. М. 68. егда придеши паки соудиꙗ живымь и мрьтвымь. М. 265. соудие праведныи. М. 265.

соудомира, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 54.

соудоу, гледај соудѣ.

соудь, judicium: вь дьнь страшьнаго сȣда. М. 4. ѥгда на соудѣ твоѥмь вьꙁоупиють ангели. М. 90. ѡбрѣте ли се кто чловѣкь ꙁьль или ѡдь моихь или ѡдь вашихь потвараѥ сиѥ, оу томь да нѣ ꙁледи никоере, нь то да се исьправла соудомь правымь божьствьнымь. М. 20. да є сȣдь ȣ врѣменѣхь по старомȣ ꙁаконȣ ѡдь михолꙗ дьне до гюр-

ћека дьне. М. 20. да се сꙋдомь исправла. М. 23. да вы не створю никоегаре ꙃьла, докꙋ не створю сь вами тьрехь сꙋдь. М. 25. мои властелинь, кои хоће бити на сꙋдѣ. М. 41. що сꙋдь каже кралевьствꙋ ми, бꙋди кралевьствꙋ ми. М. 46. сꙋдь да стаε, гдѣ ε и преге стоıаль. М. 46. сꙋдомь да се ищꙋ. М. 51. да имь ıε сꙋдь прѣдь сꙋдиѡмь срьбскимь и прѣдь ıεдиѣмь дꙋбровчаниномь. М. 52. ꙋ томь да ıε сꙋдь дꙋбровчанинꙋ прѣдь кралевьствомь ми. М. 52. где годѣ се при црькви чловѣкь на кралевѣ соудѣ. М. 565. да имь нѣсть соуда раꙃвѣ прѣдь кралıемь. М. 163. ꙃа снıеꙃи да гредꙋ прѣдь царьство ми на сꙋдь. М. 162. ꙃа сꙋдове и ꙃа всако ѡправданиıе. М. 163. аще га оурве беꙃь соуда. З. 31. кьда прїидеть властелинь с конске вь дѡмь, или кои любо конникь, аще га кто поꙃоветь на соудь, да прѣбоудеть вь домоу .г. неделıе, по тѡмь да гредеть на соудь. З. 34. що покажеть соудь, да плати село. З. 37. да га нѣсть вольнь никтоꙃи ꙃадрьжати ѡть соуда царева. З. 41. что рече соудь. З. 49. творити сꙋдь и правдꙋ. М. 187. да не поꙃива срьбинь дꙋбровчанина на сꙋдь ни камо тькмо прѣдь ѡнеꙃи сꙋдие. М. 205. иньде сꙋда да не имаю раꙃве предь дꙋбрѡвчани. М. 228. кога сꙋдь ѡсꙋди. М. 460. да мꙋ се чини сꙋдь по ꙃаконꙋ. М. 525. causa, lis, као и иста ријеч латинска: сь срьблиномь ꙋ коемь годѣ сꙋдѣ нигдѣ ньдѣ да се не прю, да греде прѣдь кралевьство ми. М. 16. кои име сꙋдь двиꙃати на црьковь. М. 68. що им се случа кои любо сꙋдь, да се сꙋде предь царинникомь и кьнеꙃемь. М. 146. що имаю с кымь соудь. З. 35. соудове мали и велици, кои соу на конщѣ, да имь соудѣ воеводѣ, а инь никто. З. 40. что имаю соудь междоу собомь. З. 48. ꙃа ние соудове да идоу прѣд митрополита. Г. XV. 308 sententia, као и иста ријеч латинска: ıа да имь сꙋдꙋ прави сꙋдь. М. 33. ни расоудивь испытьно соуда. М. 90. ако ли би не хтѣль стоıати на ѡномꙃи сꙋдꙋ. М. 206 те соу инако прѣтворили соудь. З. 47. да ꙃаписоую соудь. З. 47. иꙃбирает се соудомь и сь съвѣтомь цара грьчьскаго. Л. 59. consilium: повелѣнием и сꙋдѡмь божиемь приемь дрь-

жавѹ. М. 104. 317. пакы соу ꙁапоустѣлы соудомь божїемъ. М. 533. погрјешке: сѹть. М. 527. содом. М. 551.

соудь, vas, cf. сьсоудь: ѹ сѹдехь ꙁлатехь, ꙁлати сѹдове, ти сѹди, ѹ сѹдовиехь срьбрьнехь. М. 372. сѹдове ꙁлати. М. 393. ѹ сѹдовиехь ꙁлатиехь и ѹ сѹдовиехь сребрьниехь. М. 403. ѹ сѹдовехь ꙁлатехь. М. 407. ꙁ дарѡмь ѹ сѹдовехь сребрьнехь. М. 411. срьбрьни сѹди. М. 416. юрь ꙁа сѹде и ꙁа лѣсь пишете. П. 96.

соудь, гледај соудѣ.

соудьба, judicium: соудьби ние да нѣсть ꙁа котьль. З. 44. consilium: се бысть неиꙁглаголанныхь божїихь соудьбь начетькь. Д. 4. како своими соудбами богь о немь сьдѣа. Д. 113.

соудьбина, impensae in litem factae: да бѹдемо дрьжани ѡнемь чинити правинѹ беꙁь сѹтьбине и беꙁь даньѣ. М. 37. 38.

соудьбьнь, judicialis: ꙁа кое любо ѡправданїе соудьбно. З. 42.

соудьнь, -ниꙗ, judicii, дьнь, dies extremi judicii: вь дьнь соудныи. М. 114. на дань сѹдни. М. 275. 288. 299. вь сѹдни дань. М. 291. вь сѹдни дьнь. М. 304. писарске погрјешке на које је навраћао писаре глас ю (cf. послѣдьнь): на даань сѹгни. М. 342. 456. на дань сѹѹђни. М. 371.

соудьство, conventus, terra judicis: ѡдь влахь радово соудьство и ђѹрьгево даде Стефан Немања Хиландару. М. 6. jurisdictio: сѹдьцво и глобе, да бѹде на нихь волю. М. 106.

соудьца, judex: сѹдьце обое да се кльнѹ. М. 46. да мѹ мое сѹдьце иꙁдаю добитьке. М. 46. беꙁь сѹдьце кралевьстка ти да не сѹдимо чловѣкѹ ꙁемле твое. М. 47. до колѣ сѹдьце ѹговоре. М. 48. властелемь и сѹдьцамь. М. 54.

соудьць, judex: кнеꙁь дѹбровьчьки и сѹдьци и вечьници. М. 21. сь сѹдьцѣ и сь вечьници. М. 31. ми соудьци, вечьници. М. 32.

соудѣ, с предлогом оть, exinde: вьжделѣ ѡть соудѣ изыти. Са. 7. оувѣденоу бывшоу ѡть соудѣ метежоу. Са.

13. гласи и соудоу и соуда и без крајњега гласа: ѡть сꙋдоу. М. 333. ѡтиде ѡть соуда. Са. 7. ѡть соудь дакы имеиоують се. Л. 55. и с предлогом о па има уза се други падеж, ex hac parte: ѡ сꙋть стꙋбла. М. 198. cf. осоуⷣе.

соужьнь, captivus: о соужниехь. кои уловѣкь оутеуе изь соужьньства, сь уїнмь прїидеть на дворь царевь, или есть уловѣкь царевь или црькоивы или властельскы, с темзи да е свободнь. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црькоинѡмь, та оутеуе оу царевоу полатоу, да есть свободнь. та кои соужнь оутеуе на дворь патрїарховь, да есть свободнь. З. 39. сꙋжию да имь пꙋсте. М. 170. сꙋжиюве нихь, кои се ѡбрѣтꙋ ꙋ земли царьства ми, да ихь всѣхь царьство ми пꙋсти. М. 171. люди, кою сꙋжию дрьжи. П. 46. ѡбѣтꙋюмо дати за нюга замѣнꙋ уловѣка, що ю прѣма июмꙋ июгова приликa, ѡдь сꙋжань, кою ꙋзимамо. П. 49. ꙋхватише нашега властелина и дрьже га сꙋжию ꙋ Задри. П. 76. кои ю сꙋжьнь ꙋ Задрѣ. П. 83. кои сꙋ ꙋ нась сꙋжии. П. 96. слобоⷣиха госпоцтво ми всакоѡга сꙋжию. М. 369.

соужьньство, captivitas: кои уловѣкь оутеуе изь соужьньства. З. 38. люди, кое имаю ꙋ сꙋжанствꙋ. М. 369. сꙋжанствѡмь. М. 459. cf. соужьнь. мислим да је погрјешка: оукраде Гюрга и(зь) соужьства. Л. 75.

соуи, vanus: соуиаго празнословию. Д. 5. вь соуе метем се. Са. 3. вь соуе троуднхѡм се. Д. 17.

соука, име мушко, гледај Брѣстиħь, Каломирьць; али може бити да треба читати Соуħа.

соукнисовиħь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Соколь Соукнисовикь. Г. XV. 309.

соукна, vestis lanea: нѣсте ми до юдие сꙋкие поутеиѣ ꙋунили. М. 247. ѡбꙋзели имь трьга, сꙋкана, кожь и вѣлю. П. 135.

соукрьвьникь, consanguineus: творити вѣрнѣмь слꙋгамь а наипаче сꙋкрьвникомь и уедомь своимь. М 225.

соуленимановь, *тоѵ* Соуленимань: Селимь, сынь соуленимановь. Л. 88.

соулеимань, } име турско: цар турски, син Сели-
соулимань, } мов: Сꙋлимань 1521—67. М. 555. Л. 83. 84. В. дан. I. 16. Соулеимань. Л. 83. 84. 88. В. прим. 18. писао се и Селимань, које види. — Други Соулимань цар од 1688. Л. 86. — Соулимань везирь 1687. Л. 86.

соулнарь, међу људима који по заповијести царице Милице показиваше међу ливочку бјеше Иван Сꙋлїарь из Жегре. М. 263.

соультань, imperator у Турака: сꙋлтань Мехеметь. М. 362. сꙋлтань Мꙋрать. М. 409. сꙋльтана. М. 524. соултань. Л. 76. погрјешка у споменицима у којима има и у другим ријечима о мјесто оу: солтань. М. 548. 550. погрјешка мислим да је и сꙋнтань. В. дан. I. 16. cf. соутань.

соума, summa: сꙋма злать тисꙋкю и ѡсам на десете литрь, .ѳ. ꙋнаꙋь. М. 406. сꙋма аспрамь тисꙋка тисꙋкь аспри. М. 407. сꙋма. М. 479.

соумеждьникь, confinis: да не има тоу ѡбласти ни мои властелинь ни жоупланинь ѡть соумеждьникь тѣхь сель. М. 27. cf. соумеђьникь.

соумеђь, confinis: сь всѣми правинами села того близь сельь монастырьскыихь соумегь сь ними. М. 74. 80.

соумеђьникь, confinis: да ѥ не ѡре никто ѡть соумегьникь. Г. XV. 300. cf. соумеждьникь.

соумьнѣти се, dubitare: не соумне се творить. Д. 210. да би слободьщниꙋ запишемо, да се не сꙋмните ѡть ѡнѣхь, коимь сте дльжни. П. 80. и без се: да слободно гредꙋ не сꙋмне никога. П. 103. краль сꙋмни и не ꙋпка се ꙋ наась. П. 86. погрјешка: да трьже не сꙋмнѥкѥ ни боѥ никога. П. 139.

соумьнꙗ, dubitatio, dubium: да примемо на нашои вѣре безь всаке сꙋмне. М. 215. да не може ни хоће ꙋлѣсти ни бити међꙋ речениꙋ господꙋ ниѥдна сꙋмнꙗ. М. 459. да ходе слободно безь всаке сꙋмне. М. 485. ере сьм ꙋ сꙋмнне ѡд живота мога. М. 518.

соуоуние, с предлогом на, coram: ако би ткоѡ

щоѡ видиѡ, да ѥ щоѡ комȣ ниxь ѡдь єднога до дрȣгога коꙗ кривина а или неправда, да има реħи прѣдь господиномь херцегѡмь ш нимь на свѡчице, до кога би мȣ се ѡдь ниxь щоѡ видѣлѡ. М. 459.

соѹпостать, adversarius: противнихь врагь и соѹпостати. М. 110. сȣпостатомь ѡтьмьщающа. М. 134. сȣпостате наше низложиши. М. 192.

соѹпостатьница, adversaria: да моѹ ѥсть соѹпостатница мати божиꙗ. М. 172.

соѹпротика, гледај соѹпротивь.

соѹпротикаречение, contradictio: да бȣде ȣ виеке реченога монастира беꙁ иедиога сȣпротикареченꙗ. М. 465.

соѹпротивити се, resistere: никтоже емоѹ соѹпротивити се вьꙁможе. М. 530.

соѹпротиво, гледај соѹпротивь.

соѹпротивоѹ, гледај соѹпротивь.

соѹпротивь, contra: ако би нѣкое ꙁло ȣчиниль сȣпротивь нашѣмь сьмь обѣтомь. М. 219. какасе ȣчинити, що моремо, сȣпротивь кралȣ Ѡстои. М. 252. да нимь є сȣпротивь богȣ и правьди ꙁли ȣчиниль. М. 254. da ih imate braniti suprotif sfacomu. М. 280. да краль има помагати Дȣбровникь сȣпротивь немȣ. М. 295. ако би тко сȣпротивь ѡвомȣи нашемȣ ȣчинению, потврьгению и ѡбетȣ сȣпротивь ȣчиниль. М. 307. почети рать и наприловати сȣпротивь херьцегȣ Стипанȣ. М. 448. да бȣдемѡ єдиини сȣпротивь херцегȣ. М. 454. да намь новога ꙁакона не поставишь, що кѥ бити сȣпротѣвь намь и нашѣмь ꙁаконемь. П. 11. да кѥ кою годе ꙁлȣ рѣчь реки сȣпротивь кралѥвьствȣ босаньскомȣ. П. 39. кои сȣ сȣпротѣвь вамь. П 97. що имашь реки сȣпротѣвь Живкȣ. П. 136. тко годѣ се наиде да сȣпротѣвь ȣчини. П. 31. ѡ всемь що кѥ намь сȣпротивь и нѥмȣ бити. П. 54. гласи и соѹпротика и соѹпротивоѹ: сѹпротика кралȣ. М. 252 (али у том споменику често стоји а и гдје не треба). питахȣ приема и сȣпротика Калогȣргȣ. М. 463. сȣпротива раꙁлогȣ. М. 464. да бȣдемо єдини сȣпротивȣ херцегȣ. М. 451. један пут и

соѹпротиво: сѹпротѣво кралѥвьствѹ. П. 142. само један пут с генитивом: и ѡще се ѡбѣтѹю бранѣти градь и людѥю сѹпротѣвь всакога господина. М. 210. један пут: сѹпротѣвь ꙁаконехь. П. 11. узима преда се предлог на: говоре на сѹпротивь Ѡстои. П. 54. и тада један пут с генитивом: ако ѡдь кѹде на сѹпротивь ние кои годѣ вѣтарь кюхне. П. 57. cf. соѹпроћоѹ.

соѹпротивьникь, adversarius: да ми поможе на соѹпротивьникы моѥ. М. 97. побѣда на соѹпротивники. М. 133.

соѹпротивьнь, adversus: побѣдителю соѹпротивьнымь варьваромь. Ст. 26. симь паче соѹпротывное. Г. XI. 67. адвербијално: що ѥ чинило безьправадно и сѹпротивноѡ мани родителю своѡмѹ. М. 461. ако биста хотѣла ѡба чинити сѹпротивно и непослѹшноѡ мани. М. 462.

соѹпротивьство, adversitas: да ми не ће иединога сѹпротивства по своѡи волѣ чинити, него да ми ће ѹгађати. М. 461.

соѹпротивьштина, adversitas: ѡпростихь всѹ сьгрѣхѹ и сѹпротивщинѹ великѹ и малѹ. М. 457. простихь сьгрѣхе и сѹпротивщине, кое сѹ годѣ до сада биле. М. 458.

соѹпроћоѹ, contra: сѹпроћѹ мани таково чинение. М. 274.

соѹпроћь, contra: да не ћѹ нищоре чинити сѹпроћь поутенню банице Анке. М. 274. нѣсѹ сѹпроћь намь. М. 485.

соѹпроѹгь, par: приноѹплѥнїа ради села и соѹпроѹгь воловныихь. Д. 9. выкаета ѡба добрыи соѹпроѹгь едино-храмни. Д. 44. ѡ лишени дроѹга, соѹпроѹга и сьподвижника. Д. 59.

соѹпроѹжьница, conjux: воины ѡть обиды и ѡть неправедна вьсхыштенїа бѣгати наоѹчааше, доволном же быти ѡброкы своими соѹпроѹжницами и царскыимь даанїемь сихь оѹвѣштааше. Д. 176. родивь сь своею соѹпроѹжницею .г. сыны. Л. 63. соѹпрѹжницѹ поѥмь. Г. XI. 109.

соѹпроѹжьство, conjugium: вь соѹпроѹжьствѣ соѹштїихь цѣломоѹдрьно прѣбывати наказаше. Д. 177.

соүпрьн-, гледај соүпьрьн-.

соүпьрьникь, adversarius: да моү ѥсть соүпьрьникь богь и прѣчистаꙗ мати ѥго. М. 27. и светы Николаѥ да моү ѥсть соүпьрьникь на вьтором пришьстви. М. 27. 113. да моү ѥ соүпрьникь богь. М. 113. соүпьрьникь. М. 114. соүпьрникь. М. 278. да моү соу соүпьрьници светы Сүмеѡнь и светитель Сава. М. 128. да мꙋ бꙋдеть сꙋпьрникь светыи Сүмеѡнь и светыи Сава. М. 334. соүпрьныкь нашь дїаколь. М. 534.

соүпьрьница, adversaria: да моү є соүпьрьница света богородица на страшьномь соүдищи. М. 6. соүпьрьница. М. 68. 71. соүпрьница. М. 195. 263. 534. 569. соүпьрница. М. 245.

соүровьство, crudelitas: оүтолити соүровьство ихь. Д. 31.

соүродьникь, consanguineus: ни оүноүкь мои ни соүродникь. М. 27. кьто ѡть соүродникь моихь. М. 81. соүродьникь кралѥвьства ми. М. 112. сꙋродныкь. М. 124. краљ Милутин и цар Стефан називају својим суродницима поглаваре дубровачке државе пријатељства ради: кралевьства ми любѡвьномꙋ сꙋродникꙋ кнеꙁꙋ дꙋбровьчькомꙋ. П. б. 2. царства ми сꙋродникомь властеломь дꙋбровьчкимь кнеꙁꙋ и всои ѡпкинѣ. М. 175. пише царство ми любовномꙋ и сꙋродникꙋ царства ми кнеꙁꙋ и сꙋродникомь царства ми сꙋдиамь и властеломь дꙋбровьчкимь. П. б. 22.

соүрьдоүль, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Сꙋрьдоүль. Г. XV. 270.

соүрьсать, у Турака frumentum imperatum: велꙋ великы сꙋрсати и намѣти. В. дан. I. 9.

соүсѣдовати, vicinum esse: вьзда сꙋ сꙋсѣдовали сь нами ꙋ всакои доброти. П. 133. да добрѣ и приꙗтельски сꙋсѣдꙋѥмо. П. 136.

соүсѣдь, vicinus: сьꙁываѥть дроүгы и соүсѣды. Д. 70. наши поүтени сꙋсѣдиѥ и приꙗтелиѥ. П. 48. поүтенога сꙋсѣда. П. 97. наши сꙋсѣдьѥ. П. 132. ꙁемлꙗ нихь да бꙋде

безьзабавнѧ ѡдь сѹснедь. М. 362. прнıателѹ н сѹседѹ моемѹ. М. 552.

соусѣдьскын, vicinis conveniens: на вашон сѹсѣтцкон правде. П. б. 113.

соусѣдьство, vicinia: кто нмь бѹде ѹ сѹсѣдьствѣ. М. 165. юрь сн нмь ѹ сѹсѣдствѣ. П. 60. vicinitas: ѹчннитн добро сѹсѣцтво реченомѹ градѹ. М. 326. ѹ свакѡмь правѡмь сѹсѣцтвѹ. П. б. 120.

соутань, гледај соультань: сѹтана. М. 301. сѹтанѹ. М. 301. само у том једном споменику.

соуторина, комад земље између садашње Боке которске и дубровачке државе: довестн соль подь Бокн ѹ Сѹторнnѹ. П. 11. краль Тврьтко юсть намь запнсаль да ѹ Сѹторнnн до вѣка не бѹде мѣсто солн продаванна. П. 11. на Сѹторнnѹ. П. 12. ѹ Сѹторнnн. П. 45. на Сѹторнnн. П. 45. свѹ жѹпѹ Драчевнцѹ (сь) Сѹторнnомь н с Морнnемь. М. 449.

соуть стипань, гледај код Стефань.

соутѣска, зимне паше које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи ишле су одь Брѣзне долоу нnз Соутѣскоу. М. 12. то ће бити мјесто близу Ђурђевијех Ступова које се и сада тако зове (В. С. Караџић, рјечн. 727). — Град у Босни, столица краља Дабише, Остоје, Стјепана и Твртка Твртковића: вь дворѣ кралевьства мн ѹ Сѹтѣсцѣ. М. 225. ѹ Сѹтнсцн. М. 230. 237. 426. П. б. 37. на столномь мнстѹ ѹ Сѹтнсцн. М. 250. 376. ѹ Сѹтнсцѣ. М. 294.

соуханоуићь, властелин војводе Радосава Павловића кнез Вѹкашннь Сѹханчнкь 1427. М. 341.

соуха рѣка, селу је Шикљи ишла међа како оупада Соуха Рѣка оу Дрнмь н прѣзь Дрнмь оузь Соухоу Рѣкоу. Г. XV. 286.

соухо блато, једном је засеоку села Шикље ишла међа на Соухо Блато. Г. XV. 286.

соухогрьль, село које је било пусто па га населио краљ Милутин и приложио цркви арханђело-

вој у Штипу давши је Хиландару: Соухогрьль; близу су била јоште села Брѣсть, Лѣсковица, Витьче и Дрѣновь, а међа им је била Арьмасана. М. 63. тако се звала и околина: Кане оу Соухогрьлѣ. М. 564. неколико људи оу Соухогрьлѣ дао је цар Стефан Хиландару и комад земље оу Соухогрьлѣ на путу, кои греде ѡдь Канѥ в Кострьць. М. 123.

соуходоль, село које има и сада близу Грачанице: краљ га је Милутин дао Грачаници: сь Соуходоломь. М. 564. а тако се звала и повелика околина његова, јер је селу Словињу ишла међа по срѣдѣ Соуходола на Смолоушоу. М. 122. још један као да је био негдје ближе Дечанима: селу је Пријеком Лугу манастира Дечана ишла међа оу Соуходоль. М. 93. cf. Соухын Доль.

соуходольскын, *тоў* Соуходоль: међа је коњушка ишла до мегѥ схедолске. М. 264. мисли се Суходол близу Грачанице.

соухь, siccus: соухын камикь ѡбогатиль ѥси светынмь си доухомь. Ст. 28. до соухе Любоуше. М. 92. ѥсмо ми ѡвьдѣ поставлѥни на сухв каменеви. П. 19. селу је Граду оу Плакѣ ишла међа прѣзь Высаторь оу Соуха Кора. М. 94. neutr. соухо, terra: ни по морѣ ни по сусѣ. М. 30. по морв и по сухв. М. 36. сь сухл. М. 38. що є дрьжала по вьсехь градовѣхь или по сухв. М. 39. прѣхождахоу рѣкоу Савоу ѥко по соухомь. Л. 83. прехождахоу ѥко по соухоу. Л. 87. погрјешка по сохв. М. 550.

соухын доль, селу је Чабићу манастира Дечана ишла међа како оупада Соухы Доль оу потокь, и оузь Соухии Доль подь Кикеии доубь. М. 93. селу је Цјелинама цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мегѥ клучетрьньске оу рѣкоу и оу Соухи Доль. Г. XV. 304. биће иста мјеста која се пишу и Соуходоль.

соухын потокь, селима је богородице ртачке ишла међа оу Соухии Потокь, ѡть Соухога Потока оу Прѣсѣкоу. М. 68.

соухын стоуденьць, селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Соухы Стоуденьць. Г. XV. 282.

соучака, мјесто у Молдавској: ѹ мѣстѹ Сѹчаке. М. 557.

соучечићь, хлијевњанин Юраи Сѹчечићь иѕь Орьрѹсь 1400. М. 248.

соуша, terra: вь мори и на сѹши. М. 334.

соушеница, властелин краља Стефана Дечанскога Градиславь Сѹшеница 1333. М. 105.

соушица, село које је краљ Милутин дао Грачаници: Соушица. М. 562. мегю Соушицѹ и мегю Гоущерицю. М. 563. оу Соушици. М. 563. — ријека: селу је Љуболиђима манастира Дечана ишла међа иѕь Соушицоу. М. 93. селу је Ограђенику ишла међа како оупада Соушица оу Дримь, и оусь Соушицоу до доука. Г. XV. 279. и селу је Коупѣльникоу ишла међа оу Соушицоу и прѣѕь Соушицоу. Г. XV. 288. међа је катуну Драгољевцима ишла оу рѣкоу ѹ Соушицоу и гдѣ прѣходи поуть прѣѕь Соушицоу и оуѕь Соушицоу. Г. XV. 300. — мјесто близу Скопља: синови краља Вукашина зидаше цркву св. Димитрију оу Соушицѣ кѡнь Скопїа. Л. 61.

соушичане, између осталога што је краљ Стефан Дечански дао Дечанима били су и власи Соушичане сь своими мегами. М. 96.

соушичаниnь, човјек из Сушице: соушичане трые братѣньци Радовикы. М. 565.

соуштво, гледај соуштьство.

соуштьство, essentia: аще по достоанїю и по соуштьствоу скажемь, невѣрно неискоусныимь вьмѣнит се. Д. 61. ѡть несоуштьства вьса вь соуштьство и ѡть небытїа вь бытїе приведшаго. Д. 185. юдиномоу естьствоу, єдиномоу соущьствоу. М. 136. соущьство беѕчисльно. М. 196. падшее чловичє сѹщьство. М. 220. чловѣчє сѹщво. М. 282. 438. 486.

соуштьствьнѣ, vere: дондеже вь пакыбытїе соушть-

стьвнѣ соуштаа вьспрїимемь. Д. 62. нераꙁдѣлные троице ꙗснѣє соуштьстьвнѣ ꙁрѣнїа наслаждаюште се. Д. 63.

соуѥмоудрьнь, vana cogitans: ѡтьпаде соуємоудрьнаго своего помысла. Д. 103.

соуѥта, vanitas: вь истинноу соуєта вьсачьска. Са. 4. пораꙁоумѣвь соуѥтоу мира сего. М. 122. сꙋѥта соуѥтѣ, вса сꙋѥта. М. 122.

соуѥтьнь, vanus: вьса єлика чловѣчьскаа на ꙁемли соуєтнаа раꙁоумѣвь. Д. 5.

сферокроужниѥ, orbis: къ планитскомꙋ сферокроужїа колꙋ. Гильф. бос. 275.

сфоуньгато, нвг. *σφουγγάτον*, placenta ex ovis cocta: прїими малое сїє приношенїє, ꙗкоже смѣриль си єси прїєти малое сфꙋнгато ѡть отроучища ѡного. М. 540.

сь, praep. cum instr. cum (гледај у мојој синтакси 596—609): правь гои дрьжати сь вамы. М. 2. мало прѣбывь сь мною. М. 4. что смо ꙋговорили с тововь. М. 23. ако се царьство ми сьвади ꙁ Дꙋбровникомь. М. 147. меѥ Грьмочелоу сь Анвьлиꙗни. М. 93. мегꙗ Грьньчаревоу ꙁ Досоугиѥмь на велии врьхь, а ꙁь Гоусиномь мегꙗ оу Литоу Стѣноу. М. 95. дванаѥсте чаша с рꙋчицами. М. 372. ꙁапись с нашоѡмь печатью. М. 405. да га поꙁива с кралевомь печатию. М. 13. да ходе свободно с трьгомь. М. 16. краль и сь богомь самодрьжьць. М. 16. начехь сь богомь кралѥвати. М. 187. приѥше ме сь почьстию. М. 19. боудоукоу ми сь милостию божиѥвь оу моємь господьствѣ. М. 20. Владиславь, с помокию божиѡвь краль. М. 25. сь поспѣшениѥмь прилежаше. М. 9. пасти стадо сь благословлениѥмь ѡтьчимь ми. М. 9. с любокию припадающихь кь немоу. М. 9. краль Ѡстоѣ с воломь паче и с хотиниємь властель дахь ꙋ баштинꙋ ѡпћини града Дꙋбровника ꙁемлє. М. 134. са всѣми међами. М. 104. са божиѥмь хотениѥмь. М. 106. са иꙁабранеми властели. М. 276. бихꙋ са мномь. М. 281. ш нимь. М. 146. ш нѥговѣми людьми. М. 170. да ш нимь погиѥ. П. 1. сь нѥю роди два сына. Л. 63. пред гласом с често отпада: Ранко синовы и ꙁь бра-

томь. М. 563. међу ријечи тако веђ везане често се умеће јоште и ријеч и за исти посао: Ȥетоу и сь градовы. М. 4. Са. 1. Ѣнноу и сь Поповомь Люкомь. М. 10. Тальско и сь Ратиновь. М. 11. кьнеȥь и ȥь дѣтню. М. 12. краль Стефань и с прѣвьȥлюбленнимь сниомь сконмь. М. 13. Сандаль и с моωмь братнωмь. М. 31. cf. и. кад кад долази и по два пута, али мислим само гријешком писарском без и каквога другога значења: сьс вамн. М. 32. сьс правниовь. М. 33. сьс мѣгамн. М. 198. сьш нимь. М. 36. сьшь ними. М. 38. сьса всѣмь метохомь. М. 134. на једном мјесту пред ријечју која се почиње гласом оу стоји сѫ: сѫ ѫȥрокомь. М. 500. али држим да је погрјешка писарска којом је писар два пута написао ѫ ријечи ѫȥрокь као што је на другом мјесту пред ријечју која се почиње гласом и написао си мјесто сь: си нстниомь. М. 501. погрјешка се ωнеми. М. 36. — cum gen. de (гледај у мојој синтакси 295—307): право сь Гомылнце. М. 26. како сходи сь планине. М. 92. сь Равьнинѣ на Хльмьць. М. 94. сьврьжень сь конѣ. Л. 57. сьнемлють сь главы своее царьскы вѣнць. Л. 57. сьрииоуть бысть сь прѣстола. Л. 80. оуȥ дѣль и ȥ дѣла инȥь брьдо. Г. XV. 277. господь с небесе приȥре. М. 103. брьдо Дининиоу с оне стране Дрниа дѣломь до ошваньске мегѥ. Г. XV. 275. село Лѣсковьць и сь ωне стране и сь сие стране. М. 141. сь сѫха. М. 38. да га не потькноу сь ωнога мѣста. М. 116. сь Лѣськовьца на Грабь. М. 114. Владко Клашнећь ȥ Доброга. М. 248. Вонь ȥ Бистрице. М. 248. ȥ Дрѣва. П. 32. поутѣти и бранѣти с правога срьдьца сѫпротѣвь скакога господина. М. 211. ȥ добре воле и с права срца ѥсмо присегли. М. 219. ȥла волѣ, коѣ ѥ с онога ѫȥрока била. М. 275. с коωга раȥмирьѣ иниедна користь не бивала. М. 367. с више реченога раȥлога. М. 504. с тогаи исходи и расте права любавь. М. 507. с тога хоќе бити хѫгѥ. П. 5. с проста (cf. прость). М. 75. 123. cum acc. у истом значењу (гледај у мојој синтакси 530): сѣде с деснѫю ωтьца. М. 367. с колико смо ѣкосни. П. 8. паке с то сада

послѥмо брата. М. 560. на пошљедњем мјесту може бити и погрјешка.

сь, hic, cf. си: си господинь нашь. Ст. 3. манастїрь сын. Са. 1. божьствьни сь ȥаконь. М. 14. вь си вѣкь и вь боудоущи. М. 15. сьь храмь. М. 66. дарь сьь. М. 547. кто ѥсть си жена. Ст. 1. чаша сы вьсѣмь ѡбща ѥсть. Са. 10. клетва сиѣ. М. 22. сїа книга. М. 49. сие свето еванђелие. М. 2. кто сие прѣтвори. М. 6. се писахь. М. 24. малоѥ се приложениѥ. М. 116. си вьса. Ст. 10. приѥмь словеса си. Ст. 13. си всегда да боудоуть црькви. М. 10. вьса сиѣ села. М. 11. прѣтвараѥ сиꙗ. М. 15. светаго сего манастыра. М. 3. сега да не раȥории. М. 10. сиѥга не покорити. М. 87. до сїего сьбора. З. 43. обладати сиѭвь ȥемловь. М. 4. ȥемлѥю сею. М. 72. по семь начеть. М. 5. красота жиȥни сее. Са. 3. кралю вьсе сиѥ дрьжаве. М. 13. вь области твоего монастыра вь сїемь и ѡномь мѣстѣ двѣ скровишти ȥлата ѡбрѣштеши. Д. 54. вь родѣ семь. М. 17. ѹ сиемь ѡбѣтѣ. М. 46. вь сїимь вѣцѣ. М. 87. на сиѥмь селѣ. М. 91. мѣстоу семоу. Са. 1. храмоу семоу жиждемоу и сиѥмоу хроусовоулоу ȥаписаваѥмомоу. М. 100. ȥа сиѥ метохиѥ. М. 10. кога богь сподоби чисти книгы сии. М. 84. се все клетви. М. 237. чьто сьмо дали сѣи црькви. М. 12. сиѥ что се прилага сиѥи црькви, симь да нѣма протопопа ѡбласти. М. 13. ѹ сиеи клетьвѣ. М. 25. вь сиои ѡбитѣли. М. 191. ѹ сиои повели. М. 219. сиомь повеломь. М. 217. сь ѡне стране и сь сие стране. М. 141. на име сѣми и сѣми властели. М. 243. на име сими и сими властели. М. 259. с ближиками сиеми. М. 312. се рѣчи. М. 567. ѡ сѣхь днехь. П. 33. ѹ сѣ врѣме. П. 36. погрјешке: сьхь. М. 288. 348. сьми. М. 347. у средњем роду се долази као усклик, en, cf. овь: се, оуже благы твои готовит се исходь. Са. 11. а се оу Ȥетѣ села. М. 12. а се власи. М. 59. а се конихь ѥ краль придаль. М. 60. а се имена тѣмь людемь. М. 62. а се мегиѥ. М. 68. 93. 94. а се планине. М. 95. а се кто хьте быти сокалници. М. 96. а се ȥаконь мѣропьхомь. М. 97. и се отроци. М. 123. се, гредемо ѹ Которь. М. 246.

а се лежи Стефань. М. 246. а се ӡаселци. М. 265. — узима к себи на крају ӡи (које види), те му значење долази јаче: сиєӡи дѣло моє. Ст. 4. сиӡи мирь и сиӡи ѡбеть. М. 29. сиӡи роть. М. 31. сиӡи посьль. М. 53. ѡ семьӡи үловѣцѣ. М. 53. семѹӡи мирѹ. М. 55. сиӡи двѣ тисѹки. М. 55. сиѡмьӡи метохїѡмь. М. 145. сиєӡи повелѣниє. М. 146. сиӡи, кои га поӡнава. М. 147. симӡи ѡбраӡомь. М. 148. ѹ сиємӡи ѹ всемь. М. 156. ѹ семӡи. М. 158. ѹ сиєнӡи работѣ. М. 158. ӡа сиюӡи работѹ. М. 158. сиӡи властеле. М. 161. сеӡи (и)мь даде. М. 171. на сеӡи ви даю вѣрѹ. М. 173. сиємѹӡи ӡаписанию. М. 180. с властели симиӡи и сь симиӡи. М. 190. сиюӡи милость. М. 223. сѹӡи повелю. П. б. 34. тако узима и и (ј), које види, али само кад је у падежима који се свршују на самогласно, а по том и у првом и четвртом пад. јед. мушкога рода по што је тај падеж добио а на крају мјесто ь: саи хрѣсовои. М. 102. саи хрѹсоволь. М. 135. саи листь. П. б. 34. саи листь. М. 238. 280. 388. 480. саи ӡаписль. М. 386. 390. 432. саи ѡбѣть. М. 471. саи тестаменать. П. б. 124. тако и кад није написано а него мјесто њега ь, али се чита а: сьи нашь листь. М. 515. тако мислим и у старијим споменицима да стоји сьи мјесто саи: сьи үьстьни крьсть. М. 70. кьто сьи єсть. М. 88. сеи повелениє. М. 207. ӡа сеи годище. П. 26. на сеи више писано. М. 240. сеи се пише. М. 260. сеи све сврьшисмо. М. 299. сеи прошениє. М. 362. сиеи потворити. М. 467. сиеи ӡаписание. М. 469. кто би сеи потворио. М. 471. сьеи. М. 370. сиегаи писаньѣ. М. 105. сегаи свѣта. М. 212. 510. сегаи листа. М. 400. 482. сьегаи. М. 338. сегаѣ. М. 453. сѣгаи. М. 462. семѹи више писанномѹ. М. 207. семѹи ӡаписанью. М. 219. семѹи ѡбитѹ. М. 252. семѹи ӡаписѹ. М. 398. семѹи писаниѹ. М. 545. сьемѹи. М. 367. сиюи книгѹ. М. 102. ӡа волю трьгавѹ сеи повелє. М. 230. сеи дни. М. 106. ӡа сеи работе. П. 21. саи сва више писана. М. 230. тако један пут и седми пад. мн., који се свршује на сугласно, али је прије узео к себи є: по сихеи

нашихь листѣхь. М. 470. — долази и са же (које види), али се свагда може разумјети же и само за себе у своjем значењу: вь сѣх же всихь видѣхь любавь. М. 104. сь же законьникь поставлıаемь оть сьбора нашего. З. 29. по сем же словꙋ обеща се. М. 188. — у шестом пад. јед. с предлогом по заборавља се да значи све што треба те му се као предлогу додаје још један пут у другом падежу: по семь сега да не преуи соуда. М. 566. по сема сега да не ꙋзима царине. М. 117. да имь не имать по сема сего забавити. М. 165. по сем сега да сꙋ ꙋ мирꙋ. М. 550. у том послу утврдивши се тај падеж долази и без предлога по пуштајући преда се предлог одь, који му додаје своје значење, али само један пут: да ће одь сѣмь сега бити вѣрань. М. 461.

сьбезначельнь, simul initio carens: слава тебѣ сьбезначелие отьцоу сыне. Д. 74. отьцоу своемоу ис кону сьбезначельнь. Д. 162. единомоу божьствоу, трїисьставноу и сьбезначелноу. М. 136. сыне сьбезначелне отьцоу. М. 277.

сьбесѣдовати се, colloqui: сьбесѣдоваве се сь светителемь си. Ст. 7.

сьбесѣдьникь, qui colloquitur: сьбери ликь своихь сьбесѣдникь. М. 244.

сьбирати, colligere: прихождаахоу благородныи оть высоудоу сьбираемы. Д. 36. мүро вь сьсоуды сьбыраемо. Д. 88. сьбираемаа и о црьковныихь правилѣхь сьвпрашаема божьствнаа отьца о господи радоваста се. Д. 170. и трьгь прѣдь спасовѣмь дьнемь а дрꙋгїи прѣдь архаггеловѣмь да се збира црькви. Г. XV. 288. кои те сьбирати те глобе и прѣдавати црькви. З. 50. приложи трѣвииноу высоу, що ие по метохехь всѣхь црькьвныхь, да збира црьковь. Г. XI. 137.

сьбисалић, властелин војводе Радосава Павловића и сина му Иваниша војвода Вꙋкашинь Збисалићь 1432—42, име му пишу и Вльквашинь. М. 370. 376. 400. 413.

сьбити, colligere: за царинꙋ, коюю ꙋзимлю на Врабꙋ, и дрꙋгꙋ на Коницѣ, ваша ие милость рекла збити ꙋ иедиꙋ

царину. П. 102. за останькь поклада напрѣда у семь тетрагу и с останкомь поклада що се удрьжи у другомь листу напрѣдь збисмо. П. б. 69.

сьблазнь, m. } scandalum: побѣда на все сьблазьни.
сьблазнь, f. } Ст. 23. сьблазномь очистителю. Ст. 26. сьблазьнь вь братіахь келіа. З. 31.

сьблюдание, conservatio: за саблюдание и обарование наше трьговце и наше люди са благомь. М. 315.

сьблюдати, conservare: комоуждє дасть пасти стадо свое и сьблоудати е оть всакога зьла. М. 4. сьблюдающи храмь. Ст. 3. сьблюдати и печаловати се. М. 75. да прѣбывають (записано у хрисовуљи) сьхраниаемо и сьблюдаемо. М. 77. сблюдаемо. М. 83. и крѣпчѣе потврьждати и сьблюдати. М. 156. да саблудамь нихь трьговце. М. 229. да нихь злуда кралевство ми ода всаке скрьби. М. 234. да нихь саблуда и обаруе ода всакое злобе и щете. М. 314. наше трьговце саблюдати и нихь имание. М. 430. да нихь кюшь напрѣдь сьблюдати и боле. П. 44. добрѣ праве и сьблюда: отьчьство свое. Л. 51.

сьблюдение, conservatio: тьщтливое его заповѣди сьблюденіе. Д. 160. вь сьблюденіе и огледованіе мѣста того светаго. М. 138. повелѣніи сьблюденіемь. М. 262. 568. ерь смо трьговце на уздание и на сьблюдение господьства ви послали. П. 9. захвалюемо ти на сьблюденью и на всакомь добромь настаянию реченога Руска. П. 131.

сьблюдитель, conservator: сьблюдителя стадоу своемоу. Са. 6.

сьблюсти, conservare: соущи вь нихь и сьблюдьши(се) нечистые мрьзости нихь. Ст. 7. вь вьсе .лн. лѣть твоихь сьблюдени быхомь и вьспитѣни. Са. 4. молитвами оть вьсѣхь злыихь окриляемь сьблюдох се. Д. 56. да доходи кь станиниоу, да га сьблюде станиниь сь вьсѣмь. З. 39. да нихь такози сьблюдемо колико сами себе и свои градь. М. 216. саблудени и обаровани. М. 229. сьблюди нихь и удрьжи у добрѣхь законехь. П. 5. ерь кюте наше трьговце сьблюсти. П. 7. ерь сте сблюли и помагали. П. 9. сьблюди

ѥ и ѡбарѹи. П. 22. съблюди и ѡбарѹи таи добитакь. П. 33. тко годѣ ѡдь нашѣхь кь вамь приклони се, да ихь съблюдете. П. 47. речене динаре саблюсти. П. б. 94. речене дѹкате съблюсти. М. 351. саблюсти ода сваке тешкоке, кои би им се ѕгодила. М. 418. всакѹ вашѹ чьсть и почтенiѥ съблюли смо вьсда. П. 59. ѕаповѣди моѥ съблюдѣте. М. 570.

съболѣѕновати, simul dolere: вьси иже подь ѡбластїю дрьжавы ихь чрьноносно съболѣѕноують владыцѣ своемоу. Д. 27. съболѣѕноуемь ѡ такѡвихь. Д. 34. вь скрьби брата срьдцемь съболѣѕноваше. Д 109.

съборити, colloqui: са всими властели ѕборѣвь и бесѣдивь. М. 254.

съборище, conventus: каково ли съборище ѡно ѡть Адама до скончанїа. Са. 14 (гдје је без сумње гријешком наштампано соборище). на всечловѣчьномь ономь съборищи. Г. XI. 84.

съборь, collegium: оустави вь нѥмь (у манастиру у Топлици) чрьньць съборь. Ст. 3. игоумена и баще и всега събора домоу светыѥ богородице хиланьдарьскыѥ. М. 79. 81. оустависмо ѡбьщимь ѕьговорѥниѥмь кралевьства ми и всега събора (хиландарског). М. 80. да косе, где ѥ игоумьноу ѕьговорьно сь ѕьборомь (дечанским). М. 98. ѡть всега ѕьбора светогорьскога. М. 117. сь чьстьнымь съборомь лавры хиланьдарскыѥ. М. 126. вьсь съборь Светыѥ Горы. М. 126. оумолихь светы съборь. М. 126. събыраеть архїерейскый иже подь нимь съборь. Г. XI. 81. ѕговоривь се (патријарах Спиридон) сь всѣмь съборомь светыѥ и великыѥ нашеѥ црькви. М. 213. Стефань царь събра съборь срьбьскы и грьчьскый оу градоу Серѹ, и постави Савѹ патрїархомь. Г. XI. 161. conventus: иже се обрѣтоше тогда на съборѣ. М. 127. црквени: ѡть .ѕ.-хь вьселенскыхь съборь. М. 139. сбора никеискаго. Г. XI. 137. ѡть светыхь седмихь съборѡвь православныхь. М. 213. државни у српској држави: изьведь сию прѣдь съборь свои събраны. Ст. 7. събороу быти повелѣ (св. Сава) ѡть всѣхь прѣдѣлѣхь его области вь великоую архїепископїю

Жичю, Стефаноу прьвовѣнчанномоу кралю, и сиклитоу, и всемоу свещенномоу чиноу, и сьвѣтомь всѣхь вѣнчаваеть брата своего великаго жоупана чьстїю и вѣнцемь кралѥвства. Л. 60. вѣнчань быхь на кралѥвьство благословениѥмь и роукою прѣωсвещеньнаго арьхиѥпископа Никодима и всѣхь ѥпископь и вьсего сьбора срьбскаго. М. 90. нарекохь ѥго (манастир Дечане) игоумениꙗ ωбьще мѣсто чрьньцемь сь благословениѥмь господина ми и ωтьца Данила и всѣхь ѥпископь и вьсего сбора србскаго. М. 91. сьбрахь ꙁьборь срьбьскыѥ ꙁемьлѥ, арьхиѥпископа и ѥпископии и игоумени и каꙁньце и тепьчиѥ и воѥводы и слоугы и ставильце, и ꙁьговорихь се сь ними, и приѥхь благословениѥ ωть архиѥпископа Данила и вьсѣхь игоумень и ωть вьсего сьбора срьбьскаго ѥже ω приложении храмоу семоу. М. 99. царьство ми ꙁговори се сь царицею царьства ми и сь сыномь наю, кралѥмь Оурошемь, и сь патрїархомь и сь всѣми митрополити и епискωпыи и игꙋмены и сь властельми всѣми малыми и велицѣми и сь всѣмь сьборωмь срьбьскые и помωрьскые ꙁемлѥ грьчкые, и дарωва и ꙁаписа царьство ми сыи хрисоволь матери божїѥи архїлѥвьскои. М. 143. сь же ꙁаконьникь поставлꙗемь ωть православнаго сьбора нашего, сь прѣωсвещеннымь патрїархωмь и вьсеми архїереи и црьковникы, малими и великыми, и мною благовѣрнымь Стефанωмь, и вьсеми властели царьства ми, малими же и великыми. З. 29. до дьньсь, до сїего сьбора. З. 43. до сицеваго сьбора. З. 44. 45. властеломь и властеличикωмь, коимь ѥсть даω царь ꙁемьлю и градове, ако се кто ωть нихь наге, ωплѣникь село или градь или любо что кроме волѥ цареве, что моу ѥсть даω на сьбороу, да моу се оуꙁьме дрьжава. З. 45. ꙁапрѣщаю сь симь богосьбранниимь светымь сьборомь. Г. XV. 269. милостию божиωмь и благословениѥмь господина патрїарха кѵрь Ïаникиꙗ и всега ꙁбора повелѣ царьство ми, да сѣда игоумнь светаго Стефана и пандократоровь и архаггеловь на ꙁборѣ на ωсобнѣ трапеꙁѣ сь игоумни ꙁабрьдьскими. Г. XV. 306. ꙁговори се

царьство ми сь патрїархомь и сь всѣмь ȥборомь срьбскынимь. Г. XV. 309. по ȥаконȣ ȣставленномȣ всеѹьстнаго ȥбора иже ѡть прѣжде господиномь и родителемь царьства ми свето поѹившимь царемь. М. 155. ȥговорив се сь матерню царьства ми и сь патриархомь и сь всѣми митрополити, игȣмени и сь всѣми властели и сь всѣмь ȥборѡмь срьбьскимь. М. 156. сь сьвѣтомь господина патрїарьха и вьсего богодарованнаго ми сьбора, сь митрополити и сь властели (пише деспот Стефан). М. 571. у Дубровнику: ȥвонивьше на сьборе. М. 40. и себри имаху у српској држави своје зборове, које им укиде цар Стефан: ѡ сьбороѹ себровоѹ. себрова сьбора да нѣсть. кто ли се ѡбрѣщеть сьборникь, да моѹ се оѹши оѹрѣжита, и да се ѡсмоѹдеть подвоѹїе. З. 35. contio, скупљени народ у цркви: светомоѹ ѡтьпоѹштенїе сьбора сьтворшоѹ. Д. 93. forum rerum venalium: да нимь се не веȥьметь кȣмерекь ни вь граде ни на сьборе ни вь селѣхь. М. 37. то ваља да је још на једном мјесту гдје стоји да је засеоку села Шикље Крстима ишла међа поѹтемь прѣкымь на ȥборь. Г. XV. 286.

сьборьникь, qui conventum celebrat: себрова сьбора да нѣсть; кто ли се ѡбрѣщеть сьборникь, да моѹ се оѹши оѹрѣжита. З. 35.

сьборьнь, conventus: до сїега доба сьборьнаго. З. 44. in conventu constitutus: ихже светаа сьборна и апостолска црьковь повелѣваеть славити. Л. 58. ad collegium pertinens: божьствными и сьборными великыми црькввами срьбьскоѹю оѹкрашеноѹ ȥемлю видѣвь. Д. 179. прїиде вь Андїѡхїю, вь светѣи же и сьборнѣи велицѣи црькви поклониь се. Д. 194. прїидохь вь великȣю и сьборнȣю црьковь. М. 130. право на пȣть сьборныи. М. 131. адвербијално сьборьнѣ и сьборьно, in conventu, collegio: вѣроѹ отци вьселюенскыми сьборнѣ испльнюеноѹ. Л. 60 да ми се пое колико сьборно и лутоѹргїе, ꙗкоже юсть ѡбычно светымь царемь и ктиторомь. М. 547. тако сьборно вьси сьвѣщахомь. М. 559.

сьбранию, conventus: сьѕывающте ипати и воеводы, тысоуштьникы и сьтникы и проуїихь благородныихь, вь коуиѣ же и малыихь сь великыми, благонароучит же дьнь сьбранїю нарекше. Д. 36. многодьневно сьбранїе творещꙗ. Д. 194.

сьбрати, colligere: ѕемлю свою погыбшоую сьбра. Ст. 4. сьбероу жита и вьса добраꙗ моꙗ. Ст. 9. да ѕберȣ и скȣпе що ю тамо ниxь имаииꙗ. П. 43. да скȣпе и сьберȣ теи дльгове. П. 120. да си ѕберȣ. П. 120. сьбравь римскые кое. Л. 57. оу каменїе сьбраниѡ. М. 131. congregare, convocare: сьбраиѡмь бес числа чрьнцемь. Са. 12. мьного мьножьство сьбравь чрьньць. М 91. сьбрахь ѕьборь срьбьскыю ѕемьлю. М. 99. сьбери ликь своихь сьбесѣдникь. М. 244. да ѕберȣ владанию кь себи осидинке. М. 248. имавьше свить сь ѕбраними властели и вельможами. М. 293. сьбранїе вь светѣи обытели сеи слȣжителїе. М. 558.

сьброити, numerare: примисмѡ га (покладь), ѕбрѡисмѡ и иѕмѣрисмѡ. М. 497.

сьбоурина, село које је краљица Јелена дала манастиру богородице ртачке: Ѕьбоурина. М. 68.

сьбыти се, evenire: да сбоудеть се слово пророка Давида. Ст. 6. сьбыти се пророучьскомоу словоу. Л. 53.

сьбытию, eventus: аньгеломь славо, пророкомь сьбытию. М. 67. егоже сьбитие ѕреще. М. 262.

сьвада, lis: ако бȣде свада бошнанина ѕ дȣбровчанином ȣ Дȣбровници, да сȣди кнеѕь дȣбровачки; ако има свадȣ дȣбровчанинь ѕ дрȣгомь своюмь ȣ Босие, господинь бань да не има печали. М. 101. inimicitiae: по семь да нѣсть междȣ кралевьствомь ми и мегю ними никоꙗ свада раѕвѣ право житию. М. 108. ѡ свадѣ. на конецѣ свадѣ да нѣсть. З. 40. ако коꙗ свада бȣде Дȣбровникȣ с коимь годѣ властелиномь царьства ми, ѕа тȣѕи свадȣ да не ратȣю, ни нщȣ сь ѕлѡмь Котора, тькмо да гредȣ с властели царьства ми прѣдь царьство ми ȣ ѡчи ѕа всакȣ ѕлобȣ а или свадȣ, да имь царьство ми исправи по правдѣ и по ѕаконȣ . . . ако се сваде с кимь годѣ властелинѡмь царьства

ми, нихь трьговци да ходе свободно по ꙁемли царьства ми, а да ꙁа тȣꙁи властельскȣ свадȣ да не имаю ꙁабаке ни утете ни ѡть кога. M. 170. ако се би некоꙗ свада ȣчинила мегю мномь и мегю баномь босньскимь. M. 186.

сьвадити се, inimicitias suscipere: ако се царьство ми сьвади ꙁ Дȣбровникомь, що се ѡбретаю дȣбровчанѣ по ꙁемли царьства ми, да им се постави рокь ꙁа .г. мѣсець, да се испрате свободно и да походе, а ꙁ градомь да се ратȣѥ царьство ми. M. 147. ако се царьство ми свади ꙁ Дȣбровникѡмь. M. 162. како се бѣхȣ дȣбровчане попалашили ѡдь царьства ми и свадили се ꙁ братѡмь царьства ми с кнеꙁѡмь Воиславѡмь и ꙁ градомь царьства ми с Которѡмь. M. 169. ако се сваде с кимь годѣ властелинѡмь царьства ми, нихь трьговци да ходе свободно по ꙁемли царьства ми. M. 170. ако слȣчи господствȣ ми, тере се свагȣ ꙁ Дȣбровникомь, да имь приповемь на .г. мѣсеца прѣге тога, како да си иꙁидȣ вси дȣбровчане с иманиѥмь своѥмь иꙁ ꙁемле господства ми. M. 207. тере се свагю ꙁ Дȣбровникомь. M. 209. 268. ако се слȣчи, тере се свадимо сь Доубровьникомь. M. 271. ако би се сьлȣчило господствȣ ми, да се свагю ꙁ Дȣбрѡвникѡмь. M. 355. на конецѣ свадѣ да нѣсть. аще ли се свадита два, да се биѥта, а инь никто ѡть конникь, да имь не поможеть на порьвицоу. З. 40. жидове свадише се междȣ собою. Г. X. 222.

сьвадьливь, jurgiosus: дѣвица дрьꙁа и свадьлива. Ш. lesek. 129.

сьвадьнь, cui inimicitiae sunt: да ꙗ даю дȣбровчаномь ȣвѣсти с книгомь моѡмь, како смь свадьнь ꙁ баномь, а приевше книгȣ, да се може всаки ѡдь нихь вратить слободно домомь ꙁа неделю по киниꙁѣ ѡнои ꙁи. M. 186.

сьвалити, dejicere: ѡть дрѣва свалить се. Ш. lesek. 129.

сьварити, decoquere: ѡть праскве кореніе с винѡмь скаривь. Ш. lesek. 130.

сьваѓати се, inimicitias suscipere: ере не бихь

радь, да се ꙁа тоꙁи с кнеꙁомь свадате. П. б. 29. мислим да стоји д мјесто ђ.

съвеꙁанию, colligatio: ицѣлыѥ вьсакоѥ свеꙁаниѥ сотонино. Ст. 26.

съвеꙁати, vincire: како оуꙁами не свеꙁахомь. Д. 20. кои соу раꙁьгнали люди, да се свежоуть. З. 32. да се доведеть свеꙁань кь цароу. З. 41. властелинь ть да се свеже на цар҄ьскомь двороу, и да се дрьжи, докле плати. З. 50. да ѥ вольнь коньсоль ѡнога ꙁи свеꙁати и дрьжати, до где плати. М. 206. ꙁапокиѥгь свеꙁать реченога Борила. П. 34. ухвати и свеꙁа Покранца. П. 34. да га свежемо и ставимо вь тамницу. П. 99. свѣꙁа деспоть Стефань Гюрга Влькоовика оу Цариградоу. Л. 75. ꙁвеꙁали. П. 13.

свеꙁьнь, vinctus: да не имаа ѡбласти градомь тѣмь, ни свеꙁьна оу нь оуводити. Г. XV. 269.

съвести, -ведоу, deducere: огнь сь небесе молитвою съведь. Д. 101.

съвештаниѥ, consilium: съвещанием ꙁлымь наведоше ѥго на таковое дѣло. М. 89. неподобьно съвещаниѥ. М. 100.

съвештати, consulere, cf. съвѣштати (али је обичније є мјесто ѣ): по что твориши синовамь, не свещавь ѡ сихь с нами. Ст. 4. неподобьно съвещаниѥ свещаше ѡ мьнѣ. М. 100. тако съворно вьси съвѣщахомь. М. 559. и са се: ꙗко съгласїемь нѣкынимь живыи сь мрьтвымь съвѣштавша се. Д. 139. мы о томь съвѣщавьше се. Г. XI. 141.

съвећати се, consulere: свекавь се ꙁ господомь и сь властели. М. 242.

съвеће, гледај код већии.

съвивати, flectere: ꙗдрыломь свиваемомь и ѡть ноужде вѣтрьнїе мала не сламаюштим се. Д. 183.

съвидѣти се, videri: много пути има, по кои трьговьци ѡпкиѥ и трьже, како се волиѥ коми гдѣ свиди. П. 5. гдѣ имь се свиди, да имь киѥ користниѥ бити. П. 5. ꙁа все, що ти се буде свидѣть. П. 30. ако ви се буде свидѣть, морете прити. П. 96. уставите, колико ви се свиди.

П. 155. ѕаради ни се не свидѣ праведно. М. 571. що им се свиди ѡд них, да постаке ꙋ црькꙋ. М. 417.

сьвити, convolvere: ꙗко ѡдеждоу сьвиюши ѩ. М. 25.

сьвлѣшти, exuere: них ѡдь свить и ѡдь ѡбꙋкю свлькли. П. 104.

сьводити, deducere: доушею кь богоу сьвождаше се. Д. 53. се вьсе божїе сьмотренїе ѡ нюмь тако сьводить. Д. 95. лѣность и сьнь кь глоубиноу геони сводить доуше наше. Г. XI. 192.

сьводь, regressus, њим се тужени за што крадено правдао показавши онога од кога је купио: ако кто що оукати оукрадено лицемь, или силомь оуѕето боуде, вьсакы ѡ томь да да сводь. ако ли кто коупи где любо, или оу ѕемли цревои или оу инои ѕемли, виноу да дасть сводь. ако ли не да свода, да плати по ѕаконоу. З. 44. сводь коньскыи и иныихь добытькь. З. 49. да гредоу (дубровчани) прѣдь царьство ми на сꙋдь ѕа кръвь и ѕа ѕемлю и ѕа проводь и ѕа чловѣка и ѕа сводь. М. 146. 162. кои трьговьць кꙋпи конѩ на трьгꙋ и плати ѕа нь царинꙋ, да рече цариникь дꙋшомь, ере юсть тогаѕи конѩ кꙋпиль, и ѕа нюга платиль царинꙋ, а тати не ѕьнаа, да мꙋ ѕа тоѕи свода несьть; ако ли га такоѕи не ѡправи цариникь, да да сводь, ꙋ кога юсть кꙋпиль. а кои любо трьговьць доведе кѡне кꙋпивь иѕ тꙋгю ѕемьлѣ, а поѕнаю се, да се кльне тьѕи трьговць сам дрꙋги, ере га юсть кꙋпиль ꙋ тꙋгюи ѕемьли и не ѕьна тати и гꙋсара, да не даю ѕа тоѕи свода. М. 147. 162.

сьводьникь, ad quem regreditur accusatus: что се гоуси или оукраде, томоу да даа сводьника. З. 49. cf. сьводь.

сьвоинь, commilito: лишение поборна кь богоу молитвами сьвоина. Д. 117.

сьвончьць, volumen: деветь своѩчаць парте, що се ѕове сирма сребрьна, и два на десете своѩчаць сирме ѕлате. П. б. 74.

сьвратити се, devertere: чекамо да мине ꙋ Цари-

градь ꙁь голиꙗми, и хоꙗкꙗ се сврати к иаꙗмь. П. 46. 47. нѣки бригентини свратише се на крькрьски отокь. П. 58.

сьврaћати се, devertere: кои купци греду мимо Брьско, а не сьвраћаю се у Брьско. М. 53. к теби у Глухавицу сьвраћати се платит царину. П. 5.

сьврьстиꙗ, conjux: Iоань деспоть прїемлꙗ себе сьврьстїе дьщерь Степана Ꙗкшикꙗ. Л. 64. приходить сьврьстїе его Ангꙗлина. Л. 63.

сьврьстовати, conficere: что хоте сокальници и вьси манасториꙗ тежати жито и вино, вьсе да сьврьстовавьше и прѣдаде оу црькьвь. М. 98. до косе и все да срьстоую како имь вели игоумьнь. Г. XV. 277. да ороу бѣдбоу всакога жита, и все срьстовавше оусоути. Г. XV. 305.

сьврьсть, conjux: отлоучаю се сьчетаниꙗ сьврьсты моꙗꙗ. Ст. 9.

сьврьстьникь, socius: сїа оба сьврьстьника божьствьниꙗ благодѣти. Д. у Ш. lesek. 123.

сьврьха, compositio: када буде срьха миру. М. 370. finis: ти си биль томуи добро почело и срьха. П. 156.

сьврьхоу, adv. supra: ови срьху учинени ꙁапись. М. 443. praep. cum gen. supra: обѣтовасмо имь онуꙁи плату, коꙗ имаꙗ одь опкине, тьꙁи да имь ꙗ и срьху тога, що би имь ваша любовь платила. П. 9. мꙗнь, кои ꙗсть сварху ꙁемле и воде речене царкке. М. 464. in: да су все клетви и роте и проклецтка пала срху нась и нашега патрашка. М. 291. 303. de: що годи буду отлучити речени судье срьху тоги уꙁетьѣ. М. 256. одговорисмо срьху тога. П. 51. erga: како сте имали срху речених сирота неку милос и срху старнех них. М. 557. срьхꙗ. М. 325. cf. врьхоу, врьхь, сьврьхь.

сьврьхь, supra: када ниа тои придасте, срьхь тоги да таи ꙁапись, кои имате, раꙁадрете. М. 426. да моу още прида срьхь овехь сто коућь. М. 481. in: уꙁмите ми ви сверхь себе у Марина поꙗсь. П. б. 21. cf. сьврьхоу, врьхь.

сьврьшати, conficere: светоую слоужбоу сьврьшаꙗ. Д. 76. волю ихь сьврьшаꙗушта. Д. 124. пророчаскаꙗ сьврь-

шающаа. М. 71. всакние законн и хрисовуле испльнивь сьвршати. М. 180. facere: дїакона светаго освештаеть, вь оутрѣи же дьнь їереа сьврьшаеть. Д. 76.

сьврьшевати, conficere: како краль свршуе дѣломь Дубровьчнку, що есть намь рѣчиню рекьль. М. 242. свако добро почело починати и свршевати. П. б. 124. exire: за ово годнще, кое свршуе на .г. дни мѣсеца агуста. М. 441.

сьврьшение, consummatio: сьвршенїемь светаго доуха. М. 196. сакрьшеннемь всепрѣсветаго духа. М. 229. свршение. М. 239. свршенье. М. 309. compositio: оть почетка рати до свршенья мира. М. 369. да будеть чистое приѣтельство и сьврьшение. М. 35. да се соудомь исправламо, како е по законоу; ако ли соуда не боуде сьврьшение, ихь купьци кои боудоуть оу земли кралевьства ми, да имь есть рокь за три мѣсеце, да си изидоуть. М. 50.

сьврьшитель, consummator: їеуагелскыихь словесь сьврьшитель бѣ. Д. 60. слава сьврьшителю богоу. М. 246. administrator: вь дни епискоупьства и наставника и сьврьшытела цркьвы босаньскои дѣда Радомѣра. М. 253.

сьврьшити, conficere: сим же сьврьшеномь бывьшимь. Са. 6. чедо мое, сьврьши любовь, вьзложи на ме расоу. Са. 11. се вьса сврьшихомь ти, спасе. М. 15. божьствьни храмь сьврьшивь. М. 18. сьврьшенѣ боудоуки вашѣи вѣрѣ и любьви и клеткѣ. М. 20. що судита, този да е свршено. М. 52. како ми свршити хокеши сизи посьль. М. 53. сьврьши се храмь сь. М. 66. сьврьшен всаческаꙗ. М. 77. недостатьчьнаꙗ ихь испльнити и сврьшити. М. 91. оказы вса да ви царьство ми испльни и сьврьши. М. 174. аще боудеть такова книга, що не можеть онзи сьврьшити. З. 40. каде сьврьши соудь. З. 47. да свршие, что пишоу соудїе. З. 48. вса работу сьврьшише. М. 174. свршише ми мое питание. М. 178. есмо заповидѣли овеи листе сврьшити и печатити. М. 328. сьне все писаа се и свршн ва лѣто (то и то). М. 342. ако ми свршн речене обѣте. М. 461. ерь кете свршити како сте обѣтовали. П. 11. како с нами сврьши. П. 25. вьзди смо ради вашему

племенствꙋ всакꙋ добрꙋ и правꙋ волю сврьшити. П. б. 81. part. praet. pass. perfectus, totus: ни инь кто ѡть прочихь властель да ѡбладають ними, нь да сꙋть сьврьшени работьници светомꙋ ѡтьцꙋ Николе. М. 19. да соу сьврьшени работници црьковны. М. 531. что є твоѣ правина, да ти ю подаємо всꙋ сврьшенꙋ. М. 23. чинити по ҙаконꙋ сьврьшенꙋ правьдꙋ. М. 37. да се даю мѣртикь сврьшень испльнь. М. 79. вьҙискаю намь сврьшеннаго спасенїа. М. 91. цило сврьшено наидосмо. М. 254. ѡдь сврьшена и доброволна срьдьца. М. 457. несмо вашн прїателїє сьврьшени. М. 517. доспѣти вь сьврьшени вьҙрасть. Л. 58. da gih imate na puni i suerseno vderzati v gnih praudah. М. 280. ѥрь ѥ прииль кꙋпно и сврьшено двѣ сти перьперь. П. 77. — се, за вријеме, exire: како се сврьшило бѣше врѣме. М. 54. ҙа годище, коиє ће се сврьшити (тада и тада). М. 480. ҙа годище, кое се є сврьшило. М. 492. ҙа годище, кое се сакрьши на .кд. марьча. М. 495. прьво нек се рокь сврьши. М. 520. у том смислу један пут без се: ҙа .к. годищи, коꙗ сꙋ сврьшила. М. 397. погрјешке: сврншило. М. 495. сеарьши се. М. 190.

сьврьћи, гледај сьврѣшти.

сьврѣшти, dejicere, cf. сьврьћи: сь врьхоу сьврьженноую риҙоу. Д. 19. ѡть тоудоу сьврьгоу те. Д. 107. калогѥрь, кои сьврьжеть расѣ, да се дрьжить вь тьмници. З. 31. сьврьжень сь коня. Л. 57. тко се ꙋговори ҙа понесенье карвана, да га иие волань сврьћи дрꙋги. М. 467. abolere: теи царине нове не ваши посталять, паче сврьҙи и ѡдьврьҙи ꙋ всемь, да ѥ нѣ. П. 133. да ю (царину) сврьжешь. П. 142 сврьгохь (царину). М. 280. ѡни милостиво посилаше ка мни, да тꙋи царинꙋ сврьгꙋ. М. 281. сврьгох ю (царину), да є веће ꙋ вике не бꙋде. М. 281.

сьвьдомити, hospitio ad se recipere: хотештен єго себѣ сьвьдомити. Д. 22.

сьвьҙети, simul sumere: да собою мене сьвьҙьмь, вь небеснаа вьҙвысить. Д. 135. се, rapi: не сьвьҙеть се онь толикыимь самодрьжавїемь. Г. XI. 86.

сьвьзрастьнь, aequalis: молю юнїє и сьвьзрастнїє и старїє. В. дан. I. 5.

сьвькоупитель, qui colligit: сьвькоупителꙗ погыбьшимь странамь ѿтьчьствиꙗ њго. Ст. 2.

сьвькоупити, colligere: тоу сьвькоуп(л)ьша се прѣбываста. Ст. 13. сьвькоупи благороднѹю си дѣтьцоу и вьсе избраные си боլꙗре. Са. 3. сьвькоупившема се има. Са. 7. аще зде разлоучаевѣ се, тамо пакы сьвькоупивѣ се. Са. 10. вь едино сьвькоупивь боголюбива слышанїа и видѣнїа. М. 72. сьвькоупити се сь вои небеснаго цара. М. 243.

сьвьнити, simul intrare: съ моудрїими дѣвами сьвьниты въ чьртогь. Г. XI. 83.

сьвьпрашати се, interrogare inter se: сь доуховними моужїи сьвьпрашае се. Д. 65. о црьковнынхь правилѣхь сьвьпрашаема и наоучаема ѿтьца радоваста се. Д. 170.

сьвьсприимати се, incumbere: сьвьспрїимааше се божьствные любве дьнь ѿть дьне. Д. 5.

сьвыкль, consuetus: pecatom nasim zueclim. M. 280.

сьвыше, adv. superius: елико ю повелꙗно свыше. М. 363. ован сьвише писаниꙗ и обетованиꙗ. М. 528. insuper: паче и савише ѡбѣтȣю и хоћȣ. М. 445. и савише примихь (то и то). М. 502. praep. cum gen., supra, praeter: да ми даю свише тоган две тисȣкю дȣкать. М. 523. свише тога имь ȣчинихь милость (ту и ту). М. 526. de: свише овоган писаниꙗ се заклинать. М. 528. cf. выше.

сьвѣдоковати, testari: присегоше свидокȣюће чисто и право. М. 249. исти свѣдокȣю и пише. П. б. 59. такои свѣдоковаше. П. 105. свѣдокȣю моиѡмь рȣкомь, ере мои господинь прими десеть тисȣћь дȣкать. М. 500. свѣдокȣю. М. 505. пишȣ и свидокȣю. П. б. 66.

сьвѣдокь, testis: свѣдокь. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 79. два свѣдока. М. 69. ѡвомȣи писанию сведокь. М. 102. томȣ сведоци. М. 107. за мегю селские, да дадоуть ѡбои, кои ищоу, свѣдоке, да коуде рекоуть свѣдоци, тако да есть. З. 36. кьди прии латининь срьбина, да да латининь срьбинȣ половинȣ латинь а половинȣ срьбаль сведоке, та-

кожде и срьбинь кьди прии латинина, да мȣ даѥ сведоке половинȣ срьбль а половинȣ латинь. М. 147. свѣдоке. М. 162. ѡдь ѡнехꙁи сведѡкь да нѥ вольнь побеки ниѥдь. М. 205. 267. 270. 353. томȣ свидоци и рȣчници. М. 226. 318. П. б. 34. бише имь семȣи ꙁаписȣ сведоци. М. 398. бише кнеꙁȣ свѣдоци, ерь смо примили речене .т. дȣкать. М. 492. богь намь ѥсть свѣдокь, да ѡ томь нѣсмо мислили ни радили. П. 66. есамь свѣдокь на ѡвоꙁи ѡдь ꙁгорь писаниѡ. П. б. 126.

сьвѣдочити, testari: свидочише прѣдь нами. М. 248. да бисмо свѣдочили. М. 544. тои свѣдочисмо. М. 544. ми се на тои ꙁаклесмо, да смо тои право свѣдочили. М. 545. свѣми би свѣдочено. П. б. 127. — се, teste uti: богомь свѣдочимо се, ѥрь смо ѡдьписали. П. 28. госпогꙗ ꙁна, ѥрь смо ѡньди били ѡдьписали, и комь се сьде свѣдочимо. П. 29. богомь свѣдочимо се (гдје гријешком стоји ѥ мјесто се). П. 84.

сьвѣдочьба, testificatio, testimonium: ако ȣꙁьхотѣ ѡбоѡи сведочбȣ, кои се прѣ, да поставе половинȣ дȣбровчань а половинȣ срьбль. М. 205. 208. свѣдочбоу. М. 267. свѣдочьбоу. М. 270. ꙁа болю сведочбȣ и трьгакȣ сеи повелѥ постависмо печать. М. 230. тои ѥсть ȣ свѣдочбȣ почтенихь поклисаревь. М. 329. таи вамь листь ꙁа сведочбȣ. М. 403. нека ѥ тои ȣ вашȣ сведочбȣ. П. б. 115. що га правьда ѡбори писмомь или свѣдочьбомь. П. 100. приꙁва ȣ свѣдочбȣ и ꙁасвѣдочи. П. б. 128. приꙁваше гостѥ люди ꙁа свѣдочбȣ. М. 429. ѡбнашадше кривинȣ више реченниѡмь свѣдочбомь. М. 462. нихна свидочба на них людех да се прима. М. 551. свѣдожбȣ. М. 353.

сьвѣдочьнь, testatus: да вамь ȣпишȣ и рекȣ свѣдочно. П. б. 43. како ѥ свѣдочно мноꙁѣми господами било. П. 57. намь покаꙁоваше свѣдочно, ѥрь ѥ тои жито нѥгово. П. 76. да бȣде свѣдочно листомь господина кралꙗ. П. 173. тои да е свѣдочно. М. 369. свѣдочно е свѣми цѣтлыниꙗны. М. 532.

сьвѣдочьство, testimonium: ȣ свѣдочьство нашихь

властель. П. б. 40. ѕа веке вѣровање и чистоке и свѣдочаства сегаи листа. М. 400. да се не може противити нѣднѣмь свѣдочаствѡмь реченомȣ тестаментȣ. П. б. 129. ѡвь листь бȣди ѕа тръђакȣ и свѣдочаство. М. 502. имамо свѣдочаство. М. 516. сведочаства тȣрьска и каȣрьска. М. 516. ѕа веће свидочаство потписах се моѡмь рȣкомь. М. 537.

съвѣдьца, conscius: да се ѡдкльне, како ние светьца ѡномȣѕи коню ни гȣсе ни татбе, нȣ га ие кȣпиль. М. 205. свеца. М. 208. свѣтца. М. 267. свѣтьца. М. 270. свѣдца. М. 353. 434.

съвѣдѣние, cognitio: исправи свѣдѣніа вь разоумь. Са. 9. вѣдоуштеи свѣдѣніа твоя. М. 137. notitia: всѣмь да е ȣ свѣдѣние. М. 16. вь свѣдѣние всакомȣ. М. 52. вь сведение вьсакомȣ. М. 146. да есть вь сведение всакомȣ чловекȣ. М. 202. вь свидение. М. 238. даѥмо вь свидѣнье всакомȣ. М. 251. вь свидинье. М. 254. ва свидиние. М. 272. вь свидение. М. 294. вь свидѣнье. П. 145. да ие свидение всакѡмȣ. М. 306. нека е ȣ свидинье. М. 537. ѕвидиние. М. 311.

съвѣдѣтель, testis: свиедитель. М. 106. нитко намь не море бити боли свѣдитель колико ваша милость. П. 1. богь да намь ие свѣдитель. П. 4. бога имамо свидителя. П. 6. томȣи ие богь свѣдитель и вьса ѕемля. П. 21. иже свѣдѣтелие и слышателие. М. 332.

съвѣдѣтельница, testis femina: тѣмь боудеть свѣдѣтелница и приѥмьница прѣчистаꙗ. М. 79.

съвѣдѣтельство, notitia: сь истиньнѡю царьскаго словеси поставлꙗють царьство ми вь свѣдѣтельство всѣмь. М. 158. пише господьство ми сіа вь свѣдѣтелство вьсѣмь. М. 266. вь свѣдѣтельство всакомоу. М. 269. testimonium: ѕа свѣдителство и ѕа крѣпость всѣхь рѣчи ѕгорȣ реченѣхь. П. 176. ѕа свидителство ѡвь мои листь печатихь. М. 495. ѕа веће свидителство моѡмь рȣкомь ȣписано. М. 503. ѕа свѣдѣтелство и великое верованіе. М. 556.

съвѣдѣтельствовати, testari: гласъ бога ѡтьца свѣдѣтелствоуюшть его. Д. 167. да всакь види и свѣдѣтельствȣе, да смо харни. М. 242.

съвѣдѣти, noscere: свѣдоущемоу таинаꙗ чловѣчьскаꙗ, ѥмоуже вь роукоу всако дыханниѥ животьноѥ, и своимь милосрьдиѥмь свѣсть коньчинноу когожде. Ст. 17. ты свѣси помысли и дѣлеса. Ст. 22. аꙁь ѡ себѣ ничесоже съвѣдѣ. Д. 56. раꙁвѣ тебе иного бога не съвѣмь. Д. 74. немощь чловѣчьскоую свѣсть владыка нашь. Г. XI. 192. да ѥ свѣдомо всакомȣ. М. 51. ѥлико свѣде тогда настоѥщаа братиꙗ. М. 79. тьжде свѣдыи любьвь и правьдоу срьдьца моѥго. М. 90. свидѣвше великȣ любьвь нашȣ. М. 302.

съвѣсть, conscientia: обличаѥмь своѥю съвѣстїю. Са. 10. ѡсоуждена ѥсм съвѣстию моѥю. М. 245. scientia: ни ȣ Рьтȣ ни ȣ Стонѣ ни ѥ ȣселемь ни скрьвенъ ȣ нихь свѣсти ниѥдинь чловѣкь кралевьства ми. М. 108. animus sui compos: тестаменть ѥст ȣчинила ȣ свою добрȣ свиесть. М. 415. свѥсть. П. б. 121. ȣ моеи добреи свиести. М. 415. ȣписа ꙁ добромь свѣстью свою напоконȣ рѣчь. М. 425. да ѥ биѡ ȣ доброи свѣсти и памети. П. б. 127.

съвѣтованниѥ, consilium: креꙁь твоѥꙗ свѣтованниꙗ нѣсмо били искали. П. 21. раꙁȣмѣсмо срьчно свѣтованьѥ господьства ви. П. 170.

съвѣтовати, consulere: свѣтовавь се с властели нашими ꙁ братиѡмь и ꙁь ближиками. М. 242. ваша ихь милость свѣтȣи. П. 7. како си нась свѣтоваль. П. 21. виниȣ смо вьсе свршили, що ѥ нась господьство ви свѣтовало. П. 159. веле нась господинь краль свѣтова, да бисмо примили ꙁа мирь. М. 367. савѣтовавше се с нашими савитници. М. 469.

съвѣть, consilium: благонароучит же дьнь събранїю нарекше, и никомоуже моштно ѡстати повелѣвающте, ꙗко великь съвѣть хоштеть съставити. Д. 36. до колѣ ȣ мене бȣдȣ, дати имь съвѣть и помокь. М. 2. ꙁа нашега света не пленоваль твою ꙁемлȣ. М. 21. сь нашемь светомь ни сь нашемь вѣдениемь да не пошлѣ ни книга ни слѣ на твоѥ ꙁло. М. 30. да дамо альминшаномь ни светь ни вѣкȣ. М. 31. да се иꙁбираа ѡбщимь съвѣтомь братиѥ. М. 75. съвѣть сътворьше. М. 126. имавьше съвѣть с богодарован-

номь ми кралѣцомь и с властели и вельможами. М. 221. ѡвакоҙи ѹчинисмѡ саветомь сь велможами. М. 230. створисмо свить с кралества ми с поглавитими властели. М. 232. имавьше свѣть и ҙговорь с богомь дарованомь ми кралицомь и властели. М. 236. примише ҙа свѣть. М. 242. по свитѹ с властели. М. 255. сь сьвѣтомь ѡтьца игѹмена и братїе вьспоменѹтние испльнисмо. М. 263. имавше циль свить и ҙговорь с властели. М. 305. имавше саветь са ближиками. М. 413. ҙа то смо писали нашѣмь трьговцемь, да догю господьствѹ ви на свѣть. П. 10. беҙь свѣта и помоки ваше милости ми не моремо нищорь ѡправити. П. 10. да си ѹмѣль вьҙда дати себи добри свѣть и многѣмь инѣмь. П. 51. и тои хѡкюмо по вашемь свѣтѹ ѹчинити. П. 159. ако ли мои савѣть не примите. М. 546. сьвѣтомь всѣхь вѣнчавасть брата своего вѣнцемь кралювства. Л. 60.

сьвѣтьникь, consultor: кто раҙоумѣ оумь господьнь, или кто сьвѣтникь емоу бысть. Д. 124. Г. XV. 264. приҙвав патрїарха и своихь сьвѣтникь. Д. 204. савѣтовавше се с нашими савитници по ѡбичаю ҙ господомь строиници црьквє босанскиє и слѹгами и ближиками, с властели господства ми. М. 469.

сьвѣштаниє, гледај сьвештаниє.

сьвѣштати, гледај сьвештати.

сьвѣћати се, гледај сьвећати се.

сьга, nunc: сьга. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 90. половинѹ да ти дамо сьга. М. 23. како сѹ до сьга билї. М. 550. cf. сьгы.

сьгарати, conflagrare: коупина ѡгниємь горешти не сьгараше. Д. 192.

сьгађати се, contingere: ѹ семь жити раҙьлике и ненадне тешкоке ҙгагаю се. М. 418.

сьглаголати, eloqui: сїа и мнѡга подобна сьглаголавше. Д. 20. коихь ѡ таковыихь кь богоу благодаренїи не сьглагола. Д. 64. подобна поучьсти его пѣнїа сьглаголавша. Д. 122.

сьглагольникь, qui colloquitur: сьтвори и сьгла-гольника себѣ. В. прим. 12.

сьгласиѥ, concentus: ꙗко сьгласїемь нѣкыимь живыи сь мрьтвымь сьвѣштавша се. Д. 139. женьское облиѵаемь еже съ дїаволомь сьгласїе. Г. XI. 48.

сьглашати се, consonare: ѡть таковаго мѣста моемѹ сьгласающаа се оусрьдїю. Г. XI. 69.

сьгледати, inspicere: монастырь сьгледавь ꙗко иꙁештьнь. Д. 22. сьгледати монастыре. Д. 22. принесе хрисоѵѹль, ꙗко да сьгледамо и потврьдимо. М. 213. пришьдьши вь монастырь деѵанскїи и сьгледавши красное мѣсто. М. 264. — се, respicere: кьде би се ти ѹ томь добрѣ сьгледаль, не би теи новщине наамь подвиꙁаль. П. 142.

сьгльѵикь, у Хомољу као да бјеше село, које цар Лазар даде цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: ꙁгльѵикь. М. 194.

сьгнати, cogere: сьгнати ꙁвѣры. Д. 10. depellere: ѡнеꙁи сьгнати, кои стоѥ по пѹтехь. П. 124.

сьгнивати, putrescere: съгнивающимь пльтемь. Г. XI. 92.

сьгнити, putrescere: съгнивша лица имоуще. Г. XI. 75. вьноутрьниимь сьгнившимь. Г. XI. 92.

сьговараниѥ, colloquium: ѡ томь ѥ мѹѵно и неꙁгодно ꙁговаранье и ѵиньенье. П. 157.

сьговарати се, colloqui, consulere: игоумиь ꙁговараѥ се ꙁ братиꙗми. Г. XV. 306.

сьговорити се, colloqui, consulere: ꙁьговоривь се сь арьхїепископомь и сь госпождомь материю ми кралицомь Єленомь и сь всѣми епископы. М. 60. ꙁьговоривь се сь братиѥю своѥю сь ѥпископы. М. 76. сьбрахь ꙁьборь срьбьскыѥ ꙁемьлѥ, арьхиѥпископа и ѥпископы и игоумени и каꙁньце и тепьѵиѥ и воѥводы . . . и ꙁьговорихь се сь ними. М. 99. ꙁговори се кралѥвьство ми сь кралицомь. Г. XIII. 376. царьство ми ꙁговори се сь царицею и сь сыномь наю и сь патрїархомь и сь всѣми митрополити и епискѡпыи и игѹмены и сь властельми всѣми. М. 143. condicere:

винꙋ се ꙁговорѣте с митрополитомь, кога би онь досила, да томꙋꙁи даѥте. П. б. 30.

сьговорь, colloquium, consilium: с нашимь ꙁговоромь и тои приложи. Г. XIII. 376. кога иꙁбере патріархь и царь сь ꙁговоромь братиѥ монастырьске. Г. XV. 306. да нѣ волнь игоумьнь ништа ѡтьдати ни оучинити беꙁь ꙁговора иконома и баще и еклисиарха и дохиара. Г. XV. 306. имавьше свѣть и ꙁговорь с кралицомь и властели. М. 236. имавше свить цѣль и ꙁговорь са властели. М. 317. погрјешка: ꙁгворь. М. 305.

сьговорьнь, in consilio constitus: да косе, где ѥ игоумьноу ꙁьговорьно сь ꙁьборомь. М. 98.

сьговорѥниѥ, colloquium, consilium: оуставлѥнь бысть иꙁволѥниѥмь и ѡбьщимь ꙁьговорѥниѥмь. М. 79. оустависмо ѡбьщимь ꙁьговорѥниѥмь кралевьства ми и всега сьбора. М. 80.

сьгода, casus: ꙁгодило би се господинꙋ воиде комь годе ꙁгодѡмь по себе ѡставити реченихь .иі. тисꙋкь. М. 286. ако би када царина дриьска коимь годи пꙋтемь а или начиномь а или коѥмь ꙁгодомь дошла ꙋ наше рꙋке. М. 452. occassio: по ꙁгодѣ а сь врѣменѡмь хѡкѥмо ѡдьправити. П. 144.

сьгодити се, contingere: ако ти се ꙁгоди кое насилые. М. 22. ако се ꙁгоди раꙁьмириѥ межꙋ кралевьствомь ми и градомь дꙋбровьчькимь. М. 108. ако би ѡн се смрьть ꙁгодила. М. 251. колике ти се сꙋ биле ꙁгодиле велике главне погибѣли и неволѥ. П. 143. ако ли би се на ни коꙗ рать ꙁгодила ѡдь кралꙗ. М. 345. ꙁгодило би се господинꙋ воиде комь годе ꙁгодѡмь по себе ѡставити реченихь .иі. тисꙋкь. М. 286. и ꙗко би ми се ꙁгодилѡ доити ꙋ Дꙋбровникь. М. 337. ако би се и господинꙋ воиде ꙁгодило прѣминꙋти, а нашла се речена постава ꙋ нашемь комꙋнꙋ. М. 419. ако се ꙁгодіи всѣмь црьквамь на градь, а ѡни да не идоу да направꙗю свои град. Г. XV. 307. вьсе ѡвои нѣ се могло ꙁгѡдити да се ѥ все ꙋ ѥдань дань ꙁгодило или ꙋчинило. П. 163. и ꙗко би се ꙋ кое врѣме

ʒгоднлѡ, терь ꙗ нли мон сннь нашлн се на морн. М. 339. ʒгодн се, ѥрь донде ѥдань бргентннь. П. 87. пакн се ʒгодн, ѥрь господннь краль нʒнде ꙋ прнморѥ. П. 143. такон се ʒгѡдн, херцегь прнмнн ꙋ сеган свѣта. М. 497. fortuito adesse: сь твонмн болꙗры н с ынѣмн всѣмн твонмн, кон се с тобовь ʒгоде. М. 22. коѥ се ʒгоде на самьрьтн моѥн девонке. М. 416. convenire: ꙋтакмнше се н ʒьгоднше. П. б. 106.

сьгонь, opera quaedam serva: ʒьгона да нмь нѣ. М. 98. само ту.

сьгора, гледај код горѣ.

сьгороу, гледај код горѣ.

сьгорь, гледај код горѣ.

сьгорѣ, гледај код горѣ.

сьгорѣнне, conflagratio: до ʒгоренꙗ свнета. М. 106. до ʒгорненꙗ свнета. М. 107.

сьгорѣтн, conflagrare: самь сагоревь. Г. X. 216.

сьготоватн, parare: горуаншоу моукоу на ные сьготоваеть. Д. 113.

сьградитн, exstruere: що соу сьградилн прѣдѣдн царьства мн (манастнре). М. 167. кое соу ѡбѣ цркве сьградилн. М. 533. сьградн воденнцꙋ. М. 558. сьградн градь. Л. 85.

сьгрѣʒнтн, contaminare: кымь ѡбраʒомь нлн оумомь сьгрѣʒнвь се аʒь ѡкааньнын не нспльннль бнхь повелѣнѣн твонхь. Ст. 15.

сьгрѣха, delictum: да ньмь се ʒгора пнсано не море ꙋʒетн ннкадаре нн ʒа еднꙋ нньхь ʒгрнхꙋ нн крнвннꙋ. М. 378. кою годе бн прꙋ нмалн мегю собомь ʒа нманѥ нлн ʒа кою сагрехꙋ. М. 411. да ньмь се тон не нма порећн нн ʒа еднꙋ невнрꙋ нн ʒгрнхꙋ кралевьствꙋ нашемꙋ. М. 440. ѡпростнхь всꙋ сьгрѣхꙋ н сꙋпротнвщннꙋ. М. 457. простнхь сьгрѣхе. М. 458. да се ѡ тонʒѣ сьгрѣсѣ не говорн. М. 458. що ѥ ꙋунннѡ кою сьгрѣхꙋ господарꙋ. М. 461.

сьгрѣшатн, peccare: ʒа малоую внноу сьгрѣшаюштаго сьмрьтню осоуждаше. Д. 106. нмнже кь нѥмоу сьгрѣшаемь. Д. 218.

сьгрѣшениѥ, delictum: ҁа некѣроу, ҁа вьсако сьгрѣшеніє. З. 33. ȣ сиѥмҁи ȣ всемь да се царьство ми не потвори, ни да нимь ȣҁмȣ ни ҁа ѥдино ни ҁа коѥ сьгрѣшениѥ раҁкѣ некѣре. М. 156. ꙋȣсмо како тȣрци ҁабавлꙗю нашѣмь трьговцемь, а брєҁь нѣдного нихь сьгрѣшеньꙗ. П. 15. peccatum: светителіє да не проклинають христіань ҁа сьгрѣшеніє доуховно. З. 29 да молитвь ихь ради вьспріимемь прощеніє многихь ни сьгрѣшеніи. М. 263.

сьгрѣшити, peccare: намь сьгрѣшьшемь. Ст. 1. сьгрѣшьша не ѡтьврьҁи. Ст. 10. delinquere: ако що сьгрѣше кралевьствоу ми, да се соудомь исправламо. М. 50. ако ми не сьгрѣше. М. 55. ҁна, ѥрь ȣ томе нѣсȣ сьгрѣшили. П. 9. ѥрь ни сȣ сьгрѣшили и ꙋтетȣ ȣꙋинили. П. б. 81. аще кто ѡбрѣщеть се сьгрѣшивь црькви. З. 29. ѡнь, кои есть сьгрѣшиль, тогова и домь да платить. З. 33. ꙋто сьгрѣши, да плати самь. З. 43. тере би кои ѡдь нихь толико сагришиѡ, да мȣ се има глава ѡдьсиѣи. М. 378.

сьгьноути, complicare: сьгноувь писаніє. Д. 35.

сьгы, nunc: сьгы. Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71. Д. у Ш. lesek. 90. вь рождастве своемь вьҁвеселики наю, и сьгіи вьҁвесели на. Д. у Ш. lesek. 123. ѡ царинахь, коѥ сȣ сьги настале. М. 168. царине, коѥно сȣ сьги постале. М. 168.

сьда, nunc: ꙗ смь ȣ своꙗ ҁемлю седа. М. 29. 33 (у оба споменика долази и у другим ријечима є гдје не треба). и сьда га дрьжите. М. 42. сьда сȣ ходили. М. 54. сьда. М. 174. 175. 206. 354. 532. сьдаа. М. 515. сада (у новом пријепису). М. 151. сада молȣ вась. М. 185. сада. М. 217. 560. садаа. М. 513. — долази с предлозима ҁа, до, одь, који му додају своје значење: имамо потрѣбȣ ҁа сада. П. б. 41. ҁа сьда не ȣмиесмо писати. М. 443. щото ѥ и до сьда било. М. 570. ѡдьврьгь всакȣ ҁлобȣ до сада бившȣ. М. 457. ствари, кое сȣ до сада биле. М. 500. ҁа тои ми сȣ до сьда плакꙗли М. 523. да бȣдȣ ѡдь сьда напреда сȣпротивь херцегȣ. М. 455. ѡдь сада напрѣда. М. 487. cf. сьде, сьди, сьдь.

сьдань, qui nunc est: седани (у споменику у којем и у другим ријечима стоји є гдје не треба). П. б. 22. ꙋ ѡкон сьданє врѣме. П. 90. ѡво сьданьє наше писаниє. П. 160. всакомꙋ ꙋловѣкꙋ, саданимь и послѣ бꙋдꙋкимь. П. 176. sadagnim i suim napreda buduchim. М. 2S0. сь ооѡвѣмь саданьнимь ӡаписомь. М. 341. прьвиехь и саданихь повеель. М. 405. всиємь и всакомꙋ, саданиємь и напрнєдь кои имаю ꙇити. М. 457. садани ни послѣдьни. М. 516.

сьдашьнь, qui nunc est: да єсть ва свидениє всакомꙋ ꙋловекꙋ садашнемꙋ и последнемꙋ. М. 238. на сьдашниє врѣме. П. 58. ми сьдьшни. П. 59. ѡвѣмь сьдьшнѣмь листомь. П. 61. сьдашни ѡбѣть. П. 103. нека є на поменꙋ садашнием и послѣгнием. П. б. 129.

сьде, nunc: що си сꙋ дрьжали ꙋ свето поꙋинвьшега краля, то да си и сьде дрьже. М. 56. како ти сьде нама ꙋинишь. П. 8. навлашно саде. М. 239. сьде. П. 10. 65. М 535. саде. М. 249. 258. 430. тере нимь є седе на ме жаль. М. 545. с предлозима ӡа, до, који му додају своје значење: прости намь ӡа сьде. П. 24. що сꙋ до сьде тамо довеӡан. П. 58. до сьде нѣсмо нищорь ꙋинили. П. 168. cf. сьда. — hic: како ѣ сде преписано. М. 29. cf. ӡде.

сьди, nunc: тьӡи ӡаконь да есть и сьди. М. 206. 208. 268. 270. а то сьди ӡима. П. 3. а сьди, госпогє, богь да намь є свѣдитель. П. 4. сьди ето ꙋꙋємо. П. 42. а сьди господьство да ти ӡна. П. 78. сади. М. 337. седи. П. 69. cf. сьда.

сьдинь, qui nunc est: всакомꙋ садинемꙋ и послѣдьнемꙋ. П. б. 33. садининь новимь даромь. М. 439.

садишьнь, qui nunc est: всакомꙋ ꙋловѣкꙋ садишнемꙋ и послѣ бꙋдꙋщемꙋ. М. 217. 229.

сьдробити, concidere: єдинь ѡть робьь єго вьставь сьдроби и мьꙋемь на ѡдрѣ єго. Ст. 25.

сьдрьжати, continere: не трѣбоує ꙋто, ꙗко вьса сьдрьже. Д. 92. двоєоуꙋмиемь сьдрьжимыихь людїи. Д. 139. ты бо живѡть сьдрьжиши. Д. 162. сьдрьжен ѡбластию вьсоу

тварь. М 88. постави ме господина всемꙋ стежанию ѡть-ьчьства моѥго . . . сьдрьжещꙋ ми сиꙗ вса. М. 161. сьдрьжати скифтри кралиевьства ми. М. 180. егоже изволить богь по мнѣ сїе господство сьдрьжати. М. 334. где се изнесоу две книге цареве заедьно за земьлю, кто е сьдрьжаѡ до сїега доба сьборьнаго, того да ѥсть. З. 44 Стефана кралꙗ, сьдрьжещаго сремскоую землю. Л. 60. богь ви весели и ꙋ части садрьжи. М. 546. — се, continuari: тен полаче садрьже се с полачѡмь, кою смо дали реченѡмꙋ господинꙋ. М. 285. тен полаче сьдрьже се заедно. М. 290. тан полача сьдрьжи се с манастиромь. М. 302.

сьдь, nunc: да виде садь. М. 513. с предлогом оть и до, који му додају своје значење: ѡт садь напрѣдь. З. 43. ѡть садь напрѣдь. З. 44. 46. до садь наша се ѥ соѡ продавала. М. 474. cf. сьда.

сьдѣвати, facere: светими своими чюдодѣнства кь нась сьдѣваеть. Д. 90. еже аште кто его ради благо что сьдѣваеть. Д. 91. наше спасенїе сьдѣваеть. Д. 117.

сьдѣлати, facere: ꙗко ѡгньна вьсего и свѣтовидна сьдѣла. Д. 129. очеса сьдѣла. М. 194.

сьдѣлити се, societatem inire: здѣли се з Дꙋбровникомь, и прими га да бꙋде твоꙗ вѣчна кꙋкꙗ. П. 57.

сьдѣлѥвати се, societatem inire: богь даѥ милость чловѣкꙋ, да се и з дрꙋзѣми здѣлюе. П. 57.

сьдѣтель, conditor: творче и сьдѣтелю видимымь и невидимымь всѣмь. М. 277.

сьдѣти, condere, in metas exstruere: сѣна да коси дьнь и здеже. Г. XV. 306. то мислим да је и на овом старијем али неразговијетном мјесту: да косе бꙋдьбоу накосицомь с пласти и здѣти. М. 565.

сьдѣꙗти, facere: сьдѣꙗвь брань тоу. Ст. 6. такова сьдѣла чюдеса. Д. 165. ѡть сьдѣꙗнннхь ми. М. 134. погрјешка содеꙗнихь. М. 191.

сьжешти, comburere: вьздоуси сьжегѡми раздроушеть се, земла и ꙗже соуть на неи и дѣла сьжегоуть се. Ça. 14. страждоуштомоу ѡгнемь ѡть бога сьжженоу. Д.

211. аще кто оужежеть коукю или гоумно, да сьжегоуть его огнюмь. З. 37. да се златарь сьжеже огнюмь. З. 49. сьжегоше мощи светаго Савы. Л. 85. рогь еленьни сьжегь. Ш. lesek. 130. сьждеже. Л. 85. сажегоше. Л. 85.

сьжизати, comburere: люди, кое сь вльховьствомь изнмають из гробовь, та ихь сьжижоуть. З. 31.

сьжительствовати, cum aliquo habitare: сь нами сьжителствовати вьзлюбивь. Д. 30.

сьзвати, convocare: аще би мощно всоу вьселюн-ную на похвалу дьне сего дьньсь сьзвати. Г. XIII. 366.

сьзданию, conditio: оть сьзданиꙗ всего мира. Ст. 1. мѣсто подобно на сьзданию домоу божиꙗ. М. 91. opus: богоу, егоже есмы сьзданіе. Д. 183. избавивь свою сьзданию, члвѣка. М. 121. на того кралевьствоующаго вьзложихь сию мою сьзданию, юже вьдахь вь дарь спасоу моюмоу. М. 75. 81.

сьздатель, conditor: творць и сьздатель вьсеи твари. М. 166.

сьздати, condere: монастіре сьзда. Са. 1. сьздахь храмь. М. 50. 72. 531. пирьгоу, кои сьмь сьздаль. М. 61. сьздахь имь стльпь. М. 78. сьздахь црькивь. М. 563. архиюпископию сьзда, и иние многые црькви оть начела сьзда. М. 91. сьзда Милешевоу. Л. 60. монастирь сьздавь. Л. 63. сьздахь градь. М. 201. градь сьзда. Л. 81. fingere: сьздавьшоумоу тѣлеса чловѣчьскаꙗ. Ст. 17. оть прьсти сьздавь наше брѣно тѣло. М. 166. 520. неравь чловѣчу саздаль. М. 308.

сьзи, гледај код сь (hic).

сьзиданию, exstructio: мѣсто подобно на сьзиданию града. М. 201.

сьзидати, condere: сьзиждоу храмь. Ст. 9. келіе многы сьзидаста. Д. 51. сьзидахь и обновихь храмь. М. 110. о црькви, юю юсть сьзидаль. М. 143. сьзида се храмь сьи. М. 182. црькви сьзыдаше се. Л. 52. одь дрьва су градь сьзидали. М. 515. царьскы градь сазидаеть. Л. 56. сьзыда градь Жрьновь. Л. 77.

съзрьцати, intelligere: често того въ своихъ словесѣхъ съзрѣцаю. Г. XI. 113.

съзрьцовати, perspicere: чудодѣлїа божїа, иже и острозрительныи оумь съзрьцовати не довлѣѥть. Г. XI. 167.

съзрѣти, aspicere: съзревши на небо срьдьчнима оунма. М. 265.

съзрѣти, maturescere: радоуи се, грозде съзрѣлыи, истачаю мьсть сладькыи а пианьства грѣховьнаго изимаю. Ст. 27.

ськазанию, declaratio: даи сказанию праведномоу, и приложить ти прїемати. Са. 10. не толико багрѣницею елико словесемь разоумномь сказанїемь ѡть вьсѣхь похвалюнь. Д. 125. narratio: ѡть .є. хлѣбь .є. тысоушть моужь по еуаггелскомоу сказанїю насыти. Д. 186.

ськазатель, interpres: симь разоумьнь и хоудогь сказатель. Д. 122.

ськазати, dicere: азь скажоу вамь сего светаго рождьство и житие. Ст. 2. ино дивьною чюдо скажоу вамь. Ст. 24. сказаеть емоу вьса. Д. 7. ѡ нюнже прькѣе сказахѡмь. Д. 59. не далече нась соуштоу ти, сказаи намь ѡ твоемь здравїи. Д. 175. сьскажи ми, господи, таина прѣмоудрости твоюю. М. 9. поучениe сказаемою Златоустомь. М. 561. июговѣ милости сказасмо и покидѣсмо. П. 19. онь июмꙋ сказа вьсе како ю било. П. 89. господинꙋ царꙋ да скажꙋ ске малоѡ и големо. М. 546. да скажꙋ ѡ нашемꙋ станїю. М. 560. оусти кь оустомь сказати. М. 560. punire: магїнникь и ѡтровьникь, кои се нагю ѡбличьно, да се скаже по закону светыихь ѡтьць. З. 43. — се, se praebere: крѣпостию своюю сказа се источникь цѣльбь. Г. XV. 265.

ськазовати, dicere: вьса сказоуеть цароу. Д. 46. сказꙋе намь, како за реченога кралıа изьвише се колıане. М. 226. praestare: скаки благи и добри ѡбразь сказовати и творити вѣрнѣмь слꙋгамь. М. 225.

ськазивати, praestare: добри ѡбразь сказивати и творити нашимь слꙋгамь. М. 438.

съкаꙁнь, significatio: що є годе наше мегѣ по старїехь скаꙁнехь и по белѣꙁїехь. М. 532.

съкладь, concordia: ѥда бисте кои складь и мирь ѡ нимь ꙋчинили. П. 51. складȣ и мирȣ ради. П. 53. ми бисмо ради ѡ всакоѥмь вашемь складȣ и добрȣ сь всакоими чловѣци. П. 86. кои сȣ сȣпротѣвь вамь и не ȣ складȣ сь вами. П. 97. кои смо вьꙁда желѣли мирь и добри складь ȣ Босиѣ. П. 126. толикаи любавь, милоща и складь. М. 445. не ȣчинити мира ни склада ниєдиога с херьцегомь. М. 449. consensus: како сȣ складомь вьси трьѥ поставили, такоꙁи да вьси трьѥ складомь могȣ ȣꙁети. П. б. 50. кои сте (покладь) ѡпкѥно и складомь поставили сь воѥводомь. П. 111. складомь дльжника стѣпашиновѣхь и ѡкрьмитель ѥгове дѣце посласмо господьствȣ ти властелина нашега. П. 119.

съкладьнь, concors: да ће бити складань и єдинань ꙁ братѡмь своиѥмь. М. 461.

ськовати, cudere: двие кȣпе ꙁлате, коѥ сȣ сковане ȣ нашои цеки ѡдь дȣкать принесенихь ѡдь господина воєводе. М. 380.

ськоньчавати, finire: сконьчаваеть молитвоу. Д. 155. perficere: сконьчавлѥ повелѣнинаꙗ. Г. XV. 265. — се, finiri (vitam finire): сь миромь сконьчаваеть се. Л. 63.

ськоньчаниѥ, finis: до сконьчаниѣ свѣта. М. 234. по сконьчанью и приминȣтью своѥмь. М. 496. по скоучании своемь. Л. 54. по оуевѣ сконьчании. Л. 61.

ськоньчати, finire: ѥже наче се иꙁь давьна, да се и сконьчаѥть. Ст. 12. — се, finiri (vitam finire): смрьтию сконьчаше се. М. 90. сконьчавше се и приминȣвше сеган свѣта. М. 496. сконьча се сего ѡтьць. Л. 73.

сьврити, гледај сьврыти.

сьвровиште, thesaurus: некли би скорѣѥ наситиль се неистьщимаго скровищꙗ. Ст. 16. ꙁлатоу и сребро̑у скрѡвищꙗ. Са. 5. вь ниѥмже скровишта бѣхоу положенꙗ. Д. 60. ѡтькри се скровище сиѥ. М. 91. receptaculum: повели вѣтрѡмь вь своꙗ скровищꙗ съставити се. Д. 184. ныиꙗ же

скровнища велика благости божиѥ ѿтврьзоше се намь. М. 332. loculus: ѿдьлѹчихь ва срьдачнихь скровницехь срьца моего. М. 281. размислиль ва срдачнихь скровницихь срьтца моего. М. 288.

съкровьнь, abditus: богь нѣ, комѹ нѣ нищорь скровно. П. 9. свѣтѹ нѣ скровно, ѥрь ѥ ѹ наше мѣсто доволѣ господе доходило. П. 42. стани ш ними на скровно мѣсто, да ви ѿдь голиѥ не виде. П. 148. смислихь великѹ и скровнѹ паче всемѹ свиетѹ ѡбиклиенѹ приказань. М. 311. скровная скровница срьдьца моега. М. 367.

съкроушати, affligere: ѡ сихь не скрьбѣти молю, ни съкроушати се. Д. 18.

съкроушениѥ, disturbatio: донде града до Срѣдьца, и вь съкроушениѥ постави ѥго. Ст. 8. contritio: срьдьца съкроушенїемь. Д. 8.

съкроушити, disturbare: иде на градь Перьникь, и ть скроушикь. Ст. 8. тѣхь градовь съкроушь. Ст. 8. влъны вь себѣ съкроушише се. Д. 185. сеть съкрѹши се. Г. XIII. 365. таковаго да съкроуши мати божїа. М. 533. тѣлеса светихь много съкроуши. Л. 78.

съкрьцати, deferre: кои те скрьцати ѹ фондеиѹ. П. 77.

съкрыти, abscondere, cf. съкрити: да скриють се врази наю. Ст. 28. сего ѡсобь съкривь. Д. 6. ѡть роукь нашихь съкрысте господина нашего. Д. 17. да ꙗвить се съкрьвенное. Д. 59. не скрии ѡдь мене заповѣди твоихь. М. 9. скровище сиѥ скрьвеньноѥ на сиѥмь селѣ. М. 91. ни ѥ ѹселень ни скрьвень ни ѥдинь чловѣкь. М. 108. како се нѣ скрило. П. 34. нѣ скрьвено всемѹ свѣтѹ, ѥрь що ви хѡкете, тои кѥ хѡтѣть господинь краль. П. 56. нѣ скрьвено свѣтѹ, да нигдерь дѹбровчане нѣсѹ невѣрѹ показали. П. 140. ради смо никомѹ правьде не скрити. П. 160.

съкоупити, colligere: докле скоупѣ люди, кое соу разьгнали. З. 32. скѹпите ми тази мои доходакь. М. 185. що год(ѣ) ѥ властель, ѥсѹ на дворѹ изь града по виноградихь скѹпити лѣтниѥ по ѡтоцѣхь, терь за този не могосмо ѥ скѹпити да ѡдьговоримо твоѥи милости. П. 24.

комь богь допвсти, терь се скѹпимо. П. 29. властеле сѹ се скѹпили. П. 34. да тен дльгове скѹпе. П. 37. да ѕберѹ и скѹпе що ѥ тамо нихь ыманиꙗ. П. 43. те се скоупише оу Срѣмь оу Карловаць. Л. 88.

ськоупл ꙗти, colligere: да си скѹпла црькви иерѹсалимскаа на всако годище шть Вранине, що се шбрѣта лѣтние. М. 134.

ськоупь, conventus: шбоѥ ѕѹнидѹьѥ биѹше на скѹпѣ сь вами приставьми. П. 79.

ськыноути, demere: ако пїань кого ѕадере, или папоуче скине. З. 47.

сьлаѕити, descendere: гдѣ слаѕи поуть вѣлыкыи на Шркїнарїю исподь брьда. М. 126. поуть како слаѕи. Г. XI. 132. оуѕлаѕеще на поуть присадьскы и слаѕеще на Крьвакоу Водоу. Г. XI. 134. шть тоудѣ слаѕеще на поуть. Г. XIII. 370. слаѕи (међа) на доль. М. 182.

сьламати, confringere: ѩдрыломь скикаемомь и мала не сламающтим се. Д. 183.

сьлати, mittere, cf. слати: шлю лоуче своѥ вь вьселеноую. Ст. 16. слати и молити. М. 252. ѕа посаль, ѕа кон смь слаль. П. б. 90.

сьлежати, concubare: тамо вь немощехь сьлежещихь инокозь. Г. XI. 138.

сьлетѣти, devolare: иже слетѣвь с небесе, радость кь дѣвѣ прїнесе. Г. XV. 265.

сьлешти, -лекоу, incurvare: слеченомь до конца соущимь. Г. XI. 75. слѣче. М. 131. тога нема у пријепису који је у народној библиотеци и из којега је по свој прилици штампано први пут.

сьликьствовати, una saltare: сьликьствоующте. Д. 63.

сьликьствьникь, qui una saltat: любимие пришьдьше сьликьствьникы имѣ. Д. 201.

сьлиучьнь, similis: тшго сьлиучнаа чета штгониша бѣ. Г. XI. 92. justus: ѕаконь нѣ, ни ѥсть слиучно да се латининь ѕа срьбина шдькльне. П. 3.

сьлога, concordia: слога наша. М. 105. на мјесту оштећену и с тога неразговијетну.

сьлогнꙗ, versus: ꙗко да не вь малехь нѣкынхь слогнꙗхь толнкаа ѡхоудѣвають се божьстьвнаго мꙋченика лихонманїа. Г. XI. 80.

сьложенниѥ, compositio: ѡть сложенниꙗ мира лѣть .ѕ҂ҁд. М. 561. ѡть сложенїа мирꙋ. М. 541. constitutio: ꙁаконом сїнмь сложенїа выше. З. 29. ꙁа кое ствари … ꙋ ѡно врѣме сложенье ни свршенье ꙁаедно не ꙋчинисмо. М. 326.

сьложити, componere: сложити все синоре вь едииь хрисовꙋль. М. 130. сїе царьство ми сложи и оутврьди сь чьстнымь сьборомь Светые Горы. М. 132. сложихь ш ними мирь. М. 223. такои стависмо и сложисмо бити сꙋпротива кралꙋ Ѡстои. М. 252. сложихь и ꙋтврьдихь братство и единство. М. 445. по нѥже вь кратцѣ сложено бысть ѡ памети древнїихь вѣкь. Л. 51.

сьломити, confringere: тко сломи то свето еуаггелїе. В. дан. I. 13.

сьломькь, fragmentum: двѣ печице ꙁлате и нѣколико сломакь. П. б. 74.

сьлоучаи, casus: по сьлоучаю же егда придеть ми ѡбьща сьмрьть. М. 570.

сьлоучати се, contingere: бѣды, слоучающеѥ се нимь ѡть хоурьсарь. М. 66. що им се слꙋча кои любо сꙋдь, да се сꙋде предь царинникомь и кьнеꙁемь. М. 146. 162.

сьлоучити се, contingere: да не слоучить ти се притча. Ст. 11. аще се коимь врѣменемь слоучи погыбиоути ꙋлемь. М. 61. аке им се где слꙋчи дрѣво, тере имь се раꙁбиѥ. М. 85. ако се слꙋчи ꙋ инекоѥ врѣкеме или господинь или властелинь или граждаиинь или людѥ, кои би пакостили. М. 106. вь врѣме то слоучивьшоу се старьцоу. М. 116. сиꙗ вса слꙋчившаꙗ се мнѣ. М. 155. да нѣсть приселице, ни слѣда нища, раꙁьвѣ ако се слоучи велика властелина стѣгоноше оу жоупи, и помала властелина, … ти да плакꙗю. З. 46. ако се слоучи что иꙁгоубити. З. 46.

ако се слꙋчи сьрьть комꙋ дꙋбровчанинꙋ ꙋ ѕемли господства ми. М. 206. слꙋчи ньь се и ѕгоди на морꙋ ѕло врѣме. П. 115. ако се слꙋчи врѣме, да би ѡнь хѡтѣль дођи ꙋ Дꙋбровнѣкь. М. 210. ако се гдѣ слꙋчи, и разбию се ваше дрѣво. М. 204. ако се слꙋчи, тере се сваґю ѕ Дꙋбровникомь. М. 209. на једном мјесту без се, али може бити погрјешка: ако слꙋчи господствꙋ ми, тере се сваґꙋ ѕ Дꙋбровникомь. М. 207. на једном мјесту са ю мјесто оꙋ: ако се слючи, да се разьбие дрѣво дꙋброкчко. М. 203.

сьль, legatus: да не пошле книга ни слѣ. М. 30. сь хтениемь твога сла. М. 30. слꙋ. М. 32.

сьльгати, mentiri: сльгавь его. Д. 79.

сьлѣсти, descendere: слеѕꙋть до Млинехь. М. 38. (међе) слеѕꙋть до мора. М. 38.

сьлюбити се, placere: ако ли нима се нѣщо не би шлюбилоѡ бити ѕаедиѡ. М. 462.

сьлючити се, гледај сьлоꙋчити се.

сьматрати, considerare: сьматраахоꙋ и хоꙋдость ризы власѣныи. Д. 30. самь въ мислы мнѡго о семь съматраше. Г. XI. 81. божїе все сьматрающее око. Л. 64. сматран, како хощеть вьстати. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

сьмести, turbare: оꙋбоꙗв се ѕѣлѡ и страхомь смете се. Д. 212. не моѕите мꙋ никакоре сьмести. М. 50. ѡдь потопа свѣта нѣ се толико свѣть смель и врьтѣль колико сьде. П. 57. да сврши и не смете сие писанье. М. 219. да би тꙋи нашꙋ любавь нѣкако смель али ѡкрьниль. П. 66. една ѕла жена нѣкоимь вꙋховьствомь есть тои смела. М. 546.

сьметати, turbare: сметае чтенїе. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 86.

сьметьць, confusus: льжнїи пророкь тоꙋрскыи смѣтаць Моꙋхаметь. Л. 88. ако не буде погрјешка.

сьмећа, turbatio: коꙗ сꙋ врѣмена ꙋсильна била и смекю. П. 3. кьде сꙋ биле смекю ꙋ Боснѣ. П. 100.

сьмилити се, misericordiam commovere: да не сьмилить се господеви ꙗко и Содомь. М. 100.

сьмиловати се, misereri: нето богь смилꙋю се на

насъ. П. 29. въздамо на бога да се смилује, и одъврати ови гнѣвь одъ насъ. П. 29. да ти буде милость смиловати се. П. 149. будуни се смиловаль велики господарь на господина херьцега. М. 511. погрјешка смилѣвать. П. 128.

съмиреније, placatio: светомоу ѡ съмиренїи ихъ много молештоу и запрѣштаюштоу. Д. 177. humilitas: приидє къ смиренню ми старьць. М. 212. оу съмиренїю. М. 533.

съмирити, reconciliare: тобою съмириše се небеснаꙗ съ земльными. М. 67. смирихъ ихъ с кнеzомь Вонслаковъ. М. 169. ш ними се самирите. М. 546. tranquillare: богь да съмиритъ и оутѣшитъ нась. М. 332. съмирихомъ се и поучихомъ. М. 332.

съмотреније, cura: съмотреније твоєго уловѣколюбиꙗ. М. 86. всачьска оудывлꙗють се таковомоу съмотренію, ꙗко за наше спасеније вълоквѣчити се изволи. М. 99. все плътьскоє съмотренїє єже ѡ насъ съвръшивь. М. 121. богоу съмотреніємъ въса на пользоу мънѣ творещоу. М. 331.

съмотритель, administrator: хотен своємоу божьствоу слоугы себѣ прѣдьставити и смотрителє своєго владычьства. Г. XV. 264.

съмотрити, considerare: си въса смотре. Ст. 10. смотре єго дивьнаꙗ дѣла. Ст. 25. смотрикше. М. 130. смисливь и смотрьше стару прѣꙗзань. М. 238. 239. смисливь и смотривь въ моємъ срьдьци, како бихъ Дубровьнику любьвь показаль. М. 241. смотрикше що є по правдѣ. П. 11. смотрѣвь. М. 258.

съмотрьливь, diligens: смотрьливыи сын моужь. Са. 3.

съмотрьливьнь, diligens: подобаєт єпископоу быти съмотрьливноу. Д. 140.

съмрьтоносије, pestis: бысть съмрьтоносїє оу Новемь Брьдоу. Л. 79. 81.

съмрьтоносьнь, mortifer: ѡть съмрьтоноснаго мьча. Д. 178. смрьтоносьнаго ада. М. 90.

съмрьть, mors: о врѣмени съмрьти прѣподобнаго ѡтьца. М. 7. аще клꙋчить съмрьть некомꙋ чловѣкꙋ. М. 37. съмьрьть. М. 37. смрьтию скончаше се. М. 90. съмрьть вькоусивьше. М. 100. по ѥговѣ смрьти. М. 112. да си се дохрани до смрьти своѥ. М. 116. ꙁарьве бога или посѣче или ѡкрьвави, а не до съмрьти. З. 47. ако се слꙋчи смрьть комꙋ. М. 206. комꙋ га да на смрьти. М. 207. вь дань смрьти и приминꙋтиѣ нашега. М. 291. ѡбладаюштомоу животомь и съмрьтїю творцоу. М. 334. да смо се ѡдьрекли бога на смрьть и на дань сꙋдни. М. 383. да смо се ѡдрекли бога на ꙋмрьли час на смрьти. М. 414. съмрьтехь. М. 332. самрьть. М. 394. по неговои самрьти. М. 409. коѥ се ꙁгоде на самьрьти моѥи девонке. М. 416.

съмрьтьнь, mortifer: вь сѣни съмрьтьнѣи. Ст. 29. на съмрьтномь соудишти. Д. 106. mortalis: блажень чловѣкь, иже ѡбрѣте прѣмоудрость, и съмрьтьнь, иже видѣ раꙁоумь. Са. 5. съмрьтьно тѣло. Са. 14. mortis: час съмрьтныи. М. 86. 90. ѡть врать съмрьтныхь. М. 334.

съмоутити, turbare: сїа оувѣдѣвь, съмоути се. Г. XI. 72. оумь съмоущень. В. дан. I. 5.

съмоуштати, turbare: молитвоу чистоу, не каломь богатства съмоуштаемоу. Д. 116. иже ѡть нѥго добрѣ раꙁдѣлѥна съмоущае и ратоуе. Г. XI. 72.

съмоуштениѥ, turbatio: съмоущенїе и гонѥнїе вьставлꙗеть. Л. 56. беꙁь свакога смꙋщеньꙗ и беꙁь поколебаниꙗ да ю (царину) дрьже ѡвои годище. П. б. 80.

съмьнѣти се, dubitare: видѣвь съмнешта се, вь нѥгдаже что просити. Д. 47.

съмыслити, cogitare: ꙁлѣ съмыслештоу. Д. 102. что кьꙁньнѣе сьтворить, съмыслити недооумѣюште. Д. 183. сиꙗ съмысливь. М. 86. смисливьше нихь вирьне слꙋжьбе. М. 226. смисливь и смотрьше старꙋ прѣꙗꙁань. М. 238. видивь и съмисливь нихь писание. М. 281. веле тои смисливь и добре раꙁьмисливь. М. 308. смислих ꙋ памети ꙋ моѡи, да никтоѡрь не може бити боли стежникь сьемꙋи мирꙋ. М. 367. хитростью, коꙗ би се могла смислити а или

зүинити. М. 458. ни ꙁа ѥдно приджжьѥ, кое би се могло на свѣти наити али смислити. М. 473.

съмыслодавьць, intellectum dans: прѣмоудрости наставника и съмыслодавца. Са. 6.

съмысль, cogitatio: да ты ми просвѣтиши оүмь и съмысли свѣтомь раꙁоума твоего. М. 10. оүмоливи выше смисла щедроть си. М. 110. mens: що ми мои самисло прьнесе. М. 417. младь смысломь. Л. 54.

съмысльнь, rationalis: съмысльно раꙁоумѣти. М. 88.

съмышлꙗти, cogitare: смишлаѥ великж любьвь. М. 241. смишлаѥ великж правьдж и любавь, кою сте вьꙁда к намь показовали. П. 35. смишлае и раꙁмишлае ж памети мови срьчане любви, кое имаше мои прьвии с кнеꙁомь. М. 444. смишлае г богж и к правди. М. 444. смишлае нашомь паметью ꙁаповедь божию. М. 507.

съмышлѥниѥ, cogitatio: виджвь благооутробноѥ съмышлѥниѥ и потьщаниѥ. М. 76. 82. 121.

съмѣрати, humiliare: вьсакь вьꙁносеи се смѣраѥть се. Ст. 4. о всемь смѣраюште се. Д. 114. що видимо на ньемь, се много смѣра, и обѣтуѥ. П. 150.

съмѣрениѥ, humiliatio: о смѣрении таковаго владыкы. М. 9. ꙁаповедь давию оть моѥго смѣрениꙗ. М. 18.

съмѣреномоудрь, humilis: смѣренномоудраа доуша. Д. 128.

съмѣрити, humiliare: донде ка мнѣ, и смѣри се прѣда мномь. М. 461. ꙗкоже смѣриль си еси. М. 540. чешће part. praet. pass. humilis: кротькь есмь и съмѣрень срьдьцемь. М. 5. Са. 2. вь маломь и смѣреномь образѣ. М. 8. смѣрѥнаꙗ. М. 26. аꙁь смѣреныи арьхиѥпискоупь. М. 76. смерѣни. М. 245. аꙁь смиререни прнедь божьствомь ти рабь Радосавь. М. 311. смѣрено поклоньѥниѥ. П. 4. смерено поклоньѥниѥ. П. 16. молю смѣрено. М. 462.

съмѣрьнь, humilis: аꙁь смирни прѣдь божьствомь ти рабь. М. 313. смѣрни раабь. М. 322. смѣрьно поклонениѥ. М. 542. смѣрно молише. М. 324. ꙁахвалꙗмо смѣрно. П. б. 90.

съмѣрьство, humilitas: доwꙉе ка мнию с велицием смѣрствwмь. М. 461.

съмѣсити, commiscere: тиквоу соухоу растри добрѣ и смѣсивь сь wцтwмь. Ш. lesek. 130.

съмѣсьнь, commistus: где се wбрѣтаю жоупе смесне. З. 46.

сънабьдѣти, salvare: прѣда емоу пещи се и сънабдѣти стадо христово. Са. 8. бес пакости wть нась сънабдѣ и богь. Д. 29. вьси w господи сънабдѣхwмь житїе наше. Д. 36.

сънаслѣдьникь, coheres: сии и сънаследникь истини. М. 104. сподобльшоу се быти сънаслѣдникоу того добрыимь дѣлwмь. М. 142.

сънастольникь, qui una throno insidet: егоwже изволи по кралиевьствꙋ ми сънастоwлникꙋ бити и сьдрьжати скифтри кралиевьства ми. М. 180.

сънести, conferre: сънесь плакы каменные. Д. 33. иеда би како кою любавь мегю вама могли ꙋчинити и снести. П. 151.

сънимати, demere: сънемлють сь главы своее царьскын вѣнць. Л. 57.

сънискати, acquirere: польꙁно что wть него сънискаюште. Д. 1. assequi: вса дѣла добра сь троудомь сънискають се. Г. XI. 192. exquirere: да синщꙋ кривца. М. 52.

сънити, descendere: сидеть ико дьждь на роуно. Ст. 1. не прѣбоудеть богатьство, ни съндеть слава. Са 3. вьставь скоро сиди. Д. 212. да сидеть на нь гнѣвь wть господа бога. М. 124. сиде с небесе на ꙁемлю. М. 220. снѣде. М. 253. — се, concurrere: абие сидоше се на брань. Ст. 6.

сънитие, concursus: вь сънитїи многаго оружїа помышлие невьꙁможно многыимь съмрьти не быти. Д. 109. бысть сънитїе ратное. Л. 57. бысть сънитїе и сраженїе. Л. 74. descensus: милосрьдное сънитие на ꙁемлю. М. 86. саньтиемь светаго дꙋха. М. 220.

съносити, inferre: кои би скарь и неправдꙋ сносиw. М. 459.

сънъ, somnium: житїе се сѣнь и сьнь. Са. 4. вь снѣ видѣнїе видѣти. М. 110. somnus: сьнь оудрьжа нась. Д. 20. не дасть сна своима оунма. Д. 85. лѣность и сьнь вь глоубиноу геони сводить доуше наше. Г. XI. 192.

сънько, гледај Санько.

сънькокићь, гледај Санькокићь.

сънмиште, conventus: ѕлоучьстывое сънмище. Г. XI. 55.

сънъмъ, conventus: не вмѣстимомь сьнмомь многомь. Д. 36. любимыи мои сьнме. Д. 37. инокыих сьнми вь монастырїнхь сьбираше. Д. 152.

сънънъ, somnii: сьннымь ѩвлюнїемь. Д. 135. сьнное видѣнїе. Д. 206. сьннымь пришьствїемь ѩвлает се. Д. 216.

сънѣдати, comedere, conficere: желанїе сьнѣдающте плъть его. Д. 25.

сънѣдь, cibus: не хотеште цара птицамь вь сьнѣдь ѡставити. Д. 104. троупїа ѕверемь на снѣдь прѣдложеть се. Г. XI. 72. погрѣѕаеть вь рѣцѣ сь вои своими, снѣдь рѣцѣ и ѡгню вѣчномоу бываеть. Л. 51.

сънѣсти, comedere: аще послоушаета мене, благаа ѕемльнаа снѣста. Са. 5. хлѣбь сьнѣсти. Д. 92. mordere: не сьнѣдень бысть єхїдною. Л. 51.

съобьштьникъ, particeps: сьѡбьщьника ме и хьтитора творить храмь светыхь. Ст. 14. сьобьштникь светыихь таинь сь ними бывь. Д. 77.

съобьштьнъ, communis: тебѣ боуди и сѣмени твоємоу, ни с кимьже не сьѡбьщьно. Ст. 3.

съобѣдьникъ, conviva: многыхь вь царьскоую полатоу сьобѣдникы себѣ подьемлють. Д. 129. цароу и сь патрїархомь сьѡбѣдници бывше. Д. 200.

сьотьстоупити, una deficere: сь нимь сьѡтьстоупившими силами. Д. 79.

сънадати, decidere, decurrere: мега Илинино брьдо, како спада оу Юлшаницоу. М. 93. кои дѣль спада мимо Класьно Полю. М. 94. како дѣль спада оу вароу. М. 94. прѣзь потокь оу поуть, како спада сь Липовице. М. 95.

како потокь спада оу рѣкоу. Г. XV. 274. како поуть спада. Г. XV. 279.

сьпакостити, damnum inferre: кто имъ спакостн. М. 3.

сьпамьтити се, meminisse: спамтихь се и смислихь у нашои памети, да нищоре нне угодние богу него ли мирь. М. 367.

сьпание, somnus: прѣдь спанїем. Д. 147.

сьпасати, servare: вѣра есть спасаюшти. Д. 151. оть погань находа молитвами спасаита. Д. 218. сие приписанье да нмамо и хокемо дрьжати, спасающе клетькѣ и поуьсть и службе, кое смо дрьжани учинити опькинѣ бенетьукои. М. 39. вьсе ово хокемо тебѣ дрьжати и учинити, спасающе клетви господину дужу. М. 43.

сьпасение, salus: обрѣсти вы мѣсто спасенїа. М. 7. постигноути нѣкое мѣсто и тоу полоучити сьпасение. М. 5. за наше спасение бысть уловѣкь. М. 9. вь спасение доуши моеи и тѣлю. М. 10. дьнь сьпасениа. М. 332. на душевно спасенье. П. б. 124.

сьпасовица, неко мјесто близу Вучитрна: оу Спасовицоу и до мегие кльуетрьньске. Г. XV. 304.

сьпасовь, salvatoris: светаго прѣображенїа спасова. М. 49. оть метохїе спасове у Плавници т. ј. од метохије коју је имала у Плавници црква спасова жичка дао је св. Сава нешто земље манастиру св. Николе у Врањини. М. 18. игоумена спасова (т. ј. милешевскога). М. 561. селима Грачаници, Сушици и Селцу ишла је међа кь спасовѣ црькви. М. 562. црква спасова оу Призрѣнѣ. Г. XV. 270. малии спасови (т. ј. исте цркве). Г. XV. 270. тако се помињу цркве и у Светој Гори: пирьгь и на немь храмь спасовь. М. 66. келїи спасовѣ. М. 122. вь домоу спасовѣ. М. 139. монастира обители спасова вьзнесенїа господиа глаголїемаго Свимеиѣ. М. 543. — дьнь, dies ascensionis Christi: прѣге спасова дьне. М. 117. трьгь прѣдь спасовѣмь дьнемь (у Призрену). Г. XV. 288. cf. сьпась, вьзнесение, прѣображение.

сьпасти, -пасоу, servare: веле высѣмь спасти се. М. 9. молиткоу ихь оуслышить, и спасеть ѥ. М. 9. иже вѣроу иметь, спасень боудеть. М. 26. да си идоу доубровчане по нашѣи ȥемли сь своимь добыткомь, спасени боудоу стоеке, придоуке, поидоуке. М. 34. ако придеть вь нашь градь, да бѫдѫть спасени и вароками. М. 36. да спасемо и стрѣжемо по морѫ и по сѫхѫ вьсе люди дѫбровьчьке ѫ тѣла ихь и добытькь ихь. М. 44. да си стое и поидѫ спасено весь пакости тѣла ихь и добытькь ихь. М. 45. погрјешка, може бити само штампарска: на те оупьваше, и спасили се соуть. Ст. 10.

сьпась, salvator: господа бога и спаса нашего. М. 15. спась чловѣчьски. М. 17. великаго бога и сьпаса. М. 546. цркве његове, које се и саме тако зову: храмоу спаса нашего (т. ј. Жичи). М. 11. на просвѣщеније спасоу нашемоу Іисоусоу Христоу (т. ј. Жичи). М. 11. вь храмѣ светаго спаса вь мѣстѣ рекомѣмь Милешева. М. 561. ѡть царине оу светаго спаса (као да је у Призрену). М. 111. како ѥсть дрьжаль спаса (у Призрену). М. 270. у пиргу хиландарском: да ѥсть свѣща спасоу. М. 62. cf. вьȥнесение, прѣображение, сьпасовь.

сьпасьнь, salutaris: чюждь да бѫдеть сьпаснаго тѣла и крьве. М. 263. на сѣдалишти не гоубительскы нь спаснѣ сѣдить. Д. 132. погрјешка у руском пријепису: спасеньнаго тѣла и крьве. Г. XI. 140.

сьпати, dormire: на гробѣ моемь спиши. Д. 212.

сьпети, -пьноу, confutare: спети быше и падоше. Ст. 19. ако прѣстѫпимо и едно ѡдь сега, да ны богь сьпьне и света богородица. М. 23. да ме сьпне богь. М. 24. 35. да ме богь сьпьне. М. 25. 43. 45. погрјешка сеньнѣ. М. 29. 30. 33.

сьписатель, scriptor: истинны сьписателю. Л. 55.

сьписати, -саю, conscribere: не несоуштаа ѡ нюмь сьписающте. Д. 2.

сьписати, -пишоу, conscribere: сьписано Доментїаномь. Д. 1. списасмо имена метохиамь. М. 140. сиа вьса по

имени, ıакоже и списанна ꙁде сѫть. М. 191. и сьписавьше да ми пошлете. М. 475. списань. П. б. 113. сьписа слоужбоу его и житїе. Л. 61.

сьписовати, conscribere: ксенїе не дасть ми съписовати. Г. XI. 70.

сьплатити, solvere: да имь сплати вьсе жупа; не исплати ли имь жупа, да имь плати кралевьство ми. М. 85. да имь сьплате ѡкольна села волıа градь; не сплати ли, да имь кралевьство ми плати. М. 85.

сьплести, plectere: сь пастыри славословиıе сьплетьше. М. 58. complicare: рьци ıеи сѣсти сплѣтши ноꙁѣ. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

сьпльнити, complere: ıерь бисмо ꙁа вась ради учинити и спльнити всаку работу. П. 116. само ту.

сьплѣсканиıе, formatio: владыка мои не прѣꙁьрѣ моленнѣ сьплѣсканиѣ своего. М. 5.

сьплѣтати, plectere: многы похвалы емоу сьплѣтае. Д. 47. вѣнце похвалами сьплѣтати. Д. 122. implicare: не печалми сьплѣтаахоу се тѣлесными. Д. 23.

сьповѣдати, narrare: споведаше ми ꙁа вьсе кривинѣ и дльговѣ, що имь су били по ꙁемли царьства ми. М. 146. у тоиꙁи катрьꙁи споведаху да су нѣкои тьрьци. П. 125.

сьповѣдовати, narrare: ни аꙁь сии споведоуе ꙁаꙁорьнь. Д. 101.

сьповѣдѣти, narrare: рѣчи господьства ти наамь много мудро и почтено сповидѣ. П. 25. 61. тако ми е сповидиль. П. б. 43. намь сповидише, да су ꙁа мобе наше примили. М. 375.

сьподвижьникь, certaminis socius: соупроуга и сьподвижника. Д. 59.

сьподобити, dignum judicare: сподоби ме светаго ига его благаго. М. 5. породьномоу житию сподобихомь се. Ст. 16. да приемше учловѣчьскомоу сподобеть погребенїю. Д. 106. кога богь сподоби чисти книгы сии. М. 84. сподобльшоу се быти сьнаслѣдникоу. М. 142. сподоби ме

сугубнимь вѣнцемь, ако ѡбои владичьствиа исправлати ин. М. 187. сподоблень быхь вѣньца и чьсти. М. 201. да небесьному царьствію сподобить ин. М. 569. божаственую благодить, сподобльшу ме насльдовати прѣсто. М. 233. погрјешке: сподоблашу. М. 239. 275. сподоблашую. М. 257. сподобьшаю. М. 260. сподобашаю. М. 430.

съподоблати, dignum judicare: никогоже сподоблаше разве себе послоужити ѡтьцоу. Д. 53. дроугаа не сподоблает се провѣштати. Д. 58.

съпокланиаемь, una adorandus: сьпокланиаемь и сьславимь ѡтьцоу и сыноу. М. 277.

съпомагати, auxilium ferre: тоеже ѡбители съпомагаемь .ф. златиkь на всакую годину. М. 540. сьпомагати светымь твоимь храмѡмь. М. 540. богу съпомагающу ему. М. 558.

съпомена, mentio: за недворьщину кою спомену учинити. П. 169. само ту.

съпоменовати, meminisse: споменуюке старо приательство. М. 193.

съпоменоути се, meminisse: ѡдь чеса спомени се са всакомь правдомь. М. 500.

съпоменоутие, memoria: бивши славнога споменутие господинь краль Тврьтко. М. 231. поутено споменутие воеводе Петра. М. 308. любавь, кою е показоваль славно споменутие господина кнеза Павла. М. 315. що намь ѡстави по себие поутено споменутье господинь Сандаль. М. 388. кое биеху учинили много поутеному споменутю воеводи Сандалю. М. 393. Жарко, многѡ поутенога споменутиеа синь кнеза Влатка. М. 453.

съпоминати, commemorare: споминамо и даемо видити всакому. М. 248. П. 50.

съпоминькь, monumentum: споминакь не (ње) писмомь поставлень. М. 519.

съпона, impedimentum: споноу емоу творештихь разоумомь благаго доуха низложити. Д. 15. прость и безь вьсакое споны есьмь ходити. Д. 211.

съпорасрьдити се, irasci: ѥрь се ѥ нѣщо спорасрьдила на Живька. П. 128.

съпослоушати, audire: съпослоушавь вьса глаголаннꙗ ими. Ст. 11.

съпособьникь, adjutor: съпособникы многыи на се приемь. Д. 76. сего съпособника приемь царь, вь светомоу глаголаста. Д. 127.

съпособьствовати, adjuvare: крьсть господьнь вьноу да способьствоуѥть ти ꙗко Давидоу. Ст. 16. богомь способьствованныи. Д. 114.

съпоспѣшьствовати, adjuvare: благодати божии съпоспѣшьствоующи ми. М. 74.

съпостать, adversarius: изьшьль ѥсї на змїа и съпостата божьствьнихь црькьвь. М. 243.

съпостатьнь, adversarius: оумиливьшии се съпостатнымь. Д. 29. посилаеть вь съпостатныимь. Д. 31.

съпостьникь, qui simul jejunat: сь нимь съпостникь. Д. 2. послоушникь сыноу и вь поустыни съпостникь. Д. 55. жалеште по съпостницѣ. Д. 133.

съпострадати, una pati: не могы сыноу съпострадати. Д. 44.

съпотрѣбити се, opus esse: ако би намь се спотрѣбилоѡ, како би намь ѡдь потрѣбиѥ ꙋзеть речене дꙋкатиѥ. М. 493.

съпохвальнь, una laudandus: моученикомь съпохвальне. Ст. 26.

съпратити, mittere: да динари дꙋбровачци ходе слободно и да се спрате по нашемь рꙋсагꙋ. М. 491.

съпретати се, se referre: вь малѣ ѡть гониѥнїа съпрѣтавь се, прѣста вь малѣ ѡть гониѥнїа. Л. 56.

съпрешти, conjungere: слово оученїа сь властию съпреженно. Д. 128. печалемь множѣмь съпрежена соуть вьзлюбленнаꙗ ти чеда. М. 244.

съприсьносоущьнь, coaeternus: равна ѡтьцоу и събезначелна и съприсносоуштна. Д. 96. доуха съприсносоущна. Л. 58.

сьпроповѣданиѥ, praedicationis societas: радоуи се апостоломь сьсѣдьниче и сьпроповѣданиѥ. Ст. 26.

сьпрославлюѥмь, simul celebrandus: ѥдинь сы светїе троице сьпрославлюѥмь оцѣ. М. 539.

сьпротегноути, extendere: толикь ѡ ниемь плачь съпротѣгше. Г. XI. 114.

сьпротивьнь, adversus: аште что сьпротивно помышлюѥши. Д. 14. сьпротивьнь помысль и не ѡть бога быти глаголють. Д. 50. не тькмо сьоеплеменныхь нь и сьпротивныхь. Д. 157. вазиска вльхви ѡни иже и сапротивна наоучивьшихь. Г. X. 250.

сьпроужьница, conjux: сь своею сьпроужницею роди .г. сыны. Л. 59.

сьпрьникь, adversarius: да мѫ бѫдеть съпарникь на страшномь соудоу. В. дан. I. 14.

сьпрьница, adversaria: богомати да бѫдеть емѫ сьпрьница. М. 132.

сьпрѣдь, гледај код прѣдь.

сьпрѣка, гледај код прѣкь.

сьпрѣстольникь, qui una throno insidet: приемлют ѡтьць сьпрѣстолника сына. Д. 39. патрїархь архїепископа сьпрѣстолника и сьтрапезника себѣ приемлють. Д. 129. сьпрѣстолникь апостолскаго сѣданиа. Д. 149.

сьпрѣстольнь, qui una throno insidet: сыне сьпрѣстолне ѡтьцоу. М. 277.

сьпоустити, reponere: за тои иманьѥ ѫзето спѫстисмо на господьство ти, да ти бѫде милость ѡправити. П. 140.

сьпоутьникь, socius viae: сь нимь страничьствїа сьпоутникь. Д. 2. работающтихь сьпоутникы приемь. Д. 28.

сьравьнити се, aequari: стлъпь прѣвелїи, юко црьковномоу высотою сьравнити се врѣхоу. Г. XI. 69.

сърадовати се, una gaudere: сърадоуи се ѡ мнѣ. Ст. 12.

сьраженниѥ, pugna: сьраженїю бывшоу. Л. 55. бывьшоу сьнитїю и сьраженїю на полю Косовоу. Л. 72.

сьраѕити се, congredi: оконимь сраѕыкшимь се странамь. Г. XI. 66.

сьрасльство, coalitus: ꙗко единь мнѣти се камень вьсего оного храма анце прѣчюдно кь едниомꙋ сърасльства видоу сьчетанно хытростїю. Г. XI. 70.

сьрастрьѕати, simul lacerare: ридании срьдьце сьрастрьѕаюштихь. Д. 94.

сьредитель, administrator: на той постависмо скѣдоке и средителе вѣре наше дѣда босьнскога и ш нимь .ві. поглавитниехь крьстиꙗнь и .ві. нашиехь властела. М. 461. само ту.

сьредити се, se conferre: докла годѣ би се испратили и средили са всиемь благωмь ниxь изь ѕемле господ ства ми ꙋ Дꙋбровникь. М. 467.

сьредьба, dispositio: на такове средбе и научние. М. 461.

сьретьникь, aemulus: прїиди, сьретьникꙋ аггеломь. Д. у III. Iesek. 123.

сьретьнь, aemulus: радоуи се моученикомь сьретьне и сьстрадьне. Ст. 25.

сьриноути, detrudere: сьриноуть бысть сь прѣстола. Л. 80. сьринꙋ его сь прѣстола. Г. XI. 159.

сьристати се, concurrere: сьришоуше се вь коупь. Ст. 27. сьриштоуште се оугнитахоу се. Д. 87. роукою посвештеннаго архїепископа благословити се сьриштоуть се. Д. 129.

сьродьникь, cognatus: кь сьрωдникоу царевоу. Д. 105. аггельскыхь сьрωдникь. Д. 117. ωть сьродникь монхь. М. 167. ωть синовь господьства ми или кого ωть сьродникь. М. 436. комоу ωть сьрωдникь и ѕнаемыихь. З. 31. са васеми сародники. Г. X. 257. мислим да је погрјешка сь родьникы. Ст. 30.

сьродьница, cognata: сродницꙋ свою. Г. XI. 127.

сьродьнь, cognatus: царьствоующїимь по пльти сьрωдны есте. Д. 49.

сьродьство, consanguinitas: ωть сьрωдьства Авьгоустоу Кесароу. Л. 68.

сьрѣсти, obviam fieri: срѣтьше мошти светаго. Ст. 20.

сьрѣтати, obviam fieri: сретаюштимь тѡго нарѡдомь. Г. XI. 75.

сьрѣтеннѥ, occursus: готови се вь срѣтеннѥ ѥго. Ст. 20. вь срѣтеніє ємоу изыти. Д. 136. монастирѹ Срѣтенію (у садашњој Србији). В. дан. I. 27.

сьрѣћа, fortuna: ѡдь бога ѕахтевамо твоѥи милости добрѹ срѣкю и нарѡкь. М. 553. 554. 555. честитога цара срѣкѡмь. М. 554.

сьрѣћнћь, властелин дубровачки Петрь Срѣкникь 1253, презиме му је један пут записано Сречникь. М. 23. 39.

сьсати, lactere: ѡбою сьсцоу млѣко сьсаль ѥси. Ст. 2. тоучиицоу да сьсеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

сьславимь, una celebrandus: сьславимь ѡтьцоу. М. 277.

сьслоужениѥ, cooperatio in sacris celebrandis: пріемлють всѣ арьхїереє къ пріѡбштеніє и съслоуженіє. Г. XI. 163.

сьслоужьбьникь, cooperator: сь патріархомь и сь чьстнымии его сьслоужьбникы вь велицѣи црькви слоужбоу сьврьшивь. Д. 167.

сьставити, conficere: како монастырь сьстависта. Д. 52. ѡбновише и сьставише монастирь. М. 539. ѡдь небитиа ва битиѥ састалѥна бише. М. 220. 235. сьставихь форми. М. 538. сїа книга сьставлѥна Гюргїємь деспотомь. М. 540. componere: повели водамь морскымь вь тишиноу сьставити се. Д. 184. сьстависмо синоре вь єдиномь хрисовѹлѣ. М. 131. аггелскиѥ чини сьстави. М. 133. colligere: великь сьвѣть хоштеть сьставити. Д. 36. амалдаре саставите. М. 474.

сьставлıати, componere: твоимь мановенїємь прѣлагаєма и вь свои пакы чинь сьставлıают се. Д. 184. conficere: монастирь сьставлıють Хиландарь. Л. 59.

сьставлѥниѥ, compositio: о сьставлѥнїи монастыра. Д. 61. всемирное сьставлѥніє. М. 272. до гроудеи и єтрънаго съставлѥнїа. Г. XI. 88.

съставь, elementum: богь вь трехь съставѣхь прѣбываен. М. 88. 557.

съставькь, junctura: мега мꙋ на съставкꙋ на делꙋ Потоунꙋ и Коуковоу и Бранунемь. С Л. 1847. IV. 53.

car станькь, confluentes: на състанкꙋ Бистрице и Орѣховице. М. 191. мјесто тога је гријешком наштампано на сьстанкꙋ Бистрице Орѣловица.

състарѣти се, consenescere: третїемоу родꙋ състарѣющꙋ се. М. 49.

сьстати се, convenire: сьстати се нима и видѣти оу Нышн. Ст. 27. састахь се сь нимь на междн. Ст. 29. сьставшима се нма. Д. 109.

сьстаꙗти се, confluere: раздѣлꙗше се вода вь коупѣлы, и пакы сьстаꙗше се. Д. 199.

сьстоꙗти се, consistere: тако састоѣти ми се кралюевьствꙋ ва мири и ва слави. М. 221. 235. 282. contineri: вьса елика състоетъ се въ хрисовоули. М. 543.

сьстрадати, simul affici: сьстрадааше доушею пропетию его. Д. 44.

сьстрадьнь, qui simul patitur: радоуи се моученикомь сьретьне и сьстрадьне. Ст. 26.

сьсоудь, vas: икωны и сьсоуды чьстьными. Са. 2. светые сьсоуды. Д. 43. сьсоуди златими и сребрьними. М. 11. испльнинхь кьнигами и иконами и сьсоуды. М. 66. крьсти и сьсоудн. М. 80. чьстные сьсоуди свещенные. М. 91. ωдеждами и сьсꙋди. М. 130. cf. соудь.

сьсоушити, exsiccare: ωть чрьнице короу растри и сьсоушивь и сьтвори ꙗко крашно. Ш. lesek. 130.

сьсьвезати, colligare: сьвери оуды его и сьсвежи жилами пльти его. Д. 110.

сьсьпишта, међа је пашишту Лабићеву ишла на Сьспища право оус Козникь. М. 61.

сьсьць, mamma: ωвою сьсцоу млѣко сьсаль юси. Ст. 2. сасце показающе. Г. Х. 234.

сьсѣдьникь, consessor: апостоломь сьсѣдьниче. Ст. 26.

съсѣсти, descendere: ѡть конꙗ съсѣдь. Д. 161. са конꙗ саседь. Г. Х. 269.

съсѣцати, concidere: съсѣцающе сами себе дроугь дроуга. Ст. 22.

сътварати, facere: пироу великоу сътварасмоу. Д. 6. всѣхь веселїи и тихостни сътварает. Д. 71. какꙋ нмь ю милость створиль сииь кралевьства ми, такоге нмь и ꙗ стварамь. М. 56. многа чюдеса сътвараеть. М. 530.

сътварь, res: сътварїи. М. 72 (али бих рекао да је ту погрјешка мјесто сътвори). що пишешь, да се съвракꙗю к теби, терь тꙋѕи плакꙗю царинꙋ, а ниием путемь да не гредꙋ, а таи ю ꙋсильна стварь. П. 5. волꙗмь ꙋчинити како све ѡдь своюхь ствари. М. 238. ни ѕа благо ни ѕа граде ни ѕа еднꙋ стварь. М. 274. ни ѕа юднꙋ рать ни чию волю ни прѣдꙋжию ни ѕа еднꙋ стварь сеган свьта. М. 285. ѕнанию всакоюхь вещи и ствари. М. 308. ѕа кою стварь (quam ob rem). М. 326. многе ине ствари намь раѕꙋмно рече. М. 326. колико смо приправни ꙋчинити ствари, ке сꙋ ꙋгодне господинꙋ дꙋжꙋ. М. 327. ѕа вѣрованье речениѣхь ствари. М. 328. ствaарь. М. 401. коюмь годе ꙋѕьрокѡмь, коном ли годе стварью. М. 418. на тꙋи ствар ѡдговорише. М. 464. ако ћешь говорити све ствари, кое сꙋ до сада биле. М. 500.

сътворениe, factum: видѣвь створениe дѣда ми кралꙗ Стефана манастирью светыю богородице. М. 71.

сътворити, facere: сътвори богь иебо и ѕемлю. М. 4. мирь створюиыи. Ст. 1. дѣло, юже ѕачехь ѡ господи, и створихь ю. Ст. 4. вь гробѣ, егоже бѣше себѣ самь сътвориль. Са. 13. створи се храмь сии юпискоупомь. М. 26. створихь црьковь. М. 74. да си сътвори црькьвь по своѡи вѣре. М. 216. монастырь сътворихь. М. 531. створи намь прѣпокоище. М. 66. крьсть сътворень кралицомь Ѥлѣномь светои троици оу Сопотахь. М. 70. сию се писаниe створи на крьстовь дьиь. М. 52. хрїсовоуле створеньиыю дѣдомь ми светѣи богородици. М. 58. сатвори се сии хрꙋсоволь. М. 135. да створѣ повелю. М. 210. ѡ родѣ чловѣчьсцѣмь,

югоже сьтвори вь прѣчисты ѡбразь своюго божьства. М. 187. сьтвори сїе сребро Петрь златарь. М. 549. вьпаде се вь ꙗмоу, юже сьтвори. Л. 53. сьтвори ꙗко брашно. Ш. lesek. 130. не створь милости. Ст. 9. створихомь ѡбьношьноую мольбоу. Ст. 20. станию сьтворисьмы вь Нышни. Ст. 29. тѣмь монастыремь сьтвори оуправоу, ꙗкоже подобаєть. Са. 2. сьтвореноу бывшоу повелѣнїю. Са. 11. сьтворь молитвоу. Д. 59. растанїе сьтвориста. Д. 171. аще иное добродѣтели не створихь. М. 10. аще ѡть оубогихь люди створить се. М. 14. милость створи господство ми. М. 16. да вы не створю никоегаре зьла, докь не створю сь мами тьрехь судь. М. 25. да не створить мирь безь нась сь Угрошемь. М. 36. да стоєть и створеть свои трьгь продаваюке и купоюке. М. 27. что створю? М. 58. не створихь блага на земли. М. 65. створише ѡ мнѣ, юже створише. М. 90. кто нѣсть пришль нахвалицомь по силѣ, и сьтворил оубїйство. З. 36. нероихомь да нѣсть вольнь ни едннь господарь прѣзь законь ничто сьтворити. З. 41. сьвѣть сьтворьше. М. 126. да не сьтворимо никое лукавство или безаконие ѡ господину Влку. М. 215. ни да сьтворимо кое зло ѡ нихь. М. 216. да створимо и свршимо и тврдимо вксе писано. М. 219. створисмо свить с властели. М. 232. сатворь милость. М. 415. створи велике щете. М. 444. милостиню сьтвори. Л. 51. плѣнь бесчисльнь сьтворише. Л. 62. створи храброванїа и доблести и враны. Л. 62. сьтвори себѣ свата цара грьчьскаго. Са. 2. ѡбщьника сьтвори себе апостольскаго ѡбраза. Са. 6. М. 5. мое сьгрѣшенїе бѣгоуна ѡть мене сьтвори те. Д. 206. прѣмисмо и сатворисмо крала Истою за нашега властелина. М. 240. сьтвори оуклонити се народоу. Са. 6. и още се обећавамо ѡпћнии створити, да наглавити людие присегу. М. 218. погрјешка: сторихь. М 204.

сьтворь, factum: каковь ю ѡбѣть, чинии да и створь буде. П. 56. до колѣ намь створомь скрьши. П. 71. послужили му смо не рѣчию, разма дѣломь и створомь. П. 84. рѣчь или створь недворань. М. 310. рнечь или створь не-

прилнчань. М. 312. любавь, кою ѥ ва всако врѣме нмаль к намь н поутенними днели н створомь показоваль. М. 315.

сьтегноути, extendere: како дрьже горье, кое су врьхь Ѕатомь н сьтегьнуть се до црькви свѣте Тькле. М. 38. сьтетьгьнуть се. М. 38.

сьтежа, disceptatio: да бисмо господьству ви удали ваша два кабла сребрьна, а да ѕа то стежу велику не учинимо ни велицѣхь разлога. П. 169.

сьтежанню, possessio: Иωсифа постави господина домоу фараоновоу и кнеѕа всемоу стежанню юго. Ст. 4. постави ме господина вьсемоу стежанию ωтьца моюго. М. 90. господина всему стежанию ωтьчьства моюго. М. 161. стежанью. М. 310. стежанию. М. 311.

сьтежати, acquirere: цвѣты неоувѣдающеѥ стежа. Ст. 26. благодарещимь бога, ѥко такова цара стежаахоу. Г XI. 75. рекь имь оучити люди си, ѥже стежа чьстьною си крьвию. М. 26. да инедьнь брать нїе вольнь себѣ ништа стежати ни оу свою кѣлїю дрьжати. М. 533. conficere: що оуработа нероп҃хь, тоѕи вьсе да стежить. З. 34. тако мислим да је и на овом старијем мјесту гдје ће бити погрјешка што је наштампано истежи мјесто и стежи: что оуѕороу бѣдьбомь, тоѕи да се бѣдьбомь и стежии. М. 98.

сьтежьникь, arbiter (pacis): нитковрь не може бити боли стежникь сьемуи миру међю нноωмь и властели дубровачцѣми колико крааль Тврьтко. М. 367. рекоше, како хоте бити добри и поутени стежници меу нами едной страни и другой. М. 472. heres: дае и ѕапнсуе властеломь и слугамь нашимь како господинь русашки и велики воевода русагу, стежникь моихь прѣродитель. М. 381. 412. како господа русашка и господари русагу, стежници нашихь родитель и прародитель. М. 469. хокемо бити свуда скедоци и правн стежници всему ѕгора писааному, да е тврьдо и непоколѣбимо. М. 402.

сьтеѕати се, disputare: стеѕающоу се владычьствию твоюмоу ω вещи сей. Ст. 7.

сьтешти, sufficere: да му мое сьдьце издаю до-

битьке; ако ли му добитька не стече, а они да подаю кривьца самога. М. 46. 48.

сьтицати се, concurrere: сьтыцаахоу се мнозьства. Г. XI. 82. мнози се данци сьтицаху, по четири и по .є. на хрістіааньехь. В. дан. I. 6.

сьтльшти, } contundere: корень сьтльвь и процѣсьтлѣшти, } дивь. Ш. lesek. 130.

сьто, centum: тисуча и сьто и осьмь десеть лѣть. М. 2. две ста. М. 31. петь сать. М. 232. двѣ стѣ оквьнь. М. 247. двѥ сти. М. 364. двие сти. М. 373. двие сте. М. 387. двие стѣе. М. 389. .к. стѣ. М. 392. две сти. М. 394. две сте. М. 477. двѣ стѣ. М. 478. дви сти. М. 489. три ста. М. 69. четири ста. М. 251. тисућьно и четири ста и девето лито. М. 273. петь сьть. М. 23. иза бројева који се свршују гласом т често пишу цать мјесто сать: .є. цать. М. 106. пет цать. М. 415. .ѳ. цать. М. 398. деветь цать. М. 407. погрјешке: петь сеть. М. 246. петь соть. М. 523.

сьтократицею, centies: оставлиен отьца свокго и матерь и храмины, стократицею примеƭь. Ст. 11.

сьторицею, centies: оставивь домь или села, сторицею прімметь. Са. 2.

сьтотина, centum: петь стотинь дукадь. М. 527. деветь стотинь. М. 552.

сьтрапезьникь, conviva: сьтрапезника имоуште епископа. Д. 39.

сьтратити, impendere, consumere: обитоваше ми стратити одь своихь пинези направити полаче. М. 290. ерь ѥ наша мисаль у всемь стратити .л. тисуча перьперь. П. 155. и спенцу, що ѥ страстно. П. б. 110. perdere: праве намь, ерь ѥ одь те свите нѣки дель посталень у Сплѣть а друго по инѣхь градовѣхь; буди ти милость послать харзучѥ подь вашу руку, да се не страти. П. 71. поити кю прѣко на заморе, да се ваше плави не страте, ерь уфамь учинити ѥ вамь ослободити и вратити. П. 87. ерь си сьблюль и не даль злѣ стратити нѥгово иманьѥ. П. 131.

сьтраћати, impendere: нашега иманꙗ страгꙗть не кѥмо моки. П. 67.

сьтраћениѥ, impensae: бригентинь хѡкѥ ви бити ѡправлѣнь на наше стракѥнье. П. 83.

сьтроудьникь, qui simul laborat: хожденїа сьтроудникь. Д. 2.

сьтрьпѣти, sustinere: кто стрьпить гнѣвь твои. Ст. 14. sinere: не бисмо могли то никомȣ стрьпѣти да ȣчини. П. 126. observare: нека се стрьпе велике роте и записаниꙗ. П. 124. да кѥшь вьсе тои вѣрно и крѣпко безь нѣднога пропадьства до твоѥга прѣминȣтьꙗ стрьпѣти и сьхранити. П. 143. праве ни, да господьство ти ȣ ничемь не стрьпи ни тврьди, да ѥ тврьдо и крѣпко нищорь, що сȣ с нами речени господства ти посли говорили и записали. П. 151.

сьтрыти, conterere: рѡгь еленьни сьжегь и сьтривь. Ш. lesek. 130.

сьтрѣти, conterere: мьногыи силы и сильныѥ дрьжавы сьтрьше се. Ст. 23. Драгоутинь сьтрь ногоу. Л. 70.

сьтоужати, affligere: ꙗко злосмрадїю ꙗзвь ѡнѣхь по вьсемоу монастирȣ обрѣтающимь се стоужати. Г. XI. 92.

сьтоужениѥ, afflictio: стоуженїа ради монастыра. Д. 42.

сьтоужити, affligere: ѡть каменнаго жестокаго поути ꙗко не ѡбичноу стоужьшоу си. Д. 25. стоуженїа ради монастыра и сїа стоужиста си. Д. 42. стоужик си царь. Д. 128.

сьть, favus: обидѡше ме ꙗко и пчелы сьть. Са. 3. сьтѡве медовны словеса добра. Д. 109.

сьтьникь, centurio: сьзывающе ипати и воеводи, тысоуштьникы и сьтникы. Д. 36. сьтьникь имотьски. М. 45.

сьтьничь, centurionis: за отрѡка сьтьнича. Д. 162.

сьтьштаниѥ, sedulitas (ако не би требало читати истьштаниѥ): прѣнезреченное его и стьщаниѥ же и сьшьствїе, вьпльщениѥ и вьчловѣчениѥ. Г. XV. 265.

сьтѣкати се, concurrere: сьтѣкают се бларѡднїи. Д. 10.

сьтѣцати се, concurrere: граждане множьствомь видѣти светаго сьтѣцахоу се. Д. 208.

сьоудварати, simul collocare: оудворити на мѣстѣ хладнѣ пажити юное сьоудварающа вь двори свою сь оугождьшими юго. Ст. 17.

сьоузь, vinculum: желанна юсть люби родитель, и сьоузь юстьства нерѣшима. Д. 8. оть сьоузь дѣвычьскыхь юе юко оть горы великые камень Христось оутрьже се. Д. 135.

сьоутробьнь, uterinus: помилоуи себе и нась вь едино рождена и сьоутробна матерїю. Д. 119.

сьоучение, societas docendi: апостоломь сьсѣдьниче и сьоучение и сьпроповѣдание. Ст. 26.

сьфинарь, властелин великога бана босанскога Матије Принесьда Сьфинарь 1240. М. 28.

сьходити, descendere: да оуставит се сьходештїи градь. Д. 155. дѣломь сходеки. М. 87. мегю моу, како сходи сь планине. М. 92. како сходи дѣль. Г. XV. 271. сходекю низь староу Топлоухоу. Г. XV. 279. сходеще на Юсиковь доль. Г. XI. 135.

сьхождение, descensio: зреще на немь неизреченна божїа сьхожденїа. Са. 8.

сьхранити, conservare: владычьствоу его бывшоу .лз. лѣть сьхраненоу и цѣлоу и ни оть когожде невредженоу. Са. 1. поути мое сьхраниxь. Са. 9. вса, юже оть мене слышасте, . . . сьхранено боуди вьсѣмь вамь тврьдо и нераздроушно. Д. 180. кь моимь словесемь прилагаи оухо твою, сьхрани ю оу твоюмь срьдьци. М. 9. како хокемо сие все схранити, что се пише, тако да нась богь сьхрани на семь свѣтѣ и в бвдвкемь. М. 23. 46. како ке сьхранить кралевьство ми си обѣть. М. 109. все више писаньно хоћемо сахранити. М. 273. 276. све обетовано хоке бити сахранено тврьдо и крѣпко. М. 296. васемв више писанномв сахранению и непоколнбимв бити. М. 365. ваша милость не каши тога и нашѣмь чинити, паче сьхраните ю и сьблюдите. П. 7. ради бисмо га сьблюсти и схранити ко-

лико душу нашу. П. 38. да се понесе реченн тестаменать ш нѥговнѥмь иманьѥмь у Дубровникь и да се схраанн, докле се скупе нѥговн синове ꙁаедно. П. б. 129. ѡставивьше и сьхранѣвьше вѣру и чьсть госноге кралице Марѣѥ угрьске. М. 211.

сьхраньнь, conservatus: с виноградн н с млиновн, ꙗкоже н до ннꙗ прѣбнвають вь сиои ѡбнтѣлн ѥѥ сохраньно. М. 191. само ту.

сьхраннтн, conservare: богь, присно любештнхь єго пoꙁнавае н сьхраниe. Д. 181. да прѣбываеть сьхранꙗѥмо н сьблюдаѥмо тврьдо н непоколѣбнмо (што је писано). М. 77. 83.

сьхранѥнне, conservatio: вь всако утврьжденїє н сьхранѥнне. М. 19. да се приплати к трьгу ѡномуи, кому ѥ врьжено у море ꙁа вьсѣхь сьхраньенье. П. 115. sepultura: тѣло єго прнеть двѡе сьхранѥнїѥ: прькое оу Светѣн Горѣ, ндеже н оуспенїє емоу бысть, н пакн ѡть тоудѣ вьꙁеть бысть н прннесень сѣмо. Са. 14.

сьхтнсатн, *κτίζειν*, condere: црьковь, кою сьхтнса попь Мнханць. Г. XI. 135.

сьцарьствоватн, simul imperare: ѡтьца сьцарьствоующта ѡставнвь. Д. 21.

сьцѣна, ratio: кое дукате рекоемо датн Божндару ꙁа сцѣну ѡть добитка, кои уꙁесмо у нега. М. 506. покаꙁа сцѣну, що ѥ учинніѡ Мнханлѡ н направиѡ кућу. П. б. 119.

сьцѣннтн, aestimare: ꙁа убон н вражду стреꙁоеву, кога сценише .т. перьперь. П. б. 106. що сцѣннли добрн люднe. П. б. 119. що ѥ сцѣнѥно. П. б. 120. не искатн ѡдь тебе ... нн ннеѥхь цета нн приговора, кое бн мучно моглe сцѣннтн. М. 501.

сьчетатн, conjungere: ѡтлоучаю се ѥже ѡть тебе, господи, сьчетанне сьврьсты моѥѥ. Ст. 9. сь богомь сьчетаньнымь подроужнѥмь своимь Ст. 12. прѣчюдно сьчетанно хытростию. Г. XI. 70.

сьчннитн, conficere, aedificare: больнице сьчнннше се. Л. 52.

сьчистити, ornare: дрѣвесы вьсаучьскыми сьчищенно мѣсто. Г. XI. 69.

сьчитати, rationem inire: сунтавше и чунинвше скаки подобии и добри разлогь. М. 508. diligere: паче насъ је много сунталь. П. 40.

сьчлањенније, coaptatio: которааго жде камене кь дроугомоу сьчлањеније. Г. XI. 70.

сьшивати, commoliri: на нь сьшиваеміе льсти. Г. XI. 45. сьшиваюћь клевети. Г. XI. 126.

сьшити, consuere: листь бѣше прѣдрьть на три комате и сьшивень на двоје коньцемь бѣлѣмь. П. б. 61.

сьшьдь, part. praet. act. I, којим се накнађа та форма глаголу сьнити: вьсѣмь сьшьдьшимь се. Д. 36. сьшьды на землю. М. 120. сьшьдїи сь небесе. М. 547.

сьшьствије, descensio: кь нјеи сьшьствије, и оть нје вьшьствије. Г. XV. 265. сьзида црьковь Сопоканн сьшьствїе светаго доуха. Л. 70.

сьјединити, unire: вь множѣ любви пришьствїемь светаго брата сьјединившими се. Д. 97. коупи намь мѣсто сїе, и сьедини сь мѣстомь глаголјемнмь Скорьпїа. М. 126. сьјединити окружнїе синоре вь единь хрисовуль. М. 130. очистивь и сьјединивь срьдьце моје са всачнемь правиемь хотѣньемь. М. 457. еще любовьнѣ да сьјединимь се. Г. XI. 168.

сьјединјеније, unio: оукрасивь вь ньемь жителство вь сьјединјеније братїамь. М. 196.

сьјестьствьнь, qui ejusdem naturae est: сьприсносоуштьи и сьјестьствьнь. Д. 162.

сын, гледај код јесмь.

сына, гледај Сина.

сыновь, filius fratris: сыновь. Д. у Ш. lesek. 80. сыновь моу Гостимирь. М. 59. или сынь мои или синовь мои. М. 81.

сыновь, filii: само на једном мјесту, и то у споменику рђаву гдје стоји є мјесто и: тако ми сенове главе. М. 551.

сыновьнь, filii: сыновнıа своıа вьменıе. Д. 45. сыновнıе пришьствıе. Д. 48. прежде синовнıаго оубынства. Г. XI. 48.

сыновьство, adoptio: нщущнмь сыновьство. М. 194.

сыновьць, filius fratris: своего сыновца. Д. 178. оть сыновьць его. М. 32. нлн сыноу моıемоу нлн сыновьцоу моıемоу. М. 75. мон синовць. М. 183. синовца. М. 286. синоваць господина Хрьвоıа. М. 377. синоваць господина Сандала. М. 400.

сынопложеннıе, adoptio: сыноположенıа даровање. М. 546.

сынь, filius: вама, сына моа любимаа, мирь ва боудн. Са. 5. в име оца и сына и светога доуха. М. 1. сина божиıа. М. 185. лоубьвьнаго ми сына Стѣфана. М. 5. сыню, вьнимаи. М. 9. сь прѣвьзлоублениımь ми синомь Радославомь. М. 11. монхь сынь. М. 28. с моими сыньми. М. 34. .г. вола .д. сынове. М. 98. поповьсци сынове. М. 98. вндети сини хлωвеұаскиє. М. 103. неговемь синовомь. М. 106. своими сини. М. 219. негови синове. М. 238. негови синови. М. 240. ако би се нашло синь в господина воıеводе Степана или веке синовь правога натрашка, да се да нимь вась покладь; ако ли би веке синовь не било, а била кки или веке ккери, тада да се даа госпоге Єлене, господина воıеводе Степана госпоге, како то и ккеремь. М. 394. сина ми безь грѣха воıеводв Степана (пише Јелена жена војводе Сандаља за херцега Стјепана, који је био синовац мужу њезину). П. б. 123. таст назива зета сином: сыноу мон. Д. 205. скрьбиа ωтьпоустити те сына моего не хоштоу. Д. 207. краљица Јелена назива сином кнеза дубровачкога којега зове и кумом: любовномв ми синв и квмв кралıевства ми кнезв двбровчкомв Маринв Кадварв. М. 66. 67.

сыньць, filiolus: єдинь синаць. М. 544.

сыпати, infundere: меропьхь сипле сладь трици оу годищи. М. 565.

сыренниıе, caseus: авıе сыренıю сырити се. Д. 115.

да се даю братнюмь сиреннга два десети и четыре мѣхе, а мѣхь .рк. литрь. Г. XV. 308 да се даю .і. мѣхь сиренїа. М. 139. ҁа прьве господе нѣсꙋ нии трьгь иҁь срьбалю иҁьносили разме коже, воскь и сиренье, а сьди носе сребро и ҁлато. П. 138. такови трьгове не достоють се ни могꙋ плакати кожами, воскомь и сиреньюмь. П. 138.

сырити, caseum facere: абїе сыренїю сырити се. Д. 115.

сыриште, coagulum: помльҁше млѣко не трѣбовати сїрышта, тьчїю решти: сакина те молитва подьквашаеть, и абїе сь гласомь сыренїю сырити се и млѣкоу кисѣлоу быти. Д. 115.

сырь, caseus figuratus: да се даю (ћелији св. Саве у Карејама) .і. мѣхь сиренїа и .і. сировь. М. 139. да се даю (калуђерима цркве арханђелове у Призрену) сиреннга два десети и четыре мѣхе, а мѣхь .рк. литрь, и сировь толикогю, а сирь .ѕ. литрь. Г. XV. 308.

сѣва, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богдань Сѣва. Г. XV. 296.

сѣвастовь, σεβαστοῦ: између осталога што цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше ликада оу сѣвастова лоуга. Г. XV. 272. cf. севасть.

сѣверь, septemtrio: ѿть толи кь сѣверꙋ. М. 131. кь сѣвероу. Л. 55. распространиѥт се къ вьстокꙋ и ҁападꙋ и сѣверꙋ и югꙋ. Г. XI 161.

сѣверьскыи, septemtrionalis: ѿть сѣверьскыихь страньь. Ст. 27.

сѣдалиште, sedes: апостольскаго сѣдалишта. Д. 127. на сѣдалишти светительства. Д. 132.

сѣданию, sedes: сьпрѣстольникь апостолскаго сѣданию. Д. 149.

сѣдати, sedere: да сѣда игоумнь на ҁборѣ на ѡсобнѣ трапеҁѣ. Г. XV. 306.

сѣдина, cani capilli: како не оустыде се сѣдинь. Г. XI. 79.

сѣдоние, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Сѣдоние. М. 193.

сѣдь, canus: сѣди алътиманинь. М. 97.

сѣдѣти, sedere: да си сѣде твоѣ села свободьно и твои лудие. М. 21. ни єдьнь не сѣди онуге Цьптата. М. 42. сь вами да би сѣдѣли не боеке се. М. 54. людїе властельцїи, кои сѣдеть по црьковныихь селѣхь и по катоунѣхь, да походи вьсакь кь своемоу господароу. З. 31. кои би сидели на нихь ȥемли. М. 286. кои би сидель на нихь ȥемли. М. 298. сиедиеѡ. М. 320. приѣмше дрьжаву и сѣде у господству родитель моихь. М. 381. друȥи ми голи сиде. М. 545. четири годища, що ѥ удовицомь сидѣла. П. б. 119. ȥа немощь не могаше сидѣти. П. б. 91. приемь дрьжаву и сиде на присто кралевьства. М. 317. сиде на престоли. М. 427.

сѣкыра, securis: юже сѣкира при корѣни дрѣва лежить. Ст. 12.

сѣкырешь, селу је Пријепници ишла међа на стоуденць на Сѣкурешь. М. 198.

сѣме, semen: да се ѡдь жита сѣме годищу иȥь ѡпькине ѡтьсталѥ. М. 192. и ѡще се ѡбетуѥ господинь бань себе и своѥ симе. М. 106. мои синове и унуче, и до колиѥ симе моѥ буде. М. 106. неговемь синовомь и симену негову. М. 106. неговемь синовомь и негову сименеви. М. 107. моѥ симе по мушкомь колиену. М. 107. до колѣ е нась сѣме и нихь. М. 176. семень и ѡстанка нашего. М. 286. семень и ѡстанькь нашехь. М. 298. Стефань деспоть не вьстави сѣмене. Л. 62.

сѣмо, huc: иȥнесеноу младѣнцоу томоу соущоу сѣмо. Са. 14. дѣломь како се камы вали сѣмо и онамо. Г. XV. 282.

сѣница, неко мјесто: ако си кьто уȥлюби стати близа ради или на Сѣници или гдѣ, да си стане. М. 41.

сѣнице, неко мјесто: приходише к царьству на Сѣнице все поутени властеле дубровьчьци. М. 168. на Сѣницахь. М. 169.

сѣно, foenum: сѣно да си коси. М. 96. сѣно да косе

како и мѣропси тако и сокальници тако и вьси манасторије. М. 98. која села сѣна имају, да га такоѕи и косе. М. 98. ѡсьвободихь (људе манастира св. Николе врањинскога) ѡдь вьсаке работе кралевьства ми, ѡть поѕова и ѡдь коньске и ѡдь винограда и ѡдь сѣна (т. ј. од кошења сијења). М. 113. трїи дьни сѣна да косе на Брањшуи ѕаманицомь, а инамо да ихь не женоу на сѣно ни на оранију. Г. XV. 277. сѣно црькви да косе, колико је трѣбѣ. Г. XV. 305. аще кто оужежеть коукю или гоумно или сламоу или сѣно. З. 37. що соу села црьковнаа и люде црьковны, да не грѣдоу оу неропшинѣ царьства ми, ни на сѣно, ни на ѡранїе. З. 32. да имь нѣ ни вршитбе ни сѣна кошенија. М. 192.

сѣножештани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Сѣножешани. Г. XV. 280.

сѣнокось, pratum foenarium: сь нивиюмь и сѣнокоси. М. 64. ѡть тога сѣнокоса. М. 563. подь рыбарьске сѣнокосе. М. 95. оу Сакинь сѣнокось. М. 96. оу коюмь селѣ нѣ црьковнога сѣнокоса. М. 98. синокоси. М. 284. сенокоси. М. 296. 346.

сѣнокоша, foenisicium: ѡсвободи ихь кралевьство ми ѡть жетве, сѣнокоше, винограда. М. 123. 138. pratum foenarium: с виногради, сѣнокошами, ликадами. М. 494.

сѣнокошь, pratum foenarium (али може бити погрјешка): сѣнокошь, що је косило кралевьство ми, и сь ѕемлею ѡть тога сѣнокоса прако доломь. М. 563.

сѣнь, umbra: вь сѣни сьмрьтьнѣи. Ст. 1. житїе се сѣнь и сьнь. Са. 4. под царства ми сень. М. 550. tentorium: самь же, сѣни томоу поставлюнѣ, тоу прѣбываше. Г. XI. 69.

сѣньнь, tentorii: ꙗко Давидь иногда вьпиꙗше, скачє прѣдь сѣньнымь кивотомь. Ст. 16. прѣдь сѣнинимь ковчегомь. Г. XIII. 365.

сѣнини, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Сѣнини, међило је ѕ Доублини и с Потоуаны и с Мачиници. Г. XV. 276. Сѣниномь.

Г. XV. 276. оу Сѣнинехь виноградь. Г. XV. 276. Сѣнимь. Г. XV. 276. на пошљедњем је мјесту гријешком наштампано Сѣнамь.

сѣрава, краљ је Милутин зидао цркву св. Ђурђу на Сѣравѣ. Л. 53.

сѣрь, град у Маћедонији Seres, cf. Серезь: придоше кралевьствѫ ми подь Серь. М. 117. подь Серомь. М. 118. ѫ Сери. П. б. 22. цар Стефан по смрти патријарха Јанићија събра съборь срьбьскы и грьчьскы оу градоу Серѫ, и постави Савѫ патрїархьхомь. Г. XI. 161. вса срьбска идолоу слоужаше Дагоноу, ѿт соудь и Дагони и Дакы именоують се, ѿть Сера же срьблю. Л. 55. само тако са є мјесто ѣ, али има сѣрьскын, које види.

сѣрьскын, τοῦ Сѣрь: прьвы игоумьнь архаггеловь митрополить сѣрьскын Іаковь. Г. XV. 276. сераскомоу. М. 152.

сѣрьча, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Урьнаве сь Сѣрчовь. М. 11. може бити садашња Сирча село у окр. рудничком.

сѣсн, гледај Лѣсн, које мислим да ће бити добро.

сѣсти, considere: повелѣни бывше ѿть нього сѣдоше. Д. 30. сѣдь на престоли. М. 104. када хтѣ ѫзити на небеса, да сѣде ѕ десноую ѿтьца бога. М. 367. седе оу шанке. Л. 86.

сѣтовати, lugere: не трьплю зрѣти вась тако сѣтующихь. Г. XIII. 362. part. praet. pass. lugubris: сѣтованными и мрачными одеждами. Д. 20.

сѣтовьнь, lugubris: гласы сѣтовныю. Г. XI. 115.

сѣть, tendicula: сѣти юго и хаминиа растрьгь. Ст. 25. сѣтеи сее оубѣгаше. Д. 128. сѣть, юже прострѣ иномоу, самь оувезе се вь нюи. Л. 56.

сѣчь, caedes: бисть сечь велика ѕело. Г. X. 222.

сѣщи, caedere: ѿть сядь напрѣдь сасинь да не сѣче (горе). З. 44. никто да не забрани сасиноу горе, колико ють воля трьгоу, толико да сѣче. З. 45. урьни гвоздь да сѣкоу. Г. XV. 282. сѣче. М. 131. вьзда сѫ ходили и дрьва сѣкли. П. 20. ѿть нелиже ѿнь нась ѿсвети своею

крьвню, не вьꙁыде на нась мьчь сѣкы нась. Г. XIII. 365. међа је планинама плавским манастира Дечана ишла оу Сѣченоу Стѣноу. М. 96. селу је Прилепници ишла међа на сѣчены камень. М. 198.

сѣꙗтель, seminator: ꙁлобѣ сѣатель. Д. 80. нештедно и ѡ благословенїи сѣатель милостїю кь нимь тихь податель бываше. Д. 187. ꙁлобѣ сѣꙗтель дїаволь. М. 534.

сѣꙗти, serere: начеше по малоу сѣꙗти ꙁлыѥ плѣвелы междоу мною и родителѥмь кралѥвьства ми. М. 89. да нитко не сѣѥ беꙁь оупроса црьковьнога ѡтьца. М. 531. тко сѣѥ, да дае црькви четвртоу. М. 532. кои сꙋ сѣꙗли на ꙁемлꙗхь воѥводе Радосава. П. 169.

та, tum, et: по дѣлоу на локвоу и на Горьницоу, та на дроумь. М. 64. терь прѣходи надь ꙗꙁь, та на Добри Шорь до меге Роугнжꙗ, та оуꙁ мегоу стльпьчькоу оуꙁ доль велїи десныи, та на Градинь дѣль. М. 144. мегꙗ моу ѡть Црьнога Врьха та на црькви̔ща, та на ѡбѣ Ѡстрьвице, терь на Скрьке. М. 144. оу Царичино рѣкѡмь, та на Кобило Кобильщицомь, та на Орлеви дѣль. М. 144. та на Алавандиноу воденицоу, та на Просеченикь. М. 144. ѡдь светого Николе, та оуꙁь доль. Г. XI. 130. та на Доубницоу. Г. XIII. 370. пакы мало ꙗко прѣиншли бѣхоу дьнїи, та повѣлѣвае еклисїархꙋ ꙗвлꙗеть се. Г. XI. 81. та иꙁми, та иссоуши. Ш. lesek. 94. калогерїе и калогерице, кои се постриꙁають, та живоуть вь своихь домѡхь, да иꙁганꙗють се, и да живоуть по монастырѣхь. З. 30. люди, кое сь вльховьствѡмь иꙁимають иꙁ гробовь, та ихь сьжижоуть, тоꙁи село да платить враждоу, кое тоꙁи оучинить. З. 31. книге цареве, кое се приносе прѣдь соудїе ꙁа що любо, та ихь потвара ꙁаконникь царевь, . . . теꙁи книге да вьꙁмоуть соудїе. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црьковнѡмь, та оутече оу царевоу полатоу, да есть свободнь. З. 39. кто що наге оу царевѣ ꙁемли, да не вьꙁметь, та речеть вратити ю. аще кто що поꙁна, та по-

хватн или възме, да платн ıако и тать. З. 39. то као да је и овдје па гријешком стоји ть: поүнилє перишрь шдь Прѣслопа, ть сь селищемь ... грѣде вь Бѣлево. Г. XI. 130. кои се соудіє кльноү, ть и шправе шного ... З. 46. cf. таре, таже.

табань, solea: да се біє .р. по табани. З. 47.

таворьскыи, Thabor: на гороу фаворьскоую. М. 562.

тада, тадаи, таде, тади, гледај тьда.

тадиоко, име мушко, гледај Мароıевићь.

тадиıа, Thaddaeus: син кнеза Влатка, брат војводе Иваниша, кнез а послије војвода Тадиѣ 1452—98. М. 451. 454. 480. 538. 542. помиње се и презименом Владьковићь, које види. на једном мјесту стоји гријешком Тадимь мјесто Тадиомь. М. 480.

тадь, гледај код тьда.

таже, tum (гледај та, којему је додано же, које види): ıако дарь непороүкнь напрѣдь поүщь, таже и самь потьщавь се приде. Ст. 13. по томь иверїє, таже роусн. Са. 12. Г. VI. 339. тааже възиде царьство ми. М. 137. таже и царствїє вѣүное обѣща. М. 196. бывь кралıемь, таже достигь грьүьскые земле. Л. 53. cf. таре.

таи, гледај код ть.

таизи, гледај код ть.

таимиуиште, nothus: үто крыєши таимиүища. Г. XIII. 361.

таина, res arcana: не вѣдоуща божиıє таини и милосрьдиıа поүчины. Ст. 2. царьскоу оүбо таиноу добро ıєсть таити. М. 110. sacramentum: приүєщаше се светыхь и прѣүьстиыхь таинь, тѣла и крьве господа бога. Са. 11. светиихь таинь приобштие се. Д. 57. никогдаже забїваите на светыхь таинахь прѣзвїтера Іωана. М. 558.

таииикь, qui sacris est initiatus: паүе сѣни таииникь велиүанши. Г. XI. 44.

таиновѣдьць, qui arcana novit: кь таиновѣдцоу и все видештомоу. Д. 137.

таииь, arcanus: сьважи ми, господи, безьстьиа и таина прѣмоудрости твоıєıє. М. 9. таииомоу глаголоу єго

аггели оудивльше се. Г. XV. 265. ни хитростью таиномь а или ꙗвлениомь. М. 458.

таинь, мислим да је некога кому је било име Таја: ѹдовица Таина бјеше међу људма које краљ Милутин писа Хиландару. М. 59.

таиньство, mysterium: слоужитель великаго сего таиньства посилаѥть се доброгласныи Гавріиль. Г. XV. 265.

таити, occultare: кто се ѡбрѣте еретигь живѣ сь христіаны, да се жежеть по ѡбраꙁоу, и проженеть се; кто ли га наѹчеть таити, и ть да жежеть се. З. 30. царьскоу таиноу таити. М. 110. не таимь благодать. М. 539.

таквь, talis: ако се не ѡбрѣте таквь. Г. XV. 306. узима к себи ј (и, које види) такьвѹи исправѹ. М. 535.

тако, sic: тако ми богь помагаи. М. 2. Христоу иꙁьвольшоу тако. М. 5. како хокемо сие все схранити, тако да нась богь сьхрани на семь свѣтѣ и ѹ бѹдѹкемь. М. 23. да ходе свободно тако, како соу ѹ бана Коулина ходили. М. 24. да се не подражи твоихь ради люди, нь да се продае ꙗко нашимь людемь тако и твоимь. М. 47. како имь ѥ ꙁаконь ѹ Брьсковѣ ѡть ис-прьва, тако да имь ѥ и ѹ Рѹдиицѣ. М. 52. сѣно да косе како и мѣропси тако и сокальници. М. 98. тако да и ꙁаписа кралѥвьство ми, да дрьжи и ѡблада ꙗкоже и иниѥ црькви. М. 111. наѹчеше глаголати инѣми ѥꙁыкы, и тако просвѣтише вьселѥноую. М. 77. тако оубо живоущоу ми. М. 89. и тако шьдьшоу ми вь Светоую Гороу. М. 125. семѹи ѹтврьждению бити непороѹнѹ до вѣка нашега, тако нась богь крѣпи ѹ господьство. М. 237. тако ти моега живота и мое любве. М. 53. иного не ѹчините, тако ви мога живота. П. б. 22. тако ми бога. П. 31. тако намь бога. П. 36. 129. тако ми бога. М. 409. тако ми великога пророка Махьмета. М. 409. тако ми очине дѹше, и тако ми пѹть, що пѹтѹю, и саблѹ, с коюмь се опасѹю, и тако ми верѹ, кою верѹѥмо (ту мислим да гријешком стоји акусатив). М. 528. тако — тако, и тако — како, и како — тако, tam quam: тако граганина нашега тако странѣга. М. 351. тако странѣга

тако грагꙗнина. М. 361. 365. 395. тако странѣга како грагꙗнина нашега. М. 357. тако грагꙗнина нащего како госта чловека. М. 432. тако соли како ине търьге. М. 445. какоѡ цари тако крали тако ине всаке врьсте людми. М. 458. такѡ бȣдȣће ȣ своѥмь кипȣ ȣ Дȣбровникь како по нихь добрѣхь людехь. М. 499. — узима к себи жде, које му утврђује значење: женамь такожде повелѣваемь. М. 14. ако бȣдȣ невѣрници твоемȣ царьствȣ, такожде да бȣдȣ невѣрьници нашемȣ градȣ. М. 35. такожде нимь створи милость. М. 55. ꙗкоже и бывшїи прьвнїи цариѥ такожде и кралѥвьство ми испльни прошениѥ нхь. М. 86. такожде и на димитровь дьнь. М. 521. такожде ѡбѣтȣѥмо дати .і. перперь. П. 49. ниже тогаи писма такожде писаше. П. 77. а то жде гласи и ће: такоге ти се и мы кльнемо. М. 23. такоде правьда да бȣде нашимь людьмь. М. 37. какȣ нимь ѥ милость створиль синь кралевьства ми, такоге нимь и ꙗ стварамь. М. 56. тако да га и ꙗ люблю, и такоге да мȣ приꙗю. М. 69. такогѥ приложи црькӄь на Дани. Г. XV. 304. видевь писание господина цара, такоге не поткорихь, нȣ паче и потврьдихь. М. 207. ако ли ȣꙁимаю коiю прȣ саси ꙁ дȣбровчани такоге да се сȣде како и срьбле. М. 208. тко годи греде ȣ Стонь и такоће и- Стона. М. 281. и такоће, що нимь є воевода даль. М. 305. и такоге на власинь дань. М. 428. такоће да бȣде подь мои послȣхь. М. 461. такоће да не бȣде приȣꙁма дȣбровчанинȣ. М. 467. Стѣпкȣ .і. перьперь ȣ рибахь, а Радоти .к. перьперь такогѥ ȣ рибахь. П. 20. то ће у некијем споменицима гласи ѥ: такоѥ. М. 101. такоє. М. 101. 219. 232. 252. — узима к себи же (које види), али само на овијем мјестима на којима свјема може бити и погрјешка мјесто жде: такоже и ми господинь краль потврьюю. М. 254. такоже же и аꙁь. М. 282. такоже ѡбитȣ(ю). М. 297. краль Тврьтко такоже и са велможами. М. 307. — узима к себи ре (које види) постало од же (које види): иꙁлаꙁеке на трети мраморь, и четврьты мраморь, такоре оу ѡрахь. М. 93. оуꙁь рѣкоу оу Бигорь стоуденьць, та-

коре право малимь поутемь подь ливадоу. М. 93. где се стаѥта ѡба поути, такоре по дѣлоу на доубь. М. 93. право оу рѣкоу на мраморь и такоре прѣѕь рѣкоу и прѣѕь бароу оу Гоубавьчь потокь. М. 94. такоре оуѕь дѣль, такоре право оу велию цѣстоу. М. 94. такоре оу Трѣскавьць. М. 96. — узима к себи ѕи (које види): како си се сте наȣчили по клетьвѣ наша села и наше болꙗры ѥмати, такоѕи сте и мнѣ ȣчинили. М. 21. како ѥ ѕаписано и оутврьждено, такоѕи да стои. М. 81. коꙗ села сѣна имаю, да га такоѕи и косе. М. 98. како имь га ѥ дало кралевьство ми, такоѕи да си га дрьже свободно. М. 108. створи милость и такоѕи имь се ѡбѣта кралевьство ми, да имь не ȣѕме ниша беѕь кȣпа. М. 120. такоѕи моу ю дал царьство ми, ꙗко да моу ѥсть и до живота непрѣмѣньнаа. М. 138. и такоѕи повелѣ царьство ми, да поге самь. М. 144. ако ли га такоѕи не ѡправи царииникь, да да сводь. М. 147. како сȣ имали ȣ родителꙗ царьства ми, такоѕи и ѡдь дньсь напреда да имаю. М. 148. и ѡще такоѕи ш ними ȣглави царьство ми, що сȣ ѕалоге ѕаложенѣ кога любо мала и голѣма и-ѕ-емлѣ царьства ми, да се ищȣ сȣдомь. М. 148. како платоу плакꙗю и работоу работаю, такоѕи и ѕемлю да дрьжеть. З. 34. ȣ Архилѥвици дрȣгȣю црьквь, такоѕи и с половиномь тогаѕи селища Иорьчꙗ. М. 191. да такоѕи и платїи. М. 435. а ѡни такоѕи намь ѡдговорише. П. 9. такоѕи га ѥмо педепсать, да ѥга гледаѥ нитко не смѣ векѥ тога ȣчинити. М. 31. — узима к себи ј (од и, ѥго, које види): и такои ю приложи царьство ми црькви. М. 134. и такои ми сьда не би нарȣчно. М. 174. такои створи милость господинь бань. М. 184. такои даю вѣрȣ мою. М. 203. како имь є биль ѕаконь прѣге, такои да имь є и сьди. М. 208. по срѣдѣ иике, такои пȣтемь. 264. на храсть, такои по дѣлȣ и такои ниѕь дѡль. М. 264. такои, докле єсть живь господинь, да ѥсть немȣ. М. 286. кьѕда да се има такои, како ѥ речено. М. 303. такои велимоѡ и ѕаповиедамоѡ, да нитко рь не може ни смие ȣспоменȣти. М. 467. такои се ѕгоди. М. 497. терь ихь хѡкѥмо такои пе-

депсати, да дрꙋговиць такоꙁи не смєю ꙋчинити. П. 28. такоѥ. М. 452. к тому ј приступа још и а, али само на једном мјесту па може бити и погрјешка: такоꙗ да ꙁнатє. М. 552. — долазе и по два овака дометка заједно, ћє и рє: соудїє да дрьжє такогєрє книгє, какьвєно соу дали пристакомь. З. 47. а ми мислимо такогєрє и волє. М. 193. такогєрѣ да сє сꙋдє како и срьблє. М. 205. такогєрѣ и сасинь да се прѣ прѣдь ѡнємиꙁи сꙋдиꙗми. М. 205. такогєрє и рєчєно село дасмо. М. 242. такогюрє. М. 353. такоѡћєрє. М. 369. такоћєрє. М. 481. тада рє долази и окрњено, без крајњега гласа: такоћєрь на ѡкон проиꙁволи. М. 537. такогєрь. М. 550. и и жє, али само један пут: такоижє и аꙁь. М. 253. долазе и три овака дометка заједно, и то и, ћє, рє, али само два пута, па је један пут и окрњено рє: такоигєрѣ. М. 532. такоигєр. М. 550. — узима к себи и од ријечи оно слог но, али се налази само један пут и тада има још и ꙁи: ако ѡнє люди ꙋдадꙋ сꙋдиє ꙁа кривє, да такоиоꙁи всє платишь. П. 6. — погрјешке: таго. М. 109. токои. М. 537. токогюрє. М. 353. у споменику у којем често стоји а између два сугласна и кад не треба има и тако мјесто тко. М. 252.

таковь, talis: таковаго исправлєниꙗ. Ст. 8. таковаго владыкы. М. 9. ѡть такова чловѣка. П. 168. таково обѣтованїє. Са. 11. таково ꙋчинєниє. М. 274. ꙋ таково врѣмє. М. 300. таковоє скровиштє. Д. 83. на таковоє дѣло. М. 89. аще ли кто дрьꙁнєть раꙁорити, таковыи да боудєть проклєть. М. 10. аще сєго нє имать послоушати, то такови да боудєть ꙁавєꙁань. М. 14. кто по таковомь жєноу дасть. М. 15. таковє роукє. М. 15. таковыи, кои имє пакостити. М. 68. такови, иже потвори, да сє распє. М. 135. такови ꙁаѡ чловѣкь. М. 459. таковаꙗ помощь. М. 78. такова вина. М. 81. вины таковыиѥ. М. 81. таковѣмь начиномь. П. 35. таковꙋ чловѣчиицꙋ. П. 36. таковь нашь приꙗтєль. П. 133. — узима к себи жде, које гласи и ће (које види): таковоужде мьꙁдоу чаю ꙗкожє и мїи. М. 333. по томь

примисмо дрѹги такокнгїє листь. П. 18. такокнгїє листь ѹписать. П. 25. узима и ј (и, єго, које види): таковоган панкавца. М. 458. под тен таковєн начинє. М. 461.

такоьжде, гледај код таковь.

такоьꙉе, гледај код таковь.

тако жде, гледај код тако.

такоже, гледај код тако.

такоѕи, гледај код тако.

такои, гледај код тако.

такоиже, гледај код тако.

такоиꙉере, гледај код тако.

такоиꙉерь, гледај код тако.

такоиоѕи, гледај код тако.

такоре, гледај код тако.

такоꙉе, гледај код тако.

такоꙉере, гледај код тако.

такоꙉерь, гледај код тако.

такь, talis: такь плачь нимѣхоѹ. Са. 6. такь чловѣкь. М. 24. 34. такомь смь се клєтвью клєль. М. 24. такыє красоты, такыє доброты. М. 58. такыє надеждє. М. 58. таки ѹвѣть. П. б. 39. дрьжали смо таки начинь. П. 31. по такомє начинѹ. М. 474. узима к себи же (које види): оѹ такоже наказаниє. М. 15. то же гласи ре: дрѹга таре (повелꙗ). М. 181. узима к себи ꙉе (које види): такигїє дрѹги (листь). П. 88. такигїє. П. 121. узима ј (од и, єго, које види): такои ѹчинєньє. М. 461. узима и ѕи (које види) али се налази само на једном мјесту и ту гријешком стоји ци мјесто ѕи: такьци ѹрокь. М. 41. погрјешка може бити само штампарска тьки (мјесто таки). П. 60.

такь, sic: и такь прѣбываюштоѹ ми. М. 10.

такьже, гледај код такь, talis.

такьѕи, гледај код такь, talis.

такыире, гледај код такь, talis.

такыиꙉе, гледај код такь, talis.

таланьть, talentum: даю таланьть светомоѹ храмоѹ

твоюмоу. М. 68. таланьта скрнюма. М. 110. да вмножить таланьть. М. 558.

талнѣ, obses: оне которане, кое нимамо ꙁа талнѣе одь опѣнне которьске. М. 326. ке нимамо в талнѣе. М. 328.

таљско, село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: село Тальско и сь Ратиновь ї сь Ꙁаклопитовь Лоуковь. М. 11.

тамарнѣ, презиме властеоској породици дубровачкој: Мароѥ 1402—21. П. 38. 152. — Никша 1411—45. П. 108. П. б. 74. 104. 121. 124. М. 375. 376. 415. 433. 437. гријешком му презиме стоји један пут Тамирикь и један пут Тамарькь. П. 108. М. 415. један пут се помиње без презимена. П. 153. — Влахвша 1423. М. 329. — Вокосавь, које стоји гријешком мјесто Вькосавь 1442, и презиме му стоји гријешком Тамарькь. М. 416. П. б. 122. — Жнкань 1442 у изабраном вијећу. М. 419. — Ꙗковь 1442—5 у изабраном вијећу. М. 419. 423. 431. — Матко, син Никшин 1443. П. б. 104. 124.

тамиш, ријека у Банату: погибе срьбскаа конска на Тамишоу 1456. Л. 79. Г. Х. 273.

тамишьварь, град у Банату: на Тамишварь. Л. 84. cf. Темишьварь.

тамо, illuc: тамо посила кралевство ми Ѵрсете. М. 53. греди таамо, оть ноудоуже помощь придеть ти. М. 137. да ходи свободно само и тамо. М. 154. тамо кв послати властелиунке. М. 174. тамо шдьшв ми. М. 187. ето се потегоше тамо к вамь. П. 42. онои соли, що св до сьде тамо довеꙁли. П. 58. illic: ꙗко и ꙁде оправда свое царьство, тако и тамо вьжделѣ обрѣсти мѣсто спасенїа вьсѣмь. Са. 8. вь оградоу светаго Герасїма вьшьдь, и тамо тожде сьврьшивь. Д. 168. докв поиде в свое мѣсто, и тамо да вчини правинв. М. 24. 34. оть тамо настоюшпихь игоуменьь. М. 81. тамо есть водица. М. 130. беꙁь тога не би ихь смо послали, ни би они могли .а. дьнь тамо стоꙗть. П. 9. трьговци наши кои св тамо. П. 61. — узима к себи жде, гледај таможде.

тамождє, гледај тамо, којему је додано ждє, које види: сьдѧ дроугы (манастир) тамождє. Са. 2.

тамошьнь, qui illic est: стоаніє тамошнѥє. Д. 193. тамошнаго ѹтѣшенія. Г. XI. 79.

таноурь, patina: напиши се на таноурою. Ш. Ies. 129.

таноушевнѣь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богдє Таноушевикь. Г. XV. 294.

тара, ријека у Херцеговини: ѹзеше на Тарѣ наше трьговце. П. 22.

таратн, 1551 прїидоше таратн немачкн кнпн н прнмнше пакн Лнповоу. Л. 84.

тарє, tum (гледај та, којему је додано рє, постало од же): вьсходеще вь Скрьбоу, таре оу царевь кладенць. Г. XI. 134.

таронннмнн, име засеоку села Бучина оштеђено с краја, па се не зна како је управо гласило: ѕаселькомь сь Долѣны н сь Тароннѣ . . . Г. XI. 132.

тастамєньть, гледај тєстамєньть: тастамєнть. П. 121. само ту.

татарннь, Tatarus: Стєфань Оурошь вь Царнградѣ дрьжнмь, н вь татарехь прѣжде быкь. Л. 53. 71. нзнде Мнханль царь бльгарьскын, н сь ннмь ѡкрьстнын ѥзыцн, глаголю же татарн, басарабн сь проуннмн. Л. 53. 71. порobыше татары влашькѹ ѕемлю. В. дан. I. 31. многѹ бѣдоу подье монастнрь ѡтъ татаръ. В. дан. I. 33. — Као да се и планина једна тако звала: мєгн кь Тылвѣ Домовнкюмь н Татарнноу ѡть Клншанин. Г. XV. 283.

татарьхань, име турско: посла цара (биће погрјешка мјесто царь) Татархана преко Рабє водє, да пленн ѕемлю нѣмачкоу 1683. Л. 86.

татетнћь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгота Татетнкь. Г. XV. 292.

тать, fur: ако лн тать нлн хѹсарь ѹзме дѹбровчаннна. М. 102. да рече, ере ѥсть тогаѕн коня кѹпнль, н ѕа нега

платиль царинȣ, а тати не ꙁьнаа. М. 147. 162. да гредоуть прѣдь соудїе ꙁа тати, ꙁа хоусарѣ. З. 38. ꙁа гоусара, ꙁа тата. З. 48. да плати ꙗко тать и хоусарь. З. 39. о татѣхь и хоусарѣхь. З. 41. хоусара и тата да нѣсть ни оу чїемь прѣдѣлоу. оу коимь се селѣ ѡбрѣщеть тать или хоусарь, тоꙁи село да се распе, а хоусарь да се ѡбѣсить стрьмоглавь, а тать да се ѡслѣпить, и господарь села того да се доведеть свеꙁань кь цароу, да плакѥ вьсе, що ѥ оучиниль тать и хоусарь ѡть ис прьва, и пакы да се кажеть како тать и хоусарь. З. 41. сїимь ѡбраꙁѡмь да се кажеть тать и хоусарь ѡблични. З. 42. ꙁа хоусарѣ и тати. З. 42. не моу ни тать ни продавьць. З. 45. кѥфалїе да ищоуть и гоусаре и тати. З. 46. поткорникь да се каже како тать и гоусарь. З. 47. кои (властелин) доведе гоусара или тата, да се каже како тать и гоусарь. З. 48.

татьба, furtum: сїимь ѡбраꙁѡмь да оумалить се татьба и хоусарьство. З. 41. да имамь иихь владанїѥ блюсти и ѡбьваровати ѡдь гоусе, ѡть татьбе. М. 188. како иѥ светьца ѡномȣꙁи конию ни гȣсе ни татбе, нȣ га є кȣпиль. М. 205. 208. 267. ѡдь силе, тадьбе. М. 218. татьбе. М. 270. тадбе. М. 353. татбѣ. М. 434.

татѣнове полꙗне, катуну је Гунцатима цркве арханђелове у Призрену ишла међа прѣко брьда на татѣнове полꙗне. Г. XV. 291.

таче, tum: таче прьвѣе проть мѵромь своꙗ оумаштае ꙁнаменаеть чювьствїа. Д. 72.

таꙗниѥ, confectio: троуди твоѥ и таꙗниꙗ тѣла. Ст. 25.

таꙗти, occultare: да не може ни хоће таꙗти єдань иню ѡдь дрȣгога панкавца. М. 458.

таѥмь, clam: градомь твоимь да не пакостимо ни плѣномь ни гȣсовь ни ѡчиньсть ни таємь. М. 23.

тварь, res creata: дасть имь власть на всѣи твари своеи. М. 4. милоуи, спасе, свою тварь. Ст. 10. пошлы доухь твои светыи, и обнови тварь свою. Д. 100. твоꙗ єсмы тварь. Д. 184. творьцоу вьсеѥ твари видимыѥ и не-

видимыѥ. М. 77. дрьжеи ѡбластию всꙋ тварь. М. 103. 316. вьса тварь словеснаа же и раꙁꙋмна. М. 547.

т в о и, tuus: раꙁоумѣти и творити волю твою. М. 9. Владимирь не пленоваль твою ꙁемлꙋ (пишу дубровчани краљу Владисаву). М. 21. до живота нашега и твоѥга. М 22. госпоги женѣ твоеи. М. 22. никомꙋре твоѥмꙋ. М. 22. твога сла. М. 30. ѡбещамо се твомꙋ великомꙋ царьствꙋ. М. 35. по твоиои милости. М. 430.

т в о р е н и ѥ, factum: ꙁло творенье крала Ꙋроша. М. 35. почтенꙋ любавь и добро твореньѥ. П. 129.

т в о р и т е л ь, opifex: бога свемꙋ творителꙗ. П. 4. 70.

т в о р и т и, facere: начеть творити оу Топлици храмь. Ст. 3. быстроѥ течениѥ творе кь желаѥмомоу. Ст. 13. поклањаниꙗ творе. Ст. 15. поклонѥнье творимо до свете ꙁемлѥ. М. 560. плаванїе творахоу. Д. 195. брани вьꙁдвиꙁае и побѣди творе. Л. 54. правaа твори оученїа своа. Са. 9. творити волю твою. М. 9. творити сꙋдь и правдꙋ. М. 187. творе правдꙋ. М. 235. не вѣдеть, чтѡ твореть. М. 201. творе милости и ꙁаписаниꙗ. М. 225. творити правде и милости. М 438. приꙗꙁнь, кою ꙋкаꙁꙋю, паче дѣломь творе. М. 241. ако тако има творити, како дворе оу полате царевѣ. З. 43. слава ти, господи, творещоумоу страшна и прѣславна. Ст. 13. богь творен на больша чловѣкωмь. Са. 1. чюдо творештїа икона. Д. 191. творен чꙋдеса. М. 203. богоу вьса на польꙁоу мьнѣ творещоу. М. 332. сїа црьковь паметь да творы ктиторомь. М. 533. Jerb. Yesek. p. 33.

т в о р ь, factum: приꙗꙁнь добрѣми дѣли и твором показаль. М. 241. прѣꙗꙁань, кою сꙋ к намь почтенѥми диели и сь творωмь покаꙁоваль. М. 420. на пошљедњем мјесту за цијело мислим да би ваљало читати сьтворωмь.

т в о р ь ц ь, opifex: всѣхь творьца. М. 5. творьче мои. Ст. 11. творьцоу вьсеѥ твари. М. 77. творьць всачьскымь. М. 88. творць и сьꙁдатель вьсеи твары. М. 520.

т в р ь д а в и ћ ь, дубровчанин Добрашинь Тврьдавикь 1429. П. б. 89.

т в р ь д а н и ћ ь, дубровчанин Мароѥ Тврьданикь цари-

ник војводе Иваниша. П. б. 114. у два споменика, у једном стоји један пут гријешком Тврьдаю мјесто Тврьданкю.

тврьдановић, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богославь Тврьдановикь. Г. XV. 293.

тврьде, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Тврьде. Г. XV. 296.

тврьди, село које је краљ босански Стјепан Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Тврьди. М. 439.

тврьдина, firmitas: да нима (листь) веће ни едну тврьдину ни крипость. П. б. 58. да несу (листи) одь недне тврьдине ни крепости. П. б. 59. роте и записе, кое с великомь любкомь и тврьдиномь беху учинили. М. 444. видеће велике тврьдине и роте по писмехь. М. 445.

тврьдиславь, гледај Тврьдиславь.

тврьдисалић, властелин дубровачки Стипша Тврьдисаликь 1423. П. б. 80.

тврьдиславь, име мушко, које пишу и Тврьдисавь: човјек херцега Стјепана Тврьдисавь крьстиянинь 1465—6. М. 492. 497. — Гледај Боровинић, Тоуница, Оуглешић.

тврьдити, tueri: есмо присегли да створимо и скршимо и тврдимо уксе писано у сиои повели. М. 219. да буде крепити и тврьдити речени записсь. М. 402. да нась крепишь и тврьдишь у всакоихь повелехь и слободьщинахь. П. 107. кажуће намь властеле повеле и записе, у коихь се тврьде оть нашихь прьвихь. М. 448. confirmare: потврьюю и тврью все законе. М. 254. потврьюемо и тврьдимо село Лисаць, да есть и да има бити опьћине дубровьчке. М. 255. оыь листь правимо да ю задоволянь, и овемь нашемь листомь тврьдимо га. П. 88. все згора писано тврђу и потврьдихь. М. 275. тврьђю и хоћу. М. 368. хоћу и тврьђу. М. 445.

тврьдоıє, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Тврьдоıє. Г. XV. 297.

тврьдь, firmus: тврьдоıє прибѣжище. Ст. 15. пирьгь великь и тврьдь. М. 74. поидоше ѹ тврдо мѣсто, и ꙁидаше градь Дѹбровникь. М. 217. скроꙁѣ тврьдаа каменїа и жестока. М. 558. кь тврьдѣи ꙁемли Ꙁахльмїа прибѣгь. Л. 57. да ю (клетвоу) дрьжимо тврьдо. М. 23. вєчьни и твєрьди мирь. М. 28. да прѣбываıєть сьхраниıємо и сьблюдаıємо тврьдо и непоколѣбимо. М. 77. сиıє ꙁаписаниıє да ıєсть тврьдо и непоколѣбимо. М. 80. свє тои тврьдо имати и дрьжати. М. 107. слова царьства ми ıако да соуть тврьда и непоколѣбима. М. 144. теꙁи баштине да соу тврьде. З. 32. ѡть пронїарьске ꙁемлıє да нѣсть воль никто подложити подь црькоưь. З 34. да соу хрисовоули тврьди. З. 40. тоꙁи приложениє да прѣбиваєть тврьдо до вѣка. М. 159. да имаю теꙁи ѹкѣте и ꙁаконе и повелıє и трьговьчьке свободе тврьде и непоткорене. М. 188. крѣпиь мирь и тврьда приıаꙁнь. М. 209. хоћѹ на всемь више писаниѡмь стаати и трьпѣти се правоѡ и тврьдоѡ и цело. М. 463. книга да не тврьда, ни да ıє вѣрована. М. 477. да речене ствари боле и тврьђе се могѹ ѹдрьжати. М. 328.

тврьдько, име мушко, cf. Тврьтко: жѹпаиь Тврьтько негдје близу Дубровника у подручју краља српскога између 1240 и 1272. М. 53. — Бан босански Тврьтко, 1367—75, а послије краљ 1378—87, закраљивши се додаде имену својему име Стефан те се писао: Стефань Тврьтко краль срьблıємь и Боснѣ и приморию. М. 176. 184. 185. 190. 202. 209. 220. мртав се помиње од 1392. М. 221. 226. 231. 236. 239. 254. 280. 283. 317. П. 4. 11. 32. 45. 126. П. б. 33. Л. 62. 70. у латинским споменицима помиње се од 1364 као бан. Г. XII. 46. 49. 71. отац му бјеше Владисав а стриц бан Стјепан, cf. Владиславь. племе му се презивало Котроманићи, које види. — Гледај Коровиннћь, Владисалићь, Влађевићь, Вльчетићь, Главићь, Драчићь, Доуимовићь, Ивахьнићь,

Ковачевиħь, Милатовиħь, Михаиловиħь, Михоиловиħь, Секоуловиħь, Семьковиħь, Станьчиħь, Стѣпановиħь, Тврьдьковиħь, Чрьньчиħь.

тврьдьковиħь, властелин краља босанскога Остоје војвода Влатко Тврьтковиħь 1399. М. 234. 237. — Син краља босанскога Твртка Тврьтко Тврьтковиħь краљ у споменицима 1404—6 и 1415—44, додавао је имену својему име Стефан, те се писао Стипань Тврьткоѡ Тврьтковиħь, а то је додано име писао и Стефань и Штефань, а често само Тврьтко Тврьтковиħь, а неколико пута и без презимена само Тврьтко. П. 56. 66. 72. 81. 125. 126. 170. 171. П. б. 105. 106. М. 253. 260. 304. 307. 316. 318. 367. 376. 402. 426. 490. Г. XII. 73. XIII. 115. — Властелин дубровачки Никша Тврьтковикь 1406—11. П. 76. 101. 107.

тврьдѣништь, презиме породици у Крајини: оть Тврьдѣнищь 1247. М. 32.

тврьтко, гледај Тврьдько.

тврьтковиħь, гледај Тврьдьковиħь.

тврьꙉа, castrum: да бүдете схранить наше трьговцє ꙋ каше трьге, како да нѣкꙋ щетꙋ не приме. П. 16. коѥ сꙋ побѣгле ꙋ наше тврьгѥ, и да ѡдь нашѣхь тврьгꙗ изхаꙁе. П. 125. securitas: ꙁа веħꙋ тврьꙉꙋ кнеꙁа и властела дꙋбровачцихь таи подьпись ꙋчинисмо. М. 507.

тврьꙉава, firmitas: ꙁа болю сведоүбꙋ и тврьгавꙋ сеи повелѥ постависмо печать. М. 230. ꙁа векю трьгавꙋ сеган ꙁаписа. М. 424. securitas: да ꙋчинимо нѣкꙋ тврьгꙗвꙋ мегю наами, до колѣ се ѡ ино ꙋгодба мегю нами ꙋчини. П. 166. ꙁа тврьꙉꙗвѥ кнеꙁа и властеѡ дꙋбровачцѣхь. М. 369. тако нимь ꙋчинисмо тверьꙉке ѡбима странама. М. 375. потврьдисмо нимь все листе и тврьꙉаве, кое имаю ѡдь господе босаньске. М. 378. ѡкои се ꙋписа ꙁа тврьгꙗвꙋ ѡбею странꙋ. М. 390. да нимь е ѡваи ꙁаапись ꙁа нихь тврьгавꙋ и чистокꙋ. М. 400. ꙁа веħꙋ тврьꙉавꙋ и чистоħꙋ властеѡ дꙋбровачьцихь ꙋчинисмо нимь ѡвь ꙁапись. М. 404. да стоѥ ꙋ своиехь правиѥхь ꙁакониѥхь и тврьꙉавахь. М.

459. у своиои тврьдавѣ. М. 469. за тврьдаву и за сведочаство. М. 502. ѡкизи нимь листь учиниохь за нихь тврьгиаку. М. 522.

те, et: господь богь помагаеть, те брьзо хоте бити прѣдани. М. 38. ако боуде потворь приставомь, те боудоу ино оучинили. З. 47. ако се ѡбрѣте, те соу инако прѣтворили соудь, да имь се роуце ѡтсѣкоу. З. 47. посла царь, те га оуморише. Л. 86. стиже царь, те се бише. Л. 87. юрь те се трьговьци узбити, те не кю ѡпкнть по царевои земли. П. 5. згодило би се, ща богь не даи, те не било ѡдь кнеза натражька. П. б. 86.— узима к себи ре постало од же (које види), а тако долази у споменицима још старијим: Радославу давьше руку, тере га везасте. М. 7. такози сте и мнѣ учинили, давше свою руку и свою вѣру, тере моѣ села плѣнили. М. 21. есте друге люди, три чловѣке тере жену. М. 42. аке им се где слухи дрѣко, тере имь се разбие. М. 85. кьто се манасторию ѡбрѣтаю, тере се разьроде. М. 98. низь Врѣсь тере оу Батоушоу, ѡть Батоуше низь Соуходоль тере оу Биколь Слѣдь, ѡдь Бивола Слѣда тере оу прьхиноу. М. 114. ѡть Топлоухе оу камы, тере оу бѣлѣгь светогорьскыи. Г. XV. 279. где кому дае дубровьчанинь свои добитькь, тере му ѡдь нюга у бьхь удрить. М. 147. скупите ми тази мои доходакь, тере ми дайте Марину Меньчетићу. М. 185. ако се случи господству ми, тере се скагу з Дубровникомь. М. 207. ако ми богь поможе, тере буде тудези мое владанне. М. 209. тко би инако учиниль, тере теи роте разбиль. М. 291. до колѣ господь богь хокю, тере буде живь воевода. М. 357. ну ли би се згодило, тере би кои ѡдь нихь сагрешиѡ. М. 378. ну ли би, ща богь не даи, тере се згодило комь згодомь примиинутю реченнехь господичикь. М. 394. а то ре често долази и окрњено, без крајњега гласа: ѡть крьста поутемь, кои греде оу Стльпьчаны, терь ѡть стльпьчькога дѣла терь низ потокь, кои испада у бѣловодичкы потокь, терь низ потокь бѣловодичькы, где исходи дольна Клепала, терь прѣходи надь ьзь. М. 144. ако имь се прѣ-

лꙋчи врѣме, и бꙋде имь неволꙗ, терь ѡдбегнꙋ. М. 258. да би негова слатка милость била, терь намь рачиль потврьдити жꙋпꙋ. М. 294. тко би инакѡ ꙋчиниль, терь тее ротѥ раꙁбиль. М. 325. тьда ихь ѡни ꙋхвативе, терь ꙋбили. П. 13. богь ꙋчини, терь догосте ꙁдраво. П. 16. що год(ѣ) ѥ властель, ѥсꙋ на дворꙋ, терь ꙁа тоꙁи не могосмо ѥ скꙋпити. П. 24. хѡкѥмо иꙁнанти, терь ихь хѡкѥмо педепсати. П. 28. хѡде по свѣтꙋ, терь се хране. П. 38. чꙋсмо да сте ꙋ немырꙋ, терь ни ѥ недраго. П. 44. що годе би богь даль, терь добꙋдꙋ. П. 48. погрјешка: трь. М. 411.

тегарьливь, laboriosus. Ш. lesek. 80.

тегнати, pondo valere: ꙋ сꙋдовехь ꙁлатехь шесть кꙋпь с поклопци, тегле ѡсамь на десете литарь, .ѕ. ꙋнчь, .г. аꙁаге; ѥдань поѥсь, тегли четири литре и .д. ꙋнче и .в. аꙁага. М. 407.

тегноути, commovere: да би послаѡ своѡга властелина ꙋ Дꙋбровникь, и тегнꙋѡ ихь бесѣдоѡмь ѡ мирѣ. М. 367. а то богь тегнꙋѡ господина деспꙋта ꙋ срьдце, да ми да ѡдь мога дꙋга. П. 175.

теговиште, arvum: коуде соу теговища. М. 18. да моу соу пашища и теговища. М. 27. що ꙁаписа или оу пашищихь или оу теговищихь. М. 68.

тегота, gravitas: кое желѣꙁно ѥстьство ѡтьноудь таковые покѣсти теготы понесеть. Д. 20. pondus: многоую теготоу ꙁлата въꙁьмь. Д. 40.

тегь, labor. Ш. lesek. 80.

тежати, colere: не има где тежати, ѥрѣ ѥсть ꙋ ѡстрове. М. 18. ни винограда да теже. М. 18. что хоте тежати жито и вино, вьсе да сьврьстовавьше и прѣдаде оу црькьвь. М. 98. ѡноу ꙁемлю да не тежи. З. 44. да теже. Г. XV. 273. да онꙁи виноградь сами граде и теже. Г. XV. 276. виноградь да тежїи вьсакь. Г. XV. 305. власи, кои соу оубоꙁи, да теже вльноу црьковноу, що имь повелѣка игоумнь. Г. XV. 310.

тежатьнь, arabilis: ꙁемлꙗми ѡратними, тежатними и нетежатними. М. 494.

тежесть, gravitas: ѡбльгьчющоу се ѡть всѣхь тежестии моихь. Ст. 21. ѡтькрьгь пльтьскоую тежесть ꙗко небопарьны орьль вь породоу пришьдь. Г. XI. 190. pondus: многоу тежесть ꙁлата и сребра дасть емоу. Д. 166.

тежьбьникь, disputator: подобает епископоу быти не тежьбникоу. Д. 140.

тежькосрьдь, excors: ть же тежкосрьды. Д. 110.

тежькоћа, difficultas: и ꙗко б-и-хь коꙗ тешкоћа допала ѡть кое годѣ стране. М. 337. 344. в семь жити раꙁьлике и ненадне тешкоке ꙁгагаю се. М. 418. сабљусти ода скаке тешкоке. М. 418. не имиюће тешкоће али вонске тврьске на себи. М. 448.

тежькь, gravis: до лахка и до тешка времена. М. 274. ꙁа тои намь тешко не. М. 535.

теꙁало, презиме, гледај Теꙁаловић: Бранлв Теꙁалв. П. 110.

теꙁаловић, властелин и протовистиарь кнеза Павла и властелин сина му војводе Радосава Павловића кнез Бранло Теꙁаловикь 1404—39, на неколика се мјеста помиње без презимена. П. 54. 106. 112. 151. 156. П. б. 83. 93. М. 330. 341. 349. 350. 370. 376. 399. мртав се помиње 1466. М. 495. 544. — Властелин синова војводе Радосава Павловића кнез Радое Теꙁаловикь 1454. М. 472. cf. Теꙁало.

теꙁати, pertinere: даше ми вас колико доходакь, що мене теꙁа в мои дню. М. 520.

текели, име турско: иде Текели паша на Ꙁадрь 1647. Л. 85. оучинти Текели графь Анꙁера. Л. 87.

теклина могыла, селу је Коупѣльникоу ишла међа поутемь келимь обракаю се оу Теклиноу могилоу. Г. XV. 287.

теклиште, селу је Стрѣльцоу ишла међа на Теклище. М. 92.

текь, само на једном мјесту стоји мјесто то, па може бити погрјешка: що иномоу роусагоу нашемоу, тек и неговемь селомь. М. 481.

тело, гледај тѣло.

телька, биће погрјешка мјесто Текла, Thecla: ѡпатис ѡд Телки. М. 494.

темелионь, θεμέλιον: индїктїѡнь .аı., ѳемелїѡнь .вı. М. 539.

темелинство, firmitas: за веће темелинство кнезꙋ и властеломь ѡви листь да нимь е за неспедиторию. М. 517.

темелити, firmare: да вихь писма темелно. М. 448.

темелить, firmus: тои да нимь е темелито. М. 444. тои да нимь бꙋде тврьдо и темелитоѡ. М. 502. ꙋ напредакь нека се и ѡще воле и темелитие ꙋтегнꙋ и ꙋдрьже. М. 449.

темелие, θεμέλιον, fundamentum: кьда постави царьство ми темелие архаггела Михаила. М. 135.

темель, θεμέλιον, fundamentum: воденицꙋ .в. витла ѡть нова ѳемела. М. 559. ѡть темела. С. Л. 1847. IV. 148. М. 541.

темельнь, firmus: да бꙋдꙋ тврьда и крѣпка, темелна и непоколѣбима. М. 466.

темишьварь, град у Банату: прїими Темишварь. Л. 84. оу Темишвароу. Л. 85. подь Темишварь. Л. 87. cf. Тамишьварь.

теодора, Theodora: жена Константина Хлора. Л. 55. — Сваст цар Стефана, сестра жене му Јелене: Ѳеодороу сестрꙋ царицинꙋ. Г. XIII. 298.

теодоровь, Theodori: селу је Вилској ишла међа на кꙋрь ѳеѡдоровь ѡдрь. М. 144.

теодорь, Theodorus: мꙋченикь Ѳеѡдорь. Л. 56. — Цар грчки Ѳеѡдорь Ласкарь таст краљу Радославу. Д. 126. 170. 173. Г. X. 258. 261. — Манастир је Трескавац имао њиву Ѳеѡдора Главата. Г. XI. 132. XIII. 375. погрјешка ће бити: ꙋ Прилѣпѣ светыи Ѳеѡдори метох истога манастира. Г. XI. 130. XIII. 369. — Калуђер хиландарац попь кꙋрь Ѳеѡдѡрь између 1405 и 1427. М. 332. — Игуман манастира Довоље 1591 (ако је добро преписана година, јер се не слаже с годином од створења свијета, у којој је опет погрјешка). Гильф.

бос. 333. помиње се и XVIII вијека игуман довољски Ѳеωдωрь. В. дан. I. 12. — Гледај Любавнќь.

теодосии, теодосије, Theodosius: светаго Ѳеωдосиꙗ оу поустины. Ст. 9. светаго и великаго Ѳеωдосїа обштежителꙗ. Д. 169. — Игуман љесновски 1342: при игꙋменѣ Ѳеωдоси. Г. XIII. 296 — Калуђер светогорац Ѳеωдосїє 1347—8. М. 128. Ѳеωдосїи (по новијем прijепису). М. 132. — Калуђер хиландарац, старць пїрга василїєва Ѳеωдωсїє између 1389 и 1405. М. 263. — Калуђер хиландарац попь Ѳеωдосїє између 1389 и 1405. М. 263. — Неком попу Теодосију остави на смрти нешто новаца Јелена Сандаљевица 1442. М. 416. Теодусию. П. б. 122. — Калуђер Ѳеωдосїє из Милешеве, који је штампао у Млецима октоих трошком Божидара Вуковића 1537. В. прим. 14. Други може бити калуђер Ѳеωдосїє који је штампао у Рујну јеванђелије 1537. В. прим. 21. — Архимандрит милешевски између 1621 и 1623. Гильф. бос. 312. — Калуђер Ѳеωдосїє у неком манастиру на Морави писа црквену књигу 1638. В. дан. I. 14.

теодоховь, Theodochi: између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и нива ѳеωдохова ꙋ Єленѣшцехь. Г. XIII. 375. XI. 132.

теодрь, Theodorus, гледај Боудаинќь. cf. Тоудрь.

теодоуль, Theodulus: игуман алупски у Светој Гори: Ѳеодоуль 1347—8. М. 127. 132. без сумње исти 1348 проигоумень попь Ѳеωдоуль предьстатель келии св. Сакы оу Карѣехь. М. 138. — Калуђер светогорац Ѳеωдоуль 1413. М. 279.

теокьтисть, *Θεόκτιστος*: краљ Драгутин покалуђеривши се назва се тако: Стефань краль, Ѳеоктисть монахь. М. 70. 71. Л. 70. Г. XI. 39.

теофань, *Θεοφανής*: проть Свете Горе Ѳеωфань за цара Лазара. Г. XI. 163. — Калуђер хиландарац Ѳеофань око 1399—1408. Г. XI. 141.

теофиловь, Theophili: између осталога што је

имао манастир Трескавац бјеше ѳеѡфилова стась. Г. XIII. 372.

теофиль, *Θεόφιλος*: игуман студенички 1619: прї игоумєноу кγроу Ѳеѡфилоу. Са. III.

теофить, *Θεόφοιτος*: владика по свој прилици хумски Теѡфить, који је зидао цркву арханђелу Михаилу близу Котора у садашњем селу Богдашићу 1269. М. 50.

тепачиꙗ, гледај тепьчиꙗ.

теплость, calor: теплостю доушевною раждегь се. М. 134.

теплота, calor: еже теплотою искаше. М. 3. благаго желанїа теплотою горе. М. 122.

тепль, calidus, само у моралном смислу, ardens: теплни вь молитвахь. Ст. 24. теплою прободь се лоубовию. М. 3. мои ӡастоупниче тепль. М. 73. твоимь теплнимь и скорнмь ӡастоуплениємь. М. 109. теплиє помощи. М. 110. поклонихь се сь теплою доушею. М. 129. хранителꙗ теплаа. М. 134. теплои прѣдьстательнїци и помощнїци. М. 568. теплѣише по сьмрьти помагаеть намь. Г. XIII. 364.

теплѣ, ardenter: теплѣ припадаю. М. 134. любещнмь єго теплѣ. М. 194.

тепьсиꙗ, patina: ѡсамь тєѫиꙗ, потєгоше два десети и єдиѫ литрѫ, .г. ѫнче. М. 408. четири теѫиє. М. 408. две тєпсиє латинскеѫь форамь. М. 408. за исте судове стоји гријешком .и. техи, .и. тежи, .д. тежиє, .в. тежиє. П. б. 98. 99. 100.

тепьчии, гледај тепьчиꙗ.

тепьчинѣь, властелин Стефана бана босанскога Вокосавь Тепьчинь 1332. М. 102. — Властелин краља босанскога Остоје кнез Вѫкь Тепчиѣь 1399. М. 237. — Два властелина истога краља без сумње браћа кнеӡь Стипань и кнеӡь Остоѣ Тепьчиѣи 1409. М. 273. исти се Стѣпань помиње још један пут 1407, само му је презиме наштампано Тепкинь. П. 80.

тепьчиꙗ, неки дворанин, писао се и тепьчии, а

доцније тепачиꙗ, на једном мјесту тефачиꙗ, био је у великога бана босанскога Матије Нинослава тепьчиꙗ Радона. М. 28. у краља Стефана Дечанскога тепьчи Владоѥ. М. 85. сьбрахь ѕьборь срьбьскыѥ ѕемьлѥ арьхиѥпискоупа и ѥпискоупи и игоумени и казньце и тепьчиѥ и воѥводы и слоугы и ставильце. М. 99. у цара Стефана тепци (гдје гријешком писарском стоји ц мјесто ч) Градиславь. Г. XI. 136. тепьчи Градиславь. Г. XV. 302. Градислава тепачиѥ (у познијем пријепису). Г. XI. 139. у Твртка бана босанскога тепчиѣ Сладое. М. 176. у краљева босанских Дабише и Остоје тепачиꙗ Батало. М. 225. с тефачиѡмь Баталѡмь. М. 222. тепачиѣ Батало. М. 226. 232. 234. с тепачиѡмь Баталѡмь. М. 230. 236. тепачиꙗ Батало. М. 249. тепачиѥ. П. б. 40. погрјешка тепачїе. М. 195. у латинском споменику: Tepacnius Batalo. М. 224.

тере, гледај код те.

терь, гледај код те.

тесати, само за међе, limitare: ȣспоменȣ да си оучтеше мегѥ, и такоѕи повелѣ царьство ми, да поге самь с вѣщїними людьми, да ю теше. М. 144.

тестаменьть, testamentum: ȣ тестаментȣ, кои ѥ ȣчиниль прѣдь добрѣми чловѣци. П. 118. ȣ свомь тестаментȣ ѡставиль ѥ биль. П. б. 79. свакога ѕаклесмо врьхȣ тестамента почтенога споменȣтиꙗ госпоге Єлене. М. 415. ѡвиꙗ тестаменть ѥсть ȣчинила. М. 415. ȣписа ѕ добромь свѣстью свою напокомȣ рѣчь ȣ тестаменьтȣ. М. 425. по тестаментȣ. М. 495. по ньемь посла свои напокоини тестаменать ѕатворень и ѕапечаћень по ѕаконȣ. М. 496. како бȣде наредиѡ по своѥмь тестаментȣ. М. 496. речени тестаменать. М. 496. що би се комȣ по реченѡмь тестаментȣ достоꙗлѡ. М. 496. да мȣ се ѡтвори тестаменать. М. 496. 497. 499. када се бȣде тестаменать откорити и прочтѣти. М. 499. тестаменать. М. 507. П. б. 124. 126. 127. 128. 129. врьхȣ тестамнента. П. б. 121. тестамень. П. б. 121.

тестеменьть, testamentum: питропѣ реченога тестемента. М. 507. ȣчинити тестементь. М. 518.

тетални, *Θεσσαλία*, атички *Θετταλία*: по вьсеи Теталіи. Д. 170. Θετταλіа. Г. XI. 68.

тетрагонитовь, краљ је Милутин дао Хиландару мѣсто оу Строумици тетрагонитоко. М. 64.

тетрагь, tabulae, *τετράδιον*: вказа намь записе в нашѣхь тетразѣхь вѣрованѣхь. П. 34. wни намь показаше тетрагь Павка и Лвкше, и в томви тетрагв на юдномь мѣств писаше, юрь ю wтьць твои биль нимь дльжань. П. 77. такигю дрвги (листь) имамо в нашѣхь тетразѣхь записань. П. 88. нюговь тетрагь кѣкни. П. 152. вь тетрагв нашега вѣка. П. 177. с дрвзимь листомь срьпсцимь, ко(и) ю за wвим листомь в семь тетрагв. П. б. 51.

тетоумиль, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Тетвмиш. М. 439.

тефауни, гледај тепьуни.

тефьтишь, scrutatio турски: тефьтишь да вчините. М. 474. 475.

техьнитовь, opificis, *τεχνίτου*: Тоуде, технитовь сынь. М. 62.

техьнь, *τέχνη*, ars: боудеть или книжникь или иноу технь оумѣеть. Ш. lesek. 129.

теуаль, селу је Брчелима ишла међа сь Уира на Теуаль, wть Теуали на светоу Троицоу. М. 114.

теуеније, cursus: быстроје теуеније створихь кь рацѣ. Ст. 27. даждь ми сіе теуеніе скончати. Са. 7. да исправить поуть теуеніа твоего. Са. 10. acquisitio: вчинихь сан тестаменать нашемв теуенью и иманью. П. б. 124.

тешти, currere: вь слѣдь тебе тещи. Ст. 10. вьспрени и тьци кь покаянию. Ст. 11. поуть кратькь есть, имже теуемь. Са. 3. текоуштее врѣме житіа. Д. 46. на прѣдь пауе спѣахоу, за ие о бозѣ теуахоу. Д. 152. до великіе цѣсте, кои теуе подь Урьвени Брегь. М. 92. годище кою теуе. П. б. 42. impers. cum. gen.: докле дѣла теуе. М. 144. esse: дори юдань нась теуе. П. 39. fluere: кои потокь wть Гостила теуе. М. 18. како теуе стоудьньць оу

ластовьско блато. М. 68. до воде, коıа тече оу Дечане. М. 92. како рѣка тече. М. 93. како ıе Дримь текль подь бели брѣгь. М. 96.

тимарьникь, у Турака који има тимар, у споменику рђаву: ѡть собаша и ѡть тимарнике. М. 550.

тимиıамь, θυμίαμα, thus: ѡть грозницє: възми бѣли тимїамь. Ш. lesek. 129.

тимотеи, Timotheus: игуман манастира Филотија у Светој Гори Тимоѳеи 1347. М. 132. у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и из којега је по свој прилици први пут штампано стоји Матѳеи. cf. Матеи.

тимьпань, tympanum: тумьпани и гоусльми ıако ѡбичаи самодрьжцемь благороднымь веселıаше. Д. 122.

тина, lutum: валıающаго се вь тинѣ сластьнѣи. Ст. 27.

типарь, regula (τύπος): този ıе биль нашѣхь старѣхь поутени ѡбичаи, и дьнашни дьнь ми нихь наслѣдьıе тѣмь типаромь учинимо и живемо. П. 127. поюще поменоуите раба божїа Божїдара, изложивьшаго типари сїє. В. прим. 13.

типикь, τυπικόν: типикь ıероусалимьскыи. Г. XI. 189.

тиса, ријека у Маџарској: хѡди на Тисоу. Л. 84. паде на Тисоу. Л. 87. на ѡнь поль Тисе. Л. 88.

тителъ, мјесто у Бачкој на Тиси: прећє везирь оу Бачкоу, те оуѕеше Тителъ 1697. Л. 87.

тихомирићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Вонхьна Тихомиричь. Г. XV. 287.

тихомирь, између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи четворици бијеше име Тихомирь. М. 12. и двојици између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 290.

тихорадићь, властелин Стефана бана босанскога Витань Тихорадичь 1333. М. 107.

тихоранићь, властелин Стефана бана босанскога Дикошь Тихораничь 1333. М. 107. cf. Тѣхорадовићь.

тихославић, дубровчанин Дьмитрь Тихосьлавикь XII вијека. М. 7.

тихославь, између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Тихославь. М. 12.

тихость, tranquillitas: миръ и тихость вьсьприемьшоу владычьствоу моемоу. М. 4. да вь мирѣ и тихости поживемь. Д. 219. lenitas: вьзвавь ме сь тихостїоу. Са. 9. где сладкаа его оуесь тихость. Г. XI. 113.

тихостьнь, placatus: свирѣпїи ѡни старца словоу подьклонише се, весели и тихѡстны бывше. Д. 32. весели и тихостни сьтвараеть. Д. 71.

тихоуь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Тихоуь. М. 12.

тихь, quietus: тихѡм кь всѣмь бити глаголаше. Д. 175. тихь податель. Д. 187. тиха датела любить богь. М. 332. tranquillus: тихое пристанище. М. 58.

тихьуниновићь, властелин краља босанскога Дабише жупан Ђурађ Тихьуниновићь 1392: Юрѣемь Тихьуниновићемь. М. 222. — Властелин краља босанскога Стјепана Томашевића Вукићь Тихуниновићь 1461. М. 488.

тишина, quies: иноучьствоующимь тишина. Ст. 26. миръ и тишиноу вьспрїемьшоу владычьствоу его ѡть вьсоудоу. Са. 1. повели водамь морьскымь вь тишиноу сьставити се. Д. 184. миръ и тишина бысть вь дьни владычьства юго. М. 9.

тишина, село на Ситници које је краљ Милутин дао Грачаници: Тишина. М. 565.

тию, protinus: ѡнои, що е соли посталено, да се ѡдьнесе тию. П. 107.

тко, гледај кьто (од којега је постало премјестивши гласове): ако ви тько ѵчини кривин8. М. 30. тко е приѣтель. М. 42. тко прѣслуша писание кралевьства ми. М. 51. ни нь тко любо. М. 135.

тла, с предлогом до, гледај дотла. — узима на крају

глас j (од и, юго, које види), гледај дотлан. — тако узима и глас и (окрњено ио од онь, које види), гледај дотлань. cf. толѣ.

тле, с предлогом до, гледај дотле. — узима на крају ӡи (које види): дотлеӡи мега Крьстьцоу. Г. XV. 301. — узима на крају глас j (од и, юго, које види), гледај дотлен. — с предлогом оть, deinde, за мјесто: и оть тлеи глѣда на вьстокь на хрипь. М. 127. оть тлеи Бинломь на Орьхинарїю. М. 127. оть тлѣи прѣко хрида. М. 127. оть тлѣи оуправь оуӡ гороу. М. 127. cf. толѣ.

тльк ноути, pulsare: тлькьноувь вь ребра игоумена. Ст. 25.

тльковаинє, interpretatio: тльковаинє аӡбоукы. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

тлькователь, interpres: Никодима глаголомь тлькователа. Г. XI. 163.

тльсто брьдо, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Тльсто Брьдо сь Рашькимь Дѣломь. М. 11. Алтину је ишла међа на Тльсто Брьдо. М. 94.

тльсть, spissus: мьглою тльстою. Д. 181.

тлѣинє, corruptio: тлѣиїє чловѣчьско раӡсоуждає. Д. 98.

тлѣньнь, corruptibilis: сїа тлѣнна и погыбающта раӡсоуждаше. Д. 144. тлѣньныихь и прьстныихь ѡшьдьше. М. 77. тлѣноє ми тѣло. М. 114. мира сего тлѣньнаго. М. 122. ѡстави тлѣнꙋ висотꙋ ӡемнаго господьствїа. М. 243.

тлѣти, corrumpi: ӡде не добро ѥсть срамлати се тлѣющимь. М. 110. ту писарском гријешком стоји ѧ мјесто ѣ као и тѧмь мјесто тѣмь.

тлѣшти, pulsare: блюди се, ѥда како ѡстанеши вьнѣюдоу тлькоущї. Ст. 12. тльците, и ѡтврьӡет се вамь. М. 558.

тобольць, saccus: ꙋ ѥдномь тоболцꙋ гамꙋшиꙋ дꙋкать ӡлатѣхь двѣ сти и шесть десеть. П. б. 57. тоболаць рекамань ӡлатомь. П. б. 74. тоболаць. П. б. 102.

тобольчнћь, sacculus: ѥдань крьсть ꙋ ѥдномь тоболчнкю. П. б. 74.

товарь, onus: кьги походи иконом краю или на которою годѣ работоу, а ѡни с нимь на конехь, а да нимь се кони не оузимають, ни подь товарь да се не подьлагають. М. 63. села товара да не носе, нь да храни всако село по юднога коня коудра, да носи црьковни товарь: да ако оумрю подь црьковнимь товаромь, да га црькьвь на мѣсто постави. М. 99. жито да носе и товарь. Г. XV. 310. тко би се нашаѡ зрвати товаре конмь поснльемь. М. 468. великь товарь носимь на своюмь рамено̂у. М. 555. и мјера, колико се на коња натовари: како є оучиниль трьгь на Трѣбини, и узима ѡдь товара динарь. М. 117. да дају црькви масла десеть товарь, а оу товароу четири на десете стари. Г. XV. 288. да даю товарь масла. Г. XV. 304. десеть тисȣкь товарь соли. М. 246. и ћу уздати мога жита, юрь ми те товарь продавати по .і. перьперь. М. 247. юрь имь ю узель .є. товарь свите. П. 62.

тогда, tunc: югда и вьсь мирь приѡбрѣщемь, тогда и вь гробь вьселим се. Са. 4. тьжде бо тогда ты, и нынѣ тьжде ты еси. Д. 184. господствоующоумоу тогда кралю. М. 72. ако се ѡбрѣте до нюга такова кнша, тогда да се ѡтставлюю. М. 81. иже се обрѣтоше тогда на сьборѣ. М. 127. тогда придоше ва славни дворь кралевьства ми. М. 282.

тоговь, illius: кои есть сьгрѣшиль, тоговь и дѡмь да платить. З. 33. вь селѣхь тѡгѡвы дрьжавы. Г. XI. 55. тѡговы областы. Г. XI. 71.

тогочь, селу је Тудорчу ишла међа ѡть Кобилю Главе по срѣднюмь дѣлоу оу Тогочь. Г. XV. 302.

тодора, Theodora: жена војводе Радосава Павловића Тодора 1439—42. М. 398. 403. 418. — Род Јелени Сандаљевици, која је назива унучицом 1442, као да бјеше кћи Каталене, која бјеше род истој Јелени. М. 415. П. б. 121.

тодорць, dem. Тодорь, гледај Воисиликь (у додатку).

тодорь, Theodorus: човјек великога војводе Оливера XIV вијека Тодорь. Г. XIII. 297. — Цариник но-

вобрдски у деспота Стефана кнезь Тодорь, по свој прилици дубровчанин. П. б 79. — Властелин Јована деспота, пань Θωдωрь, великїи сꙋдиличикь 1496. М. 542. — Свети: оꙋбѣди Θωдωре. М. 244. ту ће бити погрјешка є мјесто а. cf. Г. IX. 250. — Гледај Лѣпиѣь, Любавиѣь, Хамироκиѣь.

тодоꙋровь, Theodori, ако није погрјешка, на мјесту неразговијетну: ωдь Лꙋке Бꙋиикѧ стране такигїє листь ωдь тодꙋровь дѣце стѣпашиновє такигїє листь. П. 121.

тоземльць, illius regionis incola: общїи бѣе тогда страиныихь и тоземльць плачь. Г. XI. 114.

токан, мјесто у Маџарској и име једноме човјеку: бехоꙋ изишли коꙋроꙋци оꙋ Токан, и пакн поразише и немци, и свезаше Токан Ференца оꙋ Бечь. Л. 88.

токь, cursus: полоꙋноштномоꙋ токоꙋ просвештати се. Л. 63.

тола, с предлогом по, abhinc, за вријеме: по тола што се наиде посагено, да се сꙋдомь исьправи. М. 46. tunc: давьше десетькь ωдь соли, и по тола да си гредꙋ. М. 46. не плати ли се до ꙋрока, да по тола да є ωстало на волы кралевьства ти. М. 48. — с предлогом до, узевши на крају глас ј (од и, юго, које види), adhuc: згоднло би се, терь не било натрꙋжка, а до толаи не ꙋзеть ннхь дно. М. 364.

толановина, селу је Штитарици манастира Дечана ишла међа на возникь, кои греде по дѣлоꙋ мегю Ресникь и мегю Толановиноꙋ и мегю Штитарицоꙋ. М. 94. заселак селу Юльшаници које је било Ђурђа Ненишића а цар га Лазар дао Хиландару. М. 195. Г. XI. 139.

толи, tantopere: ти сꙋ закони толи тврьди, юрь се не би могли никако прѣтворити. П. 94. ωдь толи красна господина. П. 122.

толико, tot, tantum, tantopere: числа вь вась не волимь быти; толико да вы боꙋдеть, єлико доволно имате прѣпитанїа. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119. да нхь такоз сьблюдемо колико сами себе и свои градь толико госпо-

дина Влка. М. 216. колико ѥсть волꙗ трьгоу, толико да сѣче. З. 45. не могȣ толико плакꙗти. П. 2. толико, колико є раꙁоумыти. М. 253. да ꙁа толико врѣмена нѣсȣ дȣжни давати. М. 303. тере би кои толико сагришиѡ, да мȣ се има глава ѡдьсиѣи. М. 378. толико боле ȣ напридакь живити, колико богь допȣсти. М. 445. прѣдь толикоѡ многоѡ лȣди добрѣхь и свакоꙗцѣхь. М 501. колико — толико, и толико — колико, tam — quam: да ѥ все свободно ѡда всаке царине и ѡдь ꙁабаве, колико кои годѣ дȣбровчанинь, толико дȣбровачки конь, толико трьгь. М. 184. толико ѡни, колико дрȣꙁи. П. 8. да онди царина не има бити, толико на ѡнихь кои гредȣ ȣ Стонь, колико кои гредȣ и(ꙁь) Стона. М. 281. ѡбетова господство ми бити нимь срьчани прѣꙗтель, толико ꙗ, колико мои последни. М. 306. све колике поставе, толико дȣкате ꙁлате, колико динаре, колико сребро, колико сȣдове. М. 393. ницѡ веке пѣнеꙁи нашихь не ѡста ȣ комȣнь дȣбровачки до данашнега дне, толико ѡть поставнѣхь, колико ѡдь добитьѣ. М. 411. — узима на крају ꙁи (које види): да ѡставимо толикоꙁи лȣдьи, колико да могȣ чȣвати града. М. 36. — тако узима и глас ј (од и, ѥго, које види): ꙁа толикои врѣмена. М. 286. 298. — тако узима жде (које види): толикожде. П. 59. то жде гласи ђе: сиренꙗ два десети и четыре мѣхе, а мѣхь .рк. литрь, и сировь толикогѥ. Г. XV. 308. прѣмисмо господина ꙁа нашега властелина колико ѥднога нась вѥчника како то и ми властеле дȣбровачци, и толикоге все негове. М. 240. толикогѥ и дьнась могȣ всакои посли слободно пови. П. 28. толикогѥ. П. 49. толикоге. М. 261. 307. 320. толикође. М. 288. толикоде. М. 300. то ђе у неким споменицима гласи ѥ: толикоѥ. М. 249. — тако доданом ђе још се додаје и ре: толикогере. М. 307. да не можемо ȣчинити мира с херцегѡмь, . . . и толикогере воевода Иванишь ꙁ братиѡмь да не могȣ ȣчинити мира с херцегѡмь. М. 455.

толикожде, гледај код толико.

толикоꙁи, гледај код толико.

толикои, гледај код толико.

толикоде, гледај код толико.

толикодере, гледај код толико.

толикъ, tantus: дневеще се толикоу смѣренїю. Са. 8. толикомь плачемь и моленїемь къ немоу прїити оубѣдити не въꙁможе. Д. 121. толикоу поуьсть. М. 19. ꙁа толико врѣме. М. 91. ако ли ни бѫде до толике ѕсилости, како не бисмо могли ѕчинити. М. 216. толика милость. М. 239.— узима на крају глас ј (од и, его, које види) у падежима који се свршују на самогласно: толикаи любавь. М. 238. 258. 466. толикѫи любавь. М. 261. ꙁа толикои врѣме. М. 422.

толило, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Толило. Г. XV. 298.

толити, placare: вьсѣхь толита, веселита же и оутѣшаста. Д. 39. глаголеть емоу, толе и моле. Д. 110.

толиша, име мушко: жупан Толиша у подручју војводе Сандаља 1405—6. П. 65. 82.

толоѥ, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Врмоши бјеше Толоѥ. М. 97. и између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 275. 300.

толоу, с предлогом до, adhuc: до толѫ съблюди. П. 33. cf. толѣ.

толькъ, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани писао Жичи једном бјеше име Тольнь. М. 12.

толѣ, с предлогом оть, deinde, за мјесто: ѿть толѣ низь брьдо. М. 131 (и на осталим мјестима у том споменику мјесто штампанога ѿть толи стоји ѿть толѣ у пријепису који је у народној библиотеци у Биограду и из којега је по свој прилици први пут штампано). ѿть толе оуправь на Бѫковицѫ. М. 197. за вријеме: ѿдь толѣ ѥ и много иꙁишло. П. 24. припови-

дѣвше нмь ѡдь толе до трн мѣсеце да нмь ннесамь волꙗмь ѵѵнинтн ꙁла. М. 468.— с предлогом до, adhuc, за вријеме: да ѡдьбнѣю до толе, до колн се нсплатн вьсь дѫгь. М. 232. до толѣ, до колѣ да ꙇмьце. П. 100. до толѣ, до колѣ пншемо. П. 138. до толн. М. 290. до толе н када годѣ бѫдѫ господоватн. М. 303. до толѣ, до колѣ бѫдѫ стоꙗтн. М. 330. 351. — с по, postea: кон бѫдѫ прншьлн ѵ Стонь по толѣ, кьдн га ѥ дало царьство мн дѫбровьчаномь. М. 147. по толн. М. 163. по толе да нхь ратѫѥ. М. 207. cf. тла, тле, толоѵ.

толѥновнћь, између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Мнлошь Толѥновнкь. М. 97. — Петрь Толеновнкь 1318 као да бјеше човјек жупана Младена. П. б. 45.

тома, Thomas: ујак царици Мари, шура деспоту Ђурђу, дакле брат Јеринин, прѣставн се 1464. Л. 79. 80. Г. Х. 274. јамачно се он мисли на овом мјесту: раꙁвн Ѳома н кралꙗ Томашнка 1448. Л. 78. — Гледај Ѵоѵпетнћь, Ѥлннћь.

томашевнћь, син краља босанскога Томаша, Степань Томашевнћь, закраљивши се додавао је имену још име Стефан, те се писао Щефань Степань Томашевнћь 1461. М. 485. само ту с презименом, гледај Стефань.

томашевь, Thomae: сына ѳомашека (т. ј. Томаша краља босанскога). Л. 80.

томашнћь, неки Дмитар Томашић XV вијека: ꙁагнбѣ конь Воѵчнѥга Трьна Марко Атомановнкь н Дьмнтрь Ѳомашнкь 1462. Л. 80. погрјешка Дмїтарь Томашннь. Г. Х. 274. погрјешка ће бити и на овом мјесту: раꙁвн Ѳома н кралꙗ Ѳомашнка 1448. Л. 78. гдје мислим да каком год погрјешком стоји н кралꙗ мјесто Дьмнтра.

томашь, Thomas: логофет краља босанскога Дабише Ѳѡмашь 1392—5, име је писао и Томашь а презивао се Лоѵжьць. М. 222. 225. 227. П. б. 40. — Син кра-

ља босанскога Остоје, крањ Томашь 1444—51 закраљивши се додавао је имену своjему име Стефан, те се писао Стефанъ Томашь и Щефанъ Томашь и Щепанъ Томашь и Щифанъ Томашь, а кадкад и презименом Остоићь. М. 427. 429. 438. 440. 450. 488. 490. 519. — Кнез Томашь, син кнеза Николе, братучед војводи Иванишу Влатковићу 1452. М. 451. 454. — Гледај Боућанићь, Кроуновићь, Латинићь, Станоевићь, Цапићь.

томє, Thomas: посланик краља српскога к дубровчанима Томє 1325, син некога Павла. П. б. 5.

томинь, Thomae: селу је Брчелима ишла међа оу Томинь Потокь. М. 114.

томитєль, tyrannus: казнє томитєлю. Г. XI. 88.

томитєльство, tyrannis: видѣвь ликиниєво жестоўство и томитєлство на христїанєхь. Л. 57.

томити, vexare: обьють бѣсомь и томимь имь по вьсє дьни. Ст. 20. нєдоугомь томымь. Д. 137.

томлєниє, vexatio: многа озлоблєнїа и мьсти и томлєнїа прѣтрьпѣ. Л. 54.

томько, Thomas, гледај Боунићь, Николићь, Сорьгоуєвићь.

томьковь, τοῦ Томько: за питропию томковѣ (некога Томка дубровчанина) П. 107.

тонисто, кнез дубровачки Николавь Тонисьто 1238 —40. М. 21. 28. 29.

топикь, *τοπικός*, ejusdem regionis: калогєрїє, кои сє соу пострнгьли топици, нз мѣтохыє тєзи црькве, да нє живоуть вь монастыри, нь да идоуть вь ниѣ монастырє. З. 30.

топила, locus macerando fortasse lino: мјесту је Ливади у Светој Гори ишла међа покрай мора на Топила близь Коуметицє. М. 126. — међу земљама манастира Трескавца бјеше код села Бијеле Цркве нива роуинзєрица и єксєфилинїница и топила. Г. XIII. 371. — исти је манастир имао село Могиљане с нивиємь с ливадами с топили. Г. XIII. 374.

топлни дольци, забјел на Овчи Поли цркве арханђелове у Призрену ишао је на Топле Дольце. Г. XV. 301.

топликь, између осталога што је цар Лазар дао Раваници бјеше село Рибникь и коденишта (које ће бити погрјешка мјесто коденица) на Топликꙋ ниже брьда. М. 196.

топлица, земља кроз коју тече ријека Топлица, која утјече у бугарску Мораву ниже Љесковца: Стефан Немања одраставши доби од очевине Топлицоу, Ибрь и Расиноу и Рѣкы. Ст. 2. он је оу Топлици зидао цркву богородици на оусти рѣкы рекомыѥ Косьльнице. Ст. 3. Са. 2. Л. 51. 58. зидао је и цркву св. Николи у истој Топлици. Са. 2. Л. 58. 68. ту бјеше столица епископска. Л. 51. 59. 69. цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену село Тоудорьче, а међа је том селу била како оупада мала Ѥлшаница оу велию Ѥлшаницоу. Г. XV. 302. ријека поменута: побеже царь Моурать испрѣдь кнеза Лазара ѿть Плочника на Топлице (други љетописац вели оу Топлице). Л. 74.

топличани, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену село Мьшоутишта . . . сь малины и сь Чрѣвоглаждемь и с Топличаны. Г. XV. 278. биће заселак поменутом селу.

топличькын, τῆς Топлица: ѥпископь топличскын
топличьскын, (за краља Милутина). М. 60. топличькын. Л. 54.

топлишь, мјесто које је краљица Јелена дала манастиру ртачком: Топлишь. М. 68. на(дь) Топлишемь. М. 68.

топлота, calor, ardor: топлота срьдьца и любы кь господоу. Д. 187. топлотоу светаго доуханазнаменаюшті. Д. у Ш. lesek. 123.

топлоуха, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа ѿдь Стоуденьчань прѣко Топлоухе. М. 87. селу је

Војинцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа до кльхе на Топлоусѣ. Г. XV. 277. селу је Нистри исте цркве ишла међа нис поуть до старе Топлоухе и до Коукалина стоуденьца сходеке низь староу Топлоухоу. Г. XV. 279. селу је Медвѣдьцоу исте цркве ишла међа оть Топлоухе. Г. XV. 279.

топль, calidus: топли хлѣбы. Д. 28. вь своихь топлыхь полатахь. Д. 200. ardens: топлою молитвою. Д. 137. топлою вѣрою разгорѣвь се. Л. 52. оба молитвьника топла. Д. у Ш. lesek. 124.

топола, populus alba: међе иду оть тополе. М. 93. на тополоу. М. 93. С. Л. 1847. IV. 54. на тополю. М. 199. ту ће бити погрјешка, јер је други прочитао на тополв. С. Л. 1847. IV. 52. на велику тополв. С. Л. 1847. IV. 54. оу тополоу. Г. XV. 310. до велике тополе. М. 199. на ремеоу оть тополе, юже имать подь коромь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. — Село на земљи одь Кврила до Стона које је краљ босански Остоја дао Дубровнику: Топола. М. 234. има и сада, али га пишу Тополо. Schem. rhac. 1862. 37. 1863. 50.

тополивьникь, селу је Куманима на Дунаву ишла међа с Тополивникомь. М. 199. С. Л. 1847. IV. 52. то је без сумње село садашњи Тополивник, до којега су и Кумани.

топольница, село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Топольница сь Коюшами. М. 11. то може бити садашња Топоница у Гружи. — Крај у којем, оу Топольници, село Коретино даде краљ Милутин Грачаници. М. 565. по Липлѣню и по Моравѣ и по Топольници. М. 565. то је крај на Кривој Ријеци између Приштине и Врање, од којега и сада има село Топоница до села Коретина. Hahn, reise 171.

топольнице, село које краљ босански Томаш Остојић даде синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село Топонице. М. 439.

топь, bellicum tormentum: ѡстави све шаторе и топове. Л. 88.

торажда, брдо близу Призрена: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа прѣко поута призренскога оуправь дѣломь Торажде до мегѥ трьнꙗньске. М. 87. селу је Истри ишла међа низ дѣль нис Тораждоу. Г. XV. 279.

торь, crates pastorales: селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на прибилове торовѣ. М. 197.

торьникь, име мушко: између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници једном у Грмочелу бјеше име Торникь. М. 97.

торьнь, turris: да сꙋ волни зидати зади, торне. М. 106.

торьць, Доброј је Ријеци ишла међа оу рьть оу Торьць. М. 96.

тоцилъ, брдо код села Кориште и Љубижње: тој је Љубижњи ишла међа низ дѣль низь Тоцилъ. Г. XV. 273.

точение, fusio: мїра оугоднаꙗ мысльнаго точениꙗ. Г. XV. 265.

точило, torcular: да вино точила ваю источають. Са. 5.

точильникь, село на земљи ѡдь Кьрила до Стона које је краљ босански Остоја дао Дубровнику: Точильникь. М. 234. има и сада а пишу гаТочоник. Schem. rhac. 1862. 37.

точити, fundere: мѵро точештїи гробь его цѣлоуеть. Д. 72. мѵро точештее светые мошти его. Д. 173.

трава, gramen: кѡлибы травою оукрашены. Д. 23. лиесь, траве, воде. М. 106.

травина, гледај травьнина: коемоу властелиноу прїиде да зимоуе чловѣкь, да дава травиноу ѡть .р. кобиль кобилоу, ѡть ѡвьць ѡвцоу сь аганьцемь, и ѡть .р. говедь говедо. З. 50. само ту и може бити да је погрјешка мјесто травьнина.

травоуниꙗ, крај око Требиња: бывьшоу великоу метежоу вь странѣ сеи срьпьскыѥ земьлѥ и Диѡклитиѥ

и Дальмацию и Травоунию. Ст. 2. вьсѣми срьбьскыми ꙁемлями, еже глаголют се Діоклитіа, Далматіа, Травоуніа. Д. 3. краљ се Стефан Првовјенчани писао: господинь вьсе срьбьске ꙁемле и Диѡклиꙗ и Дальматиꙗ и Травоуниꙗ и хльмьске ꙁемлꙗ. М. 9. краль вьсе срьпскиꙗ ꙁемле, Диѡклитиꙗ и Травоуние и Дальмацие и Ꙁахльмие. М. 11. Стефань Неманꙗ бысть великы жоупань и самодрьжавны господинь всѣхь срьбскыхь ꙁемль, поморіа и Діѡклитіє и Далмантіє и Ꙁахльміє и Травоуніє. Л. 59. 68. погрјешка: Травоулію. Л. 55. cf. тревоуниискыи, Трокоуниꙗ.

травьливь, balbus: царьство Михаила травливаго. Г. X. 253.

травьникь, exactor tributi травьнина dicti: ни кадиꙗ ни харачникь ни травникь ни еминь. М. 523.

травьнина, scriptura: травнина, що ю по всѣхь метохихь, жировнина, все то даеть кралювьство ни црькви. Г. XIII. 376. трѣвниноу. Г. XI. 137. на сиꙗ ꙁабѣле кто оуждене пасти по игоумновоу речению, всакь да даю травниноу, како юсть ꙁаконь. Г. XV. 301. травьнина да имь се не оуꙁима. Г. XV. 307. да имь нѣ ни травнине ни ѡраньꙗ. М. 192. cf. травина.

травьнь, aprilis (није поуздано да је баш тај мјесец): мѣсеца травна. П. 176.

трагь, posteri: кнеꙁ8 покоином8 и вьсем8 траг8 нюгов8. П. 41. ни Алоивꙁа ни нюговь траагь. П. б. 118.

тракиꙗ, Thracia: по всеи Ѳракїи. Д. 103. Тракїю. Л. 55.

тракь, fascia: тракь свилань. П. б. 49. 74.

траньканъ, као да бјеше дубровчанин Николе Транкань 1404: Николет8 Транкан8. П. 49.

трапеꙁа, *τράπεζα*, mensa: приꙁвати и кь таинѣи трапеꙁѣ, и напоити источьника бесмрьтьнаго. Ст. 17. богатыимь трапеꙁамь поставлюнѡмь бывшимь. Д. 39. трапеꙁы. М. 57. прилѣвькь на трапеꙁе. М. 547. да имь есть ѡправліє желѣꙁо, що є положиль царь, да го вьꙁимають оу вратѣхь црьковныихь ѡть ѡгнꙗ, и да га поставить на светои трапеꙁѣ. З. 42. да ю выноу трапеꙁа. Г. XV. 306.

да сѣда на ȥборѣ на ѡсобнѣ трапеȥѣ сь игоумни ȥабрьдьскими. Г. XV. 306. coenatio: трапеȥоу распространивша и пописаста. Д. 46.

трапеȥафорь, mensae linteum: накедрьницами и трапеȥафори. М. 92.

трапеȥоньть, град у малој Азији на Црном мору: царь Мехмедь прими Трапеȥонть. Л. 80.

трапь, не знам шта би било на мјесту на којем стоји: земљи је цркве св. Ђурђа на Срьбьшори ишла међа до трапа срьбьскаго. М. 64.

трапь, f. ornamentum quoddam equi: юдну трапь коньску срьберну поȥлаћену, а потеȥа .к. и .г. литре .ѳ. унчь. П. б. 69. за исту се ствар на другом мјесту каже: юдна направа конска сребрьна поȥлакюна, а потеȥа два десети и три литре и деветь унчь. П. б. 67.

трать, fascia: юдань крьсть у юдномь тоболчикю ȥашвень, поврьȥено на свилну трату свѣтликову. П. б. 74. само ту.

траћение, impensae: на наше траћение. М. 252. да имь даюмо тракение и спенȥу ȥа .ві. глава. М. 258. уȥети нась у нихь дрѣвнехь на нихь тракенье и спенȥу и привести нась у Дубровникь. М. 339. дасмо бригентинь на наше тракюнье. П: 93. трьакение. М. 422.

тревоунинскыи, земље Травоуние: краль всѣхь рашькихь ȥемль и тревоунинскихь (Радослав). М. 19.

треньтаћевнћь, властелин дубровачки Жовань Трентакювикь 1405. П. 75.

трепетати, tremere: трепетати и боюти се имени твоюго. Ст. 9. оужасаю се оумомь и трепещоу. Ст. 25. егоже бѡюхоу се и трепетахоу. Са. 11. боюти се и трепетати имени светаго его. Д. 65.

трепеть, tremor: работаите господеви сь страхомь, и радоуите се юмоу сь трепетомь. М. 88 мјесто радоуите се други је прочитао троудите се. М. IX.

трепетьникь, међа је Рогатьцоу ишла како Трепетьникь потече иȥь Прѣкога Лоуга, и пристаю оу Стль-

пьѵаницоу. М. 93. други је прочитао Трепетьникь. М. Х. али мислим да је оно прво добро.

трепетьнь, tremens, адвербијално: трепетно прѣдьстоеще. М. 133.

тресавица, febris: тресавицею и оужасомь страждущимь. Г. Х. 241.

трети, tertius: третїе благословенїе даю. Са. 11. трети. М. 6. третїему архїепископу. М. 48. третиꙗ тисоуща. М. 70. Сава трети. М. 76. Стефана Оуроша третиего. М. 84. Оуроша третиега. М. 115. Оуроша третиаго. М. 121. третиꙗ (хрисовула). М. 148. третїи дѣлъ. М. 478. четири ста и третье лѣто. М. 251. два десети и третье лѣто. М. 322. третью на десете тисућю. М. 349. fem. tertia pars: давано е третїа дохотька, а сьда тои учинисмо, да се дае четврьта. М. 532. fem. instr. sing. tertio, па има и предлог оу: у третиомь узесмо три тисуће дукать. М. 503.

третина, tertia pars: то су она села, у кимь есимь Вонхниѣемь дилъ одь третине третина. М. 249.

третиеникь, cui tertia pars competit: Вонхниѣа третиеника. М. 249.

три, tres: доку не створю сь вами тьрехь судь. М. 25. есте три чловѣке. М. 42. да имь есть рокь ꙁа три мѣсеце. М. 50. да имь се да вѣдѣние трьми мѣсеци. М. 55. трїе сынове Балиновики. М. 59. обрѣте трье чловѣке. М. 62. вь трехь сьставѣхь. М. 88. на три врахе, на три крьсте. М. 92. идеже дьва или трье име мое приꙁовоуть. М. 99. що има тры рогови. М. 127. с треми сели. М. 172. да дае три дни ораниа. М. 191. одь овихь трехь мѣсть. М. 256. трема синовомь. М. 409. намь тремь братенцемь. М. 477. свакому нихь трехь братѣнаца. М. 497. били су три Михоевиѣи. М. 541. три ста и осмь десеть отьць. М. 69. три ста перьпера. М. 380. тисущно три ста и деветь десеть и седмо лито. М. 229. сто и три десети и едину литру. М. 364. три десети и четири литре. М. 372. три десети и прьви дьнь. М. 351. три десети и пето лието. М. 380. одь три на десете тисуким дукать. М. 350. cf. десеть.

погрјешке: трь десети и седамь литара. М. 372. трь ста. М. 380. трѣ. М. 372. — на једном мјесту сложено с другом ријечју у једну стоји и у падежу њезину: еговимь тремьıавлıенныимь ҁапрѣщенıемь. Л. 63.

трнблаженъ, ter beatus: трнблаженнии. Г. XIII. 359.

трикалиıа, кладоущоу вьсь ҁападь . . . Скıтıю, Трıкалıю. Л. 55.

трнкнжань, кнез дубровачки Павль Трнкнжань 1325. П. б. 5.

тривоульскын, Tiberinus: льстивыи мость оустраıаеть (Максентије) на тривоулстѣи рѣце. Л. 55.

трибоунь, tribunus: въ арбанитьскоую прѣходить (Стефан Душан уставши на оца) ҁемлю, трибоуна саиомь поутенон. Г. XI. 77.

трндесетьнь, trigesimus: тисѫщно и четири ста и трндесетно лѣто. П. б. 91.

триденевьнь, triduanus: тридьневно и петодьневно и вьсенедѣлно сьвршаахоу поштенıе. Д. 28.

трикала, град у Тесалији: вь грьчьскои ҁемли вь градоу Трикалѣ. Л. 53. 71.

трикальскын, из Трикале: Мавро трикалскы. Л. 80.

трикратьнь, triplex, адвербијално: трикратно божьствные вѣри шбраҁь исповѣдавшимь. Д. 149.

трикровьнь, tabulationes tres habens: полаты трикровнын. Д. 46.

трилакьтьнь, trium ulnarum, адвербијално: трилакьтне и небеса оумомь прѣкьсходе. Г. XIII. 366.

трнпе, -ета, hyp. Трипоунь, гледај Боућнћь.

трнполıе, Tripolis: бысть бои деспотоу с Гюрьгıемь и с тоурци на Триполıю 1402. Л. 75. на Триполıю. Л. 77.

трнпоунь, Tryphon: властелин дубровачки који имаше сина Ђурђа: Геѡрьги ѡдь кнеҁа Трипѫна 1253. М. 40. — Властелин дубровачки син кнеза Јуде, Трипѫнь ѡдь кнеҁа Юде 1253. М. 40. — Црква светога Трипуна у Шумету која се и сама зове светын Трипоунь: да догıешь на станькь ѫ Шѫметѫ ѫ светога Трипѫна. П. 6.

трипько, hур. Трипоунь: дубровчанин Трипко 1399. П. 18.

трипьковић, судија которски Николл Трипковић Бивоунћ 1454. М. 465. cf. Бывоуньћь, Быволнунћь.

триснıаньнь, trina luce fulgens: кь триснıаньномоу божьствоу. М. 121.

триска, село које је краљ босански Остоја дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село Триска. М. 439. јамачно би требало Трѣска.

трисьставьнь, tres hypostases habens: соуштьствоу тріисьставноу. М. 136.

трифе, hур. Tryphon: протовистијар краља босанскога Твртка: посласмо протовистиıара нашега господина Трифе. П. б. 32.

трифоунь, -на, Tryphonis: Грнчареву је ишла међа оу трифоунь крьсть. М. 95.

трице, f. pl. furfur: єдинѹ грьсть трица. Г. Х. 224.

тришти, ter: мероньхь сипле сладь трищи оу годищи. М. 565. да посилаєть двашти или трищи. З. 29. да изварит се трищи. Ш. lesek. 130.

трокоунин, гледај Тракоунин: краль всѣхь рашкихь земль и Диоклитие и Дальмацие и Трокѹние и Захльмие (Владислав). М. 25.

трои, tres: видѣвши троıа и иаамь ωдьписаньıа. П. 167. тои све моıемь тремь синовомь све на троıе. П. б. 125. доукать разсеуен на троє. М. 521.

тронба, срл. treuga, induciae: да мирь и тронбѹ не могѹ ѹчинити с херцегомь. М. 446. що є ѹчинила єдна страна дрѹгои ωдь поуела рати до тронбе, коıю є господство ми ѹчинилош с кнеζомь и властели дѹбровачцнеми. М. 467.

троиство, trinitas: заклесмо се богомь живемь трьиствомь и богородицωмь. П. б. 107. богь, кои є оу троиствѹ славимн. М. 560.

троица, trinitas: вѣмь те светыıе троице ѹесть приємшоу и рождьшоу. М. 58. слава тебѣ, трьсветаıа троице

вь юдиномь божьствѣ. М. 77. вь троици славиомоу богу. М. 129. — цркве светој троици, које се и саме често зову света тројица: у Сопоћанима. М. 70. Г. XI. 176. код Дечана. М. 92. црква корьчаньска, гледај корьчаньскыи. близу села Брчела, којему је međa ишла оть свете троицє. М. 114. у Солуну, зидао краљ Милутин: светоую троицоу сьздавь. Л. 53. 70. у Скопљу, зидао краљ Милутин. Л. 70. на Ресави, садашња Манасија, зидао деспот Стефан Високи. Л. 62. сьзида храмь светоую троицоу. Л. 73. 74. празник су тијем црквама Тројице. — погрјешке писарске трьоица. М. 418. троьца. М. 343. трьица. М. 420. трьца. М. 319.

троичьскыи, trinitatis: вѣрніи троичьсціи поклонници. Д. 74. троичьсти слоужителіє. Д. 86.

тромлю, заселак који је царица Милица повратила Дечанима: Тромле. М. 265.

тропѣсньць, *τριώδιον*: трωпѣсньцъ. В. дан. I. 32. cf. трьпѣсньць.

трошановникь, човјек војводе Ивана Беројевића Петарь Трошановникь 1421. П. 152.

трошань, име мушко: између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници један у Храстовици бјеше Трошань. М. 97. међу људма које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену бјеше у Ставици попь Трошань. Г. XV. 275. и још двојици између људи које исти цар писа истој цркви бјеше име Трошань, од којих један бјеше презименом Конхьнић. Г. XV. 298. 299.

троюнь, име мушко, гледај Гоуньдоулић.

троюроучица, у Скопљу нека црква коју је зидао краљ Милутин: оу Скопію троєроучицоу. Л. 53. троєроучицоу скопскоу. Л. 61. други љетописац каже за ту цркву само: оу Скопію храмь светыю троицє. Л. 70. cf. троюроучьница.

троюроучьница, гледај троюроучица: троєроучьницоу. Л. 70.

троүба, tuba: страшные троүбы. Д. 148. вьструбимь златокованною трубою. Г. XIII. 358.

троүбнћи, село у жупи Хлијевну: в Трубнћихь. М. 249.

троүдити се, operam dare: вь соүе троүдихом се. Д. 17. труждьшу се ѡ своюмь божьствьнемь стаде. М. 17. паче всѣхь троүждьша се ѡ заповедехь божихь. М. 91. троүдихь се ѡ семь. М. 538. да се ю ваша милость трудила за той наше дльгованьк. П. 154.

троүдолюбьзьнь, laborum amans: оүставь троүдолюбьзнын. Г. XI. 191. адвербијално: трудолюбьзно ѡбшьдше мѣсто. М. 131.

троүдолюбьзьнѣ, diligenter: трудолюбьзнѣ потьщах се. В. прим. 13.

троүдолюбьнь, laborum amans, адвербијално: троүдолюбно подвизае се. Л. 58.

троүдоположьникь, qui operam dat: щедры трудоположьникь и мьздовьздатель. М. 5.

троүдопрнюмьць, operae acceptor: щедрь и троүдопрїемьць и мьздоподатель. Са 3.

троүдь, labor: своимь троүдомь та вся приобрѣть. М. 4. прошение твою испльнии противоү достоинымь троүдомь твоимь. Ст. 5. чьтѣта господа ѡть своихь праведныхь троүдь. Са. 5. многїе труди подьють. М. 17. трудь вьспрїютн. М. 130. сьзида се храмь трудомь и подвигомь монаха Германа. М. 182. помишляюће велике труде, кое є имаѡ и трьпиѡ за теи ствари поклисарь. М. 327. ѡть тоүждихь троүдовь. М. 571. — с ријечју сьто, centiens: вь сто троүдь. Д. у III. lesek. 90.

троүдьнь, operosus: троүднаа теченїа. Д. 13. difficilis: neuogliu i trudno stangie. М. 279. намь би много трудно било ѡправлять за такове мале щете. П. 85.

троүдьнѣ, magno labore: многыи дьни троүднѣ гонивше. Д. 20.

троүждати, fatigare: вьзор црькве ѡчи зрещихь троүждаеть ѡть зѣлные свѣтлости мрамора. Л. 61. — се, fati-

gari, laborare: придѣте кь мнѣ вьси троуждающе се. Ст. 12. не троуждаите се. Д. 196. по что троуждаеши се погоубляти блъгарскые же и сръбскые роды. Г. XI. 72.

троумьбета, tuba: трꙋмбѣти дꙋховнѣи, ... светомꙋ бишкꙋпꙋ. М. 560.

троумьбеташь, tubicen: Антона трꙋмьбеташа. П. 82.

троупию, n. coll. corpora: колика троупїа оть обою страноу ѕвѣремь на снѣдь прѣдложеть се. Г. XI. 72. многа въсоудꙋ трꙋпїа. Г. XI. 111.

троупокьштица, неки крај у којем је било село Патеньколо: ꙋ Троуповщице. М. 278.

троупь, corpus: на троупь разслабленнаго надькланиает се. Д. 99. вꙗсь градь и оулици и доми напльнише се трꙋповь мрьтвихь. Г. X. 223. frustum: зїлалога избранна троупь великь. Д. 192.

троусь, terrae motus: быше троуси велици. Л. 88.

троусѣнь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Троусѣнь. М. 13.

троуѓениѥ, opera: трꙋгѥньѥ добрѣхь люди за онои наше дльгованьѥ. П. 156. milostgiu bozgiom i gnih trugengiem priluci mi sse chraglieuati. М. 385.

трьблажень, ter beatus: трьблаженоѥ дрѣво, на нѥмьже протеже се Христось. Ст. 16. трьблаженаго старьца. Ст. 17. трьблаженнаго господина ны. Са. 1. блажени и трьблажени. Д. 7. трьблаженомоу наставнїкоу. М. 3. трьблаженыи царь Стефань. М. 167. 521. трьблаженнынмь царемь Стефаномь Оурошемь. М. 521.

трьваньѓелю, *τετραευαγγέλιον*, quatuor evangelia: заклє се на трьванѓелꙋ. М. 472.

трьгованию, mercatus: трьгованїе по земли господства ни. М. 437. тиргованем. М. 551.

трьговати, mercaturam facere: кире ходе по моемꙋ владанию трьгꙋюке. М. 2. да трьгꙋю и ходе свободьно. М. 168. како сꙋ тамо трьговали. П. 37. тꙋждѣмь динаромь трьгꙋю. П. 94. нихь иманиюмь трьгꙋю. М. 535. да си трь-

гѹю всаки трьгь. М. 363. трьговати тако соли како ине тьрьге. М. 445.

трьговина, pensitatio auraria: дахь мѹ и ꙁаписахь ꙁа племенито градь хливаиски и са всомь жѹпомь и сь доходци и сь трьговинами. М. 249. плаћаюће праве царине и трьговине, ке се плаћаю по нихь. М. 327. merx: дрѹге трьговине да идѹть. сада ꙁа дрѹге трьговине ꙁадѣваю се. М. 475. да нимь се не ѹꙁме пѹтьна царина ни ѡдь нихь трьговинаа ни недань доходакь. М. 525. mercatus: на трьговинѹ да доходе. М. 484. доходе ꙁа трьговинѹ. М. 484.

трьговиште, тако се звао Нови Пазар XVI вијека: вь Трьговишти иже ва Расе подь криломь светие троице ꙁовомь Сопоккани. Г. XI. 176. — Варош у Влашкој: пленїше тоурьци влашькѹ ꙁемлю и Трьговище попалїше 1442. Г. X. 272. погрјешка: Трьговищи попалише. Л. 77.

трьговьць, mercator: кто ѡть нихь трьговьць. М. 41. трьговьцемь, кои ходе по ꙁемли кралевьства ми. М. 51. да приходе ихь трьговци. М. 52. створи милость кралевьство ми трьговцемь дѹбровьчькимь. М. 53. да нимь ходе трьговьци по ꙁемли кралевьства ми. М. 85. кто що испакости трьговцемь ѹ ꙁемли кралевьства ми или дрѣвѹ, да приме гнѣвь и наказание ѡдь кралевьства ми, и да плати кралевьствѹ ми .є. сьть перьперь. М. 85. трьговцѹ дѹбровьчькомѹ. М. 117. трьговци дѹбровчанѣ. М. 146. где комѹ дає дѹбровьчанинь свои добитькь комѹ годе трьговьцѹ. М. 147. кои любо трьговьць доведе кѡниє кѹпивь иꙁ тѹгиє ꙁемьлѣ. М. 147. кои трьговци гредѹ по ꙁемли и трьговехь царьства ми и кралиєвѣхь, да плакю всаки царинѹ по ꙁаконѹ, како сѹ давали ѹ родитель и прародитель царьства ми. М. 147. створи милость царьство ми трьговцемь, или ієсть дѹбровчанинь или бнетькь или инь кто. М. 153. да нѣ вашимь трьговцемь посилнога дара ни ѡдь моега властелина ни ѡдь кієпалиє ни ѡдь цариника ни ѡдь когаре. М. 204. дѹбровчанинь али трьговаць дѹбровачки. М. 467. ѡдь дѹбровачьцѣхь трьговаца. М. 484. аще властелинь ꙁа-

дрьжить трьговца, да платить .т. перперь; аще ли га царинникь ꙁадрьжить, да плати .т. перперь. З. 39. трьговаць не ище раꙁвѣ где ѥ гониа ꙁемлꙗ. П. 44. тирговцемь. М. 551.

трьговьчькыи, mercatorum, commercii: повелѥ и трьговьчьке свободе. М. 188.

трьгь, mercatus sive nundinae, а уз то се мисли доходак од њега оному чије је мјесто гдје бива, pensitatio auraria: Хоча и трьгь тꙋиге (то је дао Стефан Немања Хиландару). М. 6. Брѣстница сь трьгомь (то је дао Жичи краљ Стефан Првовјенчани). М. 11. трьгь шипьски. М. 63. трьгь оу Приꙁрѣнѣ прѣдь праꙁдникомь светаго Николи (дао је Стефан Душан Хиландару). М. 111. трьгь оу Липлꙗны (приложи Стефан Душан Хиландару). М. 122. трьгь прѣдь спасовѣмь днемь а дрꙋгїи прѣдь архаггеловѣмь (у Призрену) да се ꙁбира црькви. Г. XV. 288. ꙁнате, како ѥсть даль родитель царьства ми матери царьства ми, госпоги царици, трьгове ꙁетьске, и паки ѥсть сьда дало царьство ми трьгь приꙁрѣньски црькви господина цара архангелꙋ. М. 175. — forum: ꙋ Брьсковѣ ꙋ трьгꙋ кралевьства ми. М. 17. да си ходе по Ꙁетѣ и по всакимь трьгомь кралевьства ми. М. 19. прѣге да гредꙋ на трьге кралевьства ми и подавьше доходекь господьски ии, тамѡ же да ходе по ꙁемлꙗмь продаюкѣ. М. 41. да приходе ихь трьговци по ꙁемли и по трьговѣхь кралевьства ми. М. 52. кои ти гредꙋ на трьгь кралевства ми. М. 53. испакости ли имь кьто що или ꙋ трьгꙋ или ꙋ жꙋпѣ. М. 85. како ѥ ꙋчиниль трьгь на Трѣбини, и ꙋꙁима ѡдь товара динарь. М. 117. да не ѡногаꙁи трьга на Трѣбини, како га и прѣжде не било. М. 117. ни на панагюри ни ꙋ коѥмь трьгꙋ. М. 120. кои трьговць кꙋпи конꙗ на трьгꙋ. М. 147. трьговци дꙋбровчанѣ, кои се ѡбрѣтаю по трьговѣхь царьства ми и кралѥвехь, що им се слꙋча кои любо сꙋдь, да се сꙋде предь цариникомь и кьнеꙁемь а или предь кѥпалиѡмь, кои бꙋде града тогаꙁи. М. 146. кьди царьство ми приходи ꙋ трьгь, да ме почтꙋю и дарꙋю своѡмь волѡмь. М. 147. волно да проходы вьсакы по трьговѣхь. З. 39. да боудеть трьгь соли прода-

ваниꙗ. М. 201. да ȣ приморию не бȣде нигдѣре нови трьгь. М. 201. да се не море поставити нигдѣ ȣ приморие трьгь соли, развѣ на ѡбичнa мѣста. М. 201. да не бȣдеть ȣ ѡнѡмь градȣ любо подь градѡмь трьгь соли проданиꙗ. М. 201. да нѣ трьга солнога, и да се не продава соль ниьдѣ нигдѣ. М. 204. ѕа трьгове помѡрске. М. 435. да нмь сте присѣкȣ ȣчинили и поставили до самога трьга до стрȣге, терь имь не дате нимь добиткомь иѕлаѕити вань трьга на водȣ. П. 20. да се личи по всемь трьгȣ, да ниткорь не смѣ кȣпить ни продавать челꙗдь. П. 31. гдѣно сȣ славни и велики трьгове каконо ȣ Новомь Брьдȣ и по инѣхь велицѣхь мѣстехь господьства ти. П. 138. како сȣ дрьжали трьге царства ми новобрьски и призрѣнски трьгь. П. б. 18. како сȣ дрьжали трьгове краљства ми (и) ине дльге и раѕлоге. П. б. 47. — oppidum nundinarium, које може бити и у гдјекојем горњем примјеру: трьгь Книньць и сь селомь и сь мегꙗми. М. 141. да поставить црькви великаа протопопѣ по вьсѣхь трьговѣхь, да вьѕвратеть христїаны ѡть ереси латиньскые. З. 29. никто да не ѕабрани саснюу горе. колико ють колꙗ трьгоу, толико да сѣче. З. 45. да си ходе с кȣпломь по ѕемли царьства ми и по градовехь и по трьговехь и по властелѣхь, просто рекше, по всеи ѕемли царьства ми. М. 157. Соубѡтица трьгь. М. 199. — merx: да ходе по моюи ѕемли свободно с трьгомь. М. 16. да гредȣ сь трьгомь ȣ ѕемлȣ кралевьства ми. М. 16. да си ходе сь своими си трьги по всѣи ѕемли ѡбласти кралевьства ми. М. 19. да си кȣпȣю вьсаки трьгь, кои нмь ю на потрѣбȣ, сребро, свите и ѕлатьне поставѣ или ино, що нмь ю годѣ, расьвѣ пьшенице. М. 37. кои трьгь иѕнесете иѕь Дȣбровьника. М. 43. воиска кралевьства ми гдѣ любо находи люди ваше или сь трьгомь или весь трьга, да нмь никоегаре ѕла не ȣчини. М. 46. да гредȣ сь велимь трьгомь на трьге кралевьства ми, емьше ѡдь кавада дори до свиль. М. 46. с трьгомь кьто люби итни ȣ инȣ ѕемьлю. М. 146. да продаю и коупоую, како моу трьгь доноси. З. 39. акю ȣсхокю що ȣѕети мати царьства

ми, госпогіа царица, що ωдь нихь трьга, а или царьство ми, нищо да имь се не ꙁꙁме беꙁь кꙋпа. М. 153. да си гредꙋ с трьгомь и с кꙋпломь свободно. М. 157. да продаю трьгове и кꙋплю свою. М. 157. да кꙋпꙋю и продаю всаки трьгь и жито. М. 193. кои годе дꙋбровчанинь иде с трьгомь своимь или с тоугимь по трьговехь по ꙁемли моѡи. М. 208 да не греде нѣдань трьгь ꙋ Скадрь. П. 1. .еі. конь натоварениhь воска и инога трьга. П. 22. ꙋ томь дрꙋвꙋ ꙁꙋеше трьгь нашь. П. 66. с трьꙁии. М. 229. с трьꙁи. М. 410. тако соли како ине тьрьге. М. 445. ако си не продадꙋ трьгь. М. 525. — mercatura: да стоеть вь Дꙋбровникь на свою си волꙋ, и створеть свои трьгь продаваюке и кꙋпꙋюке. М. 37. о трьгоу. З. 39. да си чиие ꙁаконии трьгь. М. 362. що е поставено ꙋ трьгь ꙋ Лавра Шиговиѣа. М. 416. — погрјешке: терьге. М. 66. тиргомь. М. 551. — Мјесто које је краљ Милутин дао Хиландару: Трьгь. М. 58.

трьжевати, mercaturam facere, само на једном мјесту у споменику рђаву: ниhь трьговце да ходеть сь ниhь трьгь, и да трьжꙋють. М. 523.

трьжити, mercaturam facere: да трьже по моеи ꙁемли свободно. П. б. 24. много пꙋти има, по кои трьговьци ωпкие и трьже, како се волıе комꙋ гдѣ свиди. П. 5. да слободно ходе и трьже. П. 14. нѣсмо хωтии да нитко трьжи людсцѣми меси. П. 31. да се челядню не трьжи. П. 31. да ви не ѣете иньдѣ трьжити нере ли ꙋ моемь владании. М. 247.

трьжьникь, mercator: милость створи господство ми доубровьчьскимь трьжникомь. М. 16. ꙁа ине трьжнике. М. 17. трьжьници ваши да гредꙋ на Брьсково. М. 46.

трьжьнь, fori: нитторе ми не ωсталь дльжань ωть тогаꙁи дльга трьжнога. П. б. 8 поутемь трьжнюмь. С. Л. 1847. IV. 54.

трьжьстко, sollemne: принесѣмь богородици трьжство сь дары. М. 140. трьжаствꙋ бившꙋ его ради оу цара. Г. Х. 263.

трьжьць, mercator: да има ходити дꙋбровьчьки трьгь и трьжьци свободно. М. 188. трьжць. М. 188.

трьѕати, vellere: власы своѥ тръѕающїи. Г. XI. 116.

трьклеть, ter exsecratus: трьклетаꙗ ѥресь. Ст. 6. трьклетаго имене. Ст. 8. да ѥсть проклеть и трьклеть. М. 18. 76.

трьменовьць, село које је цар Лазар дао Раваници. М. 197. други је прочитао Грьменовць. С. Л. 1847. IV. 49.

трьмьчани, као да је било мјесто које је царица Јевдокија дала Хиландару с црквом богородичином у Архиљевици, али стоји доста неразговијетно: а вси да даю црькви ѡвьчии десетькь, Трьмчани и да даю на ѕевгарь по .д. кьбле жита. М. 192.

трьнава, ријека близу Дечана: селу је Бабама манастира Дечана ишла међа оу рѣкоу Трьнавоу. М. 93. — Село или крај ваља да на истој ријеци: постави игоумень (дечански) Милоша Братославлꙗ и сь родомь оу Трьнавѣ, да ѕабѣла блюде. М. 97. — Селу је Ошвањи ишла међа оу ками на поути кои греде ѡть Бисажиие оу Трьнавоу. Г. XV. 275.

трьниѥ, n. coll. spinae: исѣче трьниѥ прѣльстьноѥ вь мирѣ своѥмь. Ст. 25. обьемлѥмь не ѡть трьнїа нь ѡть лоѕы гроздь. Д. 3. трьнїе ѕлоучьстїа истрьгь. Д. 55. — Село у околини призренској које је Стефан Немања дао Хиландару: Трьние. М. 6. ѡть села Трьнꙗ (без сумње истога). М. 86. селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡть Трьниꙗ (може бити истога). Г. XV. 277.

трьнова, село на земљи ѡдь Курила до Стона, које је дао дубровчанима краљ босански Остоја: Трьнова. М. 234. има и сада. Schem. rhac. 1862. 36.

трьновица, заселак селу Лисцу који је с тијем селом и с Имотицом дао дубровчанима краљ босански Твртко Твртковић: Трьновица. М. 255. има и сада близу тога села. Schem. rhac. 1862. 37.

трьновь, spineus: трьновь вѣнаць. М. 342. 348. трновь. М. 453. на трьнову мегу. С. Л. 1847. IV. 54.

трьновь, селима Гуглави и Крушевицама ишла је међа ѡдь Трьнова. М. 26. — Град у Бугарској, столица царска: вь градь Трьновь. Д. 199. вь градѣ Трьновѣ. Д. 214. дѡ Трънѡва. М. 3. ѡть Трьнова. Л. 60. прїеше тоурци Трьновь 1393. Л. 74.

трьновьскыи, тоӯ Трьновь (у Бугарској): на архїепискѹпѹ трьновьскомь. Г. XI. 161.

трьновьць, село у околини призренској које је Стефан Немања дао Хиландару: Трьновьць. М. 6. власѣникь в Трьновьци (истом). М. 59. селу је Ораховцу које Гргур Вуковић даде Хиландару ишла међа на Трьновaць (исти). Г. XI. 142.

трьновьчьскыи, тоӯ Трьновьць: селу којему је име Цѣлние ишла је међа до трьновьчке мегїе, и ѡть трьновьчке мегїе на погорь. Г. XV. 304.

трьновьштица, Грнчареву је ишла међа низь рѣкоу конь Крнвачь оу Трьновьщицоу. М. 95.

трьнь, spina: манастир је Трескавац имао њиву оу Срaнего Трьна. Г. XI. 135. — Мјесто близу Приштине, које има и сада (Hahn, reise 160): Чабићу је ишла међа ѡдь Млѣкиин прѣко до Трьна. М. 93. Добродолима, засеоку истога села, ишла је међа оу Трьнь. М. 94. селу је Инстри ишла међа в локвоу конь Трьна. Г. XV. 279. — cf. Кльчии Трьнь.

трьнѣньскыи, што припада селу Трњу: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа прѣко поута призренскога оуправь дѣломь Торажде до мегїе трьнѣньске. М. 87.

трьпези, један је оулѣникь оу Трьпезѣхь дао Стефан Немања Хиландару. М. 6. то може бити садашње село које Хан пише Trpeza (на карти а у књизи 169 Trbesa) на ријеци истога имена близу мјеста Мораве, садашњега Гилана.

трьплетень, triplex: трьплетены вѣньць плетеше се на главѣ праведьнаго. Ст. 2.

трьпѣливь, patiens: радоун се трьпѣливи доушею. Г. XIII. 366.

трьпѣсньць, *τριώδιον*: трьпѣсньць. В. дан. I. 32.

трьпѣти, perferre: не трьплю к томоу лишенїа сына моего. Д. 38. тогаи трьпѣти не кємо моки. П. 142. помишлаюћє великє трȣде, коє є имао и трьпио. М. 327. трьпимо бога ради великȣ неволю. М. 560. sustentare, observare: ако ћȣ ѡвои ȥгора писано поткорити али не трьпити. М. 275. durare: ȣ колико би крать рать трьпила на то, ȥа толикои врѣмена да не имамо давати. М. 286. трьпела. М. 298. ȥа ѡнолико врѣмена, колико би рать трьпѣла. М. 303. докле би ѡна рать трьпѣла. М. 303. — са се, perseverare: хоћȣ на всемь томь више писанномь стаати и трьпѣти се правоѡ и тврьдоѡ и непореүенѡ, докла годѣ ѡни манѣ стоє ȣ послȣхȣ, и слȣже ми правоѡ и вѣрноѡ, и трьпе ми се на своиєхь ѡбѣтиєхь. М. 460. да се трьпита лиֵпоѡ и право всаки ниню ȣ своѡи половицѣ. М. 462. да се трьпе ȣ старомь ȥаконȣ. П. 112.

трьсветь, ter sanctus: трьсветаꙗ троице. М. 77. трьсветоє пѣниє. М. 133.

трьстен-, гледај трьстѣн-

трьстивьница, град у Босни, столица краљева босанских Твртка и Дабише и Твртка Твртковића, ваља да је био гдјегод на ријеци Трстивници: вь славни дворь кралєвьства ни Трьстивницȣ. М. 189. ȣ Трьстивьницȣ. М. 221. ȣ Трьстивници. М. 257.

трьстиє, arundinetum: на царьскыи поүть, на трьстїє. М. 126. водица малаꙗ и трьстиє (тако у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и из којега је по свој прилици штампано први пут). М. 130. кь морю на водицȣ и трьстїє. М. 131.

трьсть, arundo, arundinetum: више мора има водицоү и трьсть. М. 127.

трьстѣна, као да је ријека негдје близу Призрена: сь ȥемломь на Трьстѣнои. Г. XV. 302.

трьстѣникь, село које је припадало цркви ар-

ханђеловој на баштини севастократора Бранка, а његови га синови дали Хиландару и цар Урош 1365 потврдио: сь Трьстѣникомь. М. 172. — Село које је цар Лазар дао Раваници: Трьстеникь. С. Л. 1847. IV. 48. погрјешка Трѣстеникь. М. 197. то би могао бити садашњи Трстеник у окр. крушевачком. — Село у Пеку, од којега је, ѡть Трьстеника, ишла међа Камијеву. М. 199. а то може бити село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Костольць и Бискѹпле сь Трьстеникомь. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала стоји сь Трьстѣникомь. — Село близу Дубровника, које има и сада (Трстеник. Schem. rhac. 1862. 43): нашемѹ капетанѹ ѹ Трьстеници. П. 148.

трьстѣничанинь, човјек из Трьстѣника (онога близу Дубровника): да пѹтника прѣдаде трьстеничане. М. 7.

трьстѣно, село на земљи ѡдь Кѹрила до Стона, које је краљ босански Остоја дао дубровчанима: Трьстено. М. 234. има и сада: Трстено. Schem. rhac. 1862. 25. — Село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића: Трьстено. М. 439.

трьсь, f. не знам што је: селу је Маковцима ишла међа на прѣкѹ трьсь. М. 199.

трѣбиньскыи, из Требиња: попь трѣбински. П. 6. 27. кметиюмь трѣбиньсцѣмь. П. 19.

трѣбиньанинь, човјек из Требиња: трѣбиньанинь и конавланинь. М. 315. трѣбиньанина. М. 320. 431.

трѣбиню, град у садашњој Херцеговини и жупа око њега: како є ѹчиниль трьгь на Трѣбини. М. 117. да им се не ѹзима царина на Требини. М. 146. на Трѣбини. М. 153. 162. станак ѹ Конавлахь али ѹ Трѣбинѹ али ѹ Попови. М 256. да имаю речене сѹдию доити или ѹ Попово или ѹ Трѣбиню или ѹ Конавлахь. П. 72. ѡкомьзи ȥемлѡмь приморьскѡмь, Трѣбинѥмь и Конавлами и Драчевицомь. М. 188. Трѣбиню и Конавли и Драчевице. М. 188. грани-

цамн, кое сѫ с Трѣбниемь и с Врьсниемь. М. 218. не принмити ни єдного ннхь уловника конавланина на Трѣбние. М. 323. ѡдь Трѣбиња. М. 347. ѡть Трѣбиња. М. 349. нашь градь ѹ Трѣбнню. М. 400. на Трѣбнню. М. 443. изријеком само на једном мјесту стоји да је жупа: ѹ жѹпи Трѣбињѹ три села. М. 494.

трѣбовати, indigere: не ѩко славы трѣбоуєши. Д. 93. трѣбѹєм ӡастоупленїє ваше. Д. 218. трѣбоує твоє помощи велнкиє. М. 91. трѣбоуємь вьсї помощи твоє. М. 274. requirere: да нмь никто не нмє ӡабавлати ни на ннхь трѣбовати уеса. М. 53. вса єлика трѣбоваше и просише ѹ царьства ми, тоӡи нмь все дарова. М. 161. 164. opus esse: да си кѫпѫю, що нмь трѣбѹє. М. 157. oportere: такои трѣбѹє. М. 476. како се трѣбѹє, поклоннше се. М. 513. трѣбѹє, да виднше. М. 515. ӡа тои трѣбѹѣ ѡдь данашнєга днєвн такоӡи да не бнка. М. 530.

трѣбовитнћи, у Хвосну село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Трѣбовитникы. М. 11.

трѣболє, у Зети село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Трѣболє. М. 12.

трѣбьуа, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: село Трѣбьуа, међило је с Досуђем, с којим је међило Грнчарево. М. 95. надь Трѣбьую. М 95. оу Трѣбьуи. М. 97. било је на призренском путу: селу је Чабићу ишла међа оу призрѣньскоу цѣстоу, коѩ греде нѕь Трѣбуе. М. 93. ѡть Трепуе су кости краља Милутина пренесене у Софију. Л. 61. cf. трѣбьуькын.

трѣбьуькын, τῆς Трѣбьуа: селу је Доброј Ријеци на Лиму ишла међа по дѣлоу трѣбьуьке планине и по дѣлоу мимо досоугьскоу планиноу и по дѣлоу до планине грьньуаревьске. М. 96. кефалии трьпускомѹ. П. 88.

трѣбѣ, с глаголом бити, opus esse: вьса єлико дахь манастырєви, да нѣ трѣбѣ ни моємоу дѣтєтєви ни моємоу оунѹуєтєви ни иномоу никомоуре (т. ј. да не траже). М. 6. cf. пеуаль, посьль. сѫдь да стає ѡдь михоилѩ дьне до гюрьгева дьне, кьди ви бѫде трѣбє. М. 46. ако боуде

кеке трѣбѣ црькви сладь. М. 565. сѣно црькви да косе колико ѥ трѣбѣ. Г. XV. 305. безь поутенья добрѣмь уловѣкомь нѣ трѣби животь. П. 123. што њои трѣби било спенџе. П. б. 119. oportere: ере сте учинили добрѣ, како е вамь трѣби власти своѥ племьщине и ωбита. П. б. 43. до коли би не ωсвидоуена такова кривина, ӡа кѫ би триби учинити сину к матери ӡлу волу. М. 275.

трѣвьнина, гледај травьнина.

трѣӡвительнь, sobrius: трѣӡвителныимь раӡоума окомь. Гильф. бос. 274.

трѣӡвити се, sobrium esse: подвигнѣмь се ѥже бдѣти и трѣӡвити се. Г. XI. 192.

трѣӡвьникь, sobrius: подобаѥт епископоу бытн трѣӡьвникоу. Д. 140.

трѣскавьскыи, *τοῦ* Трѣскавьць: богородици трѣскавскои, т. ј. цркви богородичиној у манастиру Трескавцу. Г. XIII. 376.

трѣскавьць, неко мјесто близу Дечана: Алтину је ишла међа оу Трѣскавьць. М. 94. селу је Комаранима ишла међа надь Трѣскавьць. М. 94. планинама је плавским ишла међа оу Трѣскавьць, ωдь Трѣскавьца оу Лоуиьницоу. М. 96. селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа поутемь оу Трѣскавьць. Г. XV. 280. — Манастир близу Прилипа на ријеци која се зове Треска: уюдотворице, глаголема вь Трѣ . . . авци. Г. XIII. 369. црькви у Трѣскавць . . . Г. XIII. 377. исходеще иӡь Трѣскавьсца. Г. XI. 131.

трѣскавьуькыи, што припада Трескавцу (оном близу Дечана): прѣӡь потокь трѣскавьуькии ишла је међа селу Комаранима манастира Дечана. М. 95.

трѣскати, fragorem dare: трѣскове ωгньныи трѣскаахѫ. Г. XI. 111.

трѣскь, fragor: трѣскове ωгньныи трѣскаахѫ. Г. XI. 111. каже писац описујући бој косовски.

трѣти, terere: жегѫће кѫће и трѫће виноградe. М. 444. соль треноу. Ш. Iesek. 130.

трѣштити, findere (као да је то): селу је Прилѣпьници ишла међа на трѣщено дрѣво. М. 198.

тоу, ibi: постигноути нѣкое мѣсто и тоу полоучити сьспасенне. М. 5. прѣбысть тоу мало врѣме. Са. 8. вьсели тѹ неколико црьнориzьць. М. 17. да не има тоу zимовища. М. 27. где прода, тѹ и царинѹ да плати. М. 52. тоу ѥсть камень. М. 127. на овом мјесту као да један пут показује и вријеме, tum: дошьдьшѹ ми zемлѥ поморьскиѥ и тѹ пришьдьшѹ ми прѣдь градь Дѹбровникь, и тѹ изидоше прѣдь кралѥвьство ми властеле. М. 187. с предлогом оть, који додаје своје значење, али само на једном мјесту: ѡть тоу горѣ оу поле. М. 563. — узима к себи zи (које види): коѥ уловѣке тѹzи посаде на томь месте. М. 18. тѹzи бѣше рекло кралѥвьство ми поставити сланицѹ. М. 201. прьво внесѹ тѹzи биле (царине). М. 230. коуде соу были трьгове и сланице оу прьве господе, тоуzы да боудоу и сьди. М. 271. да се тѹzи продаѥ. П. 12. бѹди тѹzи, кьда листове прѣдаде. П. 30. за вријеме, tum: ако не поиде по печати, то тоуzи да се оуписоую печати оу кралга. М. 13. 15. хѡкѥ се скратити к вламь, и тѹzи хѡкѥмо настоѩти и радити. П. 46. 47. 48. погрјешке: тѹzѥ. П. 2. тѹzѣ. П. 21. — тако узима и ј (од и, ѥго, које види): тѹи бѣхѹ. М. 104. тоуи има два камена. М. 126. тѹи бихѹ властеле. М. 292. када прѣми градь, тѹи ми ѹzе zаписе. М. 400. не намири се тѹи кнеzь Вѹкчиха. М. 414. поклисаре тѹи доведите. М. 475. тѹи или на дрѹгомь мѣстѹ. М. 515. за вријеме, tum: и тѹи изидоше прѣдь кралевьство ми. М. 233. и тѹи ми се ѡбѣтова. М. 241. и тѹи господинь краль, свекавь се z господомь, . . . и тѹи призвавь име Христа бога, . . . дарова и zаписа. М. 242. и тѹи донде кральствѹ ми властелинь. М. 254. тѹи сынслихь. М. 367. nunc: до дьнась нѣсмо тоган листа имали, раzвѣ тѹи ѡ сѣхь днехь примисмо .л. листь. П. 45. с предлогом оть, који додаје своје значење: ѡть тоуи на море. М. 126. ѡть тоуи выше на Катокоу кроушкоу и ѡть тоуи по хридоу. М. 127. и ѡть тоуи покрай мора. М. 127. и ѡть тоуи

поѹтемь на гоѹмно. М. 127. — тако узима и жде (које види): цръковь наѵе ꙁдати тоѹжде на градѣ. Д. 33. тоѹжде селище Могилица. Г. XIII. 372. а то жде гласи и ђе, tum: вашега ради молениꙗ, тѹгѥ и ради покласара вашега а нашега брата и приꙗтелꙗ. М. 177. illico: раꙁѹмѣвь ѡдь ꙁла ѵловѣка неприлнѵнѹ рѣѵь, терь ю не храпишь на срьдце, нѹ како добри приꙗтель своимѹ ю приꙗтелю тѹгѥ проповѣшь. П. 122. — узима и по два овака дометка, ј и ꙁи: селища, коѣ сѹ тѹиꙁи била. М. 104. ј и ђе: Хоѵа и трьгь тѹиге, и два винограда тѹиге насадихь. М. 6. тоѹигѥ оѹ скопьскои ѡбласти дроѹго село. М. 79. дроѹге ниве ниже водоваге двѣ ѵести тоѹигѥ. Г. XV. 271. доданом жде или ђе домеће се још и ре (које види): стась тоѹждере. Г. XI. 133. тоѹждере дроѹга стась. Г. XIII. 372. тоѹждере ливада. Г. XIII. 373. нигдере . . . прѣге нѣ ѥ била царина, тѹгере да имь не ѥ и дьньсь. М. 154.

тоѹба, царице Милице ѵельникь Тѹба 1407. П. б. 44.

тоѹга, angor: велию тоѹгоѹ и боꙗꙁнь приехь. М. 8.

тоѹгьливь, horribilis: ѹ нашѣхь лютѣхь и тѹгливѣхь тьмнѣхь тьмницахь. П. 138.

тоѹда, с предлогом оть, illinc: ви ѡдь тѹда стоѥ морете се ш ними направити. П. 80. воꙁите иꙁь Слѣпа ѹ Рать добитке и ѡдь тѹда ѡпеть. П. 126. cf. тоѹдоѹ, тоѹдѣ.

тоѹде, име мушко: између људи у Штипу које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу а с њом Хиландару двојици бјеше име Тоѹде. М. 62. cf. тоѹдевь.

тоѹде, гледај тоѹдѣ.

тоѹдевь, *тоӯ* Тоѹде: тоѹдевь сынь Продань. М. 62. cf. Тоѹде.

тоѹдеꙁи, гледај код тоѹдѣ.

тоѹдеи, гледај код тоѹдѣ.

тоѹделѥко, село негдје између Мораве и Кучајине које је цар Лазар дао Раваници: Тѹделѥко. М. 197. други је прочитао Гѹделѥко. С. Л. 1847. IV. 48.

тоѹдорнѵевьци, власи које је краљ Стефан Де-

чански дао Дечанима: класи Тоудорићевсци (гдје мислим да гријешком стоји с мјесто ь). М. 96.

тоудорићь, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богданць Тоудорикь. Г. XV. 289.

тоудоровићь, између људи које је краљ Милутин писао Грачаници један бјеше Тоудоровикь Димитрь. М. 564.

тоудорь, Theodorus: између људи које краљ Стефан Првовјенчани писа Жичи тројици бјеше име Тоудорь. М. 12. и међу људма које краљ Милутин писа Грачаници један бјеше Тоудорь. М. 564. — Гледај Боудаунићь.

тоудорьци, село које је цар Лазар дао Раваници, било је негдје између Мораве и Кучајине: Тадорци. М. 191.

тоудорьче, село у Топлици које је деспот Иваниш с допуштењем цара Стефана приложио цркви арханђеловој у Призрену: Тоудорче. Г. XV. 302.

тоудорьчь доль, међа је Крьстьцоу ишла надь Тоудорьчь Доль, како се камы вали оу Тоудорьчь Доль. Г. XV. 301.

тоудро, Theodorus, гледај Бльжелићь, Маласковићь (гдје му је гријешком стављено име Тоудрь).

тоудрою, Theodorus, гледај Бльжелићь.

тоудрь, Theodorus, гледај Боудаунићь, Кроусићь, Мауадасићь, Растићь.

тоудоу, с предлогом оть, illinc: ѡть тоудоу сьврьгоу те. Д. 107. коꙗ конска ѡть тоудоу минє. З. 43. ѡть тѫдꙋ надь Халашевцє. М. 144. ѡт тоудоу вьздвигь се. Л. 68.

тоудѣ, illac: коудѣ оклада, тоудѣ си ходите. М. 24. село сь селѡмь да пасе, коуде едно село тоуде и дроуго. З. 35. да тѫде гредꙋ. П. 103. — узима к себи ꙁи (које види): кто иꙁлаꙁи тѫдѣꙁи по работахь по своихь си. М. 53. кѫде сꙋ били трьгове ꙋ прьве господе, тѫдеꙁи да сꙋ и сьда. М. 206. ако ми богь поможе, тере бѫде тѫдеꙁи

мое владание. М. 209. тоудеꙁы. М. 271. да тȣдеꙁи гредȣ. П. 2. да тȣдеꙁи прогю ȣ срьблѥ. П. 7. — тако узима и ј (од и, ѥго, које види): коуде сȣ биле оу прьве дьнїи трьгове, тȣден да соу и сьда. М. 435. що е кметьщина, тоуден да се населе кметїе црьковны. М. 531. — с предлогом оть, illinc: ѡть тоудѣ вьꙁеть бысть. Са. 14. ѡть тоудѣ на Стара Вина. Г. XIII. 370. хоке од тȣде стоѥкѥ порȣчити. П. 2. погѡше ѡдь тȣдѥ. П. 10.

тоудѣꙁи, гледај код тоудѣ.

тоужде, гледај код тоу.

тоуждере, гледај код тоу.

тоуждеродьнь, alienigena: не ꙗко тоуждерѡднїихь нась ѡтьречеть се. Д. 218.

тоуждестраньствиѥ, peregrinitas: смѣренню ихь и тоуждестранствию оудивлꙗе се. Д. 46. вь тоуждестранстви. Д. 95.

тоуждестраньство, peregrinitas: вь тоуждестраньства и вь поустиии селитвоу иꙁволивь. Д. 34.

тоуждестраньствовати, peregrinari: да и мы вь пришьствїи подь повелители поживемь, и тоуждестранствоующе не своеволиѣ иꙁводимы се. Д. 50.

тоуждь, externus: вь страноу тоуждоу. Са. 7. оу тоуждеи ꙁемли на конецѣ. З. 39. alienus: тоуждаго чловѣка. З. 41. ѡть тоуждихь троудовь. М. 571. тȣждѣмь динаромь трьгȣю. П. 94. тоуждь нашего племене. М. 333. того многа писанїа и сльꙁы родителю не вьꙁмогоше прѣодолѣти прьвѣе прїити и видѣти, а еже сь ними прѣбывати, тоужде ѥсть и глаголати. Д. 95. cf. тоуђь.

тоужити, lamentari: скрьбѣше, тоужаше. Д. 116. — са се и без њега, conqueri: ȣписаше намь тȣжеки се, ѥрь имь господьство ви постави жестокȣ ꙁаповѣдь. П. 7. да се не тȣжимо богȣ, свѣтȣ и нашемȣ господинȣ. П. 8. тȣжеки се, да имь чините кривинȣ. П. 20. кои се на ѥга тȣже. П. 25. ѥрь се тȣжи господинь краль на нась. П. 28. тȣже, ѥрь ваши людиѥ ȣꙁеше имь. П. 20. тȣже на Вогчина, ѥрь имь ꙁабавлꙗ. П. 23. ето наши трьговци к намь

тѫже. П. 35. како намь тѫжише, кєрь нимь нѣки тѫракь ꙁабави. П. 61.

тоужьба, querela: таи и ниа тѫжьба нѣ била ни море бити никако мегю нами. П. 97.

тоуꙁи, гледај код тоу.

тоуꙁи, неко мјесто близу Плоче: ꙋ Тѫꙁѣхь близꙋ Плоче писао је повељу дубровчанима Балша дука драчки. М. 203.

тоуи, гледај код тоу.

тоуица, властелин краља босанскога Дабише, жупан Тврьдиславь Тѫица 1392. М. 222.

тоуиће, гледај код тоу.

тоуклековић, властелин жупана Бѣлиша Санковића Миле Тоуклековићь 1391. М. 219.

тоукь, adeps: болѣꙁнь сь вьноутрьними прїєть слеꙁена его, и ѡть всакого тоука вьстегноу и. Д. 62.

тоуль, pharetra: не иꙁсипа стрѣль тоуль. Д. 103.

тоуль, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници једном у Истинићима бјеше име Тоуль. М. 96.

тоульга, galea: светїє гвоꙁди, нѫже ва шлемь, сїи рѣчь ва тѫлгꙋ свою, прикова царь Константинь. Г. X. 241. у споменику по свој прилици преписану с рускога.

тоумичино, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Тоумичино. Г. XV. 290.

тоумрьлић, човјек војводе Радосава Павловића крьстиꙗнинь Влатко Тѫмрьлинь 1420—3. М. 306. 308. 323. П. 151. на једном мјесту гријешком стоји му презиме Тѫмрькь. М. 319.

тоупе, име мушко: између људи које краљ Милутин даде Грачаници један бјеше Тоупе (сь) синови. М. 564.

тоупьць, засеоку села Ограђеника Боршинцима ишла је међа ѡть Тоупца оусь Соушипоу. Г. XV. 279.

тоупьшиньскьи, селу је Љубињу у Пеку ишла међа на тѫпшинскꙋ падь. М. 199.

тоурани, село у жупи Хлијевну: ꙋ Тꙋрахь. М. 249. номинативу нема потврде.

тоурица, urus femina: тоури и тоурице. Ст. 29.

тоуроко, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници: Тꙋроко. С. Л. 1847. IV. 54. ниже Тꙋрока. С. Л. 1847. IV. 54. — Друго ће бити мјесто: погибе Хасань Клобоучарићь на Тоурокоу 1594. Л. 85.

тоурь, urus: тоури и тоурице. Ст. 29.

тоурьбићь, властелин великога бана босанскога Матије Нинослава Градиславь Тꙋрьбикь 1240. М. 28. — Властелин Андрије великога жупана хумскога Хрьватинь Тоурбикь 1249. М. 34.

тоурькь, гледај тоурьчинь: що намь ꙋписа ꙁа тꙋрка, кои к намь греде. П. 24. ѥрь нимь нѥки тꙋракь и сь вашѣмь чловѣкомь ꙁабавлꙗ; . . . ѥрь нимь ѥ тьи тꙋракь и сь вашѣмь чловѣкомь ꙋꙁель .є. товарь свите. П. 61. само ту.

тоурьма, turma mercatorum: ꙁатвори мѣсто наше Стонь и ѡдьврати тꙋрме ѡдь нѥга. П. 142. дрьжати пꙋте, да тꙋрме поидꙋ правимь пꙋтемь градꙋ Которꙋ. М. 326. да тꙋрме и карвани могꙋ поити ꙋ Которь. М. 327.

тоурьскы, Turcarum: прошьдь Арменїю и тоурскоую страноу. Д. 195. ѡдь царь тꙋрсцихь. М. 288. цара тꙋрьскога. М. 303. не имиюће воиске тꙋрьске на себи. М. 448. с порьтомь тꙋрьскомь. М. 449. сведочаства тꙋрьска и каꙋрьска. М. 516. дꙋкать тꙋрьсцехь. П. б. 96. дрѣва тꙋрьска. Л. 77. пророкь тоурьскыи. Л. 88. погрјешка: тарски. П. 33.

тоурьтешевь, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа выше тоурьтешеве воде. М. 87.

тоурьтешь, планина коју је краљ Стефан Дечански приложио Дечанима: Плѣшь, Гюровица, Плоучица, Тоурьтешь. М. 97. а планине Ђеровица и Шип бјеху до Тоуртеша и до Плочице. М. 92.

тоурьчиновь, Turcae: међа је селу Прилѣпьници ишла на тꙋрчиновь гробь. М. 198.

тоурьчинь, Turca: наѥмьше грьчьскыѥ воѥ, фроуги

же и тоурьки. Са. 5. тȣрци. М. 215. сложихь мирь с тȣрьци. М. 223. како кюмо плакюти данькь тȣрькомь. М. 223. ѡдь тȣракь. М. 285. нашѣмь трьговцемь юсть дана ꙁабава ѡдь тȣрчина. П. 9. чȣсмо како тȣрци ꙁабавлꙗю нашѣмь трьговцемь а ȣ ꙁемли господьства ви (царице Милице и деспота Стефана). П. 15. тьди се ѡпралюше ȣ тȣрке господарȣ. П. 28. юрь сȣ ȣтекли ись тȣракь. П. 48. кои тȣрьчинь. П. 62. или ю тȣрчинь или арьбанасинь. П. 132. беꙁаконныхь тоуракь. Л. 72. раꙁби тоурчина. Л. 86. тоурчинь паде на Ꙁемоунь. Л. 87. погрјешка: торчинȣ. М. 551. cf. тоурькь. — Име мушко: између људи у катуну Кострчанима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Тоурчинь. Г. XV. 294.

тоурьчьскыи, Turcarum: ȣ тȣрачькихь боихь. М. 226. посли тȣрачьки. П. 28. аспри тȣрчьсцѣхь. П. 86. асьпрѣ тȣрьчцѣхь. П. б. 59. cf. тоурьскыи.

тоурьюкь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Тоурьюкь. М. 12.

тоусь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Тоусь. М. 13.

тоутако, illico: да ѡтганюеть се тоутако. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119.

тоуторьма, име мушко: човјек госпође Јеле и господина Балше 1405: Тȣторьми ѡдговорисмо. П. 59.

тоутоѥ, селима између Мораве и Ќучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Тȣтоѥ Викалище Богоѥво. М. 197.

тоутьнь, strepitus: бѫхьть нѣкыи и тоутьнь несказаньнь слышлаше се. Г. XI. 111.

тоучеви, село које је Јурај војвода Доњих Крајева, синовац Хрвојев, вратио браћи Јурјевићима с другим селима што им бјеше узео војвода Сандаљ: Тȣчеви. М. 378. мислим да је село које има и сада близу Макарске али се зове Тучепи (Tucepi,

Schem. di Spalato e Macarsca 1862. 16), па ће бити погрјешка Тоучеви.

тоучьница, нека трава (у Чеха има tučnice): ѥгда оуста болеть, тоучьницоу да сьсеть болен. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

тоучьнь, pingus: гора тоучьна. Д. 134.

тоушило, село које је припадало цркви арханђеловој на баштини севастократора Бранка, а његови га синови дали Хиландару и цар Урош потврдио: сь Трьстѣникомь и ꙁ Бѣжаники и с Тȣшиломь. М. 172. номинативу нема потврде.

тоуће, гледај код тоу.

тоућере, гледај код тоу.

тоућоꙁемлꙗнинь, peregrinus: или ѥ парикь или ѥ влахь или кто либо тоугоꙁемлꙗнинь. М. 60.

тоућь, externus: ако си хоте ити ȣ тȣгȣ ꙁемлȣ кȣпљами своими. М. 41. що си ѥ населиль ѡть тоугихь ꙁемль. М. 63. ни ȣ грьке ни инамо камо любоѡ ȣ тȣгю ꙁемьлю. М. 146. кои любо трьговьць доведе коньѥ кȣпивь иꙁ тȣгѥ ꙁемьлѣ. М. 147. поклисарь, що греде иꙁь тоугѥ ꙁемлѥ кь цароу. З. 40. alienus: кто есть чїега чловѣка прїель иꙁь тоугѥ ꙁемлѥ, а ѡнь е побѣгль ѡть своега господара ѡть соуда. З. 39. сь своимь трьгомь или с тȣгимь. М. 206. ни ꙁа едно тȣће прѣдȣжие. М. 487. тȣге иманиѥ. М. 527. погрјешка постала отуда што је напријед предлог иꙁь: иꙁь стоуге ꙁемлѥ. М. 60. cf. тоуждь.

ть, iste: та вса приобрѣть. М. 4. начеть творити храмь, и ть оукрасивь оустави вь ніемь чрьньць сборь. Ст. 3. абиѥ вь ть чась. Ст. 28. послѣди же тѣхь сын монастырь сьꙁда. Са. 2. блажень чловѣкь, иже ѡбрѣте прѣмоудрость. лоуче бо тоу коупововати, неже ꙁлатоу скрѡвища. Са. 5. ѡпать, кто ѥ оу мѣстѣ томь. М. 10. ѥре ѥ врьховина попомь, да ѡдь тога не оуꙁемле протопопа честы. М. 13. да ȣ томь богь расȣди. М. 21. ако тога не ȣчинимо. М. 22. да стою к нимь ȣ томь ѡбетѣ, коимь имь смь се клель прѣгнемȣ кнеꙁȣ. М. 41. да ихь дрьжи на томь ꙁаконѣ, кои

сȣ имали ȣ почившега господина. М. 52. ȣ то време беше кнеѕь ȣ Дȣбровьнице Маринь Жȣрьжи. М. 55. а тоу мегю оучеса севасть. М. 61. проклетиѥ ѥмоу боуди ѡть того самого господа бога. М. 75. того ради. М. 61. ѕа то. М. 106. прьво црьквамь, по томь властеломь. М. 161. прѣге тога. М. 207. с тога ѥсть ȣсильно людемь двоѣ царине плакꙗть. П. 23. господȣ богȣ и прѣчистѣи того богоматери. М. 190. у дативу јед. сред. род. с предлогом кь осим обичнога значења још je ad hoc, praeterea: и к томȣ даровасмо мȣ полачȣ. М. 261. и ѡще к томоу два десети литрь сребра. М. 278. к томȣ да не може бити ниѥдна сȣмнꙗ. М. 459. к томȣ що ми кога сȣдь ѡсȣди, да сȣ манѣ ѡдь нихь ѡсȣдбине. М. 460. к томȣ примисмо два десети дȣкать; . . . к томȣ примисмо петь сать дȣкать. М. 504. jam, amplius: идеже к томоу нѣсть раѕлоученїꙗ. Ca. 10. к томоу не вьста кнеѕь кь нихь. Л. 62. тако с ријечју и у титулама кад се набрају земље од којих је ко господар па се не кажу све, et cetera: кралица срьблемь, Босне и прѣморью и ѕападнимь странамь и к томȣ. М. 230. краль срблемь, Боснѣ, прѣморию, хȣмьсци ѕемли, ѕападьнѣмь странамь, донимь краемь, Ȣсори, Соли, подринию и к томȣ. М. 231. воевода велики рȣсага босанскоѡга и к томȣ. М. 387. у инструменталу јед. сред. род. у пријелазу с једне реченице на другу, itaque: тѣмь теплѣ припадаю кь сима. М. 134. тима що ви рече, вирȣите мȣ. П. б. 36. тима властеле, ѡ то послахь слȣгȣ Петрѣна к вашои прѣѕни. П. б. 43. тѣма, господо, тогаи кѥмо искати. П. 127. у средњем роду у ном. јед. кондиционалној реченици веже дијелове: аште крьсть христовь вьспрїѥти хоштеши, то вь своемь монастыри сѣдѣти молимь те. Д. 38. ако не поиде по печати, то тоуѕи да се оуписоую печати оу кралꙗ. М. 13. аще боуде ѡть властель, то властельскимь наказаниѥмь да наказоует се; аще ли ѡть нижнихь, то противоу родоу да наказоует се. М. 14. у том послу и по два пута: и ꙗко ви ꙗ правинѣ не чинȣ, то то ꙗ кривь. М. 29. 30. 33. у локалу с предлогом по

заборавља се да значи све што треба, те му се као предлогу додаје још један пут у генитиву, cf. сь: по томь тоги. М. 426. у средњем роду с ријечју а долази као усклик, еп, гледај код а; тако и с ријечју о: и о то ви ѥ господинь царь книгȣ писаль. П. б. 21. ѡ то тамо послахь Рогатика. П. б. 25. и ѡ то ви посиламо ꙁаписаниѥ. П. 1 (гдје је наштампано єто, а у снимку пише ѡ то). ѡ то вамь послахь книгє. П. 19. ѡ то посласмо нашє стронникє. П. 50. ѥрь ѡ то ȣꙁешє намь свитȣ. П. 70. а ѡ то стє ви тȣрци. П. 135. да ѡ то сам на ѡнаи ȣвить послаѡ к вамь нашєга прокоратȣра. М. 426. да ѡ то послахь моє глȣмцє. М. 557. у средњем роду адвербијално долази уз релативне ријечи, дајући својим значењем више снаге релативним ријечима, гледај код како, кыи, чьто. у првом и четвртом пад. јед. мушкога рода налази се и с ријечју и као одређени придјеви, али врло ријетко: ꙁа ты ȣꙁрокь. П. 29. ти речени Лисаць. М. 255. на ти пȣть. П. 176. ти посло. М. 402. по ти начинь. М. 493. погрјешке: тє дльгь. М. 46. ть дрьжава. З. 49. — узима к себи на крају ждє (које види), те му значење долази јаче: вь тьждє дьнь. Са. 6. вь ꙁемлю тоуждє. Са. 10. ѡть тѣхждє раꙁбоиникь. Д. 66. присно тьждє єси. Са. 162. по томоуждє обраꙁоу. М. 50. вьчера и данась таждє и ка вики. М. 103. вь тоуждє свободоу. М. 111. и тождє ми мислимо ȣꙁьдрьжать. П. 39. а то ждє гласи и ћє: ȣ тьдє дьнь да сє станемо. М. 7. оу тоугє работоу како и инє метохиє. М. 113. ꙁа тȣгє работȣ. П. 28. ȣ томьгѥ тетрагȣ. П. 77. хѡкѥ тогѥ раꙁȣмѣть. П. 162. ꙁа тогѥ. П. 171. такођє и по тађє начинь. М. 462. подь томєгє печатю. П. 107. — тако узима и ꙁи (које види): оу коѥи сє жȣпѣ що испакости, таꙁи жȣпа да да кривьцє волѥ да плати. М. 16. тоꙁи писаниє. М. 21. що сȣдита, тоꙁи да ѥ сврьшено. М. 52. людиѥ тєꙁи ꙁємлѥ. М. 60. то потврьди кралєвьство ми и ꙁаписа, да ѥ на пищоу старьцємь, и да ѥ тоꙁи свободьно ѡдь вьсѣхь работь. М. 68. ижє ѥсть пободьнь на тоꙁи дѣло. М. 80.

ѥлика ѥсьмь даль монастырю, тогаꙁи не потькноѹхь. М. 81. и таꙁи села оѹтврьди. М. 86. а мегю темьꙁи селомь. М. 86. тѣмьꙁи дѣломь. М. 94. що оѹꙁороѹ бѣдьбомь, тоꙁи да се бѣдьбомь и стежии. М. 98. да даю врьховиноѹ, ѥре коѹпи кралѥвьство ми тоѹꙁи врьховиноѹ. М. 98. ꙁа вьсе ꙁа тоꙁи. М. 146. да се кьне тьꙁи трьговць. М. 147. на тоиꙁи ꙁемли. М. 165. на тѣхьꙁи царинахь. М. 168. тѣꙁи двѣ кꙋћи. М. 176. таꙁи мои доходькь. М. 185. на томꙁи сꙋдꙋ. М. 209. ниху иманиє и тѣхꙁи, тко ш ними бꙋдꙋ. М. 216. ѡ тоиꙁѣ сьгрѣсѣ. М. 458. на једном мјесту уметнуто у падежни наставак, али може лако бити писарска погрјешка: ѡдь тѣꙁѣхь, кои доносе. М. 474. један пут окрњено с краја: да се тоꙁь ѡстави. П. 11. — тако узима и ј (и, ѥго, које види), у падежима који се свршују на самогласно: тои истино да испитаєть се. М. 15. таи правда да ѥ прѣдь баномь. М. 101. що ми се видело, тои писахь. М. 102. томꙋи. М. 107. мѣстоѹ томоѹи. М. 126. тогаи ѡтока. М. 156. тоѹи тисоѹщоѹ. М. 167. ꙋ теи дни. М. 217. тко ли би поталю више речене господе панкавца а или клеветника меѓꙋ собѡмь, тои таи ѡбара все роте на се. М. 459. ѡдь таи два монастира. М. 521. тако и у првом и четвртом пад. јед. мушкога рода по што је тај падеж добио а на крају мјесто ь: таи дꙋгь. М. 232. таи доходакь. М. 232. ꙁа таи градь. М. 307. таи листь. М. 378. таи, кои є строиль. З. 45. тако и кад није написано а него мјесто њега ь, али се чита а: ѡбновихь храмь тьи. М. 110. тьи доходькь. М. 521. рече тьи. З. 43. и тьи оѹготовлюеть се. Л. 55. ꙋ тьи часъ. П. 12. не сумњам се узети овамо и ова старија мјеста: єгоже бѡꙗхоѹ се и трепетахоѹ вьсе страны, тьи видимь бѣ ꙗко єдинь ѡть страньныхь, нищь. Са. 11. и ты да оѹпадають оѹ такоже наказаниѥ. М. 15. остали падежи који се свршују на сугласно добијају овај дометак узевши најприје до крајњега сугласнога самогласно є или а, али је то ријетко: ꙋ томєи пѣсмо крикы. П. 28. ꙋ томєи листꙋ. П. 45. на томєи ꙁаписꙋ. М. 426. томєи повелѡмь. П. 74. мегю

томеи господомь. П. 131. с томеи кнігѡмь. П. б. 79. да светаа обытель тѣмеи ʒаповѣда. М. 128. тѣмеи нѣсꙋ криви. П. 63. тиман. П. б. 42. да не може техеи побегнꙋти. М. 101. ѡдь тиехеи дꙋкать. М. 416. у тијем падежима мјесто самогласнога е налази се и, али врло ријетко: котари тихи ʒемаль. М. 234. до кога ѡдь тѣхи. М. 459. ѡдь тихи. М. 469. тимии нашимь листомь. М. 439. — налазе се и по два дометка заједно, ј и ʒи: ѡдь тогаиʒи мѣста. М. 104. тоиʒи все. М. 104. томꙋиʒи. П. 72. тако дометку ће налази се додано и ре: ѡдь тогагіере села. М. 98. тѣмьгере дѣломь. Г. XV. 275. 283. тѣмьгере ѡбраʒомь. М. 270. и са ю мјесто ће: тенере приѣтеле. М. 449. — долази и са же, али само у инструменталу јед. срењега рода, те олакшава пријелаз с једне реченице на другу: тѣмьже. М. 4. иначе се свагда разумије довољно же и само за себе у својем значењу, а на неколика мјеста стоји гријешком мјесто жде: по томже ѡбраʒꙋ. М. 143. Исꙋсь Христось иꙋчера и данась таже и ка вики. М. 427. иже сьтвориши, тоже и вьспріеше. Л. 72. један пут стоји ово же иза дометнутога ј: и тоиже. М. 314.

тьгда, tunc: прѣдрьжещаго пирьгь тьгда. М. 122. и тагда прѣдоше. М. 221. тагда. М. 226. тагда приде. П. б. 39.

тьгы, tunc. Д. у Ш. lesek. 90.

тьда, tunc: кьда на ны подꙋ дрѣва ʒаморьска, тьда ваша дрѣва польгь ииxь гредꙋ на ны. М. 54. ако бѣ се врѣме слꙋчило, тере би госпоıа Марѣıа кралица ꙋгрьска бѣла ꙋ свою ѡбласть и свободна, тере би тирала волıа искала господина кралıа Стефана, ща богь ꙋпаси, а ꙋ ѡнои врѣме господинь краль и нıегови властеле бѣли ꙋ Дꙋбровнѣкꙋ, тьда се ѡбѣтꙋю ѡпћина дꙋбровьчка господинꙋ кралю, да мꙋ прѣповѣ, и да мꙋ да рокь, како може поћи. М. 211. що нıь ю тьда ꙋʒето. П. 22. тада поидоше. М. 217. тада смислив. М. 258. еда ли бисмо ѡвои ʒгора речено потворѣли, . . . тада да смо прокleти. М. 287. ако би мꙋ богь сина даѡ, тада синꙋ; ако ли би сина не билѡ, а кьки

била или веке кьќрн, тада кьќремь. М. 364. погрјешка: теда. П. б. 22. — узима к себи ꙁи (које види): црькваль понося да нѣсть, раꙁвѣ кьда грѣдеть камо царь, тьдаꙁи да га дижоуть. З. 31. — тако узима и ј (од и, кего, које види): тьдаи да нѣ дрьжань. М. 211. тьдаи прїиде. М. 223. тадаи тѹ бихѹ сь мномь. М. 281. еда ли бисмо ѡкои потворили, тадаи да смѡ проклети. М. 456. а тьдаи бѣше дѹкать по .ма. динарь. М. 514.

тьдаꙁи, гледај код тьда.

тьдаи, гледај код тьда.

тьде, гледај тьда: а тьде бѣше нмь кнеꙁь Марннь Жорьги. М. 56. ми тьде ѡдьписасмо. П. 29. тьде сѹ пошли ш ними наши властеле. П. 38. кьда сьмь ꙗ дошаль, таде донесаль. П. б. 117. — узима к себи ј (од и, кего, које види): ми ѡдьписасмо тьдеи ѡ томь. П. 30.

тьдеи, гледај код тьде.

тьди, гледај тьда: кегь тьди ѹꙁеше трьговцемь .еі. коиь. П. 22. тьди се пригодише посли тѹраѹьки ѹ нашемь градѹ. П. 28. тьди ѹпросивьше Димитра: имашь ли свѣдоке? а ѡнь реѵе: не имамь. тьди мѹ сѹдьие рекоше . . . П. 89. тьди ѡсталемь. М. 344.

тьдь, гледај тьда: тадь послѹшавьше. М. 512.

тьжде, гледај код ть.

тьꙁи, гледај код ть.

тьꙁонименить, idem nomen habens: гиевѹ таꙁонименити Арїи. Г. X. 237.

тьꙁонименьство, idem nomen: праведнаго Лаꙁара тьꙁонименство имѣѥ. Г. XI. 109.

тьканица, textura: кедань (поꙗсь) на ѹрьлени кѡжи, а кедань на свѣлни тканици. П. б. 49. 56. поꙗсь на свиѡни тканици. П. б. 60. поꙗсь на тканици ꙁелени. П. б. 73. три поꙗси ѹгарьсци и ѵетири на тканице. М. 408. поꙗсаць на плавьиои тканице. М. 415. пась сребрьнь поꙁлакень на тканицѹ плаветиѹ. П. б. 103.

тьканиѥ, textura: сириѵьскаꙗ тканїа. Г. XI. 70. кѡпрѣнаꙗ тканїа. Г. XI. 76.

тькачь, textor: Иванкоу тькачоу. Г. XV. 271.

тькла, Thecla: међе су дубровачке ишле до црькви свѣте Тькьле. М. 38.

тькноути, tangere: кьди бисмо хотѣли хитать дрѣва пѫска, . . . не бисмо тькнѫли на ѡтоцѣхь господина херцега. П. 87. да нитко ништа не смїе тькноуть. М. 532.

тькьмина, parilitas: тькминою же и подобнымь чиномь а не единомоу прѣжде варити а дроугомоу ѡстати. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 90.

тькьмо, solum, praeter adv.: ни поклисара ни пьсара ни инь никто ѡть властеи кралевьства ми тькьмо игоумена . . . да ѥсть. М. 63. мьнѣ хвалити се да не боудеть, тькмо ѡ силѣ и помощи господа нашего. М. 74. ѡть иноуде да се не стави, тькмо ѡть монастырıа да се изьбира. М. 75. да не има нитко ѡбласти надь ними тькмо калоугерь. М. 111. не тькьмо ѡ работахь, ноу вь всакомь исправьлıении. М. 116. ѹ томь мѣстѣ да нѣсть властьнь никто поставлıати старѣшинѹ, тькмо кога бѹде хотѣнıе игѹменѹ иıерѹсалимскомѹ. М. 135. да се не продава соль иньдѣ нигдѣ, тькмо како є било ѹ цара ѹ Стѣпана. М. 204. да не позива на сѹдь никамо тькмо прѣдь ѡнези сѹдие. М. 205. ни да га дамо иномѹ комѹ тькмо господинѹ Влкѹ. М. 215. да не има ни єдань невѣрьникь господина воıде Сандалıа ѹфаниıа ѹ Дѹбровникь, кои би сидели на них̂ь земли, такмо ако би главѡмь прѣбигаль ѹ Дѹбровникь, како ıе законь града Дѹбровника, ѡсвень све жѹпе конавлоске. М. 286. 298. 320. не тькмо ѡнои село правимо да имамо ѡдь тебе, плаче и много веке. П. 56. sed: да имь никтоѡ нищо не ѹзмѣ по силѣ, . . . тькмо да ходе свободно. М. 146. ѹ семзи царство ми да има се не потвори, тькмо да прѣбиваıеть сиıе слоѡво царьства тврьдо. М. 158. да им се не ѹзима царина ни на ıедномь пѹти, тькмо всаки да ходи свободно. М. 162. за тѹзи свадѹ да не ратѹıю, ни ищѹ сь зл̂ѡмь Котора, тькмо каконо ıесть било ѹ родителıа царьства ми, такози да гредѹ прѣдь царьство ми. М. 170. нищо безь кѹпа да ви не ѹзмемо, тькмо да кѹпимо. М. 175. без ни

ѥдне неволе, тькмо с моѡмь доброѡмь волѡмь. М. 178. да га нѣсть вольнь ѡтгнати, тькмо да есть свободнь. З. 32. никто да се не призива на дворь царевь мимо ѡбласть царева соудїе, тькьмо да иде вьсакы прѣдь своега соудїю. З. 48. на разлогꙋ ни нѣсꙋ ѡстали иничимь криви тькмо прави. П. б 63. да на инѡмь нѣ волнь питати, тькмо кто ѥ длъжьнь, ѡнь да плати. М. 268. ере ниxь ниꙗа не ке ѡучетити, такмо хоке имати са господстко(мь) ми. М. 363. са не још и nedum: ере ѣ не кꙋ пореки иномꙋ мое рѣчи а не тькмо Никонꙋ. М. 50. потьщите се . . . не тькьмо чьто разорити или ѡтьнести, нь паче и недостатьчьнаꙗ испльните. М. 100. cum gen. praeter, само на једном мјесту: ѡсвободихь ѡть работь господства ми, тькьмо воинице и данка. М. 571. cf. тькьмь.

тькьмь, adv. pariter, с предлогом по у дативу, bini: по тькмоу. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 90. — solum: не тькмь да ѥ повинань тѣлоу и крьвы господа бога, нь и анатѣма ѥмоу боуди. М. 15. — са не још и nedum: наиманьшемоу властелинчикю не бисмо хѡтии жаль ꙋчинити, а не тькамь тебѣ. П. 33. cf. тькьмо.

тьма, tenebrae: свѣть вьсиꙗ вь тьмѣ сѣдещимь. Ст. 1. иже ме ѡть тьмы прѣльсти и ересы извель еси. Д. 159. помрьче сльньце, и бысть тьма по вьсеи вселѥнеи. Л. 74. myrias: многы тамы оубывшемь моученикы. Л. 55. приведѣ кь Христоу .рл. тьмь чловѣкь. Л. 57. тьма дрьжить .л. тисꙋщь. Г. X. 225.

тьмава, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа му је ишла из Дрима дѣломь како се камы вали мегю Тьмавоу и мегю Горожоупе. Г. XV. 282. 283. кь Тмавѣ. Г. XV. 283.

тьмаскь гвоздь, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи у Хвосну Слано Полѣ сь Тмасвѣмь Гвоздомь. М. 12.

тьмоносьнь, tenebras ferens: како тъмоносныи корабль съ всѣмь бременемь погрѣзши нагы нась ѡстави. Г. XI. 114.

тьморани, село у околини скопаљској које је краљ Милутин дао Хиландару: Тьморани. М. 79.

тьмьна, ријека код села Шикље: засеоку тога села Кроунмадѣ ишла је међа оу рѣкоу оу Тьмьноу. Г. XV. 286.

тьмьница, carcer: вь тьмници. Ст. 5. калогюрь, кои сьврьжеть расѣ, да се дрьжить вь тьмници. З. 31. да се врьже оу тьмьницоу. З. 47. властеле и кефалїе цареве, кои дрьже градове и вароши, никто оть нихь да не прими нинега чловѣка оу тьмьницоу безь книге цареве. З. 48. кто дрьжи тьмьницоу оу царевои земльи, да не прима нинега чловѣка без книге повелѣнїа царева. З. 48. да га свежемо и ставимо вь тамницу. П. 99. ѡвде нихь педеп-сасмо у нашѣхь лютѣхь и тугливѣхь тьмнѣхь тьмницахь. П. 138. изьвадихь га ис тамнице дуброваче. П. б. 112.

тьмьничарь, vinctus: да не буду тьмничарѣ. П. 140. слободжава всакоѡга сужни али тамничара. М. 369.

тьмьноодеждьникь, obscuras vestes habens: ино-частвующихь чинь светлїи душею, ико беспи пась лае, тамноѡдеждьники техь нарицае. Г. X. 251.

тьмьнь, obscurus: разьгнавь мракь тьмнынхь бѣ-совьь. Ст. 25. нощть боуди тьмна. Д. 20. облаци тьмнїи разстоупише се. М. 332. у тьмнѣхь тьмницахь. П. 138. ѡткрьземь дѣла тьмна. М. 530.

тьнькость, subtilitas: оумною тѣнкостїю. Г. XI. 92.

тьньк ь, tenuis: да му се не узьме ни тьнкь коньць. М. 24. тьнькь. М. 34. по тьньку, accurate: како ю у ѡвь листь по танку вьсе исписано. П. б. 55. за вьсе намь упиши по танку, да знамо. П. 103. пише вьсе по танку колико ю нюгова иманьи у господьства ти руку колико ли дру-гѡнде. П. 121.

тьсть, socer: кь своемоу тьстевы. Д. 203. бысть тьсть Лазароу. Л. 72.

тьчию, solum: не вькоуси хлѣба ни воды, тьчїю на вьсакь дьнь причешаше се светыхь таинь. Са. 11. ѡгла-шають дьбри гласомь тьчию. М. 65. не тьчию юдинѣмь

оученикомь нь и всѣмь вѣроующимь. М. 88. ни да нимь є вольнь тько ꙁаповидети на работоу чню, тьчїю црьква на свою работоу. М. 531. sed: да ниєдънъ брать нїє вольнь себѣ ништа стежати ни оу свою кѣлїю дрьжати, тьчїю вьсе ѡбще. М. 533. погрјешка: тоучїю. Л. 63.

тьчьнь, similis: єнже тьчно подь сльнцемь не мню быти ничтоже. Л. 61. адвербијално: не могыи тьчно юноши подвиꙁати се. Д. 44.

тьчьнꙗвати, comparare: сь тьчнꙗваєть се и кь Ісоусоу Навїиноу. Г. XI. 85.

тьшта, socrus: тьща моу. М. 12.

тьштанию, sedulitas: начеть ꙁидати сь тьщаниюмь и любовию. Ст. 5. о боꙁѣ и кь богоу тьштанїє имать. Д. 140.

тьштати се, niti: тьщить се шьстковати. Ст. 11. ненавистьникь доброу, вьноу тьще се кь ровь погыбѣльныи вьрноути родь чловѣчьскыи. Ст. 27. ꙁапети ми тьштит се. Д. 108. маидїи его прикосноути се тьштахоу се. Д. 192. сего ради тьщимь се и мыи, подвижоуще се ѡть ꙁемльнынхь кь небеснымь, наипаче слышати. М. 73. погрјешка: тищеще се послѣдовати ихь благымь ѡбичаемь. М. 539.

тьштение, sedulitas: ѡ црькви тьщенїє полагающимь. М. 196.

тьштета, vanitas: аще бѡ и что ревновахѡмь подобити се ѥмоу и сь ноуждею и иꙁвьнь кротости ѡть тьщеты. М. 332. damnum, али је ь између т и ш испало па од тш постало ч, а најпослије и то ч изједначујући се са т постало ш: при коимь ихь селѣ чтета наиде. М. 52. ако ли нимь хокете кою пакость ȣчинити или чькетȣ, то и мьнѣ чините, дѣ ихь є чькета моѣ и корысть ихь моѣ. М. 54. аке нимь се коꙗ чьтета ȣчини. М. 85. що се бȣдȣ ȣчинило коѥ любо чтете. М. 170. да нимь се нѣкоꙗ чтета ȣ владанию или оу трьговцȣ не ȣчини. М. 188. хокѥ наки великь гнѥвь и великȣ чтетȣ ѡть госпоства ми. М. 363. да нимь не ȣчинимь инекоѥ раꙁьмирѥ или кою чтетȣ. М. 411. хотеће нимь намѣрити такове чтете. М. 445. ѡба-

ровати га, да не приме нѣкою утету. П. 7. щета. З. 46. ниммь щету учинити. М. 218. ѡбаровати ѡда скаке ȥлобе и щете. М. 306. инехь щета. М. 443. створи велике щете. М. 444. щете и користи. М. 456. с кога раȥмирья инедна користь ние ни едион странѣ ни другон паче щета и маиьшина. М. 466. да имь щету плати. М. 525. нѣ право да сви трьговци щету ȥалегу. П. 10. да нѣку щету не приме. П. 16.

тьщетьноумьнь, vanus: ȥа многаа ꙗже кь нѥмоу блага стефанова беȥ числа ȥлаа тьщетноумныи на нь поочинв се. Д. 107.

тьщетьнь, inanis: вьȥвратише се тащетни. Л. 85.

тьштивь, sedulus: вь прѣднꙗа живѡта моего тьштивѣ боудоу еже оугодити тебѣ. Д. 69.

тьшть, inanis: надежда его не тьшта бысть. Д. 198. да не вьȥвраштоу се тьшть и беȥнадеждьнь. Д. 206. вь тьште, in cassum: не вь тьште бо мноȥи его троуды быше. Д. 179. на тьште срьдьце, jejunus: даваи пити на чте срьдце. Ш. lesek. 130. cf. тьштета.

тьштьливь, sedulus: тьштливое его ȥаповѣди сьблюденїе. Д. 160.

тьштьнь, festinans: видѣти тьштно текоуштa вь послоушанїе братїи. Д. 25. тьштно ꙗко кь своемоу ѡтьцоу прихождахоу. Д. 187.

тьће, гледај код ть.

тьћере, гледај код ть.

ты, tu: ѣ бань босьньски Кулинь присеȥаю тебѣ, кнеже Крьвашу. М. 1. молю ти се, господи. М. 9. прѣчистоую ти матерь. М. 9. тебе надеждю имамь. М. 9. на те оупваю. М. 10. да те примемо. М. 22. кои се с тобовь ȥгоде (пише кнез дубровачки краљу Владиславу). М. 22. ȥемле кралевьства ти. М. 47. Млѣть ѥсть царства ти. М. 158. молимо господьство ти, буди ви милость. П. 37. слава теве. М. 237. слава теби. М. 292. — датив ти стоји кад кад само дајући више снаге бесједи: кто ти иȥлаȥе тудѣȥи по работахь по своихь си. М. 53. кои ти греду на трьгь кралевства ми, нѣмаи ȥа не печали. М. 53. мои ти људие не

те понести жита. М. 247. и намь ти велику щету учине. П. 31. много ти ни ѥ недраго. П. 38. терь ти ѥ намь недраго. П. 43. много ти се ѡвеселисмо, кьде учисмо. П. 46. много ти ни ѥ усильно. П. 53.

тыкка, cucurbita: тиквоу соухоу растри. Ш. lesek. 130.

тысоушта, mille, cf. тысоућа: тисука и сьто и ѡсьмь десеть и деветь лѣть. М. 2. да ти дамо тисуќю перьперь. М. 23. тисоуща. М. 28. двѣ тисоуки. М. 50. двѣ тисущи. М. 55. двѣ тисуки. М. 55. .и. тисоущь. М. 104. тисућу. М. 220. десеть тисукь. М. 246. .л. тисукь. М. 298. на тисућу и четири ста и два десети и девето лѣто. М. 389. тисука тисукь аспри. М. 407. погрјешке: тисоуь. М. 548. тисокь. М. 549.

тысоуштьникь, qui mille militibus praeest: тысоуштьникы и сьтникы. Д. 36. 141.

тысоуштьнь, millesimus, cf. тысоућьнь: тисущно три ста и деветь десеть и седмо лито. М. 229. тисућьно и четири ста и девето лито. М. 273. тисукно. М. 349. тисушнѡ. М. 380.

тысоућа, гледај тысоушта.

тысоућьнь, гледај тысоуштьнь.

тыцати, pertinere: како ѥ примнѡ свои днѡ, що га є тицалѡ ѡдь поклада нѥгова родитела. П. 130. дрьжанне, кое сте дрьжали ȥа господина и родитела нашега херцега Стѣпана, щоѡ кога вась братѣнаць тиче. М. 550. що є пристоѣло господину воеводи, тои су нему дали и с наше стране, колико нась тиче, ȥа два дѣла реченога поклада, ако би се нашло коѥ ино писмо или коѣ ина повела, да є раȥбиена. М. 510. и са се: примихь вась коликь доходакь, що се мене тиче у моѥ дно ѡдь Конавала. М. 517. погрјешка: кућа, що нѥга тице. П. б. 119.

тѣлесьнь, corporalis: вьсесьжеженїа тѣлеснаго. Д. 67. адвербијално: телесно бо страннојю мене ѡкрьмилиль ѥсии. М. 244.

тѣло, corpus, cf. тело: ѡщоущьшоумоу ми немощь вь телеси моѥмь. Ст. 19. исцѣлѥнїе боудеть тѣлоу вашю.

Са. 5. тѣла и крьве господа бога. Са. 11. рана не приступить къ тѣлеси твоемоу. Д. 114. въ спасение доуши моеи и тѣлю. М. 10. своимь тѣломь да наказоуе се. М. 14. да спасемо и стрѣжемо вьсе люди дубровьчьке у тѣла ихь и добытькь ихь. М. 44. ако ли бисьмо нѣчьто пакостили нѣкоему дубровьчанину или тѣлу или добытьку ихь. М. 44. да си стое и поиду спасено бесь пакости тѣла ихь и добытькь ихь. М. 45. телеса наша. М. 89. азь веселе се доушею и тѣломь. М. 90. кои телѣса мрьтвыихь жегоуть. З. 31. идѣже тѣло светаго Савы лежить. Л. 60.

тѣньта, tentorium, нгр. *τέντα*: оубивь блъгарскаго цара Михаила на Велбоуждїи, и цръковь светаго възнесенїа създати тоу, идѣже тѣньта его бѣ. Л. 61. може бити да само гријешком писарском стоји ѣ мјесто е.

тѣрати, exsequi, facere: ни на путь да не ходе, ни да прикладаю оброка, ни воиске да не тераю (т. ј. да не иду на војску). М. 19. ни пути тѣраю (т. ј. да не иду на пут пратећи господара) ни конске коюю. М. 135. ето ми нашега господина послухь тѣрамо. П. 52. insectari: ако бѣ се врѣме случило, тере би (краљица маџарска) тирала волю искала господина крала Стефана. М. 211. тѣрала. М. 211. ако би се одьврьгли и не би вѣрьни, да ихь ми тѣрамо и имамо како наше непріѣтели. М. 218. да ие биль бригентинь дубровчки, кога су шкабе господьска ти тѣрале. П. 38. да тѣра кога Дубровникь тѣра. П. 53. кьди краль Тврьтко тѣраше брата свога. П. 126. да се оиуден не тираю. П. 134. да су дужни тирати, гнати ихь. М. 347. да имамо тѣрати не дрьжати ниьхь невѣрника. М. 350. да га тераю. М. 423.

тѣсьна оулица, селу је Брчелима ишла међа одь Прьхине оу Тѣсьноу Оулицоу, одь Тѣсьне Оулице како се камы вали поврьхь Стола. М. 114.

тѣсьнь, angustus: прѣоускыи и тѣсныи поуть. Ст. 17. аще кого тесна обоушта оутиснеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. адвербијално: по поустыни тѣсно живоуштихь обьходе. Д. 65.

тѣсьнота, angustiae: вь велицѣи ноужди, ꙗко вь тѣснотѣ нѣкоѥи, срьбьсцѣи ꙁемли ѡдрьжимои бывши. Д. 80. ѡдь вьсоудоу тѣснотою одрьжимь. Д. 108.

тѣсьнь, angustus: кѡлибы тѣсны имоуште. Д. 23. вь тѣсныихь мѣстѣхь. Д. 80. широкаго поути и тѣснаго. Д. 173.

тѣхово, село манастира Трескавца близу Хоморана: Хоморѣнє с Тѣховомь. Г. XI. 134. то ће бити садашње село тога имена на ријеци Бабуни близу села Богомила. Hahn, reise 183, гдје пише Τεοvvο.

тѣховьскыи, *τοῦ* Тѣхово: всоу праkиноу тѣховьскоу. Г. XI. 134.

тѣхомиль, име мушко: син Бѣлє Оурошꙗ отац Стефана Немање: Тєхомиль. Л. 57. 58. 68. Г. X. 257. погрјешка: Тєѡхомила. Л. 58.

тѣхорадовић, властелин бана босанскога Стефана Дивошь Тиєхорадовикь 1332. М. 102.

тѣшємирь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи један бјеше Тєшємирь. М. 12.

тѣшило, име мушко: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Тѣшило. Г. XV. 270.

оу, apud (гледај у мојој синтакси 309—318): паметна ѱалмскаа оуꙁаконѥнїа оу гроба ѡтьпѣвше. Д. 70. царина оу светаго спаса. М. 111. оу брегꙋ ꙋ Моравє. М. 197. ꙋ Ꙁєти ꙋ светога Срьђа на Боꙗни. М. 447. до колѣ ꙋ мєнє бꙋдꙋ, дати имь сьвѣть. М. 2. колико вьꙁлюбиши прѣбыти ꙋ нась. М. 22. ꙋ кога се ѡбрѣте лꙋдь ѡтрокь. М. 52. єдьна (хрисовуља) да стои ꙋ царьства ми, а дрꙋга ꙋ Бенецехь ꙋ дꙋжда. М. 148. ѡста ключнцꙋ ꙋ госпогє. М. 387. ꙁа поставꙋ, ка є била ꙋ вась. М. 402. речєнꙋ похранꙋ постави деспоть ꙋ нась. М. 408. трети деѡ ꙋдрьжаше ꙋ себе. М. 477. ако би било натражьѥ ꙋ кнеꙁа. М. 356. ꙋ Бранила биста два сина. М. 544. — да ходе свободно, тако како соу ꙋ

бана Коулина ходили. М. 24. ѕаконь, кои сꙋ имали ꙋ ѡтьца кралевьства ми. М. 52. како ю сꙋ и оу ѥпискоупа давали. М. 98. не ꙋѕимана таѕи царина и ꙋ моихь дѣдь и прадѣдь. М. 117. прѣѕ мегю, коꙗ ѥсть била мегꙗ ꙋ родителꙗ и прародителꙗ царьства ми. М. 147. царине, коѥ нѣсꙋ биле властеломь и трьговцемь дꙋбровчкимь, да нимь нѣсꙋ ни ꙋ мне ни ꙋ мога брата ни ꙋ мога синовца. М. 183. да се не продава соль нигдѣ нигдѣ, тькмо како е било ꙋ цара ꙋ Стѣпана. М. 204. що сꙋ имали ѕаконе ꙋ прьве господе срьпске и цара Стефана, тѣѕи ѕаконе да имаю ꙋ господства ми. М. 205. — испроси оу цара мѣсто сие. М. 4. коупи оу Витомира Оуѥѕдноу. М. 97. деветь саать дꙋкать, кое ѕаими ꙋ мене воевода. М. 501.

оу, in, гледај вь, и сложене ријечи с тијем предлогом гледај код вь-

оубадати, pungere: посла аггела люта, по срѣдѣ лютаго срьдца его оубадаюшта и. Д. 112.

оубаштинити се, bonum баштина dictum acquirere: кои се ѥ дꙋбровчанинь оубаштиниль оу градꙋ господства ни ꙋ Новомь Брьдꙋ, тьѕи да ѕигѥ градь и да ꙋчваа; кто ли сꙋ гостїе и нѣсꙋ се оубаштинили, да нимь ѥ на нихь волю како нимь годе. М. 435.

оубиство, caedes: бывшее светаго молитвою оубїиство. Д. 101. кто нѣсть пришль нахвалницомь по силѣ, и сьтвориль оубїиство, да платить .т. перпер. З. 36. где се ѡбрѣщеть оубїиство. З. 36. всакое ꙋбиство учиничє. М. 255. ꙋбиство учинѣчѥ. М. 370. ꙋбиствоѡ. М. 466.

оубити, occidere: цара Михаила оубихь. М. 100. кто дꙋбровчанинь ꙋбиѥ али посече ꙋ Босни или бошнанинь дꙋбровчанина. М. 101. аще оубїе властелинь себра, да плати тысоущоу перьпер. аще ли себрь властелина оубїеть, да моу се ѡбѣ роуцѣ ѡтсѣкоуть и да плати .т. перперь. З. 37. кто се ѡбрѣте оубивь светителꙗ или калогѥра или попа, да се тьѕи оубїеть и ѡбѣсить. З. 37. црьковь кто ѡбори на коисцѣ, да се оубїеть или ѡбѣсить. З. 40. ако кои линьше оу комь селоу, а не боуде га село оубило. З. 50.

где га оубые гоуса. М. 270. да су неки наши трьговци тамо убени. П. 43. ѡдь ѡнога убенога. П. 91. множьство рода христіанскаго оуби сабломь. Л. 75. perdere: сие все како хокемо схранити, тако да ни не убые богь и мати божиꙗ и вси свєты. М. 48. да га богь оубиє и крьсть чьстьни. М. 70. да га оубиє сила чьстнаго крьста и вь сїнмь вєцѣ и вь боудоущїнмь. М. 87. да ни убию више писане клетви. М. 216. cladem inferre, само на једном мјесту: оубїєнь бысть Ѭньkоуль. Л. 78.

оубиица, homicida: ꙗко оубїицоу. Д. 101. оубїица и немилостивь. Д. 105. кто се ѡбрѣте оубивь ѡтца или матерь или брата или чедо свое, да се тьзи оубїица иждежеть на ѡгни. З. 37. да моучеть се ꙗко и волны оубїица. З. 37.

оубиєниє, caedes, cf. оубьєньє: всакое ране и убьєньє. М. 255. всаке ране и убьєньꙗ. М. 370. всако убинствоѡ чловѣче или пролитьꙗ крьви, коꙗ су у ѡвуи рать учинена, и всаке ране и убиеньꙗ. М. 466. оубїенїе моусїино. Л. 63.

оублажати, beatum censere: блаже оублажаю твою непрѣмѣнноу чедолюбїа любовь. Д. 64.

оублажити, beare: єгоже самь Христось оублажи и прослави. М. 91. beatum censere: оублажите ме ꙗко велика полоучьшаꙗ. Д. 70.

оубль, piscina, receptaculum aquae: право нис потокь подь оубль. Г. XV. 287.

оубо, igitur: кто оубо довольнь изьглаголати силии господьне. М. 9. долази и у самом почетку: богоѡтьць оубо Давидь. М. 65. по неже оубо чловѣколюбць богь. М. 124.

оубогь, pauper: оубогымь застоупникь, нищимь крьмитель. Са. 1. царїе и оубоѕи. Са. 4. аще ѡть оубогихь люди створить се, да оуѕимаєть се на нихь по .в. воли. М. 14. єже соуть оубоѕии. М. 15. по вьсѣхь црькквахь да хранеть се оубоѕы. З. 31. соудїе да проходе по земьли, коуде моу єсть ѡбласть, да ѡгледаю и да исправлꙗю оубогыихь и нищихь. З. 48. власи, кои соу оубоѕи, да теже

вльноу црьковноу. Г. XV. 310. убози людие. П. 38. оубогые вудовице. М. 533. miser: на мьнѣ грѣшнѣмь, вьспитанѣмь нмь, оубозѣмь Стефанѣ. Ст. 25. оубогаего и многогрѣшнаго чрьноризьца. М. 84.

оубои, caedes: за убои и враждȣ стрезоюеу. П. б. 106.

оубоица, homicida: не бисмо хотии бити убоице и узрокь крьви пролитиꙗ. П. 84.

оубоꙗти се, timere: оубоꙗвь се притьче. Ст. 9. аще ополчить се на ме плькь, не оубоить се срьдьце моѥ. Ст. 24. не оубои се ихь. Ст. 28. тои разумѣвь, много се ѥ убоꙗль, и не смѣ никако поити. П. 149.

оубраникати, defendere: да и нихь ш нихь благомь имамо чувати и убраникати у нашемь русагу. М. 405.

оубранити, vetare: да си иду никимре убранеиомь. М. 41. како ми моремо убранити да не узьму. П. 94. defendere: Иоко Брьдо убраните, и бранили би вьсаки градь господьства ти. П. 140.

оуброусь, sudarium: уброусомь очи закриуь. Г. XI. 59. абїе оуброусь оть очїю покрьгь. Г. XI. 64.

оубьѥньѥ, гледај оубиѥние.

оубытькь, jactura: оубитькь еи боудеть или вь челяди или вь скотѣ. Ш. lesek. 129.

оубѣгати, defugere: славы оубѣгає. Д. 76.

оубѣгноути, effugere: кои годѣрь чловѣкь убѣгне у Дубровникь. П. 33.

оубѣдити, persuadere: братїєю оубѣждень бывь, изволи сь ними жити. Д. 22. єдва вьзможе оубѣдити єго. Д. 76. оубѣди Ѳодора. М. 244.

оубѣжати, effugere: како вьзмогль быхь оубѣжати многометежнаго мира сего житиꙗ. Д. 7. тьчию да ѥсть конь носеи ме, ꙗко вьзможемь оубѣжати оть отьца твоего. Д. 9. нась оубѣжавь. Д. 19. дльготи словь оубѣжавше. Л. 63.

оубѣлити, dealbare: оба ꙗсиѣи снѣга оубелиста се. Д. у Ш. lesek. 124.

оувѣдати, marcescere: цвѣты неоувѣдающеѥ стежа. Ст. 26. неоувѣдающии вѣньць. Ст. 26.

оукезноути, prehendi: вь дѣлѣхь роукоу своею оукезе грѣшникь. Л. 53. и са се: сѣть, юже простр̑ѣ иномоу, самь оукезе се вь нюи. Л. 56.

оукеноути, marcescere: како зкеноу, сладкыи мои цвѣте. Г. XI. 116.

оукести, abducere: юрь би мало люди ѡстали на ѡнѣхь гѡлинахь, кьде би нимь слобода зтѣцать з вашѣхь градовехь, юрь ихь много по сили зведено. П. 96.

оувидѣти, videre: приписмо листь, по комь звидѣсмо нескровнз вашз милость к памь. П. 7. али лако може бити да иде под оувѣдѣти, које види.

оувратичевниѣь, између људи које краљ Стефан Дечански даде Дечанима да буду сокалници један бјеше Ярославь Оувратичевикь. М. 96.

оувраћевати, mederi: вода жеждоу оувраюющти. Д. 24. оувраюи ми болѣзнь. Д. 119. водою стоуденою жеждоу поштенiа оувраћевати. Д. 154. не прiходещаго кь враћьствоу кто оувраюють. М. 58.

оувы, vae: звы ѡкаанствз моемоу. Г. XIII. 362.

оувѣдати, cognoscere: такоже смо ради звидати и за ваше добро здравие. П. б. 40.

оувѣдѣние, cognitio: писахь, да юсть вь звеленiе всемь. М. 18. вь оувѣденiе. М. 127.

оувѣдѣти, cognoscere: се оувѣдѣно бысть вьсеми вами. Са. 3. оувѣденоу бывшоу метежоу. Са. 13. оувѣдѣти вамь есть о семь блаженемь. Са. 13. тко се звие, да плати. М. 102. ако звѣмо, тко б-н-мь хотѣль зло зчинити, да имь навѣстимо. М. 567. кьда кнезь тои звѣ. П. б. 31. то звидевь господинь, хоие од тзде стоюие порзчити да тога веие царинници не чине. П. 2. звидевь ѡ пришьствию господьства ви, како богь зчини, терь догосте здраво. П. 15. много желѣмо, да звѣмо и за наше трьговце. П. 17. звидесмо како господинь посла свою люди кь Димитрз. П. 27. звидѣвь ѡ вашемь добромь здравию. П. 30. 41.

оувѣрати, fidem facere: прѣтрьпѣвы пльтню страсти, чловѣчьство оувѣраю. М. 121. — се, confidere: оувѣ-

раюште се кь старцоу глаголахоу. Д. 30. не кь нимь ꙁѣлѡ оувѣраю се. Д. 127. оувѣраю се реченнымь: праведници вь вѣкы живоуть. Д. 64. весель бывь доухомь, божїихь аггель кь нѥмоу пришьствїе симь оувѣраше се веселїемь. Д. 201.

оувѣрениѥ, confirmatio: на оувѣренїе родителю посилаеть вь гороу лѡкештихь. Д. 10. одрь вьꙁети повелѣвь на оувѣренїе данные емоу крѣпости. Д. 99.

оувѣрити, in fidem adducere: благодароу те, господи, ꙗко оувѣры срьдьце мое страннымь симь. Д. 9. муроиꙁлитїемь оувѣривь чеда и люди свое. Д. 86. подобно ѥсть вьспоменоути ѡ срьбскои ꙁемли, како оувѣрена бысть. Л. 51. persuadere: ѡть сихь оувѣрити се. Д. 213.

оувѣсиѥ, dejectus: подꙋвесїе Чрьнїе Гѡры. Г. VIII. 149.

оувѣсти, гледај оувѣдѣти: да ꙗ даю моимь приꙗтелемь дꙋбровчаномь ꙋвѣсти с книгомь моѡмь, како смь сꙁадмь ꙁ баномь. М. 186.

оувѣтовати, pacisci: тꙋи хокѥмо ꙁа доходакь реки и ꙋвѣтокати да се даѥ кралѥвьствꙋ ти. П. 4.

оувѣть, exhortatio: радоуи се, поустиньныкомь оувѣте. Ст. 26. сими оувѣты оувещавь ихь. Са. 4. — pactum: ꙋпоменꙋше кралѥвьствꙋ ми ѡ своихь ꙁаконѣхь и ꙋвѣтехь и повелꙗхь, коѥ сꙋ имали с прародители кралѥвьства ми. М. 187. видѣвше ѡбещаниꙗ и ꙋвѣте господина краꙗ сь градѡмь Дꙋбровникѡмь. М. 189. ꙁа ꙋвите и ꙁа ꙁаконе и ꙁа свободьщине реченаго града, кое сꙋ имали ꙋ повелꙗхь с родителѣ нашими. М. 221. ꙁавеꙁаше се кралѥвьствꙋ ми давати доходакь дви тисꙋщи перьперь всако годище по ꙁаконꙋ и ꙋвитꙋ, како сꙋ давали нашемꙋ братꙋ. М. 222. потврьдише намь све повелѥ и добре ꙁаконе и ꙋвете, како се ꙋдрьжиѥ ꙋ повелѥ реченога господина, коꙗ ѥ намь ꙋчинио на .ꙋꙋе. лѣто. М. 261. да сꙋ ꙋ всако време становитни и крипци ꙋ всихь реченихь повелахь и ꙋ ꙁаконихь и ꙋвитихь. М. 283. поставивь с нами ꙋвѣть и ꙋчинивь ꙁаписанѣ, како да наши трьговци гредꙋ слободно. П. 2. с вама имамо ꙋвѣть, да ни не ꙋсилꙋѥте нигдѣ лѣчити ѡсвѣнь

Дубровника. П. 9. да ихь уӡьдрьже у добрѣхь увѣтехь и ӡаконехь, како су прьво били. П. 110. поставише у нашь комунь у покладь двѣ тисуке дукать, а подь ωви увѣть, да ѥ волна реченa госпогꙗ у всако врѣме сама своωмь главомь али своими слугами пославь своѥ листове уӡети… М. 251. 322. да му ихь (новце) смо дрьжани уӡети у нашь комунь, а да му имамо давати .є. по кентенарь на годище, а подь ωни уветь, како се ӡгора пише. М. 346. а подь ωви увѣть постави речено вьсе у покладь, да ѥ волꙗнь… М. 356. подь ωви увѥть. М. 364. под ови увнеть. М. 380. ѥрь ѥ поставиль сребро своѥ у покладь на увѣть, да се да хкѥри му. П. 78. имамо манасторе ωдь ωружнꙗ, кои стоѥ сь нами на плату и на увѣть. П. 113. ωто самь на ωнаи увить, кои сте ωндаи сь Рестоемь наредили, послаω к вамь нашега прокоратура. М. 426. вѣра ти глави и трьгу с увѣтомь, да нѣси волꙗнь нищорь промѣнити ни трьжити у теи .і. дни. П. 106. с овѣмь увѣтом га наредн. М. 496. учинисмо му навластиту милость, и таки ѡ нимь увѣть учинисмо, да що годѣ ωдь селу у нашои куки ωпралꙗ, али коѥ царине и комωре дрьжаль напрѣда, али що ѥ прѣге дрьжаль, да га ωдь тога нитКорь не има питати нѣдногa раӡлога. П. б. 39.

оувѣтьливь, comis: милостивь ми бывь, тихь и оувѣтливь. Ст. 10. вьсѣмь оувѣтливь. Д. 5. да по кончинѣ своеи милостива и оувѣтлыва того ωбрѣштемь. Д. 219.

оувѣтьнь, pactus: у тои сте увитни нашему кралѥвьству, да дасте намь .в. тисуѣи перьперь. П. б. 40. все ми су платили почтено, що ѥ било увѣтно. П. б 84.

оувѣштати, exhortari: сими оувѣты оувещавь ихь. Са. 4. доволном быти ωброкы своими сихь оувѣштааше. Д. 176. pacisci: вь помошть вьсакоу кьждо комоуждо обрѣтати се о семь оувѣштавша. Д. 105.

оувѣштьвати. certiorem facere: буди ти милость увѣждьвати нашега чловѣка, тко су на име и у комь мѣсту. П. 48. да би ни и вашь властелинь увѣждьваль, тко су на име. П. 80. да вась увѣждьвамо, како ѥ било. П. 88.

да насъ ѡ томъ увѣждьва. П. 96. да га (листь) понесе кралю Ѡстои, да га нимь увѣждва ꙁа ѡно що пита на кнеꙁа Михоуа. П. 134. нихъ увѣждьвати ѡдь всѣхъ работь, кое ти дасмо. П. 148. господьство ви увѣжьвано ѥ с наше стране, коѩ ѥ наша мисаль. П. 166. ако хоѣѥ господьство ти що годѣ писать нашѣмь посломь и увѣжьдьвати ѥ, да говоре на сꙋпротивꙋ Ѡстои, ѡни те говорити. П. 54.

оуга ж д а т и, gratum facere: богоу не оугаждающтихъ. Д. 68. оугаждати. Г. XI. 76. cf. оугаЂати.

оуга р ь ч и ћ ь, гледај Оугрьчићь.

оуга с и т и, extinguere: да оугасиши пламень родителю твоѥю. Д. 14.

оуга с н оу т и, extingui: свѣштоу свою немилосрьдїемь оугасшоу имоуште. Д. 67. оугасе родителнаа топлота. Г. XI. 47.

оуга Ђ а т и, gratum facere: да ми ће угаЂати и слꙋжити лиепоѡ. М. 461. — се, convenire: ш ними се угаю по нихьнемь ꙁаконꙋ. М. 534.

оугла в и т и, constituere: такоꙁи ш ними углави царьство ми, що сꙋ ꙁалоге ꙁаложенѣ, ... да се иꙋꙋ сꙋдомь. М. 148. како ѥсть углавиль ш ними родитель царьства ми. М. 163. рекосмо и углависмо. М. 452. — се, spondere: такоꙁи се углави царьство ми дꙋбровчаномь, що имь кто стрꙋѥ а или уꙁме вь ꙁемли царьства ми, все тоꙁи да имь плати царьство ми. М. 158.

оугла с т ь, angulatus: два на десете чаша поꙁлакенихь угласете (које мислим да је погрјешка мјесто угласте). М. 372. .д. чаше у гласехь (које мислим да је погрјешка мјесто угласте). М. 394. у оба се споменика помињу и окроугле чаше.

оугл ь, angulus: виноградь оу клепинѣ оуглѣ. Г. XV. 270.

оугл ѥ ш а, име мушко, брат краља Вукашина: братоу своѥмоу Оуглѣши вроучлеть (Вукашин) страны ꙁемлиѥ грьчьскые сь саномь деспотскые чьсти. Л. 54. грьчаскїе страны и гради прїемь Оуглѥша. Г. XI. 162. ѡть Оуглѥше. Л. 54. Оуглеша деспоть. Л. 61. Стефань кесара

Оуглеше сынь. М. 246. погибе Влькашинь и Оуглѥша вь Макѥдони на Марици. Л. 54. 72. cf. Влькашинь. — Син тога Угљеше деспоть Іоань Ѹглеша 1369. М. 179. — Гледај Ненадићь.

оуглѥшинь, *τοῦ* Оуглѥша: на оуглѥшинь бродь ишла је међа селима у Мачви која је цар Лазар дао Раваници. С. Л. 1847. IV. 53.

оуглѥшићь, син деспота Угљеше, брата Вукашинова (премда се то не каже у споменику), Тврьдиславь Ѹглешить. М. 149. види Г. V. 300.

оугнитати, premere: сьрнштоуште се оугнитахоу се. Д. 87.

оугнѣтати, premere: сьтыцаахоу се множьства, и дроугь дрѹга оугнѣтаахѹ. Г. XI. 82.

оугнѣанинь, човјек из мјеста Угња (или Угна) у Црној Гори: еще приложихь дрва наша ꙁаконила, ѡ рождьствоу христовоу коїа доносе крѣлѣане и оугнѣане. М. 532.

оугобьꙁити се, feracem esse: ꙋловѣкоу нѣкоѥмоу богатоу оугобьꙁи се нива. Ст. 9.

оуговорити, pacisci: ере смо ѹговорили станькьм о ѹꙁмѣхь. М. 7. ѹговористе, да пѹтника прѣдаде. М. 7. ако прѣстѹпимо и едно ѡдь сега, ꙋто смо ѹговорили с тобовь и ѹписали ꙁдѣ. М. 23. какѡ сте были ѹговорили сь кралевьствомь ми, да ѡдь селѣ и напрѣдь кралевьство ми ꙋини милость властеломь дѹбровьꙋьскимь, да имь е мирь, кои е и прьво нимь быль. М. 54. како ѹговористе ꙁа доходке. П. б. 29. ѹговори ѡвакои с нами и ѹтврьди. П. 48. до мѣста, докла е ѹговореноѡ. М. 468. како бѹдемѡ ѹговорили. М. 474. и са се: тко се годѣ ѹговори дѹбровꙋанинь ꙁа понесенье карвана. М. 467.

оуговорь, pactum: на нихь ѹговорь амальдарь ако пристанеть, такои да ѹꙋините. М. 475.

оуговорьнь, pactus: тко би се нашаѡ ѹркати товаре коимь посильемь али ꙁарѹꙋити до мѣста ѹговорьнога, докла е ѹговорено. М. 468.

оугодити, gratum facere: все свете ѹгодивьше богѹ

ѡть вѣка. М. 22. вси свети ꙋгождьши богꙋ. М. 25. всехь светїихь богоу ꙋгождашихь. М. 73. всими, кои сꙋ господинꙋ богꙋ ꙋгодили. М. 220. радисмо и хѡтии вашои любвѣ ꙋгодить. П. 46. господьствꙋ ти ради смо ꙋ всемь ꙋгодити. П. 48. ако ми ꙋгѡдиста и свршиста ѡба, що ми ста рекла. М. 462. — се, convenire: ако се мегꙋ (собомь) могꙋ ꙋгодити ꙁа речени мили. М. 464. погрјешка у споменику у којем често стоји ı међу два сугласна и кад не треба: ꙋгодивашихь. М. 252.

оугодиѥ, placitum: оугодие ѥмоу творе. Д. 9. що се ѥ могло ꙁа всако ꙋгодьѥ и почтеньѥ господьства ти, нѣ се пощедило, и ѡщь напрѣдь не мислимо ꙋкрьнити всакомꙋ вашемꙋ почтеномꙋ ꙋгодию. П. 94. ꙁа вашꙋ чьсть и почтено ꙋгодьѥ ѡдь нашега не бисмо щедили. П. 169. cf. вьгодиѥ.

оугодьба, conventum: да ꙋгодьбꙋ тамо с воѥводомь ꙋчините. П. 157. до колѣ се ѡ ино ꙋгодьба мегю нами ꙋчини. П. 166. placitum: ради смо вамь ꙋгодбꙋ ꙋчинити. П. б. 113.

оугодьникь, cultor: храмы оугодьникь светыхь. Ст. 3. богь светыхь своихь . . . ꙗко своѥ иꙁбранные оугодникы ѡтьмьщаѥть. Д. 102. хвалити светие ѥго домови и оугодьникы. М. 125. богомь живимь и всими нега ꙋгодници. М. 274.

оугодьнь, qui placet: ныня раꙁоумѣхѡмь, ꙗко божїи и оугодьнь ѥмоу рабь ты еси. Д. 197. аще не боудеть ѥмоу оугодна водити. М. 14. коѥре тебѣ ꙋгодно бꙋде. М. 23. ꙋгодима и любимима властелинома царьства ми. М. 156. да ѥ волна ꙋꙁети вьꙁда, каде ѡи бꙋде ꙋгодно. М. 251. ѥре нимь ние ꙋгодна ѡнаи царина да ѥсть придь Стономь. М. 281. много драге и ꙋгодие добре гласове каꙁаше. М. 319. молећи нась, да би намь било ꙋгодно, ꙁа лꙋбавь речениога господина ꙋчинити добро сꙋсѣдство. М. 326. нищоѡрь ние ꙋгодние господꙋ богꙋ и людемь него ли мирь и любавь са всацѣмь чловѣкомь имати. М. 367. бꙋди ꙋгодно господствꙋ вашемꙋ. М. 542. officiosus: да ће бити мениѥ

родителꙋ своѡмꙋ послꙋшань и ꙋгѡдань. M. 461. да ће ми ꙋгађати и слꙋжити лиепоѡ какоиоѡ ꙋгѡдни синь своѡмꙋ родителю. M. 461.

оуго дьство, officiosa voluntas: ако ми сврьши речене ѡбѣте ꙋгѡдцтвѡмь и правиюмь послꙋхѡмь. M. 461.

оугодьүнћь, међу људма које је Стефан Душан дао Хиландару бјеше у Сухогрлу Прѣлюбь Ꙋгодьүникь и Прѣмиль. M. 123. може бити да је и Премилу било тако презиме те су обојица браћа.

оугождениѥ, placitum: вьсѣхь светихь, иже ѿть вѣка богꙋ вь ꙋгождениѥ бише. M. 192. cf. оугођениѥ.

оугосподити, dominum facere: помоѕь емоу, и оутврьдик же и оугосподивь. Д. 105. осоуждааше се, ꙗко таковаго юнца скерѣноумна ѿть сьмрьти спасша; вьсхранивша же и оугосподивша. Д. 107.

оугостити, hospitio excipere: разбоиник ѡнѣхь доволнѣ оугостивь. Д. 182.

оуготовати, parare: вьсакоу обитель оуготоваль ти ѥсть. Ст. 13. ꙗко храмина емоу оуготована. Са. 3. вь свѣтлѣмь гробѣ, иже бѣ емоу Владиславь краль оуготоваль. Д. 215. небеса ꙋготоваше прѣстоль ѥго. M. 71. огнь гѥенскы оуготованыи дїаволꙋ и ангеломь его. M. 199. да вьсаки ѡдь нихь има дрьжать ꙋготовань дꙋкать, щоно праве да плате ѡдь вьсаке кꙋкие дꙋкать. П. 32.

оуготовлꙗти, parare: үаша горуꙋе жльүи намь оуготовлꙗема. Д. 20. вь поуть страннүьствовати оуготовлꙗѥт се. Д. 181. прѣмо емоу оуготовлꙗѥть се. Л. 55

оугођан, conventum: инако миноувше реүени рок и не бивше ѡд ꙋгогаꙗ, да се имаю вратити. M. 464. каконо бише ѡд ꙋгогаꙗ с реүеиим игꙋмиом по ѡвѕи наүии. M. 464. ꙋгоган мегꙋ собом, кои би ꙋүинен. M. 464. потварди реүени ꙋгоган. M. 465. на ови ꙋгоган. M. 476. прѣге ѡвоган кои ѥ ꙋгоган био, да и сада на томь станꙋ. M. 476. бꙋдꙋће ѡдь ꙋгогаꙗ мегю собѡмь да им се ѡтвори и проүти. M. 496.

оугођениѥ, placitum: що би се нами могло ꙋүи-

нити, що би на ваше ȣгогѥнию, и да се ваша прошиꙗ испльни, не бисмо се пощедили. П. 84.

оугриновъ, hungari: скаѕает емоу вьса оугринова бранми прѣштениꙗ. Д. 153.

оугринъ, hungarus: велерѣчюе оугринъ. Д. 152. богъ прѣмилостивы оутврьди грьке царьми а оугре кральми. М. 4. ѡрȣжиꙗ да не носѣ ни ȣ Басарабинȣ ѕемьлю ни на ȣгрѣ ни ȣ Косинȣ ни ȣ грьке. М. 146. 161. или ȣгри или тȣрци. М. 216. посиламо теи листоноше къ нашѣмь пикалисаромь на ȣгре. П. 54. ѕа ȣгре що намь пише. П. 70. могли би сȣ ти племенити ȣгри каѕати. П. 122. болѥ ѥ да сȣ ѡвамо ȣтѣцали нерь на ȣгре или ȣ хрьвате. П. 125. пришьдьше ѡдь тȣда с ȣгарь. П. 176. посласмо нашега слȣгȣ до краала Матиѣша на ȣгре. М. 506. изьгнань бысть на оугрѣ. Л. 52. ходи царь Моурать на оугрѣ. Л. 76. попалише оугри дрѣва тоурьска. Л. 77. — Име мушко: властелин бана босанскога Матије Стефана кнез Ȣгринъ 1249. М. 33. — Хлијевњанин Ȣгрѣнь изь Ѕабрьдиꙗ 1400. М. 248.

оугрьскыи, hungarorum: сь оугьрьскымь кралемь. Ст. 8. кралȣ ȣгьрьскомȣ. М. 44. ȣгрьскомȣ. М. 176. госпоге кралице Марѣѥ ȣгрьске. М. 211. кралѥвьство ȣгрьско. П. 114. ѡдь кралевь ȣгарсцехь. М. 285. крала ȣгарскога. М. 290. ȣгрьскога. М. 303. ȣгьрьскога. М. 303. кралевь ȣгрьсцихь. М. 339. ȣгарьскога. М. 345. прѣдь кралемь ȣгарьсцѣмь. М. 381. краль ȣгарски. М. 400. прѣдь кралемь ȣгрьсцемь. М. 412. прѣдь кралемь ȣгарсцимь. М. 469. Матиашь краль ȣгарски. М. 494. Ꙗношь краль ȣгрьскiи. М. 553. деспоть Стефань господинь вьсѣмь срьблемь и подȣнавiю и посавiю и честы ȣгрьскiе ѕемли. М. 335. Стефань бысть вѣликыи деспоть срьбьскыѥ ѕемли и ѕетьскои страны и босьнскои и оугрьскои. Л. 72. свете крȣне ȣгрьске. М. 357. свете крȣне ȣгарске. М. 365. ѡсамь кȣпь ȣгарьсцехь. М. 408. три поꙗси ȣгарьсци. М. 408. кмети ȣгарьсцехь. М. 422. дȣкать ȣгарьсцехь. П. б. 96. плѣни оугрьскоу ѕемлю. Л. 77. вьсоу ѕемлю оугарскоу раѕсипа. Л. 84. столнiи градь оугарскiи. Л. 85. погрјешка: вьгрьскы. Л. 64.

оугрьчнѣкь, године 1370 умрије Ранковикь, погȣсломь Ȣгарьчикь, сȣродиникь кралꙗ Марка. М. 181.

оудава, datio: како оудавоу вась симь вьдами. Д. 19. comprehensio: да нимь нѣ ȣдавѥ ȣ комь годѣ дльгȣ, лише сȣдомь да се ищȣ. М. 51. ни ѥдиь чловѣкь ȣ срьпьской ꙁемли маль же и великь да не ȣдаѥ ȣ ȣдавȣ дȣбровчанина. М. 52. чȣли смо били, ѥрь ȣ Сребрьницѣ ꙁаповѣдью господьства (ти) наши .г. властелинчики свеꙁани бише, а кажȣ ни, ѥрь ѥдань ꙁаль дȣбровчанинь нашь ѡпивьши се и не бȣде ȣ своѥи памети ȣдаль ихь ȣ нѣкȣ ȣдавȣ. П. 160. да нѣсть ȣдавѥ на дȣбровчанинȣ ни ѡть кога. М. 355. 436. cf. оудавати, оудати.

оудава, suffocatio: прѣстави се краль Стефань оудавою ѡть сына своего. Л. 71.

оудавати, dare, cf. оудаꙗти: оудаѥт ѥмоу бесчисльно ꙁлато вь раꙁдаанїѥ. Д. 118. dare in custodiam: ни ѥдиь чловѣкь ȣ срьпьской ꙁемли маль же и великь да не ȣдаѥ ȣ ȣдавȣ дȣбровьчанина. М. 52. тамо ѥсȣ наши .г. властелинчики, коѥ ѥ нѥкой ꙁли дȣбровчанинь нашь ѡпивьши се ȣ нѣщо ȣдаваль. П. 164. cf. оудава, оудати.

оудавити, suffocare: медвѣдоу прїити повелѣвь, и оудавити вьсѣхь. Д. 101. Моусїа Чалапїю оудави. Л. 75. оудави царь Ꙗнию и синове его оу Цариградоу. Л. 81. погрјешка је у законику Душанову на једном мјесту оудавлѥно мјесто гоушено (cf. гоусити): ако кто що оукати оудавлѥно или оукрадено. З. 44. а постала је без сумње отуда што је онај који је преписивао помео партиципе гоушень с инфинитивом *гушити*, па га онако промијенио.

оударити, percutere: повелѣвает игоумень оударити вь било. Д. 15. 86. поскочи на нь, ꙗко оударити хоте. Д. 32. — оу бьхь, negare: тере мȣ ȣ бьхь ȣдарить. М. 162. погрјешка оударисмо мјесто одарисмо. М. 137.

оудати, dare: оудавь ѥмоу чьстьныи крьсть. Ст. 15. тоури и тоурицѥ иꙁвеꙁавь, ꙗко и питомыи скоть иꙁьвеꙁавь, оудасть мы. Ст. 29. мура стьклѣницоу любьꙁномоу

си братоу оудавь. Д. 78. молв кнеза вашега, како би ѹписаль, что є єгова вола и ваша, да би ми ѹдаль по сихь послѣхь. М. 54. да ѹзмете поıась и да ми га ѹдасте по моемь калугерѹ. П. б. 21. ѡтиде ми печать напрѣдь, да ıа кѹ ѹдати моıю печать. М. 175. ıа ћѹ ѹдати мога жита. М. 247. ѹдаль сьмь дви стѣ ѡвьць, и принести ми те .с. дѹкать. М. 247. доходькь нашь, како ми га сте ѹдали попѹ Ратко, тако ни га ıе поштено принесль, како ни сте ви ѹдали. М. 483. да ıе ѡдь давна ѹдаль и послаль наамь листь. П. 45. по нıемь да ви ѹдамо ѡне ваше дивизе. П. 78. ѡба поıаса, коıа ви ѹдасмо. П. 86. да бисмо господьствѹ ви по Прибисавѹ ѹдали ваша два кабла. П. 169. — judicare: ако ѡне люди ѹдадѹ сѹдиıе за кривке, да такоıози все платишь, ако л-и-хь ѡправе, да сѹ прави. П. 6. — in custodiam dare, cf. оудава: ѹдаль ихь ѹ нѣкѹ ѹдавѹ. П. 160. имамо ѹ записехь вашѣхь прародитель господьствомь ви потврьгıено, да ни тѹрчинь ни грькь ни срьбинь ни дѹбровчанинь по вьсои дрьжави господьства ви нѣ колıань ни море ѹдати дѹбровчанина. П. 161. — collocare: оудаде деспоть Гюрьгь дьщерь своıю Кантакоузиноу за Ѡрлиха. Л. 77. оудаде деспоть Гюрьгь дьщерь своıю Мароу цароу Моуратоу. Л. 77. — се, nubere: ѹда се Єлача за Михоча. М. 544.

оудаıати, гледај оудавати.

оудварати, collocare: вьзводещи чеда вь небесныıе кровы, и оудвараıе на пажити доуховнѣи. Ст. 26. прѣбысть тоу оудвараıе се сь чьстными чрьньци вь правилѣ светыихь ѡтьць. Ст. 12.

оудворити, collocare: призвати и кь таинѣи трапезѣ, и оудворити на мѣстѣ хладнѣ. Ст. 17. да вьси оудворимь се сь господемь богомь нашимь. Д. у Ш. lesek. 123.

оудивити, mirum reddere: ıакоже на небеси прѣдь аггелы рабоу твоемоу ѡтьцоу моемоу милость твоıю пробавиль еси, и на земли прѣдь чловѣкы, господи, оудививь прославиши. Д. 69. ныиıа оудивиль еси раба твоего. Д. 74. мѵроизлитиемь оудиви прѣподобнаго. Д. 81. вь скорѣ

богь оудиви милость свою на нась. Д. 185. — се, admirari: таиномоу глаголоу его аггели оудивльше се. Г. XV. 265. оудивихь се красотѣ егѡ. М. 129. вельми оудивлюнїи быхомь ѡ жити моужь тѣхь светыихь. М. 137.

оудивлꙗти, in admirationem conjicere: силы великыѥ оудивлꙗють оумь родоу чловѣчьскомоу. Ст. 27. оудивлꙗюще чловѣчьскыи видь. Ст. 29. вси оудивлꙗюмы ѡ великомь смѣренїи. Д. 41. ѡба чюдеснїи радостию люди свое оудивлꙗхоу. Д. 139. mirum reddere: милость твою на нась оудивлꙗюши. Д. 73. светыихь твоихь болшими чюдеси ꙗко вьꙁлюблюнные себѣ оудивлꙗѥ. Д. 123. — се, admirari: оудивлꙗють се оумь. Ст. 24. смѣренїю ихь оудивлꙗѥ се. Д. 46. оудивлꙗю се многомоу твоѥмоу чловѣколюбию. Д. 137. вьсачьска оудывлꙗють се такокомоу сьмотренню. М. 99.

оудивлюние, admiratio: на оудивлюнїе и оутѣшение благопокоривыимь людемь сїа ѡть соухаго вара мѵропроꙁебателна сьтвори. Д. 88. тамо живоущїимь быти вь оудивлюнїи. Л. 52.

оудити, nocere: ако не бихȣ ȣ повели именомь писане, да Дȣбровьникȣ ꙁа то не ȣди. М. 255. да бисте ихь попедепсали, да би намь и нашѣмь не ȣдили. П. 59. нимь и всемȣ ниихь не ȣдити ни ниихь ѡдьтиснȣти, пачѥ имь приѣꙁновати. М. 289. 302. нимь не ȣдить ни нихь ѡтиснȣти. М. 341.

оудлити, producere: и нѥго (бога) ѥсмо дльжни молити, да вамь ȣдли и ȣмножи вь всакомь добрȣ и величьствȣ господьство ви. П. 14. да ви ȣдли и ȣмножи вь добромь ꙁдравьи и велѣмь и славнѣмь господьствѣ. П. 79.

оудльжити, extendere: оудльжет бо повѣсти врѣме. Д. 55.

оудо, membrum: чрьвѣмь кипещимь по оудѣсехь его. Л. 57. cf. оудь.

оудобиꙁнѣ, facile: сиꙗ боголюбивыимь доушамь оудобиꙁнѣ нѣкыи поуть на добродѣтель ведыи прѣдьлагает се. Д. 8. вьхѡдь нѣкако полоучивь оудобыꙁнѣ. Г. XI. 82.

оудобрити, decorare: вѣрою оукрашаемь, милостию и штедрωтами ништїихь оудобраемь. Д. 55. мѣсто водами оудобраемо. Д. 61. иже много оудобренниѣ дѣлы добродѣтели. Д. 217.

оудоброткорити, laudare: еговоу вьзрастоу и власти и благоучьстїю оудоброткоривь. Л. 63.

оудобь, facile: томоу оусрьдьно послѣдовати, и вьса оудобь страдати. Д. 8. еже не оудобь коли прїети помышлахоу. Д. 207.

оудобьнь, facilis: скорь и оудобьнь поуть. Д. 67. вьса оудобна богоу помагаюштоу ти боудоуть. Д. 128. оудобно низлагають се ωть цара. Л. 55.

оудоволити, instruere: тако вьсѣхь оутѣшивь и вь поутоу потрѣбными оудоволивь. Д. 172. вьсѣми благыми вь поути оудоволише. Д. 186. вьсѣми вь поуть потрѣбными оудоволивь его. Д. 192. црьковь сьзда и оудоволи васеми потребами. Г. X. 241.

оудоволѣти, instruere: вьсѣми потрѣбными ωть своего дома оудовлѣати заповѣдавь. Д. 191.

оудолие, vallis: радь бихь быль ωгласити вьса оудолиꙗ поустыньнаꙗ мыслию вьсею и прѣсвѣщениемь благымь. М. 65. вь оудоли ωтьходно живоуштихь ωбходивь. Д. 168.

оудолѣти, vincere: врата адова не оудолѣють ѥи. М. 196.

оудомити, collocare: кое се згоде на самьрьти моѥи девонке, да ни се да прьвкиꙗ, колико се може, како да се вдоме. М. 416. може бити да би требало вьдомити.

оудостоити, dignare: оудостоила ме еси небесныихь его вь мнѣ прїити аггель. Д. 64. ни азь до того степене вьзрастохь, ни житїемь вь житїи (које ће бити погрјешка мјесто вьзити) на нь оудостоих се. Д. 127. чюдеса творити оудостоившоу его. Д. 162.

оудрити, percutere, оу бьхь, negare: тере мѹ ωдь њега ѹ бьхь ѹдрить. М. 147. ѹдрише ѹ блахь. П. б. 119. ѹдрь ѹ бахь. М. 410. ако тко ѹдри ѹ бахь. М. 525. ако тко ѹдри ѹ бьхь. М. 527.

оудроучати, domare: постомь и молитвою своє тѣло оудроучаѥ. Л. 52.

оудроучити, domare: на оудроученные, истаавше кости. Д. 71.

оудрьжание, abstinentia: истинивь тѣло своє оудрьжаниємь. Ст. 25. possessio: ни не кьѥ ни не ѡпѣние ни не удрьжаниѣ. М. 274. retentio: дати имь се слободно безь удрьжаньꙗ. П. б. 72.

оудрьжати, retinere: землю ѡтьчьствиꙗ моѥго раздѣлити и удрьжати себѣ. Ст. 27. оудрьжа се (муро) и не изыде. Д. 118. ѡть тога да ти не удрьжимо всега ни мала, нь да ти подамо все. М. 23. забавити или удрьжати или ѡтнети. М. 159. кониꙗ лнучега да ние вольнь удрьжати. М. 206. да ѡн се не могу удрьжати или не дати. М. 251. 322. речене дукате не моремо удрьжати. М. 330. трети деѡ властеле удрьжаше у себе. М. 477. не могоуть вьси оудрьжати естьство, ꙗко не дати что любо комоу ѡть сьрдьчикь. З. 31. ꙗко немощно ни рѣкамь тѣмь исмаилтени оудрьжати. Л. 83. за то су удрьжани и зарученн. П. 9. ере намь е потрѣбань кнезь Грьгурь и на ине работе, не моиtе га удрьжати. П. б. 41. у том смислу са се, abstinere se: аще ли прѣслоушать, и оудрьжить се ѡть црькви. З. 29. — sustinere, conservare: оудрьжавь и (Стрѣза) азь вь роукоу своєю и сь всею силою моєю. Ст. 22. како се достои удрьжати. М. 106. da ih hochiemo vderzati i braniti v gnih starih zachonih. М. 279. все речене рѣчи да се удрьже право и чине удрьжати. М. 328. да буду удрьжати все, що се удрьжи у семь записсу. М. 414. удрьжати и правити градь Дубрьвникь. М. 430. нѣ нась нигрѣрь испудиль, да келе добро удрьжаль. П. 40. — potiri: оудрьжаше началство три братенци. Л. 72. — се, contineri: како имь се удрьжи у повелахь. М. 254. села и земли, и що имь се удрьжи у повелии. М. 254. у коѡи се (повели) удрьжи, да придь Стономь не има бити царина. М. 281. що се удрьжи у семь листу. М. 356. како се удрьжи у записехь. М. 389. запись, у ком се удрьжи поставе .г. тисука. М. 390. како

се ю вдрьжало в записнехь. М. 393. видневше записе и що се в нихь вдрьжаше. М. 393. без се јамачно погрјешка: како ниже вдрьжи. М. 503.

оудрьжитель, tenens: bih opet vderzitegl chragliestu mogiemu. М. 385.

оудь, membrum: подьемаше срьдьцемь множьствомь клан́ан́їа падаюштее оуды сына своего. Д. 44. раслабленна всѣми оуди своими. Д. 98.

оудѣлювати, impertire: ωдь тога дајући и вдилвјући своимь слвгамь племенитимь лвдемь. М. 288. вдѣлюјући. М. 300. вдѣлююке. М. 336.

оудѣлюнию, impertitio: вчинисмо ωвви любавь и прѣвзань и вдилеию нашего града Двбровника кв(ке) полаче добре. М. 285. вчинисмо прѣвзань и вделеню града нашего полачв с местωмь. М. 297.

оужасати, stupefacere: дивлιахоу се и чоудесно оужасаюмии глаголахоу. Ст. 13. дрьзновенїе его и еже кь богоу вѣра дивит ме и оужасаеть. Д. 69.

оужасноути, obstupescere: ιако сїа видеште вьсѣмь дивити се и оужасноути. Д. 96. са се: да оужасноут се и оубоет се. Д. 155.

оужасть, stupor: пристрашьн же вь коупѣ и оудивлюнь бывь, помошть ωть оужасти просить. Д. 87.

оужась, stupor: ιако вь нѣкоюмь оужасѣ вьзьбьноувша. Ст. 11. что иже ω нась оужась сь? Д. 10. оужась ми бысть велен дьньсь. Г. XIII. 362. оужасомь велїемь страшит ми се доуша ωть нюго. Г. XIII. 362. вь оужасѣ велицѣ бывь. Л. 57.

оужасьнь, stupefaciens: светыхь и прѣчистыхь и бесьмрьтныхь и страшныхь и оужасныхь таинь приобштик се. Д. 57. stupore perculsus: оудивлюнїемь оужаснїи ωтьскоучьше. Д. 71. навикноу, ιако сестра прилоучи се быти Стефаноу, оужасань бывь. Л. 62.

оуже, sors: од доню дв (т. ј. одь оне две) дилв греде Рвпара Юрѧ дитци пете вже. М. 249. изнамше пето вже Рвпарнћа. М. 249.

оуже, jam: се, оуже благы твои готовит се исходь. Са. 11. бѣ во оуже и дьнь прѣклонил се. Д. 92.

оуживаниє, fructus: уживанье земаља у Конаклахь. М. 370.

оуживати, frui: господує и уживає мирьно више реченє поль жупе Конавли. М. 285. господує и уживає, и одь тога дајући. М. 288. да си господују и уживају мирно. М. 289. у ко годи би врнме тога реченога дила Конавли нимь рать не бранила господовати и уживати. М. 290. да дрьже и уживају жупу. М. 293. да госпоћа Јелѣна ужива тви хижу. П. 171. да си ю (кућу) уживате. П. 177.

оужика, consanguineus: поиоученія прїємлю оть дроугь и оть оужикь. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119. Стрѣзь, оужика Колоњаны цара загорскаго. Д. 103. гонимь бѣаше, ѩко оужика царевь. Д. 104.

оужице, n. град сада само варош у Србији: оузе Апел капетань Оужице 1688. Л. 87. близь мѣста Оужица. В. дан. I. 5.

оуза, vinculum: изети ме моукы сиѥ и оузы одрьжещихь ме. Ст. 5. обьѥтоу оузами желѣзнами. Ст. 10. оузи на нь въզложити. Д. 13. како оузами не свезахомь. Д. 20. да нась изведеши оть адьскыихь неразрѣшимыихь оузь. М. 26. растрьгнутїе оузамь. Г. XI. 117.

оузаконити, constituere: слоужбоу и пѣтїа оуставь оузаконикша. Д. 51. ѩко чьто благо вь нась оузакониши. Д. 93. закономь и обычаемь христоименитїихь людїи оузаконити. Д. 138. что оть приложеныхь и оузаконюныихь и писаныихь мною. М. 75. 81. сико оузаконивше. М. 140. мѣртикь хлѣбныи и винии, како ѥсть оузакониль светыи краль. Г. XV. 306. ѩкоже ѥсть уставиль и узакониль записовати хрисовуле. М. 164. слоужьбнїи чинь, иже светы отци на вьселюнскыхь сьборѣхь оузаконивше и предаше. Л. 59.

оузаконениє, constitutum: паметна ѱалмскал оузаконенїа оу гроба отьпѣвше. Д. 70. вьса оузаконенїа надь светымь сьврьшивше. Д. 202. светитель велѣпотоу, люди

оуզаконюнїє. Д. 218. выше писанномꙋ приложенїю и оуզаконѣнїю непрѣложноу быти. М. 534.

оуզда, habena: направа юдна конска, ꙋզьда, прьсние и похви кожне. П. б. 49.

оуздарь, qui habenas conficit: трїи оуզдарию бјеху међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 309.

оуզиновкић, човјек краља босанскога Остоје Вльвь Ꙋզиновикь 1406. П. 79.

оуզнати, cognoscere: светительство ти да ꙋзна, юрь ми нѣсмо потке поставили. П. 2. да ꙋзна ваше племеньство, юрь ни сꙋ сьгрѣшили. П. б. 81. господьство да ви ꙋզна, ꙋчли смо како нашѣмь трьговцемь юсть дана զлава. П. 9. могли сте ꙋզнать, каковꙋ любовь имал к намь родитель ви. П. 12. що изꙋвѣмо, кашои любвѣ хокюмо дать ꙋզнать. П. 14. да ꙋզна զа тꙋгю работꙋ. П. 28. ꙋզнавши ѡ вашемь добромь զдравью. П. 44. по нихь ꙋզнасмо, що ни сте писали. М. 535.

оуզнобити, congelare: априла .ѕ. паде слана всоудоу и оуզьноби. Л. 78.

оуզрѣти, videre: да оуզреть добраю ваша дѣла. М. 78. некли оуզримь славоу бога нашего. М. 562. еще да сьвькоупимь се, еще да оуզримь се. Г. XI. 168.

оуզоумь, турско име: ходи царь на Оуզоумь Хасана 1473. Л. 81. cf. Юզоумь.

оуикарь, град у Мацарској: оуզеше тоурци Оуикарь 1655. Л. 85. оуզеше Палаикоу сиреꙋь Оуикарь 1684. Л. 86.

оуименити, nominare: ꙋименихь и ꙋписахь, що ке бити господствꙋ ви. П. б. 123. М. 417.

оуиць, avunculus: Ѳома сїнхь оуицъ. Л. 79. свѣзa оуица. Л. 80. оуицꙋ своемоу. Л. 63. номинатив би у пошљедњем примјеру био оуика, али прије мислим да је погрјешка.

оукаզати, ostendere: близь гроба лежештихь сихь оукаզавь. Д. 213. ꙋкаզати хотє оуꙋеникомь си свѣтлость славы своюю. М. 562. ми смо ꙋкаզали мꙋ զаписаииѥ. П. 1.

ꙋкаꙁа намь ꙁапись. П. 33. господинь воѥвода ꙋкаꙁа се наамь срьдьчни приꙗтель. М. 310. любавь, кою господьтвꙋ ми ꙋкаꙁашѥ. М. 323. ꙋкаꙁаше се ѡтворено ѥрь сꙋ неприꙗтелье. П. 149. ако се бꙋдешь ꙋкаꙁати с правдомь полагь мене. М. 501. adjudicare: где ми правьда ꙋкаже ꙋꙁети дьльгь. М. 46. правда мꙋ ѥ наша ꙗкаꙁала где може секи да свое ꙋꙁме. П. б. 45. погрјешка: ꙋкьꙁати. М. 496.

оукаꙁовати, ostendere: приꙗꙁнь, кою покаꙁаше и всегда ꙋкаꙁꙋю. М. 241. ꙁахвалꙗмо на всакои правди, кою ми ꙋкаꙁꙋѥ каша милость. П. б. 90.

оукарати, objurgare: милостиво сь сльꙁами оукараюште и поносеште ѥмоу. Д. 20. себе оукарае. Д. 45.

оукладати, differre: ꙋ томь немоите ꙋкладати. П. 36. cf. вькладати.

оуклонити, amovere: ако би ѡн се смрьть ꙁгодила, ѡдь ща богь ꙋклони. М. 251. ѡдь чеса богь ꙋклони. М. 258. ща богь ꙋклони. П. б. 65. са се: оуклѡнита се ѡть вьсакого ꙁла. Са. 5. сьтвори оуклонити се нарѡдоу. Са. 6. оуклѡните се ѡть мѣсть своихь и рождениꙗ си. Са. 7. не имамꙑ оустрашити се вась, ниже оуклонити се вашего множьства вьсхоштемь. Д. 110. на томь бише, да кнеꙁа нашега ꙋбию, ако би се ꙋ ѡнь чась не ꙋклониль. П. 161.

оукопа, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Оукопа. Г. XV. 289.

оукориꙁна, opprobrium: порокоу и оукориꙁнѣ подлеже боудеши. Д. 9. оукориꙁноу ѡть людiи на себѣ непштеваше. Д. 205. бледеще оукриꙁнами. Л. 57.

оукориꙁньнѣ, ignominiose: нечьстиво и оукориꙁньне падаеть. Л. 53.

оукорити, vituperare: мнѡгꙑми похвалами сего оукоримь паче неже ли похвалимь. Д. 2.

оукорѣнити, radicibus firmare: диꙗколоу насѣꙗвьшоу плѣвель неприꙗꙁьниньнꙑ и оукорѣнивьшоу и вь срьдца ихь. Ст. 1. правовѣрiемь добрѣ оукорѣнившоу се. Са. 8. cf. вькорѣнити.

оукорѣнити се, radices agere: ієресь юже оукорѣнають се вь владычьстви твоюмь. Ст. 6.

оукрадати, furari: оукрадаєть отьноуштеніє. Д. 9.

оукрасити, ornare: и ть (манастир) оукрасивь и сь всакыми правьдами црьковьными. Ст. 3. югоже сьздаль и оукрасиль красотами црькввными. М. 62. божьствьными и чловѣчьскіими красотами украшень (манастир). М. 72. сьздахь оть основанїа и пописахь и оукрасихь вьноутрь и извьнѣ. М. 562. створихь црькокь и оукрасихь пописанинємь и сьсоуды юже на потрѣбоу свещеньными вьноутрь и вьнѣшьними правьдами. М. 74. сьздавь оукрасихь всѣми красотами вьноутрьними и вьнѣшними. М. 91. оукрасихь светоую црькокь свещенными одеждами и сьсоуди и иними потрѣбами. М. 125. иже оукраси ї прѣю прѣстоль кралєвьства срьбьскаго. М. 91. на небеси вѣнци свѣтлеими украсивь ихь. М. 104. земльное основаніє прѣсвѣтло украсии. М. 133. богу ме царствїа саномь оукрасившу. М. 196. да полача буде лѣпо направлюна и украшена славно и почтено. М. 302. вьсе стѣни златомь оукраси, юкоже мнѣти се полите или позлащеннѣ быти. Л. 53. роди .д. сынове вьсачьскыимь оукрашени. Л. 58. оукрасивь плетеньми и ветискыми глаголы. Л. 63.

оукрасти, furari: не оукрадь власти мытомь. Д. 132. що се хоуси или оукраде. З. 39. ако гоусарь оукраде свинює цареве. З. 49. конь украдень. М. 102. украдень ми ю (конь). М. 205. да имь плакиа околина, що имь се украде. М. 206. оукраде Родопь Гюргїа и(зь) соужьства. Л. 75. depeculari: чловѣкь оукрадь дроуга си да плати црькви .г. перьпери. М. 565. да пазѣ стражами, да кога гоусари не оубїю или га оукраде. З. 46. — се, elabi: у негову некѣсть нѣколици украдьши се терь неколико одь нашѣхь люди оштетише. П. 134.

оукратити, imminuere: да би се не укратила красна лубавь и добри законѣ. М. 232.

оукрашати, ornare: страхом и трепетомь житїє оукрашаюште. Д. 113. мѣсто плодоносными дрѣвы оукраша-

ємо. Д. 61 милостїю и кротостїю оукрашає се. Д. 3. тогда срьбьска ꙁемлꙗ таковыми моужїи оукрашаше се. Д. 101. хвалити светыє его домови и оугодьникы и любити ихь и оукрашати сь вьсакыми потрѣбами царьскыми. М. 125. ꙗкоже ѥсть лѣпо домь божии оукрашати. Г. XIII. 296.

оукрашениѥ, ornatus: ꙗже соуть на оукрашениѥ црьковьноѥ. М. 75. сь вьсакымь оукрашениѥмь. М. 91.

оукривити, detorquere: идеже не лѣть оукривити льжомь истиноу. Д. 92.

оукропь, aqua fervida: соль треноу и чюбрь свежи ѡбоꙗ вь крьпоу свильноу, и пари иꙁь оукропа ꙁоубе. Ш. lesek. 130. полагаи на крьпоу кроукѥ, и прилагаи на расть, тоучїю вари сь водомь, и поусти моу крькь вь лѣвоую роукоу конь малога прьста, нь вь оукропѣ. Ш. lesek. 130.

оукроштениѥ, domitus: словомь светаго мороу и вѣтромь оукроштенїє вь скорѣ видѣвше. Д. 185.

оукрьнити, imminuere: богь вѣ, ако ихь не бисмо сьблюли и почтено ѡдьправили, богь вѣ, не бисмо ничимь ȣкрьнили. П. 42. не мислимо ȣкрьнити всакомȣ вашемȣ почтеномȣ ȣгодню и почтенью. П. 94. такожде дрьжимо ȣ нашемь срьдьци пльно и ничимь не ȣкрьнѥно да бȣде сь господьствомь ви. П. 135. ѥда ти смо ȣ чемь ȣкрьнили ȣ тои врѣме, кьди си кою прошню посլавь ѡдь наась просиль. П. 143. все више писанно хоћемо тврдо ȣздржати и не ȣкрнити. М. 291. 303. писано циело сахранити а ни ȣ чемь не ȣкрьнити. М. 307. 324. тко би ȣкрьниль или порекло више речено. М. 307. тко би ȣкрьниль и не врьшиль ѡбетовано. М. 309. ȣкарнити. М. 312.

оукрьнѥвати, imminuere: ми тебе любимо срьдьцемь и дȣшомь нашомь, ничимь не ȣкрьнȣѥ ѡдь прьво бивьше господе ȣ Боснѣ до тебе, ако не веће, не мьнѥ. П. 40.

оукрыти, abscondere: ѡть нась да оукриет се. Д. 59. ничтоже очию его оукриет се. Д. 114. ѥже да и вь поустыни сего єда вьꙁмогȣ оукрыти се. Г. XIII. 362.

оукрѣпити, roborare: сьхранивьша и оукрѣпльша и

некрѣдима. Ст. 6. многые моукы ꙁа Христа пострадати оукрѣплюени быше. Д. 146. да не вь гредоушти соудь ꙗко горци клеветници прѣмо лицоу нашемоу стакше (гријеси) на ны оукрѣпеть се. Д. 176. оукрѣпивы проданнаго Иѡсифа. М. 90. аще ѹкрѣпеть се срьблю, и грьчскые пакы страни прїимѹть. Г. XI. 164. вьꙁдвигнѹти и ѹкрѣпити и испльнити недостатьчьнаа храма того. М. 134. хоте ѹкрѣпити прѣстоль родитель моихь. М. 187. раꙁоршаю се оукрѣпити. М. 187. благодарисмо бога, кое мѹ е ѹкрѣпиль срьце на томь. М. 242. оукрѣпи мое исчедие вь благовѣри и благодьнствїи. М. 265. молимо бога, да вамь ѹкрѣпи и ѹмножи кралювьство. П. 4. понавьлаюђе потврьдисьмо, ѹкрипписьмо и ѹстановитисмо, паче и ощь боле иꙁьправисмо все повеле. М. 273. поновихь, ѹкрепихь, ѹстановитихь (сь) славиемь градомь Дѹбровникомь и с того властели всакѹ почтенѹ любавь и прѣюꙁань. М. 306. любавь и приꙗтелствѡ ш њими и ѡще болю поновити и ѹкрнепити и ѹстановитити. М. 311.

оукрѣплꙗти, roborare: доухь божїи да почїеть на валю, оукрѣплꙗе и покрывае ва ѡть вьсѣхь врагь. Са. 5. силою крьста оукрѣплꙗемыи. Д. 37. да сниега не потвори, нь паче больше да ѹкрѣплають. М. 189. надеждею ѹкрѣплꙗет се. М. 262. ѹкрѣплꙗшь и потврьждѹюшь нашѣмь трьговьцемь вѣрѹ. П. 4. оукрѣплꙗти всакими потрѣбами. М. 129. у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и из којега је по свој прилици први пут штампано стоји на том мјесту оукрашати мјесто оукрѣплꙗти.

оукрѣплевати, roborare: село сь всѣми меѓами ꙁаписѹю и ѹкрѣплюю. М. 242.

оукрѣплюение, robur: приложихь храмѹ вь оукрѣплюенїе. М. 72.

оукоуђьнь, domesticus (вькоуштьнь): Басета и Трипета, ѹкюкнию властелинѹ и кнеꙁѹ царства ми. М. 158. слѹгѹ нашега ѹкѹђнога. П. б. 41. слѹгѹ нашега, днюте ѹкѹђние. М. 329.

оукьсьнѣние, tardatio: свое оукьснѣніе оунинижикь. Д. 24.

оукьсьнѣти, tardare: аште оукьсньнмь, не прогнѣванию боудемь повинны. Д. 9.

оуласкавати, recreari: оутроуждєніи приємше ѡть поутнишьстѣнаго оуласкавають троуда. Г. XI. 108.

оулешти, considere: вѣтры и море оулегоше. Д. 185.

оулица, platea: ѡть шаптиньске оулице ишла је међа Ластви. М. 68. на соудниоу оулицоу ишла је међа селу Коупѣльникоу. Г. XV. 287. на врьхꙋ побиıане ꙋлице у Дубровнику. М. 454. оулици и доми напльнише се крьви. Г. Х. 223. cf. Тѣсьна Оулица.

оулишити, prohibere: ако рать бꙋде, уеса богь ꙋлиши. М. 102.

оулиштьница, селу је Блатьцоу цркве арханђелове у Призрену ишла међа дѣломь кь Оулищници и на поуть на призрѣньскыи, кои греде на Оулищницоу, и с поута на дѣль мегю Доухла и мегю Оулищницоу. Г. XV. 290.

оулиıаникь, apiarium: оулиѣнике .д. даде Стефан Немања цркви богородичиној у Милејама, и то єдьнь оу Трьпезѣхь, дрꙋги оу Давьшорѣ, трети ꙋ Голишевѣ, четврьти ꙋ Нарицѣхь, и по два човјека за коныжде оулиѣникомь. М. 6. оульıаникь сь оульıарі. М. 58. ако нѣкоимь крѣменемь погиие ꙋлиıаникь, да го ꙋлиıаріє ѡть себе поставлıаю. М. 59. ꙋлиıаникь. М. 59. кто има оулиıаникь, да даıе празникоу светыıе богородице оули. М. 565. оулиıаникь на Слатинѣ, којему се и међе казују. Г. XV. 283. сь ликадами и сь оулиıаникомь. М. 122. сь ꙋліıаніци. М. 568.

оулиıари, мјесто близу Скадра: ꙋ Ꙋлиıарехь више Скьдра. М. 228.

оулиıарь, apiarius: оульıаникь сь оульıарі. М. 58. симь оульıаремь да нѣ работе никоıере иие, лише да соу оулиıаріє. М. 58. два ꙋлиıара. М. 59. трьıе уловѣке придахь пирьгоу, да боудоуть оулиıарие, да ıесть свѣща спасоу (од воска који ће давати). М. 62. дахь оулиıара. М. 565.

оулиıе, m. pl. apes: иие работе да нимь нѣсть, развѣ оулиıе

да пасоу, и что погиба ѡть оулни, ѡни ѡть себе да плакаю; и аще се коимь врѣменемь слоучи погыбноути ѹлемь, ѡни да ихь постаке ѡть себе. М. 62. сь оулми кралевьства ми. М. 563. сь оулми. М. 565. fructus ex apibus: кто има оулникнкь, да дае празникоу светые богородице оули. М. 565.

оуловити, venari, capere: оуловише доушоу мою. Д. 31. ныне оуловлюенѣ рыбѣ. Д. 196.

оуломити, frangere: ако би се комѹ кое ѡрѹжие разьбило или ѹломило. П. 49.

оулоћане, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Оулокиане. М. 93.

оулоучити, adipisci: помощь оулоучити. Ст. 5. хоте нѣкоую да и малоу чьсть приети ѡть мене, и не оулоучи безоумьныи. Ст. 29. оулоучивь врѣме. Ст. 24. малоу оноу оулоучиль ѡтрадоу. Са. 10. милости оулоучити просеть. Д. 66. ѡбѣтованиа оулоучише вѣчьнаа. М. 74. вышнюю славоу оулѹчити желающе. М. 569. sejungere: ѡть земле своие оулоучивь дасть на довольноие испльниение господиноу светомоу и чрьньцемь. Ст. 15.

оульцинать, гледај оульцинианинь: сь ѹльцинатомь. М. 31.

оульциньскыи, града Улћина (cf. Льцинь): плавь ѹлциньска архиепискѹпова. П. 38.

оульцинианинь, човјек из Улћина (cf. Льцинь): ѹлцинианинь. П. б. 27. нѣсмо никада ѹзели нѣдне царине ѹлцинианомь. П. 5. юдань ѹлцинианинь. П. 38.

оумалити, imminuere: сїнмь ѡбразѡмь да оумалить се татьба. З. 41.

оумалиение, imminutio: оумалиенїе светихь книгь. М. 538.

оумарати, infirmare: тко би годи имаѡ листе противѣ ѡвомѹ писанью, ми е ѹмарамо ѡвимь листомь. М. 379.

оумастити, ungere: мѵро, имже оумастить доуше и лица рабь твоихь. Д. 69. мѵроизлитїемь оувѣривь чеда, имже оумастивше се и ıако ѡбогатѣвше вьзрадоують се. Д. 86.

оумаштати, ungere: мѵромь крьста ѡбраꙁомь вьса своꙗ оумаштае ꙁнаменаеть чюкьствїа. Д. 72. вьсѣхь пришьдьшихь оумаштае. Д. 89.

оуметь, rejicula: царство и красныихь мира ꙗко оуметн прѣѡбидѣвь. Д. 55. номинативу нема потврде.

оумилити, miseratione permovere: нечюкьстьвное каменїе оумилити. Д. 20. — се, misericordia commoveri: оумиликьшим се сьпостатнымь. Д. 29. кь плачюштомоу ити не оумили се. Д. 120. оумилше се кь нѥмоу радостию поклонише се. Д. 143. ȣмили се кралѥкьстко ми Дȣбровникȣ. М. 201. — се, gratiam acquire: оумили се господеви. Ст. 12. — part. praet. pass. miserabilis: поꙁорь оумилѥнь краинѥго смѣренїа. Д. 57. оумилень поꙁорь. М. 265. miserandus: аꙁь оумилѥныи. М. 65. грѣшныи и ȣмилении раби твои. М. 67. placidus: Савою ȣмїленымь. М. 3. mollis: ȣмиленими рѣчьми. М. 292. ȣмилено прошенне. М. 305. много почтено и вь всемь ȣмилѥно поꙁдравлѥнниѥ. П. 14. нась ȣмилѥно моли. М. 226. ȣмилено просише. М. 293. много ȣмилено просише. М. 427.

оумилосрьдити се, misereri: оумилосрьди се кь мнѣ. Д. 206. оумилосрьди се ѡ моихь грѣсѣхь. М. 265. аще оумилосрьдит се на мене. М. 530. ако би се кьда богь оумилосрьдїѡ. М. 533.

оумилꙗти се, gratiam acquirere: оумилꙗюштоу се и просештоу оу вьсѣхь проштенїа. Са. 11.

оумилѥниѥ, animi commotio: оумилѥнїю и плачю вьнимати. Д. 8. вь оумилѥнии бывь. М. 65. глаголюштемь имь кь мнѣ сь оумилѥнниѥмь и мольбою. М. 66. с ȣмылѥнниѥмь припадаюште. М. 278. великоу сладость и оумилѥнїе прочитаюштїимь. Л. 63. вонꙗ испоуштае и оумилѥнїе велїе. Л. 63. сь всакоимь почтенниѥмь и ȣмилѥнниѥмь величьствȣ ти ѡдьписȣѥмо. П. 40. сь ȣмильѥньѥмь говоре и с почтеньѥмь. П. 122.

оумирати, mori: ѡ оумираюштїихь властелѥхь. З. 43. ѥрь ихь по малȣ ȣмира. П. 29. ȣмираюкѥ ȣ своимь тестаментȣ ѡставиль ѥ биль. П. 79

оумирити, reconciliare: о сьмиренїи ихь много молештоу и запрѣштающтоу, и никакоже ихь оумирити могоуштоу. Д. 177. ерѣ се ꙋмирихь с тꙋрьци. П. б. 29. да се ѥ ꙋмириль с вама краль. П. 52. ꙋмиривьше се ш нимь. П. 176. оумири се Мехмедь царь и деспоть Лазарь. Л. 79. поротьци да несоу вольни оумирити никога, развѣ да ѡправе или да ѡкриве. З. 42.

оумирьнь, pacatus, адвербијално: кьди богь ꙋчини и бꙋде ꙋмирно стати кралѣвьство. П. 100.

оумльцати, conticescere: неоумльцающтнїимь пѣниюмь. Ст. 17.

оумльчати, conticescere: запрѣти плачюштимь оумльчати. Д. 88. reticere: ѡни ѡ сихь оумлькчаше. Д. 196. имать и ина деиства, ихьже да оумльчю. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оумножати, augere: оумножаѥ печаль. Ст. 11.

оумноженнѥ, auctus: на покои и на оумножєнїє единокыхь чина. Са. 1. оумножєнїа ради слѡвесь. Са. 2.

оумножити, augere: мьноже оумноживь молбы своѥ. Ст. 12. оумножьшимь се сь нимь иноплеменьнымь плькомь. Ст. 19. да не оумножит се писанїе. Са. 3. молитвоу оумноживь. Д. 56. сьда богь ꙋмножи господьство нѥгѡво. М. 210. богь ви ꙋмножи господьство! П. 3. молимо бога, да вамь ꙋкрѣпи и ꙋмножи кралѥвьство. П. 4. богь оумножи царство єго. Л. 52.

оумоврѣдьнь, desipiens: ꙋмоврѣдномоу Арїоу. Г. XI. 51.

оумолитель, precator: ꙋмолитель. М. 150.

оумолити, flectere precibus: оумоли владыкоу твоѥго ѡ мнѣ. Ст. 27. оумолѥнь бывь игоуменомь и братиомь. М. 74. оумолих светы сьборь, ꙗко да се потроуде и покажоу меѥ. М. 126. ꙋмолити владикꙋ Христа. М. 191. ꙋмоли ѥго благоꙋтробьнѣ, можеши бо, єликаа хѡщеши, да милостивь бꙋдеть намь. М. 569. вѣће оумолѥно, consilium rogatorum у Дубровнику: ѡдь вѣка оумолена. М. 39.

оумолѥнниѥ, preces: за ꙋмоленнѣ ихь ради . . . дахь

нмь. М. 104. по благосрьдомоу вмолению. М. 138. житїє напнсоует се Константинь философомь по множе оумолєни синклить. Л. 63.

оумориги, occidere: сего злою смрьтию оумори. Ст. 23. сего оуморише краль Клькашинь и Оуглеша и Гонко. Л. 61. оуморише га тоурци. Л. 86.

оумрьтвити, enecare: тобою сьмрьть оумрьтвы се. Ст. 16. ожнвити оумрьщвленьныихь грѣхми. М. 562. оумрьщьвена ме ожнви. М. 90. оумрьщвлєна ме ожнвни. Г. XV. 267. оумрьтвише звѣра днвїаго. Гильф. бос. 276.

оумрьтвнє, mors: множае паче оумрьтвїа єго о семь оскрьбнв се. Д. 161.

оумрьтнє, mors: по оумрьтїи цара Калоана. Д. 104. аїровоу дьштерь оть оумрьтїа ако сьна вьставиль еси. Д. 162. до оумрьтиа господина ми отьца. М. 46. по оумрьти отчевѣ. Л. 55.

оумрьштвлавати, enecare: клананїа, ниже оумрьштвлаваe пльть. Д. 26.

оумрьштвлати, enecare: поштенїємь и поштинми стоани оумрьштвлаше пльть. Д. 95.

оумрѣти, mori: ако оумрьє (конь сеоски) подь црьковнимь товаромь, да га црькьвь на мѣсто постави, ако ли оумре оу селѣ, да га село на мѣсто постави. М. 99. о властелѣхь оумрьшїихь. З. 33. комоу боуде конь оумрьль. З. 50. ако би вмрьль двбровьчанинь. М. 411. Вѫкосавь вмрѣ младь. М. 544. оба вмрѣста не оженивша се. М. 544. Лазарь быкь деспоть мало и оумрѣть. Л. 63. жена оумарши (ту а није погрјешка). Г. X. 247. part. praet. act. II, mortis: да би се одрекло ангела на вмрьли час. М. 230. 348. 414. да се ю одкрьгао ангела на вмрьлом час. М. 431. да се сьмо одрекли бога на вмрьли дань. М. 456. погрјешке: вмрьли. М. 260. вмрео. М. 527.

оумоудрити, prudentem reddere: старце юго да оумоудрить. Ст. 4.

оумь, mens: зачехь пооучавати оумь свои. М. 4. да не поучюдить се оумь вашь. Ст. 3. вьсприми вь оумь сво-

юго ѡбещаниꙗ. Ст. 12. да ты ми просвѣтиши оумь. М. 10. всегда имѣхь вь оумѣ паметь подвига и троуда ѡнѣхь моужии. Г. XI. 191. вь оумь вьсприемь страшны час смрти. М. 90. поюсь подаите томѕи, кои ви прѣнесе тѕи книгѕ ѡть царства ми, ниѱа не ѕнимаите на оумь, не страхѕите се. П. б. 20. прѣспѣвающе всакого ѕмь. М. 133. ниже похвали ѥзикь можеть исплести, ни ѕмь постигнеть подобно похвалити. М. 133. да не потоплениіе оума поднимѣмь. Л. 63. безь оума, in cassum: не вь тьште мнози его троуды ни без оума выше, паче же вь дѣло богооугодно изыдоше. Д. 179.

оумька, defectus: ѡвоштію оумька. Ш. lesek. 81.

оумькноути, demere: шо ни се виделo, тои писахь, ни прѣмкохь ни ѕмкохь. М. 103. шо не примькнемо на славѕ кралѥвьства босаньскога, не мислимо ѕмькнѕть. П. 39.

оумьнь, intelligens: граде оумныи ѡтьчьствию своѥмоу. Ст. 26. недомислние и самѣмь тѣмь ѕмныимь силамь. М. 277.

оумьстити, corrumpere donis (ако није погрјешка мјесто оумытити): идеже не лѣть оукривити льжомь истиноу, или оумьстити соудію. Д. 92.

оумыванию, lavatio: вь оумываніи ногь. Ст. 15.

оумыслити, excogitare: оумыслихь, ѥже хоштеть быти на покои братиамь. М. 79. оумысли оумышлениіемь своимь, ꙗкоже самь вѣсть. М. 166. оумысливь и сьзда велинь домь архістратигоу. Л. 54.

оумыти, lavare: ѡть многыхь сльзь опоухноувшоу лицоу его, и тако вь цароу призвань, и оумыв се вьниде. Д. 206.

оумышлению, cogitatio: оумысли оумышлениіемь своимь, ꙗкоже самь вѣсть. М. 166. безь всакога дияволега ѕмишлениꙗ. М. 216.

оумѣкати, scire: Дѕбровникь таковѣмь добрѣмь приателѥмь ѕмѣкаль ѥ поутеномь любвомь плакꙗть и харань бити. П. 159.

оумѣние, scientia: да нщемо все ꙁлаписе са всоωмь мокью и ꙋмѣньемь нашнмь. М. 400.

оумѣса, communio: да нѣсть присельице, ни слѣда ннщa, раꙁьвѣ ако се слоучи велнка властелина стѣгоноше оу жоупи, и помала властелина, кои дрьже дрьжавоу на се, и немаю оумесе никое междоу собою и междоу своїомь дрьжавомь, ти да плакаю. З. 46.

оумѣти, scire: искати кемо, како ꙋчинемо ꙋмѣти. П. б. 31. да се ꙋмѣмо колико платити. П. б. 32. да си ꙋмѣль вьꙁда дати себи добри свѣть и многѣмь инѣмь. П. 51. ꙁла чловѣка ꙋмѣшь педепсати. П. 60. ни ωни намь ꙋмѣю повидѣть. П. 77. аще чесо не оумыль боуде сьврьшити. М. 253. що ю инехь щета и дꙋга, ꙁа сьда не ꙋмиесмо писати. М. 443. се писахь ю на молбꙋ Иванишевꙋ, ере ωнь не ꙋмѣше писати. М. 537. що криво би иманью, коѥ нѣ ꙋбило, ни ꙋмѣ говорити. П. 138. ю к вамь дльгованью понесохь, коѥ ꙋмѣхь. П. 135.

оучии, melior: вьсакоѥко богь строе на оучьша чловѣкомь. М. 4. подвиꙁаста се на оучьшеѥ. Ст. 17. хоте на оучьшеѥ прѣвести старьца. Ст. 17. оучиѥ би ми тамо не прїити. Д. 14. оучше вь синевыхь соудивь брата неже бога опечалити. Д. 117.

оучиничати, nihili facere: что оучиничаеши своѥ праꙁдьникы. Г. XIII. 361.

оучиничити, nihili facere: свое оукьсиѣнїе оучиничивь. Д. 24. раꙁсѣаниие наше сьберетъ вь едино, и противныхь намь оучиничить. Д. 81.

оучьгию, uncia, нгр. *ὀγγιά* и *οὐγγιά*, само као број новаца, премда се то не каже изријеком у споменику у ком стоји, у њој је било шест ꙁлатьникь (види у Миклошићеву рјечнику код ријечи литра): ꙋ метохие хиландарскѥ .с. учьги, и тоꙁи ꙋꙁехь на себе, да ю тои ωть себе плакимь тꙋркомь. М. 223. не приложити данька на хиландарьскꙋ метохию тькьмо .с. ꙋньги. М. 223. номинативу нема потврде, а могао би бити и оучьга, као што је данас јуњга, јамачно иста ријеч

премда другога значења. cf. оньгнѧ (мјесто чега је наштампано оньга), оуньча.

оуньча, uncia: бачинь юдань бѣль, а юсть ѹ нюмь четири литре и една ѹнча. П. б. 49. ѡсамь литарь и ѹньчѹ. П. 86. сребра сто и два десети и двѣ литре и петь ѹнчь. М. 356. ѡсамь ѹнча. М. 372. .д. ѹнче. М. 372. .в. ѹнче. М. 386. ӡлата .і. ѹнчь. М. 406. единѹ на десете ѹнчѹ. М. 389. юданадесете ѹнчь. М. 364. .лі. ѹнчь. М. 390. — на једном мјесту стоји као неки данак, који се ваља да давао унчама у оном смислу у којем долази оуньгнѧ, коју види: сьтворихь милость селѡмь тѣмь, ако да имь юсть свобода двѣ годинѣ ѡть ѹньчь, петь же годинь да имь ю свобода ѡть всѣхь работь господства ми. М. 334.

оунывати, animum despondere: не оунивай ми. Д. 45. не оунывай ни ѡскрьбляй се ѡ мнѣ. Д. 62. да не скрьбню оунывають. Д. 120.

оуныль, qui animo est abjecto: оуниль бывь прѣдь ѡшьствиюмь юго. Ст. 2. тако оуныдь вьсь дьнь дрехлоуе идѣаше. Д. 134.

оунынию, animi abjectio: сѣде вь оунынии. Ст. 11. ѡть оуныніа вьздвигноути и вьзвеселити доушоу мою. Д. 64.

оуниюмирь, Чабићу је ишла међа сь Щитарицомь и с Оуниюмиромь. М. 93.

оупадати, decurrere: како стара Чрьвьщица оупада оу Лимь. М. 95. с оне стране Дрима дѣломь ... како оупада оу Доубщицоу оу рѣкоу. Г. XV. 275. како поуть оупада оу Чесмь. Г. XV. 281. гдѣ истече блато изь Мораве и ѹпада оу Моравѹ. М. 198 199.

оупалити, incendere: оупали се црьхь. Л. 76.

оупасти, servare: оупась вы невредные сьхранихь. Са. 5. свое ѡтьчьство светительствомь оупась. Д. 63. ако ли бѣ искала господина крала, чеса богь ѹпаси. М. 211. ща богь ѹпаси. М. 211. чеса богь ѹпаси. П. 69.

оупасти се, caducum esse: да мѹ се таӡи кѹпла ѹпадьнѣ. М. 148. да мѹ се таӡи кѹплѣ ѹпаднеть. М. 163.

оупиватн се, vino se obruere: оупиваѥ се. Д. 106. аще кто хощеть на оупиватн се. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оуписаниѥ, literae: твоѡи милости ҳахвалюѥмо на поутеномь ѹписанию. П. 28. даѥмо вь свидѣнье всакомꙋ по семь нашемь ѹписанию а подь нашѡмь печьтию. М. 251. ѹписанию. М. 356. ѹписаньꙋ. М. 397. ѡвои ѹписание и ѡбѣтование. М. 472.

оуписати, scribere: како есть выше оуписано. З. 42. дроуге книге оуписавьше. З. 47. правдꙋ више ѹписаньꙋ. М. 189. присегосмо вь вса више ѹписана. М. 190. како ви и прьво ѹписасмо. П. 2. раҳꙋмѣсмо, що намь ѹписасте. П. 4. ѹпиши намь, тко ѥ вамь рекьль. П. 5. теҳи ҳа сьдѥ гласоке нимамо. ако коѥ напрѣдь ѹҳимамо, хѡкѥмо твоѥи любкѣ ѹписати. П. 25. книгꙋ, кою намь твоѩ милость ѹписа, примисмо. П. 27. да ѹпишемо нашѣмь посломь, да говоре господинꙋ кралю ҳа ѡнꙋи нашꙋ работꙋ. П. 36. на то више ѹписано присегохь. М. 236. ѹписа динкь Радосавь. М. 229. ѹписа Рꙋско логофеть. М. 238. ѹписахь господѣ дꙋбровьчкои, моле и просе, да пошьлю поклисаре. М. 241. ѹписа се сиѣ милость, кьда бисмо ꙋ Дꙋбровници. М. 243. ѹписахь отворена два листа. М. 248. раҳꙋмѣсмо, ѡ чемь намь ѹписа. М. 250. ѡвакигѥ листь своѡмь роукомь ѹписа. М. 251. комꙋ би ѡпорꙋчнѡ и своѥмь листомь ѹписаль. М. 298. ѹписахь ѡвь листь ѡтворень. М. 329. ѹписа се сѥ повелѣние. М. 363. листь, кои менѣ ѹписаше и даше. М. 371. ѡвои се ѹписа ҳа трьгавꙋ ѡбею странꙋ. М. 390. повелю повелѣсмо ѹписати новꙋ. М. 399. такои ми сте ѹписали. М. 476. оваи се книга ѹписа, и ꙋ рꙋке имь се дала. М. 513. јасно је на тијем мјестима да оу не стоји мјесто вь, које може бити на овом старијем мјесту: иҳистинь дальнаа прѣродителїи, ѹписахь ꙋ хрїсоуль сии. М. 58.

оуписивати, scribere: нѣ с прилике своимь приıателемь такоҳи ѹписикать. П. 21.

оуписованиѥ, literae: ҳахвалюѥмо на добромь свѣтꙋ и ѹписованью. П. 168.

оупнсовати, scribere: да се оупнсоую печати оу крала, и да ꙗ оузима архиепископь себѣ. М. 13. 15.

оупити, clamare, cf. вьпити: они се убоꙗвь и много заудивь ѡдь тога почеше упити. П. 38. кои упьяху: пропии. М. 342. 371. упиꙗху. М. 348. 424. упиѣху. М. 383. 453. упьѣху. М. 401. упиꙗху. М. 447. упиꙗху. М. 456.

оупитиꙗ, ebrietas: многомь оупитїемь безвѣстно на гробѣ вьзлегша. Д. 211.

оупитѣниꙗ, alimenta: вѣрою тврьдѣиши ꙗкоже на урьтогь красьнь и многооуханное оупитѣнїе на врагы оустрьмише се. Гильф. бос. 276.

оупланѣти, albescere: оупьлавѣше юже нивы. Ст. 12.

оупованиꙗ, spes: оупованїемь ѡтьходе нась кь намь вьзвратити се оутѣши нась. Д. 117. fiducia: на нюже все упованиꙗ наше вьзложихомь. М. 190. у богу есть всако упованиє. М. 444. бога и сьпаса, оупованїа нашего. М. 546.

оуповати, confidere: не постидеть се оупокающе на нь. Ст. 13 коудѣта оуповающа вьсѣмь срьдьцемь на бога. Са. 4. оуповае, ꙗко вса, ꙗже просить ѡть бога, подасть емоу. Д. 81. уповаемо, ꙗко да поможеши ни. М. 192. cf. оупьвати.

оуподобити, comparare: оуподобише се горѣ светѣи. Са. 7. оуподобихь се имь. Са. 10. азь грѣшныи дьньсь ѡнѣмь оуподоблю се. Д. 162. extendere: прѣподобиѣи роуцѣ свои вь высотоу кь богоу оуподобивь. Д. 154.

оупоити, inebriare: напиташимь ме и оупоившимь. Д. 212. напои ꙗ (кости) росою благодѣти твоее, ꙗко оупоити се ѡть обилїа домоу милости твоꙗе. Д. 69.

оупокоити, sedare: оупокоите мою оутробоу. Д. 38.

оупокоениꙗ, requies: коупи намь мѣсто сїе за оупокоенїе светаго монастира. М. 126. монастырь сьтворихь вь оупокоенїе мнихомь. М. 531. се же бѣ и своимь костемь оупокоенїе. Л. 58. сьзда црьковь, оупокоенїе мощемь своимь. Л. 60.

оупоменоути, commemorare: упоменуше кралевьству ми ѡ своихь законѣхь. М. 187.

оупороучити, cohibere: юрь си наше люди свезаль и зпорзчиль праве. П. 73.

оупорьничић, властелин војводе Радича Санковића Бздиславь Зпорьничикь 1399. М. 243.

оуправа, regimen: вьсѣмь тѣмь монастыремь сьтвори оуправоу, ꙗкоже подобаеть. Са. 2. вьсоу оуправоу сьврьшихь еже на потрѣбоу монастырю. Са. 12.

оуправити, instruere: сьздахь црьковь, и приложихь и зправихь всакими потрѣбами. М. 194.

оуправлꙗти, administrare: вьса добрѣ оуправлꙗема бывахоу. Д. 152. convertere: бранїю на цара оуправлꙗеть се. Л. 56.

оуправомь, recta: оуправомь Иbромь. М. 8.

оуправо, recta: оуправо на Долаць, оуправо прѣко рѣке, оуправо оуз брьдо. М. 8. само ту у познијем пријепису. cf. оуправь.

оуправь, recta: прѣко полꙗ оуправь оу камень. М. 86. ѿдь Стоуденьчань оуправь прѣко Топлоухе. М. 87. ѿть тлѣи прѣко хрида оуправь на море. М. 127. оуправь оуз гороу. М. 127. зправь на Грьбавоу Кроушкоу. М. 144. ѿть толе оуправь на Бзковицз. М. 197.

оупражнꙗти се, occupari: пѣнїемь и молитвами кь богоу оупражнꙗаше се. Д. 61.

оупражнюние, occupatio: слыша ѡ житїи иноучьскомоу и добраа ихь оупражнюнїа. Д. 7.

оупраздьнити, inefficax reddere: грьди зпраздни се. М. 83. се, in otium venire: вь тоуждестраньства и вь поустыни селитоу сь мною изволивь поживеши, идеже ѿть вьсѣхь оупразнивѣ се. Д. 34. тебе оупразнившоу се вь небеснаа веселїа. М. 243.

оупрашати, interrogare: зпрашамо те, колике ти се сз биле згодиле погибѣли, юда ти смо з чемь зкрьнили. П. 143. cf. вьпрашати.

оупросити, interrogare: да оупросеть цара. З. 35. оупроси га царь: е ли вѣрань? З. 43. тере си ихь зпросиль за царииз. П. 8. за ѡнези пѣнезе зпросисмо га, да

видимо що ю ѡдь нихь. П. 64. упросисмо за тун вашу кукю. П. 77. упрошень за тестаменать. П. б. 127. упросисмо поклисаре: щѡ на овои ѡдьговарате? М. 516.

оупрось, interrogatio: да нитко не сѣе безь оупроса црьковьнога ѡтьца. М. 532. cf. выпрось.

оупрошенню, interrogatio: инедииь бракь да не бываеть без вѣньчанїа. аще ли боудеть безь благословенїа и оупрошенїа црькве, таковы да разлоучуть се. З. 29. сь упрошенїемь и благословенїемь хиландарьскыимь. М. 138. поздравленье и за здравье упрошенье да прими племеньство ви. М. 545.

оупрѣти, vincere lite: упрель ѥсть Хлапь Валетикь Петра Толеновика; да бега му, кривь буде; да правда му є наша юказала, где може секи, да своє узме. П. б. 45. аще оупрїи неропьхь господара, да га оуємчїи соудїа царевь, како да плати господарь вьсе неропхоу на рокь. З. 41. аще се пре властеле, кьто се оу що оупри, да дава емце. З. 36.

оупрѣчити, asseverare: рече упрѣчивь, да що годе му ю воювода записаль, да му у вѣке тврьдо буде. П. 147. упрѣчивь да му кю воювода дати. П. 147. не хтѣ ни ѡдьписати, паче упрѣчи и рече: не кю вратити ницорь. П. 166.

оупоустити, omittere: все ѡстависмо и упустисмо, да се не ище и не пита дѡ дни и дѡ вие́ка. М. 312. admittere: да бисмо ю у Стонь упустили. П. 90.

оупьванню, fiducia: таковаго оупьваниꙗ и такию надежде. М. 58. на те и азь непостидною оупьванию надѣю се. М. 110. ѡвози ю ѡстало на бога и на великость господьства ви, у комь ю всако наше добро упванью. П. 16. на тун вѣру и на то упванию посилали смо наше трьговце у владанию господьства ти. П. 35. ми ихь посласмо на ваше упванию и на вашу рѣчь. П. 58. тои все на тебе и на твою поутено упванью ѡсталимо да ѡправишь. П. 45. ѡдь мене може бити тебѣе упванне какоѡ можешь бити мирань главомь своиѡмь и инемь добромь своимь. М. 500.

оупьвати, confidere, sperare: на те оупьваше ѿьци наши. Ст. 10. не оупваѥ на силоу свою. Ст. 23. боуди оупьваѥ вьсѣмь срьдьцемь на бога. М. 9. на те оупваю. М. 10. всехь ȣпающехь на нь. М. 103. такоꙁи ȣпамо, ѥрь кѥ господьство ви наше трьговце сьблюдати, П. 7. ѡ всемь ȣпамо, да кѥте добрѣ ȣчинити. П. 12. ȣпамо ȣ господьство ви, да сȣ вашои милости вьꙁда и беꙁь нашега писаниꙗ добрѣ прѣпорȣчени. П. 14. на нась ваша любовь ȣпаи. П. 19. ȣпамо ȣ бога и ȣ господина краꙗ, да ни не кѥ поставити ꙁаконь, кои нѣ прьво биль. П. 32. ȣпамо да бȣдемо како то смо прѣ ѡвеи рати били. П. 53. тои смо вьꙁда ѡдь господьства ти ȣпали. П. 71. и са се: ꙁа тȣи работȣ ѡдь тебе ȣпамо се. П. 45. не ȣпа се ȣ нась. П. 86. — part. praet. pass. fidus: приꙗтелꙗ много ȣпанна и любима. П. 14. 32. 75. ꙁа срьчане ȣпане приꙗтеле. М. 444. ȣпанѣга приꙗтелꙗ. П. 33. молимо ȣпанно любовь твою. П. 16. любавь ме подьтиче и на ȣпано чини писать. П. 57. cf. оуповати, оуфати.

оуработати, perficere: що оуработа нероnхь, тоꙁи вьсе да стежить. З. 34. да оуработаю, що нимь рѣкоу. М. 571.

оуреда, vestimentum: ѡдрѣныими оуредами ȣкрашенȣ. Г. XI. 75.

оуредити, ordinare: да се даѥ, ꙗкоже ѥсть оурождено ѿь светыхь ктиторь. М. 139.

оуредь, ordinatio: ако га наиде коꙗ кварь или чтета ȣ томеи ѡловȣ ꙁа вашь ȣꙁрокь и ꙁа вашь ȣредь, направлѥньѥ све кѥ бити сврьхȣ вась. П. 131.

оурѥждати, instituere: кь брани оурѥждаше скиптра. Г. XI. 66. воеводы приꙁвавь, ȣрѥждати повѣлѣ воиньства, и кь брани ȣготовити се. Г. XI. 73.

оуресити, ornare: полаче направити и ȣресити, како да ѥ на видениѥ, да сȣ господцке полаче. М. 285. 297. да се направи и ȣреси (полача). М. 337.

оурешти, constituere: слоужити владычьствоу ѥго сь страхомь сь оуреченымь дѣломь ѿь светаго. Ст. 9. нь (не) давь ȣреченога доходька. М. 41. ȣрече нимь ȣрокь. М.

41. до урока, до коле судьце уреку. М. 46. семузи миру не уреуе урока, доклу хоке быти. М. 55. оваи уреуенни хараук. М. 523.

оурнунћь, између људи које краљ Милутин писа Хиландару један бјеше Оурнункь Радомирь. М. 61.

оуродивь, desipiens: твораше е оуродивы страсть. Д. 11.

оуродьнина, consanguinei: негова уродинна дошавше да узме. М. 551.

оурокь, dies constituta: уреуе имь урокь, како да буде моћно купьцемь узьвратити се. М. 41. ако ли се кто обрете прѣзь урокь у мое обласги, да нмь се купниа узме. М. 41. да подаю кривьца самога до урока, до коле судьце уреку. М. 46. не плати ли се до урока. М. 48. семузи миру не уреуе кралевьство ми урока, доклу хоке быти, нь ако ми не сьгрѣше, и до живота моега да си имаю сизи мирь. М. 55. fascinatio: оть оурокь поболить. III. lesek. 129. оурокы. Ш. lesek. 81.

оуроуьнь, constitutus: вина оуроуна уаша Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71. Добра Рѣка, и оу неи оуроуьни конюси, кои соу били оу старе кралице. М. 96.

оурошевь, *τοῦ* Оурошь: оурошевь (краља Уроша I). Л. 52. оурошевь (краља Стефана Дечанскога). Л. 71.

оурошиць, син краља Драгутина Оурошиць, погребен би вь митрополіи ахілскои, оть гроба его муро истекаеть. Л. 52. 62. 70. Г. X. 264. Гильф. бос. 237.

оурошь, дјед Стефана Немање Бѣла Оурошь, гледај Бѣла Оурошь. — Најмлађи син Стефана краља Првовјенчанога Оурошь, поставши краљ додаваше тому имену име Стефань, које види; други га пишу и самијем именом Оурошь. М. 35. 44. 47. 54. 561. тако се двојако помиње и по смрти, а тада га зову и прьвыи и велии: краля Оуроша. М. 71. 150. светаго краля Оуроша. М. 561. прѣвисокаго и светаго и страшнаго краля Стефана Уроша. М. 110. великаго Стефана Оуроша. М. 60. Оуроша великаго краля. М. 65. великаго краля Уроша. М. 83.

прьвыи Оурошь. Л. 51. Стефана крала Оуроша прьваго. М. 74. пишу га и само Стефань, које види; љетописац га назива Бѣла Оурошь. Л. 60. покалуђеривши се назва се Симонь, које види. — Син његов Милутин поставши краљ писао се Стефань Оурошь, чему је често додавао вьторыи, гледај Стефань; а писао се и само Стефань, које види; писао се и само Оурошь, како су га и други писали. М. 56. 68. Г. XI. 191. светаго крала Оуроша. Л. 52. вторыи Оурошь. Л. 52. Милоутиноу кралю Оурошоу второмоу. Л. 62. нареченнихь Драгоутина Стефань краль а Милоутина Оурошь краль. Л. 69. бысть сьн Милоутинь .к. Оурошь. Л. 70. втори Оурошь Милоутинь баньскы. Л. 70. Стефань вьтори Оурошь. Л. 70. rex Vros Milotin. М. 85. — Син краља Милутина по имену Стефань, како га сам отац назива (гледај Стефань), поставши краљ писао се Стефань Оурошь, чему је често додавао третии, гледај Стефань; а писао се и само именом Стефань, које види; а други су га писали и само именом Оурошь додајући третии: прѣстави се Оурошь краль третїи ноюбра .є. (1336). М. 115. крала Оуроша третиюга. М. 115. 121. третыи Оурошь. М 53. — На једном мјесту стоји као потпис Стефана Душана године 1353: Стефань Ѹрошь краль всѣмь срьблюмь. М. 152. али те године Душан није био краљ него цар; осим тога Душан није додавао имену својему имена Оурошь ни краљујући ни царујући; за то ће она хрисовуља бити оца његова, ако је погрјешка само у години; могла би бити и сина Душанова Уроша, који се за живота очина звао краљ, али нема друге потврде да је он још онда додавао имену својему име Стефань. — Син цара Стефана Оурошь, којега је отац називао краљем још док се и сам писао краљ, cf. краль: ѕговори се кралювьство ми сь кралицомь, и пославмо прѣвьзлюбленнаго сына кралювьства нашего Ѹроша крала. Г. XIII. 376. краль Ѹрошь. М. 133. 138. 141. 143. 146. Г. XV. 266. по смрти очиној

поставши цар додаваше имену своjему име Стефань, које види; други га пишу и без имена Стефань: царь Ȣрωшь. М. 182. Ȣрошь. Г. XI. 162. Л. 54. 61, прѣкраснаго Оурошꙗ. Л. 54. 71. .д.-тїи Оурошь. Л. 61. до послѣдниꙗго Оурошꙗ. Л. 62. у новијем запису стоjи за њ као да је и за живота очина додавао име Стефань: Стефана кралѧ Ѵрошꙗ. М. 141. мјесеца дек. 2 прѣстави се царь Оурошь .в. срьблѣмь. Г. XI. 193. постиꙁаеть коньць цара Оурошꙗ мѣсеца декемврїа .в. вь четврьтькь. Л. 71. ωть болꙗрь Мрьнꙗвчевикꙗ оубїень бысть дек. .в. Л. 71. погрјешка: прѣстави се .г. декемврїа Орωшь царь вторыи. М. 177.

оурьбрашьновићь, између људи које је Стефан Душан дао Хиландару један у Словињу бјеше Станимирь Ȣрьбрашновикь. М. 123.

оурькати, laedere: да не оурветь ни еднога власа калогера или чловѣка црьковна, . . . нь аще е кто комоу кривь, да ищеть соудωмь. аще ли га оурве беꙁь соуда, или комоу ꙁабавить, да плати само седмо. З. 31. тко би се нашаω ȣркати товаре конмь посильемь али ꙁарȣчити до мѣста ȣговорнога, да плати господств ми .н. дȣкать. М. 468.

оурьви, селу је Чабићу ишла међа оуꙁь дѣль надь Оурви. М. 94.

оурьвиште, dejectus: земљама је манастира Трескавца ишла међа до ȣрвища светыe Варвары. Г. XIII. 370.

оурьсе, -ете, име мушко: човјек краља Уроша: тамо посла кралевство ми Ȣрсете. М. 53. ȣꙁето Ȣрьсетеви дрѣво. М. 53.

оурьсоуловићь, између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богде Оурьсоуловикь. Г. XV. 289.

оурѣꙁати, desecare: начельникоу ихь ѥꙁыкь оурѣꙁа оу грьтани ѥго. Ст. 7. аще свою дроугоу вьꙁметь по силѣ, да моу се обѣ роуцѣ ωтсѣкоуть и нось оурѣжеть. З. 33. кто се ωбрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита. З. 35. ако се ωбрѣте, те соу инако прѣтворили соудь, да имь се роуце ωтсѣкоу и еꙁыкь оуреже. З. 47. да имь се

носовїи оурежоу. З. 49. да моу се оуреже ѥꙁыкь и ѡбѣ оушїи. З. 49.

оусвоити, suum facere: вь любовь самодрьжца Стефана молꙗхоу оусвоити се. Д. 101.

оусилиѥ, violentia: ѡбыдещоумоу коимь оусилыѥмь. М. 10. да имь нѣ никоєре неправьде ни ȣсилиꙗ. М. 16. ако би ѥ коѥ ȣсильѥ. П. 13. ако имь бȣде коꙗ неволꙗ волꙗ ȣсильѥ. П. 52. не даваше имь нѣднога ȣсильꙗ ȣчинити. П. 62.

оусиловати, vim inferre: да наше трьговце царинници не ȣсилȣю. П. 2. да ни не ȣсилȣѥте. П. 9. по нашихь ꙁаконехь не моремо ȣсиловатъ ѡнихь, коимь ѥ дано, тко не би хѡтиль своѡмь воломь прѣпȣстит ихь. П. 26. da gih nimate vsilouati ni nigedne zauertize ili brezzacongia nad nimi vciniti. М. 280. да не бȣдȣ ȣсиловани. М. 327. да ѥ ȣ томь не ȣсилȣю. М. 462. да не бȣде ȣсиловань ѡдь никогарь иꙁити иꙁь вѣре, кою вѣрȣѥ. М. 473.

оусилость, violentia: ако ни бȣде до толике ȣсилости, како не бисмо могли ȣчинити. М. 216. ако би кою годи ȣсилость ѡдь кȣда годи Дȣбровникь имао, ми да дођемо на помоћь. М. 452. намь велика щета и ȣсилость. М. 528. кьде би ѥ била нȣжда и ȣсилость. П. 98. labor: да сь великомь ȣсилостью и трȣдомь могли сте навести господина кралꙗ, да тои исильни. П. 159.

оусильнь, gravis: коꙗ сȣ врѣмена ȣсильна била. П. 3. таи ѥ ȣсильна стварь. П. 5. каꙁа ни ꙁа ѥдинȣ работȣ, коꙗ ни много ȣсильна би слишати. П. 34. ѥре имь ѥ много чȣдно и ȣсильно видѣть, да имь се добри ꙁакони и слободьщине ѡдь царинниковь прѣтвараю. П. 2. намь ѥ чȣдно видѣти и много ȣсильно вѣровати. П. 2. али се много ȣсилно види трьговьцемь, да имь се помѥтаю ꙁакони. П. 2. много ѥ ȣсильно трьговьцемь, да вси ѥднѣмь пȣтемь гредȣ. П. 5. с тога ѥсть ȣсильно людемь двоѣ царине плакꙗть. П. 23. atrox: ꙁа великȣ ꙁимȣ и ꙁла врѣмена, коꙗ се сȣ била ѡвамо покаꙁала, а мнимо да и тамо ѥсȣ ȣсилниꙗ била. П. 74. слȣчи имь се на морȣ ꙁло и вельмѣ ȣсилно врѣме. П. 115.

оускоплѥ, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: Ускоплѥ. М. 440. то ће бити садашње Ускопље у Херцеговини близу Дубровника.

оускорити, festinare: похвалѣше бога скоро оускоривша желаніе емоу принести и подати пиштоу. Д. 197.

оусладити, oblectare: печалноую ми доушоу и скрьбное ми срьдьце твоего подобіа видѣніемь аггельскыимь ꙗвленіемь оусладивь възвеселиль еси. Д. 64.

оуслаждати, oblectare: въсѣмь чювьства оуслаждающе. Г. XI. 113.

оуслышаниѥ, auditus: вьсѣмь вь оуслышаніе глаголѥть. Д. 123.

оуслышати, audire: ꙗко сіа ѡть светаго оуслыша. Д. 94. господь с небесе призре видети сини чловечаские и услишати глась всехь упвающехь на нь. М. 103. оуслишимь, что глаголеть слово божіе. М. 530. exaudire: молитвоу ихь оуслышить, и спасеть ѥ. М. 9. услишасмо прошиу поклисаревь дубровачсцихь. М. 232. услиша кралевьство му нашу прошиу. М. 294.

оуслышитель, qui exaudit: оуслышитель вьсакомоу призывающоумоу. М. 9. 99.

оусиничић, 1406 Бранко Усиничь као да бјеше човјек војводе Сандаља. П. 81.

оусовь, не знам што је, нити има моминативу потврде: вь лѣто 1433 їюла .ꙁі. помрьче сльнце ꙗко и ꙁвѣꙁдамь ꙗвїти се вь чась .ꙁ. дьне, и быше оусови многы. Г. X. 271. Л. 76.

оусора, крај у Босни на ријеци Усори која утјече у ријеку Босну: бань Босни и Усори и Соли. М. 105. краль Боснѣ, .. Усорѣ. М. 225. 226. 231. 248. 253. 280. 385. 448. 486. П. б. 39. ѡть Усоре воевода Кльчихна. М. 225. 226. од Усоре. М. 250. на Усори у Лишници. П. б. 44. на Усори ва славнои нашои восцы у Лишници. М. 235. погрјешка: Усури. М. 438. cf. оусорьскыи.

оусорьскыи, τῆς Оусора: с воеводомь Влаткомь ѹсорьскимь. М. 222. Тврьтка Станчика воеводе ѹсорьскога. П. б. 112. Стефана крала (Драгутина) сьдрьжещаго сремскоую ʒемлю ї оусорскоую. Л. 60.

оуспѣти, assequi: ничесоже оуспѣеши. Д. 9. вьсѣми истоучници исхождаше, ꙗко и не оуспѣти вь сьсоуды сьбирати. Д. 123. нѣкакоу врѣмени емоу не оуспѣвшоу сьздати си храмь. М. 91. ходи царь подь Белиградь, и не оуспѣ ничто. Л. 77. prodesse: ни житїа ѡпасенїе кромѣ правые кь богоу вѣры что оуспѣти намь можеть. Д. 151. и са се: что мнѣ оуспѣет се. Д. 68.

оуспѣшьнь, festinans, адвербијално: оуспѣшно светаго постигше. Д. 112.

оусрамити се, pudere: онѣмь оусрамити се. Г. XI. 79.

оусрьдие, alacritas: дльжно есть сь оусрьдїемь хвалити его оугодьникы. М. 125. видѣвь ихь оусрьдїе кь светомоу мѡнастироу. М. 126. хрисовѹле испльнивь сьврьшати и потврьждати сь всацемь ѹсрьдиемь и раждеженнıемь срьдьчнимь. М. 180. мнѡго ѡ вьздвиженїи цркви оусрьдїе покаʒаше. М. 196. видивше лѹбавь и почтенѹ приѣʒань и ѹсрьдие госпоцтва дѹбровачкога к намь. М. 470. ʒа наше ѹсрьдие и любавь, кою смо имали к нıемѹ. П. б. 79.

оусрьдьнь, promptus: вьса елика аште хоштешти просити, оусрьдьнь есьмь подати. Д. 47. беспльтнынхь житїе вь тѣлеси тлѣннѣ постигноути оусрьдьнь бѣ. Д. 68. вьса ѡтьдати оусрьдны бываахоу. Д. 93. сь оусрьдьнимь хтѣнıемь вьсакоу доколь испльнихь емоу. М. 10. ѹсрьдьно молıенїе. М. 568. оусрьдно приносить сїа тебѣ. М. 244. ваше писанїе и рѣчи примисмо лѣпо и ѹсрьдно. М. 536.

оусрьдьство, alacritas: прочее страны ꙗко крилатыхь естьствомь оусрьдьствомь ѡбьшьдь. Д. 198.

оусрьдьствовати, alacrem esse: оусрьдьствоуи приходештихь кь намь писанїемь твоимь присѣштати. Д. 159. о немже пачее и многы троуды подьимлıе оусрьдьствоваше. Д. 187.

оусрѣсти, obviam fieri: цароу оусрѣтшоу и. Д. 199.

оусрѣтати, obviam fieri: прот оусрѣтает и. Д. 76. тоу сь светыми прѣподобнаго си ѡтьца моштии оусрѣтаєть. Д. 83. ѡть вьсѣхь благо оусрѣтаємы бывахоу. Д. 43.

оуста, n. pl. os: рече нескврьними своими оусти. М. 5. оусты пророчьскыими провещавае. Ст. 1. да оузрить врагь мои стыдѣніє свое и посрамить се, и роукоу свою положить на оуста своꙗ. Д. 108. ѡть самѣхь оусть смрьтоносьнаго ада истрьже ме. М. 90. рекль єси прѣсветыми и слаткыми ꙋсти. М. 278. вьпїюще непрѣстанными ꙋсты. М. 547. ꙋпиши намь листь и по тѣхь людехь пошли и на ꙋста нарꙋчи. П. 105. оусти вь оустомь сказати. М. 560.

оуставити, constituere: законь давь и нравы оуставы. М. 4. чрьньчьскоє правило оустави оу нємь. Ст. 4. оустави вь нємь чрьньць сборь. Ст. 3. чрьницами, ихьже оустави вь мѣстѣ томь светѣмь. Ст. 3. не забываите оученїа своего и правовѣрнаго закона мною оуставлєнаго. Са. 3. сии комать и мерьтикь оуставлєнь бысть ѡбьщиимь зьговорєниємь. М. 79. симь ѡбразомь оустависмо, ꙗко да хотеи старьць прѣбывати оу пирьгоу да се не ставии ѡть иноуде. М. 80. да се испльнꙗ и наврьша, ꙗкоже єсть оуставлєноо ѡть светыихь хтиторь. М. 139. да оуставеть по црьквахь законь кїновїискїи. З. 32. по законꙋ ꙋставлєномꙋ. М. 155. ꙋстави всакаꙗ правила. М. 156. ꙗкоже єсть ꙋставиль и ꙋзакониль записовати хрисовꙋле. М. 161. людемь црьквиимь ꙋстависмо законь. М. 191. ꙋставихь обще житиє вь немь. М. 245. detinere: не могы оуставити срьдца своєго, разьгараємь христовою любовию. Ст. 3. воевода оустави мльвоу. Д. 16. многосльзьнїе источьникы оуставишїи ѡть очїю маю. Д. у Ш. lesek. 123. да нѣсамь волꙗнь забранити ни ꙋставити инедне мое люди слободно ходити ꙋ Дꙋбровникь. М. 445. да ꙋставить себѣє ѡдь нашихь дꙋкать. М. 493. када ѡпеть дођꙋ господинꙋ царꙋ говорити, ми ихь ꙋставити не ћемоѡ. М. 546. ꙋставили сꙋ после тꙋрачьке, и не дали нмь прѣко мора поити. П. 28. теи люди ꙋстави, да не ꙋсилꙋю и да не питаю те дꙋкате ѡдь трьговьць. П. 32. — се, subsistere: мꙋро исходити

прѣста и оустави се. Д. 118. истицати оустави се. Д. 119. да оуставит се сьходештїи градь. Д. 155. тоꙁи чȣвь наши трьговци ȣставише се, и не смѣю да погю. П. 17. на ѡнь прьви листь ȣстависмо се сьде вашои любвѣ ѡдьписати. П. 51.

оуставлꙗти, detinere: всакь да греде свободно, да га не ȣставлꙗ господство ми ни кѥфалїа. М. 354. 435. cf. оусталꙗти.

оуставлѥниѥ, constitutio: по ȣставлѥнию више писанномȣ. М. 192. cf. оусталѥниѥ.

оуставь, constitutio: не ѥстьства оустава чловѣча дѣло тьчїю боудеть. Д. 4. ѥстьства оуставь. Д. 4. по црьковномоу оуставоу. М. 14. по оуставоу светаго Сави поустинежителꙗ. Г. XI. 191. сь всѣми правинами и ȣстави царьства ми. М. 134. дрьжещȣ ми скифтрось царьствиꙗ по прѣданию же и ȣставȣ родителѣ ми цара Стефана. М. 161. по ȣставȣ светїихь ѡтьць. М. 570.

оусталꙗти, гледај оуставлꙗти: всакь да греде слободнѡ, да га не оусталꙗ господство ми ни кефалиꙗ. М. 206. да га не ȣсталꙗмь ꙗ Вькь ни кепалиꙗ. М. 209. да га не ȣсталꙗ. М. 268. да га не оусталꙗмо. М. 271. нѣсмо потке нѣдне нашимь трьговцемь поставили, ни ихь смо ȣсталꙗли, да ни ихь ȣсталꙗмо. П. 2. да ни се трьговци не ȣсталꙗю. П. 5.

оусталѥниѥ, detentus: нȣ смо тои ȣсталѥньѥ ȣчинили били ради беꙁаконьꙗ воѥводе Петра. П. 140.

оустаменѥниѥ, constitutio: вь сицевѣмь оустроѥнїи соуѱоу ми и оустаменѥнїи. М. 332.

оустановити, stabilire: имамь ꙁаписаль и оустановиль ѥси всe ꙁаконе и слободьщине, коѥ смо имали сь прародительми кралѥвьства ти. П. 23. ми нѥга примили и ꙁаписали, ȣтврьдили и ȣстановили, да ѥ нашь дȣбровчанинь. П. 41. потврьгѥни и ȣстановлѥни ꙁаписи. П. 45. — се, desistere: мислили смо прьво били, да висмо ѡдьредили поклисарьѥ да кралѥвьство ви подворе, али с тогаи ȣꙁрока болѣсти ȣстановисмо се, стидекѥ се послати ѥ. П. 170.

оүстановитити, stabilire: да бисмо нѣмь потврь дили и установитили прьвихь нашихь свободьщине, законе и вѣте и повелѥ. М. 221. коѥ годе смо вѣте и законе имали с прьвωмь господωмь, све този утврьдисмо и установитисмо. М. 239. ωкази села да имь се у ωконзи повели упишу, потврьде и установите на вкуну паметь. М. 255. записасмо и утврьдисмо и установитисмо нихь дитцу и унуке и праунуке, да су наши поутени властеле и викиници. М. 258. наамь потврђено и установлѣено. М. 288. намь потврьди и установити безь поречени поль жупе конавлоске. М. 295. с нама понови и покрепи и установити всаку добру любавь и прѣтелство. М. 308. хотнесмω и ми ωнугѥ и ωнакугѥ поутену любавь и приѩтелствω ш ними и ноще боле поновити и укрепити и установитити. М. 311. потврьдисмо имь и установитисмо все повеле. М. 486. записи ωщь болѥ испралѥни, установлѥни и потврьгѥни. П. 92. constituere: записасмо и установитисмо, да не имамо прѣмити ни дрьжати инедногa трѣбинанина. М. 431.

оүстановлѣеннѥ, constitutio: за потврьђенье и установлѣенье вѣчноω всакое поутене любве и приѩтелства мегу нами. М. 341.

оүстиѥ, ostium: на оүсти рѣкы рекомыѥ Косьльнице. Ст. 3. ни мали оүстїа ровоү погрѣшивше. Д. 60. као да је и мјесто било: Иеромь на Оүсѣе. М. 8. дѣломь на Устиѥ ωтьтоки(?) тоѥ. М. 194.

оүстрабити се, corroborari: оүстраб(ль)шоү се отроүети, вьдаше и оүчити се. Д. 4.

оүстраблѩти се, convalescere: молитвою светаго болныи спасает се, и вь незаапоу оүстраблѩет се. Д. 137.

оүстрабноүти се, convalescere: оүстрабшоү се емоү ωть болѣзни. Д. 160. само тако.

оүстранити се, se removere: оүстраньша се ωть мене. Ст. 14. вьсакого блага оүстраньша се. Д. у Ш. lesek. 124.

оүстрашати, terrere: не оүстрашаи се лица мьно-

гынхь ѥзыкьь. Ст. 28. нась раною оустрашаеть. Д. 102. лоукавынхь доухь оустрашати се. Д. 148.

оустрашити, terrere: не оусоумьнить се срьдьце моѥ ни оустрашить твоѥго ѡзлоблѥния. Д. 68. не нмамы оустрашити се вась. Д. 110.

оустраꙗти, facere: тако емоу ѡть послѣднихь на вышьша вьсхожденїа оустрааше. Д. 95. наше спасенїе оустрааеть. Д. 124. моудростїю и промысломь оустраꙗѥ вьса. М. 124. благоѹвѣтлива ѡть сьдѣꙗнннхь ми ѹстраꙗють. М. 134. льстивыи мость оустраꙗеть. Л. 55. оустраꙗеть вось снinduлить. Л. 60. administrare: вса добрѣ ѹстраꙗющѹ ми по законѹ ѹставленномѹ. М. 155. — се, se accommodare: вь простемь житы оустраꙗють се. Л. 55.

оустрои, opus: оустроꙗ семоу бываемоу. М. 5. pax facta: какѡ се сврьшило бѣше врѣме ѹстрою петь годищь, какѡ сте были ѹговорили сь кралевьствомь ми. М. 54.

оустроити, facere: ꙗкоже зде обнови и оустрои вьсачьскаа. Са. 9. вьзложи на ме расоу, еже есть погребенїа моего, и оустрои ме сьврьшено образомь светымь, како и вь гробѣ ми вьзлещи. Са. 11. ѡбычьнь сы присно трѣбоующтимь подати, вьзмы оубѡ сиꙗ, и оустрои, ꙗкоже хоштеши. Д. 171. ѡть свезавшаго ме доуха ѡтрѣшь, здрава оустроиль еси. Д. 211. позавидѣвь ми лоукави врагь, ꙗко и раждежень на оустроити оутробоу родителꙗ кралѥвьства ми. М. 109. идѣже и гробь оустрои прѣставлѥнню своѥмоу. М. 112. дѹхомь ѹсть своихь вса ѹстроики. М. 133. сїа растоучикь, бездомьнь и проситель ѹстои се. Г. XI. 82. егоже богь пакы зрѣти оустрои. Л. 61. administrare: добрѣ ѡтьчьство свое ѹстроившоу. М. 142.

оустроѥниѥ, exstructio: испроси мѣсто на оустроенїе монастирю. Са. 8. conditio: вь сицевѣмь оустроѥнїи соущоу ми. М. 332. opus: вьзврьже себе кь дѣланїю таковаго ѹстроенїа. М. 558.

оустроугати, levigare: ѹстрѹганными мраморы сьставлѥнь мнѡгочюднѣ. Г. XI. 70.

оустрьмити се, impetum capere: моучитель вельми

оустрьми сє. Ст. 22. ѡного оубити оустрьми сє. Д. 178. тѣхь веди сь собою, оустрьми сє вьсхытити ѡтьчьство єго. Л. 53. оустрьмивь сє на Маѯєнтїа. Л. 55. оустрьми се прѣмо ємоу. Л. 71. єдиною на ꙁло ꙋстрьмившїа се дꙋша. Г. XI. 78.

оустрьмлꙗти, conjicere: тамо оуима ꙁрѣнїє оустрьмлꙗюштїимь. Гильф. бос. 275.

оустрьноути сє, praecipitari: иꙁвести ме хоте ѡть рова оустрьмша сє. М. 110. само ту, инфинитиву нема потврде.

оустрѣсти, гледај оусрѣсти: ꙁлѣ оустрѣтєнь бысть. Л. 86. само ту.

оустоупити, secedere: аште би моштно тьмѣ оустоупити. Д. 17.

оустьна, labium: сь кротостию и ѡсклабєнома оустьнама глаголаше. Ст. 4. которима оустьнама приꙁокоу ѡтьца страшьнаго. Ст. 5. ѡбидливѣ оустнѣ далече ѡть себе сьтвори. Са. 9. ськврьньны ꙋстны имꙋща. М. 58. недостоиными оустьнами вьпиѥмь ти. М. 67. ostium: кꙋпа ѥдна сь ꙋстни и сь ногами сребрьнѣми. П. б. 49. на том мјесту мислим да је погрјешка у падежу.

оустыдѣти се, revereri: ꙗко и самѣма родителѥма єго ꙁаꙁрѣти се и оустыдѣти се таковаaго ѡпасенїа видеште вь юнѣ вьꙁрастѣ. Д. 6. да и мы сиꙗ видѣвше оустыдим се вь коупѣ и оубоимь. Д. 102. како не оустыдє сѣ сѣдинь. Г. XI. 79.

оусоугоубити, duplicare: приѡбрѣштемь и оусоугоубимь спасенїє. Д. 142.

оусоумьнѣти сє, ambigere: не оусоумьнить сє срьдьцє моѥ, ни оустрашить. Ст. 24. не оустыдѣв се светости светаго, ниже чюдесь бывлємыхь оусоумнѣв сє. Д. 103.

оусьлати, mittere: таи листь ꙋсла наамь по своѥмь слꙋꙁѣ. П. 172.

оусьмотрити, providere: тако бо и оусмотри богь, ꙗко не обрѣсти исцѣлꙗюштаго и. Д. 112.

оусьноути, obdormiscere: ношти соуштии иже сь

инымь благороднынимь веселештим се и оусноувшнмь. Д. 10. ношть, вь нюже оуснноухомь, боуди тьмна. Д. 20. оузбоудившаа оусьпьшеке вь грѣсѣхь. Д. у Ш. lesek. 124. оусноуше сномь своимь. Г. XI. 192. не вьздрѣмлють ни оуснеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. mori: доухь свои изпоустивь оуспе ѡ господѣ. Са. 12. сладцѣ ѡ господи оуспе светыи старць. Д. 58. телеса оусапшихь. Г. X. 219. transire: ношь оуспе, а дьнѣ приближи се. М 530.

оусьпение, mors, festum assumptionis Mariae: сьтвори Стефан Немања црьковь богородици вь похвалоу и оуспеніе при рѣцѣ Стоуденици. Л. 58. оу Граѵаници вь храмоу оуспенія прѣсветые богородице. Л. 69. cf. богородица.

оусьтворити, facere: изволи се емоу вь поустѣмь семь мѣсте оустворити монастірь. Са. 1. да не конмь ѕзрокомь ѕстворѣть ю метохію. М. 18. сии дарь оустворивша. М. 26.

оусыпати, obdormiscere: не вьсьни, ни оуснпаи. Ст. 14. не оуснпающи имоуща ѡчи доушевьнѣ. Д. у Ш. lesek. 124. cf. неоусыпаемь.

оусырити, coagulare: гора оусырена доухомь. Д. 134.

оусѣкноути, caput praecidere: не инь оусекноу его. Гильф. бос. 276

оусѣченије, praecisio: ѕсѣчение главе Иѡвана крьстителя. М. 2.

оусѣшти, praecidere: да мѕ се глава ѕсѣче. П. 19.

оутаити, occultare: чловѣкомь не оутаено. Са. 3. сие многыхь не оутаит се. Д. 118. не оутаило се ѥсть сие дѣло дроугомь кралевьства ми. М. 90. не ѕтаила се есть всеи васеленеи блаженаѣ ихь память. М. 104. ѡть вѣка оутаенна таина. М. 533. да ни се нѣки не ѕтаи. П. 80. ако би се що ѡдь люди ѕтаило на ѕемли, ѡдь бога се не море ѕтаити. П. 173. ѡть всѣхь оутаивь се Светоую Гороу достизаеть. Л. 59. погрјешка мјесто оутаена: не ѕтаина есть вьселенои блажена иихь паметь. М. 427.

оутвичић, из Хоче Михоиь Ѹтвичић за којим је била Јелача кћи кнеза Браила Тезаловића. М. 544.

— Радичь Ѹтвичикь у сусједству дубровачком 1444. П. б. 110.

оутворити, ornare: кони ѡбложени и оутворении ѕлатыими брьѕдами. Ст. 29. гробь прѣподобнаго свѣтло оутворивь. Д. 70. — се, simulare: тьи калѹгерь вльхва нѣ, не те се ѹтворити. П. б. 27.

оутврьдити, firmare: богь оутврьди грьке царьми а оугре кральми. М. 4. ѡбновихь свою дѣдиноу и больше оутврьдихь. М. 4. створивыи раѕоумомь небеса и ѕемлю оутврьдивыи на водахь. М. 25. сию оучинивь имь и оутврьдихь, да си ходе сь своими си трьги свободно. М. 19. да не потворите сего оутврьжденаго семоу храмоу мною. М. 26. ѹтврьждено би сие мое ѡбетание прѣдь арьхиепискѹпомь. М. 46. оутврьди и ѕаписа кралевьство ми. М. 46. елика есьмь даль монастырю и ѕаписаль и оутврьдиль хрисовоуломь. М. 81. таѕи села кралевьство ми оутврьди хрисоволемь. М. 86. сие ѕлатопечатное слово ѕаписа се и оутврьди. М. 145. како есть царьство ми иинмь властеломь ѕаписало и ѹтврьдило башине. М. 156. сию милость ѕаписа и ѹтврьди царьство ми на Рибникѹ. М. 158. како сѹ ѕаписали и ѹтврьдили хрисовѹле. М. 180. сиеѕи иѕвестиее слово ѕаписа се и ѹтврьди ѡбичиимь ѕнаменииемь кралевьскїимь. М. 180. све тоѕи ѹтврьдисмо и ѹстановитисмо. М. 239. поновисмо, потврьдисмо и боле ѹтврьдисмо. М. 254. господьство ми що имь есть било ѕаписало до дьньшнега дьне и ѹтврьдило, сїа вьса потврьжда господьство ми ѕаписанїемь симь. М. 266. ѕаписасмо, ѹтврьдисмо воеводѹ Хрьвоѥ и негове синове, да сѹ наши властеле. М. 238. ми нега (кнеза Лазара) примили и ѕаписали, ѹтврьдили и ѹстановили, да е нашь дѹбровчанинь. П. 48. господинь бань ѹтврьди ѕаконь, ки е прьво било мегю Боснѡмь и Дѹбровникомь. М. 101. ѹтврьдихь и ѹстановитихь вса писма и ѕаписе. М. 368. покрѣпише и ѹтврьдише новемь ѕаписанемь все ѕаписе. М. 421. ѹтврьдено. М. 301.

оутврьждати, firmare: Стефань вьсеноштно вь црь-

кви стоꙗти оутврьждает се. Д. 121. не тако своимь непокорствомь вь прѣкы стоати и оутврьждати се. Д. 128. мною царие царьствоують, и скїфтрї ихь ȣтврьждают се. М. 136. таꙁи вса ȣтврьждають царьство ми. М. 156.

оутврьждевати, firmare: мирь створенын емоу доухомь его светымь пророци провьꙁвѣщающе оутврждевахоу. Ст. 1. кралевьство ми ꙁаписȣе и оутврьждоуе и ꙁаклинамь. М. 80.

оутврьждение, firmitas: тебе оутврьждение и надеждю имамь. М. 9. есть таковаа намь помощь и оутврьждение ѡть господа. М. 74. прьвыхь писании и оутврьждении не потькноухь. М. 75. дах имь с милѡстию и с ȣтврьжденьемь. М. 104. приложии и ѡще потврьдыи сь всакимь оутврьждениемь. М. 112. ѡбрѣтаемь царьствоу крѣпость и оутврьжденїе. М. 125. сии хрисовȣль писа и подьписа царьство ми вь всако ȣтврьждение. М. 135. небеса дивнимь ȣтврьжденьемь ȣтврьди. М. 220. матерї Христа бога нашего, пѡкровȣ и ȣтврьжденїю христиꙗнскомȣ. М. 568. cf. оутврьꙉение.

оутврьꙉати, firmare: скȣпетри царьски по всои васелеинои ȣтврьꙉаюће се. М. 486. ȣтврьѣюће се. М. 438.

оутврьꙉение, constitutum: хоке ли что ѡбьвиина ваша прѣꙁь сие ȣтврьгение кралевьства ми что примькноути мое ꙁемле. М. 20. firmitas: сие мое повелѣние да имь бȣде ȣтвергение. М. 41. даровасмо с милостию и с ȣтврьдиениемь. М. 301. ȣтврьꙉениемь. М. 486. ꙁа веће ȣтврьꙉенье пѡдьписасмо се свакн. М. 509. ȣтврьꙉене. М. 511. да имь бȣде вь ȣтврьдение. М. 524. ȣтрврьеньемь. М. 438.

оутегноути, continuare: видȣће великȣ правдȣ и лȣбавь и милощȣ кнеꙁа и властель мени, и ȣ наприндакь нека се и ѡще боле и темелитие ȣтегнȣ и ȣдрьже. М. 449.

оутемелити, fundare: ȣкрипи и ȣтемели лȣбавь и приѣтельство. М. 448.

оутесати, terminare: тоу мегю оутеса севасть. М. 61. да си оутеше мегие, коудѣ соу симь селищемь. М. 144.

да поге самь с вѣщїими людьми, да ю (међу) теше, и оутесавши да принесе царьству ми. М. 144. сь ѕемлоть, що му ю оутесаль тепьчи. Г. XV. 302.

оутесь, tractus: сь всѣми сели и сь мегѣми и утеси. М. 156. само ту. cf. отьтесь.

оутешти, fugere: що се разьбию древо бенетьчко и дубровьчкоѡ, що утече у ѕемлю царьства ми и кралюву, да се не узме ништо. М. 147. 162. 208. 271. кои чловѣкь оутече изь соужьньства. З. 38. комоу есть оутекль. З. 38. кои се соужнь дрьжить вь дворѣ црьковнѡмь, та оутече оу царевоу полатоу. З. 39. утекоше. П. 38. юрь су утекли нсь тураkь. П. 48. едва оутече с мало конске. Л. 86.

оутиснооути, premere: аште кого тескна обоушта оутиснеть. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оутихѣручнћь, презиме али јамачно није добро прочитано. М. 248.

оутишити, sedare: обрѣте срьдьце свое вьсакынмь веселїемь и радостию оутишенно. Д. 63. вѣтры и море оутишивше се. Д. 185. да оутишиши боуроу лютоую доуше и тела моюго. М. 244.

оутишию, silentium: вьздвигь роукоу помаваеть оутишїю быти. Д. 58.

оутлина, cavum: вь мишию оутлиноу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

оутльстѣти, crassescere: оуты и оутльстѣ. Ст. 23. Д. 105.

оутолити, sedare: оутолити соуровьство нхь. Д. 31. оутоливы Марѳѣ и Марїи сльзы. Д. 137. мльви оутолише. Г. XI. 92. placare: негодоующтихь оутоливь. Д. 131.

оутолнчнћь, за цара Стефана Дмитрь Оутолнчикь, који је имао баштину међу Љубижњом, Посуђом и Јагледницом. Г. XV. 273. — Властеличић цара Стефана Никола Оутолнчикь. Г. XV. 285.

оутоловь, селу је Пећанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа на оутоловь лазь. Г. XV. 277.

оутольць, име мушко: између људи које цар Сте-

фан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 273.

оутолѥвати, sedare: вьсѣмь оугаждати и ѡть недоуга тѣмь оутолѣвати болѣзни. Г. XI. 76.

оутрена, стоји на мјесту неразговијетну: Єлена деспотовица да се бегствоу преко реке Доунава, за оутреною оу гороу. Л. 83.

оутрище, campus: селу је Прошиновцима ишла међа на втрїще. М. 198.

оутрию, на—, mane: на оутрїа призвавь патрїарха. Д. 206.

оутро, mane: ѕвѣзда дьница изь оутра сїаюштїи. Л. 61.

оутроба, venter: вьсели се вь оутробоу женьскоу невьмѣстимы небеси. Ст. 1. сего имѣите оу мене мѣсто, корѣнь благы изьшьдь изь оутробы моее. Са. 4. ѥко львы нокти изь срѣды оутробоу рькоуште. Д. 27. ѥгоже изь прѣчистыѥ си оутроби породи. М. 58. позавидѣвь ми оубо лоукави врагь, ѥко и раждежениа оустроити оутробоу родителя кралѥвьства ми. М. 109.

оутроудити се, fatigari: не оутроуждв се тебѣ глаголю: радоуи се. Г. XIII. 366.

оутроуждавати, fatigare: ѡчи оутроуждавати зрѣщимь. Г. XI. 70.

оутроуждати се, fatigari: кто оутрвждает се глаголѥ, азь не оутроуждв се. Г. XIII. 366.

оутроуити, spargere: ѡ скандали, кою ѥ неприятель улоѣчьски втрвиль мегю братство ви. П. 85. може бити да би требало вьтроуити.

оутрьгноути, avellere: ѡть горы камень оутрьже се. Д. 135.

оутрьница, sacra matutina: ѡ оутрьнїцї. Са. тип. хил. у Авр. св. гор. 28.

оутрьнь, matutinus: оутрьниа славословїа сьврьшити. Д. 70. fem. sacra matutina: бывшоу врѣмени оутрьнѥ и захьншоу пѣтїю црьковьномоу. Са. 12. кончавши се оутрьни. Са. 12. кь оутрьни. Д. 212.

оутрьниевати, mane surgere: к тебѣ оутрьнюю. Д. 86.

оутрѣи, cras: подь горою до оутрѣи вась ожидаю. Д. 10. заповѣдавь никомоуже кь иемоу до оутрѣи приходити. Д. 57. вь оутрѣи дьнь. Д. 39. 48. вь оутрѣи призвавь светаго. Д. 187.

оутрѣшьнь, crastinus: вь оутрѣшни дьнь. Д. 168.

оутькьмити, constituere: шь ними сиюзи утькми царьство ми: що се обрѣтаю людие царьства ми, кои буду пришьли у Стонь по толѣ, кьди га ие дало царьство ми дубровьчаномь, тези люди да одьженуть. М. 147. 163. compensare: виногради, що самь купила, и с црьквомь св. Георьгию заменила и утакмила, тои да ми господини воевода поткрьди црькви реченои. М. 416. — се, convenire: утькмисмо се мегю собомь, каго не прѣниму ниедногa чловѣка одь земле кралевьства ми лихо онѣхьзи люди, коихь засташе у Стону. М. 108. како соу се оутькмили сь властели доубровчани, да давaю .ф. перьперь. М. 521. утькмисмо се сь Живкомь и свьршисмо, не оста Живько мнѣ дльжань ни ꙗ Живку. П. б. 25. утакмише се и зьгодише. П. б. 106.

оутыти, pinguescere: оуты и оутльстѣ. Ст. 23. оути и оутльстѣ. Д. 105.

оутѣха, solatium: вьлоучи нѣкоего миниха, милоую оутѣхоу христолюбивомоу старцоу. Са. 8. намь вьсѣмь оутѣха ты еси. Д. 14. испльнинихь потрѣбами довольными, да ѥсть онѣмь на поконцѣ и на оутѣхоу. М. 66.

оутѣховь, међу људима у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару бјеху неки Оутѣховиваља да синови. М. 62.

оутѣцати, fugere: ваши людие, кои овамо утѣчу. П. 41. ерь би мало люди остало на онѣхь голниахь, кьде би имь слобода утѣцать у вашѣхь градовѣхь. П. 96. терь би мали одь погибѣли утѣцали. П. 115. и прьво су бѣжание утѣцале прѣдь силомь. П. 125.

оуташати, consolari: польzнынхь сь любовню оуташахь се. Ст. 19. писанїємь наоучає оуташати нась. Д. 159.

оуташенню, solatium: не обраташе срьдьцоу оуташенїа. Д. 118. братнѩмь тоу жнкоущнмь на утаѳеныю. М. 122. да прїнмѹть ѡть нась помощь н утаѳенїє маѣсто то. М. 263. да сьмнрнть н оуташнть нась оуташеннюмь неѡскоуднмь. М. 333. zа све утешенню. М. 518.

оуташеновнѣь, пријатељ с дубровчанима Хрьсь Утаѳеновнкь 1404. П. 53.

оуташнтель, consolator: кь рацѣ трьблаженаго господн моюго, светаго оуташнтелѩ моюго. Ст. 28. да поустнть мнровїн уташнтелѩ. М. 71. доухь светы оуташнтель. Г. XI. 192. радоун се, плачющнх се уташнтелю. Г. XIII. 367.

оуташнтн, consolari: плачющн се чедь своихь, н не могоущн оуташнтн се. Са. 6. вьсеблагын богь да сьмнрнть н оуташнть нась оуташеннюмь неѡскоуднмь. М. 332.

оуташнѩтн, coarctare: мнѡгымн сльzамн оуташнѩет се. Д. 66. пршьдьшоу множьствоу zванныхь н неzванныхь ѩко оуташнѩтн се монастырю. Д. 70. многым оумнлюнїємь оуташнѩше се. Д. 87.

оуташьнь, consolatorius: братоу оуташное братьскы напнсавь. Д. 120. zетоу оуташна вьспнсавь. Д. 204.

оуфанню, гледај оупьванню: нстнно поконще всѣхь праведныхь, уфанїє. М. 149. да не нма ннедань неверьннкь господнна вонде уфанѩ у Дубровннкь. М. 286. 298. 320. пунно уфаньє. М. 496. юсу у добру станню н у добру уфанню. П. 70. кому смо ѡщь ѡдь прьво наручнлн уфанню ваше велнкостн. П. 71. пльно уфаньє у господьство тн нмамо. П. 102. туzн вн кннгу послахь zа вѣрованьє н zа уфаньє. П. б. 76. нменовано благо мою поставнхь у Дубровннку на уфаньє божню н нашнехь прнѩтелѩ. П. б. 125.

оуфатн, гледај оупьватн: уфамо, да кю бнтн. П. 7. мн уфамо у вашу любавь, да ѡдь ваше стране zа нась всаконмь добрѣмь не кю ѡстатн. П. 53. ѡвен zабаве, кою чнне, уфамо, да нѣсу с вашомь вѣстню. П. 55. уфаюкю на велнку любавь. П. 59. zа то можете пльно уфать. П.

69. уфамо на доброга бога и у вашь добри разумь, юрь кюте направити ваше дльге. П. 85. услиша гласъ уфающихь на нь. М. 427. part. praet. pass. fidus: да га имамо за приятеля, и да ю уфань у наасъ. П. 90. свесрьдо прьясмо и уфано тюмь обетомь, и такои обетовасмо. М. 418. имамо у нашь градь уфано прьяти и свесрьдо саблюсти. М. 418. дослаше поклисаре на потврьЂенюе поутеногa и уфаногa мира. М. 420.

оухватити, capere: оть Асеня на брани оухваштень и ослѣплюнь. Д. 171. аще се що годѣ лицемь оухватить оу нихь, или аще се оухвати оу хоусѣ или оу крагї. З. 42. ако кто що оувати оукрадено лицемь. З. 44. ако кои дубровчанинь купи коня, и оногази коня ако ухвати срьбинь или сасинь, и рече: украдень ми ю. М. 205. 208. 267. 434. тьда ихь они ухватишь, терь убили. П. 13. турци ухватише наше трьговце. П. 17. кои су били ухвакюни одь турака. П. 48. ухватише юдно дрьво бнетачко. П. 66. оухвати Юньковуль Ферьзьбеговика оу Кроушевьцоу. Л. 78.

оухо, auris: скоро приклаюте божьствьнѣи оуши кь призивающимь юго. Ст. 24. кь моимь словесемь прилагаи свое оухо. Са. 9. сия и иная многа яко вь оуши отьцоу на гробѣ сьглаголахь. Д. 75. кь симь праковѣрїю оушеса на слышанїю приложити подобають. М. 72. юже око не видѣ, ни оухо слыша. М. 88. кто се обрѣщеть сьборникь, да моу се оуши оурѣжита. З. 35. ако се пристаеь обрѣте кривь, да моу се оуреже езыкь и обѣ оушїи. З. 49.

оухранити, conservare: да ви ухрану сь вьсѣмь вашимь добиткомь. М. 29. 30. да ви ухранимо. М. 33.

оухоусити, praedari: ако ухити за коня, а онь буде украдень или ухушень. М. 102. оукрадень мї е или оухушень (коњ). М. 434. само ту.

оухылити, fallere: поради, нека се заль чловѣкь непрнятель нашь и вашь ухили. П. 156.

оухытити, capere: ако бошнянинь ухити у дубровчанина за коня, а онь буде украдень. М. 102. дубровчанинь, кои є ухићень у овуи рать. М. 369. тко годѣ се нагю

волю ѹхити ѹ томь, такоѕи га кюмо педепсать. П. 31. оѹхити Текели графь Анѕера. Л. 87.

оѹхытрити, excogitare: и ѡного низложити ѕлокьзьниыи оѹхытривь. Д. 79. на оѹхищренныи мость ѡть нюго дошьдь. Л. 55. exornare: вса памети достоина написавь и оѹхытривь. Л. 63.

оѹхыштрати, excogitare: ѡнѣхь разоумомь благаго доуха низложити оѹхыштрааше. Д. 15. вьздрьжанїем оѹхыштрае спасенїе свое оукрадаше. Д. 115.

оѹхыштрение, excogitatio: коимь оѹхыштренїемь мира избѣжати. Д. 6. одобрѣ оѹхыштренїе. Д. 20. dolus: аще кто ѡбрещеть се оѹхищренїемь дїаволскимь разорити. М. 132. не боие се ни ѡдь когарь ѕла ни оѹхищрениа ни изгнаниа. М. 258. дїаволимь оѹхыщрюниюмь обьють. М. 278.

оѹцѣлити, affligere: кои всакомѹ УЛОВѢКѸ ирако ЧИНИШЬ, а никога не ѹцѣлишь. П. 129.

оѹцѣломоѹдрити, prudentum facere: да оѹцѣломоудреть вась прѣдреченные страшнїе повѣсти. Г. XI. 92.

оѹцѣнити, pretium statuere: ѡвако смо ѹцѣнили, да дамо всакомѹ ѡдь реченихь юнаковь .є. перьперь. П. 48. да говоре ш ними и да се ѹцѣни. П. 116.

оѹцѣнь, pretium constitutum: да си продаю вино безь воде и медь ѹ ѹцѣнь ѹ Брьсковѣ ѹ трьгѹ кралевьства ми. и ако се кто наиде продавь вино с водомь и медь прѣзь ѹцѣнь, да мѹ се все ѹзьме. М. 17. да ю држаль нашѹ царинѹ и ковницѹ с ѹцѣномь. П. б. 80.

оѹченикь, discipulus: своими оѹченики и апостолы. М 26. прьваго Савы послѣдниюмѹ оѹченикѹ Дометїанѹ. М. 49. ѹченикь добри краліа Тврьтка. П. 60.

оѹчение, doctrina: разоумнѣнше оѹчение ѡбноки нмь. Ст. 25. не забываите оѹченїа своего. Са. 3. послѣдовати твоимь оѹчениюмь. М. 73. забывь вьса благаю оѹчениа. М. 89.

оѹчестие, communio: сь Іоудою да имать оѹчестїе. М. 145. 522. да имать оѹчестию сь распьнишими господа. М. 278. да не имать оѹчестию сь великыими ктитори. М. 333.

оучестьникь, particeps: ȣчестникь грькомь. Г. XIII. 294.

оучиначь, arbiter, само у једном споменику: да вѣшь, ѥрь те ѥ нарекаль Прибинꙗ Припчикь, да мȣ си приставь ѡ правдȣ, кою кѥ водити сь Богȣлиномь Прьдоѥвикѥмь и сь Радосавомь и сь Братошемь, а ȣчиначьѥ ѥсȣ прибинини Вькота Костадиникь, Радашинь Новаковикь и Ивань Божѣновикь. и да вѣшь, ѥрь сȣ се ѡбоѥ стране прѣдь нами ꙁавеꙁали и ѡбьлюбили, да вьсе що ȣчине речение ȣчиначьѥ мегю Прибиню сь Богȣлиномь, Радосавомь и Братошемь ѡ всакои дьльгь и работȣ, кою би Прибина на нихь питаль или ѡни на Прибиню, да ѥ вьсе тоꙁи тврьдо и непороучно, и на томь да станȣ. ꙁа то молимо те, бȣди ш ними, да се теи работе крьше. а да вѣшь, ѥрь ѥ богȣлиновь, радосаль и братошевь приставь Дабиживь Шапе, а ȣчиначьѥ Миль Рожетикь, Браꙗнь Грьгȣрикь и Милосавь Браншикь. ꙁаѥдно ѡбоѥ ȣчиначьѥ бивьши на скȣпѣ сь вами приставьми, да се врьши. П. 79.

оучинити, facere: сиѥ оучинихь имь и оутврьдихь. М. 19. како си се сте наȣчинили по клетькѣ наша села и наше болꙗры ємати, такоꙁи сте и мнѣ ȣчинили. М. 21. ꙁла да ти не ȣчинимо никогаре. М. 22. ако се коѣ крамола ȣчини мегȣ нами. М. 23. да ȣчини пракинȣ. М. 24. 34. ꙗ самь радь правьдȣ ȣчине. М. 29. ако би тько ȣчини кривинȣ моихь кмети. М. 30. ако би ѣа право не ȣчинȣ. М. 30. не ȣчине ли ми правьдѣ. М. 41. да се свакомоу оучини правьда. З. 44. да не ȣчинимо никоєгаре бесправдьꙗ чловѣкȣ ꙁемле твоє. М. 47. что бȣде хтѣние ȣчинити ѡдь ныхь, то да ȣчини. М. 48. ȣчинише все хотѣниѥ кралевьства ми. М. 108. ако крьвь ȣчини дѣтикь. М. 52. кои враждоу оучини. М. 565. ако имь хокете кою пакость ȣчинити и чькетȣ. М. 54. тȣ имь милость ȣчини кралекьство ми. М. 55. ȣчинивь нѣкою ꙁабавȣ дȣбровчанинȣ. М. 119. ако пїань кого ꙁадере, или иноу срамотоу оучини. З. 47. що се бȣдȣ ȣчиниле коѥ любо чтете а или ꙁлобе или крьви

ꙋ снюѕи рать. М. 170. кои плѣнь се ꙋчини. М. 45. ако се би некоꙗ свада ꙋчинила мегю мном и мегю баном. М. 186. ако се ꙋчини коꙗ пра мегꙋ дꙋбровчани и србли. М. 205. поѕнавше чти и слꙋжбе, кое градь Дꙋбровникь ваѕда есть ꙋчиниль господѣ рашкои. М. 217. мирь, любавь и ѥдинство и прѣꙗтельство ꙋчинише мегю собѡмь. М. 319. да бисмо имь добри благосовь ѕа таи градь ꙋчинили. М. 324. да сꙋ ꙋчинили невѣрꙋ. М. 328. любавь и приѣѕань, кою ꙋчинише и покаѕаше господствꙋ ми. М. 337. ꙋчинихь раѕмирье и рать ѕ господствомь дꙋбровачцѣмь. М. 367. ꙋчинивь ш нимь мирь. М. 369. оучини царьство ми Сѣнꙗномь ѕаконь, да оиѕи виноградь сами теже, а да имь не оуѕимаю љьна. Г. XV. 276. ако послꙋхь не ꙋчине. М. 455. да ми не ће сꙋпротивства ꙋчинити. М. 461. да нитко не сми трьговцꙋ дꙋбровачкомꙋ ꙋчинити ниедне новьщине ни беѕаконнѣ ни ѕавртице. М. 489. ꙋчинисмо раѕлогь ѕ господиномь кнеѕомь. М. 503. ꙋчиних напоконе препорꙋчениѥ господствꙋ ви. М. 518. да мꙋ се ꙋчини сꙋдь по ѕаконꙋ. М. 525. тꙋ имь милость ꙋчини кралевьство ми. М. 55. сию милость кралѥвьство ми ꙋчини, да стои ꙋ Дꙋбровникꙋ, а дрꙋга такаре ꙋ кꙋкꙋ кралѥвьства ми. М. 181. ꙋчинише ми книгꙋ вѣрнꙋ. М. 178. хрисовоули, що соу оучинѥни градомь. З. 40. повелю, кою е ꙋчиниль Дꙋбровникꙋ. М. 221. ꙋчинисмо ѡвь ѕаписѡ. М. 400. ꙋчинихь сам тестаменать. II. б. 124. како ѥсть оучиниль оу Сенꙗнехь виноградь велики. Г. XV. 276. оучини црькꙋ и коуке, да ѥсть метохь светиѥ богородице. М. 64. црькꙋа, кою самь ꙋчинила ѕа мои гробь. М. 416. кꙋпать єдань серпентинь напралѥнь ѕлатѡмь, коѥ ꙋчини Рамботь. М. 498. како е ꙋчиниль трьгь на Трѣбини. М. 117. оучинише ш ними белегь ѕаради вѣрованїа. М. 521. ѕа дꙋогове, коѥ имаю или ѡдь ноко ꙋчине дꙋбровчане, терь имь дꙋожникь ꙋдрь ꙋ бахь. М. 410. да га прѣмемо и ꙋчинимо нашега властелина. М. 239. када нась богь тими вольнихь ꙋчини. М. 440. ѡщь ѡвакои ꙋчинисмо, да си ѥ воланъ и слободань вьсакоѥ крьсте чловекь ѕ благомь доити ꙋ нашь градь ꙋ Дꙋбровникь, тко

се назнва улокевь господина Радосава. М. 315. такои оучинисмо за кмети, да ниеднога данка госпоцкога не даю. М. 531. кто ино учини. М. 157. не моите инога учинити. М. 185. ми се кюмо ш ниме стати и учинити що кю бити за волю. П. 1. ако би тко ѡдь нашего племена супротивь ѡвомуи учинению, потврьгению и ѡбету супротивь учинилъ. М. 307. що си ти много крать учинио противь менѣ. М. 500. тко годѣ ли се наиде да супротѣвь учини. П. 31. учинихь имь на волю. М. 377. ѡда свега є намь за правоѡ и задоволноѡ учинюноѡ. М. 404. да бихь у томь нимь право и задости учинио. М. 448. ѣерь имь ю задоволь учинено. М. 512. не дати му зле учинити. М. 258. да господьство му учини учинить наамь ѡдь капетана листь слободни. П. 45.

оучинюние, factum: до коли би не било матере ми супроћу маии таково учиненне, како би могли рећи добри људие, да є за то подобно ѡставити сину матерь свою. М. 274. недворно учинение. М. 315. худнемь учинениемь. М. 485. супротивь ѡкому нашему учинению, потврьгению и ѡбету. М. 307. више реуениѡ учинение и ѡбѣтованые. М. 461. може бити мјесто те ријечи погрјешка vrignegnie. М. 385.

оучистити, purgare: оучищенно добросьставиѣ. Г. XI. 75.

оучитель, magister: благоправїю оучители. Са. 6. нашь оучитель и пастырь. М. 26. прьвїи архїепископь и оучитель срьбскы. М. 72. доуховнаго наставьныка и оучитела ѡтьца кралевьства ми, їеромонаха Андонїа. М. 122. оучители. Л. 60.

оучительнь, docens: подобает епископоу быти оучителноу. Д. 140.

оучительство, doctrina: оучительства вѣнцм оукрашень. Д. 63.

оучити, docere: сьвькоупивь юе кь себѣ науеть имь оуче глаголати. Са. 3. светителы поставивь, и рекь имь оучити люди си. М. 26.

оучрѣдити, hospitio excipere: масльни и хлѣбы прѣдьложивь, любьꙁно оучрѣди ѥ. Д. 30.

оучрѣждати, hospitio excipere: игоумену оучрѣждаюштоу стратилата. Д. 15. многоврѣменно оучрѣждаѥмь царемь. Д. 126. дроуголюбьно оучрѣждаеть на многыи дьни̇̈. Л. 63.

оучрѣждениѥ, hospitum susceptio: любьꙁно оучрѣждениѥмь приѥти бывше. Д. 32.

оучоувати, conservare: квари се ȣчȣвайте. П. 131. господа молимо, да кое стадо имашь подь собою, оуꙁможешь оучювати. М. 559.

оучоути, audire: оучювшимь вьсѣмь. Са. 12.

оучю-, гледај оучоу-

оушакь, име мушко, гледај Костадиновићь.

оуши, селу је Љубижњи цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Оуши. Г. XV. 273. планинама Прькославоу, Гребиштемь, Плочи ишла је међа на Оуши. Г. XV. 300. селу је Селцу у Пологу ишла међа на Оуши. Г. XV. 304. и селима је Гуглави и Крушевицама светога Николе врањинскога ишла међа на Оуши, али је ту баш споменик оштећен, па може бити да се није сачувало име цијело. М. 26.

оушоѥвь, селу је Пријеѣвници ишла међа на ȣшоѥво гȣмно. М. 198.

оуштедрати, donare: нескоудною роукою благооутробно вьсѣхь оуштедраста. Д. 42. ништиїи вьси ꙁлѡ оуштедраеми бываахоу. Д. 93.

оуштедрити, donare: ништиїихь оуштедрывь. Д. 175.

оушька, Стефан је Немања освојио од грчке земље Оушькоу и Поморавиѥ. Са. 1.

оушьница, inauris: ѥдна ȣшница сребрьна. П. б. 73.

оуꙗꙁвити, vulnerare: неисцѣлно оуꙗꙁви се. Д. 62.

оуꙗꙁвлꙗти, vulnerare: не трьпе о сихь любовию присно срьдьце оуꙗꙁвлꙗти си. Д. 116.

оуꙗмьчити, vadari: ȣꙗмьчисмо Мароѥве три брата всакога. П. 152. ȣꙗмчихь Мароꙗ Ѡрьлачикꙗ ꙁа .р. дȣкать,

и изьвадихь га ис тамнице, ꙋ коnои бѥше положень ꙁа дꙋгь. П. б. 112. cf. оуѥмьчити.

оуꙗшниѥние, illustratio: ѥꙁыкь оуꙗшниѥнїа подати ми. Д. 1.

оуѥдиниѥние, solitudo: ѿтьходно оуѥдиниѥнїемь вь поштенїи мльчаливѣ живоуштихь. Д. 7.

оуѥꙁдьна, Алтину је ишла međa на Оуѥꙁьдноу. М. 94. краљ је Стефан Дечански купио у некога Витомира Оуѥꙁдноу без сумње исту и дао Дечанима. М. 97.

оуѥлѥнити, cervo similem facere: напоити оуѥлѥниѥноу доушоу ѥго. Д. 10.

оуѥмьчити, vadari: аще оупрїи нероньхь господара, да га оуѥмчїи соудїа царевь, како да плати господарь вьсе неропхоу на рокь. З. 41. нероньхь ако побѣгне, где га ѿбрѣте господарь нѥговь, да га ѿсмоудїи, и нось моу раꙁьпори, и оуѥмьчїи, да є ѿпеть ѥговь. З. 50.

оуѥти, capere: нѣтько ми є ꙋель чьловѣка. П. б. 18.

оуѥћа, име мушко: властелин Александра господина канинскога и авлонскога ꙋѥгꙗ ставилець 1368 М. 178.

фараоновь, Pharaonis: постави господина домоу фараѡнокоу. Ст. 4.

фараонь, Pharao: Фараѡна морѥмь потопивь. Д. 102.

февраръ, februarius: мѣсеца феврара. П. 8. 37. М. 392. 404.

феброуаръ, februarius: месеца фебрꙋара. М. 31.

февраръ, februarius: мѣсеца феврара. М. 404.

федерикь, Fridericus, гледај Гоуньдоулићь. на једном се мјесту помиње без презимена с братом Бенком, али је без сумње Гундулић. П. б. 79.

фекете, ⎱ човјек краља маџарскога Јована Запоље
фекети, ⎰ Фекете Ꙗношь 1537. М. 555. Фекети. М. 555.

фелань, не знам што је: две ромѥнче фелане. М. 408. П. б. 98.

фелиҷь, Felix, гледај Пелиҷевић.

фелонь, *φελόνιον*: фелоны и дипламн. М. 92.

ференьць, у Мађара Franciscus, гледај Токин.

ферићь, име турско: Ферићь кефалия вечански 1399. П. 25. 27.

ферићьбеговићь, године 1454 окт. 2 оухвати Сибињанин Јанко Ферићьбеговика оу Кроушевьцоу. Л. 78. Г. Х. 272.

ферьварь, februarius: мѣсеца ферьвара. Ст. 30. мѣсеца феврара. Са. 13. М. 7. ферьвара. М. 20. П. 76. П. б. 37. врло често.

ферьхать, име турско: Ферхать 1537. М. 555. у истом споменику и Ферха.

феҷорь, између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Марко Феҷорь. Г. XV. 272.

фигоурати, pingere acu: кжтжшь златомь фигѹрань. М. 415. П. б. 104. 121.

филаньдрь, цар грчки за времена Стефана краља Првовјенчанога: цара, Филаньдра глаголюма. Ст. 21. Юриса Филаньдра. Ст. 27.

филећьхаӡь, мјесто у Мађарској: идоше тоурци на Филекьхаӡь 1682, раӡкопаше га ӡемлюмь барабар. Л. 86.

филипа, име једној властеоци дубровачкој XIV вијека: како ѥ полаҷа прьво била госпоге Филипе наше владике. М. 236.

филипо, Philippus, cf. Филипь, гледај Моврѣшнћь, Пеҷенѣжићь.

филипополь, Philippopolis: ѹ Филипополю. М. 410.

филипь, Philippus: за краља Милутина ѥпископь рашьскыи Филїпь. М. 60. — Међу људима које исти краљ даде Грачаници бјеху три братьца Филипь, Стефань и Богдань. М. 563. — Протовистијар господина зетскога Балше Филипь 1385—6. М. 203. 204. — Властелин деспота Јована пань Филипь 1496. М. 542. — Гледај Барель, Бѣлень, Орен. cf. Филипо.

филокалиꙗ, манастир у Солуну: вь монастырь вь Фїлокалїи. Д. 77. вь Филокали монастыри. Д. 135.

филониꙗ, прво име мученици Јерини: Филонїю. Л. 57.

философь, philosophus: Константинь философωмь. Л. 63. cf. Коньстаньтинь.

филотеи, Philotheus: манастир у Светој Гори: Филотеи нарицаемы монастырь. Д. 66. Филоѳеоу игоумень. Д. 127. 132. — Патријарах цариградски за кнеза Лазара. Г. XI. 163.

филотие, Philotheus: игуман довољски XVIII вијека: игѹмена Филотїа. В. дан. I. 12.

фина, *φήνη*: фина, милостива птица, нисподаема ωрлиꙋица хранещїи. Гильф. бос. 274.

финеремисионе, absolutio: ѹꙋинихь ш нимь финеремисионе. П. б. 103.

финикь, palma: ҫахара и финикы елико потрѣбова. Д. 192.

финь, срл. finus, purus, за сребро: сребра ѹ едномь сакѹлю .е. плоꙋа и неколико ҫрьна фина, . . . сакѹль дрѹги фина. М. 407. П. б. 99. фина сребра. М. 498. П. б. 35. 105. cf. сребро.

флоковьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Флоковьци. Г. XV. 278.

фоньдена, срл. funda, horreum: хωкемо дати стаꙋѹне беҫь плате и бастаке, кои те скрьцати ѹ фонденѹ. П. 77.

форось, forum: на фωрωсѣхь. М. 3. само ту.

форьма, forma: две тепсие латинскехь форамь. М. 408. две тепсие латиньске форьме. П. б. 100. literae forma: сьставихь форми, на нихже вь едино лѣто ωсмимь ꙋловѣкомь сьвршити ωхтоихь. М. 538. потьщах се сьставити форьми, къ еже быти оугодна вьсакомоу проꙋитаюшомѹ. В. прим. 13.

фоскари, дужд млетачки 1423: господиномь Праньꙋескомь Фоскари. М. 325. Франьꙋескомь Фоскари. М. 327.

фоско, гледај Слабићь.

фосковићь, дубровчанин Биньчѹла Фосковикь између 1240 и 1272. М. 52.

фосно, гледај Хвостьно.

фрадь, frater, скраћено за калуђере: фрадь Вита. М. 109. cf. фрать.

фрамакь, митрополить кѵрь Аѳанасїє Фрамакь. Л. 79. cf. Атанасиє.

франько, Franciscus, гледај Басилѥвићь, Вицнꙗновићь, Иосифовићь, Сорьгочевићь. један се дубровчанин трговац помиње само именом Франко 1397. П. 9.

франьковь, Francisci: сребро франково (т. ј. Франка Басиљевића). П. 79. 99.

франьцишко, Franciscus: реда светога Франьцишка. М. 379.

франьциꙗшькыи, gallicus (као да је то): ѕа дѣцѹ франциꙗшкѹ, кою сѹ ѡдькѹповали. П. 9.

франьческо, Franciscus, гледај Марьгоушьковићь, Поуцићь, Фоскари.

франьчиско, Franciscus: дубровчанин између 1273 и 1314: маломѹ братѹ Никѹлѣ и братѹ єговѹ Франьчискѹ. М. 69.

франьчьскыи, francorum: кралꙗ франьчьскааго. Л. 68. франечскаго. Л. 57.

фратрь, frater за калуђере: викарь с фратри. М. 378. всои братьи фратромь. М. 379. више писани фратарь. М. 494.

фрать, скраћено фратрь, које види: фрать Локрѣнаць. П. 71. фрать Александра дѹбровчанина. М. 494.

фреварь, februarius: фревара мисеца. М. 105. фревара. М. 232. 238. 366. 374. 516. фрѣвара. М. 296.

френьчешко, Franciscus, гледај Поуцићь.

фриѕь, срл. frisius, crispatus: кавеца два фриѕа ѕлата, не ветха. М. 498.

фриола, Forum Julii: въ Фриѡле. Г. XI. 126. оставлꙗють Фриѡлѹ. Г. XI. 127.

фроугопоуловь, планини Ѡграждєноу и пашиштоу

Ўрьвеной Полѧни ишла је међа на фроугопоулово селище. М. 64.

фроугь, francus: наюмьше грьчьскыю вою, фроуги же и тоурьки. Ст. 5. фроугомь Константїнь градь прѣдрьжештимь. Д. 103. фроугь великь. Д. 178.

фроужьскыи, francorum: две ромеиче фрѫшке. М. 408. П. б. 98. — Фроужьскаꙗ Гора у Сриjему: вь подькрилїе Фроушкїе Горы. В. дан. I. 28.

фрьварь, februarius: мисеца фрь(ва)ра. М. 321. 390. 431. cf. прьварь.

хаба, noxa: да ходе власи свободно (и) ихь добиткь безь все хабе и ѕледи. М. 24.

хабити, damnum inferre: и ако би хьтель хабити или би исьхабиль намь. М. 36.

хавала, град и брдо више Биограда: године 1515 маја 6 разби Балиль бегь Ѩноша херделского воеводоу подь Хавалом. Л. 83.

хавала, commendatio у Турака: хавала амальдаромь. М. 529. ѕа свилѫ хавала и хсакь. М. 529.

хадомь, име турско: Хадомь баша 1441—74. Л. 77. 78. 81.

хадрь, име турско: човјек Хамзе бега херцеговачкога 1470. М. 513.

хадьмань, име турско: Хадмань паша 1552. Л. 84.

хажи, гледај хажиꙗ: хажї Мѡусею. М. 558. хажи Маѕума. В. дан. I. 9.

хажиꙗ, qui in loca sacra migrat: прѣзвїтера Іѡана хажїю. М. 558.

хаѕден, pannus quidam: многоцѣне велике чисте свите разлике, акьсамити, хаѕьден. П. 138. поꙗсь бисерань на хаѕдею црьвенѫ. П. б. 103. венаць великога бисера сь камеции .si. положень по хаѕдею. П. б. 103.

хаѕна, aerarium у Турака: ѫ царво ми хаѕно придаше. М. 548. гријешком стоји о мјесто ѫ.

хапрадинь, име турско: човјек Хамзе бега херцеговачкога 1470. М. 512.

хаиф-сороучим, nuncius trepidus: ни ємииь ни хаифсорвуим. М. 523.

халашевьци, селу је Вилској ишла међа надь Халашевце. М. 144.

халићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше оулиарь Радомирь Халикь. Г. XV. 284.

халота, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Халота. Г. XV. 291.

хальда, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Хальда. Г. XV. 290.

хальдоуе, селима која је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском бјеше међа ѿть Кошарие сь Халдвемь. М. 194. номинативу нема потврде.

хамировићь, властелин Вука Бранковића Тодорь Хамировикь 1387. М. 209.

хамоужа, pannus quidam: пандаври, хамвже, хаѕьден. П. 138.

хамьѕа, име турско: Хамьѕа бегь 1417—72, господинв Хамьѕа бегв, воеводе Хамѕа бега, господина воѣводе Хамьѕа бега госьподара херьцегове ѕемьле, ѿдь херьцегове ѕемьле саньжакв Хамьѕа бегв. П. 139. М. 443. 509. 512. 513. 515. 516. 105.

хананеа, chananaea: хананею ѕа дьщерь страждоуштоу молештоу се помиловаль єси. Д. 162.

хань, у Турака imperator: цара сvльтань Баѩѕать хана. М. 545. хань. М. 548. Баѩѕит хана. М. 550. ханв. М. 550. Селим ханъ. М. 550.

ханьдакь, манастир је Трескавац имао земље блиѕь Ханьдака. Г. XI. 131.

харачь, tributum у Турака: кои ми харачь давають.

М. 410. харачь донесоше. М. 474. що самь годѣ даѡ ȣ харачь. М. 500. погрјешка: храч, храча. М. 550.

харачьникь, tributarius: ми смѡ ѡдь царьства ви харачьника. М. 474. да не имаю ꙁабакȣ ни ѡдь кѡга мѡга чловѣка ни ѡдь кѡга ми харачьника. М. 524. exactor vectigalium: ни кадиꙗ ни харачникь. М. 523.

харачьнь, tributarius: ми смѡ харачьни люди. М. 528.

харизати, $\chi\alpha\rho\acute{\iota}\zeta\epsilon\iota\nu$, donare: да имь ѥсть тврьдо до вѣка, любе подь цръковь ꙁа дȣшȣ подьписати, ȣ прикию дати, продати, харизати, ꙁамѣнити. М. 156.

харитоновь, Charitonis: харитонова ѡбитѣль у Светој Гори. М. 127.

харь, $\chi\acute{\alpha}\rho\iota\varsigma$, gratia: беꙁь хари да двигнеть се. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 81. ако би се комȣ харь ȣчинила. П. 36. да харь тебѣ видимо. П. 56. ѥрь кѥ имамь ȣ великȣ главиȣ харь бити. П. 161.

харьдомилићи, влахе Харьдомилиће потврди Јурај војвода Доњих Крајева Павлу, Николи и Влатку Јурјевићима. М. 378.

харьламьпиѥ, $X\alpha\rho\acute{\alpha}\lambda\alpha\mu\pi o\varsigma$: игуман обытѣли иверьскїе Харьламьпїе 1347. М. 127.

харьнь, gratus: хоте харни бити. М. 241. да смо харни великои красотѣ дȣбровьчкои. М. 242. всемȣ томȣ хоте харни бити. М. 289. 300. що се нами могло; харни смо били. П. 129. Дȣбровникь таковѣмь приꙗтелѥмь ȣмѣваль ѥ почтеномь любкомь и чьстию плакꙗть и харань бити. П. 159. praemio donatus: да толикаи любавь не бȣде нехарьна, паче вь свемь славна и харьна да бȣде. М. 238. любавь много харьна да бȣдеть. М. 239. ѡбетованиѥ к намь харьно да бȣдеть. М. 258. да толикаи любьвь харна бȣде. М. 337. 343.

харьтиꙗ, charta, $\chi\alpha\rho\tau\acute{\iota}o\nu$: на хартїи срьдьца написавь. Д. 24. вса на хартїи написавь. Д. 78.

харьтофилаковићь, $\chi\alpha\rho\tau o\varphi\acute{\upsilon}\lambda\alpha\kappa o\varsigma\ \upsilon\acute{\iota}\acute{o}\varsigma$: харотѡфилаковикь Дьмитрь. М. 193. јамачно је погрјешка о између р и т.

харьць, краљ је Стефан Дечански дао Дечанима виноградь Харць. М. 92.

хасань, име турско: ходи царь на Оуꙁоумь Хасана 1479. Л. 80. 81. — Гледај Клокоучарићь.

хатарь, fines: ѡть Кꙋчанне на Стꙋбице, на хатарь, ... на Бꙋкокицꙋ на хатарь, ... на хатарь на третїи. М. 197. дѣлѡмь хатарь ѡть Петке прѣкы поуть, и на нюмь хатарь. М. 199. хатарь подь шꙋканиске винограде, ... на Крꙋшекꙋ полꙗнꙋ хатарь надь Цвѣтковꙋ падь. М. 199. само у том једном споменику.

хаꙗти, curare: не брѣгꙋки ни хаюки власть своюга господина ꙁаповѣди. П. 168. и са се: ако не кѣ се хаꙗти. М. 529.

хвала, laus: благодаренню и хвалоу вьсилаю всѣхь владыцѣ. Ст. 4. иже юсть хвала иꙁраилева. Ст. 10. хвалы и поучьсти ненавиде. Д. 128. выноу хвала юго вь оустѣхь твоихь. М. 9. вь славоу и хвалоу матере божїе. М. 531. на томь богоу хваалоу дадохмо. М. 554. всакои поутенои чьсти и хвалѣ достоиним нашимь прїꙗтелюмь. М. 516. раꙁꙋмѣ поутене рѣчи и велике хвале господина нимь воюводе, како се хвали Вькцемь и нюговомь ѡпкиномь. П. 145.

хвалити, laudare: аггелы сего хвалеще дивише се. М. 71. чисти и хвалити светие. М. 125. хвалити и славити єгѡ. М. 129. много намь говорише и хвалише вьсакою доботꙋ господьства ти. П. 21. хвалимо бога на нихь животꙋ. П. 47. юсть раниикь нѣколико, хвалюнь господь богь, нѣ ѡдь смрьти нѣдань. П. 96. са се, gloriari: мьнѣ хвалити се да не боудеть. М. 74. много се намь хвале наши трьговци, юрь имь си вьꙁда биль приꙗтель. П. 10. вьꙁда ни се сꙋ хвалили трьгѡвци твоѡмь добротомь. П. 44. ми се господьствомь ти хвалимо. П. 97. како се хвали Вькцемь и нюгокомь ѡпкиномь, юрь сꙋ людию добри и нюмꙋ вѣрни. П. 145. gratias agere: ꙁнамо, чꙋю се по всѣхь ꙁемлꙗхь велики твои раꙁꙋмь, и да си ꙋмѣль вьꙁда дати себи добри свѣть и мноꙁѣмь инѣмь, и ꙁа то много хвалимо. П. 51. вѣѡма хвалимо на вашемꙋ доучеканїю. М. 560.

хвалoвићь, синовац кнеза Браила Михојевића иначе Тезаловића, син брата Браилова Богише прозванога Хвала, Юран Богишићь, кои се ҙове подрѣтомь Хваловићь. М. 544. cf. Богышићь.

хвалословию, collaudatio: на хвалословию божьствьнаго смотрению. М. 186.

хвалою, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Хвалою. Г. XV. 303.

хваль, име мушко: свештеник у подручју херцега Хрвоја: сие се кныге написаше ѡть роукы Хвала крьстиѣнина 1404. М. 253. — Богиша Михојевић звао се прѣкоромь Хвалѡ. М. 544. — Гледај Михоювићь.

хвальчићь, краља Милутина слоуга Бѹдиславь Хвальчикь 1289. М. 55.

хвалюние, gloriatio: велерѣчивое хвалюніє. Д. 153.

хвалюнь, име мушко, гледај Радосалићь.

хвао, гледај Хваль.

хварь, острво између Брача и Кркра (Корчуле) које на картама пишу и Lesina: како ни писа сь Хвара. П. 88. шо намь пишете ҙа Какрь и Хварь. П. 116.

хварьскыи, τοῦ Хварь: бишкѹпомь хварьскимь. М. 450. као да је мјесто те ријечи (ако не мјесто хрьватьскыи) погрјешка: кь банѹ хврьваньскомѹ. П. б. 25.

хватити, prehendere: дворане властельсціи, ако оучини кое ҙло ѡть нихь, ако ѥсть себьрь, да хвати оу котьль. З. 44. да се не хватї; тога да хвате. М. 551. — се, manus afferre: колико да би се моюе главе хватиль. М. 307.

хвостьно, крај српске земље гдје су Дечани и Пећ: Стефан је Немања освојио од грчке земље Хвостно вьсе. Са. 1. вь Хвостно. Са. 13. краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи неколико села оу Хвостнѣ, којима су имена: Пекь, Ѵрьни Врьхь, Стльпеҙи, Трѣбовитикы, Горажда, Накль сь Ѵелпикни и сь Лабляни, Лютоглавы сь градомь. М. 11. дао је исти краљ истој

цркви и планину оу Хвосьтнѣ Слано Полѣ сь Тмасвѣмь Гвоздомь. М: 12. краљ је Милутин зидао цркву св. Николи вь Хвоснѣ на рецн Бистрицн близь великіє архієпіскопіє србскіє. М. 72. цар је Стефан дао Хиландару в Хвостьнѣ село Косорнкю. М. 138. исти је цар дао цркви арханђеловој у Призрену катун Синаиице оу Хвостнѣ. Г. XV. 295. цар је Лазар дао земље оу Хвосноу коnь митрополіє хвостьньское манастиру руском у Светој Гори. М. 200. љетописац пише Фосно: шестога (владику) постави оу Фосноу оу Стоудѣницѣ малѣ вь храмѣ прѣсветыє богородици. Л. 59. cf. хвостьньскын.

хвостьньскын, *τοῦ* Хвостьно: краљ је Милутин дао Хиландару пашище Лабнћево оу хвостьнскон земли, а њему međe бјеху како оутиче Рибникь в Дрин н ѡдь Рибника . . . оус Козникь . . . како грѣде поуть посрѣдѣ Горачека оу Любижню, н како втиче Любижьна оу Дринь. М. 61. мѣсто вь прѣдѣлѣхь хвостьнскыхь Дечане нменоуємо. Г. XI. 68. єпископь хвостьньскын помиње се први пут за краља Милутина. М. 60. 98. Л. 54. митрополіє хвостьньское. М. 200.

хегень, име мушко, гледај Драгославић.

хеланьдаро, гледај Хиланьдарь: вь мѣстѣ рекомѣмь Хеланьдаро. М. 191. само ту.

хельда, pellis quaedam: контвшь, посталень хелдами. П. б. 104. 124. плашь потьсталень хелдами. П. б. 124.

херетисаниє, *χαιρετισμός*, salutatio: много здравьє н херетисаниє. М. 442. властеломь двбровачкемь много поздравлене н херетисане. М. 552.

хероbо, земљама је хиландарским у Светој Гори ишла међа на брьдо на Хероbо. М. 131.

херотонисати, *χειροτονεῖν*: емвже не хотешв херотонисаше на прѣстоль архієреиства влашкаго. Г. XI. 128.

херотонисовати, *χειροτονεῖν*: архієпископь херотонисоует се срьбскые земле. Л. 59.

хероувимь, f. coll. Cherubim: мнѡгоѡчитаа хероувімь. М. 547.

херьдель, Transsilvania, мађарски Erdély: ѡдь Хердела. Л. 82. хѡди паша воуднмски на Хердель землю. Л. 84. Хердель ѡсконше. Л. 86. на Хердель. Л. 87. cf. Ерьдель.

херьдельскын, Transsilvaniae: Юанша херделског воеводоу. Л. 83. воиводи херделскомоу. Л 83.

херьцеговина, ducatus, држава херцега Стјепана, од којега јој је остало то име: по арванасехь и по Херсеговїне. М. 527. господар земле Херцеговине. М. 557.

херьцеговица, ducis uxor: в госпоге Юелене херцегѡвице (жене херцега Хрвоја). П. 176.

херьцеговићь, ducis filius: кнезь Влѡша Херцеговићь, гледај Бальша.

херьцеговь, ducis: вси херцегѡви. П. 60. херцеговь кнезь. П. 88. херцегова сина. М. 513. ѡдь херьцегове земле. М. 474. в херьцеговь саньжакь. М. 484.

херьцеговьскын, τῆς Херьцеговина: митрополитоу петровскомоу и пол херцеговскома. Гильф. бос. 312.

херьцегь, dux: херцегь сплѣтскын. М. 250. то је био Хрьвоје, којега види. — херцегь ѡдь светога Саве. М. 441. то је био Стјепан Вукчић и два сина његова Владисав и Влатко и син Владисављев Баоша; види та имена. — ѡвонмь Шлижїамн херцегь (крал мађарски). М. 553. 554. — Парфишь херцегь. Л. 86. принцa Лоуи херцегь. Л. 87. види та имена — погрјешка: херүега. М. 506.

херьцежица, ducis uxor: херцежица Цицилиѣ (жена херцега Стјепана). М. 501. 507.

хиланьдарь, манастир у Светој Гори: монастирь, зовомы Хиландарь. М. 5. мѣсто глаголемоѥ Хиланьдарь. Ст. 13. Хиланьдароу. М. 58. 521. Хиланьдарь. М. 62. монастира Хиландара. М. 223. Хїландарв. М. 508. Хиландарь. Л. 58. вь Хїландари. Д. 172. кь прѣсветѣи богородици, рекомѣ Хиландари. М. 86.

хиланьдарьскын, τοῦ Хиланьдарь: игоумена хиландарскыѥ лавры. М. 49. богородицѥ хиланьдарьскыѥ. М. 60. сь урьньцы хиланьдарьскыми. М. 66. обытѣль хиландарь-

скаа. М. 128. села хиланьдарьска. М. 138. старьць хиландарски. М. 223. хиландарьску метохию. М. 223. монастироу хиланьдарьскомоу. М. 570. їгумень хыланьдарьскы. М. 332.

хиланьдарьць, калуђер у Хиландару: старци хїландарьци. М. 568.

хиланьтарь, гледај Хиланьдарь: монастирь Хиланьтарь. М. 125. само у том једном споменику.

хилиньдарьць, гледај хиланьдарьць: хилиндарань (године 1637). В. дан. I. 28. само ту.

хилиада, *χιλιάς*, нвг. *χιλιάδα*: у всакомь по три десети хилиада аспри. М. 407. деветь хилиадь дукать. М. 514. .мг. хилиаде. П. б. 96.

хинатовьць, неко мјесто негдје око Призрена: виноградь на Хинатовьци даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271.

хинать, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Хинать. Г. XV. 298.

хладь, auga: видѣти хладь божьствьнаго града вышнаго Иерусалима. Ст. 10.

хладьнь, augae: на мѣстѣ хладнѣ пажити оною. Ст. 17.

хлапеновиђь, властелин Стефана бана босанскога Радосавь Хлапеновикь 1332—3. М. 102. 107. презиме му је на пошљедњем мјесту записано Хлаповикь.

хлаповиђь, властелин Стефана бана босанскога Шитко Хлаповикь 1333. М. 107. — Радосавь, гледај Хлапеновиђь. — Између људи у катуну Пинушинцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ярославь Хлаповикь. Г. XV. 297.

хлапомириђь, властелин војводе Сандаља и херцега Стјепана кнез Обрадь Хлапомириђь 1419—35. М. 291. 304. 383.

хлапота, име мушко: између људи које краљ Милутин писа Хиландару један бјеше Хлапота. М. 59.

хлапь, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше

тако име, а од њих један бјеше презименом Боунилович̓ь. Г. XV. 289. 299. — Гледај Властић̓ь. — мислим да је надимак Ивану Будисаљићу, којега пишу: усоиникь хлапь Иван̓ь Будисалик̓ь. М. 102.

хлапьць, име мушко, гледај Роужнић̓ь.

хлапьчић̓ь, писар жупана Бѣлшака и војводе Радича Санковића Грубанаць Хлапьчић̓ь ньмоћанин̓ь 1391. М. 219. — Властелин краља босанскога Остоје кнез Стипан̓ь Хлапунић̓ь 1398. М. 232.

хлахоли, село које је цар Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Хлахоли. М. 194. има и сада близу Пожаревца у срезу млавском, само што га пишу Лаоле.

хлахолина, манастир је Тресковац имао стась вь Хлахолинѣ. Г. XI. 136. у Хлахолинѣ. Г. XIII. 373. номинативу нема потврде.

хлеринь, манастир је Тресковац имао земље вь Хлеринѣ. Г. XI. 135. 136. у Хлеринѣ. Г. XIII. 373. цар је Стефан освојио град Хлеринь. Г. XI. 161. на првијем мјестима биће околина тога града.

хльмлıанинь, човјек из хльмьске ꙁемлıе: си су хльмлıане. М. 34. вола приморанину вола хльмлıанину. М. 247. кога нихь судь ѡсуди хумлıана. М. 460.

хльмь, collis: међа је Клучевиштемь ишла мегю пьси доль и мегю хльмь. Г. XV. 285.

хльмька, tumulus: селу је Вучјему Долу ишла међа на хльмькоу доубравнчкоу и на воучедольскоу хльмькоу. М. 199.

хльмьскы и, западни крај српске државе на мору од Неретве до Требиња звао се хльмьска ꙁемлıа: велии кралıь, намѣстьныи господинь вьсе срьбьске ꙁемлıе и Диоклие и Дальматие и Травоуние и хльмьске ꙁемлıе. М. 9. тако се један пут записао краљ Стефан Првовјенчани; а што је исти краљ истом таком приликом у другом споменику мјесто ријечи „хльмьске ꙁемлıе“ записао „Ꙁахльмие“ (види Ꙁахльмиıа), то држим

да свједочи да је хльмьска ꙁемлꙗ и Ꙁахльмиꙗ била једна земља; тому је потврда што је био владика који се за краља Милутина писао єпискоупь хльмьскыи. М. 60. 69. Л. 54. па два љетописца пишу да га је поставио св. Сава „оу хльмскои ꙁемли." Л. 59. 69. а један вели: „вь ꙁахльмскои ꙁемли." Л. 69. а сва тројица веле да је владиковао вь храмѣ прѣсветыє богородицє. Л. 59. њему је столица била у Стону. Л. 59. а то показује колико се на запад простирала хльмьска ꙁемлꙗ, су чим се подудара и то што су Јурјевићи (XV вијека) били од хумске земље, а држали су Дријева и Свјетило. М. 283. што краљ Првовјенчани у горњем примјеру именујући своје земље осим хльмьскє ꙁемлє (или на другом мјесту осим Ꙁахльмиє, коју види) помиње и Травоуниꙗ, то показује да требињска жупа није била у хумској земљи или да је хумска земља допирала до те жупе; тому може бити потврда што краљ маџарски Матијаш (1465) дајући села фратру Александру дубровчанину вели да су три села (по имену Нєриꙁи, Гнилища, Лоꙁица) в Лꙋци в хꙋмскои ꙁемли, а три (по имену Уєсиница, Нєцнєћь и Горица) в жꙋпи Трѣбинꙋ, а три (Сꙋт Стипан, Кꙋти, Мокриꙗ) в жꙋпи Драчєвици. М. 494. али је жупа требињска била мање знатна, које ваља мислити и по томе што је остала само жупа, те се без сумње често мисли и она у хумској земли; тако краљ Радослав (1234) без сумње мисли сву земљу до Зете дајући дубровчанима слободу да тргују по хльмьсцѣ ꙁемли и по Ꙁетѣ. М. 19. тако и љетописац вели да је син Стефана Немање Вукан био кнез всои Ꙁетє и хльмьскои ꙁемли. Л. 51. да јој је на сјеверу била међа Неретва тому је свједочанство што Хрвоје херцег спљетски пише (1404) из Звечаја да ће војске своје послати приꙁь Нєрєтавꙋ в хꙋмаскꙋ ꙁємлꙋ (гдје гријешком писарском стоји а међу два сугласна). М. 252. бан се босански Стефан писао господинь свємь ꙁе-

млѭмь босансцемь и хꙋмьсцемь. М. 102. бань Босни и Ѹсори и Соли и господинь хомскои (гдје гријешком стоји о мјесто ꙋ) ѕемли. М. 105. 106. а послије и краљеви босански Дабиша, Остоја, Твртко Твртковић, Томаш и Стефан Томашевић: краль срьблемь, Боснѣ, приморию, хльмьсцѣ ѕемли. М. 225. 231. 253. 429. 485. у повељама се њиховијем помињу као свједоци оть хльмьске ѕемлѥ кнезови и војводе. М. 226. 249. 283. тако и у повељи Јурја Војисаљића синовца војводе Хрвоја. М. 379. село ꙋ хльмьсци ѕемли, ꙋ име Велиѭке, даде краљ Дабиша својој кћери Стани. М. 225. у подручју херцега Стјепана бијаху люди хꙋмске ѕемлѥ. М. 457. — хумска је земља XIII вијека била кнештво а старјешина јој велики кнез, који имаше своје властеле и којега син бјеше жупан: кнеѕь велии хльмьскы Аньдрѣи. М. 24. 34. кнежьство хльмьско. М. 43. 45. властеле хльмьци. М. 45. жꙋпань Радославь, синь кнеѕа Андрѣ хльмьскога. М. 44. господа рашька и хꙋмьска. М. 217. господе босаньске и хомьске (гдје гријешком стоји о мјесто ꙋ). М. 220. послије се херцег Стјепан и син му Владисав писао господарь хꙋмьски. М. 441. cf. Стѣпань. у њега су били и властеле хꙋмьсци. М. 459. за њега стоји у једном препису херьцегь хомски. П. б. 113. али је без сумње погрјешка; и син се његов Владисав писао господарь хꙋмски. М. 493. cf. Владиславь. а што је херцег Стјепан додавао тијем ријечима јоште ријечи кнеѕь дриньски, то показује колико толико докле се на исток пружала хумска земља, т. ј. најмање до извора ријеке Дрине. војвода се Иваниш Влатковић писао воевода хꙋмьски. М. 453. cf. Иванишь. а браћа се његова писаше само: Жарько хꙋмски. М. 495. Агꙋстинь хꙋмски. М. 538. Жарько, Тадиѩ и Дꙋрагь хꙋмсци. М. 542. — дубровчани су плаћали српским владаоцима могорыше хльмьске. М. 19.

хльмьць, Алтину је ишла међа сь Равьнинѣ на Хльмьць, сь Хльмьца оу Оумечиноу. М. 94.

хлѣбарь, pistor: о клоучарихь и хлѣбарихь. Са тип. хил. у Аврам. св. гор. 31.

хлѣбь, panis: не вькоуси хлѣба ни воды. Са. 11. хлѣба мало и рѣтко приемахоу. Д. 24. оуготоваvь топли хлѣбы. Д. 28. небеснаго хлѣба. М. 57. ѡтдѣлень хлѣбωмь и иманїемь. З. 35. да се даѥ кисѣль хлѣбь всѣмь ѥдинакь. Г. XV. 306. ꙗдоущи хлѣбь ихь вьздвигоше на нихь кωвь великь. М. 244.

хлѣбьнь, panis: мѣртикь хлѣбныи. Г. XV. 306.

хлѣвьно, граду Босни и околина његова: у Хливно. М. 248. що ѥсть тко у Хливни. М. 248. иничере ино ниѥ Хливно. М. 249.

хлѣвьньскыи, *τοῦ* Хлѣвьно: у хливанскои врьховини и у жупи. М. 248. врьховину хливанску. М. 249. осидници хливансци. М. 248. градь хливански. М. 249.

хлѣчько, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Хлѣчько. М. 97.

хоботьница, polypus (ваља да је то): хоботнице и икре. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 99.

хобоужићь, властелин дубровачки Маринь Хобужикь у вељем вијећу 1253. М. 39. cf. Кабоужићь.

ходановићь, човјек царице Милице Ивьчинь Ходановикь 1407. П. б. 44. исти се помиње без презимена 1404. П. 74.

ходань, име мушко, гледај Радославић.

ходатаи, mediator: светителꙗ и чюдотворца Савоу блыжьнꙗго ходатаꙗ ω нась кь богоу. М. 125. ходатаꙗ ѡбрѣсти ва кь владицѣ моѥму Христу. М. 134.

ходатаиство, intercessio: ходатаиствомь прѣсветыѥ владычице. Са. 14. просимь ω нась молбоу и ходатаиство. Д. 218. ходатаиствомь прѣсветыѥ богородице. М. 331.

ходатаиствовати, intercedere: бьдрѣи ωчи трьблаженьнаго старьца неоусыпьно ходатаиствоуѥта ω твоѥмь добрѣ. Ст. 28.

ходатаиствьнь, intercedens: радости многы хода-

таинствьно бывамое видѣвше. Д. 87. вѣнць ꙁемльнаго сего царьствїꙗ ходатаиствиꙗ бысть томоу небеснаго царьствїꙗ. Г. XI. 86.

ходатаица, mediatrix: иꙁволи ходатаицꙋ быти прѣчистꙋю владычицꙋ. М. 194. мнихѡмь Светы Гори и инымь монастиромь ꙗко маты ѡбрѣташе се (царица Мара) и ходатаица кь царствоующомоу. Л. 64.

ходати, ire: не смѣше слободно хѡдати по царевѣ ꙁемлѣ. П. 22.

ходикоѥвиќь, властелин херцега Влатка кнеꙁ Радоѥ Ходикоєвиќь 1470. М. 504. 506.

ходимиришть, иꙁ Крајине Градиша Ходимирищь 1247. М. 32.

ходити, ire: кире ходе по моємꙋ владанию трьгꙋюке. М. 2. да ходе по моѥи ꙁемли свободно с трьгомь. М. 16. тоудѣ си ходите простраио и ꙁдраво. М. 24. да имь ходе трьговьци по ꙁемли кралевьства ми и по трьговѣхь и по пꙋтевѣхь. М. 85. да ходе по трьговѣхь. М. 120. да има ходити дꙋбровьчьки трьгь и трьжьци свободно по всои ꙁемли кралѥвьства ми. М. 188. трьговци и людиѥ нихь с трьꙁи и с иманиѥмь нихь да могꙋ ходити по морꙋ и по сꙋхꙋ. М. 410. на пꙋть да не ходе. М. 19. ни оу Светоу Гороу да не ходе никоимь посилиѥмь, раꙁвѣ да пасоу кобиле. М. 61. ѥрь смо людиѥ врѣмени и стари много, не моремо поки, ѥрь ѥдва и ѡвдѣ по градꙋ ходимо. П. 9. тко би сꙋпротивь Дꙋбровьчникꙋ ходиѡ. М. 455. ходи Моурать подь Кроушевацль и плѣни срьблѥ. Л. 76. ходи царь оу арьбанасе на Скендера. Л. 81. господь не лишить добра ходещихь неꙁлобою. М. 9. вса прѣтрьпѣ на ꙁемли ходеи. М. 88. трьгови да имь ходе слободно. М. 411. да црьвацль, олово, свила и восакь на новьскꙋ скалꙋ ходеть. М. 529. да пинеꙁь дꙋбровачки ходи по рꙋсагꙋ кралевьства ми, како є и прьво ходиѡ. М. 491. како ходи поуть ѡть Цѣтиниꙗ кь Крьтѣлци. М. 532. ꙁа платꙋ провижиѡна ꙁа годище, кое ходи сада. М. 502.

ходиша, име мушко: између људи које је краљ

Стефан Првовјенчани писао Жичи један бјеше Ходиша. М. 13.

ходьча, гледај Хотьча.

ходьчьскын, гледај хотьчьскын.

хожденню, ambulatio: хожденїє твое вь мирѣ да боудеть. Са. 9. братнюе едниьство и вь коупь хожденїє. Д. 8. хромымь хожденїє дароваше. Д. 208.

хомольскын, τοῦ Хомолю: избегь омолскы. Л. 78.

хомолю, крај у садашњој Србији у окр. пожаревачком: цар је Лазар дао цркви богородичиној у Ждријелу браничевском неколико села в Омолю. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала и по ком је први пут и штампано стоји Хомолю.

хоморанн, село манастира Трескавца: Хоморанн. Г. XIII. 374. било је у Бабуни: село оу Боубоунѣ Хоморѣне. Г. XI. 134. међа му је ишла на поуть присадьскы . . . обыюмлюще все Лоукавицоу. Г. XI. 134. то је без сумње садашње село близу Прилипа које Hahn reise 183 пише Moran.

хоморяньскын, τῶν Хоморанн: на клисоуроу хоморанскоу, все правине хоморанске. Г. XIII. 371. хоморѣньскоу междоу. Г. XI. 133. всоу правиноу хоморѣньскоу. Г. XI. 134.

хоморню, Алтину је ишла међа оу Хоморню. М. 94.

хоморѣне, гледај Хоморанн.

хоморѣньскын, гледај хоморяньскын.

хоннадь, презиме Сибињанину Јанку: велнкын воевода Хоннадь Юношь. Л. 79. cf. Юньковль.

хора, χώρα, regio: хорѣ всен дѫбровнишстѣн. М. 2. по всен хорѣ царьства ми. М. 2. в скопьскѫѫ хорѫ. М. 3. по всѣхь хорахь царьства ми. М. 3. вь хорѣ злетовцѣн. Г. XIII. 296. градовь и хорь. М. 363.

хороугвица, планина код Синајинаца: планина Синаиницемь Хороугвица. Г. XV. 296. кь Хороугвици. Г. XV. 296.

хороунь, селу је Војинцима ишла међа прѣко Хороуна. С. Л. 1847. IV. 52.

хороупани, мјесто код којега је имао њиве манастир Трескавац: Хорѹпанѣ. Г. XI. 131. выше Хорѹпани.. Г. XIII. 375. било је близу Кривогаштань, које види. cf. хороупаньскыи.

хороупаньскыи, τῶν Хороупани: до меге хороупа(н)ске и до поути кривогашскога. Г. XIII. 375. манастир је Трескавац имао нивию вь области х(ор)оупаньскимь. Г. XI. 131. хороупаньскоу. Г. XI. 131.

хорьтиıать, манастир код Солуна: Хортїать кѡнь Солоуна зида или понови краљ Милутин. Л. 60.

хотина гора, планина плавска: Хотина Гора. М. 95.

хотишь, планинама је плавским ишла међа ѡдь Добре Водице оу Хотишь, ѡдь Хотиша оу Рьжаноу. М. 96.

хотоуль, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену црькви прѣображению оу Врани выше Хотоулıа. Г. XV. 303.

хотьнь, libens: не бисмо хѡтни, да се господинѹ кнезѹ ѹ ничемь хѹгие не ѹчини, колико намь влащѣмь. П. 14. нѣсмо хѡтни да нитко рь трьжи меси людьсцѣми. П. 31. наимањьшемѹ властеличикю не бисмо хѡтни жаль ѹчинити. П. 33. хѡтни смо вьсѹ вашѹ волю испльнити. П. 41. много хѡтни бѣхѡмо да догие господинь кнеѕь. П. 42. ради смо и хѡтни вашои любвѣ ѹгодить. П. 46. Дѹбровникь хѡтань ие биль вьѕда и иесть всакомѹ по ѕаконѹ ѡправити. П. 78. иерь би хѡтань ѡдь нась ѹчти. П. 157. да бихь хотань мирѹ. М. 368.

хотьча, пишу и Ходьча и Хоча, два села близу Призрена: оба је Стефан Немања дао Хиландару: Хоча и дрѹга Хоча. М. 6. краљ је Милутин потврдио Хиландару ѡбѣ Хотьчи, долнию и горнию. М. 59. ниже долние Хотьче. М. 59. селу је Љесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѡ(ть) Ходче. Г. XV. 282. село је Плоскиштино исте цркве међило с Ходчомь. Г. XV. 282. селу је Ораховцу манастира Хиландара ишла међа до поута, кои идеть оть Ѩньчищь оу Хочоу, те на проклетоу нивоу надь Хочомь. Г. XI. 142. — Друго мје-

сто по свој прилици садашња Фоча на Дрини: на Хоуи писа дубровчанима Хамза бег 1472. М. 516. ѡ(ть) Хоуе кадиѣ (кадии) и новскѡмꙋ даꙁьдарꙋ. М. 529. ꙋда се Єлача ꙁа Михоча Ꙋтвичиѣа ꙋ Хоуꙋ (то је ꙋ Дриниѣе). М. 544. ꙋ Хоуе. П. б. 110.

хотьчьскыи, *τῆς* Хотьча, пишу и ходьчьскыи: никомь ходьчьскыи. М. 116. новьскѡмꙋ и хотачькомꙋ кадиѣ. М. 474. 484.

хотѣние, voluntas: сь оусрьдьнимь хотѣниемь. М. 10. с хотеньемь господина кнеꙁа. М. 40. да мꙋ сꙋ поротници ѡдь негова племена, кога мꙋ хотение. М. 101. да чине всꙋ своју воллю и хотение. М. 106. направлꙗти на своју волю и хотение. М. 106. що моу кто поклони ѡть своего хотѣнїа. З. 38. да нѣсть властьнь никто поставлꙗти старѣшинꙋ, тькмо кога бꙋде хотѣние игꙋменꙋ. М. 135. бꙋде имь хотѣние. М. 153. има хотѣние и благоиꙁволи царьство ми. М. 157. би нихь хотѣние. М. 178. ни да сьтворимо, що нѣ нимь хотение. М. 216. с воломь паче и с хотинием властель. М. 237. ꙁле рѣчи и хотиньѣ ꙁла. М. 255. бꙋде хотение божие. М. 259. да нѣ волꙗнь стоꙗти беꙁь негова хотѣнїа. М. 270. да мирь не могꙋ ꙋчинити бреꙁь воле и хотѣниꙗ кнеꙁа и властеѡ града Дꙋбровника. М. 446. — без гласа о између х и т: своимь хтѣниемь и своѡвь воловь. М. 22. своимь си хтѣниемь. М. 25. би хьтѣние господа бога. М. 28. сѣ чинимо сь хтениемь твога сла. М. 30. на ихь хьтенье. М. 37. по хьтенью славьнога дꙋжа. М. 39. камо ви хтѣни. М. 42. с моимь добримь хтѣниемь. М. 44. да стави калꙋгера, коега моу хтѣние. М. 563. ꙁидати, гдѣ имь бꙋде хтѣние. М. 104. би хтѣние мнѣ. М. 178. беꙁь негѡва хтѣниꙗ. М. 206. ꙁа чию волю али ꙁа страхь али ꙁа хтение недиога чловека. М. 299. божимь хтѣньемь. М 370.

хотѣти, velle: своего божьства высотою ѡть ꙁемльнаго естьства хоте примѣсити небесныихь силь. Ст. 1. вьсѣмь хоте спасти се. Са. 3. аще хощета и послоушаета мене, благаа ꙁемльнаа снѣста. Са. 5. хотеи старѣи быти. Са. 8. гьдѣ си кьто хоке крѣвати. М. 2. не хоте чловѣчи

гибѣли. М. 4. хощȣ, да вьсѣ се, що ꙁде писано, ȣ веки да бȣде тверьдо. М. 29. що бихь хотѣль кь вамь говорити. М. 42. да постави ратаѥ, кога хокѥ. М. 98. када ихь бȣде хотеть ȣꙁети. М. 298. да карьвани могȣ поити ȣ Которь или индие, гдѣ хоте. М. 327. ако ли би не хотель стоꙗти на томьꙁи сȣдȣ. М. 354. до колѣ господь богь хѡкѥ, тере бȣде живь господинь воѥвода. М. 357. хоте ли послати, да пошлю. М. 374. када хотеть бȣде ȣꙁети. М. 419. хотеће или не хотеће. М. 458. .вı. властела, кои хоте правоѡ. М. 459. хотѣѡ бихь да ми дашь. М. 501. хѡтѣли бисмо да се с вашомь любвомь станемо. П. 21. ако би не хѡтѣли дльжници да имь плате. П. 46. ꙗкоже кто хотѣше. С. Л. 1847. IV. 55. с њим постаје будуће вријеме: прѣдь провещаваѥ хотещаꙗ быти. Ст. 1. хотещаго быти сьвьсоупителꙗ погыбьшимь странамь. Ст. 2. сїе дрьжеще имѣти хощете бога помощника себѣ. Са. 3. ꙁдѣ да поставлають се вьси кралиѥ, хотеще быти дрьжавѣ сѥи. М. 13. хоке ли что ѡбькина ваша прѣꙁь сиѥ оутврьгениѥ что примькноути мое ꙁемле, свѣне мене клетка. М. 20. кто хоке сиѥ потворити, не маль гнѣвь има вьсприѥти. М. 20. како хокемо сие все схранити, тако да нась богь сьхрани. М. 23. брьꙁо хоте бити прѣдани. М. 38. хокȣ ꙁаповѣдѣти. М. 45. светители хотещимми по нась быти. М. 77. хоке наћи гнѥвь. М. 363. да им се не може ни хоће ниѥдна неправда ȣчинити. М. 458. с тога хокѥ бити хȣгѥ. П. 5. людиѥ хоте доки. П. 6. без гласа о између х и т: иже не име хьтѣти вьꙁлещи. М. 15. кьто би хьтель хабити. М. 36. како хкю любити градь. М. 69. ако име хтѣти послати конскȣ. М. 69. се кто хьте быти сокалници. М. 96. хтие. М. 239. када ихь бȣдемо хтѣти ȣꙁети. М. 339. како би имь се хтѣло. П. 70. колико хтѣхȣ. П. 114. кьди бȣде хтѣть. П. б. 73. ако би не хтѣль стоꙗти. М. 206. ако бы не хьтѣль. М. 271. не хтеће. М. 446. не хтѣше примити. П. 9. не хтѣ ни погледати. П. 27. без цијелога првога слога у садашњем времену: ако кемо правомȣ станькȣ. М. 7. не щетъ. М. 3. что ке мои чловѣкь говорити. М. 42. дни, кои тѐ послие бити. М. 106. како

ке съхранить кралевьство ми си обѣть. М. 109. властеле кои те стоити. М. 117. тамо ку послати. М. 174. колика кете, свршите. М. 178. видети кемо. М. 246. тко ће сие пореће, да ю проклеть. М. 256. моћи ће бити кривдань. М. 252. не моремо ни ћемо учинити. М. 274. кметїе, кои те работати. М. 531. юрь те се трьговьци узбити, те не кю опкнить. П. 5. они те ходити. П. 15. како се бѣху трьговци уставили, много те се сьде ослободити. П. 22. они те говорити. П. 54. юси и бити кюшь. П. 129. да ме кете видѣти. П. 135. терь те и трьговци веселию приходити. П. 140. не кемо ити. М. 7. не ку порекн. М. 50. мои лудню не те понести. М. 247. држи не те доки. П. 16. гловарїе, кои те (мјесто чега је гријешком наштампано ге) сьбирати. З. 50. у другим формама без цијелога првога слога само овдје: не тѣли. М. 218. теше да га оумори. Л. 86. без личнога наставка хокь нюму вѣровать. П. 115 130. 142.

хотѣчевь, манастир је Трескавац имао селище Костино сь млиномь хотѣцевѣмь. Г. XI. 136.

хохьль, име мушко: између људи које је цар Стефан писао Хиландару једном бјеше име Хохьль. М. 123.

хоча, гледај Хотьча.

храброванию, res fortiter gesta: многаа показоующоу вь раты храброванїа. Г. XI. 74. сьтвори храброванїа и доблюсти. Л. 62.

храбровати, res fortiter gerere: доблюствънѣ храбровавше на агарене. Г. XI. 127.

храброво полю, планинама Прославу, Гребиштима, Плочи и Радешкој планини бјеше међа Храброво Полю. Г. XV. 300.

храбрь, fortis: храбраго крала Стѣфана Оуроша. Г. XI. 190. храброго Момьчила. Л. 74.

храбрьство, fortitudo: прославити се о храбрьстве его. Г. XI. 125. вь храбрьствѣ нароучитомь витезу. М. 555.

храбрьць, vir fortis: аще пустиши здрави таковїе храбьрце. Г. XI. 126.

х р а к о в ь ч ь к ы и, селу је Војинцима ишла међа на хракова чкы кладенць. С. Л. 1847. IV. 52.

х р а м а т и, claudicare: да съвръшенъ божїи чловѣкь боудеть, и ни по едииномоу недостаткоу храмлють. Д. 151. храмлюще на ѡбѣ колѣнѣ. Гиљф. бос. 274.

х р а м и н а, domus: ѡставлюєи ѡтьца своего и матерь и храмины царьскыє. Ст. 11. храмина емоу оуготована. Са. 3. еда пьтица ѡбрѣла себѣ храминоу. М. 65. прираꙁи се храминѣ моеи. Г. XIII. 362. вь нѣкоеи храмины бывь. Л. 56.

х р а м ь, templum: прѣсветомоу храмоу спаса нашего. М. 11. съвръши се храмь сьь. М. 66. вь храмѣ въꙁнесениꙗ христова. М. 79. иныимь божьствьнымь храмовомь. М. 540. храмь вьведенїе Хиландарь. Л. 68. вь храмѣ Равьници. Л. 72. съꙁида храмь светоую троицоу на Ресави. Л. 73.

х р а н а, victus: колико въꙁлюбиши прѣбыти ȣ нась, ... да имашь почьсть и хранȣ противȣ мочи нашеи. М. 22. да не има печаль ѡ пастырскои хранѣ ни ѡ ѡдеги. М. 61. да се даю на всако годище ѡдь монастыиріа храна мѣртикь съвршенъ всѣмь живоущиимь вь сиємь пиргоу. М. 79. да има храноу ѡть цръкве. М. 112. колико се иимь прѣстои ꙁа хранȣ. М. 258. почтеноу храноу. М. 481. pastus: кони да се не давають по цръквахь ни по цръковьнихь селѣхь оу храноу. З. 43.

х р а н а, име мушко: човјек којега је краљ Милутин дао епископији липљањској: Храна. М. 563. између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име, један од њих бјеше презименом Гроудашевић. Г. XV. 289. 290. 291. 294. — Гледај Роубиновь.

х р а н е, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Хране. Г. XV. 294. — Гледај Грьбешић.

х р а н е т и ћ ь, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Прибьць Хранетикь. М. 97. између људи

које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Воиимиль Хранетикь. Г. XV. 299. истога презимена мислим да је био још један човјек исте цркве, али је записан: Богдань Жранетикь. Г. XV. 295.

хранидроужић, властелин Андрије великога кнеза хумскога Хрела Хранидроужикь 1249. М. 34.

хранило, име мушко: између људи које је краљ Милутин писао Хиландару једном бјеше име Хранило. М. 59.

хранимирић, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Доброкои Хранимирикь. Г. XV. 298.

хранимирь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду мађупци једном у Комаранима бјеше име Хранимирь. М. 97.

хранинь, *тоӯ* Храна: селу је Ораховцу које је Гргур Вуковић дао Хиландару ишла међа имио хранииноу ииво̂у. Г. XI. 142.

хранисалић, у другој половини XIV вијека Мильць Хранисаликь дубровчанин. П. б. 25. 26.

хранислав, име мушко: између људи које краљ Милутин даде Хиландару тројици бјеше име Хранислав. М. 59. 61. и међу људима које је исти краљ дао Грачаници бјеше један Хранислав. М. 564. и међу људима које краљ Стефан Дечански писа Дечанима двојици бјеше тако име. М. 97. — Гледај Прьвославић, Сврачић, Епископовић.

хранитель, custos: вожда и хранителіа старости моієи. Ст. 9. оутѣхо и хранителю старости моєи. Са. 10. дѹши моієи вожда и хранителіа теплаа. М. 134.

хранительница, custos femina: пороучницоу моєго трьдаго ꙁастоупленнꙗ и хранительницоу прѣчистоую матерь твою подаю ти. Ст. 9.

хранити, custodire: храни ꙁаконь ѡтьца твоєго. Са. 9. да би хране ѡдь ꙁла. М. 28. дрѹги хрсовои да храни Степань. М. 102. да ю хоћѹ хранити и поутовати како ма-

терь. М. 274. да се лисҭь храни до разлога. М. 409. богѡмь хранимїи господарь. М. 534. негова хранена вѣра. М. 553. alere: пастоуха да не храни. М. 61. да се црьковьныимь брашномь хрании. М. 98. да се ѡдь коукıе храни. М. 98. да се храни мѣсеучиномь. М. 98. до живота своега тѣмьзи селомь да се храныи. М. 112. да хранить попа по законоу. З. 32. по вьсѣхь црькьвахь да хранеть се оубозы. З. 31. да храни всако село по юднога конıа коудра. М. 99. ни конь хране, ни пьсь хране. М. 135. како убози людие хѡде по свѣту, терь се хране. П. 38.

храниша, име мушко: један из Попова XIII вијека: Храниша. М. 7. између људи које је краљ Милутин писао Хиландару један бјеше Храниша. М. 60.

хранишинь, *τοῦ* Храниша: међу људима које је краљ Милутин писао Хиландару бјеше сестра хранишина. М. 59.

храниевь, селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на храниеву орницу. М. 197.

храниħь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Доубравьць Храниħь. Г. XV. 295. — Син Храње Вуковића, војвода Саньдаль (Сандаљ) Храниħь, који се писао и велики воевода кралевьства босьньскога, чешће се помиње без презимена самијем именом 1394—1435. М. 224. 225. 226. 230. 234. 236. 249. 251. 254. 256. 257. 274. 284. 288. 292. 296. 300. 305. 306. 308. 312. 314. 318. 319. 321. 324. 325. 329. 356. 358. 360. 364. 372. 378. 380. П. 11. 12. 13. 23. 38. 53. 54. 56. 57. 64. 67. 85. П. б. 49. 64. 76. 85. 88. 91. Г. XII. 182. 234. 239. 312. 315. 321. 322. XIII. 148. мртав се помиње од 1435. М. 359. 381. 386. 388. 390. 391. 393. 396. 400. 403. 415. 429. 441. 443. 457. 466. 492. 509. П. б. 104. 121. 124. — Брат Сандаљев, отац херцега Стјепана, кнез Влькьць Храниħь, име му пишу и Влькаць и Вукаць, гријешком и Вокьць, а чешће се помиње без презимена самијем именом 1404—31. П. 54. 72. 85. М. 256. 257. 284. 288. 296.

300. 356. 360. 364. П. б. 65. 72. 75. 77. 86. 88. мртав се помиње од 1433. М. 373. 381. 400. 403. 444. 457. 466. имали су брата Вука, који се помиње само именом, гледај Влькь. како сѹ Хранники милость ѡдь кралꙗ испросили, да ѡоль продаю ѹ Сѹторини. П. 45.

хранота, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Врмоши бјеше Хранота. М. 97.

храноѥ, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Храноѥ. Г. XV. 294.

храноѥвић, између људи које је Стефан Душан писао Хиландару један у Сухогрлу бјеше Прибань Храноѥвикь. М. 123. — Човјек чеоника Милоша Богославь Храноѥвикь. П. б. 26.

храноѹль, између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Храноѹль. Г. XV. 290.

храньковић, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену и који бјеху шьвци свитни, један бјеше Храньковикь Доброславь. Г. XV. 309. — Дубровчанин Влахѡта Храньковикь 1429. П. б. 84.

храньць, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Храньць. Г. XV. 292. 297.

храньѵнић, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један бјеше у Чабићу Добрьѵнь Храньѵникь. М. 97.

храниꙗ, име мушко, гледај Вльковић.

храниѥниѥ, custodia: вьсацѣм храниѥнїемь храни своѥ срьдьцѥ. Са. 9. alumnus: сьриноѹть бысть сь прѣстола ѡть своѥго храниѥнїа. Л. 80. оть своѥго храниѥнїа пострада. Г. XI. 159.

храниѥнь, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници једном у Чабићу бјеше име Храниѥнь. М. 97.

храпавь, raucus: прьвын Оурошь, нареченны храпавын краль. Л. 51. 60. 69. 70. Г. X. 264.

храсно, мјесто близу Дубровника: до колѣ смь на Храснѣ. П. 135. биће садашње Храсно код Стона. Schem. rhac. 34. мислим да би требало Храстьно.

храстнѣь, quercus dem.: .к. храстникы. М. 264.

храстовица, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Храстовица. М. 93. оу Храстовици. М. 97. засеоци су јој били Прилѣпи и Прѣкын Лоугь, а међа им је ишла оу Соуходоль.

храсть, quercus: храсть. Г. XIII. 370. на велнкы храсть. С. Л. 1847. IV. 54. на крьстоношнимь храсть. С. Л. 1847. IV. 53. на храсть. М. 264. на .к. храста. М. 264.

храстьно брьдо, међа је селу Коупѣльникоу ишла подь Храстьно брьдо. Г. XV. 287.

храштани, село близу Призрена: селимаCламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа ѿть Хращань. М. 87. цар га је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Хращани. Г. XV. 277. с Хращани је ишла међа селу Војинцу исте цркве. Г. XV. 277. ѿть Хращани је ишла међа селу Пећанима исте цркве. Г. XV. 277. — Друго ће бити село у Пологу код Хтѣтова, с њим је, с Хращани, ишла међа селу Селцу у Пологу, које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 304. а то бих рекао да је исто мјесто под којим је, подь Хращаны, имао виноград манастир Трескавац, и за које се такође каже да је вь Полоѕѣ а за њим се помиње и Хтѣтово. Г. XI. 135. и то би било близу Прилипа. cf. храштаньскын. — Село које је Јурај Војисаљић војвода Доњих Крајева вратио браћи Јурјевићима: Хращане. М. 378. то ће бити садашње село близу Имоскога које пишу Raschiane. Schem. di spalato e mac. 1862. 18. — Крај неки у садашњој Србији: цар је Лазар дао Раваници село Ѵрьниловьць в Хращахь. С. Л. 1847. IV. 54. царица је Милица дала

Хиландару три засеока в Хращахь с црквом у Ибру. М. 568. овима нема за номинатив потврде.

храштаньскын, τῶν Храштани: селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мегїє храштаньскє (т. ј. онијех Храштана код Призрена). Г. XV. 277. — манастир је Трескавац имао земље до поути галиукога и до поути хращанского. Г. XIII. 375. Г. XI. 131. 132. а то је мјеста Храштана близу Прилипа, јер су ондје Галичани.

храюль, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Храюль. Г. XV. 289.

хребелıановић, властелин војводе Радосава Павловића, кнез Иванишь Хребелıановићь 1432—39. М. 368. 371. 397. 398. 399.

хребелıань, име мушко: деспота Стефана челникь велнкы Хребелıань 1405. М. 269. мислим да се он помиње у латинском споменику 1423 vayvoda Hrebelan. Г. XIII. 201. — Некому кнеѕу Хребелıану писаше дубровчани 1405. П. 65. а то може бити Богослаљић. — Гледај Богославићь, Дабишићь.

хрелић, властелин Радосава жупана хумскога Мильтѣнь Хреликь 1254. М. 45.

хрелько, име мушко, гледај Растимирићь.

хрелıа, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Хрелıа. М. 12. — Властелин краља Милутина, протосевасть Хрелıа, зида цркву арханђелу Михаилу у Штипу. М. 62. протосевастомь Хрелѡмь. М. 64. — Гледај Десавчићь, Радѣнићь, Стѣпьковићь, Храиидроужићь.

хрндь, rupes: оуѕь хрндь. М. 87. на хрндоу. М. 93. оу хрндь. М. 94. по хрндоу. М. 127. прѣко хрнда. М. 127. хрндомь. М. 131. на великїи хрндь. М. 131. на хрндь. Г. XI. 135.

хрипавьци, село које је краљ босански Томаш Остојић дао синовима војводе Иваниша Драгишића

с градом Кључем и с многим другим селима: Хрипакщи. М. 439.

хрисовон, гледај хрисоволь: сан хрѣсовон. М. 102. само ту.

хрисоволь, -ла, } chrysobullon: вь прьвомь хрүсоволѣ. М. 74. вь сиюмь хрисоволѣ. М. 83. ȥаписаномѹ хрисоволоу. Г. XI. 137. ту је за цијело л на крају, а љ је: оутврьди хрисоколемь ȥлатопечатнынмь. М. 86. вь хрисоколїи архїепископовѣхь. М. 115. оу хрисоволи. З. 43. оу хрисоволихь. З. 50. не може се распознати: сы хрисоволь. М. 69. брьчєѡски хрїсоволь. М. 114. сын вьсесвѣтлын хрисоволь. М. 143. како пишеть хрисоволь. З. 32. cf. хрисоковль.
хрисоколь, -лю,

хрисовоуль, -ла, } chrysobullon: вь хрїсовоулѣхь. М. 63. вь хрїсовоулѣ семь (у којем се дају Хиландару земље). М. 64. иȥь ѡтьчина ми хрисовоула. М. 563. вь сиюмь хрүсовоулѣ. М. 75. 76. ѹ прьвомь хрисовоулѣ. М. 79. вь царьскихь хрисокоулѣхь. М. 79. оу хрисовоулѣ монастырьскомь. М. 80. оутврьдиль хрисокоуломь. М. 81. до хрисовоула светостефанскога. М. 95. вь своюмь хрисѡвоулѣ. М. 124. оу хрїсовоулѣ. Г. XV. 285. до хрїсокоула богородичина. Г. XV. 281. вь сїємь ȥлатопечатлененемь хрисокоулє. М. 127. сїємоу хрисокоулѹ. М. 139. ѹ чьстномь югѡ хрисовѹлѣ. М. 213. ту је за цијело л на крају, а љ је: оу монастырьскомь хрисокоули. М. 79. вь хрисокоули семь. М. 100. вь хрисовоули дѣда кралювьства ми. М. 123. оу чїємь хрисовоули. З. 41. оу хрисокоулих. М. 167. хрїсовѹлю (којима се утврђују слободе дубровачким трговцима). М. 180. вьписана вь хрисовоули. М. 265. ѡбычнаа хрисовоулюмь. М. 333. не може се распознати: ѹ хрїсокоуль сии. М. 58. 562. вь хрисовоуль. М. 79. вси хрисовоули и простагме, що єсть комоу сьтворило царьство ми. З. 32. хрисокоули царєви, що соу оучинюни градовѡмь. З. 40. що ȥапишє господинь царь бащиноу, комоу ȥапишє село оу бащиноу, да єсть логофєтоу .л. перперь ȥа хрисовоуль. З. 40. сиȥи ȥлатоѡпечатьни хри-
хрисокоуль, -лю,

совѹль (којим се дају дубровачким трговцима слободе). М. 148. ҁаписовати хрисовѹле. М. 161. сиирҁи хрисѡвѹль (којим цар Урош даје Млет Басету Биволичићу и Трипету Буђићу). М. 156. си свѣтли хрисовѹль. М. 172. хрисокоѹль господина цара. М. 180. сїи хрисовоѹль. М. 543. један пут али у споменику и иначе рђаву: сїю хрисовѹль. М. 542.

хрисокоѹлъ, chrysobullon, само један пут и то у форми непоузданој: ҁаписахь три хрисовоѹлѣ, єдьна да стои ѹ царьства ми, а дрѹга ѹ Бенецехь ѹ дѹжда, а третиꙗ ѹ Дѹбровьници. М. 148.

христиꙗнинь, christianus: православьныиꙗ царе господь христиꙗне нареуе. Ст. 23. благовѣрнымь христїанѡмь. Са. 1. ҁастоѹпница єси христїꙗномь. М. 58. вѣроѹченныє ти христиани. М. 243. светителїе да не проклинають христїань ҁа сьгрѣшенїе доѹховно. З. 29. кои се соѹ прѣвратили христїанѣ вь аҁимьство. З. 29. да вьҁвратеть христїаны ѡть ереси латиньскые. З. 29. прѣвративь христїанина вь вѣроѹ латиньскоѹ. З. 30. како добрь и праведни христьꙗнинь. П. 121. cf. крьстиꙗнинь.

христиꙗньна, christiana: полоѹвѣрьць вьҁьмь христїанкоѹ. З. 30.

христиꙗньскыи, christianus: благосрьдоѹ ємоѹ бытн на мирь христїаньскы. Са. 4. вь похвалѣ рода христиꙗньскаго. М. 77. вѣрѣ христїансцеи. М. 244. без сумње погрјешка: ристиꙗньскомоѹ. М. 562. cf. крьстиꙗньскыи.

христиꙗньство, religio christiana: благоѹьстива христиꙗньства. Г. XV. 268. симь ѡбраҁѡмь да ѡунстить се христїанство. З. 29. да вьҁвратеть се вьспеть вь христїанство. З. 29. да крьстить се вь христїанство. З. 30.

христиꙗньствовати, christianam legem sequi: притварающа се христианствовати. Л. 57.

христиꙗньствьнь, christianae legis studiosus: христїанствнѣиши Стефань. Г. XI. 72.

христовь, Christi: ѡграждаю крьстомь христовомь. Ст. 4. моѹченице христовь. Ст. 4. игоѹ благомоѹ христо-

воү. Ст. 12. ѡвьцамь христовѣмь. Ст. 26. христова любы наүе привезоваше се вь мьнѣ. М. 5. страстьми христовами. М. 11. светитѣль христовь. М. 72. вьзнесениꙗ христова. М. 79. ѡдь вьпльщениꙗ христова тисѹща и .ткг. лѣто. М. 85. вь дьнь страшнаго испитаніа христова. М. 87. прѣдателю христовоү. М. 124. вь дьнь страшнаго сѹда христова. М. 160. на свето писмо христова еванЂелиа. М. 219. ва име христово. М. 252. ва лиета рожаства христова. М. 105. рождьства христова. М. 253. на лита рошва христова. М. 283. ва изабраной полаүе и векиице града нашего Дѹбровника ва лието рожства христова на .ѵѯли. лѣто. М. 391. лиеть христовихь .ѵѯѯѕ. М. 495. има се сакрьшити ѹ литихь христовихь .ѵѯѯи. М. 503. ѡдь рождьства христова лета .,ѕа(ѵ)па. (пише Бајазит II). М. 528. погрјешке: хрѣстова. М. 221. христеви. М. 252. 273.

христодаровань, a Christo datus: вь христодарованѣмь ми владиүьствѣ. М. 5.

христоименить, a Christo nomen habens: обычаемь и закономь христоименитихь людїи ѡтьүьство свое оүкрашааше. Д. 96. мы людїе твои христоименити. Д. 184.

христолюбивь, Christi amans: христолюбивь и милостивь. Д. 125. си христолюбиви мѹжь Иларїѡнь. М. 17. благовѣрьныи и христолюбивїи самодрьжьць срьблюмь и грькомь Стефань царь М. 125. богоүьстивою и христолюбивою царицею авгѹстиею кѵра Еленою. М. 133. благовѣрни и христѡлюбиви Влькашинь краль. М. 181. благоүьстива и христолюбиваа царица Юевдокиа. М. 190. христолюбива госпогꙗ Еѵгениꙗ. М. 265. благоверни и христолюбиви господинь деспоть Стефань. М. 269. христолюбива госпога деспотица Аггелина и деспотъ Георгие ї деспотъ Иѡанъ. М. 540.

христолюбие, Christi amor: ваше христолюбїе молю. М. 19.

христолюбьнь, Christi amans: христолюбнаа братїе. Г. XI. 129.

христолюбьць, Christi amans: приидѣте, ѡ хри-

столюбьцн. Ст. I. христолюбьче. Ст. 19. сь христолюбьць. Д. 54. вь дни того христолюбца. М. 49.

христоносьнь, Christum ferens: грeдѣте, христоносини людию. Ст. 16.

христось, Christus: Христа ради. Са. 8. рабь Христоу. М. 5. Христось богь. М. 9. вь Христа бога вѣрны краль. М. 19. вь Христа бога благовѣрныи Стефань царь. М. 145. Стефань Тврьтко вь Христа бога краль. М. 190. владики моего сладкаго ми Христа. М. 171. обетвуемо ва Христа бога и ва душе наше. М. 365. ва име Христа. М. 463. о Христѣ Ісоусѣ. Са. 14. ѡ Христѣ Исусе благовѣрному Стефану кралю. М. 187. Ісоус Христось. Ст. 3. cf. Исоусь. погрјешка у споменицима у којима долази ѣ мјесто и: Хрѣста. М. 222. cf. крьсть.

христь, гледај Христось: богь єдинь Иcу Христь. М. 103. само ту.

хриюметица, мјесто у Светој Гори: покрай мора подь Хриүметицу. М. 130.

хромићь, слуга краља босанскога Остоје Стефань Хромикь, којему је име записано и Стѣпань 1401. П. 34.

хромь, claudus: слѣпымь и хромымь. Са. 1. хромымь хожденіє дароваше. Д. 208. хромымь. М. 68.

хромьць, claudus: кто се разболи, да ю оу болници; а хромца и слѣпца да нѣ. Г. XV. 308.

хропина, између људи који по заповијести царице Милице показиваше међу коњушку један бјеше Давидь Хропина из Липљања. М. 264.

хроусиа, мјесто у Светој Гори: на мѣстѣ рекомѣмь Хроусиа при мори. М. 74. 76. 78. 82. 122.

хроусовои, chrysobullon: други хрусовои. М. 102.

хроусоволь, chrysobullon: хроусоволѣмь. Г. XI. 71. саткори се саи хрусоволь. М. 135. у запису новијега времена: ва русоволъ. М. 141.

хроусовоуль, chrysobullon: до светостефаньскога хроусовоула (други је прочитао хроусовоула). М. 96. сиємоу хроусовоулоу. М. 100. хроусовоуль. Л. 70.

хроустанъ, име турско: Хроустанъ паша воуднмски 1563. Л. 84.

хръбоуани, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Хръбоуани. М. 439.

хрьбьть, dorsum: ѹдари копїемь по срѣдѣ ледвїи вь хрьбьть и въ десноую мышцоу. Г. XI. 91. — Кожни Хрьбьть, гледај код кожии.

хрьвати, гледај код Хрьватинь.

хрьватиниќь, властелин Стефана бана босанскога кнез Павао Хрьватиникь 1332. М. 102. — Властелин краља босанскога Тврткa војвода Влькць Хрьватиникь 1378. М. 190. — Властелин истога краља Прьдша Хрьватиникь 1378. М. 190. — Властелин краља босанскога Дабише кнез Стипоє Хрьватиниќь 1392. М. 222. — Властелин истога краља кнез Драгиќь Хрьватиниќь 1392—5. П. б. 35. М. 225.

хрьватинь, име мушко: дићкь краља босанскога Остоје Хрьватинь 1399. М. 273. без сумње исти исте године још на једном мјесту али му име стоји Хрьватиќь. П. б. 44. може бити презименом Смоквиќь. — Гледај Смоквиќь, Стефаниќь, Тоурьбиќь. — Croata, али за једнину нема потврде него долази само у множини и то за земљу: юрь би мало люди ѡстало на ѡнѣхь ґѡлиюхь, кьде би имь слобода ѹтѣцать ѹ вашѣхь градовехь и по хрьватехь. П. 96. добри лѹдие, ки се имеиѹю ѡдь Босне и ѡдь хрьвать и ѡдь Кнетка. М. 274. болю є да сѹ ѡвамо ѹтѣцали јерь на ѹгре или ѹ хрьвате или дрѹгонде, ѡдь кѹде би се мѹчно глаке и имание вратило. П. 125. chralg Bosni, Vsori, Soli, Primorgiu, Dognim Chragiem, Haruatom, Humsci Zemgli (Остоја). М. 385. тако се писао и краљ босански Томаш: херьватомь. М. 429. срьблємь, Босни, приморию, хѹмьсци земли, Дальмацини, хрьватомь, доннмь краємь, западнимь странамь, Ѹсори, Соли, подринию. М. 438. 450. и Сте-

фан Томашевић. М. 486. бишкꙋпꙋ хрьватѡмь и Словинꙗю. М. 559. само на тијем мјестима.

хрьватићь, гледај код Хрьватинь.

хрьватьскыи, Croatiae: да ѥ вась (Хрвоја) краль Владисавь на тьи краи мѣсто себе ѡставиль, и вамь градове хрьватьске ѡпорꙋчиль. П. 81. банꙋ хрьватскомꙋ. П. 93. Матиашь, краль ꙋгарски, далматински и хрвацки. М. 494. Ꙗношь, кралль ꙋгрьски, хрьваатскїи, далматїнскїи. М. 553. 554. бишкꙋпꙋ ꙁагрѣбскомꙋ и свега хрьватскога ѡрсага и словинскога. М. 560. само на тијем мјестима.

хрьвоѥ, име мушко: властелин краљева босанских Дабише и Остоје и Твртка Твртковића, војвода Хрьвоѥ 1392—1405 био је од Доњих Крајева, од године 1400 писао се херьцегь сплѣтьскыи или доукa сплѣтьскыи, к чему је додавао кнеꙁь дольнихь краи. М. 222. 225. 226. 230. 232. 234. 237. 248. 250. 252. 253. 256. П. 27. 31. 35. 36. 37. 39. 40. 45. 47. 51. 52. 54. 57. 58. 66. 74. П. б. 40. 43. у латинским се споменицима помиње до 1415. Г. XII. 135. 234. 283. 304. 306. 364. 369. 371. мртав се помиње од 1416. Г. XII. 376. П. 177. М. 377. био је брат кнезу Војисаву оцу војводе Јурја Војисаљића (гледај Воиславь, Воисалићь) и бану Вуку. Г. XII. 136. отац им је био војвода босански, којега године 1393 није било. Г. XII. 135. само на једном мјесту стоји презиме Хрвоју, али је оштећено те се сачувало само Вꙋ . . . а. М. 237. погрјешка Хравое. М. 252. — Гледај Вигнeвићь (Вигнѥвићь).

хрьль, celer, мјесто тога мислим да гријешком штампарском стоји жрьль: бригентинь би жрьль на весла. П. 38.

хрьнꙗкь, име мушко, гледај Костадинићь.

хрьсовићь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Краимирь Хрьсовикь. Г. XV. 289.

хрьстићь, краља босанскога Твртка Твртковића днꙗкь Радивои Хрьстићь 1443. М. 426.

хрьстовь, Christi: ωдь рождьства хрьстова. М. 2. 232. 238. 260. 261. 262. 308. 309. 318. 321. 325. 329. 331. 348. 358. 359. 417. 419. 424. 433. П. 103. прѣдадителѧ хрьстовѹ. М. 235. на часнωмь крьстѹ хрьстове. М. 259. крижѹ хрь(сто)вѹ. М. 428. крьстѹ хрьстовѹ. М. 431. на светωмь еѵангелию хрьстовѹ. М. 307.

хрьстолюбивь, Christi amans: хрьстолюбивои госпоги. П. 1. 2. 9. хрстолюбїви господинь срьблемь Гюрьгь. М. 436 пошљедње је печату, и непоуздано.

хрьсть, Christus: бога нашего Исѹ Хрьста. М. 237. 430. Хрьста бога. М. 239. 304. П. 90. 170. П. б. 94. 109. 116. вь Хрьста б(о)га (на печату). М. 436. Iсѹса Хрьста. П. 1. 2. 3. 4. 5. Исѹсѹ Хрстѹ. П. 95.

хрьсь, име мушко: између људи које краљ Милутин даде Хиландару један бјеше Хрьсь. М. 61. — Дворанин краља потоњега цара Стефана: Хрьсь прѣрѹчи. Г. XIII. 377. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име, од њих један бјеше презименом Прѣислаликь. Г. XV. 290. 292. 297. 299. — Гледај Оѵтѣшеновикь.

хрѣнини, село које је цар Лазар дао Раваници: село Хрѣнинїн. М. 196. било је близу садашњих Паљана. cf. Пахлани.

хтиторь, *κτήτωρ*, fundator: хтиторь семоѵ. Ст. 14. хьтитора храмь светыхь. Ст. 14. хтїторь. Са. 2. тои кели вьторы хтиторь. М. 138. хтиторые светы. М. 139. хьтиторию. М. 571. cf. кьтиторь.

хтиторьстко, fundatores: оѵ всега родьства юго, рекьше хьтиторьства его. Г. XV. 270.

хтѣти, гледај хотѣти

хтѣтово, међа је селу Селцу у Пологу ишла сь Хтѣтовомь. Г. XV. 304. манастир је Трескавац имао цркву вь Хтѣтовѣ на крьпеньсцѣ мѣстѣ. Г. XI. 135. cf. Пологь, Хращани.

хтѣтовьскыи, *τοῦ* Хтѣтово: игоѵмень хтѣтовскыи. Л. 55.

хоѵбавь, bellus, адвербијално: лєпо и хȣбаво раѕȣмихмо. М. 554.

хоѵгьварь, граду Мацарској: градь Хоѵгдварь. Л. 86.

хоѵдинє, село које цар Урош даде Хиландару: с Хȣдинами. М. 172.

хоѵдоба, malum: нимь нѣдне хȣдобє нѣсмо ѹчинили. П. 67. 68. хȣдобȣ. М. 260.

хоѵдогь, peritus: симь доволнѣ раѕоѵмьнь и хоѵдогь сказатель. Д. 122.

хоѵдожьстко, artificium: хоѵдожьствѡмь. Г. XI. 70. хоѵдожьствомь прѣвосходить дєчанскоѵ црьковь црква арханђелова коју је зидао цар Стефан у Призрену. Л. 61.

хоѵдость, vilitas: хоѵдость риѕы власѣныи. Д. 30.

хоѵдь, vilis: хоѵдою власѣною довольнь. Д. 26. не хоѵдоѵ доѵши користь приобрѣташе. Д. 115. вь нѣкоємь хȣдємь градилищи. В. дан. I. 14. хоѵждьши ѥсьмь ѡть братиѥ своѥѥ. Ст. 7. не хоѵждьши дрєвнихь сь светыи бысть. Д. 165. malus: беѕа всаакє хȣдѥ ѕалабавє. М. 405. инєднѡмь ѕавьтницѡмь ни хȣднємь ȣчинєннємь. М. 485. neutr. malum: хѡкѥ ѕа нѥгово хȣдо педепсань бить. П. 14. да мȣ се не ȣчини никдаре нѣдно хȣдо. П. 50. да не ȣчиню ниѥднѡ хȣдѡѡ рєчєннои госпоиѥ. М. 458. не боє се инєднога хȣда ни ѡдь когарь. М. 467. да не имамоѡ посєгаȣти ни єдинємь хȣднємь на нихь трьговцє. М. 467. с тога хокѥ бити хȣгѥ ȣ царєви комори. П. 5. да се господинȣ ȣ иничємь хȣгѥ не ȣчини. П. 14. да се и хȣгѥ ȣчини. П. 82.

хоѵжеть, турски syngrapha: исписахь ис хȣжета херцега Влатка. М. 509. хȣжеть ȣчинише мєгю собомь. М. 513. ако хȣжеть имаю. М. 515. хȣжеть. М. 516 пишу и о мјесто оѵ: ви имь тє хожетє не дрьжитє. М. 535. хѡжетȣ. М. 509. имамо хожеть. М. 516 хожетє. М. 534. и а мјесто є: хожатє. М. 514.

хоѵла, contumelia: хоѵлоѵ приносєща на светы доѵхь. Ст. 7. хоѵлоѵ приѥмь царьствоѵ своѥмоѵ. Ст. 29. поѵьсти ѩко хоѵлы бєсѹьстїа ненавиде. Д. 128.

хоулити, maledicere: доуха прѣсветаго хоулѥше. Г. XI. 52.

хоурьсарь, latro: бѣды на мори, слоучающеѥ се нимь отъ безбожьныихь хоурьсарь. М. 66.

хоуса, гледај гоуса: аще се оухвати оу хоусѣ или оу крагї. З. 42. како нѣ светца оноимои коню ни хоусе ни татбе. М. 267. 353. 434. що нимь оузме хоуса, и що нимь се оукраде. М. 267. 354. 435. где га оубиѥ хоуса. М. 354. 435.

хоусаревь, *τοῦ* хоусарь: међа је Селчанима ишла до винограда хоусарева. Г. XV. 303.

хоусаревьць, манастир је Трескавац имао виноградь бериvоевь хоусаревць. Г. XIII. 376.

хоусарь, гледај гоусарь: нашьствїемь хоусарь разорень. Д. 45. вь брьзыхь голїахь моужїе крьве хоусарїе глаголѥмыи. Д. 181. ако тать или хоусарь оузме. М. 102. за царевѣ дльгове да гредоуть прѣдь соудїе: за крьвь, за тати, за хоусарѣ. З. 38. да плати ѥко и тать и хоусарь. З. 39. аще се обрѣщеть хоусарь ошьдь прѣзь дрьжавоу краищника. З. 41. хоусара и тата да нѣсть ни оу чїемь прѣдѣлоу. З. 41. оу коимь се селѣ обрѣщеть тать или хоусарь, този село да се распе, а хоусарь да се обѣсить стрьмоглавь, а тать да се ослѣпить, и господарь села того да се доведеть свезань кь цароу да плакѥ вьсе, що ѥ оучиниль тать и хоусарь оть ис прьва, и пакы да се кажеть ѥко тать и хоусарь. З. 41. да се тизи господарїе кажоуть како хоусарь и тать. З. 42. тать и хоусарь обличны. З. 42. хоусарїе и татїе. З. 42.

хоусарьскыи, praedonum: међа је селу Љубињу у Пеку ишла на хоусарскоу падь. М. 199. С. Л. 1847. IV. 51.

хоусарьство, гледај гоусарьство: сїимь образомь да оумалить се татьба и хоусарьство. З. 41. cf. хоусарь.

хоусити, гледај гоусити: що се нагиѥ и хоуси или оукраде. З. 39. оукраден мї ѥ или хоушень (коњ). М. 353.

хоусовати, latrocinari: по соуши или по мороу сь хоусоующїими хоусовавше. Ш. lesek. 77.

хоусть, селима Сламодражи, Добродољанима, Не-

пробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа оу камень оу Хоусть. М. 86. селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа на дѣль на Хоусть (јамачно исти). Г. XV. 282.

хоућоумь, турски judicium: ѡдь амальдарьскога хукюма. М. 484. даде имь се хукумь у руке. М. 552.

хьтиторь, гледај хтиторь.

хьтѣти, гледај хотѣти.

хыжа, domus: ꙁа хижу и ꙁа дѣль ꙁемлю. П. 171. да ужива туи хижу. П. 171. братиꙗ и хижа наша. М. 328.

хыꙁа, domus: хиꙁа. Д. у Ш. lesez. 81.

хыꙁьница, domus: хиꙁьници. Д. у Ш. lesek 81.

хына, fraus: тестаменать хоћу да се ѡбслужи беꙁь нѣдне хине на пунно. П. б. 128.

хытати, capere: кьди бисмо хѡтѣли хитать дрѣва пулска. П. 87.

хытрешевь, τοῦ Хытрешь: међу земљама манастира Трескавца бјеше и нива хитрешева. Г. XI. 132. XIII. 375.

хытрешь, име мушко: манастир је Трескавац имао њиве до Хитреша. Г. XI. 132. XIII. 375.

хытрость, ars: навьклероу многыхь ради вѣтрь вьсоу хытрость правлюнїа иꙁоумѣвшоу. Д. 183. еда ли бисмо ѡкои ꙁгора речено на мане прѣнесли коиѡмь хитростю али лакомостю. М. 287. тко ли би више писане роте коиѡмь годи хитростию раꙁбиль. М. 291. инедномь хитростию да буду иꙁлѣсти иꙁа всега, що годир се у ѡвомь ꙁапису удрьжи. М. 447.

хытрьць, artifex: многими хитрьци повѣле раꙁорити сїе. Г. X. 240.

хћи, гледај дьшти: хки гюрьгюшева. П. 78. да се да хкюри му. П. 78.

цанновь, међа је земљама хиландарским у Светој Гори ишла сь ꙁади црькве Цанкове. М. 131.

цалинь, мислим да је погрјешка мјесто црьлѥнь: шꙋба цалина гримиѕа. П. б. 125.

цамьблакь, презиме игумну дечанском Григорију који је писао службу и живот краља Стефана Дечанскога: Грїгорїє Цамьблакь. Л. 61. cf. Григорию.

цапарьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Цапарьци. Г. XV. 278.

цапиќь, војводе Јурја Војисаљића ѡдь двора приставь кнеѕь Томашь Цапиќь 1434. М. 379. — Властелин војводе Иваниша, сина војводе Радосава Павловића, кнез Радоѥ Цапиќь 1442. М. 414.

цапьтать, мјесто близу Дубровника, које сада пишу Цавтат, Ragusa Vecchia: одь Цпьтата. М. 42. на Цаптатѣ. М. 217. Цаптать. М. 218. 296. 298. 301. 303. 338. 340. 344. 346. 349. 350. 368. 382. 397. 413. 422. 470. П. 155.

царевь, imperatoris: одь царева кладеньца ишла је међа селу Хоморанима манастира Трескавца. Г. XI. 134. до царева дроума. Г. XI. 135. ꙋ царевѣ ѕевгелатїи. Г. XIII. 375. засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на царевь стоуденьць. Г. XV. 287. на царевоу двороу. З. 34. села царева. З. 46. да дава перпероу царевоу. З. 34. планинѣ царевѣ. З. 36. ѕа царевѣ дльгове да гредоуть прѣдь соудїє. З. 38. книге цареве. З. 38. ѕаконникь царевь. З. 38. хрисовоули цареви. З. 40. по ѕемли царевѣ З. 38. чловѣкь царевь. З. 38. царинникь царевь. З. 39. соудїа царевь. З. 41. прѣслоушници цареви. З. 43. да не соуде по страхоу царевоу. З. 48. с тога хокиє бити хꙋгиє ꙋ цареви комори. П. 5. ꙋби га Исакь царевь воѥвода сь царевомь воискомь. М. 301. у једном споменику: ѕаповѣдь царовꙋ. М. 512. царовомь ѕаповѣдью. М. 512.

цариградь, Constantinopolis: егда прѣе Цариградь оть латинь. М. 48. на Цариградь. П. б. 28. изь Цариграда. П. 10. ꙋ Цариградн. П. 47. ꙋ Цариградꙋ. М. 517. кь Цариградоу. Л. 62.

цариградьскыи, constantinopolitanus: чекамо цара цариградьскога. П. 46. патрїархомь цариградскыимь. Л. 59.

царина, portorium: да си ходе сь своими си трьги по всѣи земли ѡбласти кралевьства ми свободно, а да нмь се царина не ȣзимле ни ѡдь мала ни до велиꙗ. М. 19. царинȣ, њега има смо помагали, прашала ны ста. М. 23. кȣпци, що несȣ кȣплю, ако растовари ȣ Брьсковѣ, да плати царинȣ; ако ли мимонесе, да где прода, тȣ и царинȣ да плати. М. 52. що се продаѥ црькавно или се име коупоувати що црькви, да се не оузима царина, нь да речеть попь на свою доушоу, како ѥсть соуще црьковно. М. 566. ѡть царине оу светаго спаса на всако годище .ри. перперь да се даѥ доходькь црькви тои. М. 111. ȣзимана ѥ и прѣжде ѡнази царина ѡньдѣзии. М. 117. да им се не ȣзима царина на Требини, да ни на ѥдьномь пȣти ни на бродȣ. М. 146. кои трьговць кȣпи конꙗ на трьгȣ, и плати за нь царинȣ. М. 147. кои трьговци гредȣ по земли и трьговехь царьства ми и кралевѣхь, да плаћꙗ всаки царинȣ по законȣ. М. 147. за царинȣ, кою ѥ царьство ми поставило на Трѣбини. М. 153. да нмь не бȣде царине на Трѣбини. М. 153. за царинȣ, кою смо поставили на Дани. М. 177. гдѣ се годѣ ȣзима царина ȣ владани бана Тврьтка, да се нигдѣрь не ȣзме ниѥдна царина на дȣбровачкомь ни на чемьре. М. 184. да кȣпȣю и продаю всаки трьгь и жито, и да поносе, кȣде ѥ нимь драгѡ, и да плаћꙗю царинȣ, како ѥ прьво било, по .в. динара ѡть мантие. М. 193. дрьжа царинȣ каменичкȣ. П. б. 33. кȣпише царинȣ сребрьничкȣ и Понорꙗ. П. б. 35. да не бȣде царѣна ниедна прѣѥдь Стонѡмь на Маслини и на Сланомь. М. 230. хотѥ к теби ȣ Глававицȣ сьвраћꙗти се платити царинȣ законȣ. П. 5. да кȣпимо царинȣ которьскȣ за три годища, и ȣ сехь три годищь да ни си дрьжань свако годище изети твои власи десть тисȣћь товарь соли, а ми свако годище давати до три године по неть сеть дȣкать златихь тебе. М. 246. хѡћѥ да нмь ȣзьме царинȣ на Лютои. П. 23. ѥрь ѥ нашь дȣбровчанинь дрьжаль царинȣ планьскȣ. П. 74. царинȣ прищевьскȣ. П. б. 62. кою им ѥ поставиль царѣнȣ Грьгȣрь Николић ȣ Поповȣ. М. 280. поставихь прицтономь (придь Стономь) на За-

блаткꙋ царинꙋ. М. 281. да тꙋи царинꙋ сврьгꙋ. М. 281. продадохь царинꙋ рꙋдничкꙋ Бенкꙋ и братꙋ мꙋ Федерикꙋ ѕа годище ѕа шесть сать литарь сребра. П. б. 79. да се дава на вьсакѡ годище ѡть новобрдске царине по петь десеть литрь сребра манастиру Свигмену. М. 363. царинꙋ ѡлокскꙋ. П. б. 110. царина дривска и сона. М. 452. плаћаюће праве царине. М. 471. новьскꙋ царинꙋ. М. 484. да плакаюуть ꙋ место, где трьгь продаю, ѕаконꙋ царинꙋ, ѡть сто аспри две аспри, какото ѥ ѕаконо ꙋ Дрѣнополе и ꙋ Пловдинь и ꙋ Кратово. М. 527. потна (пꙋтна) царина да се не ище. М. 551. telonium, које се разумије и у горњим примјерима многим али је са свијем јасно овдје: ѕа ѡнеѕи царине, коѥно сꙋ сьги постале, а нѣсꙋ биле ꙋ родителꙗ царьства ми, и на тѣхьѕи царинахь да не плакаю никомꙋ ништо. М. 168. погрјешка: царьнꙋ. П. б. 33.

царинникь, portitor: царинникь твои да стои ꙋ нась. М. 23. трьговци дꙋбровчанѣ, кои се ѡбрѣтаю по трьговѣхь царьства ми и кралѥвехь, що нимь се слꙋча кои любо сꙋдь, да се сꙋде предь царинникомь и кьнеѕемь а или предь кѥпалиѡмь, кои бꙋде града тогаѕи. М. 146. кои трьговць кꙋпи коня на трьгꙋ, и плати ѕа нь царинꙋ, да рече царинникь дꙋшомь, ере ѥсть тогаѕи коня кꙋпиль, и ѕа нѥга платиль царинꙋ, а тати не ѕьнаа, да мꙋ ѕа то свода несть; ако ли га такоѕи не ѡправи царинникь, да да сводь, ꙋ кога ѥсть кꙋпиль. М. 147. да нимь нѣсть вольнь никто ѕабавити ни севасть ни царинникь. М. 157. царинникь царевь да нѣсть вольнь ѕабавити или ѕадрьжати трьговца, да моу коупдю кою продасть оу беѕьцѣнїе. З. 39. да нѣ вашимь трьговцемь посилнога дара ни ѡдь кѥпалиѥ ни ѡдь царинника. М. 204. царинници инако говоре. П. 1. да нимь се слободьщине ѡдь царинниковь прѣткараю. П. 2. на Леденицахь ꙋѕимлѥ ѥдинꙋ царинꙋ царинникь кнеѕа Павла. П. 23. ѕаповѣдамь воеводамь, кнеѕовѡмь, жꙋпаномь, царинникомь, глобарѡмь, катꙋнарѡмь. М. 485. царинници мои кнеѕь Мароѥ Бꙋникь и кнеѕь Влахꙋша Живковикь и кнеѕь Мароѥ Твьрдаикь. П. б. 114. погрјешка: царьника. П. б. 103. такође по-

грјешка мислим да је на два мјеста: царєника. П. 2. царєници. П. 14.

царинсскыи, vectigalis (то мислим да је): пашнща царинсскомоу добиткоу Раковица. М. 60. само ту.

царица, imperatrix: царицєю авгѹстнєю кѹра Єленою. М. 133. госпогꙗ царица. М. 153. прька царица срьпска. М. 246. царица Єѵдокиꙗ. М. 190. да нѣсть волѣ господинѣ царь или краль или госпожда царица никомоу оѹѕети баштинє по силѣ. З. 33. царица Мара. М. 514. за богородицу: царици нашєи владычци богородици. М. 140.

царичино, селу је Вилској ишла међа оу Царичино. М. 144.

цароградь, гледај Цариградь: ѹ Цароградь. П. 47. само у том споменику у којем стоји неколико пута и Цариградь.

цароградьскыи, гледај цариградьскыи: цароградьскаго патрїарха. Г. XI. 161. цароградскїє митрополити. Г. XI. 162. само ту.

царь, rex, за свакога владаоца: .в. царꙗ: крала оѹгрьскааго Андрѣꙗ рекомаго, и царꙗ грьчьскаго Єриса Филандра глаголємаго. Ст. 27. цара чьтѣте. Са. 5. сынь єсть (св. Сава) цара срьбскаго. Д. 30. царємь дрьжаво. М. 67. оукрѣпикы проданнаго прѣкрасьнаго Иѡсифа и створикы єго цара многимь єзыкомь и надь своєю братиєю. М. 90. ꙗко цара и владыкоу постави мє (Стефана Дечанскога) господина вьсемоу стежанию ѡтьца моєго. М. 90. сидє на пристоли кралевьства како царь и владика всємѹ стежанью моихь прародитель. М. 427. прѣдь цари ѕємльными. М. 99. нарєкь вь нихь царє жє и власти и кнєѕѣ. М. 124. мною цариє царьствоують. М. 136. ниьжє цар єи царьствѹють. М. 427. єлици вь царихь прїєше правовѣрїє. М. 166. по том за бога: цара Ісоус Христа. Ст. 10. цароу славѣ. Са. 7. цароу мои, божє мои. М. 65 царь царствоующимь и господь господьствоующимь. М. 562. цара нєбєскаго. М. 232. да є клєть царємь нєбєснимь. М. 242. особит владалац, imperator: постави ѡви царє, дроу-

гне кнеӡе, ние владникы. М. 4. оутврьди грьке царьми а оугре краљми. М. 4. царемь и кралюмь ѡкрьсть нась живоущимь. М. 90. грчки: цароу Маноилоу. Ст. 3. цара грьчьскаго. Са. 2. бугарски: царꙋ самодрьжавьцꙋ вьсеи ӡемле бльгарьске. М. 35. царомь бꙋгарьскомь. М. 44. цара бльгарьскога. М. 97. српски: Стефань царь. М. 125. Стефань вь Христа бога благовѣрны царь и самодрьжьць срьблюмь и гркомь и бльгаромь. М. 128. мною царемь Стефаномь. М. 139. цара Стефана. М. 145. Стефань Ꙋрошь благовѣрни царь срьблемь и грькѡмь. М. 156. господине царꙋ. М. 158. господинь царь. М. 174. бившихь краль и царь. М. 180. турски: царꙋ Баѩӡитꙋ. М. 223.

царь, imperatoris: вьсѣми высѡкыми цари моужїи. Д. 128. ѡдь царего владеньца. Г. XI. 135.

царь градь, Constatinopolis: патриѩрхоу Цар҄а Града. Г. XI. 191.

царьскь, imperatorius: рода царьска сын. Ст. 24. да моу нѣсть воиске ни царьскога ӡлата. М. 26. вь царьскихь хрисовоулѣхь. М. 79. царьскоу таиноу. М. 110. оукрашати сь вьсакыми потрѣбами царьскыими. М. 125. ӡакономь царьскыимь. М. 126. на царьскыи поуть. М. 126. царьскые великїе лавры. М. 127. цароу Стефаноу, обновльшомоу прьвыи царьскыи вѣньць срьбьскои и помѡрскои ӡемли. М. 143. слѡвеса царьска. М. 143. словесе царьска. М. 161. ӡаконь царьскы. З. 32. вь ӡемли царьскои. З. 37. на царьскомь двороу. З. 50. хрисовоули царьсцїи. З. 40. повелѣнїе царьскѡ. З. 41. царьскымь ӡнаменїемь. М. 144. поданьвь велихь и малыихь царьскыихь. М. 145. ѡ царьскыхь работахь. З. 45. мою вѣрꙋ царьскꙋ. М. 168. доходьке царьске. М. 171. сподоблюнь быхь вѣньца и чьсти и ксуфетра царьска. М. 201. царьскыи вѣнць. Л. 57. великаго царьскаго монастыра срьбьскаго вь Светѣи Горѣ. М. 331. царскїе и великїе лаври богородице хиландарьскїе. М. 547. проглашени по царскои власти нотар биетаукн и канжилиер ѡпкине которске. М. 465.

царьскыи градь, Constantinopolis: вь Царьсцѣмь

Градѣ. Г. XI. 192. вь Нови Римь вь Царьскыи Градь. Г. XI. 191. Царскы Градь. Л. 56.

царьствиѥ, imperium: божьствьнѣи славѣ царьствиꙗ твоѥго. М. 15. дарѡваньно ми бысть царьствие. М. 136. вь начело царьствїа моѥго. М. 136. вѣньць царьствиꙗ. М. 155. врѣменномоу семоу царствїю. М. 333. многа царствїа прие. М. 530. пишеть висота царствиа ми. М. 552. cf. царьство.

царьство, imperium, власт у свакој држави: царьство своего ѡтьчьства ѡставивь (Стефан Немања). М. 3. измѣнише ѕемльнымь царьствомь небесноѥ житиѥ. М. 88. намь дарова вѣньць царьства ѕемльнаго. М. 99. готоваѥ намь вѣньць царьства небеснаго. М. 99. ѡть нѥго прїемлющимь царьство и власть. М. 125. оставлꙗѥть царство и славоу его (Стефан Немања). Л. 58. братоу дасть Милоутиноу царство. Л. 70. у држави којом влада цар: вѣнчань бысть на царство (Стефан Душан). Л. 61. мјесто самога такога владаоца или жене његове: да патрїархоу царство ти повелить. Д. 127. гѡсте царьства ми. М. 3. ѡбещамо се твомꙋ великомꙋ свѣтомꙋ царьствꙋ. М. 35. елико бысть мощьно царьствоу ми, оукрасихь. М. 125. твоемоу царьствоу вь вѣчноую паметь. М. 126. изволи се царьствоу ми. М. 126. поидоше сь царьствомь ми. М. 126. подьписа царьство ми. М. 135. желаше ѡть многаа врѣмене царьство ми. М. 137. ѡслободи ѥ царьство ми. М. 138. говори царьствꙋ ми. М. 143. повелѣ царьство ми. М. 144. кьди царьство ми приходи ꙋ трьгь. М. 147. ѡбрѣтоше царьство ми ꙋ Призрѣнѣ. М. 161. сынь царьства ми. М. 128. брать царьства ми. М. 144. родителꙗ царьства ми. М. 146. мати царьства ми. М. 153. вьсеми властели царьства ми. З. 29. людиѥ царьства ми. М. 163. вь ѕемли царьства ми. М. 138. по градовехь царьства ми. М. 157. Млѣть ѥсть царьства ти. М. 158. при животѣ и по смрьти царьства ми. З. 31. всемилостивномꙋ ѥго призрѣнию еже на царьство ми. М. 160. да гредꙋ прѣдь царьство ми на сꙋдь. М. 162. благодѣть прѣсветаго своѥго дꙋха на царьствѣ

ми показа. М. 164. на име царьства єю. М. 138. доходише на порьтѹ царьствѹ ми. М. 534. тако и за владаоца који се не зове цар: вьспоменоуше царьствоу ми (пише деспот Стефан). М. 332. вријеме кад влада који цар или други владалац: въ царьство благовѣрнаго цара грьчьскаго кѵрь Михаила Палеолога въ третіє лѣто. М. 48. вь дни деспота Стефана вь .кд. лѣто царьства юго. М. 277. богь оумножи царство єго (краља Милутина); царствова бо лѣта .мв. Л. 52. — држава: оу грьчьсцѣмь царствѣ. Ст. 5. правещѹ ми скифтрь богодарованнаго ми царьства. М. 134.

царьствовати, imperare, у свакој држави: югоже самь (Стефан Немања) царьствоую прѣдьносе на вьи своюи. Ст. 15. постави сего (Стефана Немању) самодрьжьнаго господина царьствовати вьсею срьбьскою земиею. Са. 1. вь царствоующтиимь градѣ (т. ј. у Цариграду). Д. 59. богь не прѣка царьствѹен. М. 49. царь царьствоующимь. М. 562. родитель нашихь вьсиявшихь ѡть нихь и царьствовавшихь на земли (пише краљ Стефан Дечански). М. 89. мною царию царьствоують. М. 140. сподоблюнь бихь царьствовати ва землахь родитель и прародитель нашихь (пише краљ Дабиша). М 221. царьствова (Стефан Немања) лѣть .мв. Л. 68. вькрали се Милоутинь .в. Оурошь, и царствова .мв. лѣть. Л. 70. царьствова (Лазар) .зі. лѣть. Л. 72. царьствова (деспот Стефан) лѣть .лн. Л. 73. Гюргь бысть вьтори деспоть великы, и царьствова лѣть .кѳ. Л. 73. у држави у којој влада цар: царьствоующоу юмоу вьстоуными странами. М. 48. югоже богь изволить царьствовати по нась. М. 128.

цвилино, брдо код Призрена: међа је Вишеграду код Призрена ишла дѣломь до Цвилина . . . и ѡврьхь Цвилина, . . . и по врьхоу Цвилина надь Захльмь. Г. XV. 271. и селу је Ђесковцу цркве арханђелове у Призрену ишла међа оузь дѣль на врьхь Цвилина, и ѹс потокь оусь Ковачевьць до поути кои греде оу Цвилина. Г. XV. 282. номинативу нема потврде.

цвисти, цвьтоу, florere: присно цвьты разлиувьнымь цвѣтомь дѣвьства своюго. Ст. 18. цвьтѣаше вь нась свещенодѣтельми. М. 561. волисмо гласв нашемв, да цвате одь послѣднихь, кои бвдв. М. 249.

цвьтѣти, florere: благовоныхь цвѣтьць цвьтещихь вь тои светѣи поустыни. Са. 10.

цвѣтимирь, име мушко: Цвитимирь изь Кавлиѣь из жупе Хлијевна 1400. М. 248.

цвѣть, flos: цвѣтоке польсьцни. Ст. 29. вьспитѣное емоу овче, цвѣть ѡть корѣне его. Са. 9. оуныла и измѣникша цвѣть юности. Д 24.

цвѣтько, име мушко, гледај Гоуделиѣь.

цвѣтьковиѣь, днıакь и граматикь и отанныи днıакь и канџилѣрь и логофеть опћине дубровачке Маринько Цвѣтковиѣь 1452—69, само је један пут записан презименом. М. 456. 473. 497. 499. 504. 506. П. б. 118. 129.

цвѣтьковь, *τοῦ* Цвѣтько: селу је Камијеву ишла међа на цвѣтковв падь. М. 199.

цвѣтьнь, florum: вь неделю цвѣтноу, dies palmarum. Л. 76.

цвѣтьць, flosculus: похвалами вѣньчаю ıако красными цьвѣтьци. Ст. 16. благовоныхь цвѣтьць. Са. 10. ıако пчела ѡть всѣхь красныихь цвѣтьць сьбравь. Г. XI. 190. раискими цвѣтьци оукрасивьше се. М. 570.

цегарь, ваља да је исто што и цьньгарь, које види: Лесı цегара дѣтьца. М. 62. Никола цегарь. М. 63.

цезарь, caesar: нашега господина цезара римьскога а краλıа свете крвне вгарске. М. 395. цезара. П. б. 94. cf. цесарь.

цека, итал. zecca, moneta (ковница): нова цека господина деспота (на новцу сребрну деспота Стефана). Г. III. 238. двие кvпе злате, кою св сковане в нашои (дубровачкој) цеки. М. 380. П. б. 92.

целимакь, између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Десиславь Целимакь. Г. XV. 299.

целинь, мислим да је погрјешка мјесто црьлюнь, cf. цалинь: плащь подсталюнь чендомь целиномь. П. б. 125.

цепена, Домовићима и Татарину ишла је међа оу локьвоу оу Цепеноу. Г. XV. 283.

церока, село негдје између Кучајине и Мораве које је цар Лазар писао Раваници: Цѣрова. М. 197.

церовыи огоумькь, селу је Поточцу манастира Раванице ишла међа на Церови Ѡгѹмькь. С. Л. 1847. IV. 53.

церовыи рьть, селима између Мораве и Кучајине која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа на Церовы Рьть. М. 197.

церь, cerrus: на дка цера. М. 263. селима у Мачви која је цар Лазар писао Раваници бјеше међа кодь великаго цера. С. Л. 1847. IV. 53. али на том другом мјесту може бити планина Цер.

церьвнћь, властелин дубровачки Ламприца Цервинкь у другој половини XV вијека. М. 536. cf. Црѣвнћь.

церьница, село близу Ливоче, коју види: међу људима који по заповијести царице Милице показиваше међу ливочку бјеху двојица ис Цернице. М. 263. а ливочка је међа ишла пѫтемь врансанскимь к Церницѣ. М. 264. има и сада. Hahn, reise 170. 172.

церьювнћь, властелин дубровачки Никѹла Церьевикь 1253 у вељем вијећу. М. 40. cf. Црѣвнћь.

цесарь, caesar: цесаромь римьсцѣмь и кралемь ѹгарьсцѣмь. М. 381. врати се цесарь оу Бечь. Л. 88. cf. цѕарь.

цета, denarius: ѣко и она вьдовица две цете дадоуши. М. 83. вѣроу вьдовичью принесьшоую ти двѣ цетѣ. М. 245. цѣте. М. 533. 547.

цетина, вода у Далмацији: s onu stranu Cetine i s onu stranu Cetine. М. 386.

цетиньскыи, τῆς Цетина: chnez ceti(n)schi. М. 279.

цетинє, мјесто у Црној Гори: на местѣ глаголѣмѣмь Цетинѣ. М. 531. на Цѣтиню. М. 532. ѡть Цѣтиня. М. 532. на Цѣтинѣ. М. 533.

цєтлиниꙗнинь, човјек од садашњега Цеклина у Црној Гори: **свѣдоуно є свѣми цєтлыниꙗны и вьсѣми кмєти добрьсцїнємы**. М. 532.

цєхь, њем. zeche, aedes metallicorum: **оупали сє цѣхь**. Л. 76. **падошє ширинє оу горнѥмь цєхоу**. Л. 80.

цєцєна, мјесто у Босни: **писано Цєцєни ꙋ дворихь нашєга** (краља Дабише) **протовистиꙗра Жорєтє**. П. б. 35.

цигоулиќь, презиме властеоској породици дубровачкој: **Аньдроушько**, којега пишу и **Андрєꙗ**, изабрани властелин 1423—42. М. 320. 347. 419. 423. — **Живько**, којему је име један пут наштампано **Жико**, изабрани властелин 1427—45. М. 347. 419. 423. 431. — **Мароѥ** судија 1466. П. б. 127. 129.

цилєшь, једна кћи цара Лазара бјеше удата **ꙁа Ꙁагарєвикѥмь на Цилєшмє** (које мислим да је погрјешка мјесто **ꙁа Цилєшємь**). Л. 73. cf. **Цѣлишь, цильскыи**.

цильскыи, из мјеста Цеља (Cilli) у Штајерској: **цилскомоу баноу Ѡрлихоу**. Л. 63. cf. **Орьлихь**.

цимовькь, неко мјесто: **на Цимовькꙋ** писа херцег Стјепан дубровчанима. П. б. 104.

циньцоуловиќь, властелин дубровачки **Мароѥ Циньцꙋловикь** прије 1423. П. б. 79. — Властелин дубровачки **Жонко Цинцꙋловиќь** 1469. М. 506.

цицилиꙗ, жена херцега Стјепана 1466—70: **госпои Цицилиє**. П. б. 125. **госпоги Цицили**. П. б. 125. **хєрцєжница Цицилиѣ**. М. 501. **госпои Цицилиє**. М. 503. 507. 508.

цициниќь, властелин херцега Стјепана кнез **Радивои Цициниќь** 1450. М. 441.

цокотина, село које је цар Лазар писао Раваници: **Цокотина**. М. 197.

цорьци, биће погрјешка мјесто **Ђорьђи**, гледај **Гоци**.

цоцань, име мушко: дворанин краља Стефана Дечанскога: **Цоцань прѣрꙋчи и подьписа** 1334. М. 109.

црьвєнобрѣжьскыи, гледај **чрьвєнобрѣжьскыи**.

црьвєнь, ruber: земљама је хиландарским у Светој Гори ишла међа **на црьвєниками, ꙁовоми Пири-**

петра. М. 127. на црьвенꙋ ѕемлю и на црьвени камень. М. 131. по познијем пријепису. на хаѕдею црьвенꙋ. П. б. 103. црьвенога аѕамита. П. б. 104. чаша дръвена црвена. М. 498. клобꙋкь царвена гримиѕа. М. 498. пантареле двѣ црвене. М. 498. cf. чрьвень.

црьвьница, манастир је св. Николе у Врањини имао мли у Царвницꙋ на мѣсто, ѕове се Ѡрахово. М. 464. иѕ Царвнице. М. 463. 464.

црьвьць, byssus (ваља да је то): ꙋ Дꙋбровникь оловѡ, скила, црьваць и восакь да не иде. М. 475. црьваць. М. 475. 529.

црькв-, гледај црькьв-

црьковь, гледај црькы.

црьковьникь, *ἐκκλησιαστικός*, sacerdos: прота и црьковникы. Д. 43. игоумено̑у .и. перпер, а црьковьникомь по четири перпере. Г. XV. 307. вьсеми архїереи и црьковникы, малими и великыми. З. 29. да нѣсть вольнь митрополить мѣста того или црьковници его ѕабаклꙗти или оскрьблꙗти игꙋмена. М. 214. грѣшнїи вь иноцѣх Никифорь црьковник. В. дан. I. 28.

црьковьнь, ecclesiae: сь вьсакыми дѣлы црьковьными. Ст. 5. светитель и црькѡвныхь слоугь. Са. 4. ꙗкоре приемле црьковьна меда. М. 12. по црьковномоу оуставоу. М. 14. да пасоу кобиле црьковне. М. 61. на оукрашенниѥ црьковьноѥ. М. 75. всакого чина црьковнаго. М. 91. оу коѥмь селѣ нѣ црьковнога сѣнокоса. М. 98. ѕемлꙗ црьковна. М. 98. о црьковныхь людѣхь. З. 31. по црьковныихь селѣхь. З. 31. людїе црьковны, кои дрьжеть црьковнаа села и ѕемлю црьковноу. З. 32. планинѣ црьковне. З. 36. оу вратѣхь црьковныихь. З. 42. аще ли кто ѡбрѧщеть се́ ѡть козминкь соудивь црьковномоу дльгоу. З. 30. црьковны людїе ѡ вьсакои правдѣ да соудеть се прѣдь своими митрополити и прѣдь епископи и игоумени. З. 32. чловѣкь царевь или црьковны. З. 38. ѡ глобарехь црьковнихь. З. 50. ꙋ рꙋке црьковне. М. 440. работници црьковны. М 531. cf. црькьвьнь.

црькьва, гледај црькы.

црькьвєница, село у Битви које је цар Лазар писао Раваници: Црьквєница. С. Л. 1847. IV. 54.

црькьвєнь, гледај црькьвьнь: на людєхь црьквєнихь. М. 134. людиє црьквєни. М. 135. само у том споменику.

црькьви, гледај црькы.

црькьвица, ecclesia dem.: црьквица светаго Геѡргиꙗ. Ст. 6. да дрьже оноуꙁи црьквицоу. Г. XV. 285.

црькьвиште, terra ecclesiae: на црьквыщє Варьварино. М. 123. до црьквища. Г. XV. 285. ꙋ црьквищє крьстово. Г. XV. 300. на црьквища. М. 144. на црьквищє. М. 197. 198.

црькьвь, гледај црькы.

црькьвьнь, ecclesiae: црькв(ьн)ынимь добытькомь. М. 10. людиѥ црькви(ни). М. 27. ѡть црьквнихь влахь. М. 61. црьквиє кобилє. М. 61. работь кралѥвьскыхь и црьквныхь. М. 62. црькви кладалци. М. 62. красотами црьквными. М. 62. що се тоу имєноуѥть црькьвно. М. 68. где годѣ се при црькви уловѣкь на кралєвѣ соудѣ, да ѥ глоба црьковна. М. 565. слоужитєлѥмь црьквнымь. М. 92. людємь црьквнимь. М. 191. посьль црькви. М. 191. икономоу црьквьномоу. М. 571.

црькы, ecclesia, cf. црькьви, црькьвь, црьковь, црьква: црькы да дрьжи село. М. 112 (таки номинатив само ту). оукрашена црькви. Д. 98. сиꙗ светаꙗ црькви. Г. XI. 192. да сї є има црькви. М. 60. светаа црькви. М. 61. црькви сїа. М. 62. вь нѥмьже ѥсть црьквы. М. 122. светаа црькви. Г. XIII. 376. црькви свѣтло ꙋкрашаѥма. М. 133. божьствнаа црькви. М. 145. да поставить црькви великаа протопопѣ. З. 29. дечанскаа црькви. Л. 61. вьса црькьвь. Ст. 28. да га црькьвь постави. М. 99. таꙁи црьквь. М. 191. до ньдѣже и сьврьшить се црьковь прѣсветыѥ. Ст. 15. да си ѡблада сиѡмьꙁи метохїѡмь црьковь. М. 145. црьковь кѡмска. М. 533. црьковь да соудить. З. 30. свѣтаѣ црьква. М. 39. ако црьква оуꙁьлюби. М. 99. црьква. Г. XI. 130. црьква браниньска. М. 197. црьква босанска. П. 50. да се по-

крьѥ црькві. М. 416. да ѥсть волна црькві. М. 533. да нхь кедѣвса црькві. З. 30. ѡскврьнише црькьвь светоую твою. Ст. 24. дароую црькьвь светога Вида. М. 10. црькьвь божїю. М. 17 сию великоую црькві. Г. XI. 190. прида црькві. М. 62. подь црькві. М. 64. прѣдь црькві. М. 92. оу црькьві. М. 95. црькві нашꙋ. М. 191. да сьтворн црькьвь по своѡн вѣре. М. 216. вь црьковь. Ст. 13. на црьковь. М. 68. створихь црьковь. М. 74. оу Недѣлнноу црьковь. М. 94. светоую црьковь. М. 140. на црьквоу. М. 87. ꙋ црьквꙋ новꙋ. М. 417. цркꙋ конавлѡскꙋ. М. 443. метохиѥ млѣтьске црькве. М. 10. ѡть божьствьниѥ црькве. М. 14. ѡть црькве. М. 61. прѣма црькве. М. 92. приложнхомь под ѡбласть сиѥ црькви. М. 13. оу црькви те. М. 116. сь доходьки црькви теꙁи. М. 134. великїе црькви патрїархїе. М. 139. црькви тое. М. 197. ѡть црькви. З. 29. да боудꙋть црьквы. М. 10. ч̓то смо дали сѣи црькви. М. 12. кь светои цркви. М. 60. кь црьквѣ ꙁавѣта ради погѡше. П. 38. црькве дадох ѡлово. М. 416. вь светѣи сеи црькви. Са. 13 при црьквы. М. 123. сь црьквомь. М. 111. црьквомь томь. М. 116. сь црьквомь. М. 134. томь црьквомь да не метеха. З. 49. своѥю црьквїю. З. 32. сь црьквїю. М. 195. да не ѡбладаеть црьковїю тою. З. 33. да дрьжи ꙗкоже и иниѥ црькви. М. 111. црькви ѡсвети. Са. 1. многыѥ црькви сьꙁда. М. 91. божьствьнихь црькьвь. М. 243. кь божїимь црьквамь. М. 26. светыимь црьквамь. М. 112. ѡ црьквахь. Са. 4. М. 5. по иинхь црьквахь. М. 98. црьквами да ѡбладаеть царь. З. 31. ѡбѣ црькве. З. 32. М. 533. ѡть двѣю црьквоу. З. 32.

црьлѥнь, ruber: ѥдна ꙗблька ѡдь кѡрде ѡдь камена црьлѥна. П. б. 79. ѡботце ꙁлате са четири камени црьлене велнке и два мала црьлена. М. 386. плашь црьленога аꙁамита. П. б. 104. шꙋба велика црьлѥна аксамита. П. б. 125.

црьнило, селу по имену Селу на Срѣдьскои ишла је међа на Црьнило. Г. XV. 280. селу је Гадимљи била међа мегю Црьниломь (јамачно истијем) и мегю мирашкомь ꙁемлом. М. 182.

црьномоужь, име мушко: између људи које је

краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Црьномоужь. М. 12.

црьнорнзьць, гледај чрьнорнзьць: неколико црьнорнзьць. М. 17.

црьноєвићь, господарь зетскы Ивань Црьноевикь 1485. М. 530. 534. — Војвода зетски Гюрьгь Црьноевикь 1494—99. М. 538. 544. — Браћа Раднчь и Стѣпань Црьноєвики. М. 566. исти се Радич помиње у латинским споменицима од 1392 Radiz de Çernue, dominus Zente et Budve. Г. XII. 129. 138. мртав се помиње од 1396. Г. XII. 181.

црьноушь, међа је селу Небрѣгокоу манастира Тресквавца ишла обьемлюще вьсь Црьноушь. Г. XIII. 371.

црьнь, niger: рогь царнь. М. 498. — Црьна Гора: оть Црьніє Горн оть Рекє. В. прим. 13. cf. Чрьна Гора. — Црьна млака, гледај млака. cf. чрьнь.

црьньчькын, катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше напонце црьньчкн бродь. Г. XV. 300. cf. Чрьньча.

црьнын, у другој половини XIV вијека Жоре Црьнн као да бјеше дубровчанин. П. б. 26.

црьнын врьхь, гледај Чрьнын Врьхь.

црьтежь, гледај Чрьтежь.

црѣвнћь, гледај Чрѣвнћь.

црѣнь, manubrium: ножа .і. с црѣномь костеннемь. М. 498.

црѣпн, гледај Црѣнь.

црѣповнћь, деспот Стефан поврати Лѣщние хьтнторв попоу кvрь Кенеднкьтоу Црѣповнкю. М. 571.

црѣповь потокь, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића: село Црнповь Потокь. М. 439.

црѣпь, име мушко: цар је Лазар купио неке земље в Црепа, те дао Раваници. М. 196. исти ће бити и на овом мјесту: 1381 оубы Црепьн Витомнрь тоурьке на Доубравннцн. Л. 74. cf. Черепн.

црѣшни, село код Новога Брда које је деспот Стефан дао Хиландару: село Црешьни. М. 570.

цоуготић, дубровчанин Влахота Цѹготикь око 1419. П. 146.

цоураћ, цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену Доброслава и ꙁета моу Цоуракꙗ. Г. XV. 273. — Манастир је Трескавац имао земље до Цоура(ћа). Г. XIII. 371.

цоурнић, властелин војводе Иваниша сина војводе Радосава Павловића кнез и дїакь Миотошь Цѹрникь, које је записано и Цѹрькь 1445—54. П. б. 108. 109. 115. М. 432. 433. 470.

цькленъ, vitreus: брокете двѣ сребрьне сь четири камени цьклени. П. б. 50. сь четири камени цклени. П. б. 56. само ту.

цьклеревь, манастир је Трескавац између других земаља имао цклеревь дѣль. Г. XIII. 374.

цькьнѫти, retardare: да се не цкнѣ станьѥ чловѣка вашега. П. 76.

цьньгарь, нгр. τζαγγάρης, sutor: шьвци, цьнгарие, оуꙁдарие, ковачие. Г. XV. 309. cf. цегарь.

цьпинуь, селима манастира богородице ртачке ишла је међа ѡдь Цьпинча оу Кальць. М. 68.

цѣвь, tubus: ѡрганикь сь цѣвми ѡдь сребра. М. 498.

цѣвьница, tibia: напѣванїемь цѣвнице и брецаниемь гоусли. Д. 148.

цѣкати, castigare: да га ѥ волꙗнь господинь херцегь цѣкати и карати на своѭ волю, що мѹ сѹдь покаже. М. 459.

цѣливати, osculari: сльꙁами сихь окраплаюште цѣливаахоу. Д. 27. градное каменїе целиваѥ. Д. 156. сию цѣликаюште. Д. 157. поутенѹ ми рѹкѹ целикавши. М. 552. свѣте рѹке цѣливамо. М. 560.

цѣликь, osculum: целыкь. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 81.

цѣлине, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: село Цѣлине, међа му

је ишла до меѓе вльчетрьньске оу рѣкоу. Г. XV. 304. село је Диничино међило с Кроушнѥмь и с Цѣлинами. Г. XV. 275.

цѣлитель, medicus: цѣлитель болѣзнемь тѣлеснимь и ꙗзвамь доушевьныимь. Ст. 15.

цѣлишь, једна кћи цара Лазара би удана на оугрѣ за Загаревика Цѣлиша. Л. 73. cf. Цилешь.

цѣловати, osculari: цѣловавше вьси прѣподобное тѣло. Са. 12. обьемши и целовавши любьзно. Д. 9. припадаеть и цѣлоуеть игоумена. Д. 24. цѣловавь светоую црьковь. Д. 32. цѣлоуимь роуцѣ. Г. XI. 93. amare: поустынное житїе паче цѣловаше. Д. 128.

цѣловь, osculum, али стоји на таком мјесту да ће прије бити погрјешка мјесто цѣловавь: краль даваеть емоу жьзль, и целовь ѥго поставлаеть его игоумена. М. 14.

цѣлокоупьнь, integer: ере ни све даше цнелокупно. М. 425.

цѣломоудрнѥ, prudentia: ѡ цѣломоудри. Ст. 3. вьнимааше словесемь его испльнь соуште цѣломоудрїа и оумилѥнїа. Д. 8.

цѣломоудрь, prudens: подоблет епископоу быти цѣломоудроу. Д. 140.

цѣломоудрьнь, prudens: призвавьше кь себѣ сего цѣломоудрьнаго и светаго моужа. Ст. 4. вь соупроужьствѣ соуштїихь цѣломоудрьно и вь дѣвьствѣ чистотно прѣбывати наказаше. Д. 177. пожить цѣломоудрьно. Л. 53.

цѣль, integer: скакаше цѣль на ногоу своѥю. Ст. 21. владычьствоу его бывшоу ·лз· лѣть сьхранѥноу и цѣлоу. Са. 1. ѡбрѣтохь чьстное тѣло его цѣло и неврѣдимо. Са. 13. проидохь сквозѣ ѡгнь и водоу цѣль и сьхранѥнь. Са. 13. мошти его цѣли и нераздроушими обрѣть. Д. 175. петь комать чьстнога дрѣва, цело све. М. 70. цило срьшено наидосмо. М. 254. имавьше свить и циль зговорь с вельможами. М. 255. имавше свить цѣль и зговорь. М. 317. све више писано хокемо цнело сахранити. М. 307. свесрьдо и цѥло потврьдисмо. М. 421. цнелоѡ и правоѡ ѡпро-

стихь. М. 457. хоћꙋ на всемь на томь стаати и трьпѣти се правоѡ и тврьдоѡ и цѣло. М. 463. цѣѡ. М. 413. тадаи бѣше ꙁдраве памети и цѣла раꙁꙋма. П. б. 128. чистимь и целемь срьцемь. М. 526. с цѣлѡмь ѡдьлꙋчисмо. П. б. 120.

цѣльба, sanatio: цѣлбоу иꙁливаше. Д. 119. цѣлбами ѡбогати. Д. 208. истоучникь цѣльбь. Г. XV. 265. цѣлбы прїиходещымь подаваютъ. Л. 60.

цѣна, pretium: ако си ꙋꙁлюби ꙋꙁети конꙗ, да си га ꙋꙁьмѣ, а ѡномꙋꙁи да пода трьговьцꙋ ценꙋ, що бꙋде подаль ꙁа нꙗга. М. 147. 162. не каштите мнѣ цѣне чинити како влахꙋ вола приморанинꙋ; нека ю мнѣ цѣна бола нере иномꙋ. М. 247. юдномь цѣномь да ꙋꙁима. М. 474. комать свите по оиꙋи цинꙋ. М. 545.

цѣнити, aestimare: попашоу да плати, що рекоуть доушьници, кои цѣне. З. 35.

цѣпимати, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгоювикь Цѣпимати. Г. XV. 299.

цѣрова, гледај Церова.

цѣсарь градь, Constantinopolis: прѣеше Цьсарь Градь. Са. 13.

цѣста, via: до великїе цѣсте. М. 92. до прѣке цѣсте и до Быстрице. М. 92. оу прѣкоу цѣстоу до соухе Любоуше. М. 92. на великои цѣстѣ. М. 93. приꙁрѣньскоу цѣстоу. М. 93. како цѣста греде оу рѣкоу. Г. XV. 282. ѡть тоудоу цѣстомь. Г. XV. 284. цѣстомь великомь, коꙗ греде ѡть власѣнога полꙗ. Г. XV. 293.

цѣстьнь, Зерзеву је ишла међа по ѡнои странѣ Дрима на Цѣстьнь. М. 96.

цѣхь, гледај цехь.

цѣћа, } propter: тога цѣкꙗ ꙁа вашега сина хѡкꙗмо
цѣћь, } печалить. П. 46. вась цѣкꙗ. П. 51. ѡвогаи дрꙋгога листа цѣкꙗ на ѡнь прьви листь ꙋстависмо се сьде ѡдьписати. П. 51. ваше чьсти и ꙋꙁьвишениꙗ цѣкꙗ. П. 69. наась цѣкꙗ. П. 73. то да ꙋчинимо ваше любве и инѣхь божиꙗнь цѣкь. П. 83. ꙁаконна цѣкꙗ потрѣбно би послать.

П. 106. наше моѡбе цѣкь даше намь. М. 399. погрјешке: цѣуа. П. 48. 146. цѣуа. П. 83.

уабнеће, село које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: село Уабнеће. М. 93. Уабникю. М. 93. 94. сь Уабникемь. М. 93. оу Уабники. М. 97. номинативу је потврда само онај први примјер; било је до Игларева и близу Дрсника, cf. Игларево, Дрьстьникь. cf. Уабнећь.

уабнећь, село које је царица Милица повратила Дечанима: село Уабникь. М. 265. а то је без сумње исто село које се у другом споменику зове Уабнеће, које види.

уавлокнећь, човјек херцега Стјепана Радое Уавловнећь и брат му Михаило, ономе је првому име записано и Раднуь. П. б. 118. 120.

уавль, clavus, али мислим да је погрјешка мјесто кабаль (кьбль): юдань уаваль маль сребрьнь. П. 73.

уагль, село које је цар Лазар дао Раваници: Уагль, било је у Мачви. С. Л. 1847. IV. 53.

уаканнећь, властелин дубровачки Петрь Уаканникь 1253 у вељем вијећу. М. 40.

уалапиа, име турско: брат цара Мусије син Бајазитов: Моусїа Уалапїю оудакн 1411. Л. 75. — Син цара Мурата II, цар Мехметь Уалапїа 1451. Л. 78. 80.

уаньконнећь, властелин дубровачки Власи Уаньконникь 1253 у вељем вијећу. М. 40.

уапли, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Уапли. М. 439.

уаретнећь, године 1399 Никша Уаретникь као да бјеше дубровчанин. П. 17.

уародѣи, magus: уародеемь. Г. Х. 249.

уарькь, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Уаракь. М. 439.

часъ, tempus: падъ на лици его, плакахъ се горко на дльгъ часъ. Са. 12. горкы часъ сьмрьтныи. М. 86. на чмрьли часъ. М. 230. на чмрьлωмь часꙋ. М. 431. вь часъ исхода моего. М. 245. аще га не ωбрѣщеть, вь ть часъ да прїидеть на соудь. З. 36. терь кѥ бити вьсакои часъ рѣчь. П. 26. ми смо тьи часъ казали ωногаи чловѣка педесать. П. 41. да ни га смω дрьжали таи часъ ωтворити и проутѣти, и дилωмь таи часъ кршити. М. 496. да би ꙋ добри часъ било. П. 44. молимо бога да би тои ꙋ добри часъ. П. 95. богь даи господинꙋ свако добро почело почимати и свршевати ꙋ добарь часъ. П. б. 124. hora: в петькь .з. часъ дьне. Л. 79. .д. часъ нωщи. Л. 79.

чаоуша, катуну је Синајинцима ишла међа прѣко поля оу Чаоушоу оу бароу. Г. XV. 296.

чаоушь, nuncius у Турака: чаꙋшъ баша. М. 554.

чахрь, селу је Кльчевиштемь ишла међа ꙋ поуть кои греде ωть Чахра. Г. XV. 285.

чаша, poculum: чашами царьскыими оукрашении камыкы многоωбразными. Ст. 29. не скрьби, зре моего разлоученїа; чаша бо сы вьсѣмь ωбща есть. Са. 10. двалиесте чаша с рвчицами позлакене, потезаю пет на десете литара, .д. ꙋнче, .г. азаге. М. 372. два на десете чаша ωкрꙋглехь сьребрьнехь, ωдь коиехь сꙋ десеть позлакениехь а двие биеле, потезаю три десети и четири литре, .з. ꙋнача, .д. азаге. М. 372. .і. чаша окрꙋгле и .г. чаша з дрьжци, .д. чаше ꙋ гласехь (оугласте). М. 394. ꙋ сꙋдовехь златехь: петь чашь, тегле шесть литрь, .аі. ꙋнчь, .в. азага. М. 407. педесеть чашь писанехь и позлакене, све потежꙋ педесеть и три литре, .ѕ. ꙋнчь. М. 408. чаша една дрѣвена црвена с мало сребра. М. 498. .в. чаши. М. 502. чаше велике сь зламеньюмь сандалиевѣмь, и четири чаше мале бѣле. П. б. 49. чашоу, юже господиноу своемоу почрьпоше, тоу сами по малѣ испише. Л. 61. погрјешка: каша. П. б. 102.

чашниие, село у Битви које је цар Лазар дао Раваници: Чашниїе. С. Л. 1847. IV. 54.

чашица, pocillum: .s. чашица. П. б. 125.

чаганиѥ, exspectatio: не посрами мене ѡть чаанїа моего. Д. 86. не посрами чаганиꙗ моего. М. 58.

чагати, exspectare: чаемь твоихь ѡтьчьскыхь щедрѡть. Д. 86. чаемыи ѡть бога гнѣвь. Д. 118. многоу пользоу, ꙗкоже и чааше, ѡть нихь приемь. Д. 189. оть сихь чаюють вьсприюти, ꙗже богоу вьроучише. Г. XI. 140. мала вьзмьздїа чаю. М. 241. такокоуждe мьздоу чаѥ. М. 333.

чаѥтина, заселак селу Куħану. М. 568. има и сада у окр. крушевачком, само што је пишу Чајтина.

чврьнѣга, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи једном бјеше име Чврьнѣга. М. 13.

чегов, cujus. Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

чедо, infans: чеда моꙗ вьзлюблѥнаꙗ. Са. 3. не мое чедо, нь божїе чедо. Д. 45. крьвь ѥго на нась и на чедѣхь нашихь. М. 16. на чедехь. М. 73. на чедихь. М. 260. на чеднехь. М. 342. иже вьспитѣше ꙗко братию и чеда. М. 89. сь чеды моими. М. 90. кто се ѡбрѣте оубивь ѡтца или матерь или брата или чедо свое, да се тьзи оубїица иждежеть на ѡгни. З. 37. скрьби и болѣзни чедь твоїхь вьсї. М. 244. ꙗвимь се чеда свѣтоу. М. 530. агаренскыихь чедь. М. 538.

чедолюбивь, amans liberorum: чедолюбива ѡтьца. Д. 218.

чедолюбиѥ, amor in liberos: вьси чедолюбїа болѣзнь и ѡгнь. Д. 11. оублажаю твою непрѣмѣнноу чедолюбїа любовь. Д. 64.

чедолюбьць, amans liberorum: ꙗко отцы послушливи и чедолюбцы. М. 130.

чедь, coll. liberi: не сь погрибатели, простою чедїю, нь сь светыми моужи носимь бываше. Д. 83.

чекати, exspectare: дођи, ѥрь те много весело чекамо. П. 24. чекасмо ихь сь великомь любьвомь. П. 42. чекамо цара изь Бнетакь да мине в Цариградь. П. 47. ми тоган дне чекамо, кьди заповѣсте, да пошлѥмо. П. 59.

терь ѥ ѡвоимь много ѹсильно толико врѣме дльго чекаѥ. П. 92.

челатовь, гледај чехатовь.

челѡ, caput, margo, крај: поıасъ сребрьнь позлакѥнь сь ѡбѣма чельма и два десети и двѣ ѹѵпици по нѥмь. П. 18. тракь свилань сь челми закованѣми и работанѣми сь бисерѡмь. П. б. 74. оу горнѥ чело Горачева. М. 61. оу горнѥ чело Крачюнища. Г. XV. 277. ѡть Градища како слази оу долнѥ чело подь цареке гради до лоуга. Г. XV. 283. оу долнѥ чело ненадине баре. Г. XV. 293. оу чело ниве радоеве. М. 199. оу челониве. М. 199. ѹ чело Плѹжевине и ѹ чело Милашина ниве. М. 199. за вријеме и умне ствари: коѥ сѹ ѹ поставѹ посталѥние ѡдь прьвога чела. П. б. 59. ваша милость море добро знать ѡщь ѡдь прьвога чела до напокоиѥга подь кои сте ѹвѣть поставили. П. 111. господьство ти било ѥ ѡдь прьвога чела всемѹ томѹи дльгованью добро и красно поуело. П. 158.

челопеци, заселак селу Косорићима у Хвосну које је цар Стефан са засеоцима његовијем дао ћелији св. Саве у Карејама: Челопеци. М. 138. cf. Чельпеци.

челоуинь, pannus quidam: посласмо комадь цѣль црьлѣна челѹна. П. 95.

чельникь, praefectus, помиње се највише тако да се не види над чим је био: чельникь у краља Милутина. М. 69. у краља Стефана Дечанскога. М. 85. чеоникь у бана босанскога Стефана. М. 102. чеоникь у цара Стефана. М. 152. кнезовѣ и прѣмикїріе и владальци и прѣстаиници и челиници, кои се ѡбрѣтаюĭть сели и катоуни ѡбладающе. З. 41. нѣкто Икоѥ царицею Єленою челникь поставлѥнь бысть у околини дечанској. Г. XI. 87. челникь у цара Лазара. М. 207. у Вука Бранковића. М. 209. у царице Милице и сина јој Стефана. М. 263. П. б. 44. у Маре Вуковице и синова јој два заједно. М. 272. П. 99. у деспота Ђурђа. М. 355. у Ђурђа Кастриота. М. 481. 482. био је и велики: челникь велики у деспота Стефана. М. 269. великыи чел-

никь у деспота Ђурђа. М. 436. 437. помиње се и ризнички, praefectus aerario: чєлник ризничкыи у деспота Ђурђа. М. 436 437. ризнички се разликовао од великога јер се на истијем мјестима помињу оба; а тако се и од протовистијара разликовао чеоник без додатка великыи, јер се обојица помињу заједно. М. 355. још се помиње неки чєльникь Милошь на крају XIV вијека. П. б. 25.

чєльпа, властелин дубровачки Маринь Чєлпа у вељем вијећу 1253. М. 40.

чєльпєци, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи у Хвосну Пакль вьсь сь Чєлпєкии. М. 11. номинативу нема потврде, а држим да је исто село које је у другом споменику записано Чєлопєци, које види.

чєлꙗдиникь, domesticus: по Ѡстои дьꙗкꙋ чєлꙗдиникꙋ. М. 349. Ѡстоꙗ чєлꙗдиникꙋ. М. 350. истога Остоју исти господар његов назива кућанином. cf. Остоꙗ.

чєлꙗдинь, servus: прѣдь кралевство ми да идꙋ ꙁа невѣрꙋ, ꙁа краждꙋ, ꙁа чєлꙗдина. М. 52.

чєлꙗдь, familia, servi: чєлꙗдь ꙁемлє кралевьства ти, кою смо плѣнокали, и ѥсть ꙋ насє, да ю подамо. М. 47. ако би главѡмь и с чєлꙗдью и с имємь иманиѥмь прѣбигаль ꙋ Дꙋбрьвникь. М. 286. 320. с чєлꙗдю. М. 298. ѡкаи чєлꙗдь, коꙗ ѥ сада прь мни. М. 416. оубитькь єи боудеть или вь чєлꙗди или вь скотѣ. Ш. lesek. 129. да сє лини по тргꙋ, да ниткорь нє смѣ кꙋпокать ни продавать чєлꙗдь. П. 31. да сє чєлꙗдию нє тргжи. П. 31. кои сꙋ чєлꙗдь продавали. П. 146.

чєлюсть, maxilla: Лаꙁара адоу иꙁь чєлюстїи исхытивь. Д. 99. чєлюсти срьдьць нашихь. Д. 102.

чємєрєвь, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше стась оу Бохорииѣ чємєрєка. Г. XIII. 376.

чємєровикь, властелин херцега Хрвоја иꙁь Ꙁємльника кнєꙁь Кораваць Чємєровикь 1412. П. 176. — Властелин херцега Стјепана и синова му кнез Юраи

Ѵемеровић 1454—70. М. 468. 504. 505. 508. по кнезу Юрью Ѵемеровићу. М. 509.

ѵенарь, januarius: ѵенара месеца. М. 495. само ту.

ѵеньгинћь, године 1651 сьгради Али паша Ченгић градь на Колашиновићоу. Л. 85.

ѵеньда, pellis quaedam: плашь цраленога дамашкина сь златомь, подсталюнь ѵендомь целиномь. П. б. 125.

ѵепигово, село које је имао манастир Трескавац. Г. XIII. 372.

ѵепикоуће, међу селима ѡдь Курила дери до Стона која је краљ босански Остоја 1399 дао Дубровнику било је и село Ѵепикуће. М. 234. има и сада близу Стона. Schem. rhac. 37.

ѵепрьна, име мушко (може бити да би требало читати Ѵепрьнш), гледај Градисалнћь, Осилнћь.

ѵепрьнинћь, властелин Стефана бана босанскога Браношь Ѵепрьнинь 1332. М. 102. — Човјек деспота Стефана Радоѥ Ѵепрьнинь. П. б. 76.

ѵепоурн, село које је цар Лазар дао Раваници: Ѵепурїн. С. Л. 1847. IV. 49. други је прочитао Ѵепьрїн. М. 197. биће садашње село Чепуре (или Чепури?) близу Параћина.

ѵерепи, гледај Црьпь: Ѵерепи Витомирь. Л. 74. Г. XI. 149.

ѵерешньрь, mensis cerasorum: месеца ѵерешьнара. М. 442.

ѵерьньнь, име мушко: човјек херцега Стјепана свештеник: прѣдь крстиꙗниномь Ѵерьнкомь. М. 497.

ѵескиница, село у жупи требињској које је краљ маџарски Матијаш дао фратру Александру дубровчанину: Ѵескиницу. М. 494. има и сада. Schem. rhac. 34.

ѵесково, село које је царица Милица приложила Дечанима: Ѵесково. М. 265.

ѵеснеђерь, гледај ѵешнеђерь.

ѵесиь, селу је Рабьун цркве арханђелове у Призрену ишла међа како поуть оупада оу Ѵесиь на клѣти. Г. XV. 281.

ѵестить, fortunatus: ва ѵеститои воисци кралієвьства ми. М. 222. вь славни и много ѵеститн дворь господьства ти. П. 138. ѵеститомꙋ кнеꙁꙋ и властеломь дꙋбровьѵаиωмь. М. 410. 524. 528. сь ѵеститѣмь баратомь. М. 513. силиога цара ѵеститꙋ книгꙋ примише. М. 513. на мовои ѵеститои порьти. М. 515. 552. ѵеститоωмꙋ царꙋ. М. 552. 553. ѵест(ит)ни и поѵтени кнеꙁь и властеле. М. 526. ѵеститакоω цара. М. 553.

ѵесть, pars: прнємшоу ѵесть ωтьѵьствиꙗ своюго. Ст. 2. протешеть на ѵетири ѵести. Ст. 22. ѵести єго (манастира Хиландара) погибьшее вьꙁискахь. М. 6. да ωдь тога не оуꙁемле протопопа ѵесты, нь вьсе то пискоупь да оуꙁемле. М. 14. светыю троице ѵесть прнємшоу и рождьшоу. М. 58. дроуге ниве двѣ ѵести. Г. XV. 271. да има ѵесть сь Июдою. М. 167. ѵесть єго бꙋди сь Іоудою. М. 263. ѵесты ꙋгрьскїе ꙁемли. М. 335. петоωга дѣла три ѵести ꙁемле. М. 341. 347. 423. тада да не имаю диела ни ѵести ωдь госпоцтва моωга. М. 462. да ю намь тремь братеницемь ωноꙁи на три ѵести. М. 477. 478. раꙁдѣлише срьбскоую ꙁемлю на .г. ѵести. Л. 72. и такожде иꙁволихωмь елико ωть ѵести тщеще се послѣдовати ихь благымь ωбыѵаемь по силѣ нашеи. М. 539. тьѵїю ωть ѵести вьспомѣноухωмь, дльготи словь оубѣжавше. Л. 63. један пут у споменику иначе рђаву: ѵасть. М. 542.

ѵесть, creber: селу је Вилској ишла међа на Ѵеста Гꙋмнища. М. 144.

ѵестьникь, portitor: да нимь не бꙋде ωдь моихь ѵестьниковь силе. М. 2.

ѵета, cohors: тωго сьлиѵнаа ѵета ωтгониꙗ бѣ. Г. XI. 92.

ѵетверодьневьнь, quatuor dierum: ѵетверодьневнаго Лаꙁара. Д. 99 иꙁь гроба ѵетверѣдьневна вьꙁдвигь. Д. 162.

ѵетверь, quatuor: на ѵетверо свето еванђелье. М 328.

ѵетвороножьнь, quadrupes: лиськь раждаеть ꙗко ѵетвороножно. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

ѵетврьтькь, dies Jovis: ꙋ ѵетврьтакь. М. 314. вь

четврьтькь. М. 540. в четвартакь. М. 312. вь последны четврьтькь. Ш. lesek. 130.

четврьтыи, quartus: четврьти. М. 6. четврьты мрамор. М. 93. Стефаномь кралюемь четврьтнмь. М. 111. мисеца декемьбра четврьти дань. М. 273. четврти днω. М. 452. двадести и четврти дань. М. 291. четврьти на десете дань. М. 479. fem. quarta pars: да дае црькви четврьтоу. М. 531. да се дае црькви четврьта. М. 532. четврьто, quarto: четврьто Вунхна. М. 248. в четврьто узесмо тисвћв дукать. М. 503.

четыри, quatuor: четири еваньгелисте. М. 35. четири камени. М. 70. четиремь властеломь. М. 108. ωть четирехь еуангелисть. М. 132. четирьми еваньгелисти. М. 220. предь оними двадесети и четирими. М. 248. по ωвихь четирехь судьехь. М. 256. четиремь кукямь. М. 356. четиры ста. М. 251. са четири камени. М. 386. безь четири унче. М. 479. в четири на десете соклиновь. М. 497. четири дести дукать. М. 504. четири десеть и седмь дукать. М. 514. четирь десеть и шесть дукать. П. 108. два десеть и четирь динаре. П. 108.

четыридесетьница, quadragesima: вьсоу светоу четыридесетницоу вь монастыри поштенїемь проводикь. Д. 193.

четырь, гледај четыри.

чехатовь, селу је Камијеву ишла међа на чехатовь камень. С. Л. 1847. IV. 52. други је прочитао челатовь. М. 199.

чехринь, град у Русији: разбише тоурци Чехринь градь московски 1667. Л. 86.

чехь, bohemus: оу чесехь. Л. 79.

чечина, крањ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Боболе сь Чечином. М. 11. ваља да је била заселак Боболама.

чешнеђерь, турски praegustator, пишу и с мјесто ш: чеснегерь. М. 511. 513. чеснегера. М. 512. чешнегера. М. 511. чешьнегера. М. 512.

чешоуꙗ, squama: ѡтпадоше емꙋ телесни строупи ꙗко чешꙋе. Г. X. 235.

чешьково, заселак селу Косорићу у Хвосну: Чешково. М. 138.

чешькꙑи, bohemorum: чешкога кралꙗ. Л. 92.

чиве, име мушко, само у једном споменику мјесто Живе, гледај Гоуньдоулићь, Чрѣвићь.

чии, cujus: или кралево или чие годѣ. М. 52. да га благословить светитель, оу чіеи боудеть иноріи. З. 33. кто есть чіега чловѣка пріель. З. 39. оу чіе любо село. М. 40. чи годе чловѣкь. М. 206. 209. чии годѣ. М. 271. ꙁа чию волю. М. 287. еда ли бисмо ꙁа чию волю ѡвои потворили. М. 456. или би нихь или чиѥ ино. М. 417. ꙁа чью волю. М. 324. 371. узима к себи но (види код онь): да се да ѡвѣмь, чиѥно ѥ. П. 34.

чикьлина, дубровкиња Ѣковица Чикьлина између 1100 и 1200. М. 7.

чимари, село које је цар Лазар приложио Раваници: Чимаріи, било је негдје између Мораве и Кучајине. М. 197.

чимићь, властелин дубровачки Маринь Чимикь у вељем вијећу 1253. М. 39.

чинити, facere: що можете чинити, чините. М. 21. чине ви кривинꙋ. М. 29. и ꙗко би ꙗ правинѣ не чинꙋ. М. 29. да сѣ некоꙗ кривина меꙉꙋ ни чини. М. 29. сѣ чинимо сь хтениемь твога сла. М. 30. да правинꙋ чини. М. 31. вьсе ѡво хокемо тебѣ и твоимь лꙋдемь дрьжати и чинити. М. 43. да бꙋдꙋ дрьжань чинити рать кралꙋ. М. 44. ако би кои сноиикь хотиль рать чинити Дꙋбрьвникꙋ. М. 295. никоегаре ꙁла да не име чинити ꙁемли кралевьства ти. М. 48. кралевьство ми милость чини властеломь дꙋбровьчьскимь. М. 54. да чине всꙋ волю и хотениѥ како ѡдь своѥ бащине. М. 106. да моу чинить чьсть. З. 40. ѡ кривинахь и ѡ ꙁабаках, що се чине дꙋбровчаномь. М. 157. коꙗ се сꙋ ꙁла чинила дослен. М. 174. чине ꙁаписаниѣ градовомь. М. 233. не кашите мнѣ цѣне чинити како влахꙋ. М. 247. ꙁа мою

работꙋ, кою чините. М. 247. любьвь, кою показꙋю и чине. М. 300. великꙋ щетꙋ чине. П. 31. да си чине законии трьгь. М. 362. чиню рѣчь за живота. М. 415. иманью щета се чини. М. 474. силꙋ имь чине. М. 484. скоупише се да чине мирь. Л. 88. що се е чинило ѡдь мене до тебе. М. 500. сладь да чине вса села. М. 98. пась, що ѥ чинио Рамботь. М. 498. пась, ко(и) ѥ чинѥнь госпоги. П. б. 125. чинити коукѥ. З. 45. що се на Новомь чини соѡ. М. 528. да добитькь ѡнога мьрьца чинимо написати. М. 37. не чини добрѣ. П. 2. чинишь приꙗтелски. П. 122. давала би и чинила би давати. М. 326. нимь ћемо ꙋчинити правдꙋ и чинити ꙋчинити. М. 327.

чиноначельникь, cohortis praefectus: великыихь чиноначелникь. Г. XV. 264. арьхаггеле Михаиле, небесныимь силамь чиноначелниче. М. 166.

чиноувѣзь, genuensis: по Жꙋванꙋ чинꙋвѣхꙋ. П. 45. гдје мислим да штампарском гријешком стоји х. cf. Жоувань.

чинь, ordo: оустворити монастїрь сьи на покои и на оумножениїе единокыхь чина. Са. 1. минишьскомоу чиноу. Са. 5. иночьскыи и свештеничьскыи чинь. Д. 88. вса твоимь мановенїемь прѣлагаема и вь свои пакы чинь сьставлꙗют се. Д. 184. мьножьство сьбравь чрьньць и всакога чина црьковнаго. М. 91. аггелскиѥ чини сьстави. М. 133. ѡть свега чина хиландарьскаго. М. 138. вь оутѣшениѥ минишьскомоу чиноу. Г. XV. 268. вьс слоужьбнїи чинь. Л. 59. по чиноу поустыньскомоу. Д. 7. вьса по чиноу вь монастыри добрѣ оуправивь. М. 116. дохотке ѡбетꙋѥмо дати кралевствꙋ по чинꙋ и ѡбичаю. М. 276. постава по чинꙋ нѣ посталѥна. П. 173.

чинѥниѥ, factum: незгодно зговаранье и чинѥнье. П. 157. за многа добра чинѥньꙗ. П. 177.

чипониħь, властелин дубровачки Паська Чипоникь 1253 у већем вијећу. М. 40.

чипьчићь, властелин војводе Радосава Павловића кнез Стѣпань Чипчићь 1432—9. М. 370. 400. — Син

тога Стјепана, кнез Радичь Стѣпана Чипчика, а пише се и само кнезь Радичь Чипчићь 1442—54. М. 413. 471.

чирь, селу је Брчелима ишла međа на Чирь на Мали, сь Чира на Течаль. М. 114.

число, numerus: вь которое число вьчьтень бѹдѹ вь дьнь страшьнаго сѹда. М. 4. подвизаше се вь некоторое число причисти се сь оугождьшими богоу. Са. 2. ѿть числа сложенига мира лѣть .҂ѕѱҁд. М. 501. злато число .ві. М. 539. приносить и нѣчьто ѡбаче таино число. Г. XV. 265. бес числа мнѡжьство рода христїанскаго. Л. 75. multitudo: числа вь вась не волимь быти. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119.

чиста, не знам што је: чрьни гвоздь и чисте да сѣкоу оу опкиноу Ѡручюша и Глькоучица и Бродь. Г. XV. 282.

чисти, чьтоу, legere: кога богь сподоби чисти книгы сии. М. 84. чьтѣте. М. 84. чтоуще. М. 253. colere: иерее чьте. Са. 1. иерее чисти и чрьноризьце набдѣти. Са. 4. чьтѣта господа ѿть своихь праведныхь троудь. Са. 5. цара чьтѣте. Са. 5. чьтемь вьскрьсение. М. 78. дльжно есть сь оусрьдїемь чисты и хвалити светые его домови и оугодьникы. М. 125. 129. чисти троицѹ единосоущноую. М. 539.

чистина, evidentia: за векю чистинѹ и верование ѡвь листь своиѡмь рѹкомь прieписа. М. 366. 374.

чиститель, cultor: цркви богоу вьздвигь, ереси прогнавь, и чистителие вьведь. Д. 55. реченнымь Иларїономь чистителиемь. Д. 123.

чистота, puritas: вь благовѣрїи и чистотѣ. Са. 2. благовѣрїоу оучителга и чистотѣ вьселиенѣи свѣтило. Са. 6. такые чистоты. М. 58. дѣвьства чистоты. М. 58. благовѣрием и чистотою. М. 155. записахь и испльнихь вьвсакѹ свободѹ и чистотѹ. М. 188. evidentia: за великю чистотѹ и вѣрованье ѡвакигие листь своѡмь рѹкѡмь ѹписа. М. 251. 322. 359.

чистотьнь, purus: юностные чистотные власы. Д. 18. вь дѣвьствѣ чистотно прѣбывати. Д. 177.

чистоћа, evidentia: за векю чистокю и верование

ѡвакиѥ лист уписавь. М. 387. 390. 396. за већу чистоћу. М. 388. за них тврьгаву и чистоку. М. 400. за већу тврьђаву и чистоћу. М. 404.

чисть, purus: скрьлата чистога. М. 23. кьбьль жита, половина чистаа а половина прѣпроста. З. 50. своимь хтѣнием, чистѣмь срьдьцемь. М. 22. блажении чистїи срьдцемь. М. 530. да будеть чистое приѣтельство. М. 35. що ми си ты дала, чистаꙗ, и сь сыномь ти богомь нашимь. М. 68. ѡть дѣвы чистыѥ. М. 86. чисть двога да буде. М. 102. чисть азь ѡть крьве вьсѣхь. Д. 180. intactus: да прѣбивають вь всакѡмь утврьждени и свобѡдѣ чистѣ. М. 163. evidens, адвербијално: свидокуюће чисто и право. М. 249. изнаиде чисто кралевьство наше, да ѥ наше. М. 249. все този чисто и ѡтворено ѡбьнаидосмо. М. 254. какѡ ѡтворениѥ и чистие у другѡмь запису пише. М. 349.

читавь, integer, incolumis: да си ходе свободно и читаво безь забаве. М. 157. sanus: ѡнои врѣме, що буде лежать, да се плаꙗ како и читавь. П. 49.

читоуля, index: све наше поћуће, како се у ѡвози читули пише. П. б. 118. ине ствари, коѥ показоваше по едной читули, да е ѡстало у речене Анухле. П. б. 119.

чиховићи, село у жупи Хлијевну које је краљ босански Остоја дао војводи Хрвоју: Чиховиће. М. 249 краљ босански Дабиша писа дубровчанима на Чиховићих 1392. П. б. 36.

чихорић, властелин војводе Радича Санковића жупан Дабижив Чихорић 1399. М. 243.

чичилия, као да је Сицилија, али ће бити погрјешка: учини едань путь на Чичилию. П. б. 120.

чичоѥ, име мушко, гледај Поповић.

члановьнь, articuli: прьстомь ѡкроужьшимь се и члановнаго сьставлѥнїа раздѣливьшимь се. Г. XI. 75.

чловѣколюбивь, generi humano amicus: чловѣколюбивомоу богоу. Д. 64. чловѣколюбиви богь. М. 110. humanus: вашоу злобоу прѣзрѣвше, кротци и чловѣколюбивы вамь быхѡмь. Д. 16.

чловѣколюбица, generi humano amica: прѣсвѣтаꙗ моꙗ богородице чловѣколюбице. Ст. 22.

чловѣколюбиѥ, caritas generis humani: по неизьмѣрьнѣи милости и чловѣколюбию дарова нашимь прадѣдомь ѡбладати сиювь землювь. М. 4. призоветь именемь моимь чловѣколюбиѥ твоѥ. Ст. 5. ѥгоже благостиноу чловѣколюбыѣ разоумѣвь. М. 9. сьмотрениѥ твоѥго чловѣколюбиꙗ. М. 86. чловиколюбию. М. 304.

чловѣколюбьнь, generi humano amicus: прѣмногое ѡ нась чловѣкѡлюбное божїе сьмотренїе. Д. 95. чловѣкѡлюбно послоушликыми ѡбладати. Д. 175. сниде с небесе на землю чловѣколюбно. М. 220. чловиколюбьно. М. 438.

чловѣколюбьць, generi humano amicus: слава тебѣ господи, слава тебѣ чловѣкѡлюбче. Д. 155. чловѣколюбьць богь. М. 124. благаго чловѣколюбца бога. М. 277.

чловѣкоубиица, homicida: чловѣкѡоубїица дїаволь. Д. 79.

чловѣкь, homo: сьтвори богь землю и чловѣкы на неи. М. 4. за коимьжде оучлѣникомь по дьва чловѣка. М. 6. за сиѥ метохиѥ никоире чловѣкь да не има печали разьвѣ ѡпать. М. 10. ѡбрѣте ли се кто чловѣкь зьль. М. 20. три чловѣке. М. 42. ере се смо ѡгрѣшили ѹ семьзи чловѣцѣ. М. 53. бога не боѥ се и чловѣкь не срамлѣѥ се. М. 75. да зна вьсаки чловекь. М. 101. небесьны чловѣцї и земльны аггелїи. М. 137. по наводѹ зла чловика. М. 281. кои чловѣкь оучече изь соужьньства. З. 38. ни ѥдинь чловѣкь ѹ срьбьскои земли маль же и великь. М. 52. всакомѹ чловекѹ маломѹ и великомѹ. М. 229. сѹпротѣвь всакога господина или чловѣка. М. 210. всакое врьсте чловикь дѹбровачки да ѥ вольнь ходити. М. 314. прѣдь кога годие чловѣка сегаи свѣта. М. 388. дамо виднети всакомѹ чловекѹ живомѹ на земли. М. 420. сваке врьсте чловѣкѹ. М. 473. 501. сь всакоими чловѣци. П. 86. калоугиѥре чловѣке поучтение. М. 521. чловѣци вѣровани. М. 522. племенитѣ чловѣкь. М. 356. не простымь чловѣкѡмь нь доброрѡдьнымь. М. 540. ѡскоубь брадоу властелиноу или доброу чловѣкоу.

З. 37. или властелинь или кто любо ѵловѣкь вь ȥемли царевѣ. З. 42. архиєпископовь ѵловѣкь. М. 13. кралевь ѵловѣкь. М. 13. вашь ѵловѣкь, ки приде ꙋ ȥемлю мою. М. 24. єсте моєга ѵловека. М. 42. да не сꙋдимо ѵловѣкꙋ ȥемле твоє. М. 47. ѡдь нашихь ѵловѣкь. М. 48 кто си полюби ѡдь єговѣхь люди или кто свободьнь ѵловѣкь. М. 64. црьквни ѵловѣкь. М. 565. да нѣ воиске ни єдномоу ѵловѣкоу црьковьномоу ни влахоу ни срьбиноу. Г. XV. 307. да гредꙋ предь царьство ми на сꙋдь ȥа крьвь и ȥа ȥемьлю и ȥа ѵловека. М. 146. да не прїимить ниѵїєга ѵловѣка беȥь книге царевѣ. З. 41. ѵловиєкь. М. 312. без л иза ѵ врло ријетко, само на овијем мјестима: ѵовѣка. М. 391. ѵовѣкꙋ. М. 392. ѵовѣкь. М. 498. ѵѡвекь. М. 507. 527. ѵовекꙋ. П. б. 113. ѵовикꙋ. М. 519. погрјешка мислим да је ѵловька. П. 1. јер је на приложеном снимку ријеч скраћена; а тако ће бити и на овијем мјестима: ѵловѵє. П. 38. ѵловкꙋ. П. б. 62. 64. 76. ѵловка. П. б. 65. ѵовькꙋ. П. б. 44. погрјешке: ѵєловѣка. П. 176. ѵолвѣкъ. М. 551. ѵолка. М. 551. cf. люди.

ѵловѣѵица, ancilla: ваша ѵловѵица, ꙋ име Калата. П. 78.

ѵловѣѵиць, homullus: можете таковꙋ ѵловѣѵицꙋ ѡдолѣть. П. 36.

ѵловѣѵь, hominis: не хоте ѵовѣѵи гибѣли. М. 4. на лице ѵловѣѵє. Ст. 7. оумь ѵловѣѵь. Са. 9. сьмрьть ѵловѣѵа. Д. 106. рода ѵловѣѵа. М. 562. селу је Коупѣльникоу ишла међа на ѵловѣѵє кости. Г. XV. 288. ѵловиѵє сꙋщьство. М. 220. ѵловѣѵє сꙋщьство. М. 253. ꙋбиство ѵловиѵє. М. 255. ꙋбииство ѵловѣѵю. М. 370. неравь ѵловѣѵꙋꙋ. М. 366.

ѵловѣѵьскыи, humanus: родь ѵловѣѵьскыи. Ст. 1. М. 67. ѵловѣѵьскоє єстьство. М. 17. ѵловѣѵьскїими красотамїи. М. 72. спасенна ради ѵловѣѵьскаго. М. 77. видети сини ѵлѡвеѵаскиє. М. 103. родꙋ ѵловѣѵаскомꙋ. М. 133. сини ѵловиѵаскиє. М. 316. непрнꙗтель божи и ѵловѣѵаски. М. 466.

ѵловѣѵьство, humanitas: єстьствомь ѵловѣѵьства надь Лаȥаремь просльȥив се. Д 162. ѵловѣѵьство оувѣраю.

М. 121. на никога гледаѥ ни ѡдлагаѥ раѕвѣ на наше чло-вѣчство. П. 61.

човѣкъ, гледај чловѣкъ.

чорьжи, презиме млечићу који се латински писао Georgio: Иванъ Чорьжи посланик опћине млетачке к војводи Сандаљу 1423. М. 326. 328.

чорька, властелин удовице војводе Мркше, Никѡла Чорка 1420. П. б. 73.

чорьтановьци, село у Сријему које је Јован деспот дао Крушедолу: Чортановцє. М. 541. има и сада.

чохлина глава, селу је Ораховцу које су синови Вука Бранковића приложили Хиландару ишла међа на Чохлиноу Главоу. Г. XI. 141.

чрьвена, селу је Чрьниловьцоу у Храштанима ишла међа ниѕ рѣкȣ оу Чрьвенȣ, и ѡть Чрьвенє странама ȣ древскȣ странȣ. С. Л. 1847. IV. 54.

чрьвена полина, пашище Чрьвена Полѣна као да бјеше у струмском крају, помиње се уз планину Ограждень. М. 64.

чрьвена стѣна, селу је Граду оу Плавѣ ишла међа оу Чрьвеноу Стѣноу на Лиму. М. 94.

чрьвенобрѣжькыи, *τοῦ* Чрьвеныи Брѣгъ: до чрьвенобрѣшкє нивє. М. 92. краљ је Стефан Дечански дао Дечанима виноград близу Дечана до црьвенобрешкога потока. М. 92.

чрьвенъ, ruber: Вишеграду је код Призрена ишла међа оу чрьвени пирьгь. Г. XV. 271. горами виномь чрьвены (мјесто неразговијетно). М. 194. селу је Коншановьцемь ишла међа на чрьвенȣ липȣ. М. 198.

чрьвеныи брѣгъ, заселак селу Дечанима: поуть, кои исходї исъ Ч(рь)венога Брега до великїє цѣсте, коꙗ течє подъ Чрьвени Брегъ. М. 92. Чрьвени Брѣгъ ѕаселькь дѣчаньскыи. М. 92. ѡдь Чрьвенога Брѣга. М. 92. сь Чрьвенимь Брѣгомь. М. 93.

чрьвеныи потокъ, међа је Синајинцима ишла поутемь, како пристаѥ оу Чрьвены Потокь. Г. XV. 296.

црьвленица, byssus: одѣнни прѣмьногаю, црьвлениціє царьскыє и багрѣницє. Ст. 29.

црькь, vermis: црькь костемь. Д. 116. црькь себѣ а не члокѣка нарицє. Г. XI. 67. црькѣмь кипещимь по оудѣсехь єго. Л. 57. погрјешка у другога љетописца на истом мјесту: црѣкѣмь. Л. 56.

црьвьштица, ријека која тече у Лим: селу је Комаранима ишла међа оу рѣкоу Црькщицоу и низь рѣкоу, како стара Црькьщица оупада оу Лимь. М. 95.

црьлєна гроуна, селу је Жеравини цркве арханђелове у Призрену ишла међа низь Гладроу, оу Црьлєноу Гроукоу, низь Гроукоу оу доубравоу оу дорбарнишкоу. Г. XV. 310.

црьлєнь, ruber: скрьлата чистога и црьлєнога. М. 23. на црьлєни кожи. П. б. 49. 56. на црлєни свиюни тканици. П. б. 60. по црьлєномь враунѣ. М. 386.

црьмьница, крај у Црној Гори: село оу Црьмьници именемь Брусли. М. 113.

црьмьнаю гора, планина код Жеглигова: оу Црьмныє Горы вышє Жеглигова. Л. 61.

црьмьнь, ruber: прѣидє не црьмноє сєє, нъ тьмноє оно и мрачноє житїа морє. Г. XI. 117. вь црьмнємь морьи. В. дан. I. 7.

црьмьчина, селима у Битви која је цар Лазар приложио Раваници ишла је међа междѹ Маглики и междѹ Црьмчиномь. С. Л. 1847. IV. 54.

црьнавє, село које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Црьнавє сь Сѣрчомь. М. 11.

црьна гора, у Палестини: вь Өївандоу, вь Скыть и Црьноую Гороу. Д. 189. — близу Призрена: селу је Шикљи са засеоцима ишла међа на Црьноу Гороу. Г. XV. 286. и село је Кльчевиштє било подь оувєсїє Црьнїє Горываља да исте. Г. VIII. 149. — друга ће бити планина pl. Црьнє Горє: село Крьмоша: мєгꙗ Црьнимь Горамь мєгю Плакомь и Боудимломь. М. 95. — друга планина негдје у садашњој Србији: при храмѹ светаго

възнесенїа, еже ѥсть Мрьктина цръква, въ подъкрнїє Уръніє Горы. В. прим. 17. ѡть монастыра глаголѥмаго Мркшина цръка, иже ѥсть блызъ Уръніє Горн. В. прим. 19. — Садашња кнежевина Црна Гора: минхъ Макаріє ѡть Уръныѥ Горн. М. 538.

урьна рѣка, између осталога што је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи бјеху Рибнци съ Уръновь Рѣкомь. М. 11.

урьна стѣна, жупа у којој је Милешева: въ жоупѣ Уръной Стѣнѣ въ мѣстѣ рекомѣмь Милешева. М. 561. Милѣшека въ жоупе Уръной Стѣне. М. 72.

урьна оуста, Домовићима је ишла међа на Уръна Оуста. Г. XV. 283.

урьне, -ете, име мушко: Сосень Кита ѡдь Урънете. М. 40. — Гледај Витоинћь.

урьнегонно, село које је царица Милица приложила Дечанима: Урънегонно. М. 265.

урьнеловнћь, властелин дубровачки Алекьси Уръиеловнкь 1253 у вељем вијећу. М. 40. може бити да би требало Уръиѥловићь.

урьнешнћь, властелин дубровачки Коленьда Уръиешнкь 1253 у вијећу умољену. М. 39.

урьнило, atramentum: урънилѡмь. Гильф. бос. 275.

урьниловьць, село у Храштанима које је цар Лазар приложио Раваници: село Уръниловцъ в Храштахъ, а међа је Уръниловцѹ ишла оу Уръвенѹ и ѡть Уръвене странами в дренскѹ странѹ. С. Л. 1847. IV. 54.

урьница, monacha: урьницами, ихьже оустави вь мѣстѣ томь светѣмь. Ст. 3. — morus: с виногради и сь ѡкошнѥмь и сь урьницами. Г. XV. 271. 272. 273. 278. двбрь с урьницами. Г. XV. 272. ѡть урьнице короу растрн. Ш-lesek. 130.

урьнобрьнє, селима је у Мачви која је цар Лазар приложио Раваници ишла међа на Урънобрьнѥ, ѡть Урънобрьнѥ. С. Л. 1847. IV. 53. мислим да је на пошљедњем мјесту погрјешка.

чрьнокоса, планина близу Ужица: въ подькрилїе гори Чрьнокоси, близа мѣста Оужица. В. дан. I. 5.

чрьномень, тако љетописац пише мјесто на Марици гдје је погинуо краљ Вукашин: на Марицѣ близь Черьномена все воинство ихь потоплѥно бысть. Л. 61.

чрьномирь, име мушко: кнез Чрьномирь сусјед дубровчанима 1253. М. 42.

чрьноносьно, veste lugubri: вси чрьноносно сьболѣзноують владыцѣ своемоу. Д. 27.

чрьноризница, monacha: сьбравши ликь чрьнори-зниць. Д 40.

чрьноризьць, monachus: иереи и чрьноризьци. Ст. 2. иерее чисти и чрьноризьце набдѣти. Са. 4. христолюбивии чрьноризци. Са. 8. чрьноризьца Дамияна. М. 84.

чрьность, nigredo: сию чрьность на иконѣ тои изволи приети. Д. 191.

чрьнота, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи једном бјеше име Чрьнота. М. 13.

чрьнотинь, τοῦ Чрьнота: манастир је Трескавац имао воденицу на чрьнотинѣ стаси. Г. XI. 133.

чрьноуговићь, властелин краља босанскога Твртка жупан Вльчьць Чрьнѹговикь 1378. М. 190.

чрьноушь, селу је Хоморанима манастира Трескавца ишла међа ѡбладающе Чрьноушемь. Г. XI. 134.

чрьнь, niger: зракь чрьнь егупьтьскы. Д. 191. на чрьнь камы ишла је међа Алтину. М. 94. на чрьни камень ишла је међа планинама цркве арханђелове у Призрену. Г. XV. 301. оу чрьни грабь ишла је међа селу Ѭньчиштемь. Г. XV. 292. чрьни гвоздь. Г. XV. 282.

чрьньгара, земљи коју је краљ Милутин дао цркви св. Николе у Хвосну ишла је међа на стѹденаць Чрьнгарѹ на Ковачеваць. М. 73.

чрьньць, monachus: оустави вь немь чрьньць сьборь. Ст. 3. ть чрьньць не прость нь искоусьнь сказаемымь. Д. 7. нѣкоемѹ чрьнцѹ. М. 49. сь чрьньцы хиландарь-

скымн. М. 66. урьньцемь. М. 74. попь урьньць. М. 80. множьство сьбравь урьньць. М. 91.

урьньул, село у Затону које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Урьньул. М. 11. катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Урьньул. Г. XV. 278.

урьньунђь, отац кнеза Тврткa дворскога краљу босанском Остоји Владисавь Урьньунђь. М. 273. и сам се тај Твртко писао тијем презименом: Тврьтко Урьньунђь 1419. М. 294. а 1409 записан је: Тврьтко, сннь Владисава Урьньунђа. М. 294.

урьньуьска, село које је цар Лазар приложио Раваници: село Урнаучскал. М. 197. Урнаучккал. С. Л. 1847. IV. 48. било је негдје између Кучајине и Мораве.

урьньуьскын, monasticus: урьньуьскоѥ правило. Ст. 4. нареуе се урьньуьскымь именемь Сумешнь. Ст. 12. урьньуьскаго унна. Са. 7. сьборь урьньуьскын. Д. 57.

урьнын врьхь, село у Хвосну које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи: Урьнн Врьхь. М. 11. селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви, која је краљ Стефан Дечански дао Хиландару, ишла је међа на Урьнн Врьхь. М. 87. заселак селу Ѩбльуьномоу: Урьнн моу Врьхь заселиѥ. М. 96. селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Урьнн Врьхь. Г. XV. 283. селу је Селцу у Пологу цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Урьнин Врьхь. Г. XV. 304. селима је цркве богородичине у Архиљевици ишла међа оу Урьнн Врьхь. М. 144. селу је Вилској ишла међа ѡть Црьнога Врьха. М. 144.

урьнын доль, селу је Рьуаномь ишла међа на Урьнн Доль. Г. XV. 277. тако и селу Исаврову: на Урьнн Доль. Г. XV. 278. и селу је Селцу у Пологу ишла међа на Урьнн Доль. Г. XV. 304.

урьнын потокь, Доброј је Ријеци ишла међа оу Урьнин Потокь. М. 96.

чрьнѣновићь, властелин жупана хумскога Радосава Десимирь Чрьнѣновикь 1254. М. 45.

чрьпати, haurire: намь чашоу любовию чрьплю. Д. 90. cf. чрѣпати.

чрьсло, гледај чрѣсло: изь чрьсль. Ст. 1.

чрьта, lineola: єдиние чрьти. Г. XIII. 377. неразореноу ни до юдине чрьте быти. Г. XI. 137. — селу је Бистрици цркве богородичине у Ждријелу браничевском ишла међа ѡть Чрьте. М. 194. у пријепису који је мјесто оригинала и по ком је први пут штампано као да стоји Чрьтежа, а не може се добро прочитати.

чрьтежь, селу је Рабьчи ишла међа на Чрьтежь. Г. XV. 280. пишу и Црьтежь: селу је Пакиши ишла међа на Црьтежь. Г. XV. 281.

чрьтово, селу је Куманима манастира Раванице ишла међа мегꙋ Дражчево и мегꙋ Чрьтово. М. 199.

чрьтогь, cubiculum: брака и чрьтога. Д. 67. вьсприюти ми вѣньць царьствиꙗ диꙗдимою и прьвою знамение царьскаго чрьтога. М. 155. сь женихѡмь вь чрьтогь вьшьдь. Г. XI. 84.

чрьтописъ, манастир је Трескавац имао вь Хлѣринѣ вь Чрьтописѣ метох. Г. XI. 135. XIII. 373.

чрѣвићь, презиме властеоској породици дубровачкој које се доцније писало и Црѣвићь, латински de Cervi: Аньдрѣи Чрѣвикь 1253—4 изабрани властелин, име му пишу и Андреѣ и Андрѣ, а презиме и Чревикь а један пут и Чрѣєвикь. М. 40. 43. 47. прѣдь Андрѣемь Чрѣвикемь. М. 47. — Жꙋнь Чревикь 1345 у већем вијећу. М. 40. — Марьтоль Чрѣвикь 1345—1427, син Жꙋнꙗ Чревикꙗ, изабрани властелин, а 1420 и 1423 кнез, име му пишу и Марьтоло, а један пут без сумње гријешком Марьтло, а презиме и Црѣвикь. М. 117. 240. 320. 347. П. 148. П. б. 80. — Живе Чрѣвикь 1349—1411, име му пишу по један пут и Живѣ и Чиве и Живко. М. 146. 153. 157. 158. 159. 161. 164. 180. П. 108. — Ламьпре Чрѣвикь изабрани властелин 1390. М. 215. — Марѣнь

Цръвникъ 1399—1430, име му пишу и Маринь а једном и Мароје а презиме и Уръвникъ, изабрани властелин а 1430 и кнез. М. 240. 262. 287. 295. 299. 320. 347. П. б. 91. — Никша Уръвникъ 1415. П. 131. — Алювизъ Цръвникъ 1419—27, изабрани властелин, презиме му је један пут записано Цревникъ. М. 287. 299. 320. 347. — Михоуъ Цръвникъ изабрани властелин 1427. М. 347. он се јамачно помиње још 1420, али му је име ододрто те остала само пошљедња два слова уъ. М. 299. — Жонко Цръвникъ изабрани властелин 1442. М. 419. — мислим да је исто презиме записано један пут Цєрьвникъ и један пут Цєрьвєникъ, које види. — Цријевићи су се звали и Тамарићи.

урѣво, venter: ты принєть мє нє урѣва матєрє моє. М. 9. урѣвєса алчющихъ, плєщи наготоующихъ. Г. XI. 83. моєго урѣва изволїи принєти плодъ. Г. XI. 60.

урѣвоглажда, селу је Исаврову ишла међа оу поуть кои грєдє изъ долниє Урѣвоглаждє. Г. XV. 278. јамачно ће бити исто мјесто које је записано Урѣвоглаждє, које види.

урѣвоглаждє, као да је био заселак селу Мьшоутиштємь: сь Урѣвоглаждємь. Г. XV. 278. cf. Урѣвоглажда.

урѣдоначєльникь, cohortis praefectus: божїє достоанїє, ємоуже онь урѣдоначєлникь бѣшє. Г. XI. 85.

урѣпати, haurire: урѣплющимь свєтоє муро. Ст. 28.

урѣпобавьничьскыи, magicus: ако Саоуль урѣпобавничєскоє написоують дєснаго єстьства Лазарєвѣ коничьствоу побѣждєнїє. Гильф. бос. 274.

урѣпьникь, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену Владимира Урѣпьникa. Г. XV. 310. чръсло в. 121

урѣшниa, cerasus: оу урѣшьню ишла је међа селу Комаранима. М. 95. на урѣшню је ишла међа селу Шикљи. Г. XV. 286.

урѣшнєвьць, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и с многим другим селима: Уршнєвацъ. М. 439.

чтета, гледај тьштета.

чоубретићь, властелин краља босанскога Стјепана Томашевића војвода Павлѡ Чꙋбретићь 1461. М. 488.

чоубриꙗнь, име мушко, гледај Жанинићь.

чоубрь, satureja: соль треноу и чюбрь свежи. Ш. lesek. 130.

чоуваниѥ, custodia: чюваньꙗ. М. 559.

чоувати, custodire: да ѡставимо толикоꙁи лꙋдьи, колико да могꙋ чꙋвати града. М. 36. да би чꙋва и блюде ѡдь всаке ꙁабаве. М. 175. кои се ѥ дꙋбровчанинь ꙁабащиниль ꙋ Новѡмь Брьдꙋ, тьꙁи да ꙁиге градь и да чꙋва. М. 206. да ꙁигю градове и да чюваю. М. 271. да ихь чꙋвамо ѡда всакоѡга неприꙗтелꙗ. М. 337. нѣсмо се ѡдь нихь блюли ни чꙋвали. П. 67.

чоувьствиѥ, sensus: чювьствїе моєю оустноу повѣдаю тебѣ. Са. 9. вьса своꙗ оумаштае ꙁнаменаеть чювьствїа. Д. 72.

чоувьство, sensus: вьсѣми чювстви просвѣшт се. Д. 48. своꙗ помаꙁакь чювьства. Д. 174.

чоувьствьнь, sensibilis: ꙗко на чювьствьнаго ꙁре. Д. 64. кь чювьствьномоу. Д. 111. идѣже и власы сь чювствьны мысли ѡтложи. Л. 59.

чоудесьнь, admirabilis: ѡба чюдеснїи радостию люди свое оудивлꙗхоу. Д. 139. доброта чюдеснаꙗ. Г. XV. 263.

чоудити се, mirari: чюждаахоу се чюдеси чюдномоу. Д. 32. светости его чюждахоу се. Д. 165. ꙁвѣꙁдошьствию чюдеще се. М. 58. много се чꙋдимо томꙋи да кѥ Паскоѥ пꙋстить се кою годе ꙁлꙋ рѣчь реки. П. 39. великꙋ се чꙋдꙋ чꙋдимо. П. 141.

чоудо, miraculum: кто иꙁьчьтеть сего чюдеса. Ст. 25. чюдо бѣ ꙁрети. Са. 11. светыимь богь сьдѣа чюдеса. Д. 214. чюждаахоу се чюдеси чюдномоу. Д. 32. да раꙁоумѣю чюдеса ѡдь ꙁакона твоѥго. М. 9. покаꙁа чюдо дивнѣю всѣхь чюдесь. М. 100. сима архистратигома небесна крꙋга чꙋдеси исьпльни господь. М. 133. творен чꙋдеса. М. 203. многа чюдеса сьтвараеть. М. 530. ѡле чоудо таковое. Л. 83.

чоудодѣиство, miraculum: светынин своини чюдодѣиства вь нась сьдѣваеть. Д. 90.

чоудодѣиствовати, miracula edere: ꙗко богь божьствьнаꙗ чюдодѣиствоуѥ. М. 121. чюдодѣиствовавшїи многажди. Л. 57.

чоудодѣиствьнь, miracula edens: чюдодѣиствьноу прьсть. Д. 209. чюдодѣиствьнын гробь. Д. 211. ѡбои свети и чюдодѣиствьнн. Д. 217.

чоудодѣлиѥ, miraculum: чюдодѣлїа божїа. Г. XI. 167.

чоудомиль, име мушко: син Бѣле Оуроша стриц Стефана Немање: Чюдомиль. Л. 57. 68. Чюдомила. Л. 58.

чоудотворениѥ, miraculum: чюдотворенниꙗ и силы великыѥ оудивлꙗють оумь. Ст. 27. чюдотворенїемь оудиви прѣподобнаго. Д. 81.

чоудотворивь, miracula edens: света и чюдотворива кралꙗ вь гробѣ лежешта имамы. Д. 160. чюдотворивааго ѡтьца Николаа. Г. XI. 57.

чоудотворица, quae miracula edit: чоудотворице богороднице. Г. XI. 137. чюдотворнце. Г. XIII. 369. М. 143.

чоудотворьць, qui miracula edit: чюдотворца Николаѥ. Ст. 4. чюдотворьца. М. 17. чоудотворцоу. М. 72. чюдотворче. М. 109. чоудотворица. М. 110. чюдотворца Савоу. М. 125. 167.

чоудьнь, admirabilis: муро чюдьноѥ. Ст. 20. чюдьнаꙗ твореть се нмь. Ст. 24. чюдеси чюдномоу. Д. 32. ꙗкожь ѥ чѹдно видѣти. П. 2. много ни би чѹдно. П. 20.

чоуждь, alienus: ꙗко не своꙗ нь чюжда подаваше. Д. 60. ѡ проданїи чюжди. да нѣсть волꙗнь никто продати чюжде ни коупити. З. 44. оу чюжден (ʒемли). З. 45. чюждь да бѹдеть сьпаснаго тѣла и кръве. М. 263. погрјешка: чожда. М. 551.

чоука, селу је Сакату ишла међа на прѣровь, оу Чюкоу. Г. XV. 287.

чоукаћь, властелин војводе Јурја Војисаљића синовца херцега Хрвоја, кнез Радоѥ Чѹкаћь 1434. М. 379.

чоума, pestis: бысть чоума по вьсеи ꙁемли. Л. 84. чюма. Г. XI. 273. Гильф. бос. 312.

чоупетнћь, властелин великога кнеза хумскога Андрије Ѳома Чоупетникь 1249. М. 34.

чоупица, villus (ваља да је то): поѩсь сребрьнь поꙁлакѥнь сь ѡбѣма чельма и два десети и двѣ чꙋпици по нѥмь. П. 18.

чоути, audire: чоувьшоу цароу ѡ кротости сего. Ст. 3. чювь немоштьнын чюдеса бываѥма. Ст 21. чꙋемо. М. 36. и ѣко ѣ чꙋю нѣкое ꙁло. М. 44. кои сꙋ чꙋли ѡдь едногa колѣна до дрꙋгога. М. 217. чꙋвше поучене прошне. М. 230. болше ни бѣше да и не чюемо сладькы гласъ твои. Г. XIII. 362. чꙋвше таково писаниѥ. П. 8. чꙋли смо како нашѣмь трьговцемь ѥсть дана ꙁабава. П. 9. ваша любовь могла ѥ чꙋти ѥрь всаки дьнь минꙋѥ робиѥ. П. 10. чꙋли смо да сꙋ нѣки тамо ꙋбѣни. П. 43. чꙋѥте ихь живе ꙋ Царигради. П. 47. чꙋѥ се по всѣхь ꙁемлѩхь велики твои раꙁꙋмь. П. 51. тко годе ѡвь нашь обеть чꙋѥ. М. 284. чвено ви ѥ прѣдь царемь ꙁа все. П. 9. тои ѥ нами видомо, исто и чвено. П. 122. доиде к намь Митарь моле да ихь не пропꙋстимо, а ми тоꙁи ништорь не чꙋсмо, пропꙋстисмо ихь. П. 28. obedire: тко нась чꙋю. М. 290. 303. 324. agnoscere: ако кога чꙋете крива. М. 50 (на том мјесту може бити и у првом смислу). не чꙋѥмо мꙋ се ꙋ ничемь дльжни. П. 3. не чꙋюћи се никомꙋ криви ни дльжни. П. 63. не чꙋѥмо се дльжни. П. 160. ѥ се чꙋю слꙋга господина кралѥ. П. 39. кꙋѥмо. П. 45.

чоучнћь, властелин херцега Хрвоја кнез Милать Чꙋчникь из Луке 1412. П. 176.

чоучь, име мушко: између људи које краљ Стефан Првовјенчани даде Жичи један бјеше Чоучь. М. 12.

чьбрина, vectigal in vinum impositum: ѡсвободихь (села дарована Хиландару) ѡдь жировьнице и ѡдь чьбринѣ. М. 571.

чьбрь, lacus (vinarius): да даѥ всаки попь чьбрь вина црькви. Г. XV. 287. што соу давали царьствоу ми чьбре вина, тоꙁи да даю црькви. Г. XV. 287. два сꙋда сребрьна,

ки се именую чабри, а потезаю на мѣру ѡба чабра четири десеть и четири литре и двѣ унче. П. б. 64. 67.

чьвениѥ, auditus: що се на нась а по чвенью тужишь. П. 122. само ту.

чьмрень, цар је Стефан освојио град Чьмрень. Г. XI. 161. cf. Чрьномень.

чьпарога, ungula (ваља да је то): чпароге растльци. Ш. lesek. 130.

чьсть, honor: вса мира сего чьсть и слава ми вь чьтоже ми вьмѣнена бысть. М. 5. приѥть бы вь чьсти. Ст. 15. иерее вь чьсть имѣюще. Са. 5. учиие ли ми правьду, и усьхоте имати чьсть кралевьству ми. М. 41. да ви дрьжи кралевьство ми у чти. М. 46. принесѣте господеви славоу и чьсть. М. 88. ѡть свиехь приемле часть и славу. М. 104. за часть нихь. М. 105. чьсти вьздающу црьквамь, по томь же властеломь. М. 143. да моу чинить чьсть. З. 40. изидоше прѣдь кралѥвьство ми сь всакою славою и чьстию. М. 187. познавше чти и службе, кое градь Дубровникь вазьда есть учиниль господѣ рашькои. М. 217. ваше чти ради. П. б. 26. многоцѣниними дари и частьми. М. 221. за велику негову часть. М. 238. учинисмо на велику часть господину кралю. М. 239. волимо да ти ѡправишь, да ѥ твоꙗ чьсть. П. 26. супротивь части босаньскои. П. 40. чьстьми поучитовати га. М. 310. за часть господина бога. М. 328. вь славоу и чьсть богородици. М. 332. примаѥ дари и части велике. М. 381. всаке чьсти достоиниѥмь нашиѥмь дразиѥмь приꙗтелѥмь. М. 583. всакои поучтенои чьсти достоинимь. М. 516. богь ви дрьжи у чьсти поучтенои. М. 535. погрјешка: чисти. М. 555.

чьстьнь, venerabilis: чьстьнаго и ангельскаго ѡбраза. М. 5. ѡть вьсѣхь похвалѥнь и чьстьнь бывь. Д 125. чьстьнаго крьста. М. 10. крьсть чьстьны. М. 20. ѡдь частнаго крьста. М. 219. на часномь крьсти. М. 222. на часнѡмь крѣжи. М. 295. на чьстнѡмь крижи. М. 310. чьстьною си крьвию. М. 26. петь комать чьстнога дрѣва. М. 70. чьстныѥ сьсоуди свещенныѥ. М. 91. чьстныхь книгь. М. 561. чьстны

мощи. Л. 61. чьстное тѣло. Л. 72. светые и чьстные храмы. М. 125. великїе и чьстные обытѣли. М. 127. ѡть чьстнаго ми монастыра. М. 332. ѡть чьстнїе и Светїе Гори. М. 543. да потьщоу се црьковь сьтворити вь чьстное име не. М. 531. чьстныѥ моужи, ѡвы ѥпископы, ѡви игоумени. М. 91. вь безьмльвїи живоущїимь светымь и чьстнымь ѡтьцемь. М 125. сь чьстнымь сьборомь лавры хиландарскыѥ. М. 126. чьстны прочь. М. 127. чьстнѣиши вь иноцѣхь старьць. М. 212. чьстныхь инокь. М. 263. ꙗко нѣкаꙗ чьстьнаꙗ пчела. Г. XI. 190. часни и славни кнезь дубровачки и часни властеле его. М. 362. чьстное писаниѥ самодрьжца всеѥ срьбьскыѥ земле. М. 212 у чьстнѡмь ѥго хрисовулѣ. М. 213. honorificus: прѣбыховѣ вь весели чьстьномь .вı. дьнеи. Ст. 29. чьстними дарови даруѥ ихь. М. 172. чьсну любьвь. М. 242. pretiosus: вь гробѣ мрамора злата чьстнѣиша. Д. 84. каменїем чьстнымь. Д. 136. splendidus: сьзида храмь великь и чьстьнь. Л. 51. 71. — адвербијално: говореће разумно и чьсно. М. 231. полаче красно и много славно, часно научинити. М. 285. наше поклисаре поутова много чьстно. М. 310. погрјешка: честьни кѣрьсть. М. 30.

чьтета, гледај тьштета.

чьтимлꙗ, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену оулиꙗре оу Утимли. Г. XV. 284. выше Утимлѥ. Г. XV. 284. cf. штимлꙗнинь.

чьтити, legere: чини е чтити прѣдь собомь. П. б. 128. чтивше. М. 503.

чьтице, opera quaedam serva: мѣропьша работа: чьтице, житотрѣблѥниѥ. М. 98.

чьто, quid, интерогативно и релативно: по чесомоу разоумѣю? Ст. 28. що ми кьто да сконовь коловь поклонь. М. 2. дахь чьто моге. М. 6. аще кто дрьзьнеть разорити что. М. 10. что доходи ѡть поповь, половина да се оузима црькви. М. 13. що доходи ѡть поповь. М. 13. ако ѥ комоу чимь дльжнь. М. 13. да му се все узме, що има. М. 17. что сте посадили лозиемь земле кралевьства ми. М. 20. що можете чинити, чините. М. 21. что прине-

соу к тебѣ? М. 26. да ѥ крикь, ꙋ чемь при. М. 51. олово, кь чесомоу боудеть привезано, долоу влѣчеть. Г. XI. 192. чьто смь даль живога или мрьтвога добытька. М. 75. да не имать власти вьзети что даныхь мною. М. 75. кто вьзметь и мало чьто. М. 75. не ѡтоузети чьто мала и велика данынхь мною. М. 75. не ѡтоузети ни мала чьта ѡть даныхь. М. 81. не ꙋзети ни мала что ѡть даньнынхь. М. 124. потьщить се потворити ща ѡть него. Г. XI. 137. ако рать бꙋде, чеса богь ꙋлиши. М. 102. ща богь не дан. М. 188. ща богь ꙋпаси. М. 211. чеса богь ꙋпаси. М. 211. ѡдь ща богь ꙋклони. М. 322. чега богь не дан. М. 467. ни ѡдь тога ща знамо. П. 80. изнамше що ѥ годире Стипана Добрѣновића. М. 249. ꙋ всемь, ꙋ чемь ихь застасмо. М. 378. ща ищете? М. 515. що на ѡкои ѡдговарате? М. 516. що се ѡбретаю дꙋбровчанѣ по земли царьства ми, да им се постави рокь. М. 147. що се находе водѣнице по томь извodoу. М. 563. що соу планинѣ царевѣ, да соу царевѣ. З. 36. що се бꙋдꙋ ꙋчинили щете коѥ любо, този все да ѥсть просто. М. 170. що се пре мегю собомь дꙋбровчане. М. 209. що дал дꙋбровчанинь срьбинꙋ своѥ иманиѥ ꙋ вѣрꙋ. М. 206. да рече доубровьчанинь своѡмь доушомь, що мꙋ ѥ даль добитька, да моу плати. М. 270. що ѥ кꙋнтꙋшь златомь фигꙋрань, да ѥ господинꙋ воєводи. М. 415. за вријеме: за толикои времене, що би кади рать трьпѣла. М. 339. за колико би прѣсталь мегю нами, и чимь би биѡ вонь нась, да не бꙋде ꙋсиловань изити изь вѣре. М. 473. сь чїнимь прїидеть на дворь царевь, с темзи да є свободнь. З. 38. за узрок: захвалисмо, що га сте досле придрьжали. П. 51. да таи запись разадрете, за що веће ѡ(ть) потрибе ние. М. 426. кондиционално: що не примькнемо на чьсть кралѥвьства босаньскога, не мислимо ꙋмькнꙋть. П. 39. да мꙋ се не ꙋчини никдаре нѣдно хꙋдо, що би га не ѡгледала црьква и властеле. П. 50. релативно долази за ријечи којега му драго рода па и у множини кад су: на законѣ, що нмь ѥ даль господинь. М. 51. камн, що има тры рогови. М. 127. поклисарь, що греде изь тоугѥ

ꙃемлѥ къ цароу. З. 40. сь двором҄ь, що моу ѥсть дала црь-
ква. Г. XV. 309. дань, что даѥте ꙃа Рѣкоу. М. 19. црькви,
що ѥсть ꙃидаль Бериславь. М. 64. бесѣдȣ, що бѣхоу бе-
сѣдили. М. 368. сȣблю, чим се ѡпасȣю. М. 410. сь ѡнога
мѣста, що мȣ ѥсть кралѥвьство ми ꙃаписало. М. 116. се
власи, чьто смо дали црькви. М. 12. могорише, что сȣ да-
вали. М. 27. дьлговѣ, що нимь сȣ били по ꙃемли царьства
ми. М. 146. ꙃаконе, що сȣ имѣли дȣбровчани. М. 201. при-
мисмо све поставе, що ѥ било ȣ дȣкатиехь. М. 403. жȣпе,
чьто приложихомь црькви. М. 13. црькви вьсе, що се ѡбрѣ-
тають по ꙃемли царьства ми. З. 31. ѡ ꙃабавахь, що се
чине дȣбровчаномь. М. 157. ꙃа ꙃемле, що сȣ и кое сȣ ѡдь
Кȣрила дери до Стона. М. 233. мощи свете, що сȣ прь
мни. М. 415. села, що имаю. М. 86. сь сельми вьсѣми, що
се находи оу црькве те. М. 116. релативно може узети
к себи ријеч оно, којој отпада први глас, cf. онь:
щоно пишешь ꙃа вѣрȣ. П. 2. щоно твоꙗ любавь пише. П.
36. щоно пише господьство ти, ѥрь би радь с нами любовь
имати, на то ѡдьписȣѥмо. П. 41. дѣль ꙃемлѥ, щоно ѥ
Дȣбровникь даль. П. 171. тако узима и то: ꙃа поль жȣпе,
що то ѥ било воѥводе Сандалꙗ. М. 306. 312. що то ѥ и
прѣжде имало. М. 570. що то ѥ и до сьда било. М. 570.
все моѥ, що то ѥ ȣ вась. П. б. 25. поставише, що то се
ȣдрьжи ȣ семь листȣ. П. 76. на једном мјесту генитиву
додано то стоји и само у генитиву: ща тога богь не
дай. М. 462. релативно налази се и само додано ри-
јечи такође релативној како: како що є ꙃаписаль. М.
216. како що сȣ имали ꙃаконе ȣ прьве господе. М. 266.
како щоѡ є нихь прьво било. М. 470.

чьтовати, honestare: ꙃа той богь вась чтȣѥ. П. б. 90.

чьтьць, lector: ѡсвешташе дїакѡни и чьтце. Д. 133.

чю-, гледај чоу-.

шабань, мјесец турски: мѣсеца шабана. М. 476.

шабьць, град у садашњој Србији на Сави: прїими

Матеашь краль и Воукь деспоть Ѕаслонь градь на рѣцѣ Сави, иже ѕоветь се Шабаць. Л. 81.

шавьче, село које је цар Лазар приложио Раваници: Шавче. М. 197. без сумње је садашњи Шавац близу Параћина.

шаика, navigium: седе оу шаике. Л. 86. идоше шаиком. Л. 86.

шаимировићь, властелин дубровачки Никола Шаимировићь, судија опћински у другој половини XV вијека. П. б. 118.

шаитань, име турско: Шаитань Ибраимь паша 1685.

шамьдаль, lorica (то мислим да је према итал. camaglio, фр. camail, и садашњем џамадан): ковь сребрьни: два шамьдала велика, потежꙋ .кд. литрь, .ѳ. ѕлать; два шамдала манꙗ потежꙋ .ді. литрь, .в. ѕлате. П. б. 97. за исте ствари у другом пријепису: два шамьдана голема, . . . два шандама манꙗ. М. 407.

шамьдамь, } гледај шамьдаль.
шаньдамь, }

шаньтићь, властелин краља босанскога Томаша и сина му Стјепана, кнез а послије и војвода Иванњ Шаньтићь 1446—61. М. 440. 450. 488.

шапе, 1406 Дабижикь Шапе као да бјеше дубровчанин. П. 79.

шапрановићь, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Грмочелу бјеше Дранко Шапрановикь. М. 97.

шапрань, име мушко: између људи које је краљ Милутин дао Грачаници једном бјеше име Шапрань. М. 564.

шапьтине, село које је краљица Јелена приложила и краљ Милутин потврдио богородици ртачкој: Шаптине. М. 68.

шапьтиньскыи, *τῶν* Шапьтине: оу шапьтинскоу скалоу, ѡть шаптиньске оулице. М. 68.

шарень, versicolor: селима између Мораве и Ку-

чајине која је цар Лазар приложио Раваници ишла је међа на Шарень Букк. М. 197.

шарота, color: сь шаротами прѣкрасными. Д. у III. lesek. 82.

шарьбановићь, између људи у катуну Кострчанима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Градоуль Шарбановикь. Г. XV. 294.

шарьбановь, τοῦ Шарьбань: селу је Проштиновцима била међа граница шарбанова. М. 198.

шарьбань, име мушко: између људи које је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи један бјеше Шарбань. М. 13. између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име, од њих једном бјеше презиме Братиловићь и једном Боунилови́ћь. Г. XV. 292. 298. селу је Тоудорьчоу ишла међа мегю Берникоѩ и Шарбана. Г. XV. 302.

шарькань, draco (ваља да је то), у Чеха šarkan: шркана два витешка, а трети шаркань, на нѥмь како човѣкь, корала сребрьмь позлаћена. М. 498.

шасовьчићь, неки Покраньць Шасовчикь око 1401. П. 34.

шаторь, tentorium: ѡстави шаторе, побеже. Л. 87. ѡстави све шаторе и топове. Л. 88.

шахь, у Турака rex: царь Селимь шахь. Л. 83.

шашинь, saxo (као да је то): натера на ни шаше. Л. 87. cf. шашькын.

шашиньци, село у Сријему које је Јован деспот дао Крушедолу: Шашинце. М. 541.

шашькын, saxonum, гледај код сашькын. cf. шашинь.

шемьковићь, властелин краља босанскога Дабише Радославь Шемьковикь 1392—3. П. б. 34. 36. 37. 40. у латинском запису Sanchovich. П. б. 33. 34.

шерьбань, име мушко: између људи које је краљ Милутин дао Хиландару двојици бјеше име Шерьбань. М. 59.

шестокрилать, sex alas habens: аггели и архаг-

гели шестокрилатни. Г. XV. 264. шестокрылатаа серафімь. М. 547.

шесть, sex: шесть волова. М. 102. да нмь дамь глась прьво тога на шесть мѣсецњ. М. 170. шьсть сьть перьпирь. М. 126. шесть на десете. М. 356. шесть десеть и два дꙋката. М. 356. 389. шес десеть и шесть. М. 364. шесть сьть перперь. М. 338. шесь сать. М. 480. ше-с-ать (т. ј. шесть сьть). М. 416. шесть тисꙋкь. М. 339. ѡдь шесть тисꙋћь. М. 429.

шестьтысоућьнь, sexies millesimus: лѣта шестисꙋкна и .ѳ. сать .лѳ. М. 363.

шестыи, sextus: шести дьнь мѣсеца марьта. П. б. 36. ꙋ шести листь. П. б. 60. тисꙋщно и четири ста и шесто лѣтѡ. П. б. 51. мисеца авгꙋста шести на десте дань. М. 305.

шетаније, fremitus: не оубою се иноплеменьныкь карькарь шетанија. Ст. 15.

шетоньскыи, у царице Милице држаше дубровчани под закуп царинꙋ рꙋдничкꙋ и шетоньскꙋ. П. б. 44.

шибеникь, град у Далмацији: ѡпкина града Шибеника. П. 39. ꙋ Шибеникь. П. 40. ꙋ Шибеници. П. 40.

шибеничькыи, τοῦ Шибеникь: ѡдь ѡфициаль коморе шибеничке. П. 40. кнеꙁь шибенички. П. 40.

шиглица, херцега Стјепана дијакь Радивои Шиглица 1443. М. 425. П. б. 104. 124.

шиговић, у Бару Лакро Шиговикь 1442. М. 416. П. б. 122. без сумње је истому презиме у другом споменику Миговић, које види.

шигьмоунда, } Sigismundus: краљ маџарски у
шигьмоундь, } првој половини XV вијека: сь кралюмь Шигьмꙋньдомь. П. 116. краль Шигьмꙋнда. П. 116. кралꙗ Шигьмꙋнде. М. 310. кралꙗ Шигьмꙋнда. П. 123. кралю Шигьмꙋндꙋ. П. 176. cf. Шижьмоуньдь, Жигьмоуньдь.

шижьмоуньдь, гледај Шигьмоуньдь: кралю Шижьмꙋндꙋ. П. 52. краль Шижьмꙋндь. П. 52. кралꙗ Шижьмꙋнда. П. 91. 94. Шигжьмꙋндꙋ. П. 54.

шиниьци, међа је Шпинадији ишла ѡть Шиниць

како иде потокь ис Копнянника оу Шиннце. Г. XV. 303. близу Корише и Србица.

шикльскын, τῆς Шикля: до мегю шикльске и шикльскомь мегомь. Г. XV. 286. на шикльскомь поути. Г. XV. 286.

шикля, село у горњем Пилоту које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Шикля, међа му је била како оупада Кроупа оу Дримь. Г. XV. 286. попове латиньсци, кои соу оу Шикли. Г. XV. 287. Шикля. Г. XV. 305.

шиконю, заселак селу Юльшаници које је било Градислава тепачије а цар га Лазар дао болници хиландарској: Шиконѣ. Г. XI. 139. М. 195.

шиньдра, scandula: вторицею храмь сьи попови се и оудари се покрова шиндре ..лѡн. В. дан. I. 21.

шипань, острво близу Дубровника, итал. Guippana: виноградь в Шипанѣ. П. б. 26.

шипь, планина села Дечана: Шипь. М. 92.

шипьчьно, село које је деспот Стефан дао Хиландару: Шипьчьнѡ. М. 568. то је садашња Шипачна у окр. крушевачком.

ширина, latitudo: приложихь кь вамь дьлиноу и шириноу. Са. 3. ширина .і. лакьть. Д. 110. градь дльготою и шириною доколь. Г. XI. 69. та ријеч може бити да је и овдје а у неком рударском смислу: падоше ширине оу горнюмь цехоу, и погыбоше много людїи, множы же и не знаше се. Л. 80.

широкь, latus: широкаго поути. Д. 173. царева ю земля велика, дльга и широка. П. 5.

широкын бродь, краљ је Милутин дао Грачаници на Ситници ѡдь моста до Широкога Брода. М. 565. друго мјесто на Дрину у приморју: ниже Широкога Брода в Лѣшв. М. 177.

широта, latitudo: вь многоу широтоу окрьсть. Д. 155. вь толицѣ широтѣ земльнѣи. Г. XI. 66. ширѡтамь срьбьскыю земля. М. 332.

ширьдевь, селу је Селу на Срѣдьском ишла међа на врьхь широдевихь катоунищь. Г. XV. 280.

шиша, име мушко: између људи које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима да буду сокалници једном у Грмочелу бјеше име Шиша. М. 97.

шишать, име мушко, гледај Альтомановићь (у додатку), Новаковићь.

шишько, име мушко, гледај Боунићь.

шишьманићь, цар бугарски Михаиль Шишьманикь, којега је надвладао краљ Стефан Дечански. М. 100.

шишьмань, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Шишмань. Г. XV. 290. — Једна кћи цара Лазара по љетописима дана би за жену цароу Шишманоу бльгарьскомоу. Л. 72. — Гледај Котићь.

шишьмоунда, Sigismundus, гледај Жоунювићь.

шию, collum, гледај Штеньуа Шию.

шкаба, scapha: кога св шкабе господьства ти тврале. П. 38. юдна шкаба. П. 38.

шкатоула, срл. scatula: двѣ шкатвле сь повеламин и сь книгами. П. б. 50. 56.

шкода, damnum: да се могв везь наше велике шкоде добити. П. 142.

шлива, prunus: пвтемь на шливв ишла је међа Прилѣпьници. М. 198.

шлижию, } Silesia: ѡконь Шлижїами херцегь. М. 553.
шлизию, } 555. Шлизїами. М. 554.

шлокеловьци, селима између Кучајине и Мораве која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа надь Шлокеловце. М. 197.

шлѣмь, galea: шлѣмь минишьскы. Са. тип. ст. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71. гвозди, нхже ва шлемь, сїн речь ва твлгв свою, прикова. Г. X. 241.

шорь, гледај Добрын Шорь.

шпинадниньци, катун који је цар Стефан дао

цркви арханђеловој у Призрену: Шпинадиньци. Г. XV. 279. cf. Шпинадиꙗ.

шпинадиꙗ, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену Шпинадию, а међа је Шпинадии била како иде поуть нс Корнше оу Срьбнцє. Г. XV. 303. зове се и Шпинадинньци по људима који су у њој.

штакнца, селу је Ораховцу које синови Вука Бранковића приложише Хиландару ишла међа како идеть поуть оть Щакнцє и оть Брьнище . . . и по дѣлоу подь Щакницоу. Г. XI. 142.

штавьна полꙗна, Комима које је краљ Стефан Дечански приложио Дечанима ишла је међа оу Щавьноу Полꙗноу. М. 96.

штавьница, земљама је манастира Студенице ишла међа на врьхь на Щавницоу. М. 8. а то је без сумње садашње село Штавица у окр. рудничком, и може бити да у споменику није добро сачувано име, јер је познији пријепис.

штедииь, селу је Радеши ишла међа по срѣдѣ Щединꙗ. Г. XV. 281.

штєдрота, largitio: штєдротами ништїихь пограблѥ вѣ царство. Д. 44. щєдроть. М. 58. ѡтьць щєдроть. Г. XV. 264. погрјешка: щедростами. М. 150.

штєдрь, largus: щєдры трꙋдоположьникь и мьздовьздатель. М. 5. щєдрь. Са. 3.

штєдѣниѥ, indulgentia: толикоє ткоє о сынѣ щєденїє. Г. XI. 78.

штєдѣти, reservare: вьспрїєти штєдимыи ємоу вѣньць. Д. 55. parcere: нє щєдєћє своихь главь за вась. М. 226. ѣ нє щєдꙋ моѥ главє ни мога сина за вашꙋ потрѣбꙋ. М. 247. що бисмо могли за твою чьсть, нє щєдимо. П. 30. да се ваша прошниꙗ испльни, нє бисмо се пощедили ни се щедимо. П. 84.

штєнє, catulus: щєнє лѣвово и василисково. Гильф. бос. 276.

штєньуа шниꙗ, селу је Сакату ишла међа на Щеньую

Шню. Г. XV. 287. мислим да ю иза ѵ стоји као и иначе често мјесто оѵ.

штепанъ, гледај Стефанъ: Щепанъ Томашъ. М. 440.

штета, гледај тьштета.

штета, неки Продань Щета оѵѕе Нови Градъ 1688. Л. 87.

штефанъ, гледај Стефанъ: Щефанъ Тврьтко Тврьтковићь. М. 374. Щефанъ Томашь. М. 429. Щефанъ Степанъ Томашевићь. М. 485. кнеѕѹ Щефанѹ (деспоту Високом). П. 7.

штимлянинъ, мислим да је човјек из Ѹьтимлю: између људи који с допуштењем краља Стефана потоњега цара сами од своје воље присташе да буду отроци цркви богородичиној у Липљању дарованој пиргу хиландарском један бјеше Добромисль Щимлянинь. М. 123.

штипанъ, гледај Стефанъ: кралѹ Щипанѹ Дабиши. П. б. 40.

штипь, град на Брегалници, на картама Istib: вь Щипоу градоѵ. М. 62. оѵ Штипоѵ. М. 62. 203.

штипьскыи, *тоѵ̄* Штипь: оть подьградиꙗ щипьскаго. М. 62. трьгь щипьски. М. 63.

штирьнице, планина плавска коју је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: Щирьнице. М. 95.

штирьци, код Новога Брда село које је деспот Стефан дао Хиландару: Щирьци. М. 570.

штитарина, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи Тльсто Брьдо сь Рашькимь Дѣломь и с Щитариновь. М. 11.

штитарица, село које је међило с Чабнћем: сь Щитарицомь. М. 93. Щитарици. М. 93. мегю Толановиноѵ и мегю Щитарицоѵ. М. 94.

штить, scutum: приими ѡроѹжиѥ и щить. Ст. 5. ꙗко штитомь молитвами его ѡкрилꙗѥмь. Д. 53. щитови кожни. Г Х. 224. сь мачи и сь щити. П. 48.

штитько, име мушко, гледај Хлаповићь.

штифань, гледај Стефанъ: Щифань Томашь. М. 450.

штрьбнѣкь, између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Добрє Штрьбнкь. Г. XV. 295.

штрьбь, mancus: разлогє нє щрьбє ни прѣроуьнє. П. б. 39.

штрьбьць, између људи које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду сокалници један у Чабићу бјеше Радославь Щрьбьць. М. 97.

штрькокница, међа је селу Пиранима ишла прѣко Щрькокницє. Г. XV. 275.

штрькокь, ciconiae: селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви која је краљ Стефан Дечански дао Дечанима ишла је међа на штрьково гнѣздо. М. 87.

штоупѣль, краљ је Милутин дао Хиландару виноградоу Пєки, Щоупѣль вышє Пєки архїєпископоупове. М. 58.

шоуба, pallium pelliceum, пољски szuba, чешки čuba и šuba, њем. schaube, итал. giubba, фр. jupe: ѡдь свита моѥхь шȣба велика црьлѥна аксамита, коꙗ ѥ ѡдь господина кралꙗ Матиꙗша, к томȣ шȣба цалина гримиза са златомь подставлѥна зиблини. П. б. 125.

шоубнѣкь, властелин херцега Влатка Радосавь Шȣбнѣкь. М. 545.

шоуванньскын, τῶν Шоуванньци: селу је Камијеву ишла међа подь шȣваниске виноградє. М. 199.

шоуванньци, село које је цар Лазар дао Раваници: Шȣванници. М. 197. било је негдје између Мораве и Кучајине, може бити садашњи Шуваић.

шоуи, sinister: разкращени соуть иже ѡ шоуюж. Са. 9.

шоуица, manus sinistra: вь шоуици ѥѥ богатьствꙍ и слава. Са. 5.

шоума, silva: прѣко слатиньскє шоумє. М. 87. прѣко шоумє. М. 87. прѣзь шоумоу. М. 122. с полѥмь и шоумомь и з горомь. Г. XV. 274. прѣко шоумє вынoу оу бароу. Г. XV. 278. како поуть исходии из шоумє. Г. XV. 284. оузь брьдо мимо шоумоу. Г. XI. 142.

шоүметь, мјесто близу Дубровника, итал. Gionchetto: горьре, кое сьть врьхь Шүметь. М. 38. ѹ Шүметѹ. П. 6.

шоүмѣти, resonare: доүхь шоүмешть. Д. 71.

шоүмнце, село које је цар Лазар дао Раваници: Шүмнце, било је негдје између Мораве и Кучајине. М. 196.

шоүра, affinis, uxoris frater: шоүра. М. 59. сь шоүрами. М. 123. Өома шоүра деспотоү Гюрьгю и Грьгоүроү. Л. 80. cf. Тома. у множини један пут у шестом падежу: сь шоүрьми. М. 62. као што се и сада говори у множини и шуреви.

шоүрьбовићь, властелин Александра господина канинскога и авлонскога Костадинь Шүрьбовикь 1368. М. 179.

шоүтоүль, међа је земљама цркве трескавачке ишла на Шоүтоүль кь Доүбинци, . . . и подь Шоүтоүль. Г. XIII. 370.

шоүть, између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бѣль Шоүть. Г. XV. 272.

шьвьць, vestificus: шьвьци. М. 98. шьвци свитии. Г. XV. 309.

шьдь, **шьль**, partic. praet. act. I и II, којима се накнађају те форме глаголу ити: шедьшиимь на трьге. М. 41. шьдьшоү ми вь Светоүю Гороү. М. 125. тамо шьдь. Л. 73. кои сѹ шли ѹ Дѹбровникь. П. 23. ерь сѹ шли наши трьговци. П. 104.

шьствие, iter: вь прѣднимь шьствїе творетъ. Д. 43. вьзвѣсти свою кь нѥмоү шьствїе. Д. 82. вь корабли моремь шьствие творить. Д. 199.

шьствовати, proficisci: поүть, ииьже тьщить се шьствовати. Ст. 11. начехь вь поүть шьствовати. Са. 13. дльгыи поүть шьствовати имаши. Д. 171. поүть шьствова изь мира сего. Ст. 11.

шьствьникь, proficiscens: поүти шьствьникь бывà-

єсть. Д. 40. ѡть тоѹдоѹ кораблємь мора шьстьвникь бысть. Д. 166.

шћабьница, село које је краљ босански Томаш дао синовима војводе Иваниша Драгишића с градом Кључем и многим другим селима: село Шћабьницѹ. М. 439.

ꙗ, ego: ѣ бань босьньски Кѹлинь присеꙁаю тебѣ, кнеже Крьвашѹ, и вьсѣмь грађамь дѹбровьчамь. М. 1. по милости божнеи, ꙗ Стефань Владиславь пишѹ тебѣ, кнеже дѹбровьчьски. М. 21. ѣа. М. 30. ꙗ кнеꙁь дѹбровьчски и вси властеле кльнемо се господинѹ кралю Ѹрошѹ. М. 47. ꙗ царь. М. 157. ꙗа. М. 223. ꙗ господинь краль Стѣфань Дабиша. М. 225. у истом споменику: ми Стѣфань Дабиша. М. 224. ѣ господинь краль Тврьтко Тврьтковићь. М. 256. ꙗ господинь краль Ѡстоꙗ. М. 280. у истом споменику: ми господинь краль Ѡстоꙗ. М. 280. ꙗ велики господарь сѹлтань Амѹрать. М. 362. мии господинь воєвода Радосавь. М. 398. исти у истом споменику: ѣа. М. 398. мии више речєни господинь воєвода Стѣпань и ѣа кнєꙁь Владисавь и ѣа кнєꙁь Влаткоѡ. М. 403. ми господинь Стѣпань, и ꙗ кнєꙁь Владисавь, синь више речєнога господина воєводе Стѣпана. М. 425. ꙗ господинь херцєгь Стѣпань. М. 458. исти у истом споменику: ми. М. 457. ꙗа господинь краль Стєпань. М. 486. исти у истом споменику: ми. М. 485. ми господинь Влатко херцєгь светога Саве и ꙗ господинь кнєꙁь Стєпань, брать речєномѹ. М. 507. нꙗ. М. 523. 526.

ꙗблани, село у Браничеву које је цар Лазар приложио Раваници: Ꙗбланы, међа му је била гдѣ истече блато иꙁь Мораве и оѹпада оѹ Моравоѹ. М. 199.

ꙗбланица, краљ Стефан Дечански ꙁамѣни арьхиѥпископоѹ Данилоѹ ꙁа Ꙗбланицоѹ село Коѹманово. М. 94. — Село које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену: Ꙗбланица, међа јој је била како потѣче потокь строѹжькыи. Г. XV. 279. из Ꙗбьланице бјеше је-

дан ковач којега цар Стефан даде истој цркви. Г. XV. 309.

ꙗбланић, отац кнеза Павла Радиновића кнез Радинь Ѣбланићь, помиње се само мртав 1397. М. 229. — Властелин краља босанскога Твртка кнез Павьль Ꙗбланикь 1382. М. 202. а то ће бити син истога Радина па се писао и тијем презименом као и отац му и презименом по оцу Радиновић. cf. Радѣновићь.

ꙗблано, Иван Црнојевић приложи манастиру цетињском стоупь ꙁемлѣ на Ꙗблано. М. 532.

ꙗблановикь, селу је Словињу ишла међа на Ꙗблановыкь. М. 123.

ꙗблька, pomus: на сладньѫ ꙗбльку ишла је међа Будрезима. М. 198. међа је Ливочи била на ѡнои странѣ на рѣцѣ ꙗблька, и ѡдь ꙗбльке подь Вльчи Громь. М. 264. и коњушка је међа ишла на ꙗбльку. М. 264. вльчиа ꙗблька. Ш. lesek. 130. cf. вльчии. umbo: една ꙗблька ѡдь корде ѡдь камене црьлена. П. б. 74.

ꙗблько, pomum: не соущоу свещенникоу тоу близь погоубленїа ихь, ꙗблько раꙁдѣлише себе вь име тѣла и крьви христовїи прнеше. Л. 62.

ꙗбльчьно, село у любовиньской жоупѣ које је краљ Стефан Дечански дао Дечанима: сь селомь Ꙗбльчьномь. М. 96. номинативу нема потврде.

ꙗбоучьно, селу је Вилској ишла међа на Ꙗбоучно. М. 144. може лако бити погрјешка у преписивању мјесто Ꙗбучно, т. ј. Ꙗбльчьно.

ꙗвити, ostendere: недостоины господѣ ꙗвлю се. Ст. 5. непамєтнвь вьсего ꙗвихь се. Са. 10. лице мое не ꙗвить ти се. Д. 193. вь братии моеи книшьша ме ꙗвивь. М. 9. богь страшьна вьсѣмь ꙗви и. М. 9. горьши невѣрныхь ꙗвише се. М. 89. ꙗви ѡ мнѣ милосрьдие свое. М. 90. patefacere: не ꙗвити се имени моемоу. М. 90. моꙗ прѣгрѣшениꙗ ꙗвленьнаꙗ и неꙗвленна. М. 91. хитростью таинѡмь а или ꙗвленнѡмь. М. 458. тьда господину ꙗвише. П. 55. ихьже да оучльую, не подобаеть бо ꙗвити ихь. Ш. jahrb. bd.

53. anz Ы. 116. — се, apparere: ѕвѣздамь ѩвльшимь се ѩко вь нощи. Л. 76. ѩви се ѡнашата ѕвѣзда. Л. 84.

ѩвлѣти, ostendere: скорь вь помощехь ѩвлѣѥ се. Ст. 27. бридькь ѩвлѣше се. Д. 109. раѕличьноврьны сь льстию ѩвлѣюще се. М. 89. — се, apparere: вь малѣ ѩвлѣет се, а вь скорѣ погыбаеть. Са. 3.

ѩвлѥниѥ, visum: сьнымь ѩвлѥнїемь. Д. 206. manifestatio: сьѕдѧ црьковь светаго ѩвлѥнїа. Л. 60.

ѩворниѥ, планина близу Никшића гдје су и Ноздре и Лукавица: Ѩворниѥ, њу је краљ Стефан Првовјенчани дао Жичи. М. 12.

ѩворова полѩна, селу је Бусину цркве арханђелове у Призрену била међа Ѩворова Полѩна. Г. XV. 274.

ѩворовь доль, селу је Грнчареву ишла међа оу Ѩворови Доль. М. 95.

ѩворь, acer: оу ѩворь. Г. XV. 283. поутемь кои греде ѡть ниѩвора. Г. XV. 290.

ѩвьствьнь, manifestus, адвербијално: иже еси подаль ѩвьствно намь. М. 142. ѩвьствно вь дьне. Г. XI. 76.

ѩвѣ, aperte: ѩвѣ тлькьноувь вь ребра. Ст. 25. ѩвѣ, ѩко доухь, идеже хоштеть, дышеть. Д. 92. коликоу кь нимь любовь имѣе ѩвѣ да сьтворить. Д. 118. ѩкоже светыхь житиѩ ѩвѣ намь ѡ томь иѕьѩснише. Г. XI. 192.

ѩгледьница, близу Призрена као да је планина: међа је селу Љубижњи цркве арханђелове у Призрену била Ѩгледница и како походи Ѩгледница низ полѥ и стаѥ се с Посоугомь. Г. XV. 273. мегю Посоугомь и Ѩгледницомь. Г. XV. 273. селу је Посуђу ишла међа ѡть Ѩгледнице, како истече Ѩгледница, и ниѕь Ѩгледьницу како оупада до мегѥ србичьке. Г. XV. 274. селу је Селчанима ишла међа право оу Ѩгледницоу. Г. XV. 303. она као да је гријешком један пут написана у познијем пријепису Огледьница, коју види.

ѩгнило, agnorum stabulum: власи ѩгьнила да граде. Г. XV. 310.

ѩгниѥ, agnus: кьто ѡвце пасоу, да оуѕимаю на гѥ-

юрнєвь дьнь овьцоу сь югнєтємь. М. 98. да даю оть петь десеть овцоу сь югнєтємь а дроугоу юловоу и с роуны. Г. XV. 310.

югнєтина, pellis agni: югнєтиноу вьсакь да дає (манастиру). М. 98. да имь не оузимаю льна ни югнєтинь. Г. XV. 276. ни льна ни югнєтине да не даю. Г. XV. 305. да даю стась югнєтиноу и испорькь. Г. XV. 305. ω вири и ω югнєтинахь, митрополить тѣмь да не облада, развѣ игоумьнь. Г. XV. 308. да даю оть клѣтища югнєтиноу и испоркь. Г. XV. 310.

югнєћь, agninus: илюкю козию или югнєкю полагаи на раноу. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

югодьна, деспот Стефан Високи писа хрисовуљу оу Югодьни. М. 571. то мислим да је садашња Јагодина, коју и страни путници XVII вијека још пишу Јагодна.

ядрило, velum: ядрыломь свиваемомь и оть ноужде вѣтрьнїе мала не сламающтим се. Д. 183. гдѣ свѣтлое ядрыло оно иже доухомь светымь въсоудꙋ распространное. Г. XI. 114.

ядро, sinus: єгоже въздюбии и въспита вь ядрѣ чьстьнѣмь. Ст. 22. чешће у множини: светаго тѣлоу вь земльныхь ядрѣхь хранимоу. Д. 203. оть земльныхь ядрь. Д. 207. ядрь тебе благаго отьца не отлоучикь се. М. 77. ядрь отьчьскыихь не отьлоучи се. Г. XV. 265. М. 120.

ядь, venenum: съмрьтоносиаго своєє єреси яда прѣподаеть. Г. XI. 53.

яжа, canalis: да се иимь яжа правы. М. 558. подь яжю великꙋ. М. 559. да се яжа не врѣдїи. М. 559.

язва, plaga: цѣлитель болѣзнемь тѣлесниимь и язвамь доушевьныимь. Ст. 15. язвоу невидимоую вь срьдьце приємь. Д. 103. срьдьчноую язвоу. Д. 112. злосмрадїю язвь онѣхь. Г. XI. 92. оть бога показании быше оть богоноустиїє язвы. Л. 55.

язвина, међа је Штитарици ишла оу Гоубавьчь потокь, кои походи изь Язвине. М. 94. и Добродолима

засеоку села Чабића ишла је међа оу Ꙗзвиноу и низь Ꙗзвинь на дѣль. М. 94. — pl. једном је забјелу цркве архanђелове у Призрену ишла међа на Ꙗзвине. Г. XV. 301. селима цркве богородичине у Ждријелу браничевском ишла је међа на Ꙗзвине. М. 194. селу је Прошиновцима ишла међа на Ꙗзвине. М. 198. селу је Камијеву ишла међа на Ꙗзвине дѣлѡве и на дрȣге Ꙗзвине. 199. и селу је Куманима ишла међа на Ꙗзвине. М. 199. погрјешка мислим да је што стоји за Бехалїево да му је међа ишла на Ꙗзвинно. М. 198.

ꙗздити, equo vehi: на кѡнихь ꙗздештихь. Д. 216.

ꙗзь, ego: ѣзь кнезь Мирославь. М. 1. и ѣзь Симеѡнь. М. 6. и ꙗзь. М. 28. 110. 562. аꙗзь. М. 427.

ꙗзь, canalis: ꙗзь светаго Стефана. Г. XV. 288. надь ꙗзь парьцоулѥве воденице. М. 144. поче се копать ꙗзь. М. 558.

ꙗице, ovum: сира и ꙗица не ꙗмыи. Г. XI. 195. — Град у Босни, столица краља Стјепана Томашевића: ва славни дворь кралевьства ми ȣ Ѣице. М. 486. ȣ нашемь славномь стономь градȣ ȣ Ѣицѣ. М. 488. ȣ Ѣицȣ. М. 489. 490. 491. ȣ Ꙗици. П. 176. Ꙗице. Л. 80. 81.

ꙗичань, ovatus (ваља да је то): три лажице ꙗичане. М. 408. други је прочитао сичане. П. б. 100. али то мислим да је погрјешка.

ꙗичишта, селима Сламодражи, Добродољанима, Непробиштима, Момуши и Бијелој Цркви ишла је међа ѡдь Ꙗичищь на Окроѹглоѹ роѹпоѹ. М. 87. ако није погрјешка мјесто Ꙗньчишта, која види.

ꙗке, -ете, Jacobus: Ꙗке. М. 168. 177. 204. 240. П. б. 27. ради Ꙗкете. М. 177. Ꙗкете Гȣндȣликѩ сина. П. б. 64. прѣдь Ꙗкета Гȣндȣликѩ. М. 117. Ꙗкѥ. М. 180. — Гледај Гоѹньдоѹлнћь, Калаповнћь, Меньчетнћь, Сорькоѹчевнћь.

ꙗкета, Jacobus: Ꙗкета. М. 259. 262. 490. 552. П. 44. 117. Ѣкета. М. 490. Ѣакета. М. 486. прѣдь Ꙗкетȣ. П. б. 127. по Ѣкети. М. 504. по Ѣкетие. М. 506. — Гледај Гоѹньдоѹлнћь, Мароѥвнћь (који се на једном мјесту помиње

без презимена. М. 504). један се дубровчанин Ꙗкета помиње без презимена између 1520 и 1523. М. 552.

ꙗкєтићь, властелин дубровачки Живько Ѣакетићь, које на једном мјесту пише Ѣкєтикь 1433. М. 375. 376.

ꙗкинь, Ancona: близь града глаголѣмаго Ꙗкына. М. 530.

ꙗко, uti: сидеть ꙗко дьждь на роуно. Ст. 1. ѣко и тамо ѡправда, тако и ꙁдѣ. М. 3. дивьно вьꙁьрѣниє ѣко и дымь ми бысть видимо. М. 5. да те примємо ꙗко господина. М. 22. вса ꙗко и риꙁа ѡбетьшають. М. 25. ѣко є писано вь старихь книгахь. М. 39. ꙗко хоке сиє схранити кралевьство ми, тако да ме богь схрани. М. 46. да се продає ꙗко нашимь людемь тако и твоимь. М. 47. да работаю ꙗко и сокальници. М. 98. да ѥ нѣ, ꙗко нѣ ни било. П. 133. cf. ꙗкоже, ꙗкоре. — quia: наоучите се ѡть мене, ѣко кротькь єсмь. М. 5. горѥ томоу, ꙗко ѡтиметь ѡть нѥго своюю милость спась. М. 81. — quod, ut, cf. да: видѣхь его, ꙗко готовит се кь ѡтьхожденїю. Са. 11. виждь, ꙗко погыбаємь. Д. 183. да имь се да вѣдѣниє трьми мѣсеци, ꙗко си могꙋ ѡтити. М. 55. повѣдаше царьствоу ми, ꙗко ѥсть мѣсто на Прѣвлацѣ. М. 126. кои се ротисмо, ѣко все више писаньно хоћемо сахранити. М. 273. у том смислу узима к себи још и да: такоко имамь обѣтованїє, ꙗко да прѣдь нѥю испоущоу доухь мои. Са. 11. приѥмыи страсть вольноую, ꙗко да нась иꙁведеть. М. 25. да се кльнꙋ, ꙗко да право сꙋдѣ. М. 46. потврьдихь, ꙗко да ѥ всакомꙋ веровано. М. 103. оумолих, ꙗко да се потроуде. М. 126. ꙁа сїꙗ села ꙋспоменꙋ, ꙗко да си оутеше мегиѥ. М. 144. сьтворихь милость, ꙗко да имь ѥсть свобода двѣ годинѣ ѡть ꙋньчь. М. 334. стоји и пред инфинитивом: испльни моѥ желаниѥ, ꙗко послѣдовати твоимь оученииѥмь. М. 73. ѥже вьдахь вь дарь, ꙗко поменоу и мольбѣ быти ꙁа нь. М. 75. ꙁапрѣщамь, ꙗко семоу не раꙁорѥноу быти. М. 80. — гријешком иза ријечи и мјесто ако: и ꙗко ви ꙗ правинѣ не чинꙋ. М. 29. и ѣко богь поможеть. М. 38.

ꙗковоучь, човјек краља мацарскога Владисава Ꙗковꙋчь у Далмацији 1406. П. 81.

ıакобь, Jacobus, гледај Никоıевнћь, Нѣгомнрнћь, Сорьгоуѥвнћь, Тамарнћь.

ıаковнца, име женско, гледај Үнкьлнна.

ıаковнћн, село негдје између Мораве и Кучајине које је цар Лазар приложио Раваници: Ѩковнћн.М.197.

ıаковль, Jacobi: боже їакωвль. Са. 11. богь їаковаль. Г. X. 262.

ıаковь, qualis: ω, ıаковь глась пакы слышнть се. Г. XI. 114.

ıаковь, Jacobus: ѣкоже благословн Нсакь Нѣкова. М. 5. Ѣковь. М. 7. 32. Ѩковь. М. 205. 207. — Архиепископ српски Нıаковь од године 1286. М. 561. 76. 83. прѣстави се 3 феб. архнєпнскопь Іаковь. Г. XI. 194. — Први игуман манастира арханђелова у Призрену, митрополит сврьскын Іакωвь за цара Стефана. Г. XV. 276. — Іакωвь син Костадина, који бјеше кмет унуцима калуђера Ђермана у Зерзеву близу Прилипа. М. 183. cf. Коньстаньтинь. — Калуђер хиландарац Іаковь између 1403 и 1405. М. 568. — Јаков од Камене Ријеке, који је штампао у Млецима часловац 1566. Ш. jahrb. 1829. — Гледај Бавьжелнћь, Дальфннь, Кашнца.

ıакоже, uti, cf. ıако, којему је додано же, које види: благословнхь н всакнмь благословленнемь, ѣкоже благословн Нсакь Нѣкова. М. 5. да наказоует се, ıакоже боудеть нзволенню моужа ıєє. М. 14. всѣхь прнıеть земли ıакоже н матї. М. 90.

ıакомь, љекар у Дубровнику Ѩкомь 1413. П. 116.

ıакоре, uti, cf. ıакоже, којему се ж претворило у р: ннз Соутѣскоу сь вьсѣмн пашамн, ıакоре прѣемле црьковьна меда. М. 12. всакв поуьсть, ıакоре є была господннв нн дѣдв тн. М. 47. — ut, али свагда има уза се и да: оутврьдихь, ıакоре, ако мн богь да, н боудоу господарь, како сьмь быль, да сн ходе свободно. М. 19. да се нсьправла соудомь, ıакоре да є право кралевьствоу мн н вамь. М. 20. кльнемо се тебѣ, ıакоре ωдь дьнешнега дьне да тн смо прьѣтелн. М. 22. ωбекıавлю се вамь, ѣкоре ωдь

дьньшнега дьне . . . да вы дръжѫ ѫ вьсакои правьдѣ. М. 25. кльнемо сѣ, ıакоре сь нашемь светомь кралица . . . да не пошлѣ слѣ на твоıе ѕло. М. 30. повелѣниıе пише кралевьство ми, ıакоре ѡдь сего дьне да си ходе ваши кѫпцıи свободьно. М. 41. кльнемо се, ıакоре ѡдь дьньшнега дьне да нимамо кралевьствѫ ти вслкѫ поуьсть. М. 47. у познијим споменицима нема.

ıакость, vis: да поможе, колико може наша ıакость. М. 106.

ıакостьнь, potens: господьство ти всаконимь поутениıемь поунтамо и любимо, с колико смо ıакосни. П. 8. господинь краль а и господьство ти ıесте ıакоснѣ и ѫѕможни. П. 36.

ıакота, Jacobus, гледај Гоуньдоулнѣь. само на једном мјесту, па може бити и погрјешка мјесто ıакета.

ıакоушьквѣь, дубровчанин Пѣро ıакѫшкинь прије године 1395. П. 3. 4.

ıакь, potens: сирота, коıа нѣсть ıака прѣти или ѡтирати. З. 35. кѫдѣ бѫде моıа владаниıа, и кѫдѣ бѫдѫ ıаки. М. 178. не бише ıаıи тиѕи ктитѡри ѡкрьмлати мѣсто сие. М. 182. дали сѫ поставивь своıе люде кола два, како тко ıаки. П. 26. на мјесту оштећену и за то непоуздану: ıаки. М. 105. адвербијално, valde: ми се томѫ ıако ѡбрадовахмо. М. 554. великь товарь носимь на своıемь рамеиоу, ıако врло брѣме. М. 555.

ıакьша, Jacobus, гледај Бевеноутнѣь, Боунѣь, Кодоппнѣь, Драгоıевнѣь, Ѕець, Котроулıевнѣь, Крьветнѣь, Ратковнѣь. један је дубровчанин ıакша, којему се само име каже држао царину сребрничку у деспота Стефана. П. 6. 64.

ıакьшинь, *тоѵ* ıакьша: братѫ ıакшинѫ (т. ј. Јакше Бунића). П. 113.

ıакьшнѣь, војвода Димитрь ıакшнѣь ѕагыбѣ у Смедереву 1486. Л. 82. — Војвода Стефань ıакшинь прѣстави се у Бечу 1489. Л. 82. деспот је Јован био ожењен кћерју Степана ıакшнѣıа. Л. 64. Брат Јованов владика

Максим испросивь ѡть своихь сватовь Ꙗкшикь Стефана и Марка мѣсто Крȣшедоль. Г. XI. 128. — Димитрь Ꙗкшикь 1510 оубн Михноу воеводоу оу Сибиноу. Л. 82.

ꙗловица, године 1442 септ. 6 бои быста Ꙗнькоулоу и баши на Ꙗловицѣ. Л. 77. други љетописац вели на Ꙗловьници. Л. 77.

ꙗловь, sterilis: да даю ѡть петь десеть ѡвцоу сь ꙗгнєтемь а дроугоу ꙗловоу и с роуны. Г. XV. 310. да даю пролѣтїи по два брава ꙗлова. Г. XV. 310.

ꙗловьница, гледај Ꙗловица.

ꙗма, fovea: вьпаде се вь ꙗмоу, юже створи. Ст. 6. Л. 53. — Цар је Стефан дао цркви арханђеловој некако мјесто којему је име Ꙗма сь всѣми мегꙗми. Г. XV. 288. селу је Коупѣльникоу ишла међа на Ꙗмоу може бити исту. Г. XV. 288.

ꙗможє, quo, релативно: ꙗможє много желанїє имѣаше поити. Д. 166. даати, ꙗможє хощеть. З. 31.

ꙗмометь, бошњак Петрь Ꙗмометь 1423. П. 173.

ꙗмьникь, село које је цар Лазар приложио цркви богородичиној у Ждријелу браничевском: Ꙗмникь. М. 194.

ꙗмьство, sponsio: ꙁа ꙗмьство, коѥ ѥ ȣчиниль ꙁа Дȣима. П. 134.

ꙗмьць, vas: не могȣки ꙗмьцє имать, проси ѡдь нась, да мȣ га свежемо и ставимо ȣ тамницȣ. П. 99. да не иꙁидє иꙁь нашѣхь тьмниць до толѣ, до колѣ да ꙗмьцє, да станє на правьдȣ вьсакомȣ. П. 100. рекосмо: хѡкѥтє ли бити ꙗмьца ꙁа Рахца, що га сȣдь ѡбори, да ѡнои плакꙗ? а ѡни рекошє, ѥрь ꙁ бахь ꙗмьца ꙁа платȣ не тє бити, раꙁмѣ ꙁа главȣ. П. 101. ꙗмаць, кои би ꙁа Влахȣшȣ. П. б. 111. да сȣ ꙗмци дȣожни ꙁа нѥга платити. П. б. 112.

ꙗмьѵнти, vadari: иска ꙗмѵнть Франка; и не могȣки ꙗмьцє имать, проси, да мȣ га свежемо. П. 99. не имасмо ихь ѡдь ща ꙗмьѵнть, ѥрь сȣ млади а не наидосмо имь нищорь ѡдь ѡѵина. П. 153.

ꙗникиѥ, Joannicius, пишу и Иоаникиѥ: игуман

студенички за краља Стефана Првовјенчанога: игоумена Ѥнникиꙗ. Ст. 25. — Прот светогорски: при проотѣ Иѥнникии 1302. М. 66. — Архиепископ српски пред Јевстатијем I: прѣстави се архиепископь светы Іаникиѥ апр. 27. Г. XI. 194. светагѡ Иѡанникиꙗ. М. 76. 83. Іѡанникїє. Г. XI. 160. — Први патријарах српски (1339—1355. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 145): сь Іѡаникїємь. З. 29. Іѡаникиѥмь. Г. XV. 309. патрїарха Іаникиꙗ. Г. XV. 306. прѣставї се прьвї патрїархь Іѡаникиѥ 3 сеп. Г. XI. 193. патрїарха Іѡаникїа. Г. XI. 160. — Калуђер светогорац Іѡаникүє 1347. М. 127. — У манастиру Девичу гроб прѣподобнаго ѡтьца нашего Іѡаникїа поустыни жителя, који је живио за деспота Ђурђа. Гиљф. бос. 290.

ѥ н и н а, село које има и сада у Рату (Schem. rhac. 43), и које је краљ Стефан Првовјенчани дао цркви богородичиној на Мљету називајући Рат Кркром: Ѣниноу. М. 10.

ѥ н и ц ь, hypoc. Joannes (ваља да је то): Ѥнице мои, детенце моѥ. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116. може бити да је то име и овдје: Ѥнѣца Коньцина, гледај Коньчинь.

ѥ н и ч а р ь, statarius miles turcicus: ѥничарь ага. Л. 86.

ѥ н и ч е в и ћ ь, између људи у катуну Кострчанима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богдань Ѥничевићь. Г. XV. 295.

ѥ н и ћ и, мјесто у Босни: владика босански писа дубровчанима на Ѥникихь 1404. П. 51.

ѥ н о, име мушко: између људи у Штипу које краљ Милутин даде цркви арханђеловој у Штипу даровавши је Хиландару једном бјеше име Ѥно. М. 63.

ѥ н о к ь, град Ђур у Маџарској: доће везирь подь Ѥнѡкь. Л. 86.

ѥ н о ш ь, у Маџара Joannes: војвода ердељски а послије краљ маџарски Јован Запоља: Ѥноша хердельскога воеводоу. Л. 83. Ѥношь краль ѹгрьскїи. М. 553. 554. 555. cf. Ѥноушь. — Гледај Фекети.

ꙗноуарь, januarius: мѣсеца ꙗнуара. М. 184. само ту.

ꙗноушевь, *τοῦ* Ꙗноушь: по сьмрьти ꙗноушевои (Јована Запоље). Л. 84.

ꙗноушь, у Маџара Joannes: Хонꙗдь Ꙗнюшь. Л. 79. cf. Ꙗнькоуль. — Јован Запоља војвода ердељски а послије краљ маџарски: Ꙗноушоу воиводи херделскомоу. Л. 83. cf. Ꙗношь.

ꙗнь, име мушко, Joannes: између људи које је краљ Милутин писао Хиландару двојици бјеше име Ꙗнь. М. 59. 61. — Међу људима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену бјеше оуѕдарь Ꙗнь. Г. XV. 309.

ꙗньгоура, Ancyra, cf. Анькира: царь Демирь оубы цара Баꙗѕита подь Ꙗньгоуромь. Л. 75.

ꙗнькоуловићь, filius *τοῦ* Ꙗнькоуль: ѡдь Ласлова Ꙗнькоуловика. Л. 79. Ꙗнькоуловїћь Лаѡславь. Г. X. 273.

ꙗнькоуловь, *τοῦ* Ꙗнькоуль: Маѳеашь сынь ꙗнкоуловь. Л. 80.

ꙗнькоуль, Joannes, за Сибињанина Јанка: вои бысть Ꙗнькоулоу и баши. Л. 77. Ꙗнькоуль. Л. 77. 78. 79. cf. Ꙗноушь.

ꙗньѵнискыи, *τῶν* Ꙗньѵншта: селу је Ораховцу које синови Вука Бранковића дадоше Хиландару ишла међа на ꙗньѵнискыи ровьникь до поута, кои идеть оть Ꙗньѵнщь оу Хоѵоу. Г. XI. 142.

ꙗньѵншта, катун који је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: катоунь Доброушиньць Ꙗнѵнща. Г. XV. 291. међа је Ꙗнѵнщемь ишла ѡть Ораховца оу Врьтаѵю. Г. XV. 292. забјелу Кроушьѵнци цркве арханђелове у Призрену ишла је међа ѡть Ораховьца . . . надь Ꙗньѵнща. Г. XV. 276. а селу Ораховцу које синови Вука Бранковића приложише Хиландару ишла је међа до поута, кои идеть оть Ꙗньѵнщь оу Хоѵоу. Г. XI. 142. cf. Ꙗнѵншта.

ꙗнꙗ, име мушко: за некога између пошљедњих деспота грчких: оудави царь Ꙗнꙗю и синове его оу Ца-

ригрɑдоу 1477. Л. 81. ӡɑклɑ цɑрь Ӕнию и брɑтɑ и сынове мꙋ, и ѡтьнесе ихь Пɑлеѡлогь оу Гɑлɑтꙋ. Г. X. 275.

ѩ н ю в о, мјесто близу Приштине које има и сада: при господɑрѣ богоспɑсиɑɑго мѣстɑ Ӕнювɑ господɑрꙋ Мɑркꙋ Ѱрѳофїлɑхтꙋ. М. 558.

ѩ р е, заселак селу Граду: Ӕре. М. 94.

ѩ р и н ɑ, pellis caprina (као да је то): дɑ се дɑю кɑлоугюромь кɑпɑмь по двѣ ѩринѣ. Г. XV. 307.

ѩ р и н ю, село на Ибру које је краљ Стефан Дечански дао Хиландару: Ӕриню. М. 86. има и сада у садашњој Србији.

ѩ р и т и с е, irasci: нɑ того люди ѩрещɑго се. Г. XI. 88. ѩрещихь се. Л. 53.

ѩ р о с л ɑ в ь, име мушко: између људи које краљ Милутин писа Хиландару двојици бјеше име Ӕрославь. М. 59. 61. — Мɑкɑрию їерьмонɑхь порекломь Ӕросɑвь у Милешеви 1639. Гиљф. бос. 312. — Гледај Влɑдоковић (у додатку), Оукрɑтичевић, Хлɑповић.

ѩ р о с т ь, ira: нынѩ имɑть прѣложити ѩрость ихь нɑ кротость. Ст. 28. прѣстɑти ѡть ѩрости боуиствɑ своего. Д. 109. ни ѩростию твоею ѡбличини мене. М. 245.

ѩ р о у н ь, село које је цар Лазар приложио Раваници: Ӕрꙋнь, било је негдје између Мораве и Кучајине. М. 196.

ѩ р ь, vehemens: гнѣвомь ѩромь ѡдрьжими. Ст. 4. ѩрь и некротькь покаӡɑ се. Д. 105. сице ѩро глɑголɑвшɑ. Д. 68.

ѩ р ь м ь н ь, на мјесту неразговијетну: роди се отрокь вь чьстѣхь ѩрьмныхь. Ш. jahrb. bd. 53 anz. bl. 116.

ѩ р ь ч е, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Ӕрьче. Г. XV. 296.

ѩ с ɑ к ь, турски interdictum: ѩсɑкь дɑ ꙋчините. М. 529. що ѣ склɑкь ѡдь ѩсɑкɑ. М. 529. ӡɑ свилꙋ хɑкɑлɑ и ѩсɑкь. М. 529. ѩсɑкь, не ѡбрѣсти се винꙋ нигдѣ. В. дан. I. 8.

ѩ с е н и ц ɑ, ријека која утјече у Мораву у сада-

шњој Србији: међа је земљама манастира Студенице ишла до Ꙗсенїцє, на рєкоу Ꙗсенїцоу. М. 8.

ꙗсли, praesepe: младєнць вь ꙗслєхь вьзлєжєщь. М. 58. два динара на ꙗсли. Г. XV. 307. cf. ꙗсльнь.

ꙗсльнь, praesepis: ꙗсльнє пєрьпєрє да нє даю. Г. XV. 307.

ꙗсти, edere: пии и ꙗждь. Ст. 9. ꙗдоуштаго. Д. 115. ꙗдыи. Д. 145. ꙗдоущи хлѣбь ихь вьздвигошє на нихь кѡвь вєликь. М. 244.

ꙗстрєбарь, qui accipitres ad venandum instituit: селу је Вилској ишла међа на ꙗстрєбара главоу. М. 144.

ꙗстрєбьница, сєлищє свєтаго Димитрїꙗ (т. ј. цркве његове оу Коучьнєхь) оу Ꙗстрєбницѣ. Г. XIII. 297.

ꙗсьнь, clarus, адвербијално: приклоучьшоу сє врѣмєни ѣсно. М. 5. прѣоудиви вьсоу вьсєлєноую ꙗсно. Ст. 27.

ꙗхибашић, } санџак смедеревски: Мєхмєть бѣгь
ꙗхиꙗпашић, } Ꙗхибашићь 1536—7. М. 553. Мєхмєд бєгь Ꙗхїꙗпашићю. М. 553.

ꙗчєво, манастир је Трескавац имао њиву вь Ꙗчєвѣ. Г. XI. 135.

ꙗшпарь, iaspis (ваља да је то): кондѣрь, ко(и) ѥ ѡдь камєна ꙗшпара. П. б. 125.

ꙗѥ, ovum: сира нє вькоушаѥ ни ꙗꙗ. Г. XI. 195.

ѥборнѥ, манастир је Трескавац имао њиву подь Ѥборнѥмь. Г. XI. 131. вь Хлєрнищѣ вь Ѥборн. Г. XI. 136. а то је у другом споменику Ꙗмьборнꙗ.

ѥваньгєлисть, гледај ѥваньђєлисть.

ѥваньгєлнѥ, гледај ѥваньђєлнѥ.

ѥваньгєльскыи, гледај ѥваньђєльскыи.

ѥваньђєлисть, *εὐαγγελιστής*: ѳ .д. єваньгєлистє кльнємо сѧ. М. 30. єванђєлистє. М. 105. ѳ .д. євангєлиста. М. 107. .д.-хь иѥѵангєлисть. М. 117. чєтирєхь єѵангєлисть. М. 124. .д.-хь ѥвангєлисть. М. 135. чєтирєхь єѵаггєлїсть. М. 145. ѡдь .д. єваньдєлисть. М. 219. да є проклєть .д. євань-

ꙉелисти. М. 225. вь .д. еуаньгелисти. М. 228. вь .д. еванделисте. М. 303.

евань ꙉелие, euangelium: тако ми богь помагаи и сие свето еваньꙉелие. М. 2. еуангелиꙗ ради светаго. Ст. 23. писаное вь еуаньгели. Са. 6 светими еуангели. М. 11. кльнемо се у света божиѣ еваньгелиѣ. М. 22. кльну се у свето еваньгелие. М. 24. присегосмо на светомь еванꙉелии. М. 176. присегохь на светое божьственое евангелие. М. 178. на светомь еваньꙉельи. М. 222. на еваньделью. М. 256. на евангелю. М. 259. на евангелью. М. 294. на еваньелии. М. 273. еваньелию. М. 428 на уетверо свето еваньꙉелье. М. 328. еуаггелье. М. 559. неуаггелие. М. 549. погрјешка у споменику у којем често међу два сугласна стоји а кад не треба: еванагелию. М. 252.

еваньꙉельскыи, euangelicus: еуангельское слово. Ст. 11. їеуаггелскыихь словесь. Д. 60. еуангелскыхь ȥаповѣдїи. М. 569.

еваре, гледај поневаре.

евга, Eua: Адамь и Еуга. М. 67. Евгоу. Г. XI. 198.

еверьгеотида, monasterium euergetidis: богородице вь Еверьгеотидѣ вь Костаньтинѣ Градѣ. Ст. 10.

еверьгетица, гледај еверьꙉетица.

еверьꙉетица, *εὐεργέτις*: богородице евергиетице. Д. 60. вь монастыри прѣсветые богородице еже евергетїца нарицаема. Д. 198. богоматере еугретице. Д. 51.

еврень, hebraeus: Франку Иосифовикю еврену. П. б. 62. али ће бити погрјешка мјесто евренинь.

европиꙗ, Europa: Европїю. Л. 55.

еврѣнскыи, земљама које је манастир Трескавац имао у Прилипу ишла је међа прѣȥь доль еврѣнскы. Г. XI. 131. XIII. 374. оть дола еврѣнска. Г. XIII. 370. до рѣуица еврѣнскога. Г. XIII. 375. XI. 131.

евьдокимовь, Никола, евдокимовь сынь. М. 62. cf. Никола.

евьдокиꙗ, Eudocia: ꙗ госпогꙗ царица Евдокиꙗ сь синомь царьства ми Костадиномь. М. 190. повелѣниемь госпоге

царице срьпьскѥ кѵра Євдокиѥ писахь ꙋ градꙋ Стрꙋмици. М. 193. цркву богородичину у Архиљевици коју је зидао за цара Стефана севастократор Дијан на својој баштини и приложио јој неколико села својих (М. 143), ту је цркву са селима њезинијем по смрти цара Стефана године 1379 ова Јевдокија с именованим сином својим приложила Хиландару називајући је својом баштином (М. 191); за то мислим да је она била жена севастократора Дијана, а што цар Стефан назива Дијана братом за то мислим да је Јевдокија била сестра цара Стефана и да се за то зове царица. cf. Арьхилѥвица, Дѣꙗнь, Коньстаньтинь.

ѥ в ь с т а т и ѥ, игуман хиландарски 1261: при прѣподобнѣмь отьци нашемь кѵрь Єѵстаѳіи. М. 49. — Архиепископ српски (1278—1285. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 145), који се само мртав помиње: Ѥѵстаѳиꙗ. М. 76. 83. мјесеца јан. 4 паметь светаго Єѵстаѳиꙗ архиепископа срьбскаго. Г. XI. 194. — Још један бјеше архиепископ тога имена (1291—1308. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 145): сь арьхїепископꙋмь вторимь Єѵстатиѥмь. М. 60. Ѥѵстаѳиꙗ вьтораго. М. 77. 83. мјесеца авг. 16 прѣстави се архиѥпископь .в. Єѵстатиѥ. Г. XI. 194. — Владика хумски у исто вријеме кад бјеше архиепископ Јевстатије II. М. 60.

ѥ в ь т и м и ѥ, владика рашки за Стефана Немање: архиѥрѣꙗ Ѥвьѳимиꙗ. Ст. 6. — Неко мјесто светагѡ Єѵѳѵмїꙗ у Светој Гори. М. 131.

ѥ в ь г҄ ѥ н и ꙗ, Eugenia: жена цара Стефана покалуђеривши се назва се тако: прѣстави се 7 нов. прьва царица срьпьска, подрꙋжиѥ Стефана цара прьваго, монахи Євгѥниꙗ. М. 246. cf. Ѥлисавета. — Жена цара Лазара Милица покалуђеривши се назва се тако, и тијем се именом пише од године 1395: всеꙋьстиои калꙋгѥрици госпоги кѵр Євгении. П. 3. Євгѥнии. П. 7. 8. 9. 13. 14. 15. 16. 17. Євгениꙗ. П. 29. госпоги кѵрь Євгениѥ. П. 28. 35. 37. Єѵгѥнии. П. 42. госпогꙗ Ѥѵгенїꙗ монахиꙗ. М. 227.

228. 262. монахы Єѵгеніа. М. 262. 264. 567. Євгюнию. П. б. 44. то је у писму од 1407, али ће бити погрјешка у години. Єѵгеніа мωнахіа. Л. 62. 72. 75. Єѵгеніє. Г. XI. 113. cf. Милица, Юфросина.

ю г д а, quando, релативно: єгда и вьсь мирь приωбрѣщемь, тогда и вь гровь вьселимь се. Са. 4. єкьда пошлєть книгє, да дамо. М. 37. югда придєть вь славѣ. М. 68. югда бѣхь немощьнь. М. 113. югьда. М. 191. єгда. М. 417. с предлогом вь, а тада иза предлога долази н: вьнюгда покадити єго самь прихождаше. Д. 139. вьнюгда. Л. 56. 58. тада може узети још и предлог по, који му додаје своје значење: по вьнюгда. Л. 55. по вaнєгда раю ωтьврьсти се, вaнидѹть. Г. X. 248.

ю г и п ь т ь, Aegyptus: изь Єгѵпта. Са. 13. вь Єгѵпьть. Д. 169. Мисѵрь, си рѣчь Єгѵпть. Л. 83.

ю г и п ь т ь с к ы и, aegyptius: зракь чрьнь єгѵпьтьскы. Д. 191. єгѵптьскоую землю. Л 52.

ю г о в ь, ejus (мушкога чељадета): да никто не потворить єгова прѣданіа. Са. 2. єговоу дьщерь. Са. 2. єгово стадо. Са. 12. братоу єговоу. Са. 13. єговь гласъ. Са. 14. єговь. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 83. вьсє єже ωтьчєє єгово бѣ. Д. 53. єговѣмь подааніємь. Д. 144. югωвь ωтрокь. М. 18. за югова ради великаго прѣклєтьвьства. М. 19. ѹзь єговѹ поучьстѣ. М. 21. брать юговь. М. 28. вьсѣ югово. М. 32. вь землє юговѣ. М. 35. на єговь столь. М. 36. єговѣмь лѹдемь. М. 44. ωдь юговѣхь люди. М. 64. юговь. Г. XI. 203. юговѣ братии. М. 94. сь юговѣмь селомь. М. 96. у то је вријеме добило у почетку још н (као и замјеница од које је постало), али се још налази и без н: прѣдь негова владаоца. М. 101. ωдь негова племена. М. 101. вaнѹ Стефанѹ и неговемь синовомь. М. 106. югова жена по юговѣ смрьти. М. 112. до нюгова живота за югово дрьзьновенню. М. 116. нюмѹ и нюговѣмь дѣцамь. М. 143. югова мати. Г. XV. 285. ωть нюгова рода. З. 33. на єговоу коукю. З. 45. да є ωпєть єговь. З. 50. господарь нюговь. З. 50. кипа єгова. М. 545. ту стоји пошљедњи пут без н; а за све

то вријеме налази се и генитив личне замјенице мјесто те ријечи: Радосава и нега синове. М. 420.

ѥгра, } град у Маџарској Agria, мађ. Eger, њем.
ѥгрь, } Erlau: прїиде на Єгроу. Л. 84. прїими Єгарь. Л. 84. градь Єгарь. Л. 85.

ѥгоумень, гледај игоумень: ѡть нѣкоего егоумена. Л. 64. само ту, па ће јамачно бити погрјешка.

ѥда, num, ne: оубоꙗвь се притьче, глаголаше: ѥда како на мнѣ грѣшнѣмь сьврьшить се притьчноѥ слово. Ст. 9. блюди се, ѥда како ѡстанеши вьнѣюдоу тькоущї. Ст. 12. еда како сїа мала и врѣменнаа почьсть великоую ѡноу и вѣчноуюштоу ꙁастоупит ми. Д. 115. еда пьтица ѡбрѣла себѣ храминоу? М. 65. много ихь молисмо, ѥда би хотѣль кои ѡдь нихь поки. П. 9. fortasse: ми ѡдьписасмо господьствꙋ ти; али како се величьство ти ѡньди ѡдьпраꙗше господарꙋ, ѥда ѡнаи писаниꙗ не бише ви дана. П. 29. ако ли до толѣ не би, ѥда бꙋдꙋ по томь. П. 102. ми ѡдьписасмо; нꙋ како се ѡдьпраꙗше кь Паꙗꙁитꙋ, ѥда ли мꙋ писаниѥ не би дано. П. 30. si: еда ли бисмо потворили, тада да смо проклети. М. 287. 299. 321. 342. 414. 456. еда ли би се ꙁгодило. М. 421. еда ли би кнеꙁь Владиславь посегнꙋѡ ꙋ диѡ брата своѡга кнеꙁа Влатка, ꙗ молю господара великога, да ꙋꙁамь диѡ кнеꙁꙋ Владиславꙋ и пода все кнеꙁꙋ Влаткꙋ. М. 462.

ѥдва, vix: едва аште и мнѡгы повѣсти вьꙁбоудеть срьдьце наше. Д. 2. едва сыномь подьеть вьꙁдвиже се. Д. 49. едва вьꙁможе оубѣдити его. Д. 76. едва дыхае. Д. 112. едва оумолень. Д. 132. да би ми давали .е. перьперь на годиште, ѥдва би ми плаћали. М. 247. едва и сь ноуждею вьꙁираахь. М. 332. не моремо поки, ѥдва и ѡвдѣ по градꙋ ходимо. П. 9. едва вь себѣ бывь. Г. XI. 126. едва оутече. Л. 86.

ѥдениѥ, coena: питьѥмь и еденьѥмь. П. б. 120.

ѥдиначе, continenter: ѥдиначе дрьже ꙁлоѥ своѥ иꙁволѥниѥ. Ст. 23. нынꙗ намь пришьдьшимь, ѡть роукь нашихь ськрысте господина нашего, и единаче своевольствомь водите се. Д. 17.

ѥ д и н и ц а, unitas: троица вь єдини(ци) и єдиница вь троици. Л. 58.

ѥ д и н о в о л ь н ь, unanimus, адвербијално: всєсрьдно и ѥдиноволно дасмо. М. 300.

ѥ д и н о в ѣ р ь с т в о, eadem fides: имєщоу ѥдиновѣрьство соущоу владычьствию твоѥмоу. Ст. 7.

ѥ д и н о г л а с ь н ь, consonus: ѥдиногласноѥ пѣниѥ. М. 133.

ѥ д и н о д о у ш ь н ь, unanimus: єдинодѹшно и доброволно. М. 284. 319. 343.

ѥ д и н о и м є н и т ь, cognominis: самомь власти сь вами єдиноименитоу. Д. 142.

ѥ д и н о и м є н ь н ь, cognominis: єдиноименнаго себѣ прѣподобнаго. Д. 168.

ѥ д и н о к а л ь н ь, ex eodem luto factus: кь єдинокалнымь намь сьꙁданїємь. Д. 91.

ѥ д и н о к ь, monachus: на оумножєнїє єдинокыхь чина. Са. 1. cf. инокь.

ѥ д и н о м ы с л ь н и к ь, consentiens: са єдиномисалники єго. Г. Х. 266.

ѥ д и н о м ы с л ь с т в о, unanimitas: любовь и єдиномысльство. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 119.

ѥ д и н о м ы ш л ѥ н и ѥ, unanimitas: свєщаше ѥдиномышлѥнием вь коупѣ. Ст. 28.

ѥ д и н о п р ѣ с т о л ь н ь, eidem throno insidens: соущьствоу єдинопрѣстольноу. М. 136.

ѥ д и н о р о д ь н ь, unigena: ѡставль мєнє сь ѥдинородьнымь братомь моимь. Ст. 19. кь єдинокалнымь намь сьꙁданїємь и єдинорѡднымь крьштєнїємь. Д. 91. unigenitus: вѣтькь и ѡтрасль ѥдинородна родителю моѥмоу. М. 89. сина єдинороднаго. М. 229.

ѥ д и н о с л а в ь н ь, una celebrandus: соущьствоу ѥдинославноу и єдинопрѣстольноу. М. 136.

ѥ д и н о с р ь д ь, concors, адвербијално: єдиносрьдо поновисмо. М. 254. єдиносрьдо. М. 255.

ѥ д и н о с р ь д ь н ь, concors, адвербијално: вси с нами

єдиносрьдно наслидȣюће. М. 232. ѥдиносрьдно прѣмисмо. М. 308.

ѥ д и н о с оу ш т ь н ь, consubstantialis: сь светынмь и єдиносоуштнынмь доухомь. Д. 74. ѥдиносоущние троице. М. 245.

ѥ д и н о с ь п р ѣ с т о л ь н ь, eidem throno insidens: доуха светаго ѥдиносьпрѣстолна ѡтьцоу и сыноу. Д. 96.

ѥ д и н о с ы н, consubstantialis: троицомь єдиносȣщомь. М. 379. троицȣ ѥдиносȣщȣю. М. 417.

ѥ д и н о т р а п е ꙁ ь н и к ь, conviva: єдинотрапеꙁникь сь ними бываеть. Д. 188.

ѥ д и н о х р а м ь н ь, qui in eadem domo habitat: бываета ѡба добрыи соупроугь єдинохрамни. Д. 44.

ѥ д и н о ч е д ь, unigenitus: ѥдиночедоѥ слово ѡтьче. Ст. 10. ѥдиночеды сынь и слово божїе. Д. 144. ѥдиночедомоу сыноу ѥго, Ісоу Христоу. М. 77. 86. єдиночеды сынь ѡтьчь. Г. XV. 265.

ѥ д и н о ч ь с т ь н ь, aeque honorandus: єдиночьстне и сьпрѣстолне ѡтьцоу и сыноу. М. 277.

ѥ д и н ь, unus: славеть вь троици ѥдиного бога. Ст. 25. коупи єдинь бисерь. Са. 6. да смо с тобовь єдновь мыслию и єдинѣмь срьдьцемь неразлȣчно. М. 22. ѥдинь (виноград). М. 58. камы ѥдинь. М. 563. вѣнчань быхь на кралѥвьство вь ѥдинь дьнь сь сыномь моимь. М. 90. да ѡстане ѥдинь на своѥмь мѣстѣ, а ѡстали да постоупе оу сокальнике. М. 98. оу єдинь ѡтьтесь. М. 144. имать єдино село оу жоупѣ. З. 34. єдинь ѡть нихь. З. 37. да бȣдȣ ѥдинь ѡдь дȣбровьчань. М. 178. на єдинȣ границȣ. С. Л. 1847. IV. 53. боже єдиныи. М. 277. вь єдино лѣто. М. 538. ѡста ȣ Бѣлиꙗка єдинь синакь. М. 544. тисȣщно и четири ста и ѥдино на десете лѣто. П. 103. да сȣ вь ѥдино сь царьствомь ми. М. 169. себе и нась вь єдино рождена и сьоутробна. Д. 119. вьписати вьса по ѥдиномь. М. 79. боꙗꙁнь прнехь, єдино ѡть поустошьства, а дроугого ѡть раꙁбонникь. М. 8. solus: распространи се єдинь беꙁ нась. Д. 20. не тьчию ѥдинѣмь оученикомь нь и всѣмь. М. 88. у

шестом пад. јед. жен. semel: и ни юдиною тьчию, нь на вьса лѣта вьспосилаю. Ст. 14. не тьчию юдиною, нь и по вьсе часе искипѣваю. Ст. 20.

ю д и н ь н ь, concors: да бꙋдемо едини сꙋпротивꙋ херцегꙋ. М. 451. едиими. М. 454. да смо едини и едносрьди. М. 455. да ѣе бити складань и единань с моиюмь синомь и ꙁ братѡмь своиюмь. М. 461. ꙁаедноѡ да слꙋжита ѡба единноѡ и мирноѡ. М. 462. да бꙋдꙋ ѡ все речено едини една страна и дрꙋга. П. б. 126.

ю д и н ь с т в о, unitas: троице, вь единствѣ покланꙗюмаа. М. 196. concordia: докле ни нꙑи не поскочи вѣра и юдиньстко к царьствꙋ ми. М. 170. да е мею нами единьство. М. 176. любавь почтена и красно юдинство и прѣꙗтельство. М. 319. ꙋчинисмо ꙁ господиномь кнеꙁомь единьство и брацтво. М. 451. да стоите ꙋ мирꙋ и ꙋ юдинствꙋ. П. 44. кои ю ꙋ великои любвѣ и ꙋ юдинствꙋ ш нимь. П. 63.

ю д и н ь с т в о в а т и, una esse: сии пиргь не ѡтьлꙋчини кралевьство ми ѡть монастырꙗ, нь паче да юдиньствꙋюю сь монастырюмь. М. 74. 79. юдиньствовати братома вь кꙋпѣ. Г. XI. 191.

ю д и н ю н и ю, solitudo: вь юдинюнїи мльчаливо сѣдѣти. Д. 61.

ю д р а ж ь к ы и, селу је Комаранима ишла међа ꙋ велии врьхь ꙋ юдражькꙑи. М. 95.

ю д р ь, velox: юдрь. Ш. lesek. 82.

ю д ь н а к ь, aequalis: да се даю кисѣль хлѣбь всѣмь юднакь. Г. XV. 306. да се даю всѣмь юднако. Г. XV. 307. вси людию нѣсꙋ юднаци. П. 3. юдьнако, ceterum: а юдьнако ю все божию и твою. М. 417.

ю д ь н о в о л ь н ь, unanimus: вьсесрдно и едноволно дасмо. М. 289. хотѣсмо всесрьдно и едноволнѡ. М. 337.

ю д ь н о д ꙋ ш ь н ь, unanimus: едноdꙋшно и доброволно прѣꙗмише. М. 296. едноdꙋшнѡ и всесрьдѡ примисмѡ. М. 323.

ю д ь н о р о ж д е н ь, unigena: аще и юдьнорождени юсьмы. Ст. 4.

ю д ь н о с р ь д ь, concors: едьносрьдо примамо. М. 254.

еднosрьдо простисмо. М. 256. хотѣше иедносрьдо. М. 310. да смо едини и едносрьди. М. 455.

иедьносрьдьнь, concors: ωдлучисмо едносрьдьно. М. 370. сви едносрдно и доброволно. М. 451. едносрьдно брацтво. М. 454.

иедьнь, unus: едьнь (оулишникь). М. 6. иедь коль. М. 15. да смо с тобовь едновь мыслию и единѣмь срьдьцемь неразлучно. М. 22. прѣдь судиωмь срьбскимь и прѣдь иеднѣмь дуброкуланиномь. М. 52. иеднога коня. М. 99. кле се кнезу и властеломь, да ие сь нимь иедно и да ие ωдь нихь иедьнь. М. 149. колико иеднога нась. М. 240. иере сьмь ѣ иедьнь ωдь вась. М. 247. еднога нихь. М. 370. дори иедань нась тече. П. 39. говореће иеднимь гласомь. М. 248. иедно потрено а дроуго изьгоублиено. М. 58. кои су чули ωдь еднога колѣна до другога. М. 217. за иеднога на другомь да не прѣузма. М. 268. вьсе ωстависмо иедни друзѣмь. М. 310. да иедань за другога не пати. П. 10. три десети и иедну литру. М. 364. едну на десте уиуу. М. 389. тисуψно и четири ста и три десети и иедно лѣтω. М. 366. едне похве. М. 498. парте иедне. П. б. 74. оумрѣ царь Селимь, и до едно лѣто сынь его прїимы Бѣчь. Л. 83. у шестом пад. једн. жен. semel: да се дае оу срѣду и оу петкь и оу понедѣлникь иедномь дьне хлѣбь. Г. XV. 306. тада и с предлогом одь: ωдь иедниωмь. П. б. 76. с ријечју и, ullus: ако прѣступимо и едно ωдь сега. М. 23. али за страхь али за хтение и еднога чловека на земли. М. 299. и иеднога чловека. М. 321. 348. погрјешке: етьно. М. 36. иетнога. М. 523.

иежебодьць, презиме породици у Крајини: оть Ежебодьць 1247. М. 32.

иежево, мјесто близу Сереза: в Ежеву бјеше царица Мара 1497. М. 522. оу Иежеву кои Сереза оумрѣ Ωливерь Големовикь 1463. Л. 81.

иежь, име мушко, гледај Обьћеновићь.

иеза, morbus. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 76.

иезавель, Jezabel: Езавель. Л. 51.

ѥꙁдровнћь, дворани деспота Ђурђа Радєн Ѥꙁдро-вникь 1414. П. б. 61.

ѥꙁєвьць, селу је Бехалијеву ишла међа на Єꙁєвць. М. 198.

ѥꙁєро, palus: полѥ ꙗкоже єꙁєро нѣкоѥ крьви про-литїємь обагрєно ꙁрєшє сє. Г. XI. 111.

ѥꙁєроводьно, paludis aquarum instar: єꙁєроводно сльꙁами очи єго испльнꙗхоу сє. Д. 121.

ѥꙁєрь, селима у Битви која је цар Лазар при-ложио Раваници ишла је међа по срѣдѣ Гꙋщєрова полꙗ ꙋ Єꙁєрь. С. Л. 1847. IV. 54.

ѥꙁоусь, Jesus: Ѥꙁꙋса Карста. М. 463. само ту.

ѥꙁыкь, lingua: начєльникоу ихь ѥꙁыкь оурѣꙁа. Ст. 7. милость на єꙁыцѣ носить. Са. 5. нижє похвали ѥꙁикь можєть исплєсти. М. 133. кто прода христїанина вь ино-вѣрноу вѣроу, да моу сє роука ѡтсѣчє и єꙁыкь ѡтрѣжє. З. 31. ако сє ѡбрѣтє, тє соу инако прѣтворили соудь, да нимь сє роуцє ѡтсѣкоу и єꙁыкь оурєжє. З. 47. ако сє при-ставь ѡбрѣтє крикь, и нє ѡправє га доушєвьници, да моу сє оурєжє єꙁикь и ѡбѣ оушїи. З. 49. пєдєсєть ѥꙁикь ꙁма-новєхь. М. 408. sermo, као и латинска иста ријеч: начєшє глаголати инѣми ѥꙁыкы. М. 77. прѣложихь и вь нашь ѥꙁикь ѡть писмєнь грьчьскаго ѥꙁыка. Г. XI. 191. с предлогом сь и бєꙁь, testato, intestato: ащє клꙋ-чить сьмрьть нєкоємꙋ чловѣкꙋ сь єꙁикомь или бєꙁь єꙁика. М. 37. populus: когождє єꙁика раꙁдѣлиvь. М 4. фроуги и тоурьки и инии ѥꙁыки. Ст. 5. иꙁь глоубины нєвѣрь-ствиꙗ иꙁвлѣчє ѥꙁыкь свои. Ст. 25. имєни єго вьси єꙁыци поклонишє сє. Са. 2. цара многимь єꙁыкомь. М. 90. бнєтци, живинѣꙁи и вси ѥꙁици. П. 10. да ѥ всаки ѥꙁикь, колико ихь ѥ, с рꙋсагомь босансцѣмь ꙋ любвѣ. П. 70. людѥ вса-кога ѥꙁика. М. 410. 524. 526. ѡть иного племєнє или ѡть иного єꙁика. М. 534.

ѥнвоуцн, заселак који је повратила Дечанима царица Милица, ако је добро преписано: Єнвоуцн. М. 265.

ѥнне бегь, турчин Єнне бегь 1456. М. 474. 475.

ѥклисиѩрьхь, *ἐκκλησιάρχης*: иконома и еклисїарьха. М. 79. еклисиѩрьхь. М. 81. 123. ѥклисиарха. М. 96. ѥклисиархь госпогѥ царице. М. 514.

ѥкьпаль, Драгиња иначе Витослава, жена Бранка Іекпала. М. 184. мислим да није добро преписано. cf. Бранко.

ѥкьса, између људи које краљ Милутин писа Хиландару један бјеше у Струмици Бале Єкьса арьменинь. М. 64.

ѥкьсарьхь, *ἔξαρχος*: посилает ї ѥѯархе многы, вьзыскаюште иже ѩко поганыкы кроыѣ благословенїа жены поемшихь. Д. 151. ѥѯарьси кѡѯмици да не соуть. З. 32.

ѥкьсефилиниица, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и нива ексефилинїница. Г. XIII. 371. cf. Ѥкьсефилинь.

ѥкьсефилиновь, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и нива ексефилинова. Г. XI. 130. cf. Ѥкьсефилинь.

ѥкьсефилинь, } манастир је Трескавац имао њиву
ѥкьсифелинь, } ѡть Єѯефилина. Г. XIII. 374. на другом мјесту може бити гријешком ѡдь Ѥксифелина. Г. XI. 131.

ѥкьспедиториѩ, expeditoria: ѯа веће тврьдавѹ и ѯа ѥкьспедиторию. М. 520.

ѥла, abies: међа је Кориши била конь крьне ѥле. Г. XV. 274. међа је земљама хиландарским у Светој Гори ишла подь платїю и елѹ. М. 131.

ѥла, Helena hyp., гледај Ѥлена.

ѥлада, *Ἑλλάς*: Іеладоу. Л. 55.

ѥлаѵа, Helena: жена деспота Стефана Високога: дьщи Катакоуѯина Палеѡлога, именоуѥма госпожда Єлаѵа. Л. 73. пишу је и Ѥлена, које види. — Кћи деспота Лазара, сина деспота Ђурђа, жена краља босанскога Стефана Томашевића, деспотица Єлаѵа. Л. 80. и њу пишу и Ѥлена, које види. — Кћи кнеза Браила

Тезаловића: ѹда се Ѥлача за Михоча Ѹтвинчића в Хотѹ. М. 544. мртва се помиње 1466. М. 495.

ѥлашьчнћь, властелин краља босанскога кнез Станоѥ Ѥлашьчнћь 1392. П. б. 36.

ѥлевьтериѥ, игуман Свигмену у Светој Гори Ѥлеѵьѳеріѥ 1347. М. 127. Ѥлефтеріѥ. М. 131.

ѥлена, Helena, cf. Ѥлѣна, Ѥла, Ѥлача: жена краља Уроша I: Ѥлѣна. М. 56. 67. 69. 70 (у два споменика). Ѥлена. М. 68. Єлена. М. 60. 151. Г. XV. 288. Л. 60. 69. гријешком први љетописац вели да је била кћи кралꙗ оѵгрьскаго. — Жена цара Стефана: сь царицею авгѹстиєю кѹра Єленою. М. 133. 136. 143. 156. Г. XV. 266. Иеленою. М. 166. Єленою. Г. XI. 87. — Мати бана потоњега краља босанскога Твртка: Єлена 1378. М. 189. у латинским споменицима помиње се 1364. Г. XII. 46. 49. cf. Влада. — Жена краља босанскога Дабише: Єлена 1392—7. М. 221. П. 4. Єлѣна. М. 225. П. б. 39. Єллена. М. 230. мртва се помиње 1418 Єлина. М. 281. — Жена херцега Хрвоја 1412 а 1418 краљица босанска жена краља Остоје Ѥлѣна. П. 176. 177. Ѥлена. П. 176. мртва 1423. П. 171. 172. rex Ostoja cepit uxorem suam Jelenizam olim uxorem Crevoje, facto divortio cum uxore prima. П. XVII. била је сестра бана Иваниша кнеза цетинскога и омишког: donavit Joani de Cetinas fratri suo castrum Almissae. П. XVII. — Кћи цара Лазара, жена војводе Сандаља Ѥлѣна 1397—1442 име јој пишу Ѥлена, Єлена, Ѥллена, Єллена а често и Ѥла, Єла. П. 12 (у два споменика). 13. 22. 38. 58. 59. 63. 95. 103. 321. 358. 359. 386. 387. 401. 415. 425. П. б. 66. 72. 73. 78. 87. 95. 102. 103. 104. 121. 124. прије је била за Ђурђем Срацимировићем Балшићем. cf. Балша. — Унука ове Јелене, кћи сина јој Баоше, жена херцега Стјепана Єлена, Єллена, Єлѣна, Єлина, Єла 1438—53. М. 395. 415. 416. 425. 457. 519. П. б. 121. 122. 123. — Жена деспота Стефана Високога Єлена. Л. 73. пишу је и Ѥлача, које види. — Кћи деспота Ђурђа Ѥлѣна 1408. П. 93. — Жена

деспота Ђурђа: 1413 принесоше госпождоу деспотицоу Єленоу ωть Солоуна деспотоу Гюргю въ женоу. Л. 76. — Жена деспота Лазара сина деспота Ђурђа Вуковића: 1446 донесоше госпождоу Єленоу ωдь Моріє Лазароу. Л. 78. принесена бысть емоу жена Єлена. Л. 73. сь деспотицомь Єленомь. Л. 79. она ће бити и на овом мјесту: деспотица Єлена 1458. М 481. — Кћи деспота Лазара, жена краља босанскога Стефана Томашевића од 1459: Єлена. Л. 80. пишу је и Юлаула, које види. — Жена деспота Јована, кћи Стјепана Јакшића Єлена 1502—21. М. 548 (у два споменика). Л. 64. 83. — Мати цара римскога Костадина Єлена. Л. 55. cf. Алѣна.

юленин, cervi: рωгъ еленин. Ш. Iesek. 130.

юлень, cervus: идеже многые елене слышахъ. Д. 9

юленьць, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: селомь Юленьцемь. Г. XV. 302. међа је Юленьцоу ишла оу келию рѣкоу оу Сопоть и над Млаке. Г. XV. 302.

юленѣшьци, село манастира Трескавца: село Єленѣшци. Г. XIII. 371. в Єленѣшце. Г. XIII. 376. в Єленѣшцехь. Г. XIII. 375. Юленѣсци. Г. XI. 133. въ Юленѣ..цехь. Г. XI. 132.

юлео, ἔλαιον: варсамо елеω. Д. 192.

юлеоньскыи, τῶν ἐλαιῶν: на горѣ елеωнсцѣи. Д. 167. възносителю елеωнскомоу. М. 72.

юлефтерию, гледај Юлевьтерию.

юлечь, близу Сјенице на планини Пештерама имају зидине од града Јелеча (Гильф. рус. бес. 1858 III), па се ваља да и сама та планина тако звала, и она ваља да се мисли овдје: краљ Драгутин сьтрь ногоу подь Єлечемь планиномь. Л. 70. имају још два Јелеча, села, једно близу Фоче а друго близу Варцар-Вакупа; једно ће од њих бити овдје: Шишмань Котикь ωдь Єлеча. М. 512.

юлиже, само с предлозима оть и до, а тада добија спријед н, a quo tempore, donec: ωть нелиже

оставивь крьмителю своюго. Ст. 19. оть нелиже онь вьмѣни се вь сынохь божїихь, не вьзыде на нась мьчь сѣкы нась. Г. XIII. 365. животь дарова ми се, до нелиже вь прѣдния изволить се обладающомоу животомь. М. 334.

юликь, quantus, релативно: еликоу мощь имѣе, не облѣних се. Са. 3. вьси, елици недоужные имѣахоу. Д. 100. юлика соуть вь хрисовоулѣ. М. 76. не толико багрѣницею елико словесемь разоумномь сказанїемь. Д. 125. вьса, елико дахь. М. 6. юлико ми бысть вьзьможно. М. 78. юлико се находе людию оу црькве те. М. 116. по еликоу мощно. М. 333. узима к себи и же, које види: елыцихже оубо вь царихь прїеше правовѣрїе, и сїи полоучише обѣтованїа божїа. М. 166. 521. потьщахь се испльнити, еликоже ми бысть вьзможно. М. 531.

юлимьскыи, метоху манастира Трескавца у Прилипу ишла је међа до елимске коукю. Г. XIII. 370.

юлина, гледај Юлѣна.

юлинићь, човјек Жарка и Тадије Влатковића Тома Елинићь 1488. М. 538.

юлинь, Ἕλλην: глаголють, Ликїю срьбиноу бити родомь, еллїноу моудрованїемь. Л. 55.

юлиньство, ἑλληνισμός: тьще се вьставити еллиньство. Л. 56.

юлисаветь, Elisabeth: тако је један пут записано име царици Јелени жени цара Стефана: царица прькаа срьпьска Елисаветь. М. 246.

юлисавьта, Elisabeth: кћи краља Драгутина, мати Стефана бана босанскога и Владисава, баба бана Твртка: Елисавта. Л. 62. Елисавтоу. Л. 62. Елисавьѳа. Л. 70.

юлисеи, Elisa: светы Елисеи као да бјеше црква код Љеснова. Г. XII. 293.

юловикь, планини Стјепановој на Соговој црквe арханђелове у Призрену ишла је међа на Еловикь градь. Г. XV. 301.

юловодьно, селима између Мораве и Кучајине

која је цар Лазар дао Раваници ишла је међа у Єлово дно. М. 197.

ѥловьць, име мушко, гледај Богосалић.

ѥльма, quum: елма много прѣжде врѣмѣ. Г. XI. 63. узима к себи же, које види: и елмаже вь тоуждеи странѣ сїи таковоу дыхааше о православїи ревность. Г. XI. 55. елмаже самодрьжьць вѣнчах се. М. 332.

ѥльха, alnus: лнвада ельха надь поутемь. М. 123. до ѥльхе. М. 277.

ѥльховьць, село негдје између Мораве и Кучајине које је цар Лазар дао Раваници: Єωховць. М. 197.

ѥльци, краљ је Стефан Првовјенчани дао Жичи пет села оу Ѥльцихь а та су села Дольнꙗ Вьсь, Борькь, Гнила, Добрнна, Витахово. М. 11.

ѥльшаница, жупа коју је Стефан краљ Првовјенчани дао Жичи: Ѥльшаница. М. 13. 14. то ће бити на ријеци која се сада зове Јошаница у Србији. — Ријека и мјесто негдје између Дечана и Призрена: Грмочелу је била међа Ияинно брьдо, како спада оу Ѥлшаницоу. М. 93. и Рогатьцоу је ишла међа оу Ѥрьдань, како пристає оу Ѥлшаницоу. М. 93. и Чабићу је ишла међа на путь, кои греде изь Ѥльшанице. М. 93. катуну је Голубовцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа ωть Ѥльшанице. Г. XV. 293. селу је Тоудорьоу исте цркве ишла међа како оупада мала Ѥлшаница оу великю Ѥлшаницоу, и оуз малоу Ѥлшаницоу прѣко у Поупавице. Г. XV. 302. — Два села која је цар Лазар приложио Хиландару: Ѥльшаница, једна је била Градислава тепачије а друга Ђурђа Ненишћа. Г. XI. 139. једном је био заселак Толановина и Гюргевикь и Ресник, а друго је имало шест заселака: Грабац, Гриби, Шиконье, Ошљак, Звиздали, Слатина. погрјешка: Єлуаница. М. 195.

ѥльшевикь, селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу стоуденьць Ѥлшевикь. Г. XV. 284. cf. ѥльшевичькын.

ієльшєвнүькын, *τοῦ* Ієльшєвнкь: селу је Брије-зима ишла međа оу стоудєньць Ієлшєвнкь, н потокомь ієлшєвнүкынмь, како пристає оу Дрѣннцоу. Г. XV. 284.

ієльшєнница, село у Босни: ꙁа село ꙁа Єльшєннцꙋ. М. 226.

ієльшниє, alni, али може бити да је и мјесто: међа је селу Броду цркве арханђелове у Призрену ишла оу ієлшниє. Г. XV. 282.

ієлѣ, vix: лежеща єлѣ жнва. Ст. 21.

ієлѣна, гледај Ієлєна.

ієматн, capere: наша села н наше болꙗры єматн. М. 21. — се, suscipere: бранн ємлє се. Л. 56. н прька ємлєм се нже намь оүдобна. Л. 63. поүта, in viam se dare: деснаго поүта іємлєт се. Д. 5. авїе поүта ємлєт се. Д. 54.

ієминь, турски custos: нн травннкь нн єминь. М. 523.

ієльство, vadimonium: ннкоре ємьство да не медꙋ свѣтомꙋ царьствꙋ н нась, до кьде се не сꙋдн вь правьдꙋ. М. 38. о ємствѣ. З. 36. людїе, кон се вракꙗю нꙁь тоүгє ꙁемлє кь ꙁемлю царскоу, кто боүде побѣгль ѡть ємь-ства, ѡнн ꙁн ємцн, кон то соү по томоү улоүкѣкоү, ннщо да не плакꙗють. З. 39.

іемьца, гледај іємьць: ꙗ сьм ꙁа тоꙁн іємца. П. б. 20.

іємьць, vas: аще се пре властелє, кто се оу що оүпрн, да дака ємцє. З. 36. ѡннꙁн ємцн, кон то соү по томоү улоукѣкоү. З. 39. cf. ꙗмьць.

ієнова, мјесто у Маџарској у арадској жупанији, Jenö: Алн паша оуꙁе Єнокоу н Себншь 1651. Л. 85. прїнмн Єнокоу. Л. 85.

ієньварь, januarius: мѣсєца ієнкара. П. 44. П. б. 53. М. 331. єнкара. М. 317.

ієньдикьтионь, indictio: єндиктнонь .ꙗі. М. 35. єнь-диктнѡнь. М. 46. єньдикьтнѡна .ꙁ. М. 117.

ієньдикьть, indictio: єндикта .і. М. 160.

ієньдронополь, Adrianopolis: ꙋ Єндронополю. М. 410.

ієпархия, *ἐπαρχία*, episcopatus: рꙋднııүкою єпар-хїєю. В. дан. І. 24.

ѥпахта, epactae: єпахти .л.-выѥ. М. 539.

ѥпископиꙗ, *ἐπισκοπή*, sedes episcopi: црьквь єпископїю градачанскоую. Л. 53. црьковь єпископїю Жичю. Л. 69. cf. ѥпискоупиꙗ.

ѥпископь, episcopus: єпископь послоушающе. Са. 5. сь всѣми єпискѡпы. М. 143. о єпископѣхь. З. 30. мѣста єпископомь срьбскымь. Л. 54. cf. ѥпискоупь.

ѥпископьство, episcopatus: єпископьство добро дѣло ѥсть. Д. 140.

ѥпискоупиꙗ, episcopatus: подь ѡбластию ниѣхь ѥпискоупиѥн. М. 15. да оуꙁима ѥпискоупиꙗ. М. 15. ѥпискоупии липлꙗньскои. М. 562. вь приꙁрѣньскои ѥпискоупии. М. 565. sedes episcopi: црькви ѥпискоупии липлꙗньскои. М. 563. светомꙋ Николѣ ѥпискоупии дьбрьскои. М. 564. рекохь ѥго (манастир арханђелов у Призрену) николиже быти архїеп(искоу)пии ни митрополии ни еп(искоу)пии, тькмо игоумении. Г. XV. 269. cf. пискоупиꙗ.

ѥпискоуповићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше попь Храниславь Єп(искоу)повикь оу Поточахь. Г. XV. 275.

ѥпискоупь, episcopus, cf. пискоупь: ѥпискꙋпь ꙁетьски. М. 17. їепискꙋпь. М. 18. непискꙋпь. М. 18. ѥпискоупь. М. 26. 50. сь всѣми єпискоупы срьбьскыими, єпискоупомь ꙁетьскымь, ѥпискоупомь рашьскыимь, ѥпискоупомь ꙁвечаньскыимь, ѥпискоупомь хвостьньскыимь, ѥпискоупомь хльмьскыимь, ѥпискоупомь приꙁрѣнскымь, ѥпискоупомь топличскымь, ѥпискоупомь боудимльскымь, ѥпискоупомь липлꙗньскыимь, ѥпискоупомь скопьскымь, ѥпискоупомь дьбрьскыимь, ѥпискоупомь моравьскымь. М. 60. ѥпискоупь хльмьскы, и ѥпискоупь ꙁетьскы. М. 69. сь ѥпискоупы. М. 76. сь єпискоупы. М. 82. єпискꙋпь рашки. М. 83. ѥпискоупь. М. 563. 564. ѥпискоупь липлꙗнскы. М. 565. при ѥпискоупѣ. М. 566. вѣнчань быхь на кралѥвьство благословениѥмь и роукою арьхиѥпискоупа Никодима и всѣхь ѥпискоупь. М. 90. сьбрахь ꙁьборь срьбьскыѥ ꙁемьлѥ арьхиѥпискоупа и ѥпискоупии и игоумени и каꙁньце... М. 99.

епискꙋпь призренски. М. 104. съ епискоупомь. М. 533. епискꙋпь црькве босаньске. П. 50.

ѥ п и с к о у п ь с т в о, episcopatus: вь дни епископьства и сьврьшитела црькви босанскои господина дѣда Радомѣра. М. 253.

ѥ п и с т о л и ꙗ, epistola: ѡть скорные ѥпистолие ꙗковле. Г. XI. 197.

ѥ п и т а в р ь, Epidaurus, Ragusa Vecchia, cf. Цапьтать: стари градь Єпитаврь. М. 38.

ѥ п и т р о в ь, ἐπίτροπος, curator: учинише прѣда се доити епитроке реченѡга Михаила. П. 120. речене епитроке. П. б. 120. cf. питропь.

ѥ р а р ь х а, гледај ѥрарьхь: иѥрархо и чюдоткорче христовь Николаѥ. М. 109. ѥрарьхо. М. 112. cf. ѥрарьхо.

ѥ р а р ь х о, гледај ѥрарьхь: да ѥсть мьстительница богородица хиланьдарьска и светыи скори помощьникь иѥрарьхо Николаѥ. М. 116.

ѥ р а р ь х ь, ἱεράρχης: моученици и ѥрарьси. Ст. 10. иѥрарха христова и чоудотворца Николи. М. 110. блаженнымь Ієрарьхомь кꙋрь Савомь. М. 125. cf. ѥрарьха, ѥрарьхо.

ѥ р е, quod, први и четврти пад. јед. средњега рода релативне замјенице иже, којој се ж претворило у р (cf. же, ре), па се сачувала само у тијем падежима, а веже се и за једнину и за множину свакога рода и за цијелу реченицу као и што: и да, ере испросихь парнке оу цара оу Призрѣнѣ, да дахь ѡдь нихь манастироу. М. 6. а ѥре ѥ крьховина попомь, да ѡдь тога не оуземле протопопа честы. М. 13. їже позивают се прѣдь светителѥ, ѥре по роукоу светителѥмь ѥмоут се, то такове роуке и печати светителие да оузимають. М. 15. добытькь, ере смо рекли дати, да ти дамо. М. 23. вьсе граде или костеле, ере сꙋ поморске. М. 36. ере сте рекьли: ми дрьжимо вѣрꙋ, то не могꙋ ѣа покрити. М. 42. по коли ви е, ере хокете. М. 42. всаки трьгь, ере бꙋде на вашꙋ рꙋкꙋ прощень кꙋпокати. М. 43. ере ми сте писали за соль, то ви знате добрѣ, мои кꙋмѣрькь нѣ сталь ꙋ (о)нои рꙋцѣ. М.

49. ако се наиде кои годѣ чловѣкь ѡдь ꙁемле кралевьства ми раꙁвѣ ѡнѣхьꙁи люди, коѥ нимь ѥсть дало кралевьство ми, коѥ ꙁасташе ꙋ Стонꙋ и ꙋ Рьтꙋ, ѥре бꙋдꙋ приели. М. 108. ѥре ꙁа доходакь, мы кѥмо дослати до ваше милости, да намь кралѥвьство ти потврьди ꙁаписе. П. 4. — тијем значењем веже у сложеној реченици уметнуту за главну, као позније у том послу да, као латинска иста ријеч или фр. que, гр. ὅτι, њем. dasz, рус. что: видехь, ѥре не има где тежати. М. 18. ви ꙁнате, ере ѣ не кꙋ пореки. М. 50. видѣвь, ѥре бѣше потребь. М. 60. видѣвь, ѥре присташе на всꙋ волю кралевьства ми. М. 108. да име вѣровати, ѥре ѥсть сиꙁи. М. 108. кралевьство ми иꙁнаге, ерѣ не ꙋꙁимана таꙁи царина. М. 117. да рече, ере ѥсть тогаꙁи коня кꙋпиль. М. 147. что рекоу доушомь своїѡмь, ере соу иꙁгоубили. З. 47. промисливше, ере право и достоино есть вратити. М. 217. имамо ꙋꙁданиѥ ꙋ светительство ви, ѥре кѥте ѡ томь направити. П. 1. више свидоци, ере смо плаћени. М. 441. виґю, ере приходи коничина моꙗ. М. 518. да ві є ꙋ ꙁнанїє, ерѣ догоше к намь ваши властеле. М. 536. тако стоји и онда кад су реченице већ везане ријечју да, али само у старијем значењу њезином, ut, и врло ријетко: потврьждаемь ти клеткомь, ере кои трьгь иꙁнесете иꙁь Дꙋбровьника, да га ни ти ни твои лꙋдие продаде никомꙋре враждѣникꙋ дꙋбровьчькомꙋ. М. 43. що ни говорите, ерѣ да нимь нѣщо не ꙁамѣримо. М. 535. — веже реченице од којих је једна узрок другој, ὅτι, quod, quia: не има где тежати, ѥрѣ ѥсть ꙋ ѡстрове. М. 18. да види кралевство ми, како ми скрьшити хокеши сиꙁи посьль, ере се смо ѡгрѣшили ꙋ семьꙁи чловѣцѣ. М. 53. ѥре коупи кралѥвьство ми тоуꙁи врьховиноу. М. 98. примамь, ѥре тогѡ ради га сьмь послаль мѣсто себе. М. 178. нека ѥ мнѣ цѣна бола нере иномꙋ, ѥре сьмь вашь. М. 247. — по времену се крњило губећи крајњи глас, тако у првом послу, као чьто: ѥрь пишешь да си послаль масло, терь смо царинꙋ одь нѥга ꙋꙁели, богь ѥ вѣ, ми нѣсмо ꙋꙁели царине. П. 5. а

ѥрь ꙃа лѣкаре, ми ихь нимамо. П. 9. а ѥрь ваша любовь пише ꙃа трьговце, ѥрь нмь пращашь трети дѣль царине, на твоѡи любвѣ ꙃахвалюмо. П. 14. а ѥрь ꙃа приꙗтель-ство, истина ѥ, ѥрь имате много приꙗтель. П. 21. а ѥрь ꙃа Паскоꙗ, и прво смо твоѥи милости писали да се много ꙋѕдимо томꙋи. П. 39. а ѥрь ꙃа ѡлово. П. 55. слабећи у тој служби узима к себи и ꙑьто које има исту служ-бу: а ѥрь що пише твоꙗ милость, да ти пишꙋ жꙋпа-ниѥ, ѥрь примамо господьства ти людиѥ, на томь ѡдь-писꙋѥмо. П. 32. а ѥрь що пише твоꙗ любавь, . . . на томь ѡдговарамо. П. 36. а ѥрь що ни пише господьство ти, како кнеꙃь прими Ѡльмишь, ѡдькещавамо господьствꙋ ти. П. 35. а ѥрь що ни пише твоꙗ милость ꙃа твоѥ нети. П. 47. а ѥрь щоно господьство ви проси. П. 58. а ѥрь ꙃа ꙋгре що намь пише. П. 70. у другом послу, као да: що ни пишете, ѥрь цариници инако говоре. П. 1. ꙋпвамо, ѥрь киѥ господьство ви наше трьговце сьблюдати. П. 7. иꙃꙋ-ведесмо, ерь прьво иисꙋ биле. М. 230. имамо си гласе, ѥрь се тꙋрци кꙋпе. П. 25. како киѥ бити ѡꙋнто свѣтꙋ, ѥрь ѡна ꙋꙃимлѥ теи дꙋкате. М. 251. прилꙋꙋи се, ѥрь ми бꙋде неволꙗ. М. 259. ꙃгоди се, ѥрь донде бригентинь. П. 87. да есть на видѣнье, ерь есть господска полаꙋа. М. 338. ка-ꙃаше ми, ѥрь греде царь на нась. М. 442. видеви, ер се кю ѡдлꙋꙋити ѡд ѡвогаи света. М. 518. ти сꙋ ꙃакони толи тврьди, ѥрь се не би могли никако прѣтворити. П. 94. и кад су реченице већ везане ријечју да, ut: просише, ерь да ходе по всакои ꙃемли господства ми. М. 362. дарова симь господство ми таи прошениꙗ, ерь да никто не симе . . . да имь коѭ ꙋтетꙋ ꙋꙋини. М. 362. у трећем послу, quia: ни ихь ꙋсталюмо, ѥрь ꙃнамо да сꙋ слободни. П. 2. ѥрь се мы много ꙋꙃдамо ꙋ светительство ти. П. 2. да не бꙋде царѣна инедна, ѥрь прьво иисꙋ тꙋꙃи биле. М. 230. говоре, да ѥ ми ѡдькꙋпимо, ѥрь ѥ ви сьда немате ꙋимь ѡдькꙋ-пити, ѥрь сте много ѡтратили. П. 36. срьди се, ѥрь мꙋ нѣсмо ѡдьписали. П. 30. колико ꙃахвалюѥмо на користи ѡдь пѥнеꙃа, веке ꙃахвалисмо на вашои ꙋсрьдиои правде,

ꙁа що, ѥрь сте ѹчинили по правде. П. б. 113. — на једном мјесту погрјешка може бити само штампарска мјесто нерь, које види: ѡдь таковѣхь великѣхь работь користьние ѥсть комори господьства ти ѥрь би било ѡдь ѡнѣхь ѡдь малѣхь. П. 138.

ѥребиние, планини је Хоругвици ишла међа по крьхоу Ѥребиниѥ. Г. XV. 296.

ѥреи, ἱερεύς: латиньскымь иѥреѡмь Ст. 2. иерее чьте. Са. 1. їереа сьврьшаеть. Д. 76.

ѥремиꙗ, Jeremia: ѡтврьже се Єремїа оу Голоубцоу 1428. Л. 76. у манастиру Јовањи у Србији Єремїа поп 1637. В. дан. I. 27.

ѥресь, haeresis: ꙁловѣрїа ересь ѡтьгнана бысть. Д. 126. ꙁа ересь латиньскоу. Л. 29.

ѥретигь, haereticus: кто се ѡбрѣте еретигь живѣ сь христїаны. З. 30. инии мноꙁи еретиꙁи. Г. X. 229. ѡ Арїи беꙁѹмнемь еретиꙁе. Г. X. 237.

ѥретикь, haereticus: вьсѣхь еретикь проклинаемь. Д. 150. о еретицѣхь. З. 31.

ѥретичьскыи, haereticus: прѣльсти ѥретичьскыиѥ. Ст. 25.

ѥрина, Irene: жена деспота Ђурђа сина Вука Бранковића Ѥрина. П. б. 98. Єрина. М. 477. 478. Єрьна. М. 409. П. б. 100. Єрыною. Л. 63. конча се деспотица Єрина оу Роудникоу 3 маја 1456. Л. 79.

ѥрини, Irene: манастир је Трескавац имао земље што даде кїра Єрини Комнини, жена голѣмога Папие. Г. XIII. 374.

ѥрининь, Irenae: по ѥринини самрьти (т. ј. деспотице Јерине). П. б. 98.

ѥрись, цар грчки за краља Стефана Првовјенчанога: цара грьчьскаго Ѥриса Филаньдра. Ст. 27.

ѥрись, Hierissus: епископоу Єрїсоу, Николаю. Д. 76.

ѥроꙁолимьскыи, hierosolymiticus: старьцѹ ѥроꙁолимскомѹ. М. 416. П. б. 122.

ѥролимь, Hieronymus, гледај Ꙁагоуровић.

ієромонахъ, *ἱερομόναχος*: їеромонаха. Са. 8. еромонаха. М. 277. 540.

ієросалимь, Hierosolyma: въ Иіеросалимѣ. Ст. 9. града Иіеросалима. Ст. 10. Ієросалимь. Л. 52.

ієросалимьскыи, hierosolymiticus: црькве еросалимскои. П. б. 30.

ієросолимить, hierosolymita: Доміетїе иже їер(осоли)мить нарицаеми. Д. 75.

ієросолимь, Hierosolyma: градь Ієросолимь. Д. 166. кь Ієросолимоу. Д. 181. що ѥсть давано ѡть доходька царьства ми изь Доубровника на Ієросолимь. М. 166. један пут у множини: вь Ієросолимѣхь. Д 170.

ієросолимьскыи, hierosolymiticus: Савы їеросолимскаго. Д. 61.

ієротеи, Hierotheus: калуђер у манастиру Преображењу у Србији Єроѳеи 1579. В. дан. I. 20.

ієроуꙁалимьскыи, hierosolymiticus: старць ѥрꙋꙁалимски. П. б. 121. други је прочитао иерꙋсалимски. М. 415.

ієроуꙁалимьць, hierosolymita: старца Никандра ѥрꙋꙁалимца. М. 417. П. б. 123.

ієроусалимь, Hierosolyma: да погю на Єрꙋсалимь. П. б. 28. греде наши калꙋгерие на Иерꙋсалимь. П. б. 30.

ієроусалимьскыи, hierosolymiticus: Савы, поустыни жителꙗ єроусалимьскагѡ. М. 137. митрополита єрꙋсалимскога. П. б. 28. старьць иерꙋсалимски. М. 425. старца єрꙋсалимьскога. М. 425.

ієроусолимь, Hierosolyma: єдинои црькви на Єрꙋсолимꙋ. М. 546.

ієрьдань, ријека близу Призрена: селу је Рогатьцоу ишла међа оу Ієрьдань, како пристаѥ Ієльшаницоу. М. 93.

ієрькоулиѥ, Herculeus: цар римски Маꙁїмїань Єркоулие. Л. 55. Ієркоулїю. Л. 55.

ієрькоулиѥвь, Herculei: Ѳеѡдороу дьщерь їеркоулїевоу. Л. 55.

ѥрьмиль, гледај Ѥрьмолаи: светыхь моученикь Єрмила и Стратоника. Л. 56.

ѥрьмолаи, мученик: Єрмолаа и Стратоника. Л. 47.

ѥрьмонахь, гледај ѥромонахь: иѥрьмонаха. Ст. 23. ѥрьмонаха. М. 84.

ѥсе, име турско: воивода Ѥсе бегь 1457—66. М. 480. 495. помиње се у љетописима још 1439 презименом Авранезовић: оуби Єсе бегь Авранезовїкь новобрьдане на Триполю. Г. X. 271. погрјешка је дакле што је на другом мјесту мјесто „оуби Єсе“ наштампано оубые се. Л. 77. а ту и мјесто бегь стоји беговикь, између чега и презимена Авранезовикь стоји и, које ће такођер бити погрјешка. cf. Авранезовићь. — Єсе балїꙗ чаушъ баша 1537. М. 554. слуге Єсї балїє. М. 554.

ѥсенина, seges auctumualis: да ѡроуть дьнь ѥсенине и дьнь пролѣтние. М. 63.

ѥсеница, мјесто близу Свјетила: више Прꙋде и ꙋ Ѥсеници дрьва сѣкли. П. 20.

ѥсень, auctumnus: да дают ѥсени покрове. Г. XV. 310. да ѡроу що имь ѥсть законь три дьни ѥсени заманицомь и трїи дьнїи прѣмалѣтние. Г. XV. 277. на єсень. Л. 84.

ѥсеньнь, auctumnalis: два пандгюра оу Мачвѣ оу Подьгорници светы Геѡргїе пролѣтны и ѥсены. С. Л. 1847. IV. 55.

ѥсеовь, *τοῦ* Jesse: ѡть корене иѥсеѡва. Ст. 1.

ѥси, гледај Ѥсе.

ѥсиковь доль, селу је Кльчую манастира Трескавца ишла међа на Ѥсиковь доль. Г. XI. 135.

ѥсмь, sum: кротькь єсмь. М. 5. азь ѥсьмь рабь христовь. Ст. 6. тоу азь ѥсмь. М. 99. єсамь. М. 274. тыи ѥси мои покровитель. М. 9. врѣме мое лько єсть. М. 5. правина да єсть. М. 24. кои нест ꙋ блатꙋ. М. 463. ѥдьнорождени ѥсьмы. Ст. 4. мыи ѥсьмо стадо ѡтьчьствиꙗ твоѥго. Ст. 20. ѡть земле єсмо. М. 176. ми несмо ваши прїателїе. М. 517. да ѥсте имоуще жены ꙗко и не имоуще. Ст. 9. краль и господьство ти ѥсте ꙗкосни и ꙋзможни. П. 36. господь-

ѣтко ви сь братьѡмь ѥсте ȣ расхѡмѣри. П. 42. имєна си соуть. М. 12. иже сȣть на Ники. М. 471. свако лице осим трећега јед. долази и без ѥ још у првим споменицима: до колѣ сьмь живь. М. 2. да сьмь кривь. М. 30. що ми си ты дала. М. 68. да ти смо прьѣтели. М. 22. да стє свободни. М. 20. тако треће лице јед. без крајњега сть а треће лице мн. без ть: да моу є соупрьница света богородица. М. 6. кто ѥ оу мѣстѣ томь. М. 10. что є попоkска бирь. М. 13. како ѣ преписано. М. 29. како ѥ намь видѣти. П. 13. иѕьнаки ѥ ли тои истина. П. 35. гдѣ нмь соу села. М. 14. да моу соу соупрьници светы Сумєѡнь и светитель Сава. М. 128. додаје се глаголском придјеву I, те постају сложени облици за два прошла времена: једно: ѥлика ѥсьмь даль. М. 81. на кою годирє странȣ єсамь приѣтєлє себи нашло. М. 449. боудоу господарь како сьмь быль. М. 19. кои сьмь сьѕдаль. М. 61. кѡла га самь кȣпио. М. 102. вєщаль ѥси. М. 73. да си поставиль. П. 4. где ѥсть биль. М. 18. що ѥсть минȣло. М. 32. на комь є клетьвь ѡстала. М. 21. єсмо присєгли. М. 219. єрє смо ȣговорили. М. 7. чьто сьмо дали. М. 12. єрє сє смо ѡгрѣшили. М. 53. ѡбєщанїє, ȣ коѥ сє смо обєщали. М. 189. лисгь, кои нмь смо дали. М. 251. да смо се ѡдрєкли. М. 287. что стє посадили. М. 20. ви сє стє обекали. М. 21. єрє ми стє писали. М. 49. ѕа що ихь стє послали. М. 174. како ми га стє ȣдали. М. 483. спасли сє соуть. М. 88. инѣмь пискоупиѥмь кє соу дошлє жоупє. М. 13. си сє сȣ клєли. М. 33. како ихь сȣ давали. М. 170. како сȣ га давали. М. 232. коє полачє билє сȣ Симетa Градића. М. 291. друго: ѥ смь быль рєкль. М. 21. такои самь биѡ ѕаповидиѡ. М. 475. како нмь є биль створиль. М. 50. книгȣ смѡ били дали. М. 530. какѡ стє били ȣговорили. М. 54. щѡ нмь сȣ били ѕаписали. М. 205. двојина му се држала дуже него другим глаголима: ѡставила тє ѥсвѣ. Ст. 14. да ска ми ѕ братомь моимь примили тє пинєѕє. М. 505. ѥже ѥста сии дарь принєсла. М. 26. да єста ѡбоє єдна кȣћа. М. 176. ѥстьта два дила. М. 249. ѥста сь коѥкодомь

ꙋ братьстви. П. 156. кьга има смо помагали, прашала ны ста. М. 23. двие ста повелѣ ꙋ господина бана. М. 107. ви ста била добра брата. П. 85. она ста ꙋ тебе, ꙋ рꙋкахь ти ста. П. б. 22. що ми ста рекла. М. 462. треће лице јед. цијело има један пут додано на крају є: да есте мегꙋ нами житькь прави. П. б. 15. треће лице мн. има из осталијех лица спријед ѥ на мјестима не старијим од овијех: ѡдь коихь есꙋ се родили. М. 217. ѥсꙋ властеле и ѥсꙋ кметики. П. 3. пошто је ѥ прешло у то лице гдјекоји писари нагињући на словенски додаваше на крају давно отпало ть: иже ѥсꙋть на Никию. М. 276. — погрјешке: ѥсемь. М. 9. сю. М. 254. есот. М. 550. — у одрицању долазећи иза ријечи не слијева крајње є те ријечи са својим првијем ѥ у ѣ, које се и тако писало а по три говора народна и гласовима е, и, ие: нѣсьмь достоинь. Ст. 17. нѣсамь дльжань. П. 76. да нѣсамь колꙗнь. М. 445. да иесамь колꙗнь. М. 468. несьм ималь. М. 518. що несьмъ даѡ. М. 533. нѣсмо поставили. П. 2. ми несмо дрьжани дати. М. 246. иесмо колии. М. 368. нѣси ѡстакиль. Ст. 12. нѣси ми даль. М. 267. неси ми даль. М. 206. 208. 353. ѥрь га иеси биль послаль. П. 97. нѣсте ꙋчинили. М. 247. инако да несте ꙋчинили. М. 535. иесте ныь дали. М. 546. ви инсте рекли (али мислим да то треба читати ви ни сте рекли). М. 7. идеже нѣсть разлоучениꙗ. Са. 10. ние работе да нмь нѣсть. М. 62. да несть на ино место. М. 38. да мꙋ скода несьть. М. 147. посилнога дара да нмь несть. М. 147. да нѣсть ю кольнь ѡтькоупити. М. 532. нѣсть мѣри великолѣпїю светыниѥ твоеє. М. 547. без крајњега сть: да нѣ трѣбѣ. М. 6. нѣ закось. М. 7. нѣ оулазиль. М. 14. да нмь нѣ неправьде. М. 16. да нѣ зледи. М. 20. нѣ сталь. М. 49. да нмь нѣ поноса. М. 61. нѣ потворилъ. П. 1. ꙋ нась пꙋтника нѣ. П. 9. до нась мꙋ нѣ. П. 86. да нѣ намета. М. 267 да нѣ колнь. М. 434. да нѣ трьда. М. 479. да мꙋ ииѥ кнере. М. 102. иие. М. 207. да ние веке ѡ томь ꙋспоменꙋтиꙗ. М. 276. ницоѡрь ние ꙋгодние. М. 367. иедна користь ние. М. 466.

нищоѡ ние ѵчинено. М. 500. нѣ. М. 516. нїе. М. 533. ние. П. 175. П. б. 119. мјесто тога нѥ има и ѥ у једном споменику: нѥ. М. 205. 206. како је у јужном говору ѣ прешло у нѥ, мислим да је у једном споменику тога говора писар само хтио саставити старо писање с новијим говором те је слову ѣ додао є и тако два пута написао глас који се и у самом ѣ на крају читао: нѣе. М. 177. не пленовалъ. М. 21. да не изьма. М. 29. комоу не искана правина. М. 34. да имь не ѕабаве ни ѡдь когаре. М. 55. да не вольнь. М. 208. да не прѣвѕма. М. 268. да не правѡ. М. 455. намь тешко не. М. 535. ѡдь коихь нѣ (читај ни, као и мѣрь мјесто мирь и бѣла мјесто была у истом споменику). М. 209. ваше тоѕи ни. М. 255. да ни потворено. М. 273. то источно не а западно ни изједначивши се с ријечима не (non) и ни (nec) узеше к себи још један пут ѥ (est): да имь неѥ и дьньсь. М. 154. да имь нее ѕабава. М. 550. да ии нее досада. М. 551. како се по источном говору ѣ читало є, писари пишући тијем говором писаху и нѣѥ: нигдере . . . прѣге нѣѥ била царина, тѵгере да имь неѥ и дьньсь. М. 154. нѣе воли. М. 436. инѵнере ино ниѥ Хливно. М. 249. ние била ѡнди придь Стономь. М. 281. ние ваѕель ѕа имити веће госпоцтво. М. 326. ѡ(ть) потрибе ние. М. 426. ѡбитовахь, що имь ние доплатно. М. 489. погрјешка на једном мјесту не єсть. М. 132. јер у пријепису који је у Биограду у народној библиотеци и по ком је јамачно први пут штампано стоји нѣсть. како је у треће лице мн. прешло ѥ, бива и у њега у одрицању оно што у осталијех: кои нѣсꙋ ѡдь ѕемлѥ кралевьства ми. М. 108. нѣсꙋ биле. М. 168. да нѣсꙋ дрьжани. М. 183. нѣсꙋ се ѕабащинили. М. 268. нѣсꙋ дꙋжни. М. 303. нѣсꙋ сꙋпроћь намь. М. 485. инесꙋ биле. М. 230. нѣсꙋ криви. П. 2. несꙋ се ѕабащинили. М. 206. 208. несꙋ имь нищорь ѡправили. П. 81. несꙋ вольны. М. 532. нисоу поустили. З. 46. нисоу вольни. З. 49. — partic. praes. сын, qui est: праведьнь сии. Ст. 11. прѣѥть ѥдинь ѡть градь вь Далматии соущь. Ст. 24.

кто доходе иѕь стоуге ѕемлѥ, соущии людиѥ теѕи ѕемлѥ. М. 60. крѣпость ѥе немощьна соущии. М. 65. соуща ꙗко и не соуща бываютъ. М. 122. praesens: сиꙗ вьса ꙋтврьдисмо сꙋщимь своимь ѕаписаниѥмь. М. 192. verus: да га слоушаю како и соущега старьца коуке кралѥвьства ми. М. 116. да си га имаю и дрьже како и всакꙋ своѭ сꙋщꙋю баштинꙋ. М. 156. да речеть попь на своѭ доушоу, како ѥсть соуще црьковно. М. 566. ѡви нашь дльгь прѣпорꙋчꙋѥмо, да га имате колико вашь сꙋщи дльгь. П 68. погрјешка: сьща дльжника. П. 99.

ѥ с о д и ꙗ, *ἐσοδία*, reditus: ѥлико есѡдию всакоꙗкꙋ лѣто вса поприносить (ваља да свако приносить), да се ѡдь жита сѣме годищꙋ изь ѡпькине ѡтьсталꙗ. а проуꙗ вьса есодиа и жито ѡдь всега да се приноси половина ꙋ велики монастирь а дрꙋга половина да стои ꙋ кꙋки архиѥвичькои. М. 192.

ѥ с п е д и т о р и ꙗ, expeditoria: ѡвь листь бꙋди властеломь дꙋбровачкимь ѕа естьспедиторию. М. 441. ѡви листь ꙋчинисмо властеломь дꙋбровачкимь ѕа еспедиторию. М. 480. ѕа еспедиторию и керованиє. М. 495. да ꙋчиниє намь еспедиторию ѕадоволиꙋ. М. 499. ѕа неспедиторию. М. 517. погрјешка ће бити есподиторие. М. 504. кспедиторию. П. б. 43. на једном мјесту аспедиторию. П. б. 91. мислим да стоји мјесто ѕа спедиторию.

ѥ с п и д и т о р и ꙗ, expeditoria: подь ѡвꙋи еспидиторию наше печати постависмо. М. 502. да смо примили ѡдь властеѡ дꙋбровачкихь, како се ꙋ нашихь еспидиториѣхь ꙋдрьжи. М. 504.

ѥ с т и, comedere: кои соу єли ѡнаѕи адрьфата. М. 570. само ту.

ѥ с т в о, гледај ѥстьство: потьщимь брати се сь ѥствомь. Г. XI. 192 раѕꙋмнаго ѥства. М. 133. члокѣчаскоѥ ѥство. М. 133. мислим да није поуздана ова ријеч овака, него да су писци скраћујући ријеч заборавили ставити над ѥ знак који би показивао да је скраћена.

ѥ с т ь с т в о, essentia, natura: ѡть ѕемльнаго ѥсть-

ства. Ст. 1. видѣвь своего естьства немоштъ. Са. 7. чловѣчьскоѥ ѥстьство. М. 17. всего сего ѥстьства. М. 110. ѥдиномоу естьствоу. М. 136. не могоуть вьси оудрьжати естьство. З. 31. всѣми ꙁемльними ѥстьстви. М. 187. всакомꙋ словесномꙋ ѥстьствоу. М. 457.

ѥ т и, capere: вѣроу имѣте ми. Ст. 10. ѥмоут се. М. 15. моѣ села плѣнили и боларе ели. М. 21. иже вѣроу иметь. М. 26. еше моега чловѣка. М. 42. и пакь есте дрꙋге лꙋди. М. 42. емьше. М. 46. ымѣте мꙋ вѣрꙋ. М. 54. с инфинитивом значи почињање онога што значи глагол у инфинитиву, а тада тај глагол добија од њега смисао свршенијех глагола, ако ће и сам већ бити таки, па онда као и други свршени глаголи долазе заједно за вријеме кад се говори кондиционално: к томоу не ѥ глаголати. Са. 12. аще ѡ себѣ сама иметь бѣсновати се. М. 14. аще сего не иметь послоушати. М. 14. иже не име хьтѣти вьꙁлешти. М. 15. ако ю имꙋть потребовати. М. 31. ако имꙋть иськати. М. 37. ꙁла да не име чинити. М. 48. до колѣ правдоу имоуть имѣти кралевьствоу ми. М. 50. да имь никто не име ꙁабавлати. М. 53. ако име хтѣти краль послати конскꙋ. М. 69. ко име ходити. М. 106. аке кралевьство ми не име вѣровати, ѥре ѥсть сикоꙁи. М. 108. кьди га име искати. М. 108. аще га господарь не иметь хранити. З. 32. царь кьде име сына женити или крьстити. З. 45. да имь помагате, ѡ чемь би имета ѡпоменовати. М. 158. ако кто име що говорити. М. 188. да речени имꙋ дати. М. 466.

ѥ т р ь н ь, jecoris: до гроуден и етрънꙗго съставлѥнїа. Г. XI. 88.

ѥ ф а н т и, мјесто близу Свете Горе: житїе имѣше (царица Мара) блиꙁь Ефанть. Л. 63.

ѥ ф и м и ꙗ, Euphemia: кћи кесара Воихне, жена деспота Угљеше Ефимїа. М. 244. Ефимиꙗ монахїи, нѣкогда же деспотица 1399. М. 245.

ѥ ф р а т ь, Euphrates: прѣиде рекоу Ефрать. Л. 81.

ѥ ф р е м ь, патријарах српски Ефремь 1387. М. 212.

прѣстави се иже вь светыхь патріарьхь .г. Ефремь 15 јун. Г. XI. 194.

ефросень, гледај Ефросинь.

ефросинь, Euphrosynus: човјек синова деспота Ђурђа игвменъ попъ Ефросинь 1457. М. 479 (у два споменика). Ефрьсинь. М. 479. Ефросень. М. 480.

ефросина, } Euphrosyna: жена цара Лазара Ми-
ефросини, } лица у калуђерству Еvьдениа и Ефросина, али овијем пошљедњим именом само по смрти: прѣстави се монахи Ефросини 11 нов. (1405). М. 266. свето почивше госпоге и манке ми, кура Ефросины. М. 266. при госпоги и манце ми, кура Ефросинѣ. М. 268. в госпоге курь Ефросини. М. 353. при госпоги курь Ефросини. М. 354.

ехидна, ἔχιδνα: не сьвѣдень бысть ехїдною. Л. 51.

ехидновь, ἐχιδναῖος: аспидово щедїе и ехидново. Гиљф. бос. 276.

ечьмѣнь, hordeaceus: ечмѣнно брашно. Ш. les. 130.

еште, adhuc: да и еще да соу отъ протопопь свободне. М. 14. а се еще. М. 24. и еще. М. 52. и что и еще оусхоке дати. М. 80. и еще кь семоу и вь заточенние вьдасть ме. М. 90. непотворенньоу быти, нь еще больше потврьждати. М. 145. вьспоменвше и еще старци господствв ни за мегје. М. 264. и еще нимь отьвѣкѣ дарwвахь едноу воденицоу. М. 531. cf. ноште.

еевьць, селу је Коретину манастира Грачанице ишла међа одь Гроупшина еевца. М. 565.

югoвићь, човјек херцега Стјепана кнез Вукмань Юговићь 1438—54, име му пишу и Вуокмань и Вокмань, а презиме и Юговикь. М. 390. 392. 393. 396. 403. 429. 430. 468. — у латинским споменицима 1423 којвода Voyn Juga (Воинь Юговићь). Г. XIII. 201.

югь, regio meridiana: оть юга. М. 127. кь югв. М. 131.

югьдо, име мушко, али мислим да није добро прочитано: цар Лазар приложи Раваници неке ви-

нограде које купи у Црепа и Югда. М. 196. С. Л. 1847. IV. 47. мислим да би требало читати Богда.

юда, Judas: властелин дубровачки Трипунь ѡдь кнеза Юде 1253. М. 40. да ю причесникь Юдѣ прѣдателю христову. М. 135. к Юди скарнотцкому. М. 287.

юдоу, quo, релативно: юдѣ ходать. М. 2.

юдоуже, с предлогом оть иза којега добија и, unde, релативно, али долази само без гласа ј: начинаемь повѣсть, възыскающе оть иоудоуже подобно. Д. 3. оть иоудоуже и гласъ ѡтьчь. Д. 169. греди таамо, оть иоудоуже помощь. М. 137.

юже, jam: оупьлакѣше юже нивы. Ст. 12. юуже присьпѣ врѣме. Са. 10. юже да и вь поустыни сего еда възмогу оукрыти се. Г. XIII. 362.

южьнь, meridianus: оть южнаго морꙗ. М. 130.

юзоумь, гледај Оузоумь: бысть царь на Юузоумь Хасана 1461. Л. 80.

юлин, гледај юлию.

юлиꙗнь, Julianus: моучитель Иоулиана. Ст. 25.

юлию, julius: мѣсеца юлиꙗ. М. 260. юлїꙗ. М. 409. їюлїа .ѳі. Л. 73. номинативу нема потврде.

юль, julius: їюла .зі. Л. 74. їюла. Л. 81.

юль, -лꙗ, julius: мѣсеца юлꙗ. М. 222. їюла .кв. Л. 79. 80.

юнаковић, дубровчанин Грубачь Юнаковикь 1436. П. б. 93.

юнакь, miles: тузѣ изьгибоше .в. трьговца и .г. юнацѣ. П. 22. да доведе ѡдь вась петь десеть добрѣхь юнака ѡдѣвенихь ѡрѣжнюмь, юдин сь лучьми и стрѣлами а друзи сь мачи и щити, и да доиде ш ними у Дубровникь на служву дубровачьку, а ми ѡбѣтуюмо и ѡкако смо учѣнили, да дамо всакому ѡдь реченихь юнаковь на мѣсець .є. перьперь динара дубровачцѣхь, а ѡни да су дльжни воювать за Дубровникь вьздѣ, куде ю пошлюмо, сь нашѣми юнаци и безь нашѣхь юнаковь, у дне у нощи ли, вьзда, комь нхь пошлюмо, да имаю поити; . . . ако кои ѡдь реченихь

юнака бȣде ранѥнь, ѡбещавамо дати лѣкара и лѣкарнѥ, да се лѣчи, и ѡнои врѣме, що бȣде лежать, да се плакꙗ, како и читавь; и ако кога ȣхвате ѡдь реченнихь, ѡбѣтȣѥмо дати ꙁа нѥга ꙁамѣнȣ. П. 48. често сь .в. или .г. юнаке похагꙗи по пристанищахь. П. 149. пославь юнаке ис Сокола, прикȣпивь селꙗнь ѡколнѣхь. П. 161. що би ȣ кȣки пратежи и иманьꙗ кнежа и нѥговѣхь юнака. П. 161. моꙗ вѣра витешка Мȣстахфе воеводе и свѣхь юнака, ткоѡ сȣ ко(нь) мене. М. 553.

юначьскыи, militaris: моꙗ вѣра витешка Мȣстахфе воеводе и свѣхь юнака, ткоѡ сȣ ко(нь) мене, вѣра юначка. М. 553. cf. юнакь.

юнии, гледај юниѥ.

юница, juvenca: что свирѣпѣеши се, ꙗкоже юница. Г. XIII. 361.

юниѥ, junius: месеца юнїа. М. 391. .е. юниꙗ. М. 497. июниꙗ. П. 65. їоунїа .еі. Л. 74. номинативу нема потврде.

юность, juventus: иꙁь юности моѥѥ жедахь. Ст. 12. ѡдь юности моѥѥ. М. 134.

юностьнь, juvenilis: юностьноую слабость. Ст. 10. юностныи иꙁноурааше цвѣть. Д. 26. ѡть юностнааго ми вьꙁраста. М. 331.

юнотьство, juventus: юнотьство и дѣвьство повредивьше. Г. XI. 167.

юноша, juvenis: дивль се моудрости юноше. Ст. 3. юноше оного. Са. 7. сь благорѡдными юнѡшами. Д. 5. юноше и дѣвы. Г. XI. 167.

юношьскыи, juvenilis: юношьскааго желанїа. Д. 5. адвербијално: вь послѣдиѥи старости неꙁаапно юношьскы ѡть ѡдра вьстаеть. Д. 57.

юношьствовати, juvenari: ни же ꙗкоже Ровоамь юношьствѡвавь погоубы царьствїа скѵптра. Г. XI. 67.

юнь, juvenis: старимь вождоу, юнимь оутврьждениѥ. Ст. 10. старїи и юнїи. Са. 5. вь юнѣ вьꙁрастѣ. Д. 6. comp. minor natu: сынь ѥго юнѣи. Ст. 10. 11. (мјесто нȣне. М. 274. мислим да треба читати и ȣ не (ње): да не имамь

довести ꙋ кꙋћꙋ ꙋ свою и ꙋ не жене ѕа кꙋћницꙋ на мисто госпое Катарине).

юнь, junius: мисеца юна. М. 291. їюна ·еі. Л. 72. їюна. Л. 75. 76. 77.

юнь, -нꙗ, junius: месеца юнꙗ. М. 261. 288. июнꙗ. П. 88. 103. мѣсець июнь. П. 103. июнꙗ ·л. П. б. 81. юнꙗ. П. б. 109. 115. їюнꙗ. Л. 79.

юньць, taurus: таковаго юнца сверѣпооумна. Д. 107. — Име мушко: војнички старјешина у манастиру Дечанима за цара Стефана: Юнца ѡного глаголю, иже дѣломь и име пѡдѡбно стежавшаго, пѡдѡбно бо юнцꙋ не оумоучєнꙋ и дивїающоу вь монастырь прїиде. Г. XI. 88. писанми на воинство призвань бываеть Юнць. Г. XI. 89.

юньчь, tauri: юнчю жльчь. Ш jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

юран, Georgius, у номинативу само тако с уметнутијем а међу два сугласна на крају: Юран. М. 226. Юрань. М. 318. Юрꙗ. М. 249. Юрьꙗ. П. б. 40. Юрью. М. 426. Юрьемь. М. 219. Юремь. М. 249. што има Юрню. М. 225. 439. 440. Юрнемь. М. 305. Юрѣемь. М. 222. тому не мислим да је номинатив Юрни, него долази само од начина писања; погрјешка је писарска један пут Юрꙗ. М. 544. — свети: ѡдь светехь Юрьѣ и арьханьгела Михаила. М. 219. — Стриц Стјепана Добриновића: сь Юремь 1400. М. 249. — Син кнеза Војисава, синовац херцега Хрвоја, воевода дольнихь краи Юран 1434. М. 377. писао се и презименом Воисалић, које види, један пут је латински записан: Georgius Voisalitius. М. 330. — Син војводе Јурја Војисаљића кнез 1434: сь кнеѕемь Юрьемь. М. 377. — Син кнеза Радосава Владимирића, кнез Юран 1442. М. 414. писао се и презименом Радосалић, које види. — Син војводе Иваниша Драгишића 1446 кнез: Юрню. М. 439. — Човјек браће Петра и Радосава Павловића жупан: Юрьꙗ. П. 135. пишу га и Ђоурђь, које види. — Гледај Алексић, Богышић, Волетић, Драгичевић (и Драгићевић), Мышлѥновић, Петковић, Радивоѥвић, Ратковић,

Роүпарь, Стѣпанићь, Соүчеүнићь, Тихьүиновићь, Үемеровићь.

юришь, Georgius: властелин Матије бана босанскога војвода Юришь 1240. М. 28.

юрь, Georgius: Андре Юрь Гоүетикь. М. 240.

юрько, Georgius: човјек краља Уроша Юрько 1243. М. 30. — Гледај Владимирићь.

юрьшићь, дубровчанин Налѣшко Юрьшикь 1399. П. 18. један пут се помиње без презимена исте године а име му је записано Налишко. П. б. 43.

юрьювићь, властелин краља босанскога Стефана Остојића и Твртка Твртковића, војвода Павлѡ Юрювићь 1419—34, био је од хумске земље, презиме му пишу и Юрьевићь и Юриевићь. М. 283. 305. 377. П. 145. један пут без презимена, али је за цијело он. П. 144. имао је сина Петра који је године 1444 био војвода, по чему Павао није био у животу те године, гледај Павловићь. — Браћа тога војводе Павла Јурјевића, кнезови Никола и Влатко Юрьевићи 1434. М. 377. али се обојица помињу с Павлом и године 1419, само што се не каже изријеком да су му браћа нити им је записано презиме. П. 145. а Никола се помиње и с презименом 1426, и његова су била Дрѣка. П. б. 82. презиме им пишу и Ꙉоүрьꙉевићь, које види. били су синови војводе Ђурђа, cf. Ꙉоүрьꙉь. — Војвода хумски Иванишь Юрьевићь 1453. М. 457.

юрьювь, Georgii: по юрюви дьневе. М. 312. по юрьеви дневи. М. 314.

ютрени, matutina: по ютр(ени). Л. 79.

ютро, mane: да го дасть ꙁа ютра. З. 36.

ютрѣ, cras: ви сте се тви биали намѣрили на тргу по нюговѣ сьрьти ютрѣ дань. П. 146.

юүера, heri: Исусь Христось иуүера и данась таже и ва вики. М. 427. погрјешка мислим да је: юүара у петакь. П. 136.

ꙉє, додаје се ријечима те им значење долази јаче, и то ријечима демонстративним: овь, овакыи, онь, онакыи, ть, тако, таковыи, толико, тоу, види те ријечи; има додано и ријечи дроугыи, коју види; често му се додаје рє, гледај код истијех ријечи, а тако с окрњеним рє има додано и ријечи вьсь: было всєгагєрь поставє .<к. и .м. дѹкать. М. 482. cf. вьсєꙉє, свєꙉє. мјесто њега долази старо словенско ждє, види код истијех ријечи и других њихова значења.

ꙉєвьүина, Комштици је ишла међа ѡдь Гєвьүинє. М. 96.

ꙉєвьꙉєлиꙗ, arationes, cf. ѕєвьгєлатиꙗ: село Србице даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену с мєгами и с правинами и ѕь гєвьгєлиꙗми. Г. XV. 274.

ꙉєнадиꙗ, калуђер у Милешеви Гєнадїє параїєклисїарьхь који је с калуђером Теодосијем штампао октоих у Млецима 1537 по заповиједи војводе Божидара. В. прим. 14.

ꙉєнарь, januarius: мѣсєца гєнара. М. 90. 399. мѣсєць гєнарь. М. 175. гєнара. М. 177. 204. П. б. 44.

ꙉєнєрань, dux: Капларь ꙉєнєрань. Л. 87.

ꙉєноуариꙗ, januarius: мѣсєца гєнноуарїа. М. 534. само ту.

ꙉєньварь, januarius: мѣсєца гєнвара. М. 104. мѣсєць гєнварь. М. 153. гєньвара. М. 235. П. б. 43. гєнвара. М. 539. П. 73. Л. 73. погрјешка: гєнакра (као госпоинь). М. 252.

ꙉєона, *γέεννα*: вь глоубиноу гєони. Г. XI. 192.

ꙉєорьꙉии, кнез дубровачки Марьсили Гєѡрьги 1253. М. 35. славьнога Марьсилиѣ Гєѡрьгиѣ. М. 39. кнєѕѹ Марцѣлѹ Гєѡрьгию. М. 40. Гєорьги Мєрьсили. М. 42. — Властелин дубровачки Гєѡрьги ѡдь кнєѕа Трипѹна 1253 у вељем вијећу. М. 40. cf. ꙉєорьꙉиꙗ.

ꙉєорьꙉиꙗ, Georgius, свети: моүүєникє христовь

Геѡрьгиѥ. Ст. 4. азь ѥсьмь рабь христовь Геѡрьгиѥ. Ст. 6. свєти Гѥѡргїє побѣдоносьцє. М. 540. цркве његове: храмь св. Геѡргиꙗ зида Стефан Немања. Ст. 5. а то је монастїрь св. Геѡргїа вь Расѣ. Са. 2. за краља Стефана Првовјенчанога бјеше један од четири манастира краљевска (cf. кралѥвьскыи): свєты Геѡргиѥ оу Расѣ. М. 14. вь Рассоу. Л. 58. црьковь ѡ .в. стльпа св. Геѡргїа. Л. 68. понови га краљ Драгутин: врата ѡбнови св. Геѡргїа рашькаго. Л. 69. црькви св. Геѡргїа оу Расоу. Л. 52. то су Ђурђеви Ступови. — близу Звечана за времена Стефана Немање: црьквица св. Геѡргиꙗ. Ст. 6. — у Будимљи, зида брат Стефана Немање Првослав. Л. 59. ѡ .в. стльпа. Л. 68. — на Сѣравѣ, зида краљ Милутин: св. Гѥѡргїа. Л. 53. — у Нагоричну (Нагоричину), зида исти краљ: св. Гѥѡргїа. Л. 61. 70. — на Срьбьшори за краља Милутина црква св. Геѡрьгїа. М. 64. — код Дечана за краља Стефана Дечанскога црква св. Геѡргїа. М. 92. Гѥѡргїꙗ. М. 92. — у горњем Пилоту код села Шикље којој је била међа свєты Геѡргыѥ за цара Стефана. Г. XV. 286. — код Прилипа: до свєтаго Георьгиꙗ. Г. XI. 131. XIII. 370. — у Рату (који се у споменику назива Кркар) црква свєтога Геѡргиѣ за краља Стефана Првовјенчанога. М. 10. — на међи дубровачкој код Цаптата: ѡдь црькве св. Геѡрьгиѣ. М. 38 — близу Котора монастирь св. Георгїа. М. 151. — у Горици црква свєтаго Георгиꙗ. М. 416. — у манастиру Рујну. В. прим. 21. — у Светој Гори: подь црьковь св. Георгїꙗ. М. 130. монастироу свєтаго великомоученика Гѥѡргїа. М. 167. 539. — мјесто свєтаго Геѡргїа нмологїте у Светој Гори купи Стефан Немања Хиландару. Д. 51. — Праунук херцега Стјепана: Геѡргие 1566. М. 557. — У манастиру Дечанима доведоше воду при господарꙋ Геѡргїю 1613. М. 558. cf. Ꙉоурьꙉь.

Ꙉеорьꙉиѥвь, Georgii: на гѥѡргиѥвь дьнь. М. 98.

Ꙉеракарь, нгр. *γερακάρης*, falconarius, cf. соколарь: свободи кралѥвьство ми села и метохие ѡть псара

и геракара. Г. XIII. 376. ни гюракара, ни исара. Г. XV. 307. селу је Вилској ишла међа на геракара. М. 144.

Ђерасимовьскыи, τοῦ Ђерасимь: келиѥ гюрасимовьскѥ у Светој Гори. М. 570. може бити да се мисле ћелије Ђерасима брата Вука Бранковића. cf. Ђерасимь.

Ђерасимь, у Палестини: ограда светаго Герасїма. Д. 168. — Владика топлички за краља Милутина Герасимь. М. 60. — Калуђер хиландарац Герасимь 1380. М. 195. Г. XI. 138. исти ће бити и године 1403—5 Гюрасимь. М. 568. — Брат Вука Бранковића Радоња у калуђерству Герасимь, калуђер у Светој Гори може бити исти. Л. 73. — Игуман манастира Свимена у Светој Гори Гюрасимъ 1499. М. 543. — Четрнаести патријарах српски Герасїмь. Г. XI. 165. — Проигуман довољски 1707 Герасимь. В. дан. I. 12.

Ђеровица, планина села Дечана: Геровица. М. 92. Гюровица. М. 97.

Ђерьвасии, Gervasius, гледај Коуниьунћь.

Ђерьвасиѥ, Gervasius: игуман хиландарски Гюрвасиѥ 1327—48. М. 86. Гюрьвасїе. М. 126. Гервасїе. М. 130. — Калуђер хиландарац Гюрвасие 1392. М. 223.

Ђерьго, између људи у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу приложивши је Хиландару један бјеше Герьго ковачь. М. 62.

Ђерьговица, међу људима које је краљ Милутин дао цркви арханђеловој у Штипу приложивши је Хиландару бјеше и нека Герьговица. М. 62.

Ђерьманинь, germanus: къ Римоу и германомь. Л. 55. само ту.

Ђерьмань, Germanus: патријарах цариградски Гюрмань који је светога Саву освештао за архиепископа. Д. 129. — Владика будимаљски за краља Милутина Германь. М. 60. — Прот светогорски Гюрьмань 1347—8. М. 126. Герьмань. М. 130. — Калуђер Германь који је зидао манастир Зерзе близу Прилипа за цара Стефана. М. 182. — Калуђер Неофить рекоми Гюрмань

који је прије 1379 земље своје в Прѣшевѣ приложио цркви св. Николе в Норьчи. М. 191. — Калуђер Ге(р)-мань који је зидао цркву св. Стефана близу Алексинца у садашњој Србији 1399. М. 245. — Гргур син Вука Бранковића покалуђеривши се назва се Германь. Л. 63. 80. cf. Грьгоурь. — Гледај Илиnћь.

Ћерьћашевь, τοῦ Ћерьћашь: хки гюрьгиашева. П. 78. по гюргиашеви сьрьти. П. 78.

Ћерьћашь, име мушко: неки Гюргиашь бјеше цариник царице Милице. П. 17. 78. cf. Ћерьћашевь.

Ћерьћичевь, између осталога што је имао манастир Трескавац бјеше и вь Кѣлевѣ водѣница герьгичева. Г. XI. 133.

Ћеюньскыи, γεέννης: огнь гюенскы. М. 199.

Ћиновьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Гиновьци. Г. XV. 278.

Ћинь, име мушко: међу људима које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гинь Ракоѡуа. Г. XV. 271.

Ћорьћии, Georgius: између људи у Штипу које је краљ Милутин писао цркви арханђеловој у Штипу приложивши је Хиландару један бјеше Гѡрьги ȥлатарь. М. 63. — Између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гѡрги. Г. XV. 270. и још један Гѡргии. Г. XV. 272. и још један Гѡргии. Г. XV. 294.

Ћорьћичевь, Georgii: манастир је Трескавац имао воћњаке оу Горьцѣ сь горьгичевѣмь дѣломь. Г. XI. 133. а за њ се на другом мјесту каже да је баштина гѡргичева. Г. XIII. 371.

Ћорьћию, Georgius: посланик млетачки к цару Стефану Никола Гѡрьгию 1349. М. 146. Никола Гѡргүю. М. 180. исти на другом мјесту само по имену Никола маркесь. М. 153. — на једном мјесту има: светагѡ Горьгию. П. б. 122. али је други и на том мјесту прочитао Георьгию. М. 416.

Ђоула, град у Мацарској: прїими Петрань паша Ђоулоу 1567. Л. 84.

Ђоулић, између људи које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници бјеше у Доброј Ријеци Добретько Гюликь. М. 97.

Ђоумроукь, турски portorium: ꙁа гюмрукь. М. 523. кюмрукь. М. 526.

Ђоура, Georgius: зет краља Владисава, ожењен кћерју Владисављевом, кнез који је држао неке градове приморске: ѿдь кнеꙁа Ђуре. М. 54. — Између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше неколицини име Гюра, од којих се само један помиње без презимена. Г. XV. 290. — Син деспота Стефана Бранковића и деспотице Анђелине Гюра 1476. М. 518. cf. Ђоурьђь. — Човјек госпође Роугине удовице војводе Мркше Гюра 1420. П. б. 73. — Гледај Дѣдоєвић, Мильковић, Михаиловић, Радотић, Радоуловић, Стронић.

Ђоурашевић, браћа војвода Гюргь и Лѣшь Гюрашевики у пријатељству с Дубровником XV вијека. П. 49. — Калогурагь Гурашевић из Црвнице 1454. М. 463.

Ђоурашь, краља Стефана Дечанскога челникь Гюрашь 1326. М. 85.

Ђоуреꙁино, селима у Мачви која је цар Лазар приложио Раваници ишла је међа межди Класеницꙋ и межди Гюреꙁино. С. Л. 1847. IV. 53.

Ђоуретић, властелин дубровачки Живхо Гюретикь судија 1462. П. б. 117.

Ђоуриникь, *τοῦ* Ђоура: що є гюрино (т. ј. Ђоуре Милькокића). П. 109.

Ђоурица, Georgius: логофет Александра господина канинскога и авлонског Гюрица 1368. М. 179. — Гледај Петровић. њему један пут без сумње гријешком стоји име у четвртом пад. Гюрица. П. 88.

Ђоурић, Божидар се Вуковић писао ѿть Гюрикь. В. прим. 12.

Ђоуровишта, цар је Стефан дао цркви арханђе-

ловој у Призрену њиву инже Гюровнцѣ. Г. XV. 271. инка Гюровнцa. Г. XV. 272.

Ꙉоурою, међу људима које је краљ Стефан Дечански писао Дечанима да буду маћупци једном у Великој бјеше име Гюрою. М. 97. — Гледај Добрнћь.

Ꙉоурь, Georgius: између људи које краљ Милутин даде Грачаници један бјеше Гюрь, ѡдьпрѣнь ѡдь Оливера. М. 563.

Ꙉоурько, Georgius: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюрко. Г. XV. 309. — Властелин деспота Јована пань Гюрко. М. 542.

Ꙉоурьꙉевикь, село које је краљ Милутин дао Хиландару: Гюргевикь. М. 58. било је до Чабића: међа је Чабићу ишла зь Гюрьгювикомь ѡдь Игларека, и где се стаюта ѡба поути изь Дрьстьника и изь Гюрьгювика. М. 93. и Штитарици је ишла међа зь Гюрьгевикомь. М. 93. послије је био заселак Крушеву: Гюрьгевикь. М. 140. — Заселак селу Юльшаници које је било Ђурђа Ненишића а цар га Лазар приложио болници хиландарској: Гюргювикь. Г. XI. 139. Гѵргевикь. М. 195.

Ꙉоурьꙉевићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Владимирь Гюргювикь. Г. XV. 298. — Дубровчанин Николица Гюрьгювикь 1420. П. 148. — Дубровчанин Лукша Гюрьгевикь 1439. М. 402. — Кнез Никола Гюргювикь. П. б. 83. који се сам писао Юрьювићь, које види.

Ꙉоурьꙉевь, Georgii: Стефан је Немања дао Хиландару ѡдь влахь радово соудьство и Ꙉурьгево. М. 6. дурьдевь дьнь. М. 7. да є судь ѡдь михолю дьнє до гюргева дьнє. М. 20. судь да стає ѡдь михоилю дьнє до гюрьгева дьнє. М. 46. до гюргюва днє. П. 6. на Ꙉоурꙉевь дань. Л. 86. брата гюргюва (т. ј. Ђурђа деспота). Л. 75.

Ꙉоурьꙉиць, Georgius hyp.: између људи које је краљ Милутин дао Хиландару један бјеше Гюрьгиць. М. 62. и међу људима у катуну Гунцатима које цар

Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гюргнць. Г. XV. 290.

Ђоурьђниє, Georgius: Гюргиа деспота. М. 522. cf. Ђоурьђь.

Ђоурьђь, Georgius: властелин краља Уроша кнез: прѣдь кнєзомь Гюрьгємь 1254. М. 46. — Између људи које краљ Милутин даде Грачаници један бјеше Гюргь. М. 564. — Логофет цара Стефана Гюрьгь 1356. П. б. 24. Авр. опис. 78. исти као да је био брат чєльника Милоша логофєть Гврьгь. П. б. 25. — Међу људима у катуну Голубовцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Гюргь кнєзь. Г. XV. 292. и међу људима у катуну Кострчанима и Пинушинцима које исти цар даде истој цркви бјеше по један Гюрьгь. Г. XV. 294. 297. — Брат господе зетске Срацимира и Баоше Гюргь који се писао и презименом Бальшићь, које види, 1368—74. М. 177. 183. 185. П. б. 26. у латинским споменицима помиње се жив до 9 јул. 1375. Г. XII. 50. 52. 55. 56. 57. 58. 59. 63. 67. по том је погрјешка у љетописца који вели: вь лѣто ·ѕѡпа. (6881 =1373) сконча сє Гюргь Балшићь гєнвара .д. Л. 74. од године 1379 помиње се мртав. М. 193. 202. 204. П. 1. cf. Балыша. — Синовац тога Ђурђа, син брата му старијега Страцимира 1373—97, писао се самодрьжавни господинь всои зетскои и поморскои земли. М. 183. 203. 566. П. 5. 6. 8. један пут је записан и презименом Срацимировићь, које види. — Син Вука Бранковића, деспот Гюрьгь, које пишу и Гюргь и Гюраѓь и Ђоураѓь, пишу га и презименом Вльковићь, које види, 1390 —1456. М. 215. 223. 269. 278. 352. 359. 362. 363. 364. 406. 433. 437. 441. 451. 457. 476. Г. XI. 141. П. 36. 42. 43. 75. 79. 92. 98. 125. П. б. 61. 62. 63. 80. 96. 98. 101. мртав се помиње од 1457. М. 477. 478. 536. 541. 543. П. б. 118. Л. 62. 63. 73. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 82. Г. XI. 150. сконча се 1456 (·ѕџѯє.) дек. 24. Л. 73. 79. Г. XI. 153. кћи му Мара пише на једном мјесту име Гюргиє. М. 522. унуци му у јед-

ном споменику пишу име Гεωргїє. М. 539. — Унук деспота Ђурђа, син деспота Стефана и деспотице Анђелине у калуђерству Максим. Л. 63. 64. постриже се ꙋꙋрадѣ и нарεчεнь бысть Махимь 1486. Л. 82. сам пише своје име у једном споменику Гεωргїє. М. 540. а отац му пише име ꙋꙋра, које види. — Кнез а послије војвода Гюрьгь 1399—1407. П. 20. 31. 33. 58. 60. 83. 88. исти мислим да се помиње и на овом мјесту с братом: uoiuode Giurgia i chneza Uuchichia. М. 385. (а тај споменик не ће бити писан 1422—35, него прије). што је он држао Дријева а Дријева не само 1426 бјеху кнеза Николе који се писао презименом Јурјевић и којему бјеху браћа војвода Павао и кнез Влатко Јурјевићи, него и године 1434 истијем Јурјевићима синовац херцега Хрвоја војвода Доњих Крајева Јурај Војисаљић поврати Дријева, која им бјеше узео војвода Сандаљ, за то нема сумње да је тијем Јурјевићима био отац овај војвода Ђурађ; што се син тога Ђурђа Павао помиње с госпођом Владиком овако: госпоги Кладици и воεводи Павлꙋ. П. 144. то свједочи да је Владика била мати Павлу, дакле жена овоме војводи Ђурђу; а што се опет исти Ђурађ и брат му Вукић помињу с госпођом Владом овако: госпоги Влади и кнεзꙋ Гюргю и Вльканю. П. 20. то је опет свједочанство да је та Влада била мати овом Ђурђу. cf. Влада, Владыка, Юрьεвнћь. — Слуга Стјепашина Брајаковића дубровчанина Гюргь 1413. П. 119. — Човјек браће Петра и Радосава Павловића жупан Гюргь. П. 134. писао се и Юраи, које види. — Син кнеза Радивоја Стјепковића, писао се и презименом Радикоεвнћь, које види. cf. радикоεвь. — Брат војводама хумским Влатковићима ꙋврагь који се помиње само по имену 1498. М. 542. cf. Владьковнћь. — Некога Ђурђа помиње љетописац ријечима: то лѣто (1514) нзиде Секоула и ꙋꙋрадѣ, и много христїанского рода погоубнше. Л. 83. — Гледај Драгнуεвнћь (и Драгнће-

вић), Дѣдоѥвић, Калимаnић, Кастриоть, Крьшибабић, Любавић, Мрькьшић, Иеиишић, Радивоѥвић, Ратковић, Црьноѥвић, Ђоурашевић.

ћедрь, cedrus: видѣхь нечьстиваго высеща се акы кедри ливаньскиѥ. Ст. 23. кѥдри. Д. 109.

ћелинић, властелин дубровачки Марьтоо Кѣлиникь између 1100 и 1200. М. 7.

ћелиште, међа је земљама хиландарским у Светој Гори ишла на келїща. М. 131.

ћелиꙗ, *κελλίον*, cella: приложихь келии своѥи. М. 61. сь келиꙗми. М. 74. ѡ келии светаго вьзнесениꙗ вь Светѣи Горѣ. М. 76. кѥлии. М. 81. 82. кѥлиѥ. М. 570. вь кели. М. 138. кѣлїю. М. 533.

ћелиѥ, град у Карабогданској: ходи царь Паꙗзить на Карабогдана, и прими Келїе и Бельградь на мороу, градовѣ Стефана молдовского. Л. 82.

ћеньтенарь, numerus centenarius: да мѹ имамо давати на годище .є. по кентенарь. М. 286. кое дѹкате есть поставиѡ ѹ комѹнь дѹбровачки на добитие на петь по кентенарь. М. 441. pondus centenarium: продаль ѥ своѥ сѡли по .м. и .д. перьперь кентенарь дѹбровачки, ѥрь би дошло .ꙁ. и .ѕ. перьперь кентенарь дрѣвски. П. 81.

ћеньтинарь, гледај ћеньтенарь: .є. по кентинарь. М. 397. 399. П. б. 108.

ћепалиꙗ, гледај ћефалиꙗ: тѣмь всѣмь никто да нѣсть ѡбластьнь, ни кепалиꙗ ни властелинь ни инь кто любо владѹщии. М. 135. да се сѹди предь царинникомь и кьнеꙁемь а или предь кѥпалиѡмь, кои бѹде града тогаꙁи. М. 146. ни ѡть ниѥдногa кѥпалие. М. 153. прѣдь кепалиѡмь. М. 162. да нꙑмь не имать ꙁабавити ꙁа тѹꙁи ꙁемлю ни властелинь царьства ми ни кепалиꙗ. М. 165. да нѣ вашимь трьговцемь посилнога дара ни ѡдь моега властелина ни ѡдь кѥпалиѥ. М. 204. прѣдь кѥпалию. М. 208.

ћерь, гледај ћирь.

ѣерьлѣвовь, међа је Драгољевцима ишла посрѣд кѥрьлѣвове баре. Г. XV. 299.

ѣерьлѣѥвьци, село које је цар Лазар приложио Раваници: Кѥрлѣєвцы. М. 196.

ѣерьша, neptis: ѡдь господиє Катарине, кѥрьше господина херцега, а кѥре покоинога кнеꙁа Балше Херцеговикꙗ. П. 171.

ѣесарии, Caesarea: прїиде светыи вь великоую Кесарию. Д. 186.

ѣесарь, caesar, дворанин у српској држави: кесарь Грьгоурь. Г. XV. 273. кесара Бранка. М. 152. кѥсара Воихне. М. 245. кесара Оуглеше. М. 246. — у Римљана: Авьгоустоу Кѥсароу. Л. 68. сего поставлꙗеть цара, братїю же его кѥсарїю оустрои. Л. 55. за њемачкога цара: кесарь. Г. XI. 126.

ѣесарьство, caesaris dignitas: егоже (Ликинїа) кѥсарства сьномь почьль бѣше. Л. 57.

ѣетоуть, земљу некога Прибислава Кѥтоута приложи цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 272.

ѣетьхаꙗ, турски vicarius: Ферха кѥтьхаѥ славнога Мехмед бега. М. 555.

ѣефалиꙗ, praefectus arci, cf. ѣепалиꙗ: да не има ꙁа нь посла ниѥдьнь кѥфалиꙗ. Г. XV. 307. тѡмоу да не ꙁабави ни кефалиꙗ ни кнеꙁь ни сѣвасть. М. 138. 157. 168. кѥфалїє, що соу по градовѡхь, да оуꙁимають свои доходькь ꙁаконѡмь. З. 34. кѥфалїамь да прѣдаде поутове. З. 46. да пишоу соудїє книгоу кь кѥфалїамь и властеломь, оу чиеи боудеть дрьжави ѡни прѣслоушници. З. 48. властеле и кѥфалїє цареве, кои дрьже градове. З. 48. кефалиꙗ канински. М. 178. кефалиꙗ вавлонски. М. 178. да се не мѹче прѣдь господство ми ни прѣдь кефалию. М. 205. 270. кефалиꙗ. М. 206. 207. кѥфалию прищевскога. М. 264. прѣдь кѥфалїѹ. М. 267. кѥфалїа. М. 268. 271. прѣдь кѥфалїє. М. 353. 434. кѥфалїꙗ. М. 569. Ферꙁь кѥфалиꙗ вечански. П. 25. кѥфалии трѣпускомѹ. П. 88. погрјешка ми-

слим да је кєфалиѥ: ꙋто се соуде прѣдь црьквомь и прѣдь кєфалїємь. З. 50. царь и кєфалїє да не оуѕимаа нища. З. 50.

ћ и, filia, cf. кьћи, у номинативу не налази се тако окрњено: госпогѥ Ѥлѣне, кєре кнеѕа Лаѕара. М. 251. 321. кьщи била или векиѥ кєри. М. 356. кєремь како синꙋ. М. 356. 360. Катарине, кєре кнеѕа Балше. П. 171. .в. кєри. П. 171.

ћ и в о т ь, *κιβωτός*, arca: прѣдь кꙋвотомь. Ст. 16. кивота ѕавѣтнаго. М. 57.

ћ и ѕ и ꙋ ь с к ы и, cyzicenus: ꙋто ми къ семоу дѣлоу кїѕыꙋьскыи храмь много словимїи? Г. XI. 86.

ћ и н о в и и с к ы и, coenobii: да оуставеть по црькв ахь ѕаконь кїновїнскїи калогєромь вь монастырехь. З. 32.

ћ и н о в и ꙗ, coenobium: да се стави игоумнь ондѣ ѡть киновиѥ, кога иѕбере патрїархь и царь. Г. XV. 306. да живоуть вь кїновїахь по ѕаконоу. З. 30.

ћ и п а р и с ь, *κυπάρισσος*, cupressus: гнѣвомь ꙗко рысоу подобно кїпарисоу высештоу се. Д. 153.

ћ и п р и ꙗ н ь, Cyprianus: Кꙋпрїань їеромонах раꙋанинь 1692. Г. IX. 246.

ћ и п о ꙋ р и ꙗ, *κηπουρία*, hortus: сь лоѕиѥмь и сь кипоꙋрїами. М. 570.

ћ и р а, *κυρά*, остаје у номинативу пред сваким падежем: царицею авгꙋстиею кꙋра Єленою. М. 133. 136. 156. сь кралєвьства ми материю, госпоѡмь кꙋра Єленѡмь. М. 189. царице кꙋра Євдокиѥ. М. 193. свето поꙋивше госпогѥ и ꙟанке ми, кꙋра Єфросины. М. 266. царица и самодрьжица кꙋра Мара. М. 521. деспотицею кꙋра Ѧнгелиною. М. 543. с кꙋра Каталеною. Л. 69. cf. ћирь.

ћ и р и л ь, Cyrillus: владика моравски за краља Милутина: сь епископомь моравьскымь Кꙋрїломь. М. 60. — Калуђер светогорац 1497: Кꙋрила. М. 521. — Патријарах српски послије цара Лазара: Кꙋрїиль. Г. XI. 164.

ћ и р и о п а с х а, *κυριακὸν πάσχα* (ускрс кад падне на благовијести): бысть кꙋрїопасха. Л. 74. бысть кꙋрїопасха 1554. Л. 84. погрјешка ће бити кꙋропасха. Л. 74.

ћириꙗкь, калуђер хиландарац: Куріакь 1302. М. 66. при Куриꙗцѣ. М. 66. — Калуђер у манастиру Јовањи Ћиріакь 1637. В. дан. I. 28.

ћириꙗтеѥвь, манастир је Трескавац имао њиву ѡдь кириꙗѳеѥвѣхь дѣтеи. Г. XI. 132.

ћирь, *κύριος*, dominus, али остаје тако пред сваким падежем: кирь Алеѯиѣ цара грьчькога. М. 5. арьхиѥпискоупа кирь Савы. М. 26. при протѣ светогорьсцѣмь курь Арсеніи. М. 48. повелѣниѥмь арьхиѥпискоупа кирь Никодима. М. 84. патріархомь курь Іѡаникіемь. М. 145. родителѥмь царьства ми, благовѣрнїимь царемь курь Стефаномь. М. 166. господинь курь Стефань Ѡстоꙗ. М. 232. 235. 237. попоу курь Венедикьтоу. М. 571. епискоупомь курь Вавуломь. М. 533. и кад име којему се дода постане придјев: на курь ѳеѡдоровь ѡдрь. М. 144. на једном мјесту: кура Алеѯіа цара. Л. 60. и за женско: кралицомь курь Аленомь. М. 180. кральица курь Єлена. М. 222. госпоги кур Ѯеніи. П. 1. госпоги кур Євгении. П. 3. краницомь кирь Кѣвомь. М. 236. свето почивше госпогѥ курь Єфросиии. М. 353. у једном споменику гласи и ћерь: госпономь кралицомь ћерь Кѣвомь. М. 272. 273.

ћифтрь, sceptrum: куфтрѣ царьсци. М. 221. само ту, и биће погрјешка.

ћоудь, ingenium: ваша милость ѯна кюдь нашв. П. 97.

ћоуприлиhь, Ахметь паша Кюприліkь. Л. 86. погибе Ћоуприлиhь везирь на Михалевцоу 1691. Л. 87.

ћоуприлиꙗ, гледај Ћоуприлиhь: Ахметь паша Кюпріліа 1658. Л. 85.

ћоуриловьць, селу је Радеши цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Кюриловьць. Г. XV. 281. cf. Коуриловo, Коурило.

ћоухноути, flare: ако ѡдь вуде насъпротѣвь ние кои годѣ вѣтарь кюхне. П. 57.

ДОДАТАК.

акранеѕовић, код те ријечи додај: Г. X. 271. cf. Ѥсе.

аѕьбоукка, alphabetum: тлькованик аѕбоуквы. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

акростикь, acrosticum, crustica (census qui pro agris et praediis rusticis imperatori vel domino feudi pensitabatur apud Graecos. Ducange): що ке доходькь царьства ми оу Барѣ акростикь сто перпер, тоѕи бараномь ѡставихь. Г. XV. 288. cf. врьховина.

алакии, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Алакии. Г. XV. 292.

аламаньскыи, alamannorum: аламанскымь копїемь. Г. XI. 169.

альтоманић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Шишать Алтоманикь. Г. XV. 299.

альтомань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 289.

альтоуница, селу је Пиранима ишла међа прѣко дола на главоу на Альтоуницоу, ѡть Альтоуницє право на стоуденьць на Оградєни. Г. XV. 274.

амоуратовь, *τοῦ* Амоурать: сына амоуратова. Гильф. бос. 276.

анепьсеи, код те ријечи додај: Браниславь (сь) сынови и сь анепьсеи. Г. XV. 297.

анъдрнчь, Andreae: оу Охридѣ анъдрнчю црьквь. Г. XV. 270.

анъдрѣи, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Андрен. Г. XV. 309.

анътнохнискын, Antiochiae, cf. анъднохнискын: антиохнискомоу патрнархоу. Г. XI. 191.

анъѓель, код те ријечи додај: иза гласа и налази се са ѩ мјесто а: и ѩньгела. М. 342. и ѩнѓела. М. 341.

арнѥвь, Arii: арїевнмь оученнемь. Г. X. 239.

аромато, } ἄρωμα: кадило конмн аромато н светаго
ароматъ, } посланїе вь роукоу дръже. Д. 122. ѩко нѣкын(хь) ароматъ благовонїнхь доуха светаго благодѣтн црьковь нспльнн се. Д. 71.

арьбанасннь, код те ријечи додај за пастире: се арбанасн. Г. XV. 278. Гонъць арбанаснпь. Г. XV. 289. прндасмо оть црьковне ѕемле оть арбанась Шпнладню. Г. XV. 303. арбанасн, кон се обрѣтаю оу црькве, да работаю како н срьблѥ. Г. XV. 305.

арьханьѓеловь, додај: прьвы нгоумьнь архаггеловь (цркве арханђелове у Призрену). Г. XV. 276. 306. тръгь прѣдь спасовѣмь дьнемь н дрѹгїн прѣдь архаггеловѣмь (у Призрену). Г. XV. 288. на архаггеловь дьнь. Г. XV. 304.

арьханьѓель, код те ријечи додај за цркву у Призрену: црькви царьства мн архаггель. Г. XV. 285. вь архаггелѣ. Г. XV. 308. — црква арханђелова у Велесу: прнложн црькви оу Велесоу архаггела. Г. XV. 303.

архидиѩче, scribarum praefectus: селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа надь архїдиѩче. Г. XV. 284.

арьхнмандрнть, ἀρχιμανδρίτης: донде же прѣбысть архїмандрнтомь вь Стоуденнцн. Д. 97.

арьѓоурь, између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Аргюрь. Г. XV. 291.

асиѩ, Asia: вь Асню доидоше. Д. 170.

аспидовъ, *ἀσπίδος*: аспидово ищедїе. Гильф. бос. 276.

атомановићь, код те ријечи додај: други љетописац пише Атамановїћь. Г. X. 274.

бабишта, неко мјесто код Призрена: виноградь оу Бабищїнхь. Г. XV. 271.

бабоуна, код те ријечи додај: катуну је Пинушинцима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Бабоунoу, на Дльгни дѣль, на Ньквїцє. Г. XV. 297.

багатира, селу је Жеравини цркве арханђелове у Призрену ишла међа на Багатироу оу главоу, юдь Багатирь оу Коудсє. Г. XV. 310. ваља да је и у множини била у обичају.

банславь, име мушко: власима Блатьчаномь кад их цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бијеше прѣмикюрь Банславь. Г. XV. 288.

банца, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Радь Банца. Г. XV. 272.

бакьши, маџарско презиме: 1516 оуби Балї баша Бакьши Михаила подь Хавалomь. Г. X. 277.

баланъ, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бијеше тако име. Г. XV. 289.

бали, име турско које други љетописац пише Балиль (које види): Балї баша. Г. X. 277. cf. Бакьши.

балиє, срл. baillivus, фр. baile, bailli: поклисаріє бьнетьчаго балїа. Г. X. 276.

балоєвићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Радославь Балоєвикь. Г. XV. 298.

бальда, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену петорици бијеше име Балда, од којих се тројица помињу и презименима. Г. XV. 291. 294. — Гледај Алєтићь, Прькославићь, Роусиновићь.

бальдокинь, додај: између људи које цар Сте-

фан даде цркви арханђеловој у Призрену седморици бјеше тако име. Г. XV. 289. 290. 291. 293. 297. 298.

банька, додај: како ѥсть оуꙁаконилъ светыи краль оу Баньскои. Г. XV. 306. оу Баньскои. Г. XV. 307.

бана, додај: Гунцати су међили ꙁ Баномь. Г. XV. 291.

баниѥ, m. pl. селу је Кльучевиштемь ишла међа на колокоꙁь, кои поуть иде ѡть Баниь. Г. XV. 285. мегю Баниѥ и мегю Кльучевища. Г. XV. 285. оу Баниѥ. Г. XV. 285.

баранинь, додај: тоꙁи барановь ѡставихь. Г. XV. 288.

барь, додај: доходькь царьства ми оу Барѣ. Г. XV. 288.

баснословити, fabulari: пльтьски моудрьць баснослови. Г. X. 247.

басть, додај: има и сада близу Омиша. Schem. d. dioc. di Spalato e Macarsca 1862. 15.

бахьчохань, турски hortulanus: бахьчохань нерождень. Г. XI. 170.

башта, додај: био је и у манастиру арханђелову у Призрену: да нѣ волнь игоуменъ нища ѡтьдати ни оучинити беꙁь ꙁговора иконома и баще и еклисиарха и дохиара. Г. XV. 306.

баѥвь, на баѥвь камы ишла је међа селу Селцу у Пологу. Г. XV. 304.

беговићь, примјер поправи онако како стоји код имена Ѥсе.

беꙁаконовати, inique agere: беꙁаконова. Г. X. 215.

беꙁлѣтьнь, temporis expers: сьбеꙁначельнь, беꙁлѣтьнь. Д. 85.

беꙁмоштьнь, impotens: градовь поустѣхь и беꙁмоштнихь обрѣтаѥ. Д. 103.

бера, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 290. 294.

бернвои, име мушко: селу је Тоудорьчоу ишла међа мегю Бернвоѥ и Шарбана. Г. XV. 302.

берислав, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену четворици

бјеше тако име. Г. XV. 291. 295. 296. 298. један од њих бјеше презименом Николићь и један Мирославићь, које види.

берславьци, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Берславци конь Вележа. Г. XV. 309.

берславићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгиѣи Берславикь. Г. XV. 295.

бершинь доль, пашиште села Коупѣльника: Бершинь доль. Г. XV. 288.

берьчићь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радинь Берьчикь. Г. XV. 290.

бесславие, ignominia: ва бесслави. Г. X. 249.

беспечальнь, securus: беспечалномоу и неметежномоу житїю. Д. 7.

билимьница, планина код села Крьстьца: планина Синявица и з Билимьницомь. Г. XV. 301. оу Билимьницѹ. Г. XV. 302.

било, додај: испадаюкıе на било на Оушн. Г. XV. 273.

билоуша, село до села Лѣсковьца и Ходьче близу Призрена: з Билоушомь и с Ходчомь. Г. XV. 282.

бирь, додај: да даю бирь доуховноу нашдрицомь. Г. XV. 305. ѡ бири. Г. XV. 308.

бисажина, селу је Ошваљи ишла међа на пут, кои греде ѡть Бисажине оу Трьнавоу. Г. XV. 275.

бисьче, додај: у Херцеговини близу Пиве на карти Блавовој. Zeitsch. f. allg. erdkunde, bd. XI.

благовоние, odoris suavitas: гробноую прьсть благовонїемь богь ѡбогати. Д. 208.

благовѣстьникь, laetus nuncius: Михаила и Гаврїила иже о нась спасьнаго смотрения благовѣстникь. Г. XV. 267.

благоусрьдьнь, alacer: благоусрьдьныхь слоугь. Д. 171.

благохвальнь, laudabilis, адвербијално: благохвално ꙗко бога ради троуды его царь похвалꙗеть. Д. 171.

блаꙁньнь, blasphemus: еже бисть многимь блаꙁанно. Г. X. 229.

блатьце, додај: село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену, међа је Блатьцоу ишла на поуть на призрѣньскыи, кои греде на Оулиприноу. Г. XV. 290. ꙁемлю на Блатьци. Г. XV. 308. cf. блатьчанинь.

блатьчанинь, човјек из Блатьца: влахе блатьчане. Г. XV. 288.

бледословити, nugari: всакого добра и ꙁла бога бити повинна соуща бледослови. Г. X. 249.

блиꙁница, instrumentum quoddam ferreum, uti videtur: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену ковача Роудла сь доходькомь, що ѥсть даваль цару ꙁа годище седмь десеть надь мѣрьныхь и блиꙁнице колико ѥ трѣбѣ црькви. Г. XV. 302.

блоудьникь, scortator: пекаць блудникь. Г. XI. 170.

бльстѣти се, splendere: ꙗкоже ꙁвѣꙁды свѣтлы бльстеще се. Гильф. бос. 276.

блѣдь, pallidus: блѣда лицемь. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 116.

блюдо, patina: накладе каменїа градна го ва блюдо велико сребрьно. Г. X. 260.

бобе, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Бобе. Г. XV. 290.

бобоѥвьци, међа је планини Ограђенику ишла ѡть Бобоѥвьць дѣломь на роупе. Г. XV. 300.

бобьнии потокь, селу је Сакату ишла међа на Бобнии потокь. Г. XV. 287.

богапрѣданьнь, ту ријеч треба избрисати, а у примјеру састављено богапрѣданнаго треба раставити бога прѣданнаго, а смисао је као кад би ријечи ишле овијем редом: николиже вь твое дьни вьсхыщено бысть влькомь ѡвче стада прѣданнаго ти ѡть бога.

богогласьнь, vaticinans: ωба славна богогласна. Д. у Ш. lesek. 124.

богозраУьнь, deo similis: ιако два свѣтила богозраУьно сиıающа. Д. у Ш. lesek. 125.

богомрьзькь, додај: богомрьскые ерєси. Д. 152.

богородица, додај: црква у селу Мьшоутништихь: сь црькками светомь богородицомь и светымь Сумеωномь. Г. XV. 278. црква на Гладрѣ света богородица. Г. XV. 304. црква на Дани света богородица. Г. XV. 304.

богородиУинь, matris dei: до хрїсовоула богородиУина ишла је међа селу Пиранима. Г. XV. 275.

богосвѣтль, divinitus splendens: богосвѣтлымь свѣтилникомь. Д. 177.

богославь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име. Г. XV. 298. од њих се тројица помињу презименом: Боудишиħь, Милѣновиħь, Трьданoвиħь, које види.

богохранимь, a deo servatus: богохранимыи градь Солоунь. Д. 103.

богоıє, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену осморици бјеше тако име. Г. XV. 291. 294. 295. 297. 298. 303. од њих се двојица помињу презименом Градоıєвиħь, Лıубиħь, које види.

богоıєвиħь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Добрє Богоıєвиħь. Г. XV. 297.

богьда, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богдa. Г. XV. 289.

богьданокь, селу је Ријечанима ишла међа на богдановоу никоу. Г. XV. 280.

богьдань, додај: цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену два млина на Пѣсуиѣ Богдана Гоубавьца. Г. XV. 272. — Између људи које исти

цар приложи истој цркви тринаесторици бјеше име Богданъ. Г. XV. 289. 291. 298. од њих један бјеше прѣминкюрь власима кострчанима. Г. XV. 294. а седморица бјеху презименом Владоювићь, Жранетићь, Манонловићь, Младѣновићь, Радотићь, Сѣва, Юннчевићь, које види. — Гледај Радомысликь.

богьданьць, име мушко, гледај Тоудорићь.

богьданьчићь, додај: исти по имену само. П. 13. 100.

богьде, име мушко, гледај Таноушевићь, Оурьсоуловићь.

богьдешь, име мушко, гледај Кроупичићь, Озрѣновићь.

божићь, додај: о божики. Г. XV. 305. — Гледај Кроупичићь, Прьчибрадићь.

бозовьци, село које је међило са селом Јеленцем: међа Юленьцоу сь Бозовци оу велию рѣкоу оу Сопоть. Г. XV. 302.

бонко, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име. Г. XV. 292. од њих четворица бјеху презименом Златаревићь, Петровићь, Помень, Становићь, које види. неком Бонкоу виноград замијени цар Стефан другим давши његов цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271.

бонче, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 290.

бончинь, име мушко, гледај Бранишићь.

болачићь, погрјешка је мјесто Бодачићь.

болило, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Болило. Г. XV. 297.

болиновићь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бранимирь Болиновикь. Г. XV. 289.

боличевь, међу људима које цар Стефан при-

ложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше Гюргии болнуєвь ꙁеть. Г. XV. 272.

боловань, планина: селу је Мьшоутиштемь била међа планина Грьмовата и Боловань. Г. XV. 278.

больница, додај: кто се раꙁболи, да ю оу болници, а хромца и слѣпца да нѣ. Г. XV. 308.

больнь, додај: старць больнь. Г. XV. 306.

болюславь, додај: гледај Прибетиќь.

болюша, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Болюша. Г. XV. 298.

боре, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

борислав, додај: гледај Браншиќь.

борити се, pugnare: бѣсовь, борещихь се с нами. Ст. 25. не могѫ сь нимь борити се. Г. XIII. 361.

борнша, име мушко, гледај Дьмитровиќь.

борова кыка, гледај код ријечи кыка.

борькь, додај: забјелу у Слатини ишла је међа до Борка, и ѿть Борка на оноу страноу. Г. XV. 283.

борьскын, међа је Крьстьцоу ишла ѿть борьскога полю. Г. XV. 301.

борьць, селу је Шикљи ишла међа на броущьки стоуденць на Борьць. Г. XV. 286.

борьшиньци, заселак селу Ограђенику: с Борьшиньци. Г. XV. 279. Боршинцемь мегю. Г. XV. 279.

бостадинь, име мушко, гледај Гроубьшиќь. штампарска погрјешка није.

бостаньџию, турски hortulanus: иꙁгна бостанџїє иꙁ монастира. Гильф. бос. 313.

боунти се, obniti. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

бравь, додај: да дають пролѣтїи по два брава юлова. Г. XV. 310.

брадель, између људи које цар Стефан писа цр-

кви арханђеловој у Призрену један бјеше Михо Браделъ. Г. XV. 272.

бранко, додај: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бранко. Г. XV. 294.

бранславъ, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Браславъ. Г. XV. 295.

бранша, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бранша, брат му је био прѣмикюръ истога катуна по имену Граде. Г. XV. 297.

браншићь, међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеху три брата Браншики Бончинь и Рашьмань и Корнславь. Г. XV. 298.

браниловићь, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену њиву на врбичком пољу до Браниловикѩ. Г. XV. 272.

браниславь, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Браниславь. Г. XV. 297. cf. Браниславь.

бранько, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 290. 293. један од њих бјеше презименом Братославићь, које види.

браньнь, додај: браннос ороужїє. Д. 159.

брата, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Брата. Г. XV. 291.

братань, filius fratris: ꙁ братомь и с братани. Г. XV. 291. (сь) сынови и ꙁ братани. Г. XV. 289. 290.

братєша, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Братєша. Г. XV. 292.

братиковићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђелевој у Призрену бјеше Нѣгославь

Братиловникь и брать моу Дабижнвь. Г. XV. 297. гдје је гријешком наштампано брать иковикь.

братиловић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше у Клатьцоу Раде Братиловикь и у катуну Драгољевцима Шарбаль Братиловикь. Г. XV. 290. 298.

братиштевица, међа је селу Пакиши ишла иҁ рѣке на Братищевицоу. Г. XV. 281.

братије, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 290.

братославь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 292. 294. 297.

братославић, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бранко Братославикь. Г. XV. 298.

братославь, *тоӱ* Братославь: селу је Коучию цркве арханђелове у Призрену ишла међа по срѣд(ѣ) братославли хрида. Г. XV. 281. мати братославли приложи с допуштењем цара Стефана село Плочицу цркви арханђеловој у Призрену ҁа гробь братославль. Г. XV. 305. из ближе се не каже тај Братослав.

братотегь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Братотегь. Г. XV. 291.

братошь, додај: међу људима које Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Братошь. Г. XV. 290.

братоје, име мушко: између људи које је цар Стефан писао цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 290.

братьнакь, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше оулнарь Братнакь. Г. XV. 284.

братьць, додај: име мушко: између људи које цар

Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Братьць. Г. XV. 294.

братѣновићь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Брьѕота Братѣновикь. Г. XV. 298.

брауєво, гледај Брашево: ходи Мьрлѥь подь Брауєво. Г. X. 271.

браѩ, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Браѩ. Г. XV. 290.

браѥнь, додај: гледај Гроубетнићь.

брєунићь, додај: у споменику је наштампано Брєуникь, које ако није погрјешка треба мјесто Брєунићь ставити Брєуьнићь.

бродь, додај: два села која је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Бродь и дроуги Бродь, међа им је ишла ѡть планине ѡть Прьвослака и низ рѣкоу крушевьскоу. Г. XV. 281. Гльбоучица и Бродь. Г. XV. 282.

бродьць, заселак селу Кльуєвиштемь: сь Бродьцемь. Г. XV. 284. међа је селу Селцу у Пологу била гдѣ се обѣ рѣцѣ стаѥта под Бродцемь. Г. XV. 304.

броћанинь, човјек из Брода: ѡвце да пасоу броћане. Г. XV. 307.

брьѕота, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Брьѕота. Г. XV. 298. од њих један бјеше презименом Братѣновићь, које види.

брьньница, мјесто у којем једнога оулиѩра даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену: оу Брьньници. Г. XV. 284. може бити садашње село близу Приштине: Brnica. Hahn, reise 135.

брьнѩшьуа, цар је Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену нешто земље оу горьнѥи Брьнѩшьуи. Г. XV. 275. да oроу на Брьнѩшьуи. Г. XV. 277. да косе на Бранѩшуи (које ће бити писарска погрје-

ишка). Г. XV. 277. то ће бити исто мјесто које је у познијем пријепису записано Брьнꙗшта, које види.

брьсеүєво, додај: то је без сумње село које се сада зове Брсечине. Schem. rhac. 1862. 25.

брѣꙁи, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Брѣꙁи, међа му је ишла потокомь ѥлшевичкыимь, како пристаѥ оу Дрѣницоу. Г. XV. 284.

брѣꙁьна, додај: селу је Боучию цркве арханђелове у Призрену ишла међа ѿть Брѣꙁьнє. Г. XV. 281.

брѣстовьць, додај: или заселак селу Диничину или село до Диничина (које види): ꙁ Брѣстовьцемь, Диничиноу и Брѣстовьцоу. Г. XV. 275.

брѣсть, додај: селу којему је име Цѣлинє ишла је међа на брѣсть. Г. XV. 304.

брѣстьница, додај: селу је Шикљи ишла међа на Брѣсницоу. Г. XV. 286.

боубиштевь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Ранко, боубищевь ꙁеть. Г. XV. 272.

боудилишта, } међа је Вишеграду код Призрена
боудилиште, } ишла надь Боудилища. Г. XV. 271. а Љесковцу селу цркве арханђелове у Призрену ишла је међа ѿть Боудилища. Г. XV. 282.

боудиловић, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Станило Боудиловикь. Г. XV. 299.

боудиловь, међа је катуну Гунцатима ишла на Боудилова коукища. Г. XV. 291.

боудимирь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

боудиништь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Данко Боудинищь. Г. XV. 272.

боудиславлић, међу људима које цар Стефан даде

цркви архан̂ђеловој у Призрену бјеху у катуну Драгољевцима Владимирь и Радивои Боудиславикь и Прибаль Боудиславикь и браћа му Сииль и Бѣль. Г. XV. 298. 299.

боудиславь, *тоѵ* Боудиславь: међа је катуну Голубовцима ишла оу боудиславь потокь и оуз дѣль кони боудиславихь коукищь. Г. XV. 293.

боудиславьскыи, гледај боудиславь: оу боудиславь потокь, и потокомь боудиславьскымь. Г. XV. 293.

боудиша, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви архан̂ђеловој у Призрену једном бјеше име Боудиша. Г. XV. 290.

боудишикь, међу људима које цар Стефан даде цркви архан̂ђеловој у Призрену бјеше Богославь Боудишикь и брать моу Гоиь. Г. XV. 298.

боудикь, додај: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви архан̂ђеловој у Призрену један бјеше Раюль Боудикь. Г. XV. 291.

боудоıє, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви архан̂ђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 297.

боуисиль, име мушко, гледај Добриловикь.

боуковь, додај: селу је Вранићима цркве архан̂ђелове у Призрену ишла међа ѡть Добрїихь Водиць оу Боуковоу Главоу. Г. XV. 278.

боукоша, заселак селу Вранићима: сь заселькомь Боукошомь. Г. XV. 278.

боульць, селу је Љубижњи цркве архан̂ђелове у Призрену ишла међа на Боульць а ѡть Боульца низ дѣль низь Тоциль. Г. XV. 273.

боуниловикь, међу људима које цар Стефан даде цркви архан̂ђеловој у Призрену бјеху Шарбаль Боуниловикь и Хлапь Боуниловикь. Г. XV. 298. 299.

боуниславь, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви архан̂ђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 296.

боуниша, име мушко: између људи које цар Сте-

фан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Боунища. Г. XV. 298.

боусино, заселак селу Кориши: Боусино. Г. XV. 274. Боусиноу. Г. XV. 274.

боусиньскын, *τοῦ* Боусино: селу је Вранићима ишла међа до меѥѩ боусиньске. Г. XV. 278.

боучиѥ, додај: село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Боучиѥ, међа је Боучиѭ ишла ѡть Плавни и ѡть Брѣзьнѥ. Г. XV. 281.

боушатовь, селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу боушатовѥ кѫкѥ. Г. XV. 284.

боуѭкь, додај: име мушко, гледај Наглишић.

боуѭчинь, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Боуѭчинь. Г. XV. 289. 295.

бьчьва, тако поправи ријеч која је наштампана бачва.

быстрица, додај: гдѣ се стаѥ Быстрица ȥ Дримомь. Г. XV. 279. како водовагѩ иȥ Бистрицѥ греде. Г. XV. 272. на обрьши Бистрицѥ. Г. XV. 301.

бѣдьба, додај: да ороу црькви, що имь ѥсть ȥаконь, три дьнїи ѥсени ȥаманицомь и трїи дьнїи прѣмалѣтнѥ, и бѣдьбоу, и трїи дьнїи сѣна да косе ȥаманицомь. Г. XV. 277. да имь нѣ инѥ работе раȥвѣ ȥиданиѩ и бѣдбе дьнь. Г. XV. 303. да ѡроу бѣдкоу всакога жита. Г. XV. 305. да ѡроу всакога жита бѣдбоу. Г. XV 305.

бѣла, додај: има и сада на заливу которском ниже Пераста, итал. Bianca.

бѣла црьква, додај: како оупада рѣка Бѣле Црькве оу Дримь. Г. XV. 275. гласи и Бѣла Црькvь: поуть како греде иȥ Дивичина оу Бѣлоу Црькvь. Г. XV. 275. cf. бѣлоцрьквьскын.

бѣлица, додај: на ријеци истога имена која се и сада зове Бјелица, близу Јагодине у садашњој Србији.

бѣлоглавьци, катун који је цар Стефан дао цр-

кви арханђеловој у Призрену: катоунь Бѣлоглавьци. Г. XV. 278.

бѣлопольскыи, *τοῦ* Бѣло Полѥ: прѣко бѣлопольскога поути. Г. XV. 299. на бѣлопольскои чєстѣ. Г. XV. 299.

бѣло полѥ, међа је катуну Синајинцима ишла ѡть Бѣлога Полꙗ. Г. XV. 296. поуть, кои греде ѡть Бѣлога Полꙗ. Г. XV. 300. оу Бѣло Полѥ. Г. XV. 300.

бѣлоцрькывьскыи, *τῆς* Бѣла Црькка: оуз рѣкоу бѣлоцрькввьскоу. Г. XV. 275.

бѣлошь, поток близу села Шикље: засеоку тога села Крстима ишла је међа оус потокь оуз Бѣлошь. Г. XV. 287.

бѣль, име мушко: Бѣль Шоуть, ако није обоје једна ријеч: Бѣльшоуть, гледај Шоуть.

бѣльградь, додај: Бѣльградь иже въ Фриѡлє. Г. XI. 126.

бѣльмоужьць, селу је Селцу у Пологу ишла међа на Бѣльмоужьць. Г. XV. 304.

бѣльць, laicus: бѣлць да нѣ владалць оу манастыри; дворанє бѣлци да нє стоє оу дворѣ, нь да имь сє да стань изврнь манастыра. Г. XV. 306.

бѣлѣгь, додај: оу бѣлѣгє, коудѣ поставнсмо мрамориѥ. Г. XV. 274. коудѣ бѣлѣгє поставнсмо. Г. XV. 276. ѡть мегѥ доублꙗньскє поутємь по дѣлоу до бѣлѣга. Г. XV. 276. до поути, коудѣ бѣлѣзи стоѥ. Г. XV. 279.

бѣлꙗ, име мушко, гледај Боудиславлићь.

ва, додај: cf. кова.

валꙗвица, међа је селу Пиранима ишла ниже Валꙗвицє. Г. XV. 274.

варьвара, додај: црква у Шикљи света Варвара. Г. XV. 287.

варьнава, додај: (Ва)рнавоу. Г. XIII. 370.

варьшинь, селу је Жеравини ишла међа на варшинє коукѥ, и ѡть варшинѣхь коукь на любаньскии поуть. Г. XV. 310.

василискокь, basilisci: щєнє лѣвово и василискоко. Гильѳ. бос. 276.

василіе, додај: архимандрит милешевски 1639. Гильф. бос. 312.

василь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 293 297. од њих један бјеше презименом Прѣсветничић, које види.

василько, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Василько. Г. XV. 294.

ележа, село с којим је међило село Шпинадија: с Вележомь. Г. XV. 303. cf. Вележь.

вележь, као да је исто село које се звало и Вележа: Берславци конь Вележа. Г. XV. 309.

велесь, мјесто на Вардару: оу Велесоу. Г. XV. 303.

вельлѣпота, magnificentia: веллѣпотоу. Д. 218.

вериньскын, катуну је Драгољевцима била међа гдѣ прѣходи верицки поуть прѣзь Соушицоу. Г. XV. 300.

вести, ведоу, додај: да веде и несе прѣдь цара. З. 39.

вигнювићь, тако треба јамачно мјесто Вигневићь.

виништорьскын, међа је Кострцу ишла оу виништорьскы грабь. Г. XV. 295.

виноградь, додај: vitis може бити овдје: достоино не вь коупь сь виноградомь коупинѣ разсоудивше. Д. 152.

виноградьць, vinea ђур.: виноградьц оу Бабищїихь. Г. XV. 271.

виньница, cella vinaria: житница и виница. Г. XV. 269.

виньнь, додај: мѣртикь хлѣбныи и винни. Г. XV. 306.

висетице, као да је планина: селу је Мьшоутиштемь била међа планина Грьмовата и Бoловань с Висетицами. Г. XV. 278.

вистиярь, *βιστιάριος*, praefectus aerario: висьтѣрье ѡпьклиньски. М. 39.

виталина, гласи Вита̂љина, и тако треба поправити гдје сам писао Виталина.

витань, додај: гледај Кылъчићь.

витомирь, додај: између људи које цар Стефан

даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 295.

витошь, име мушко, гледај Жебелєвићь.

вить, додај: црква светога Вита код села Коупѣльника: в црьквь светаго Витьфа ишла је међа селу Коупѣльникоу. Г. XV. 287.

витько, додај: између људи које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Витко. Г. XV. 289.

владальць, додај код црквених: иконома и еклисиарха и всакога владальца да не стави цар, разве игоумнь сговараје се с братиами. Г. XV. 306. вѣлць да нѣ владаль оу манастыри. Г. XV. 306.

владати, додај: да не влагє никто онѣмьзи селомь, тькмо црьквь. Г. XV. 285.

владимирь, додај: међу људима које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену бјеше попь Владимирь. Г. XV. 289. и још четворици бјеше тако име међу људима које је исти цар дао истој цркви. Г. XV. 292. 298. од њих двојица бјеху презименом Ђоурьђєвићь и Урѣпьнићь, које види.

владиславь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Владиславь. Г. XV. 292. од њих двојица бјеху презименом Лютоєвићь и Строиславићь, које види. — Код Владисава сина херцега Стјепана додај: године 1438 још му није било четрнаест година. М. 391.

владиꙗ, име мушко: између људи које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Владиꙗ. Г. XV. 289.

владићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгоутинь Владикь. Г. XV. 272.

владовићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ѩрославь Владовикь. Г. XV. 299.

владошь, име мушко: брат Берислава Мирослаљића (гледај Мирославићь). Г. XV. 298.

владоѥ, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 298. један од њих бјеше презименом Ранчетићь, које види.

владоѥвићь, неки је Младѣнь Владоѥвићь имао цркву спасову коју цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену замијенивши је Владојевићу другом црквом и селима. Г. XV. 270. — између људи које исти цар даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Коихна Владоѥвикь. Г. XV. 299.

владоуль, име мушко: између људи у катуну Гунцатима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Владоуль. Г. XV. 290.

владь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену петорици бјеше тако име. Г. XV. 289. 291. 293. 298. од њих једном бјеше презиме Лѣпьчиновићь, које види.

владько, за Влатка сина херцега Стјепана додај: М. 394. 403.

владьць, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 289.

владыка, за Владику која се помиње с госпођом Владом додај: cf. Ђоурьђь, Влада.

владычькын, гледај владычьскын: да нѣ похранѥниѥ владичькога ни оу ѥдьномь селѣ црьковномь. Г. XV. 308.

влака, селу је Селцу у Пологу ишла међа по дѣлоу вѕь Влакоу. Г. XV. 304.

власово брьдо, селу је Рабьчи ишла међа на Власово брьдо. Г. XV. 280.

властелинь, додај: властеле, кои се ѡбрѣтаю оу црькве, да ѡроу всакога жита бѣдбоу, и що оуѕоре, да ѕавлачи, и сѣна да коси дьнь и ѕдегѥ, и постать винограда, и поуть сь игоуменомь. Г. XV. 305.

властелинић, додај: приложи любовнїи и вѣрнїи властелинчикь царьства ми Никола Оутолничикь село свою баштиньно цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 285.

властити, додај: cf. навластити.

власть, додај: да свршє ꙁа тога власти, что пишоу соудїє; ако ли нє свршє власти, да сє кажьню како прѣслоушьници. З. 48.

власѣно полѥ, додај: катуну је Голубовцима ишла међа цѣстомь великомь, коꙗ грєдє ѡть Власѣнога Полꙗ оу стоубль. Г. XV. 293.

влахноть, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгꙗ Влахнѡть. Г. XV. 292.

влаховь гробь, Домовићима је ишла међа оу Влаховь Гробь. Г. XV. 283.

вльковић, код Влатка Вуковића додај: њему је гријешком наштампано име Платко. П. 113.

вькосалић, за Нинца Вукосаљића додај: без презимена 1450. М. 442. cf. Нинць.

вльна, lana: вльна да сє даѥ калоугѥромь всѣмь ѥдинако. Г. XV. 307. власи, кои соу оубоꙁи, да тєжє вльноу црьковноу, що имь повелѣва игоумнь. Г. XV. 310.

вльхва, fraudator, тако треба мјесто влѣхва, које је без сумње гријешком наштампано у споменику.

вльчєтрьньскыи, τοῦ Вльчии Трьнь: до мєгиѥ вльчєтрьньскє. Г. XV. 304.

вльчии, додај: на Вльчию Клѣть. Г. XV. 282. cf. клѣть.

вльчии трьнь, додај: ѡть Вльчиѥга Трьна. Г. XV. 275.

вльчиꙗкь, селу је Бријезима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до Вльчиꙗка и оуꙁ Вльчиꙗкь оу боуштатокє вѧкиѥ. Г. XV. 284. и катуну Голубовцима ишла је међа потокомь боудиславльскымь, како пристаѥ оу Вльчиꙗкь . . . и Вльчиꙗкомь до стоудєничькє мєгиѥ. Г. XV. 293.

вльчиѥ полꙗнє, међа је катуну Гунцатима ишла поутємь надь Вльчиѥ Полꙗнє. Г. XV. 291.

вобода, избриши ту ријеч, а примјери код ње припадају под ријеч Ободь, гдје су и споменути.

водичьскын, селу је Кориши ишла међа оу водичьскы потокь. Г. XV. 274.

водоваѓа, aquae ductus: како водоваѓа из Бистрице греде на Оградѣникь. Г. XV. 272. црква је арханђелова имала њиву некога Рајка мегю водоваѓами, и дроугe нивe ниже водоваѓе двѣ чести тоунгю. Г. XV. 271. а Вишеграду је код Призрена ишла међа оть ранковe црькве... оуз водоваѓю дѣломь. Г. XV. 271. селу је Селцу ишла међа по водоваѓи на добри стоуденьць. Г. XV. 304.

козьникь, додај: оть стоубла како греде поуть и стаю се с козникомь голоубовьчьскымь. Г. XV. 293.

конковь, селу је Коницоу ишла међа оть конкова лаза. Г. XV. 278.

конло, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше та' о име. Г. XV. 290.

конмиль, име мушко, гледај Храпетићь.

конньць, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Коньць, међило је с Храштанима. Г. XV. 277. Коньцоу је ишла међа оть Сопина. Г. XV. 277.

коннѣгь, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Коннѣгь. Г. XV. 297. — Међа је Пећанима ишла оть стоуденьца Коннѣга. Г. XV. 277.

консалићь, за Ђурђа Војисаљића додај: Georgius Voisalitius. M. 330. а за Петра Војисаљића додај: cf. Петрь.

консилићь, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Тодориць Конслликь. Г. XV. 299.

конснль, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену шесторици бјеше тако име. Г. XV. 291. 293. 296. од њих

један бјеше брат Милошу Прибислаљићу. Г. XV. 298. а један бјеше брат Инославу Стрезовићу. Г. XV. 298.

конска, додај: сь своими богодарованнїими конскамн. Д. 108.

конславь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 294. 304.

конхьна, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену осморици бјеше тако име. Г. XV. 289. 295. 305. од њих један бјеше прѣмикюрь катуну Добрушинцима. Г. XV. 291. а двојица се помињу презименом Кладоєвиќь, Тихомириќь, које види.

конхьнинь доль, додај: планини је Хоругвици ишла међа на конхнинь доль. Г. XV. 296.

конхьниќь, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеху Раи Конхникь и Трошань Конхникь. Г. XV. 289. 299.

конца, име мушко, гледај Рашєтиќь.

конша, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Конша, брат Инослава Стрезовића. Г. XV. 298.

колица, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену седморици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 292. 298. од њих бјеху тројица презименом Дєяновиќь, Радошєвиќь, Скрьцоєвиќь, које види.

воскь, додај: людиє кои даю воскь (цркви). Г. XV. 272.

коштань, cereus: вьжегьша свѣтильника своя, нє вощана тькьмо єдинна, нь и сама просвѣщьша сє. Д. у Ш. lesek. 124.

воштнє, pomarium, cf. воќнє, воќе: с виногради и сь вощнємь. Г. XV. 310. с винограды и с вокнєм. Г. XV. 278. сь вокнємь и сь трьницами. Г. XV. 273.

воя, име мушко, гледај Дєиковиќь.

воќнє, гледај воштнє.

вражнѥ брьдо, селу којему је име Цѣлинє ишла је међа оу Вражнѥ Брьдо. Г. XV. 304.

враниѣи, додај: село које је цар Стефан дао цркви архан̂ђеловој у Призрену: Враники, међа му је ишла ѡть Неродимлѥ. Г. XV. 278. на Враникѥ је ишла међа селу Броду цркве архан̂ђелове у Призрену. Г. XV. 282.

враниѣьскꙑи, τῶν Враниѣи: селу је Ријечанима ишла међа до мегѥ вранитскє. Г. XV. 278.

врановє планинє, засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на Врановє планинє. Г. XV. 286.

враньсаньскꙑи, погрјешка ће бити мјесто вранꙗньскꙑи.

вранꙗ, цар је Стефан приложио цркви архан̂ђеловој у Призрену цркву оу Врани вꙑшє Хотоулꙗ. Г. XV. 303.

вранꙗ стѣна, забјелу је Крушчици цркве архан̂ђелове у Призрену ишла међа оу Вранѭ Стѣноу, ѡть Вранѥ Стѣнє оу Градищє. Г. XV. 276. и селу је Синајинцима ишла међа оу Вранѭ Стѣноу. Г. XV. 296. у познијем споменику Вранꙗ Стѣна, коју види.

вратьца, планини је Хоругвици ишла међа на Вратьца. Г. XV. 297.

врачь, додај: селу је Коупѣльникоу ишла међа на вели поуть како има мегѥ светꙑмь врачємь. Г. XV. 287.

вроутькь, селу је Бријезима ишла међа Дльбокꙑимь потокомь до Вроутка и ниꙁь Вроутькь до Вльчиꙗка. Г. XV. 284.

вроуштькꙑи, селу је Шикљи ишла међа на вроущькꙑи стоуденць. Г. XV. 286.

врьба, додај: мегꙗ оу двѣ врьбѣ. Г. XV. 274.

врьбица, додај: међа је селу Тудорчу ишла прѣко Врьбицє. Г. XV. 302.

врьбичани, село које је цар Стефан дао цркви архан̂ђеловој у Призрену: ꙁа село Врьбичанꙑ. Г. XV. 269. с Врьбичани. Г. XV. 269. село Врьбичани над мана-

стиресмь (арханђеловијем у Призрену). Г. XV. 279. нꙁ Крьбнуанїн. Г. XV. 279. поуть нꙁь Кроушевнце оу Крьбнуане. Г. XV. 303. нꙁ Крьбнуань. Г. XV. 303. ꙁа Крьбнуане. Г. XV. 308.

крьбовнце, планини је Хоругвици ишла међа на Крьбовнце. Г. XV. 296. гдје гријешком стоји Крьбовнца.

крьбьнnуькын, τῆς Крьбьнnца: нnва на крьбнnукомь полн. Г. XV. 270.

крьпелнќь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Драгн Крьпелнкь. Г. XV. 392.

крьтаул, vallis (ваља да је то што и данас): међа је Юньунштемь ишла оу крьтаую. Г. XV. 292.

крьть, додај: крьть. Г. XV. 270.

крьтьпьскын, селу је Селу на Срѣдьскон ишла међа на крьтьпьскын дѣль. Г. XV. 280.

крьхь, додај: село оу Полоꙁѣ Селце н с Велнмь Крьхомь. Г. XV. 304.

крьшнтьба, додај: нн жетве нн крьшнтбе. Г. XV. 307.

крьќн, додај: що се може крькн камы. Г. XV. 288.

крѣло, додај: засеоку је села Шикље Кроунмадѣ била међа крѣло светы Геωргые. Г. XV. 286. н потокомь на Гавуьна крѣло. Г. XV. 286.

кькоднтн, додај: нн свеꙁьннь оу нь оукоднтн. Г. XV. 269.

кьꙁбоуднтн, додај: оуꙁбоуднвшаа оусьпшеѥ вь грѣсѣхь. Д. у Ш. lesek. 124.

кьꙁематн, додај: нвꙁемано. М. 41.

кьꙁоратн, додај: що оуꙁоре, да ꙁаклаун. Г. XV. 305.

кьꙁь, додај код глагола што се помињу код те ријечи: на сные ꙁабѣле кто оуждене пастн по нгоумнокоу речєннѥ, ксакь да платн травнннoу како ѥсть ꙁаконь; кто лн оуждене поснлнѥмь, да платн царoу т. перпeрь а цркки доходькь по ꙁаконoу. Г. XV. 301. дге ѵспотрѣбѵе. М. 344. комѵ се що ѵспрнстон. М. 497.

кькопатн, defodere: на камы оукопань. Г. XV. 304.

кьнь, додај: нсхождаше кьнь ограды. Д. 98.

вьоунще, на—, coram: сташе с поклисиръ херьцегоками прѣдь нами на воунще. М. 515.

вьпасти, додај: да не впатнеть в гневь царьства ми. М. 523.

вьскрилити, alas addere: рѫками сльзьнами вьскрилившя светие молитви, и вьзлѣтѣста кь любителю своемоу Христоу. Д. у Ш. lesek. 124.

вьсоути, вьсьпоу, infundere: да ωроу вѣдвоу вьсакога жита, и все сврьстовавше оусоути, и сѣно црькви да косе. Г. XV. 305.

вьсь, omnis, додај: сь свовь. М. 31.

вьшнвица, ријека код села Ријечана: Вьшнвица. Г. XV. 280.

выльунѣь, међу људима које краљ Стефан Дечански писа Дечанима да буду сокалници бјеше у Доброј Ријеци Витань Выльункь. М. 97.

вынoy, додај: како ѥ прѣгѥ выль, такозн да ѥ и вынoy. Г. XV. 287. мислим да је мјесто те ријечи рђаво прочитано вь снy. М. 263.

вксь, међа је Кльученштемь била до Виса оус полимоу, и с другe стране право оу Вись. Г. XV. 285.

вышеградь, додај: код Призрена: изиандосмо градь гораїн нарицаємы Вышеградь. Г. XV. 269. мега Вышеградоу. Г. XV. 271.

вѣньць, додај код другога значења: по вѣньцоу. Г. XV. 302.

вѣтинскын, тако треба мјесто ветинскын.

вѣꙗ, ramus: оу кривоу вѣю ишла је међа селу Бриjезима. Г. XV. 284.

габровьць, цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену два винограда оу Габровьци. Г. XV. 271. два пута.

гавьуьнь, име мушко: на Гавьуьна врѣло. Г. XV. 286.

гарани, Храштани су међили з Гарани. Г. XV. 304.

гарь, селу је Радеши ишла међа на брьдо на Гарь. Г. XV. 281.

гарьуница, селу је Ријечанима ишла међа на Гарьуницоу. Г. XV. 280. cf. Гарьуниће.

гарьуниће, селу је Радеши ишла међа по срѣдѣ Гарьунићь. Г. XV. 281. мислим да је исто село које се пише и Гарьуница.

гвоздь, додај код првога значења: селу је Корижци ишла међа оу дроугы камы конь гвозда. Г. XV. 274. селу је Селу на Срѣдьском ишла међа на рашиньскы поуть, како испада из гвозда. Г. XV. 280. урьхи гвоздь ... да сѣкоу. Г. XV. 282. поутемь призрѣньскымь выше гвозда. Г. XV. 301.

гвоздѣнь, додај: ковауа Роудла с коломь гвоздѣнымь. Г. XV. 302.

главать, додај: име мушко: село Рабьуа с попомь Главатомь. Г. XV. 280.

главина, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Главина. Г. XV. 297.

гладра, ријека код села Жеравине: том је селу ишла међа оу рѣкоу оу Гладроу, и низь Гладроу оу урьлюноу Гроукоу. Г. XV. 310. на Гладрѣ црькови. Г. XV. 304. забѣль на Гладрѣ. Г. XV. 304.

глажева, селу је Шикљи била међа планина Глажева. Г. XV. 286.

глиње, селу је Жеравини ишла међа оу Глиње, оть Глинь оу Пистоуль. Г. XV. 310.

глогь, crataegus: међа је Голубовцима ишла оу глогь. Г. XV. 293.

гльбокыи доль, додај: селу је Ошваљи ишла међа како оупада Гльбокии Доль оу Дрины. Г. XV. 275.

гльбокыи потокь, додај: селу је Бријезима ишла међа оу Гльбокыи Потокь и Дльбокыимь Потокомь до Кроутка. Г. XV. 284.

гльбоуница, додај: село код села Радеше, до ње бјеху и Орьуоуша и Бродь: урьхи гвоздь да сѣкоу оу опкиноу Фруюша и Гльбоуница и Бродь. Г. XV. 282.

гльк а, катуну је Драгољевцима ишла међа на Глькоу. Г. XV. 300.

гнати, додај: инамо да нхь не женоу на сѣно ни на орание. Г. XV. 277.

гнилишта, додај: има и сада то село. Магаз. далм. 1861. 79. Schem. rhac. 1863. 74.

гнонна, } паша коју је цар Стефан дао цркви ар-
гнонно, } ханђеловој у Призрену: ȥабѣль на Овчи Поли Гнонна, ωть Гнонне . . . на Юȥвине . . . и на Топле Дольце, тере на Гнонно. Г. XV. 301.

говедь, bovis: коже говеже. Г. XV. 308.

година, додај: hora. Ca. тип. ст. III. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

гонно, међа је Синајинцима ишла поутемь, кои греде оу Гонно. Г. XV. 296. мегю Гонноу. Г. XV. 296. поуть оу Гонно. Г. XV. 299.

гонславь, додај: гледај Радогостићь.

гонша, име мушко: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бијеше Гонша брат Берислава Миросаљића. Г. XV. 298.

голни хльми, забјел селу Бријезима. Г. XV. 284.

голнхово, међа је Кльчевиштемь ишла поутемь, кои греде оуȥ Голнхово право оу Бание. Г. XV. 285.

голо брьдо, близу брда Стражника: оулиманикоу на Слатинѣ ишла је међа ωть Стражника оу Голо Брьдо... ωть Гологa Брьда по дѣлоу до платковьскога брьда. Г. XV. 283.

голоубовьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Голоубовци, међа је Голоубовцемь ишла ωть Юльшанице. Г. XV. 292. 293.

голоубовьчьскын, τῶν Голоубовьци: коȥникомь голоубовьчьскымь, голоубовьчкы поуть. Г. XV. 293.

голоушь, међа је Кострьцоу ишла оу рьть Голоуша, тере по врьхоу Голоуша на лоланинь доль. Г. XV. 295. селу је Војинцу ишла међа на обрадовь доль мегю Голоуша. Г. XV. 277.

гомила, додај: селу је Војинцу ишла међа оу го-

милоу, и wть гомиле потокомь оу доубь. Г. XV. 277. и селу је Сакату ишла међа на гомилоу. Г. XV. 287. и Ѩньчиштемь је ишла међа оуз дѣль оу гомилоу. Г. XV. 292. и Голубовцима је ишла међа оу гомилоу. Г. XV. 293.

гоновьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 278.

гонь, име мушко: између људи цркве спасове, коју с људма њезинијем даде цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену, једном бјеше име Гwнь. Г. XV. 270. — Други човјек: на селище Гwна Бѣлога. Г. XV. 286.

гоньць, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Гwньць арбанасинь. Г. XV. 289.

гоньшинь, међу људима које цар Стефан писа цркви арханђеловој у Призрену бјеше Коста, гwньшинь зеть. Г. XV. 309.

горажда, додај: на Кипертовој карти од Србије близу Новога Пазара.

горние, мјесто негдје близу Скадра: Горние. Г. XV. 288.

горожоупе, селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа дѣломь како се камы вали мегю Тьмавоу и мегю Горожоупе. Г. XV. 283.

горьскыи, додај: горьская села. Г. XV. 305.

горѣние, ardor: сь вьсакымь горѣниемь доуше и желаниемь срьдьца тьще се. Г. XV. 268.

госпождинь, dominae, cf. госпоѓинь: оу госпождинꙗ црькве. Г. XV. 271.

гостила, селу је Коупѣльникоу ишла међа оу камень, ис кога е израсла Гостила. Г. XV. 287.

гостимирь, додај: гледај Дабетнѣь.

гостока глава, селу је Бријезима ишла међа оу Гостокоу Главоу. Г. XV. 284.

гостоулино, међа је Блатьцоу ишла иньо Гостоулино. Г. XV. 290.

гои, име мушко, гледај Коудншићь.

грабь, додај: међа је Кострцу ишла оу врьхь граба кострьчкога и оу книншорьскы грабь. Г. XV. 295.

граде, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бијеше име Граде, од њих један бијеше прѣмикюрь катуну Драгољевцима. Г. XV. 297. 298.

градетинь, *тоб* Граде: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху у катуну Драгољевцима Станимирь и Радославь, сестрићикы градетина. Г. XV. 298. може бити да се мисли Граде прѣмикюрь истога катуна.

градетићь, међу људима у катуну Драгољевцима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Прѣдиславь Градетикь и брать моу Сынль и Димитрь. Г. XV. 297. били су синови Градете прѣмикюра истом катуну.

градиловићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Прьке Градиловикь. Г. XV. 299.

градиславь, додај: тепчии Градиславь за цара Стефана. Г. XV. 302. — Између људи које исти цар даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше име Градиславь. Г. XV. 290. 291.

градиславићь, између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Грьдимань Градиславикь. Г. XV. 294.

градити, додај: да онзи виноградь сами граде и теже. Г. XV. 276. агнила да граде. Г. XV. 310.

градиште, додај: близу Призрена: селу којему је име Сѣнини ишла је међа оу Градище, и забјелу Крушчици оть Вранне Стѣне оу Градище, а оть Оковлане оу Пѣслинию Стѣноу на Градище, оть Градища на Ракноу Главоу. Г. XV. 276. и селу је Ријечанима ишла међа оть Градища. Г. XV. 277. Домовићима и Татарину ишла је међа оу Градище и оть Градища нис потокь планинь-

скын, како спада доль оу Дрнмь. Г. XV. 283. селу је Бријезима ишла међа ѡть Градища. Г. XV. 284. Кострцу је ишла међа вꙁ Градище. Г. XV. 295.

градоє, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бјеше тако име. Г. XV. 295. 298. један од њих бјеше брат Владиславоу Строиславлићоу.

градоєвићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Богоє Градоєвикь. Г. XV. 303.

градоуль, име мушко, гледај Шарьбановићь.

градь, забјелу је у Слатини цркве арханђелове у Призрену ишла међа подь цареке гради до лоуга. Г. XV. 283. ту ће бити sepes, stabulum, и може бити женскога рода.

гребена, селу је Ријечанима ишла међа на Гребеноу, на богдановоу никоу. Г. XV. 280.

гребишта, планина катуна Драгољеваца: меґє Гребиштемь. Г. XV. 300. cf. Гребиште.

гребиште, међа је планинама катуна Драгољеваца ишла по врьхоу на Гребище. Г. XV. 301. мислим да је исто које се пише и Гребишта.

гребьнь, додај: sepulcri: селу је Ријечанима ишла међа на гребни камы. Г. XV. 280.

григориє, додај: село Корища и сь црьквомь светымь Петромь новомь, що єсть коупиль Григориє. Г. XV. 273.

гроготь, мислим да је погрјешка мјесто грохоть: оу гроготь. Г. XV. 276.

грохоть, додај: селу је Радеши ишла међа оу бели грохоть. Г. XV. 281.

гроубе, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Гроубе. Г. XV. 291.

гроубетићь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Браєнь Гроубетикь. Г. XV. 294.

гроубьшнѣь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Бостадинь Гроубшнкь. Г. XV. 295.

гроудашевнѣь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Храна Гроудашевнкь. Г. XV. 294.

гроудина, међа је катуну Пинушинцима ишла на Гроудиноу. Г. XV. 297.

гроука, гледај Урьлюна Гроука.

грьбоучь, селу је Тмави цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Грьбоучь и ѡть Грьбоуча оу Роутовє. Г. XV. 283.

грьгоурь, додај: за цара Стефана кесарь Грьгоурь. Г. XV. 273.

грьдань, додај: гледај Стронславнѣь.

грьдьмань, гледај Градиславнѣь.

грькокын потокь, међа је Блатьцоу ишла оу Грькови Потокь. Г. XV. 290.

грькокнѣь, међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше Драница Грькокнкь, којега приложи цар са селом Юленьцемь што му је дао. Г. XV. 302.

грьлюнь, име мушко, гледај Добрьчиннѣь.

грьмлюне, додај: заселак селу Броду цркве арханђелове у Призрену: сь ꙁаселкомь Грьмлюни. Г. XV. 282.

грьмоката, селу је Мьшоутнштемь била међа ѡть Села планина Грьмоката. Г. XV. 278.

грьмокатица, селу је Враннћима ишла међа оу Грьмоватицоу до мьшоутничке мегю. Г. XV. 278.

грьменовьць, гледај код Трьменовьць.

грьньчарь, figulus: Лѣшь грьньчарь. Г. XV. 270.

гоубавьць, leprosus: Богдана гоубавьца. Г. XV. 272.

гоуделюко, гледај код Тоуделюко.

гоумьньце, areola: селу је Љубижњи цркве арханђелове у Призрену ишла међа на гоумьньце. Г. XV. 273.

гоунь, додај: да се даѥ власима Добрушинцима мѣсеүнна н гоүнн н клашнѥ. Г. XV. 308.

гоүньцатн, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Гоүньцатн. Г. XV. 290. међа је Гүнцатомь била ꙁ Канωмь. Г. XV. 291.

дабе, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

дабетнћь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Смиль Дабетикь н брать моү Гостнмнрь. Г. XV. 299.

дабнживь, додај: цркви арханђеловој у Призрену приложи кесарь Грьгоүрь Дабнжнва каматника да даѥ ꙁа годнщє .нı. лнснць. Г. XV. 273. истоме Дабнжнвоү даде цар Стефан замјену за виноград који даде цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271. између људи које цар Стефан даде истој цркви седморици бјеше име Дабнжнвь. Г. XV. 290. 291. 309. од њих бјеху тројица презименом Братнвоѥвнћь, Доброславнћь, Младѣновнћь, које види.

дабоѥ, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Дабоѥ. Г. XV. 293.

дагоуль, име мушко: између људи у катуну Драгољевцима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Дагоуль. Г. XV. 299.

даде, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Даде. Г. XV. 289.

данко, име мушко, гледај Коуднннщь.

дальнь, додај: нн да нмь ѥсть дальнѥга поүтн. Г. XV. 276.

даннловьскын, између осталога што је имала црква спасова коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше и лѣха даннловьска. Г. XV. 270.

дань, додај: cf. Прапратьннца.

даронось̂ць, munera offerens: дароносца. Г. XV. 266.

дарько, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Дарко. Г. XV. 290.

далюль, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 289.

двораниць, додај: вѣлць да нѣ владалць оу манастыри; дворане вѣлци да не стое оу дворѣ, нь да имь се да стань извьнь манастыра. Г. XV. 306.

дворище, додај: планини је Хоругвици ишла међа на поуеково дворище. Г. XV. 296.

дворь, додај: мимо два прѣма царевоу двороу. Г. XV. 270. villa, hof, bauerhof: лѣха даниловьска за дворови. Г. XV. 270. црькы светаго Стефана сь всѣмь двором и сь земломь. Г. XV. 272 десеткь иже есть приложило било царьство ми болниці и сь дворьми. Г. XV. 272. сь дворми и сь виноградми. Г. XV. 272. мѣсто Прибислава Кіетоута дворь на Пѣсьцинѣ подь поутемь и дворь оу архаггела с урьвинцами и дворь оу подьградїи приложи цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 272. исти цар приложи истој цркви Тодора Лѣпинка сь селомь що моу есть дала црькы Бериславци конь Вележа и сь двором оу Призрѣнѣ и с коупиеницами и зета моу Мирослава сь двором, що моу есть дала црькы и земломь. Г. XV. 309. до двора Петралѣтока. Г. XIII. 370. в градоу Прилѣпѣ дворь с коукиемь и житницомь. Г. XIII. 374. нивка подь пилевьмь двором ... и с ковачевьмь дворищемь. Г. XIII. 374.

денковић, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Коиа Денковикь. Г. XV. 294.

денковь, селу је Радешни ишла међа оу денкова млачица. Г. XV. 281.

дечие, име мушко, гледај Станиловић.

десеткоквати, decimas colligere: да се сами десеткоую. Г. XV. 310.

десетькь, додај: десеткь, иже ѥсть приложило било царьство ми больницѣ. Г. XV. 272.

десивои, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 291. 294.

десиловь, додај: ѿть десилове водѣнице ишла је међа селу Јеленцу. Г. XV. 302.

десиславь, додај: гледај Петровићь, Целимакь.

деспоть, додај: за цара Стефана деспоть Иванишь. Г. XV. 301.

дикьша, име мушко: једном између људи цркве спасове, коју цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену с људима њезинијем, бјеше име Дикша. Г. XV. 270.

дикановићь, цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену село Бродь и дрѹги Бродь с попови Дикановикы и с нихь родомь и с нихь бащинами. Г. XV. 282.

димановь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Гюрко, димановь брать. Г. XV. 309.

диничино, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Диничино, међа му је била како ѹпада рѣка Бѣле Цркве ѹ Дримь. Г. XV. 275. пѹть како греде из Диничина ѹ Бѣлоѹ Црькьвь. Г. XV. 275.

дльбокыи доль, катуну је Гунџатима ишла међа Дльбокымь Доломь. Г. XV. 291.

дльбокыи потокь, гледај Гльбокыи Потокь.

дльга полꙗна, међа је Ꙗньчиштемь ишла ѹз дѣль ѹ Дльгоѹ Полꙗноѹ. Г. XV. 292.

дльге ниве, селу је Тудорчу ишла међа низ дѣль конь Дльгихь нивь. Г. XV. 302.

дльгыи дѣль, међа је катуну Пинушинцима ишла на Дльгии дѣль. Г. XV. 297.

добра рѣка, селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа по дѣлоѹ мегю Рашомь и мегю Добромь Рѣкомь. Г. XV. 280.

добре, додај: гледај Богоѥвићь, Добрьчиновићь, По-

повићь, Штрьбићь, и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 294.

доброе кодице, међа је селу Ријечанима ишла оу Добре Кодице. Г. XV. 278. такође је и селу Враниђима ишла међа ѡть Нєродимле оу Добре Кодице, и ѡть Добрїихь Кодиць оу Коукокоу Главоу. Г. XV. 278.

добрень, име мушко: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 272.

добрило, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 284.

добриловићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Коунсиль Добриловикь. Г. XV. 298.

добриновићь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Станило Добриновикь. Г. XV. 296.

доброкон, додај: гледај Радославићь, Хранимирићь, и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 297.

доброгласьнь, laeta nuncians: архаггела Михаила и доброгласнаго же Гаврїила. Г. XV. 264.

доброди, додај: други је прочитао Добродѡ. С. Л. 1847. IV. 148.

добродольскыи, селу је Студенчанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мєгє добродольскє. Г. XV. 277.

добромирь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 290. 298.

доброславь, додај: гледај Добрьунићь, Лєповићь, Новаковићь, Радьможевићь, Срьдановићь, Храньковићь; и још петорици између људи које цар Стефан даде

цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 270. 273. 291. 292. 309.

доброславлићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Давижив Доброславликь. Г. XV. 295.

доброушиньци, између другијех људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху власи Доброушинци. Г. XV. 307. био је катоунь; Јанчишта су била катоунь Доброушиньць. Г. XV. 291.

добрьчиничь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше у катуну Голубовцима Грьлиль Добрьчиникь. Г. XV. 293. и у катуну Драгољевцима Радославь Добрьчиникь и брать моу Доброславь. Г. XV. 298.

добрьчиновићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Добре Добрьчиновикь. Г. XV. 294.

добры доль, додај: селу је Кльчевиштемь ишла међа по срѣдѣ Доброга Дола. Г. XV. 285.

доль, додај: селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа оу Ієлшиніє оус потокь крьстовьчкы, како се стаѥ ꙁ доломь велимь, и оуꙁ вели доль како иꙁлаꙁи на дѣль на хоусть. Г. XV. 282. селу је Ријечанима ишла међа оу вели доль и ѿть велиѥга дола по дѣлоу оу Добре Водице. Г. XV. 278.

дольци, у Ставици комад земље што је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: оу Ставици стльпь ꙁемлѥ Долци. Г. XV. 275.

долѣ, додај: изгубивши крајњи глас и узевши преда се предлог сь узима и одь: ѿдьꙁдоѡ. М. 510.

домовнћи, као да су били заселак селу Тмави или планина тога села: међа кь Тмавѣ Домовикиѥмь и Татарниоу. Г. XV. 283.

домь, додај: да ѡроу црькви и сѣно косе дома. Г. XV. 307.

доръбаришькыи, селу је Жеравини цркве ар-

ханђелове у Призрену ишла међа оу доубравоу оу дорбарншкоу. Г. XV. 310.

дотле, додај: узима к себи и ријеч ꙁи: дотлеꙁи. Г. XV. 301. cf. тлє.

дохинрь, додај: срл. hospitalarius: икономь и еклисиархь и дохинрь. Г. XV. 306. да нѣ волнь игоумень нищα ѡтьдати ни оучинити безь ꙁговора иконома и бащє и еклисиарха и дохинра. Г. XV. 306.

доѩ, име мушко, гледај Кокорнћь.

доюль, име мушко, гледај Попокнћь.

драгачана, селу је Ријечанима ишла међа оу рѣкоу оу Драгачаноу. Г. XV. 278.

драгиѩ, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Драгиѩ. Г. XV. 291.

драгићевнћь, додај Georgius Draghicevitius. M. 330. cf. Драгичевићь.

драголювьскын, τῶν Драголювьци: поуть драголювьскын. Г. XV. 296.

драголювьци, катун који је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Драголювьци. Г. XV. 297. међа је Драголювьцемь била ѡть Истока, како се раздѣлита поути конь катоуна, єдинь поуть оу Истокь а дроуги оу Гнонио прѣко бѣлопольскога поути. Г. XV. 299. планина Драголювцемь Оградюникь. Г. XV. 300.

драгомань, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 297.

драгомирь, додај: гледај КалоуЂеровићь.

драгосиннштa, међа је Ньчиштемь била како спада дѣль оу Драгосивнца. Г. XV. 292.

драгославнћь, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху синови Драгославнки и још један Краѩ Драгославнкь. Г. XV. 289. 290.

драгота, име мушко, гледај Татєтнћь.

драгошь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше тако име. Г. XV. 272. 289. 290.

драгоѥвићь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше презименом Драгоѥвикь надимком Цѣнимати. Г. XV. 299.

драгоутинь, додај: гледај Владићь.

драгьнѣи, име мушко, гледај Берисллалићь.

драгьшань доль, селу је Љубижњи цркве арханђелове у Призрену била међа од Корише Драгьшань доль. Г. XV. 273.

дражань, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену двојици бјеше тако име. Г. XV. 291.

дражоѥ, име мушко, гледај Радомировићь.

дражоѥвићь, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Ранко Дражоѥвикь. Г. XV. 294.

дражоуи, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дражоуи. Г. XV. 294.

дражоуль, име мушко, гледај Мрьчина.

дранца, име мушко, гледај Грьковићь.

драчевыи каль, међа је Коупѣльникоу ишла на драчевы каль. Г. XV. 288.

драѩ, додај: гледај Влахноть, Врьпелићь; и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 291.

драћа, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Драгѩ. Г. XV. 290.

дримь, додај: прѣз Дримь. Г. XV. 274. како оупада рѣка Бѣле Црькве оу Дримь. Г. XV. 275. гдѣ се стаѥ Быстрица з Дримомь, оуз Дримь. Г. XV. 279. из Дрима. Г. XV. 283.

дроуиниѩ, између људи које цар Стефан даде цр-

кви арханђеловој у Призрену један бјеше Радославь Дроуниꙗ. Г. XV. 296.

дроугокнħь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Прибоѥ Дроугокникь. Г. XV. 303.

дроужа, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дроужа. Г. XV. 295.

дроужетнħь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Радивои Дроужетикь. Г. XV. 299.

дрьмань, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дрьмань. Г. XV. 299. гдје штампарском гријешком стоји Дьрмань.

дрьтоутокь, међа је селу Јеленцу цркве арханђелове у Призрену ишла на дрьтоутовоу клѣть. Г. XV. 302.

дрѣво, додај: међа је селу Ријечанима ишла дѣломь на дрѣво. Г. XV. 280. засеоку је села Шикље Ћрстима ишла међа на велиѥ дрѣво. Г. XV. 286.

дрѣвѣнь, ligneus, додај: међа је селу Ћориши ишла оу дрѣвѣноу црькьвь. Г. XV. 274.

дрѣвѣныи потокь, селу је Ријечанима ишла међа оу Дрѣвѣнии Потокь. Г. XV. 280.

дрѣница, додај: селу је Бриједзима ишла међа потокомь ѥлашевичкынимь, како пристаѥ оу Дрѣницоу, и низ Дрѣницоу до Славичковикꙗ коукь. Г. XV. 284.

дрѣновьць, додај: виноград оу Дрѣновци имала је црква спасова коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 270. 271.

дрѣнь, додај: селу је Ограђенику ишла међа прѣчьникомь до дрѣна, и ѡть дрѣна оуз дѣль. Г. XV. 279. међа је Ѥньчиштемь ишла оу великоу роупоу, а оу нѥи дрѣнь. Г. XV. 292.

доубиѥ, quercetum: међа је Љесковцу селу цркве арханђелове у Призрену ишла на врьхь Цвилина

оу велико доубиѥ. Г. XV. 282. селу је Бријезима ишла међа оу димитрово доубие, и ѡть димитрова доубиꙗ потокомь. Г. XV. 284. катуну је Драгољевцима ишла међа дѣломь на дꙋбиѥ. Г. XV. 300.

доублꙗне, додај: село је Сѣницн међило з Доублꙗны. Г. XV. 276.

доублꙗньскыи, τῶν Доублꙗне: ѡть мегиѥ доублꙗньске. Г. XV. 276.

доубрава, додај: прѣко доубраве. Г. XV. 278. оу доубравоу. Г. XV. 310.

доубравице, виноград оу Доубравицахь имала је црква св. Николе коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену. Г. XV. 271.

доубравьць, додај: гледај Хранићь; и још једном између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше име Доубравьць. Г. XV. 289.

доубь, додај: међа је Боршинцима ишла до Доуба, како поуть спада ѡть Призрѣна г Доубоу. Г. XV. 279. селу је Јабланици ишла међа како полѣже дѣль на Дольни Доубь и на горнїи, и ѡть Горнѥга Доуба како полежїи дѣль оу Кобень. Г. XV. 279. 280.

доубьштица, међа је Диничину ишла дѣломь, како оупада оу Доубщицоу оу рѣкоу. Г. XV. 275.

доудило, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Доудило. Г. XV. 297.

доуико, име мушко (које је гријешком наштампано Дꙋико), гледај Костићь.

доупьнь, cavus: доупьна роудина. Г. XV. 274. на доупни камы. Г. XV. 304.

доупьничьскыи, планинама катуна Драгољеваца ишла је међа на врьхь доупничьскыи. Г. XV. 301.

доухлѥ, село које је међило са селом Ријечанима: том је селу Ријечанима била међа ѡть Доухлꙗ, како излази поуть ѡть Запльжани. Г. XV. 278. и Блатьцоу је ишла међа мегю Доухлꙗ и мегю Оулищницоу. Г. XV. 290. има

и сада између Призрена и Приштине мјесто које је на Кипертовој карти записано Dulje.

доушьмань, име мушко: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше име Доушмань. Г. XV. 298.

дьминько, име мушко: међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Диинко. Г. XV. 289.

дьмитровић, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеху Радославь Дмитровикь и брать моу Боришa. Г. XV. 297. — к имену Радише Дмитровића додај: кнезь.

дьмитровь, додај: међа је Вишеграду код Призрена била конь дмитрова стльпа. Г. XV. 271. на дмитровоу црькькь ишла је међа селу којему је име Сѣмиши. Г. XV. 276. по срѣдѣ дмитрова дола ишла је међа селу Медвѣдьцоу. Г. XV. 279.

дьмитрь, додај: гледај Градєтићь, Моурићь, Оутолиунићь; и још двојици између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше тако име. Г. XV. 289 291. и некоме Дьмитроу даде цар Стефан замјену за виноград који приложи истој цркви. Г. XV. 271.

дымьнина, гледај дымина: да имь нѣ сокa, ни пса, ни диминиє. Г. XV. 305.

дѣвичa стѣна, Домовићима и Татарину ишла је међа оу Дѣвичю Стѣноу. Г. XV. 283.

дѣдоювићь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Гюргь Дѣдоювикь, и још један Гюра Дѣдоювикь. Г. XV. 293. 299.

дѣтьчаньскыи, додај: до хрісокоула дѣчанскога ишла је међа катуну Голубовцима. Г. XV. 293.

дѣмокићь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Дѣмокикь Волица. Г. XV. 290.

дѣмь, додај: између људи које цар Стефан даде

цркви арханђеловој у Призрену тројици бјеше име Десань. Г. XV. 290. 291. 294.

жань, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше млинарь именемь Жань. Г. XV. 288.

ждрѣбии, додај: међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше у Ставици попь Трошань и брать моу Толоѥ и Прибоѥ (сь) своимь ждрѣбиѥмь и с мегями. Г. XV. 275.

ждрѣбица, pullus: да имь се даѥ бѣлѣгь на дмитровь дьнь на два ждрѣбица, волю десеть перперь. Г. XV. 308.

ждрѣбьць, додај: кьди приходи митрополить на праздьникь, да се дароуѥ два на десеть перперь, волю ждрѣбць. Г. XV. 306.

жебелювиќь, међу људима које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеху Витошь Жебелювикь и Краиславь Жебелювикь. Г. XV. 298. 299.

жедьнь, селу је Селу на Срѣдьскои ишла међа на Жедьнь, оть Жедьна оу Трѣскавьць. Г. XV. 280.

жеравина, село које је цар Стефан приложио цркви арханђеловој у Призрену: Жеравина, међа му је ишла оть Дрима. Г. XV. 310.

жетва, додај: да не работаю ниедне работе цареве, ни ораниѥ, ни жетве. Г. XV. 307.

живиниши, селу је Срѣдьскои ишла међа како поуть греде оу Живиниши. Г. XV. 280.

живодерь, између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену један бјеше Живодерь. Г. XV. 294.

житьница, додај: да ѥсть житница и виница. Г. XV. 269.

жоглиќь, селу је Шикљи ишла међа мимо Жоглика коукѥ. Г. XV. 286.

жрѣбица, у примјеру који је код те ријечи тврдо држим да би требало читати наждрѣбицомь према ријечима надиницомь, накосицомь.

жоупановь, *τοῦ* жоупань: засеоку села Шикље Крстима ишла је међа на жюпановь врьть. Г. XV. 286.

жоупанинь, додај: котла архаггеловѣмь людемь да нѣсть сь нимьи жоупанин. Г. XV. 308.

жоупьскын, *τῆς* жоупа: що се находи коуплюнииа и прикииа жоупьска. Г. XV. 282. да имь нѣ никоѥ приплате жоупьске. Г. XV. 305.

жоурьговићь, код Стјепана Журговића додај: П. б. 20.

ꙁаблоуждати, deerrare: ꙁаблоуждаюштоу ми на многѣ. Д. 7.

ꙁабрьдьскын, *τοῦ* Ꙁабрьдиѥ (али не знам које се мисли на овом мјесту): да сѣда игоумнь светаго Стефана и пандократоровь и архаггеловь на ꙁборѣ на ѡсобнѣ трапеꙁѣ сь игоумни ꙁабрьдьскими. Г. XV. 306.

ꙁабрѣгь, међа је селу Селчанима ишла ѡть Любижьнѥ ниже Ꙁабрѣга оу два камена. Г. XV. 303.

ꙁабѣль, додај: приложи ꙁабѣль Kроушьуниоу. Г. XV. 276. мегю Пиноушиницемь и ꙁабѣлоу. Г. XV. 297. ꙁабѣль црьковномоу добиткоу. Г. XV. 301. одређен је био да у њему пасе стока: на сиѥ ꙁабѣле кто оуждене пасти по игоумнокоу реченню, всакь да даѥ травниноу, како ѥ ꙁаконь; кто ли оуждене посилаюмь, да плати цароу .т. перпerь, а црькви доходькь по ꙁаконоу. Г. XV. 301.

ꙁаведиуь, име мушко: међу људима цркве спасове коју цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше Ꙁаведиуь ꙁлатарь. Г. XV. 270.

ꙁавлаунти, occare: що оуꙁоре, да ꙁавлаун. Г. XV. 305.

ꙁагладити, delere: на коскоу вторыхь писмень прьвыхь не ꙁагладивше нѣсть лъже поставити. Д. 148.

ꙁадоушиѥ, додај: ѡбновлюниа ради и помена и ꙁадоушиа светопоуивьшїихь краль. Г. XV. 268.

ꙁакоупокати, redimere: кто се обрѣте калоугюрь ꙁакоупоуѥ жито или вино, или динаре даѥ оу каматоу, да се иждене. Г. XV. 307.

ꙁалагаи, име мушко: цар Стефан међу осталим

људима приложи цркви арханђеловој у Призрену Ѕалагаш. Г. XV. 27.

ѕалипьсина, ријека: црква је арханђелова у Призрену имала ѕабѣль ѡть Гионие на Ѕатонь и ѡть Ѕатона низь рѣкоу Ѕалиѱиноу. Г. XV. 301.

ѕаманица, додај: да ороу цркви три дьни јесени ѕаманицомь, . . . и три дьни сѣна да косе ѕаманицомь. Г. XV. 277.

ѕанога, међа је Крьстьцоу ишла на Ѕаногоу. Г. XV. 301.

ѕапльжане, додај: у номинативу гласи и Ѕапльжани, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: Ѕапльжани. Г. XV. 269. дахь Ѕапльжане. Г. XV. 309. селу је Ријечанима ишла међа ѡть Доухьла, како излази поуть ѡть Ѕапльжани. Г. XV. 278. cf. ѕапльжаньскыи.

ѕапльжаньскыи, *τῶν* Ѕапльжани: селу је Пећанима цркве арханђелове у Призрену ишла међа до мегје ѕапльжаньске. Г. XV. 277.

ѕапоћани, селу је Пакиши ишла међа на врьхь изь Ѕапоганин до хрісовоула богородичина. Г. XV. 281.

ѕаселити, incolis frequentare: тази села, како соу прѣжде дрьжали мегю собомь, ѡдь коле соу ѕаселіены. Г. XV. 286.

ѕастати, додај: сь всѣми правинами, на чемь га је ѕастала цркькь. Г. XV. 276.

ѕастоупати, додај: ѕастоупати ѡбидима. Ст. 22.

ѕастоупьникь, додај: ѕастоупьникь мои. Ст. 22.

ѕатонь, додај: цар је Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену ѕабѣль на Окуи Поли, који је ишао ѡть Гионие на Кривын Доль и на Ѕатонь, ѡть Ѕатона низь Рѣкоу Ѕалиѱиноу и на Топле Дольце. Г. XV. 301.

ѕахльмије, додај: кь трьдѣи ѕемли Ѕахльміа прибѣгь. Л. 57.

ѕахльмь, међа је Вишеграду код Призрена ишла по врьхоу Цвилина надь Ѕахльмь. Г. XV. 271.

ѕачело, додај: ѕачела не имын ни конца. Г. XV. 264.

зго̑урокъ, του Ζгоурь: коукꙗ оу Скьдрѣ, кою є коупила кралица Єлена на зьгоурокѣ коуки. Г. XV. 288.

зеленъ, додај: Констѣ зелѣномоу. Л. 55. Constantinus Chlorus.

земльца, terrula: како земьлнце мало имаю. Г. XV. 276.

земльскын, додај: кто поѡре, да плати земльскомоу господиноу .р. перперь. Г. XV. 273.

зн, додај: дотлезн. Г. XV. 301.

знмнште, додај: оу знмнщн да косе сѣно кобиламь. Г. XV. 310.

златаревнћь, међу људима које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену бјеше Бонко Златаревинкь. Г. XV. 309.

златарьскын, aurificum: на златарьска селнща ишла је међа селу Медвѣдьцоу. Г. XV. 279.

златосиѩньнъ, auri splendorem habens: ѡблнчие златосиѩнно. Г. XV. 265. гдје је гријешком наштампано златосиѩнно.

зоучие, катуну је Голубовцима ишла међа оу стоуденьць оу Зоучие. Г. XV. 293.

зьдьць, додај: цар Стефан присели на земљу коју даде цркви арханђеловој у Призрену зьдьце ис Пиоукие, међу којима бјеху Воиславь и Срьдань. Г. XV. 304.

зьла страна, планини је Хоругвици ишла међа на Злоу Страноу. Г. XV. 296. 297.

зьлын потокь, селу је Броду цркве арханђелове у Призрену ишла међа како оупада Зли Потокь оу рѣкоу. Г. XV. 282.

ивани шь, додај: деспоть Иванишь, којега цар Стефан назива роднтелѥмь, приложи цркви арханђеловој у Призрену село своје Тоудорьче у Топлици. Г. XV. 302.

иванъ, додај: између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену шесторици бјеше тако име. Г. XV. 290. 291. 292. 294. 295.

иванько, додај: између људи које цар Стефан даде цркви арханђеловој у Призрену четворици бје-

ше тако име. Г. XV. 289. 293. 298. 309. једном Иванкоу тькачоу даде исти цар замјену за виноград који приложи истој цркви. Г. XV. 271.

ивовикь, међа је Гонноу ишла на стоуденьць Ивовикь, и оть Ивовика оу Враню Стѣноу. Г. XV. 296.

игриште, међа је селу Пакиши ишла . . . на Игрищи оу камн, и ниже Игрища оу дроугы камн. Г. XV. 274.

игоумьнь, додај: повѣдѣ царьсткоу ми прьвыи игоумьнь архаггеловь, митрополить сѣрьскыи Іакωвь. Г. XV. 276.

извезати, додај: извезали. П. 13.

изгнати, додај: да се иждене. Г. XV. 307.

измести, додај: да се не измете игоумнь развѣ велика дѣла. Г. XV. 306.

изнаити, додај: изнаиде кралієвьство ми црькьвь св. Николи. М. 115. изнаидосмо градь горнїи нарицаємы Вышеградь. Г. XV. 269. гдје је гријешком наштампано друкчије.

изнемагати, додај: мьсть божїа не изнемагаєть гонє беззаконствоующтихь. Д. 113.

израсти, excrescere: оу камень, ис кога іє израсла Гостила. Г. XV. 287.

изьмидоухь, планини је Ограђенику ишла међа оть дѣла на Изьмидоухь. Г. XV. 300. гдје је гријешком наштампано друкчије.

икра, ova piscium: хоботницє и икрє. Са. тип. ст. у Ш. lesek. 99.

илинин, додај: оу илининоу црькьвь ишла је међа селу Радеши. Г. XV. 281.

илиа, додај: селу је Шикљи ишла међа оть Градища по дѣлоу до светаго Илиє. Г. XV. 286.

илиашь, Elias, гледај Моутиводић.

инославь, име мушко, гледај Стрѣзоквић; и још једном између људи које цар Стефан приложи цркви арханђеловој у Призрену бјеше име Инославь. Г. XV. 298.

иношь, име мушко: између људи које цар Сте-

фан приложи цркви арханђеловој у Призрену једном бјеше тако име. Г. XV. 292.

исаврово, село које је цар Стефан дао цркви арханђеловој у Призрену: село Исаврово, међа му је ишла од Сопина. Г. XV. 278.

истинићи, додај: има и сада у пећској нахији.

ка, има додано ријечи лѣтось, коју види.

камы, додај: мјера за вуну, њем. stein, и у Чеха kamen, и у Пољака kamień: вльна да се даѥ калоугєромь всѣмь ѥднакоками кои ѥ оу Баньскои. Г. XV. 307.

карьба, cura. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

книжица, libellus: книжицє. Г. X. 248.

коньуати, додај: семоу коньуавьшоу се о мьнѣ. М. 5.

котишина, додај: има и сада близу Макарске. Schem. spalat. 1862. 15.

кроупиунић, међу осталим људима приложи цар Стефан цркви арханђеловој у Призрену Божика Кроупиуника з братомь Богдєшємь. Г. XV. 272.

крькрь, додај: у два пошљедња примјера за цијело Корчула, Corcyra nigra, итал. Curzola; а први примјер држим за свједочанство да се и Пељешац тако звао.

крьштати, baptizare: нє крьштати сє. Г. X. 248.

коурьтоуси, село које је цар Лазар дао Раваници: Кѫртѫсїи. С. Л. 1847. IV. 49.

коууьлать, садашњи Кушлат у Босни: нѣколици ѡдь нашѣхь трьговаць пошли сѫ пѫть подь Кѫулать, да тѫдєѕи прогю ѫ срьблѥ. П. 7.

мальуько, parum. Д. у Ш. lesek. 89.

мѣсто, додај: оу мене мѣсто. Са. 4.

неродити, non curare: неродеште. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

неродьно, negligenter. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

неродьство, incuria. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

новосели, додај: без сумње је садашње Ново Село у срезу јошаничком окр. крушевачком у Србији. cf. Шипьчьно.

оратни, arabilis: ꙁемлами ωратними. М. 494. тај примјер стоји гријешком код глагола орати.

отока, cornu fluminis, то мислим да је овдје: на оустие ωтьтоки тоє, идѣже пристала оу Млавь. М. 194.

отроуби, furfur: грьсть ωтрѫби, си рѣчь трица. Г. Х. 224.

пичинежићь, гледај Печенѣжићь.

покика, као да је било презиме челнику Милошу: ωдь челника Милоша Покике, гледај код Милошь. П. б. 25.

прѣставлениє, додај: до дьне прѣставлениꙗ єго. Ст. 20.

поучићь, гледај Поуцићь: Франьческо. М. 515.

расрьчениє, додај: расрьчениє. Са. тип. ст. Ш. jahrb. bd. 53. anz. bl. 71.

рекамати, додај: итал. ricamare.

рѣка, додај: селу је Радеши ишла međa на мость оу велїю рѣкоу. Г. XV. 281. и Крстима засеоку села Шикље ишла је међа потокомь оу велию рѣкоу. Г. XV. 286.

себишь, додај: или Boros Szebes у арадској вармеђи.

смѣти, додај: не сми. М. 489.

старыи градь, није Ragusa Vecchia, као што је код њега наштампано, него Budua. cf. П. II (на крају, код године 1398).

стѣна, додај: селу је Кориши ишла међа оу велию стѣноу, и ωть стѣне оу дрѣвѣноу цркькь. Г. XV. 274.

оумалити, додај: мене грѣшнаго оумалениие мольбы не прѣꙁрѣвь. Ст. 20.

+ црьвьць, додај: у Чеха červec, coccum.

Поправи у дијелу I на страни 148 у врсти 17 мјесто 1420. М. 299.: 1400. М. 249.; стр. 150 вр. 11 м. Стефан Дечански: Стефан Душан; тако и на стр. 159 вр. 3; стр. 228 вр. 14—15 м. гоѳи, нарекомаго: гоѳина рекомаго; стр. 240 вр. 15 м. Г. XI. 62.: Г. XI. 141. 150.; стр. 266 вр. 27 м. Стефан: Стефана; стр. 349 вр. 1 м. жльвь: жльва; стр. 352 вр. 21 м. 31.: 21.; стр. 390 вр. 25 м. Г. IV.: Г. VI.; стр. 398 вр. 13 м. говєда: говєдєта; стр. 433 вр. 27 м. коломирьць: каломирьць; стр. 488 вр. 11 м. Дȣнко: Дȣнко; у дијелу II на страни 18 у врсти 22 м. *δήραμα* (у неким екземпларима): *ϑήραμα*; стр. 66 вр. 25 м. ради: да ради; стр. 80 вр. 25 м. Тȣдрь: Тȣдро; стр. 173 вр. 5 м. села: селища; стр. 219 вр. 29 м. оньга, оуньга: оньгиѩ, оуньгиѩ; стр. 266 вр. 6 м. 1441 : 1444; стр. 278 вр. 18 м. Ранȣль: Ралȣль; стр. 281 вр. 10 м. Похомиѥ: Пахомиѥ; стр. 307 вр. 24 м. ѥпитропь: ѥпитровь; у дијелу III на страни 134 у врсти 28 м. Боудисалићь: Боудислалићь; стр. 188 вр. 7 м. сьтрьпьтьливь: стрьпьтьливь.